

2013

בנק הפועלים | דין וחשבון שנתי 2013

4	דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל
8	דוח הדירקטוריון לשנת 2013
8	תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק
8	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
10	נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
12	מידע הצופה פני עתיד
13	תרשים החזקות
14	דירוג הבנק
15	השליטה בבנק
15	השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו
17	הון והלימות הון
19	סקירה כלכלית ופיננסית
22	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
26	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
27	רווח ורווחיות
35	הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק
50	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
50	כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות
52	מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות
55	מגזר משקי הבית
65	מגזר הבנקאות הפרטית
73	מגזר עסקים קטנים
79	המגזר המסחרי
85	המגזר העסקי
92	מגזר ניהול פיננסי
97	אחרים והתאמות
98	פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים
104	חברות מוחזקות עיקריות
105	פעילות קבוצת הבנק בחו"ל
114	מידע כללי ונושאים נוספים
114	רכוש קבוע ומתקנים
119	הון אנושי
124	מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק
125	תיאור מצב המימון
127	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
129	הליכים משפטיים
131	יעדים ואסטרטגיה עסקית
133	ניהול הסיכונים
164	הלימות הון
184	גילוי על המבקר הפנימי
186	פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
188	קיימות ואחריות חברתית
188	עבודת הדירקטוריון
193	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית
201	חברי דירקטוריון הבנק
203	חברי הנהלת הבנק
204	עניינים אחרים
209	תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה
217	דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים
218	בקורות ונהלים

	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2009-2013
220	מידע רב תקופתי
	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2009-2013
221	מידע רב תקופתי
222	תוספת 3 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית
228	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
236	תוספת 5 - סיכון אשראי לפי ענפי משק
240	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
243	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2012-2013 מידע רב-רבעוני
245	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2012-2013 מידע רב-רבעוני

246**הצהרת המנכ"ל****247****הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)****248****הצהרת החשבונאי הראשי****249****דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי****251****דוחות כספיים**

252	דוח רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
253	דוח רואי החשבון המבקרים
254	מאזן מאוחד
255	דוח רווח והפסד מאוחד
256	דוח מאוחד על הרווח הכולל
257	דוח על השינויים בהון
259	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
261	ביאורים לדוחות הכספיים

421**דוח תקופתי לשנת 2013**

הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 33 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק, www.bankhapoalim.co.il

דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל

מחזיקות ומחזיקי עניין נכבדים,

בשם הדירקטוריון וההנהלה אנו גאים להגיש לכם את הדוח הכספי השנתי של קבוצת בנק הפועלים לשנת 2013. במהלך השנה החל בנק הפועלים ביישום מתווה התכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015 תוך הצגת הישגים עסקיים מרשימים ותשואה של 9.3% על ההון לבעלי המניות, בהתאם ליעדים

המשכיות ותנופה

בשנת 2013 החל הבנק ביישום מתווה התכנית האסטרטגית לשלוש שנים הבאות. התכנית לשנים 2013-2015 מהווה המשך ישיר לתכנית האסטרטגית משנת 2009 אשר השלמתה ביססה את מעמד הבנק כמוסד הפיננסי המוביל בישראל.

בשנת 2013 יישמה ההנהלה בהצלחה את המתווה שקבע הדירקטוריון אשר מיקד את הבנק בחיזוק הרווחיות ושיכלול מנועי ההכנסות בחטיבות העסקיות. במקביל נחתם הסכם עבודה חדש עם העובדים אשר מיקם את הבנק בעמדת מובילות אל מול התחרות המקומית. בד בבד הובילה ההנהלה תהליך התייעלות משמעותי במטרה לחזק את כושרו התחרותי של הבנק והתאמתו לסביבה המשתנה.

גם השנה נבחר הבנק כמוסד הפיננסי המוביל בישראל על-ידי המגזינים היוקרתיים: EUROMONEY ו-GLOBAL FINANCE אשר בחרו שניהם בבנק הפועלים לתואר BEST BANK IN ISRAEL לשנת 2013. בנוסף, הבנק זכה בפרס היוקרתי Hall of Fame מן המגזין Strategic Management אשר בחר בבנק הפועלים כדוגמא להצלחה של ניהול אסטרטגי מדיד ויעיל.

בשנת 2013 עמדה התשואה על ההון על 9.3% והרווח השנתי על 2,580 מיליון ש"ח. תשואה זו משקפת את מחויבותו העמוקה של הבנק לבעלי המניות לתשואה ההולמת את תיאבון הסיכון ואת המצב המאקרו-כלכלי בישראל ובשוקי העולם.

הכלכלה הגלובלית – חיפוש אחר צמיחה בעולם של סיכונים כלכליים

בשנה שחלפה רשמה הפעילות הכלכלית ברחבי העולם שיפור מתון תוך האצה בפעילות בכלכלות המפותחות יחד עם הרעה במצבן של הכלכלות המתעוררות. במרבית הכלכלות המפותחות האצה בפעילות לווה בהתמתנות בסיכונים הפיננסיים. פרמיות הסיכון של המדינות שהיו במוקד המשבר באירופה ירדו לרמה נמוכה יחסית. במצבן של המדינות המתעוררות התבטאה ההרעה בירידה בקצב הצמיחה ובעלייה ברמת הסיכון.

בסיכום שנת 2013 רשמה הכלכלה הגלובלית, על-פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית, צמיחה בקצב שנתי של 3.0%, בדומה לקצב הצמיחה שנרשם בשנת 2012. הכלכלות המפותחות צמחו בשיעור מתון של 1.3% ולמרות האטה שנרשמה בהם עיקר התרומה לצמיחה הגלובלית נותר מהמשקים המתפתחים שצמחו ב-4.7%.

על רקע הצמיחה החלשה וסביבת האינפלציה הנמוכה, המדיניות המוניטרית במדינות המפותחות נותרה מרחיבה מאוד. בארצות-הברית החל הפד בדצמבר 2013 בצמצום רכישות אגרות-החוב אך חזר על מחויבותו לשמור על ריבית נמוכה עוד זמן רב, באירופה הפחתה הריבית בנובמבר לשיעור של 0.25% ונשיא ה-ECB רמז על אפשרות של שימוש בכלים מרחיבים נוספים העומדים לרשות הבנק. ביפן נמשכת תוכנית ההרחבה הכמותית. השיפור בפעילות הכלכלית במדינות המפותחות לא לווה בשיפור של ממש בשוקי העבודה. בגוש האירו נותרה האבטלה ברמה גבוהה של 12.0% כשיעור האבטלה בקרב הצעירים גבוה בהרבה.

שוק הנדל"ן שמר על יציבות ביחס לשנה שעברה ברמה של כ-44 אלף יחידות דיור ומכירת הדירות החדשות המשיכה לגדול. מחירי הדירות עלו על-פי סקר הלמ"ס בשיעור של 8.0%. ריבית בנק ישראל ירדה בשנת 2013 בהדרגה מרמה של 1.75% בחודש ינואר ל-1.0% בדצמבר, ובחודש מארס 2014 הפחתה לרמה של 0.75%. הפחתות הריבית נועדו לסייע לבלום את התחזקות שער השקל ולהמריץ את הכלכלה.

צמיחה מתוך יציבות

מאז שנכנסנו לתפקידנו העמדנו את מפת הדרכים האסטרטגית של בנק הפועלים על שני יסודות הכרחיים - צמיחה ויציבות. התכנית האסטרטגית שהצגנו בפני השווקים ובעלי העניין, קראה להשתתף הצמיחה על יסודות העוצמה המסורתיים של הבנק, יכולותיו הבנקאיות והארגוניות. כבנק הגדול בישראל השכלנו לשרת את קהל הלקוחות הגדול שלנו, על רבדיו השונים ותוך מיקוד והתאמה אישית לצרכיהם של הסגמנטים המגוונים בקרב האוכלוסייה. מחויבותנו להתמקדות במנועי צמיחה אפשרה לבנק הפועלים להגדיל את הרווח הנקי בשנת 2013 למרות סביבת ריבית מאתגרת, האטה כלכלית הדרגתית ופגיעה בהכנסות בשל הקשחת המשטר הרגולטורי. בשנת 2013 התמקדנו בפלח הבנקאות המסחרית בהצלחה מרובה תוך הגדלת נתח השוק של הבנק והשגת צמיחה מרשימה בהכנסות ובמספר לקוחות. תנופת הבנק בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל שינתה את תנאי התחרות בסקטור זה והביאה לידי ביטוי את העוצמה והמקצועיות של בנק הפועלים. הבנק הוסיף להעמיק את פעולתו בקרב סקטור העסקים הקטנים מתוך הכרה בחשיבותו של הסקטור לכלכלה הישראלית ופוטנציאל ההכנסות הטמון בחיזוק העסקים הקטנים.

בארצות-הברית נמשכה ההתאוששות הכלכלית והתוצר המשיך לצמוח אם כי בקצב מתון יותר מאשר בשנת 2012. הצמיחה בשנת 2013 הסתכמה ב-1.9%, הצריכה הפרטית והפעילות התעשייתית הוסיפו להתרחב ומחירי הדירות המשיכו את מגמת העלייה. בגוש האירו הוסיפה גרמניה לבלוט לחיוב אך הצמיחה התרחבה גם למדינות הפריפריה ורובן חזרו לקראת סוף שנת 2013 לפסים של צמיחה, אם כי היא נותרה שברירית.

הצמיחה במשקים המתעוררים הואטה ותחזיות הצמיחה עודכנו כלפי מטה. קצב הצמיחה של הכלכלה הסינית האט והממשלה מנסה לקדם רפורמות לעידוד צמיחה בת קיימא בעתיד. בברזיל ובהודו נרשמה האטה ניכרת בפעילות שלווה גם ביציאת הון זר ובהיחלשות ניכרת במטבעותיהן מול הדולר.

הסביבה הכלכלית בישראל

המשק הישראלי צמח בשנת 2013 בשיעור של 3.3%, שיעור דומה לזה של הצמיחה בשנת 2012. קצב הצמיחה של המשק שומר על יציבות מזה כשנתיים, אם כי יש לזכור שבשנת 2013 צמיחה זו הושגה בין השאר הודות לתרומת הגז הטבעי ממאגר תמר שהחל לזרום ברבעון השני. בנק ישראל מעריך את תרומת הגז ב-0.4-0.9 אחוזי תמ"ג.

יצוא הסחורות והשירותים נותר קפוא זה השנה השנייה, ככל הנראה על רקע ביקוש עולמי ממותן וייסוף בשער החליפין של השקל. לעומת זאת הצריכה הפרטית התרחבה בשיעור של כ-4%, וזאת חרף העלאות מסים והריסון התקציבי, שאירעו באמצע שנת 2013. ההשקעות בענפי המשק התייצבו בשנת 2013 בממוצע, ובמהלך השנה ניכרת בהן אף מגמת עלייה.

שוק העבודה שמר על עוצמתו - שיעור האבטלה ירד לרמה ממוצעת של 6.2% לעומת 6.9% בשנת 2012, וזאת תוך כדי עלייה של 2.7% במספר המועסקים, אם כי רובם במגזר הציבורי.

כמו-כן בשנת 2013 הוסיף הבנק להגדיל את בסיס ההון שלו, על-פי מתווה עליית ההון הרב-שנתי, תוך מיקוד ברווחיות נאותה בעסקי הליבה הבנקאיים. בסוף השנה עמד יחס הלימות הליבה של הבנק על-9.4%.

מבט אל העתיד ודגשים לשנה הבאה

עם סיומה המוצלח של שנת המאזן של 2013 אנו מביטים אל העתיד ואל המשך פעילות עסקית פורייה. התכנית התלת-שנתית החדשה של הדירקטוריון מבוססת על ניתוח מעמיק של הסביבה הכלכלית, הרגולטורית והעסקית ונסמכת על יכולת הביצוע הנחווה של הנהלת הבנק.

התכנית משלבת ראייה מפקחת של השינויים בתעשיית הבנקאות בעולם ובארץ והיא קוראת להמשך תוכנית ההתייעלות של ההנהלה בד בבד עם שכלול מנועי ההכנסה, מיצוב הבנק כמוביל טכנולוגי בתעשייה וחדשנות מוצרית ושירותית בכלל קווי העסקים.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

הבנק המשיך לקדם ולפתח את איכות הנכס הגדול והחשוב ביותר בבנק - המשאב האנושי. הבנק המשיך לטפח את מערכת יחסי העבודה, המהווה מזה שנים נכס אסטרטגי לבנק. ארגון העובדים הוא שותף מלא בהובלת הבנק להישגים המרשימים, שבאו לידי ביטוי בשנת 2013 בהסכם עבודה חדש המהווה בנצ'מרק לתעשייה כולה.

אחריות חברתית תאגידית כערך מוביל

בשנת 2013 הוביל הבנק את המערכת הבנקאית כולה בפעילותו למען הקהילה. הבנק התמקד בפרויקטים בתחום החינוך, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה, כמפתח לקידום החירות הפיננסית.

אנו גאים לדווח כי במהלך השנה הוסיפה ההנהלה לחזק את מנועי ההכנסה המרכזיים של הבנק, החטיבה הקמעונאית והחטיבה העסקית.

רשת הבנקאות הקמעונאית של הבנק הוסיפה להוביל את התעשייה בשימור וגיוס לקוחות, בפיקדונות, במתן אשראי למשקי הבית וחיזוק יתרונו התחרותי של הבנק בתחום הטכנולוגיה ובמיוחד הבנקאות הסלולארית. בשנת 2013 שם הבנק דגש על סקטור העסקים הקטנים, המנוף המרכזי ביצירת מקומות עבודה בכלכלה, והוביל מספר גדול של מהלכים בתחום זה, כולל יום העסקים הקטנים, יוזמה של הבנק שהפכה כבר למסורת.

החטיבה העסקית הוסיפה להוביל את מימון המשק הישראלי גם בתקופה מורכבת ומאתגרת לחלק מלקוחותינו. במהלך השנה הפחיתה החטיבה את ריכוזיות תיק האשראי ופעלה לחיזוק וטיוב תיק האשראי במסגרת הידוק ניהול הסיכונים, בד בבד עם חיזוק הרווחיות העסקית ופריצת דרך בסקטור הבנקאות המסחרית המשלב צמיחה מהירה, רווחיות ופיזור סיכונים.

חטיבת שווקים פיננסיים השיקה חדר מסחר חדש ומודרני המבסס את מעמדו של בנק הפועלים כמוביל בשוק ההון הישראלי בסחר במטבע-חוץ, בריביות ובניירות הערך השונים. חדר העסקות המאוחד החדש, מספק ללקוחותינו את חבילת השירות המקיפה והמקצועית ביותר בישראל, ברמת שירות מעולה, תוך שילוב הטכנולוגיות המתקדמות ביותר, והכל תחת קורת גג אחת ובהתאמה מקסימלית ללקוח ולצרכיו העסקיים.

2013 הייתה שנה מוצלחת עבור החטיבה הבינלאומית בשני תחומי הפעילות העיקריים של הבנק בחו"ל - הבנקאות הפרטית הגלובלית בשוויץ, והבנקאות העסקית ללקוחות ה-middle-market בניו-יורק.

כבנק מוביל בישראל, שפעילותו הבנקאית חובקת עולם, חשוב לנו מאוד לקיים דיאלוג שוטף עם כלל הגורמים בשווקים שבהם אנו פועלים. אנו שמים דגש מיוחד על הקשר עם שוק ההון וקהילת המשקיעים, ואנו גאים על היותנו הבנק המוביל בישראל בתחום ניהול קשרי המשקיעים. נמשיך גם בעתיד לפתח ולהעמיק דיאלוג זה.

אנו מחויבים למעגלים רחבים של מחזיקי עניין: לבעלי המניות שלנו; ללקוחותינו, ממשקי הבית ועד לחברות הגדולות במשק; לעובדי בנק הפועלים ולחברה הישראלית, בה אנו פועלים וממנה אנו שואבים את כוחנו, וממשיכים לתרום לה בקידום מגוון רחב של נושאים פיננסיים, חברתיים וסביבתיים.

ברצוננו לנצל הזדמנות זו על מנת להביע את תודתנו העמוקה ללקוחותינו הממשיכים להביע בנו אמון כל יום מחדש, לחברינו בהנהלת הבנק, לדירקטוריון שלנו, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק, שהם הנכס החשוב ביותר שלנו, ושמקצועיותם ומסירותם הם הבסיס לתוצאות המצוינות שאנו מציגים היום בפניכם.

מחצית מתקציבה של עמותת "פועלים בקהילה" מופנה לתחום החינוך. שאר התקציב משמש לתמיכה בעמותות העוסקות בתחומי רווחה, רפואה, ועוד.

זו השנה החמישית ברציפות שהבנק מפרסם דוח קיימות ואחריות חברתית. בדומה לדוחות הקודמים זכה הדוח לדירוג הגבוה ביותר על-ידי הארגון הבינלאומי GRI. הבנק מדורג במדד העולמי FTSE4GOOD הנחשב למדד המוביל בעולם בקיימות והשקעות על-פי תפיסת האחריות החברתית.

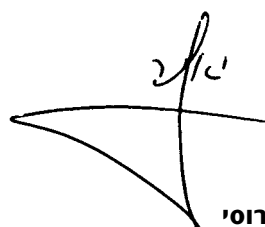
מחויבות לשווקים ולבעלי העניין

בשנת 2013 חילק הבנק דיבידנד רבעוני לבעלי המניות. אנו מחויבים להשיא ערך לבעלי המניות שלנו ונמשיך לעשות כך גם בעתיד. אנו מאמינים ביכולתנו לייצר עבור בעלי המניות תשואה דו-ספרתית על ההון בטווח הבינוני-ארוך. יעד זה מבטא את תיאבון הסיכון של הבנק לנוכח השינויים במציאות הכלכלית ובזירת התחרות ההולכת ומחריפה.

בכבוד רב,

ציון קליין
מנהל כללי

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

בישיבת הדייקטוריון, שהתקיימה ביום 19 במרץ 2014, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק הפועלים בע"מ, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013.

תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

כללי

- הבנק נוסד בשנת 1921 על-ידי המוסדות המרכזיים של היישוב באותה עת - ההסתדרות הציונית וההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ ישראל, והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. הבנק הוא "תאגיד בנקאי" בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות. בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה. בשנת 1997 הופרט הבנק, והשליטה בו עברה לידי בעלי השליטה הנוכחיים ואחרים.
- קבוצת הבנק פועלת בישראל במכלול תחומי הבנקאות השונים, באמצעות שתי חטיבות מרכזיות: החטיבה העסקית משרתת את מרבית הלקוחות העסקיים, כאשר בתחום החברות הגדולות (Corporate) פועלת החטיבה באמצעות סקטורים בעלי התמחות ענפית, הממוקמים בהנהלה הראשית, בתחום החברות הבינוניות (Middle Market) פועלת החטיבה באמצעות שבעה מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה. שירותי הבנקאות השונים ניתנים ללקוחות החטיבה באמצעות מערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים המספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. בנוסף שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות החטיבה שירותים תפעוליים. החטיבה הקמעונאית (Retail) משרתת, באמצעות מערך הסניף, בין השאר, לקוחות משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים, אחראית על הפעלת שירותים בערוצים הישירים: אינטרנט, פועלים בטלפון וסלולר, וכן מרכזת את תחומי האשראי הצרכני והמשכנתאות. החטיבה הקמעונאית פועלת באמצעות 264 סניפים המספקים את מכלול השירותים הבנקאיים.
- קבוצת הבנק פועלת בשווקים הפיננסיים הגלובליים באמצעות חטיבת השווקים הפיננסיים ובאמצעות יחידות יעודיות בסניפי הבנק בחו"ל ובחברות הבנות. פעילות הקבוצה מתרכזת במתן אפשרות ללקוחות הקבוצה לסחור במגוון מוצרים פיננסיים בשווקים השונים, ובניהול השקעות הנוסטרו של הבנק ושל החברות הבנות. בנוסף לפעילות המסחר עוסקת הקבוצה בשירותי משמרות ניירות-ערך ובמתן שירותים תפעוליים למנהלי נכסים פיננסיים.
- בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות משיקות, בעיקר בענף כרטיסי האשראי ובשוק ההון. בענף כרטיסי האשראי, עוסקת קבוצת הבנק, באמצעות קבוצת בת ("קבוצת ישראלכרט"), בהנפקה, בתפעול ובשיווק של כרטיסי האשראי בבנק ומחוצה לו, לשימוש בארץ ובחו"ל, וכן בסליקת עסקות הנעשות בכרטיסי האשראי שהונפקו על-ידה ועל-ידי אחרים. פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון הינה, בין היתר, במתן שירותי ביצוע פעולות מסחר בניירות-ערך (ברוקראז'), שמירת ניירות-ערך, מחקר ויעוץ, שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול תיקי השקעות, עסקי חיתום וניהול הנפקות.

- בנוסף לפעילות בישראל, פועלת קבוצת הבנק בחו"ל, במגזר הבנקאות הפרטית ובמגזר העסקי ופרוסה בישראל, אירופה, ארצות-הברית, קנדה, אמריקה הלטינית ואסיה, וזאת בין היתר, באמצעות סניפים, נציגויות, חברות בנות בנקאיות וחברות בנות לניהול נכסים. בנוסף, לקבוצת הבנק פעילות במגזר משקי בית ובמגזר המסחרי בתורכיה וקזחסטן. במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים בין היתר, על-ידי רכישת השתתפויות באשראים המאורגנים על-ידי בנקים מובילים בחו"ל, מתן אשראי ללווים בעלי זיקה לישראל והשקעות באגרות-חוב. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים זרים ברחבי העולם (להלן: "בנקים כתבים"). הדגש המרכזי באסטרטגיית הבנק מכוון לפיתוח והרחבת פעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking) ופעילות הבנקאות המסחרית (Middle Market) בניו-יורק. הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בשנת 2013:

התפתחות עסקי קבוצת הבנק

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2013 בכ-2,580 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-2,543 מיליון ש"ח בשנת 2012.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכמה ב-9.3%, בהשוואה ל-10.1% בשנת 2012.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2013 ב-1.96 ש"ח, בהשוואה ל-1.92 ש"ח בשנת 2012.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-380.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-376.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, עלייה בשיעור של 1.0%.

סך האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-251.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-249.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, עלייה בשיעור של 1.0%.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-276.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-271.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, גידול בשיעור של 1.9%.

סך ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-29.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-26.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, עלייה בשיעור של 8.6%.

יחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם לשיעור של 15.6%, בהשוואה לשיעור של 15.7% בסוף שנת 2012.

יחס הון ליבה ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם לשיעור של 9.37%, בהשוואה לשיעור של 8.87% בסוף שנת 2012.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

שינוי לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2011	2012	2013	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
6.8%	0.1%	7,884	8,415	8,423	הכנסות מימון, נטו**
0.7%	0.4%	5,204	5,222	5,241	עמלות והכנסות אחרות
4.4%	0.2%	13,088	13,637	13,664	סך ההכנסות
(27.3%)	(11.4%)	1,202	987	874	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7.2%	1.6%	8,365	8,825	8,965	הוצאות תפעוליות ואחרות
(6.0%)	1.5%	2,746	2,543	2,580	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שינוי לעומת		ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	2011	2012	2013	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
6.6%	1.0%	356,662	376,388	380,246	סך-כל המאזן
2.1%	1.0%	246,495	249,182	251,600	אשראי לציבור, נטו
77.0%	17.0%	34,411	52,070	60,912	ניירות-ערך
7.8%	1.9%	256,417	271,411	276,525	פיקדונות הציבור
3.2%	(4.8%)	32,933	35,677	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
22.0%	8.6%	23,819	26,755	29,060	הון המיוחס לבעלי מניות של הבנק
31.8%	22.5%	12,354	13,284	16,279	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו*
(3.2%)	1.7%	7,044	6,701	6,817	מזה-חובות פגומים מאזניים, נטו*

2011	2012	2013	
יחסים פיננסיים עיקריים			
96.1%	91.8%	91.0%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
85.2%	81.1%	81.0%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
6.7%	7.1%	7.6%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
7.9%	8.9%	9.4%	הון ליבה לרכיבי סיכון
14.1%	15.7%	15.6%	הון כולל לרכיבי סיכון
2.47%	2.31%	2.12%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
63.9%	63.4%	62.4%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁴⁾
4.0%	3.8%	3.7%	סך הכנסות לנכסים ⁽²⁾
2.6%	2.5%	2.4%	סך הוצאות לנכסים ⁽³⁾
0.50%	0.39%	0.34%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
12.0%	10.1%	9.3%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
2.07	1.92	1.96	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס

- * בניכוי הפרשה פרטנית, הפרשה לפי עומק פיגור והפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי בעייתי.
- ** הכנסות מימון, נטו כוללות הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
- (1) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק רווח ורווחיות - התפתחות הרווח המימוני) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (2) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (3) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרת סך הנכסים הממוצעים.
- (4) אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות. מספרי השוואה הוצגו מחדש.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2012	31.03.2013	30.06.2013	30.09.2013	31.12.2013	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
2,111	2,057	2,176	2,117	2,073	הכנסות מימון, נטו**
1,314	1,287	1,282	1,278	1,394	עמלות והכנסות אחרות
3,425	3,344	3,458	3,395	3,467	סך ההכנסות
54	257	301	375	(59)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,354	2,135	2,135	2,133	2,562	הוצאות תפעוליות ואחרות
652	621	655	653	651	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2012	31.03.2013	30.06.2013	30.09.2013	31.12.2013	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
376,388	370,317	378,483	374,216	380,246	סך-כל המאזן
249,182	247,782	247,120	249,341	251,600	אשראי לציבור, נטו
52,070	59,461	61,137	60,998	60,912	ניירות-ערך
271,411	265,297	274,601	269,632	276,525	פיקדונות הציבור
35,677	36,222	35,874	34,819	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
26,755	27,279	27,808	28,391	29,060	הון המיוחס לבעלי מניות של הבנק
13,284	13,561	13,264	13,870	16,279	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו*
6,701	6,856	7,030	6,624	6,817	מזה-חובות פגומים מאזניים, נטו*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2012	31.03.2013	30.06.2013	30.09.2013	31.12.2013	
יחסים פיננסיים עיקריים					
91.8%	93.4%	90.0%	92.5%	91.0%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
81.1%	82.2%	79.6%	81.9%	81.0%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.1%	7.4%	7.3%	7.6%	7.6%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
8.9%	9.1%	9.2%	9.3%	9.4%	הון ליבה לרכיבי סיכון
15.7%	15.6%	15.7%	15.7%	15.6%	הון כולל לרכיבי סיכון
2.07%	2.07%	2.16%	2.20%	2.13%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽²⁾
65.8%	63.8%	61.7%	62.8%	61.2%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁵⁾
3.8%	3.7%	3.7%	3.6%	3.8%	סך הכנסות לנכסים ⁽³⁾
2.6%	2.3%	2.3%	2.3%	2.8%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁴⁾
0.09%	0.41%	0.48%	0.59%	(0.09%)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
10.3%	9.5%	9.9%	9.6%	9.4%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
0.49	0.47	0.50	0.50	0.49	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס ⁽¹⁾

- * ביכוי הפרשה פרטנית, הפרשה לפי עומק פיגור והפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי בעייתי.
 ** הכנסות מימון, נטו כוללות הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
 (1) מחושב על בסיס שנתי.
 (2) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק רווח ורווחיות - התפתחות הרווח המימוני) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי וביכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
 (3) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
 (4) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרת סך הנכסים הממוצעים.
 (5) אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות. מספרי השוואה הוצגו מחדש.

מידע הצופה פני עתיד

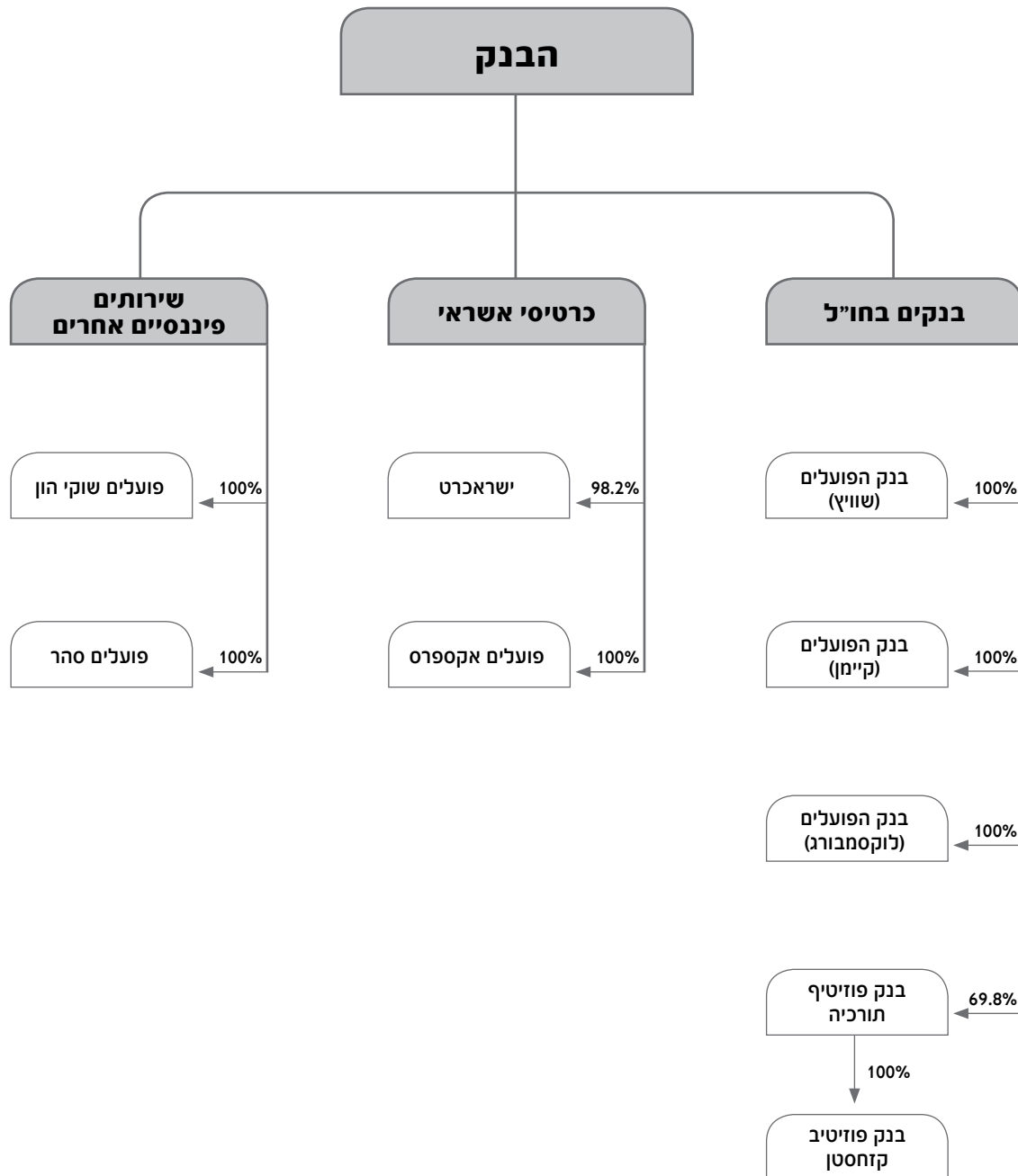
חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם, כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צורך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה וודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד.

תרשים החזקות

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות* של הבנק:

* התרשים כולל חברות עיקריות המוחזקות במישרין על-ידי הבנק או בעקיפין באמצעות חברות בנות פרטיות בבעלות מלאה של הבנק. חברות בנות בבעלות מלאה אשר באמצעותן מוחזקות החברות המופיעות בתרשים לעיל אינן כלולות בו. לצורך התרשים לעיל, חברה עיקרית הינה חברה עם פעילות עסקית, שלדעת הנהלת הבנק היא חברה עיקרית בקבוצה, והשקעת הבנק בה היא לפחות 1% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, או שחלק הבנק ברווח (בהפסד) הנקי שלה המיוחס לבעלי המניות של הבנק עולה על 5% מהרווח (או מההפסד) הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (וזאת בדומה לקריטריון שנקבע בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הוראה מספר 662) בקשר להצגת נתונים על חברות בנות עיקריות בדוחות כספיים של תאגיד בנקאי).

דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

בישראל מדורג הבנק במטבע מקומי על-ידי חברת S&P מעלות בע"מ" בדירוג (AA+) ועל-ידי חברת מידרוג בדירוג Aaa.

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני:				
אוגוסט 2013	יציב	P-1	A1	Moody's
ספטמבר 2013	יציב	A-1	A+	S&P
דצמבר 2013	חיובי	F1	A	Fitch Ratings
בנק הפועלים:				
דצמבר 2013	יציב	P-1	A2	Moody's
אוגוסט 2013	יציב	A-2	BBB+	S&P
מאי 2013	יציב	F2	A-	Fitch Ratings

בחודש ינואר 2013 חברת הדירוג Moody's אישרה כי העניקה לסניף הבנק בניו-יורק, דירוג הזהה לדירוג הבנק.

בחודש מאי 2013 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי.

בחודש מאי 2013 חברת הדירוג S&P הורידה את הדירוג המקומי למדינה ל-A+/A-1 ואישררה את דירוג המדינה למטבע-חוץ באותו רמה. אופק דירוג המדינה נותר יציב.

בחודש אוגוסט 2013 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי.

בחודש דצמבר 2013 חברת הדירוג Fitch אישררה את דירוג המדינה למטבע-חוץ והעלתה את אופק הדירוג לחיובי (במקום יציב).

בחודש דצמבר 2013 חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי.

בחודש מרץ 2014 חברת הדירוג מידרוג אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי והעלתה את אופק הדירוג ליציב (במקום שלילי).

השליטה בבנק

בעלת היתר השליטה בבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היא הגב' שרי אריסון. החזקותיה בבנק מתבצעות באמצעות מספר נאמנויות אשר מחזיקות מצדן בחברות הישראליות הבאות שהנן הבעלים של מניות הבנק: אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות") מחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-20.24% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות את "גרעין שליטה" בבנק (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל). חברת אריסון השקעות בע"מ (שהינה חברה-אחות של אריסון החזקות) (להלן: "אריסון השקעות") מחזיקה באמצעות חברה בת שבבעלותה המלאה את כל הון המניות של חברת מלח הארץ בע"מ, אשר מחזיקה במניות המהוות כ-1.30% מהון המניות של הבנק. סך ההחזקות של קבוצת אריסון (באמצעות אריסון החזקות ואריסון השקעות) בהון המניות של הבנק סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הוא כ-21.54% (21.29% בדילול מלא).

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הינו 1,320,575,890 ש"ח ע.ג. המורכב מ-1,320,575,890 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 16,801,221 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק (להלן: "מניות באוצר"), כפי שיפורט להלן. הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,322,084,548 ש"ח ע.ג., לאחר הפחתת 15,292,563 מניות באוצר.

להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו:

מכירת מניות על-ידי בעלת עניין בבנק

ביום 20 ביוני 2013 מכרה חברת מלח הארץ בע"מ 14,619,883 מניות של הבנק בתמורה לסך כולל של 250 מיליון ש"ח בעסקה מחוץ לבורסה. הכמות שנמכרה מהווה 1.1% מהון הבנק.

רכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 11 בנובמבר 2010 אישר המפקח על הבנקים לבצע רכישה עצמית של 12,750,000 מניות לצורכי תגמול עובדים על-פי תוכנית 2010-2012 (ראה ביאור 16(א)(1) (ב) בדוחות הכספיים של שנת 2012) וכן לבצע רכישה עצמית של עד 14,000,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול למנהלים בכירים (ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים של שנת 2012). ביום 5 באוגוסט 2013 אישר המפקח על הבנקים רכישת כמות נוספת של 12,500,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול לשנים הבאות למנהלים בכירים. עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים רכש הבנק 20,903,853 מניות בעלות של כ-323 מיליון ש"ח.

שינויים בהון הבנק החל מיום 1 בינואר 2013 ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים

עד למועד פרסום הדוחות הכספיים חל קיטון של 7,450,000 מניות רגילות בהון המונפק והנפרע של הבנק כתוצאה מרכישת מניות באוצר למאגר המניות שקוזז מהנפקת מניות כתוצאה מהמרת אופציות לעובדים ומהעברת מניות מהמאגר עבור תוכניות התגמול כתוצאה ממימוש יחידות RSU.

להלן פרטים על יתרות האופציות ויחידות RSU שהונפקו וטרם מומשו סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

יתרת סדרה 2010-2012 שהונפקה לעובדי הבנק בסך של 11,116,107 יחידות אופציה שיומרו למניות ממאגר מניות שהבנק רוכש למטרה זו.

יתרת יחידות Restricted Stock Units (יחידות RSU) שהונפקו לעובדים בכירים בכמות של 8,230,909 יחידות RSU ויחידות RSU מותנות. יחידות אלו ימומשו ממאגר מניות שהבנק רוכש לשם כך.

לפרטים נוספים בקשר לעסקות תשלום מבוסס מניות ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לעובדים בכירים ולעובדי הבנק, ראה ביאור 16 בדוחות הכספיים.

דיבידנדים

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

בהתאם לחוזר בנק ישראל מיום 28 במרץ 2012 בדבר יחסי הון ליבה מינימליים במסגרת באזל 3, נדרשים תאגידים בנקאיים וביניהם הבנק לעמוד בהון ליבה מינימלי של 9% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאות בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על הבנק.

על-פי עמדת הפיקוח על הבנקים מיום 28 באוקטובר 2012, חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק תתאפשר רק לאחר שהבנק יודא עמידה במתווה שקבע להתפתחות יחס הון עצמי רובד 1 שלו ובשים לב להשפעות באזל 3. כמו-כן, על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו-(ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%.

בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב. המפקח על הבנקים אישר רכישה עצמית של מניות הבנק עבור תוכניות התגמול של הבנק. לפרטים נוספים, ראה פרק השקעות בהון הבנק ועסקות במניות.

יתרת העודפים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-20,177 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנדים בשנת 2013:

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית בגובה של כ-15% מהרווח הנקי. החליט דירקטוריון הבנק ביום 19 במרץ 2014 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של כ-106 מיליון ש"ח המהווה 8 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 27 במרץ 2014 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 10 באפריל 2014 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
10.07.2013	05.08.2013	7	92
28.08.2013	30.09.2013	7	92
26.11.2013	18.12.2013	7	92

הון והלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכלל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים וכן פרסם חוזרים לעדכון הוראות מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, המאמצות את הוראות באזל 3 כחלק מהוראות ניהול בנקאי תקין. מועד היישום לראשונה של ההוראות האמורות נקבע ליום 1 בינואר 2014. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017.

כמו-כן, נקבע כי יחסי ההון הכולל המינימליים יעמדו, עד ליום 1 בינואר 2015, על 12.5% לכלל המערכת הבנקאית ועל 13.5% לתאגידים בנקאיים משמעותיים במיוחד, זאת עד ליום 1 בינואר 2017.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017. יחסי ההון המינימליים האמורים יחושבו בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים. ביום 25 בדצמבר 2013 אישר דירקטוריון הבנק את היעדים ליחסי הון מינימליים כמפורט לעיל. בחודש מאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להוראות באזל 3. התיקונים להוראות האמורות נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר האמור קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. דרישות הגילוי נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. עם זאת, בדוחות הכספיים לשנת 2013 נדרשו הבנקים לכלול גילוי בדבר ההשפעה הצפויה של יישום הוראות באזל 3. להלן מוצגת ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 וזאת בהתאם לנתוני הבנק ביום 31 בדצמבר 2013. בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר המפורטות לעיל.

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
26,323	*28,421	הון ליבה
28,745	*30,890	הון רובד 1, לאחר ניכויים
17,801	16,341	הון רובד 2, לאחר ניכויים
46,546	*47,231	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
269,948	276,763	סיכון אשראי
5,557	4,748	סיכונים שוק
21,302	21,769	סיכון תפעולי
296,807	303,280	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.87%	9.37%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
9.68%	10.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.68%	15.57%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

* בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.

יחס הון ליבה ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-9.37% בהשוואה ליחס הון ליבה של 8.87% ליום 31 בדצמבר 2012. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-15.57% בהשוואה ליחס הון של 15.68% ליום 31 בדצמבר 2012. ההון הכולל לצורך חישוב יחס הון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בסך של כ-47,231 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-46,546 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח הנקי שקוּזז בגין דיבידנד ובגין קיטון בכתבי התחייבות נדחים. נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-303.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-296.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 על הדוחות ליום 31 בדצמבר 2013

בהתאם להוראות באזל 3*	ההשפעה הצפויה של יישום באזל 3	בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים החלות ביום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)	במיליוני ש"ח
-	-	28,421	הון ליבה
29,223	-	-	הון עצמי רובד 1**
46,874	(357)	47,231	סך-הכל הון כולל
319,331	16,051	303,280	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
-	-	9.37%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
9.15%	-	-	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.68%	(0.89%)	15.57%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		7.50%	יחס הון ליבה מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
***9.00%		-	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
***12.50%		9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

* ההגדרות של הון עצמי רובד 1, הון כולל וההתאמות הפיקוחיות (הניכויים מההון) שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים כחלק מאימוץ הוראות באזל 3, שונות משמעותית מההגדרות שנכללו במסגרת הוראות באזל 2.
 ** לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים.
 *** יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016.

לפרטים נוספים ראה פרק הלימות הון להלן.

סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית ברחבי העולם רשמה שיפור מתון בשנת 2013 תוך האצה בפעילות בכלכלות המפותחות יחד עם הרעה במצבן של הכלכלות המתעוררות. במבט קדימה הסיכון להתאוששות העולמית נובע כעת מהמשך הרעה במצב המשקים המתעוררים. במרבית הכלכלות המפותחות נרשמה כאמור האצה בפעילות שלוותה בהתמתנות בסיכונים הפיננסיים - פרמיות הסיכון של המדינות שהיו במוקד המשבר באירופה ירדו לרמה נמוכה יחסית וחלק משוקי המניות שברו שיאים היסטוריים. במצבן של המדינות המתעוררות התבטאה ההרעה בירידה בקצב הצמיחה ובעלייה ברמת הסיכון. בסיכום שנתי רשמה הכלכלה הגלובלית, על-פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית, צמיחה בקצב שנתי של 3.0%, בדומה לקצב הצמיחה שנרשם בשנת 2012. הכלכלות המפותחות צמחו בשיעור מתון של 1.3% ולמרות האטה שנרשמה בהם עיקר התרומה לצמיחה הגלובלית נותר מהמשקים המתפתחים שצמחו ב-4.7%. השיפור בפעילות במדינות המפותחות לא לווה בשיפור של ממש בשוקי העבודה. בארצות-הברית שיעור האבטלה ירד לרמה של 6.7% בחודש דצמבר 2013, אולם קיימת ירידה מדאגיה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה, ובגוש האירו נותרה האבטלה ברמה גבוהה של 12.0% כשיעור האבטלה בקרב הצעירים גבוה בהרבה. על רקע הפעילות הממותנת וסביבת האינפלציה הנמוכה, המדיניות המוניטרית במדינות המפותחות נותרה מרחיבה מאוד. בארצות-הברית החל הפד בצמצום רכישות אגרות-החוב בדצמבר 2013 אך חזר על מחויבותו לשמור על ריבית נמוכה עוד זמן רב, בגוש האירו הופחתה הריבית בנובמבר לשיעור של 0.25% ונשיא ה-ECB (הבנק המרכזי האירופאי) רמז על אפשרות של שימוש בכלים מרחיבים נוספים העומדים לרשות הבנק. ביפן נמשכת תוכנית ההרחבה הכמותית.

בארצות-הברית נמשכה ההתאוששות הכלכלית והתוצר המשיך לצמוח אם כי בקצב מתון יותר מאשר בשנת 2012. הצמיחה בשנת 2013 הסתכמה ב-1.9%, הצריכה הפרטית והפעילות התעשייתית הוסיפו להתרחב ומחירי הדירות המשיכו את מגמת העלייה. השיפור בפעילות ובשוק העבודה הביא את הבנק המרכזי להכריז על צמצום רכישות אגרות-החוב בדצמבר 2013. צעדי הממשל האמריקני אומנם הקטינו באופן משמעותי את הגירעון התקציבי השנה אך אי-הסכמה בין הדמוקרטים לרפובליקנים על תקציב המדינה הביאה באוקטובר 2013 לשיתוק השירותים הפדרליים ואי-העלאת תקרת החוב במועד, וזאת פגעה בפעילות הכלכלית ובאמון המשקיעים. בגוש האירו הוסיפה גרמניה לבלוט לחיוב, הצמיחה התרחבה גם למדינות הפריפרייה ורובן חזרו לקראת סוף שנת 2013 לפסים של צמיחה, אם כי היא נותרה שברירית. בסיכום שנת 2013 כלכלת גוש האירו רשמה התכווצות של כ-0.4% בתוצר. למרות השינויים המבניים והריסון הפיסקלי שערכו מדינות גוש האירו, החובות הכבדים עדיין מהווים נטל כבד על הכלכלה. הגישה כלפי יישום מדיניות הצנע השתנתה מעט בשנת 2013 והמדיניות הפיסקאלית עתה היא יותר תומכת צמיחה. הצמיחה במשקים המתעוררים הואטה ותחזיות הצמיחה עודכנו כלפי מטה. קצב הצמיחה של הכלכלה הסינית הואט והממשלה מנסה לקדם רפורמות לעידוד צמיחה בת קיימא בעתיד. בברזיל ובהודו נרשמה האטה ניכרת בפעילות שלווה גם ביציאת הון זר ובהיחלשות ניכרת במטבעותיהן מול הדולר. מלבד הפגיעה במשקים המתעוררים הנובעת מהמשבר העולמי מספר משקים מתעוררים כמו תורכיה, אוקראינה ותאילנד, נמצאים כעת במשבר הנובע מבעיות פנימיות.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

המשק הישראלי צמח בשנת 2013 על-פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשיעור של 3.3%, שיעור דומה לזה של הצמיחה בשנת 2012. קצב הצמיחה של המשק שומר על יציבות מזה כשנתיים, אם כי יש לזכור שבשנת 2013 צמיחה זו הושגה בין השאר הודות לתרומת הפקת הגז הטבעי ממאגר תמר שהחל לזרום ברבעון השני של 2013. בנק ישראל מעריך את תרומת הפקת הגז ב-0.9-0.4 נקודות אחוז תוצר. יצוא הסחורות והשירותים נותר קפוא זה השנה השנייה, ככל הנראה על רקע ביקוש עולמי ממותן וייסוף בשער החליפין של השקל, והוא הגורם העיקרי לצמיחה הנמוכה יחסית, בנטרול השפעת הגז הטבעי. לעומת זאת הצריכה הפרטית התרחבה בשיעור של כ-4%, וזאת חרף העלאות מיסים וקיצוצים תקציביים, שאירעו באמצע שנת 2013. ההשקעות בענפי המשק התייצבו בשנת 2013 בממוצע, ובמהלך השנה ניכרת בהן אף מגמת עלייה. למרות הצמיחה האיטית יחסית שמר שוק העבודה על עוצמתו - שיעור האבטלה ירד לרמה ממוצעת של 6.2% לעומת 6.9% בשנת 2012, וזאת תוך כדי עלייה של 2.7% במספר המועסקים, אם כי רובם במיגור הציבורי. היקף התחלות הבנייה למגורים שמר על יציבות ביחס לשנה שעברה ברמה של כ-44 אלף יחידות דיור ומכירת הדירות החדשות המשיכה לגדול. מחירי הדירות עלו על-פי סקר הלמ"ס בשיעור של 8.0%. המפקח על הבנק הטיל מגבלה נוספת על שוק המשכנתאות ולפיה גובה החזר המשכנתא לא יעלה על 50% מההכנסות של משק הבית. במחצית השנייה של שנת 2013 חלו מספר התפתחויות גיאופוליטיות שצמצמו את סיכוני המשק, לפחות בטווח הזמן הקצר. סוריה הגיעה להסכמה עם מדינות המערב על הוצאת כל הנשק הכימי מתחומה, וכן נפתח דיאלוג בין ארצות-הברית ואירן בנושא פיתוח הנשק הגרעיני. פרמיות הסיכון של ישראל בשווקים הפיננסיים פחתו.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הגירעון התקציבי לשנת 2013 הסתכם ב-3.2% מהתמ"ג, זאת כשהיעד עמד על 4.65% ממנו. הפער הגדול בין השניים נבע ברובו מתקבולי מס גבוהים שבחלקם היו בעלי אופי חד פעמי כמו: תקבולי מס בגין "רווחים כלואים" או עסקות גדולות של מכירת חברות למשקיעים מחו"ל. בצד ההוצאות נרשם גם כן תת ביצוע. הלמ"ס שינתה את אופן מדידת התוצר (הגדילה את התוצר הרשום) וזה פעל גם כן להפחתת שיעור הגירעון מהתוצר. בחודש יולי 2013 אישרה הכנסת תוכנית תקציבית שכללה עלייה במיסים העקיפים והישירים, וכן קיצוץ נרחב בצד ההוצאות. לאור השיפור בתמונת מצב התקציב הוחלט לא להעלות שיעורי מס ההכנסה בתחילת 2014, כפי שאישרה הכנסת.

ריבית בנק ישראל ירדה בשנת 2013 בהדרגה מרמה של 1.75% בחודש ינואר ל-1.0% בדצמבר, והיא נותרה ברמה זו גם בחודשים ינואר-פברואר 2014. הריבית לחודש מרץ 2014 הופחתה לרמה של 0.75%. היעדר לחצים אינפלציוניים אפשר ניהול מדיניות מרחיבה זו, שנתמכה גם במדיניות מרחיבה בארצות-הברית ובאירופה. הפחתות הריבית נועדו גם לסייע לבלום את התחזקות שער השקל ולתמוך בצמיחת המשק.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2013 בשיעור של 1.9%. סעיף הדיור עלה בשיעור של 3.0% ומחירי המזון ב-3.3%. מנגד, ירידה נרשמה במחירי האנרגיה ובמחירי התקשורת. האינפלציה במרבית המדינות המפותחות הייתה נמוכה בשנה החולפת וכן נרשמה ירידה במחירי הסחורות החקלאיות. תנאים אלו וכן ייסוף בשער השקל פעלו לריסון עליות מחירים. שער החליפין של השקל יוסף במהלך שנת 2013 בשיעור של 7.0% מול הדולר ו-7.7% מול סל המטבעות האפקטיבי. לחצי הייסוף נבעו מהשיפור בחשבון השוטף של מאזן התשלומים בעקבות תחילת זרימת הגז הטבעי מתמר, הציפיות להמשך שיפור בשנים הקרובות וכן מהיקף גבוה מאוד של השקעות ישירות של זרים בישראל. בנק ישראל רכש במהלך שנה זו סכום של 5.3 מיליארד דולר, מהם 2.1 מיליארד דולר במסגרת תוכנית לצמצם את השפעות תגלית הגז על שער החליפין. כמו-כן הבנק המרכזי הודיע שירכוש במסגרת תוכנית זו סכום של 3.5 מיליארד דולר במהלך שנת 2014.

שוקי הכספים והון

עליות שיעורים נרשמו בשוקי המניות של הכלכלות המפותחות אך אכזבה נרשמה בביצועי שוקי המניות במשקים המתפתחים שברובם נרשמו ירידות שיעורים. בסיכום שנתי עלה מדד ת"א 100 ב-15.1% והגיע לקראת סוף השנה לרמת שיא. השינוי במדד המניות בתל-אביב היה מתואם במרבית השנה עם המגמה בשווקים המפותחים, למעט בחודשים אוגוסט וספטמבר 2013, ככל הנראה בשל העלייה בסיכון הגיאופוליטי בישראל. מדד ה-S&P 500 עלה בסיכום שנת 2013 ב-20% ואילו מדד השווקים המתעוררים (MSCI EM) ירד ב-12% (כולם במונחים שקליים). מחזורי המסחר במניות בתל-אביב רשמו עלייה במהלך הרבעון האחרון של השנה (1,344 מיליון בממוצע ברבעון הרביעי) ובסיכום שנתי נרשם ממוצע יומי של 1,172 מיליון ש"ח לעומת 1,077 מיליון ש"ח בשנת 2012. שוק אגרות-החוב השופע מירידת הריבית ומהירידה בציפיות לאינפלציה ואופיין בעליות שיעורים. מדד אגרות-החוב הצמודות הממשלתיות עלה בשיעור של 3.0% ומדד אגרות-החוב השקליות עלה בכ-4.0%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה בכ-8.9%, ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות נותרו נמוכים. המגזר העסקי (ללא בנקים וחברות ביטוח) גייס בשוק ההון אגרות-חוב בסכום של כ-30 מיליארד ש"ח, כ-2 מיליארד יותר מאשר ב-2012.

שיעור השינוי				
2012	2013	2011	2012	2013
בנקודות				
מדד המחירים לצרכן:				
1.4%	1.9%	98.9	100.3	102.2
בשי"ח				
שער החליפין ליום 31 בדצמבר:				
(2.3%)	(7.0%)	3.821	3.733	3.471
(0.4%)	(2.8%)	4.938	4.921	4.782
0.4%	(4.4%)	4.062	4.077	3.897
2.5%	(4.9%)	5.892	6.037	5.742
5.0%	(23.1%)	1.989	2.088	1.606
לחודש נובמבר ("ידוע")				
ליום 31 בדצמבר:				
2.75%		2.00%		1.00%

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. ייתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שישמשו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הפרשה להפסדי אשראי

על פי הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בתהליך ההערכה נסמכת הנהלה על מספר רב של שיקולים ואומדנים.

לגבי כל לווה שנבחן פרטנית, אשר קיימים לגביו סימנים המעידים על בעיה אפשרית ביכולת פירעון האשראי שניתן לו, מבצע הבנק הערכה של הסכום הניתן לגביה מאותו לווה בהתאם למקורות הפירעון הרלוונטיים, ובהם מקורות הפירעון מפעילותו העסקית של הלווה, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ערך המימוש הצפוי של בטוחות שהעמיד וערך מימוש צפוי של ערבויות חיצוניות שהועמדו לטובת פירעון האשראי, כל זאת, תוך התחשבות במועדי הפירעון והמימוש הרלוונטיים. אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגביה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לאחר קביעת הסכום הניתן לגביה, נרשמת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי, אשר מהווה את ההפרש בין סכום האשראי שניתן ללווה לבין הסכום הניתן לגביה ממנו, מהווה בריבית החוב המקורית, או השווי ההוגן נטו של הביטחונות העומדים כנגד החוב, בכל מועד דיווח. בנוסף, הבנק נדרש להעריך את היקף החוב אותו לא ניתן לגבות במאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים) ולבצע מחיקה חשבונאית בגינו.

הסכום הניתן לגביה מתבסס על פרמטרים שונים ובהם: תזרימי מזומנים צפויים מפעילותו העסקית של הלווה, ערך מימוש, נטו, של נכסי נדל"ן, ציוד יצרני, ניירות-ערך ונכסים אחרים של הלווה, ערך מימוש של ערבויות מצדדים שלישיים, ומועד המימוש של סכומים כאמור. מטבע הדברים, נתונים מעין אלה, המבוססים על אומדנים ועל הערכות, נסמכים על משתנים כלכליים אשר אינם בשליטת הבנק כגון, מצב כלכלי בשוק הישראלי ובשוקי העולם, שוקי פעילות של חברות ומוצריהן, שערי ריבית ומצב שוק ההון, מחירי נדל"ן ונכסים אחרים וביקושים בענף בארץ ובעולם ועוד.

בקביעת הסכום הניתן לגביה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי ושווי הביטחונות. עם זאת, מכיוון שמדובר במשתנים כלכליים ואחרים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן שנקבע. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני המוערך על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011, תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. בקביעת שיעורי ההפרשה הקבוצתית, נעשה שימוש במתודולוגיה שנקבעה בהלימה להוראות המפקח על הבנקים, תוך לקיחה בחשבון של הגורמים שפורטו לעיל.

מכיוון שהיקף ושיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכים, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבותו הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

מדידות שווי הוגן

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, ובהם מרבית ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, ניירות הערך בתיק למסחר ומכשירים פיננסיים נגזרים, נמדדים בדוחות הכספיים על-פי שווי הוגן. שווי הוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק בהתאם לרצונם; כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. לצורך הערכת השווי ההוגן נעשה שימוש מרבי בנתונים נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק ומתקבל ממקורות בלתי תלויים. במקרים בהם אין נתונים נצפים לצורך מדידת השווי ההוגן, נעשה שימוש בנתונים לא נצפים, נתונים אלה משקפים את ההנחות של הבנק והם כוללים מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

בקביעת ערכי השווי ההוגן הבנק מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. לצורך כך, הבנק גיבש תוכנית לפיה יוגדר תהליך מובנה ומוסדר לקביעת שווי הוגן, במסגרתו פועלים ארבעה גורמים בלתי תלויים:

- (1) הגורם העסקי - הגורם אשר אחראי לניהול המכשיר הפיננסי.
- (2) הגורם המתקף - הגורם שאחראי על תיקוף המודלים לחישוב השווי ההוגן ועל תיקוף הנתונים וההנחות שמשמשות לצורך החישוב.

(3) הגורם המבקר - הגורם שאחראי על ביצוע בקורות שוטפות על תהליך קביעת השווי ההוגן.

(4) הגורם המפקח - הגורם שאחראי על פיקוח אחר יישום תהליך קביעת השווי ההוגן ברמה נאותה.

כמו-כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על-פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). בנוסף, נקבע כי במקרים בהם היקף המכשירים החורגים הגיע ל-75% מהמגבלה שנקבעה, הדבר יובא לידיעת הדירקטוריון וצוות ההנהלה לניהול סיכונים אשר יגבש תוכנית לצמצום היקף המכשירים החורגים.

עם יישום FAS 157 (ASC 820-10) בדבר מדידות שווי הוגן, נדרש הבנק לשקף את סיכון האשראי ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית- הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

התחייבויות לזכויות עובדים

חלק מההפרשות בגין התחייבויות הבנק בקשר עם יחסי עובד-מעביד מבוססות, בין היתר, על חישוב אקטוארי. מדובר בהתחייבות למענק יובל לו זכאי כל עובד בתום 25 שנות עבודה בבנק, התחייבות לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו, הטבות לעובדים לאחר פרישה, התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים שפרשו לפני גיל הפרישה החוקי. וכן התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים פעילים שצפוי שיפרשו בתנאי פרישה מועדפים לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק והתחייבות בגין פיצוי פיטורין. סכום ההתחייבויות, המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים, ליום 31 בדצמבר 2013 הגיע לסך של כ-2,918 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מהוות בשיעור היוון יריאלי של 4% לשנה, שנקבע על-ידי המפקח על הבנקים, בניכוי שיעור עליית השכר היריאלי. חישובים אקטואריים מתבססים ברובם על הנחות ואומדנים, המתבססים על הערכות ההנהלה והחלטותיה, ניסיון עבר וסטטיסטיקות שונות כגון לחוחות תמותה, שיעורי עזיבת עובדים ושיעור שינוי יריאלי בשכר על פני זמן וכדומה. אומדנים והנחות אלו נסקרים באופן שוטף.

לאור הסכם השכר שנחתם בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017 ולאור תוכנית התייעלות הכרוכה בפרישה מוקדמת, עודכנו במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 האומדנים המשמשים לחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים כדלקמן:

- שיעור עליית השכר- עודכן משיעור יריאלי של 1.5% לכלל העובדים הפעילים לשיעור הנע בין 0.5% ל-7.5% במונחים יריאליים, בהתאם לגיל העובד.
 - שיעורי העזיבה השוטפים עודכנו על-פי מחקר עזיבות של עובדי הבנק. כמו-כן, שיעורי עזיבה מוקדמת בתנאים מועדפים הותאמו על מנת להביא בחשבון את ציפיות ההנהלה לפרישת עובדים בשנים 2013-2014 ומשנת 2018 ואילך. השפעת השינוי באומדנים אלו הביאה לגידול של כ-40 מיליון ש"ח בהתחייבויות בגין זכויות עובדים והוכר בדוח רווח והפסד. שינוי במאפיינים האקטואריים השונים יביא לתוצאות שונות מאלה שמתקבלות כיום. כך לדוגמה, גידול של 1% ו-2% בשיעור ההיוון יגרום להקטנת ההתחייבויות בסך של כ-217 ו-403 מיליון ש"ח, בהתאמה. קיטון של 1% ו-2% בשיעור ההיוון יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-255 ו-560 מיליון ש"ח, בהתאמה. כמו-כן, גידול של 0.5% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-70 מיליון ש"ח. גידול של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-84 מיליון ש"ח וקיטון של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-86 מיליון ש"ח.
- הערכת האקטואר עבור התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013 בגין ההתחייבות לזכויות עובדים מפורסמת באתר המגניא של הרשות לניירות-ערך שכתובתו: www.magna.isa.gov.il.
לפרטים בדבר טיטת המפקח על הבנקים בדבר אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בקשר עם זכויות עובדים ותגמול מבוסס מניות ראה ביאור 4) בדוחות הכספיים.

חסים נדחים

חסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים ובגין הפסדים מועברים רק במידה שצפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס במועד ההיפוך.

לפיכך, בעת רישום מסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות מימוש בעתיד. ליום 31 בדצמבר 2013, סכום הפרשים הזמניים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל הגיע ל-8,589 מיליון ש"ח, סכום ההפסדים המועברים בגינם לא נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 502 מיליון ש"ח וסכום ההפסדים המועברים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 180 מיליון ש"ח.

התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וצדדים שלישיים שונים שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה.

הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על חוות דעת משפטיות. ברוב ההליכים המשפטיים מתקבלות חוות דעת מיועצים משפטיים חיצוניים לקבוצת הבנק, שנבדקות על-ידי היועצים המשפטיים המועסקים בבנק.

הערכות אלה של יועצים משפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ ובעולם.

יש, עם זאת, להביא בחשבון, כי בתחום המשפטי אין אפשרות לקיים הערכה "ודאית" או "קרובה לודאית", וזאת לא רק בשלבים הראשונים של חיי התובענה, אלא עד וסמוך לקבלת פסק-הדין. ולפיכך, תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגביו. כך במיוחד כאשר מדובר בתובענות "יצוגיות", וזאת גם נוכח העדר ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל.

הבנק ויועציו המשפטיים עומדים, אפוא, בפני קשיים גדולים עוד יותר מהרגיל בהערכת תוצאות הדין המשפטי בתובענות "יצוגיות", וביתר שאת בשלב שבו בית המשפט טרם החליט, אם לקבל את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה "יצוגית", או לדחותה.

ירידת-ערך ניירות-ערך זמינים למכירה וניירות-ערך המוחזקים לפדיון

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשווי ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary).

הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

(1) הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.

(2) בחינה פרטנית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה פרטנית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
- דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
- מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן.

(3) תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.

הבנק קבע מספר עקרונות בבחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה, כדלהלן:

- ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
- מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג משמעותית, סווגו כבעייתיים על-ידי הבנק, או חל כשל תשלום לאחר רכישתם, יחשבו כניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 29 ביוני 2006 וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו, כנדרש בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון ("הוראה 301").

ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים, כנדרש בהוראות תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010 ובהתאמה גם להוראה 301.

כמו-כן, דנה בדוחות הכספיים ועדת הדירקטוריון לכספים ותשקיפים, אשר בוחנת את הדוחות הכספיים בעיקר מהיבטים עסקיים כלכליים, לרבות בחינת התוצאות המדווחות תוך השוואה לתמצית התקציב ותכניות העבודה של הבנק.

ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כנדרש על-פי הוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים - הצהרה לגבי גילוי.

ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

כן דנה ועדת הביקורת, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך, שאינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק, כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. כן מוזמן המבקר הפנימי של הבנק, לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

שמות חברי ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" בדוחות הכספיים לשנת 2013.

ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים קיימו דיונים בגין הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, ככל שנדרש. ועדת הביקורת הציגה את המלצותיה בפני מליאת הדירקטוריון קודם למועד שבו הדירקטוריון דן בדוחות הכספיים.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכם ב-2,580 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,543 מיליון ש"ח בשנת 2012.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכמה בכ-9.3% בהשוואה לשיעור של כ-10.1% בשנת 2012.

להלן תמצית דוח רווח והפסד לשנים 2013 ו-2012:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
	במיליוני ש"ח		
(9.7%)	14,346	12,961	הכנסות ריבית
(18.9%)	(6,186)	(5,018)	הוצאות ריבית
(2.7%)	8,160	7,943	הכנסות ריבית, נטו
	255	480	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
0.1%	8,415	8,423	רווח מימוני, נטו*
(11.4%)	987	874	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.6%	7,428	7,549	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.4%	5,222	5,241	עמלות והכנסות אחרות*
1.6%	8,825	8,965	הוצאות תפעוליות ואחרות
0.0%	3,825	3,825	רווח לפני מסים
3.5%	1,254	1,298	הפרשה למסים על הרווח
50.0%	6	9	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
			רווח נקי:
(1.6%)	2,577	2,536	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	(34)	44	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1.5%	2,543	2,580	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	10.1%	9.3%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו:

בכדי לנתח את הרווח מפעילות שוטפת הנובע מפעילויות מימון יש לנתח את רווחי המימון הנובעים מכלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק. סיכום של סך רווחים אלו מאפשר קיזוז של חשיפות הבאות לידי ביטוי בסעיפים שונים של הכנסות המימון, וכתוצאה מכך מאפשר בחינה טובה יותר של הרווח מפעילות שוטפת. רווחים אלו כוללים את הכנסות הריבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית. סכום זה כולל את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור עליית המדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

להלן פרטים לגבי הרכב הרווח המימוני, נטו:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
(9.7%)	14,346	12,961	הכנסות ריבית
(18.9%)	(6,186)	(5,018)	הוצאות ריבית
(2.7%)	8,160	7,943	הכנסות ריבית, נטו
	255	480	הכנסות מימון שאינן מריבית
0.1%	8,415	8,423	סך הרווח המימוני, נטו

2012				2013				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
3,374	4,146	3,929	2,897	3,089	3,423	3,694	2,755	הכנסות ריבית
(1,412)	(2,000)	(1,821)	(953)	(1,175)	(1,415)	(1,613)	(815)	הוצאות ריבית
1,962	2,146	2,108	1,944	1,914	2,008	2,081	1,940	הכנסות ריבית, נטו
186	(105)	7	167	143	168	36	133	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,148	2,041	2,115	2,111	2,057	2,176	2,117	2,073	סך הרווח המימוני, נטו

הרווח המימוני, נטו הסתכם בשנת 2013 ב-8,423 מיליון ש"ח בהשוואה ל-8,415 מיליון ש"ח בשנת 2012. הרווח המימוני הושפע מרווחים ממימוש אגרות-חוב ומניות, מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, גידול בהכנסות על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר ומעליות בהכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחברות הבת בחו"ל. מנגד, חלה ירידה ברווח מפעילות שוטפת שנבעה בעיקר מירידת הריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים בפקדונות ועל ההון הפיננסי.

להלן ההתפתחות של סך הרווח המימוני, נטו:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
(4.3%)	7,733	7,397	רווח מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
35.2%	347	469	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
55.6%	90	140	רווח מהשקעות במניות
44.7%	114	165	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽²⁾
29.7%	118	153	הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר
	13	99	הכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽³⁾
0.1%	8,415	8,423	רווח מדווח

להלן ההתפתחות הרבעונית של סך הרווח המימוני, נטו:

2012				2013				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
1,929	2,025	2,024	1,755	1,773	1,864	1,922	1,838	רווח מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
								הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
49	59	49	190	124	214	50	81	
56	-	4	30	52	1	55	32	רווח מהשקעות במניות
77	2	8	27	63	34	21	47	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽²⁾
19	31	32	36	21	40	43	49	הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר
18	(76)	(2)	73	24	23	26	26	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽³⁾
2,148	2,041	2,115	2,111	2,057	2,176	2,117	2,073	רווח מדווח

- (1) הרווח מפעילות מימון בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- (2) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה. התנודתיות בסעיף נבעה בעיקר כתוצאה משינויים בריבית במגזר הצמוד למדד.
- (3) השפעת חיסוי האיסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

בעקבות הנחיות הפיקוח על הבנקים, החל משנת 2013 הותאמה מתכונת דיווח "תוספת 3 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית" למתכונת החדשה של דוח רווח והפסד. מספרי ההשוואה הותאמו מחדש. להלן השינויים העיקריים:

1. הכנסות והוצאות ריבית - הכנסות והוצאות ריבית שנכללות בתוספת 3 במתכונת החדשה הינן זהות להכנסות והוצאות ריבית בדוח רווח והפסד.
2. שינוי שיטת ההצגה - בהתאם למתכונת החדשה הדיווח מבדיל בין פעילות מקומית (ישראל) לבין פעילות בחו"ל. הצגת הפעילות המקומית לפי מטבעות (מטבע ישראל-לא-צמוד, מטבע ישראל- צמוד למדד ומטבע-חוץ) ניתנת כמידע נוסף בהתייחס לסך הנכסים ולסך ההתחייבויות.
3. הצגת נכסים והתחייבויות כספיים נושאים ריבית - בהתאם למתכונת החדשה נכסים והתחייבויות כספיים נושאים ריבית יוצגו בנפרד כיתרות שאינן נושאות ריבית. חישוב פער הריבית מבוסס רק על יתרות מאזניות נושאות ריבית.
4. ניתוח השינויים בשיעורי ההכנסה וההוצאה - במתכונת החדשה מדווחים השינויים בהכנסות ובהוצאות הריבית, תוך הבחנה בין שינויים המיוחסים לכמויות (היקפים) לבין שינויים המיוחסים למחירים.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
5.04%	4.44%	3.86%
2.70%	2.28%	1.82%
2.34%	2.16%	2.04%
2.76%	2.52%	2.37%

הירידה בשיעור ההכנסה על הנכסים ובשיעור ההוצאה על ההתחייבויות נבעה מירידת הריבית במשק. הירידה בפער בריבית נבעה מירידה במרווחים הפיננסיים בפיקדונות. כתוצאה מכך, חלה ירידה גם ביחס שבין סך ההכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין שנת 2013 לבין שנת 2012 עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של 233 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לקיטון בסך של 450 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

להלן התפתחות סך הרווח המימוני, נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לפי מגזרי פעילות עיקריים⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	*2012	2013
	במיליוני ש"ח	
(4.1%)	2,217	2,126
(18.5%)	1,253	1,021
(0.1%)	1,110	1,109
8.5%	756	820
(6.5%)	2,208	2,064
47.3%	871	1,283
0.1%	8,415	8,423

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.
 (1) רווח מימוני, נטו כולל סכום הכנסות הריבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית, כאמור לעיל.

הירידה ברווח המימוני במיגזרי הבנקאות הקמעונאית בישראל בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נובעת בעיקר מירידה בריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים בפיקדונות. הירידה קוזזה בשל עלייה בהיקפי האשראי במגזרים. הירידה ברווח המימוני במגזר העסקי נבעה מירידה בהיקף פעילות האשראי שקוזזה בשל עלייה במרווח הפיננסי. במגזר המסחרי חלה עלייה ברווח המימוני בשל גידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות. העלייה ברווח המימוני במיגזר ניהול פיננסי נבעה מעלייה בהכנסות ממימוש אגרות-חוב ומניות, עלייה בהכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ומעלייה בהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2013 ב-874 מיליון ש"ח. בשנת 2012 הסתכמה ההוצאה ב-987 מיליון ש"ח. בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני נרשמה בשנת 2013 הוצאה נטו בסך 222 מיליון ש"ח. ההוצאה נבעה מרישום הפרשות בסך של 971 מיליון ש"ח, בעיקר בשל הערכה מחודשת של יכולת הגבייה של הלקוחות, וקוזה בעיקר מגביית חובות. ההוצאה נטו בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה בסך של כ-652 מיליון ש"ח ונבעה בעיקר ממחיקה חשבונאית אוטומטית של חובות נחותים בפיגור של 150 יום ומעלה וכן מעדכון הפרשה קבוצתית מינימלית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור בסך של כ-84 מיליון ש"ח בהתאם למכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור.

בשנת 2012 ההוצאה הפרטנית להפסדי אשראי הסתכמה ב-659 מיליון ש"ח, כאשר עיקר ההוצאה נבעה מענפי המסחר והפיננסים וכן נרשמה הוצאה מגידול בהפרשה הקבוצתית בסך 328 מיליון ש"ח.

בנוגע למרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים.

להלן פרטים לגבי ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
1,624	971	הוצאות להפסדי אשראי בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני
(965)	(749)	קיסון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
659	222	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני
328	652	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו, של חובות הנבחנים על בסיס קבוצתי
987	874	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:		
673	635	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
29	108	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
284	130	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	1	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
987	874	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:		
0.39%	0.34%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.38%	0.38%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
23.47%	24.70%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.
 *** על בסיס שנתי.

להלן פרטים על הוצאות בגין הפסדי אשראי ועל שיעורן מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2012		2013		
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
(10.9%)	0.41%	257	0.35%	229	מגזר משקי הבית
39.5%	0.13%	38	0.16%	53	מגזר הבנקאות הפרטית
7.5%	0.56%	133	0.56%	143	מגזר עסקים קטנים
(84.4%)	0.34%	90	0.05%	14	המגזר המסחרי
(7.3%)	0.48%	481	0.47%	446	המגזר העסקי
		(12)		(11)	מגזר ניהול פיננסי
(11.4%)	0.39%	987	0.34%	874	סך-הכל

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2013 ב-5,241 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,222 מיליון ש"ח בשנת 2012. גידול בשיעור של כ-0.4% שנבע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות, מעמלות מעסקי מימון, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים והכנסות אחרות. מגד גידול זה קוזז על-ידי שחיקה של ההכנסות מעמלות בגין שינוי התעריפון, עקב התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח), שהביא לביטולן ושינוי של מספר עמלות.

להלן פירוט העמלות וההכנסות האחרות:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
	במיליוני ש"ח		
			עמלות:
(0.6%)	974	968	דמי ניהול חשבונות
(7.8%)	988	911	פעילות בניירות-ערך
8.0%	174	188	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
(9.1%)	55	50	ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
0.4%	1,590	1,597	כרטיסי אשראי, נטו
1.5%	337	342	טיפול באשראי
16.8%	453	529	עמלות מעסקי מימון
4.6%	263	275	הפרשי המרה
(7.9%)	126	116	פעילות סחר חוץ
(10.8%)	37	33	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
2.1%	48	49	עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
(5.0%)	60	57	עמלות אחרות
0.2%	5,105	5,115	סך-הכל עמלות
7.7%	117	126	הכנסות אחרות
0.4%	5,222	5,241	סך-הכל עמלות והכנסות אחרות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

להלן פירוט רבעוני של עמלות והכנסות אחרות:

לשנת 2012				לשנת 2013				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								עמלות:
242	240	246	246	237	236	241	254	דמי ניהול חשבונות
269	230	257	232	232	226	214	239	פעילות בניירות-ערך
42	44	38	50	48	49	43	48	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
14	14	14	13	13	13	12	12	ניהול תפעול ובאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
381	395	418	396	384	376	408	429	כרטיסי אשראי, נטו
86	86	84	81	90	88	69	95	טיפול באשראי
104	108	117	124	121	131	130	147	עמלות מעסקי מימון
64	66	69	64	64	69	70	72	הפרשי המרה
38	29	29	30	26	29	30	31	פעילות סחר חוץ
10	9	9	9	9	9	8	7	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
12	11	13	12	12	12	12	13	עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
12	15	17	16	14	16	17	10	עמלות אחרות
1,274	1,247	1,311	1,273	1,250	1,254	1,254	1,357	סך-הכל עמלות תפעוליות
33	19	24	41	37	28	24	37	הכנסות אחרות
1,307	1,266	1,335	1,314	1,287	1,282	1,278	1,394	סך-הכל עמלות והכנסות אחרות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.
 (2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2013 ב-8,965 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,825 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של כ-1.6%.

להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח
	2012	2013	
הוצאות שכר:			
6.8%	4,483	4,790	שכר
(1.7%)	529	520	מענקים ותגמול מבוסס מניות
5.9%	5,012	5,310	סך-הכל שכר
(3.8%)	1,673	1,609	אחזקה ופחת בניינים וציוד
9.1%	11	12	הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
(4.5%)	2,129	2,034	הוצאות אחרות
1.6%	8,825	8,965	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

לשנת 2012				לשנת 2013				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								הוצאות שכר:
1,059	1,116	1,131	1,177	1,149	1,078	1,073	1,490	שכר
148	106	172	103	95	153	142	130	מענקים ותגמול מבוסס מניות
1,207	1,222	1,303	1,280	1,244	1,231	1,215	1,620	סך-הכל שכר
381	397	419	476	388	394	427	400	אחזקה ופחת בניינים וציוד
								הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3	2	3	3	3	3	3	3	
513	497	524	595	500	507	488	539	הוצאות אחרות
2,104	2,118	2,249	2,354	2,135	2,135	2,133	2,562	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2013 ב-5,310 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,012 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 5.9%. הוצאות השכר בשנת 2013 כוללות את השפעת תוכנית ההתייעלות, המבוססת בעיקר על פרישה מוקדמת, בסך של 440 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 185 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הגידול בשכר בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נבע בעיקר משינוי בהפרשות בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר. מנגד חלה ירידה הנובעת מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות. לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2013 ב-1,609 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,673 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 3.8% שנבע בעיקר מקיטון בהוצאות ארנונה, הוצאות פחת ואחזקת מבנים אשר קוזז על-ידי גידול בהוצאות שמירה. **ההוצאות התפעוליות האחרות** הסתכמו בשנת 2013 ב-2,034 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,129 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 4.5% שנבע בעיקר מקיטון בהוצאות שיווק, פרסום והוצאות משרדיות אשר קוזז על-ידי גידול בהוצאות מחשב.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2013 בסך של 1,298 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,254 מיליון ש"ח בשנת 2012. שיעור המס האפקטיבי של הבנק בשנת 2013 הגיע ל-33.9% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 36.2%. הפער נובע בעיקר משיעור מס סטטוטורי שונה בחברות בנות מתאחדות, השפעת שינוי בשערי המטבעות על רישום ההשקעות בחברות מתאחדות בחו"ל שאינן נכללות בבסיס המס ובעלייה בשיעור מס ערך מוסף והשינוי הצפוי במס חברות בשנת 2014 שגרמו לגידול ביתרת המסים הנדחים לקבל, נטו. לפרטים נוספים, ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים הסתכם בשנת 2013 ברווח בסך של 9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6 מיליון ש"ח בשנת 2012.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בשנת 2013 בחלקם בהפסד בסך של 44 מיליון ש"ח, שנבע בעקרו משינויים בשערי המטבעות, בהשוואה לחלקם ברווח בסך של 34 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2013 בסך של 2,580 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,543 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2013 ב-1.96 ש"ח, בהשוואה ל-1.92 ש"ח בשנת 2012.

הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-380.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-376.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
1.0%	376,388	380,246	סך-כל הנכסים
1.0%	249,182	251,600	אשראי לציבור, נטו
(17.3%)	55,301	45,709	מזומנים ופיקדונות בבנקים
17.0%	52,070	60,912	ניירות-ערך
1.9%	271,411	276,525	פיקדונות הציבור
(4.8%)	35,677	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
8.6%	26,755	29,060	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים עיקריים:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
1. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים:			
(13.0%)	1,460	1,270	אשראי תעודות
4.7%	40,694	42,593	ערבויות והתחייבויות אחרות
(3.9%)	32,343	31,066	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
(2.6%)	10,279	10,011	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
3.1%	36,090	37,214	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
8.6%	46,861	50,879	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
2. מכשירים נגזרים (סכומי ערך נקוב):			
4.1%	361,689	376,634	חוזי ריבית
9.3%	206,635	225,822	חוזי מטבע
23.4%	26,425	32,615	חוזים בגין מניות
(49.7%)	3,820	1,923	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
6.4%	598,569	636,994	סך-הכל ערך נקוב נגזרים

ג. להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, תפעול, ייעוץ:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
13.1%	742,565	840,070	ניירות-ערך ⁽¹⁾
5.0%	79,444	83,399	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול
73.6%	51,500	89,400	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾
41.4%	13,100	18,523	יתרות פנסיוניות נועצות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
 (2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.
 (3) יתרות קרנות השתלמות ומוצרים פנסיוניים שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

אשראי לציבור

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-251.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-249.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, עלייה בשיעור של כ-1.0%. הגידול נובע בעיקר מעלייה באשראי הקמעונאי, באשראי לדיוור ובאשראי מסחרי. העלייה קוזזה בירידה באשראי למגזר העסקי.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר	השינוי		יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	2012	2013	
במיליוני ש"ח					
59.6%	62.7%	6.2%	9,252	148,633	157,885 מטבע ישראלי לא-צמוד
22.8%	22.1%	(2.3%)	(1,318)	56,878	55,560 מטבע ישראלי צמוד למדד
17.5%	15.1%	(12.8%)	(5,558)	43,523	37,965 מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.1%	28.4%	42	148	190 פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	1.0%	2,418	249,182	251,600 סך-הכל

האשראי במגזר השקלי הלא-צמוד עלה בשנת 2013 ב-9.3 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-6.2% שנבע בעיקר מסביבת ריבית נמוכה. עיקר הגידול נרשם באשראי הקמעונאי ובאשראי לדיוור.

האשראי במגזר השקלי הצמוד למדד ירד בשנת 2013 ב-1.3 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של כ-2.3%. הירידה נובעת מקיטון באשראי העסקי וקוזזה על-ידי גידול באשראי לדיוור.

האשראי במגזר מטבע-חוץ (כולל צמוד מטבע-חוץ) ירד בשנת 2013 ב-5.6 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של כ-12.8%. בנטרול השפעות השינויים של השקל מול המטבעות המובילים נרשמה ירידה בשיעור של 9.5%.

השינוי	ליום 31 בדצמבר			
	במיליוני ש"ח		2013	
		*2012		
				מגזר משקי הבית
4.1%	2,614	63,509	66,123	מגזר הבנקאות הפרטית
8.8%	2,774	31,528	34,302	מגזר עסקים קטנים
8.4%	2,025	24,217	26,242	המגזר המסחרי
15.1%	4,075	27,056	31,131	המגזר העסקי
(9.4%)	(9,248)	98,397	89,149	אחרים והתאמות
4.0%	178	4,475	4,653	סך-הכל
1.0%	2,418	249,182	251,600	
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי:				
				מגזר משקי הבית
6.8%	1,443	21,145	22,588	מגזר הבנקאות הפרטית
7.0%	576	8,283	8,859	מגזר העסקים הקטנים
8.8%	1,656	18,736	20,392	סך-הכל
7.6%	3,675	48,164	51,839	הלוואות לדיור בישראל:
				מגזר משקי הבית
3.3%	1,174	36,099	37,273	מגזר הבנקאות הפרטית
19.6%	2,612	13,328	15,940	מגזר העסקים הקטנים
8.5%	367	4,296	4,663	סך-הכל
7.7%	4,153	53,723	57,876	

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" להלן.

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
54,060	58,294	הלוואות מכספי הבנק
4,365	3,613	הלוואות מכספי האוצר*
301	255	מענקים מכספי האוצר*
58,726	62,162	סך-הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		

		ביצוע
		הלוואות מכספי האוצר:
35	32	הלוואות
9	24	מענקים
44	56	סך-הכל מכספי האוצר
11,541	11,748	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
11,585	11,804	סך-הכל הלוואות חדשות
1,863	2,449	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
13,448	14,253	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק*:

שיעור השינוי בתקופה	סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	
7.8%	58,294	1.6%	943	39.4%	22,964	22.2%	12,918	32.9%	19,171	3.9%	2,298	31.12.13
9.8%	54,060	2.1%	1,142	39.0%	21,086	24.7%	13,345	32.1%	17,378	2.1%	1,109	**31.12.12
13.7%	49,250	2.7%	1,310	35.4%	17,464	27.7%	13,642	33.3%	16,403	0.9%	431	31.12.11
17.1%	43,309	2.2%	943	30.9%	13,361	31.9%	13,837	34.3%	14,870	0.7%	298	31.12.10

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2013 יתרת חוב רשומה בסך של 38 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2012 יתרת חוב רשומה בסך של 66 מיליון ש"ח).

** סווג מחדש.

היקף החוב הבעייתי

להלן התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי (לא כולל הפרשה קבוצתית):*

שנת תרת רשומה במיליוני ש"ח	סכום בפיגור מעל 90 יום	שיעור הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור במיליוני ש"ח	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור חוב בעייתי
31.12.13	58,294	0.2%	272	0.5%	1,111	1.9%
31.12.12	54,060	0.3%	290	0.5%	980	1.8%
31.12.11	49,250	0.3%	294	0.6%	990	2.0%
31.12.10	43,309	0.4%	306	0.7%	1,028	2.4%

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2013 יתרת חוב רשומה בסך של 38 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2012 יתרת חוב רשומה בסך של 66 מיליון ש"ח).

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד, רמת מוצרים, וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

להלן פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק על בסיס רבעוני:

נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
31.12.12	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13
מאפיינים				
45.3%	36.9%	36.6%	36.9%	36.3%
שיעור מימון מעל 60%				
15.1%	12.9%	11.6%	12.5%	10.7%
שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)				
6.7%	4.7%	4.4%	4.2%	3.5%
שיעור מימון מעל 60% וגם שיעור החזר מעל 40%				
30%	30%	31%	31%	32%
שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים (הגבלת בנק ישראל 33.3%)				
8.3%	6.8%	4.9%	5.2%	5.8%
שיעור הלוואות לכל מטרה				
12.3%	12.6%	15.7%	14.7%	15.6%
שיעור הלוואות להשקעה מרכישה				
1.9%	1.1%	1.6%	2.1%	1.3%
שיעור בולט ובלון מרכישה				
614	618	643	625	621
הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח)				
18.3	18.1	17.8	18.4	18.3
תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים				

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור בפרמטרים רבים, כגון: התפלגות LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי ושיעור הפיגורים.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפרשה הכלכלית הנדרשת בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק.

כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה. בנוסף, בהלוואות שאושרו עד ליום 1 בנובמבר 2012 נהג הבנק לדרוש ביטוח אשראי בהלוואות בהן LTV גבוה משיעור של 75%. החל מיום 1 בנובמבר 2012 לא ניתן לאשר הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%. לפרטים נוספים, ראה פרק "מגזר משקי הבית" שלהלן.

דיון חודשי בנושא סיכוני אשראי לדיור

מתקיים דיון חודשי בהתפתחות המדדים השונים, הן ברמת ביצועי האשראי והן ברמת כלל התיק. זאת, בהתאם לתאבון סיכון כפי שהוגדר על-ידי הנהלת הבנק.

עדכון הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות נדל"ן לדיור

לאור הגידול המהיר בתיקי הלוואות בביטחון נכס למגורים ועל רקע העלייה במחירי הדירות פרסם המפקח על הבנקים ביום 21 במרץ 2013 הנחיות לעניין נדל"ן לדיור.

להלן עיקרי ההנחיות:

א. לצורך חישוב יחסי הלימות ההון, הלוואה לדיור משוקללת עד הדוחות לשנת 2012 בשיעור של 35%, למעט הלוואות לדיור מסוימות בעלות רכיב של ריבית משתנה, אשר מחודש אוקטובר 2010 משוקללות ב-100%. על-פי ההנחיה החדשה, הקצאת ההון בגין הלוואות לדיור תעשה לפי שיעורי השקלול שלהלן:

- הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן הוא עד 45%, ישוקללו ב-35%, ללא שינוי מהשיעורים הקיימים.
 - הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן גבוה מ-45% ועד 60%, ישוקללו ב-50%, במקום ב-35%.
 - הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן גבוה מ-60% ישוקללו ב-75% לצורכי דרישת הון, במקום ב-35% או ב-100%.
 - במקביל תבטל הדרישה לשקלל ב-100% הלוואות בהן שיעור המימון עולה על 60% ובסכום של מעל 800 אלפי ש"ח ואשר מרכיב הריבית המשתנה הינו 25%, במקומה, כאמור, יוחל שיעור שקלול של 75%.
- ב. הקצאת ההון הנדרשת בגין ערבויות חוק מכר במקרה שהדירה נמסרה כבר למשתכן תופחת. ערבויות אלה ישוקללו במקדם המרה לאשראי של 10% במקום 20%.
- ג. בנוסף, קובעות ההנחיות דרישה שהיחס שבין יתרת ההפרשה הקבוצתית לבין יתרת הלוואות לדיור יעמוד על שיעור מינימלי של 0.35%. האמור לא חל על הלוואות לדיור אשר קיימת בגינן הפרשה לפי עומק פיגור.
- השינויים בדרישות ההון שנקבעו בהוראה, חלות על הלוואות לדיור שבוצעו מיום 1 בינואר 2013 ואילך. הדרישה בדבר שיעור ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור לא תפחת מהשיעור האמור החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2013, על יתרת הלוואות לדיור (הבנק כלל הפרשה זו בספריו כבר בדוחות לרבעון הראשון לשנת 2013). ראה גם ביאור (ד)6 לדוחות הכספיים.

ביום 1 בספטמבר 2013 נכנסה לתוקף הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הגבלות על הלוואות לדיור (משכנתאות).

עיקרי ההנחיות הם:

- א. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור (משכנתה) כאשר שיעור החזר החודשי של המשכנתה מתוך ההכנסה החודשית של הלווה עולה על 50%. הלוואות לדיור, בהן שיעור החזר החודשי מההכנסה הוא בין 40% ל-50%, ישוקללו ב-100% לצורך חישוב יחס הלימות ההון.
- ב. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור שבה יחס בין חלק הלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך הלוואה, עולה על 66.7% (שני שלישים). המגבלה תחול על הלוואות בריבית משתנה לכל טווחי הזמן, והיא מתווספת להגבלה הקיימת המגבילה לשליש את חלק הלוואה לדיור שניתן בריבית משתנה לתקופה קצרה מ-5 שנים.
- ג. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור לתקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.

סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק

הסיכון הכולל של האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל חובות [אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים], השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין מכשירים נגזרים, ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

לפרטים נוספים, ראה תוספת 5 לסקירת ההנהלה.

סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-512.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-498.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לפי ענפי משק עיקריים:

31 בדצמבר 2012**		31 בדצמבר 2013		
שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל***	שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל****	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
				ענף המשק
0.6%	2,920	0.6%	2,927	חקלאות
9.4%	*46,776	9.3%	47,876	תעשייה
10.2%	50,998	10.0%	51,413	בינוי ונדל"ן - בינוי*****
6.5%	32,775	6.0%	30,029	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2.3%	11,694	2.5%	12,615	חשמל ומים
6.2%	30,861	6.6%	33,761	מסחר
2.0%	9,838	1.9%	9,957	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1.7%	8,334	1.7%	8,876	תחבורה ואחסנה
2.1%	10,418	1.7%	8,946	תקשורת ושירותי מחשב
9.2%	***,45,640	8.9%	45,470	שירותים פיננסיים
2.9%	14,605	3.0%	15,508	שירותים עסקיים אחרים
1.9%	9,232	1.8%	9,260	שירותים ציבוריים וקהילתיים
55.0%	***274,091	54.0%	276,638	סך-הכל מסחרי
10.4%	51,864	10.9%	55,898	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
16.6%	83,116	16.4%	84,052	אנשים פרטיים - אחר
82.0%	***409,071	81.3%	416,588	סך-הכל סיכון אשראי לציבור
8.5%	42,417	7.9%	40,332	סך-הכל בנקים*****
9.5%	47,154	10.8%	55,477	סך-הכל ממשלות
100%	***498,642	100%	512,397	סך-הכל

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש. נכסים בגין מכשירים נגזרים מוצגים לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.

*** מספרי ההשוואה הותאמו והם אינם כוללים נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף, המוצגים בסעיף נכסים אחרים.

**** לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,011 מיליוני ש"ח (31.12.12: 10,279 מיליוני ש"ח).

***** כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-882 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,764 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות

הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.12: סיכון אשראי מאזני בסך של כ-653 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,163 מיליוני ש"ח).

***** לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

(1) נתוני סיכון האשראי הכולל מוצגים לפני ניכוי יתרת הפרשות להפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי).

ליום 31 בדצמבר 2013 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי ונדל"ן הסתכם ב-81.4 מיליארד ש"ח.

להלן פילוח סיכון האשראי הכולל של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			
2,721	1,120	1,601	בנייה למסחר ושירותים
593	132	461	בנייה לתעשייה
33,221	23,238	9,983	בנייה לדיוור
29,397	6,081	23,316	נכסים מניבים
15,510	6,996	8,514	אחר
81,442	37,567	43,875	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

להלן פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללוויים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2013:

סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	אשראי מאזני	מספר לוויים	
במיליוני ש"ח				
ענף משק				
10,656	8,709	1,947	5	תעשייה
3,458	1,464	1,994	2	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5,410	1,827	3,583	1	חשמל ומים
2,957	2,512	445	2	מסחר
2,181	26	2,155	1	תקשורת ושירותי מחשב
6,240	3,144	3,096	3	שירותים פיננסיים
30,902	17,682	13,220	14	סך-הכל

מזה: יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלוויים הגדולים לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2013:

סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			
ענף משק			
5,410	1,827	3,583	חשמל ומים
4,292	4,279	13	תעשייה
2,316	904	1,412	שירותים פיננסיים
2,181	26	2,155	תקשורת ושירותי מחשב
2,106	515	1,591	שירותים פיננסיים
1,953	1,952	1	תעשייה
18,258	9,503	8,755	סך-הכל

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

להלן פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 31 בדצמבר 2013:

שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
16.88%	7,974	326	8,300	239	2,739	5,540	קבוצת לווים א'
16.21%	7,657	107	7,764	587	3,112	4,631	קבוצת לווים ב'
15.97%	7,544	41	7,585	668	2,285	5,163	קבוצת לווים ג'

בשנתיים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2013 ירד סכום החבות של קבוצות הלווים שהחשיפה להן עולה על 15% מההון הרגולטורי של הבנק מ-27.5 מיליארד ש"ח ל-23.2 מיליארד ש"ח, ובהתאם ירד שיעור חבותן מההון הרגולטורי מ-64.8% ל-49.1%, ירידה בשיעור של 24.2%. כמו-כן, לגבי ללוים להם חבות מעל 1.2 מיליארד ש"ח כל אחד, חלה ירידה בחלקם המצטבר בסך סיכון האשראי משיעור של 8.4% בסוף שנת 2011 ל-7.4% בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של כ-12%.

(1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
 (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
 (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
 (5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" מטילה על הבנק, בין היתר, מגבלה לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון". כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. יובהר כי לצורך חישוב החבות, אומצו העקרונות במקדמי המרת האשראי ובניכויים המותרים להוראה לניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. בנוסף, הבנק מבצע סקירות תקופתיות על סיכון האשראי בקבוצות לווים אלה, תוך בחינה פרטנית של הלווים השייכים לקבוצות הלווים, אופי פעילות לווים אלה והמתאם ביניהם היכולים להשפיע על הסיכון הקבוצתי.

א. פילוח חבויית בעייתיות

31.12.12			31.12.13			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
9,216	975	8,241	8,601	746	7,855	סיכון אשראי פגום
2,791	362	2,429	3,799	277	3,522	סיכון אשראי נחות
3,705	897	2,808	6,106	1,577	4,529	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
15,712	2,234	13,478	18,506	2,600	15,906	סך סיכון אשראי בעייתי*
13,284	2,110	11,174	16,279	2,445	13,834	סיכון אשראי בעייתי בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
1,433	-	1,433	1,251	-	1,251	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

ב. נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.12	31.12.13	
במיליוני ש"ח		
7,538	7,240	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
223	151	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
7,761	7,391	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-non performing assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

ג. נכסים פגומים מבצעים

יתרה ליום		
31.12.12	31.12.13	
במיליוני ש"ח		
640	553	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית
49	43	אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
689	596	סך-הכל

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ליום		
31.12.12	31.12.13	
3.23%	3.05%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.57%	0.49%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.61%	1.54%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.09%	1.24%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
49.99%	50.60%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
3.84%	4.44%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ה. הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
	לפי עומק פיגור אחר*		
	במיליוני ש"ח		
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2013:			
3,943	2,630	275	1,038
6	6	-	-
638	530	-	108
4,587	3,166	275	1,146
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2012:			
4,086	2,255	293	1,538
7	7	-	-
595	498	-	97
4,688	2,760	293	1,635

* רבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

חזומנים ופיקדונות בבנקים

בסוף שנת 2013 הסתכמו החזומנים והפיקדונות בבנקים ב-45.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-55.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, קיטון בשיעור של כ-17.3%.

להלן פירוט יתרת החזומנים והפיקדונות בבנקים:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
	במיליוני ש"ח		
2.5%	2,376	2,435	חזומנים בקופות
(21.9%)	28,757	22,446	פיקדונות בבנק ישראל
(22.7%)	19,834	15,341	פיקדונות בבנקים מרכזיים בחו"ל
94.9%	59	115	פיקדונות בבנקים מסחריים בישראל
25.7%	4,275	5,372	פיקדונות בבנקים מסחריים בחו"ל
(17.3%)	55,301	45,709	סך-הכל

ניירות-ערך

ניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2013 ב-60.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-52.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, עלייה בשיעור של כ-17.0% שנבעה בעיקר מרכישת אגרות-חוב ממשלתיות. לפרטים נוספים, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר שעבודים, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט ניירות הערך של קבוצת הבנק בהתאם לסיווג המאזני:

31 בדצמבר 2013				
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן
במיליוני ש"ח				
אגרות-חוב:				
מוחזקות לפדיון	45	-	516	471
זמינות למכירה	544	(29)	56,087	56,087
למסחר	*20	*(11)	2,100	2,091
סך-הכל אגרות-חוב	609	(40)	58,703	58,658
מניות:				
זמינות למכירה	473	-	2,221	1,748
למסחר	*-	*(7)	33	40
סך-הכל מניות	473	(7)	2,254	1,788
סך-כל ניירות הערך	1,082	(47)	60,957	60,912

31 בדצמבר 2012				
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן
במיליוני ש"ח				
אגרות-חוב:				
מוחזקות לפדיון	59	-	808	749
זמינות למכירה	633	(26)	45,664	45,057
למסחר	*29	*(3)	3,960	3,934
סך-הכל אגרות-חוב	721	(29)	50,432	50,373
מניות:				
זמינות למכירה	308	-	1,654	1,346
למסחר	*-	*(9)	43	52
סך-הכל מניות	308	(9)	1,697	1,398
סך-כל ניירות הערך	1,029	(38)	52,129	52,070

* נקפו לדוח רווח והפסד.

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה ביאור 3(5) בדוחות הכספיים.

השקעות באגרות-חוב בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר

להלן פרטים נוספים על השקעת קבוצת הבנק באגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל הערך במאזן	הערך במאזן
אגרות-חוב ממשלתיות:	
	ממשלת ישראל
48,486	
139	ממשלת ארצות-הברית
2,205	ממשלות מדינות מפותחות
501	ממשלות מדינות מתפתחות
51,331	
אגרות-חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים:	
	בנקים בישראל
268	בנקים - מדינות מפותחות:
552	ארצות-הברית
203	אוסטרליה
442	הולנד
362	שוודיה
112	סין
194	קוריאה הדרומית
238	בריטניה
220	אחרים*
2,323	
52	בנקים - ארצות מתפתחות
מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים):	
136	ישראל
291	ארצות-הברית**
11	אחרים
438	
3,081	
אגרות-חוב של תאגידים, שאינם בנקים ומוסדות פיננסיים (פילוח לפי ענפי משק):	
874	תעשייה
533	פעילויות בנדל"ן
568	חשמל ומים
253	מסחר
76	תחבורה
670	תקשורת ושירותי מחשב
458	שירותים פיננסיים
130	שירותים ציבוריים
213	שירותים עסקיים אחרים
3,775	
58,187	סך-הכל אגרות-חוב

* כולל 12 מדינות, כשהיתרה הגבוהה ביותר היא כ-64 מיליון ש"ח.

** כולל 13 מנפיקים, כשהיתרה הגבוהה ביותר של מנפיק אחד היא בסך של כ-170 מיליון ש"ח.

השקעות במניות

לבנק השקעות במניות סחירות, במניות לא סחירות ובקרנות נאמנות בפיזור נרחב המסתכמות ליום 31 בדצמבר 2013 בסך של 2,254 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,697 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

פיקדונות

פיקדונות כוללים את פיקדונות הציבור, פיקדונות הממשלה ופיקדונות מבנק ישראל ומבנקים אחרים.

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	
	במיליוני ש"ח		
1.9%	271,411	276,525	פיקדונות הציבור
(11.8%)	6,015	5,303	פיקדונות מבנקים
(2.5%)	629	613	פיקדונות הממשלה
1.6%	278,055	282,441	סך-הכל

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-276.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-271.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, גידול בשיעור של כ-1.9%. הגידול נבע בעיקר מעלייה של 6.6 מיליארד ש"ח בפיקדונות מגזר ניהול פיננסי בעיקר מגידול בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים, עלייה של 2.3 מיליארד ש"ח בפיקדונות של המגזר המסחרי וכן, מעלייה של 1.4 מיליארד ש"ח בפיקדונות של המגזר העסקי. גידול זה קוּוַז מירידה של 5.2 מיליארד ש"ח בפיקדונות הקמעונאיים (מזה ירידה של 5.9 מיליארד ש"ח בפיקדונות של מגזר הבנקאות הפרטית שקוּוַז על-ידי עלייה במגזר עסקים קטנים) והתבטא במעבר לקוחות מהשקעה בפיקדונות להשקעה בשוק ההון.

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר	השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר				
		2012	2013			
		במיליוני ש"ח				
61.7%	63.6%	4.9%	8,235	167,651	175,886	מטבע ישראלי לא-צמוד
7.5%	6.6%	(9.7%)	(1,982)	20,350	18,368	מטבע ישראלי צמוד למדד
30.7%	29.7%	(1.4%)	(1,181)	83,262	82,081	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.1%	28.4%	42	148	190	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	1.9%	5,114	271,411	276,525	סך-הכל

פיקדונות הציבור בשקלים לא-צמודים ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-175.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-167.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של כ-4.9%. גידול זה נבע בעיקר מעלייה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים.

פיקדונות הציבור בשקלים צמודים ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-18.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-20.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של כ-9.7%. קיטון זה נבע כתוצאה מירידה בפיקדונות הן בחטיבה הקמעונאית והן בחטיבה העסקית.

פיקדונות הציבור במטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ) ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-82.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-83.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של כ-1.4%. קיטון זה נבע כתוצאה מירידה ביתרות מפעילות הבנק בחו"ל אשר קוּוַז על-ידי עלייה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים.

להלן פירוט פיקדונות הציבור לפי גודל:

31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון
99,003	98,342	עד 1
73,379	70,755	מעל 1 עד 10
41,834	42,254	מעל 10 עד 100
29,489	27,344	מעל 100 עד 500
27,706	37,830	מעל 500
271,411	276,525	סך-הכל

יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**:

2012	2013	
במיליוני ש"ח		
5,560	9,879	קבוצה א
3,830	3,730	קבוצה ב
2,342	3,491	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותה שנה.

פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	*2012	2013	
במיליוני ש"ח			
(2.9%)	(1,075)	37,636	36,561 מגזר משקי הבית
(4.6%)	(5,882)	129,197	123,315 מגזר הבנקאות הפרטית
6.8%	1,753	25,869	27,622 מגזר עסקים קטנים
13.6%	2,318	17,011	19,329 המגזר המסחרי
5.7%	1,432	25,193	26,625 המגזר העסקי
18.0%	6,568	36,505	43,073 מגזר ניהול פיננסי
1.9%	5,114	271,411	276,525 סך-הכל

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" להלן.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב-34.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-35.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, קיטון בשיעור של כ-4.8%. בשנת 2013 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח.

כללי – המגזרים השונים והקריטריונים לשיך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות.

הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים, מולו הם פועלים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשיך לקוחות למגזרים השונים:

מגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח. וכן לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח.

מגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם כאלה בעלי מחזור הכנסות מתחת ל-30 מיליון ש"ח בעלי אובליגו בבנק בהיקף של עד 6 מיליון ש"ח.

המגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובח"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח. בנוסף, כולל המגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק.

יובהר, כי שיוך תוצאות הפעילות כאמור נעשה לעיתים על-פי קריטריונים נוספים על אלה המפורטים לעיל. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלי פרופיל ופוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למגזר העסקי, לפי העניין, ייתכן וישוּכו למגזרים אלה למרות שבמועד קליטתם בבנק הם אינם עומדים בקריטריונים הקבועים לכלל מגזר כאמור.

תוצאות הפעילות של חברות הבת העיקריות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שיוכו למגזרי הפעילות באופן הבא:

תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ Hapoalim Securities U.S.A Inc. שיוכו למגזר ניהול פיננסי.

לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה - בנקאות פרטית, מגזר מסחרי ומגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv - משקי בית ובנקאות מסחרית.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה; (3) ריבית סיטונאית לא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר; וכן את (4) עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה. **הכנסות מימון שאינן מריבית -** מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממיומש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב הוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים - מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחוייב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחוייב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).

תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. **הון מוקצה למגזר -** יתרת רכיבי הסיכון במגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 2, כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל (כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון) לסך יתרת רכיבי הסיכון.

סיווג מחדש של נתוני המגזרים:

מספרי ההשוואה לשנת 2012 סווגו מחדש כדלהלן:

1. יתרת פיקדונות שגויסו מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים, וכן תוצאות הפעילות בגין פעילות זו סווגו מהמגזר העסקי למגזר ניהול פיננסי. סווג זה בוצע בעקבות יישום של שינוי ארגוני במסגרתו הועברה האחריות על פעילות זו לחטיבת שווקים פיננסיים.
2. יתרות אשראי ליום 31 בדצמבר 2012 סווגו מחדש בשל חלוקה מחדש של יתרת ההפרשה הקבוצתית בין מגזרי הפעילות השונים.
3. תוצאות פעילות בנייה ונדל"ן במגזר עסקים קטנים, וכן יתרות הנוגעות לפעילות זו סווגו מתת-מגזר בנקאות ופיננסיים לתת-מגזר בנייה ונדל"ן.
4. עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים יוחסה למגזרים השונים בהתאם לפרופורציית נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר.
5. היתרות הממוצעות של נכסי הסיכון סווגו מחדש על מנת לשקף את השפעת השינויים המתוארים לעיל, וכן, על מנת לשקף בצורה נאותה את הקצאת נכסי הסיכון בהתבסס על יתרות סיכון האשראי (מאזני וחוץ-מאזני) וסיכון תפעולי המיוחסות ללקוחות שונים.
6. הוצאות מס בגין שנים קודמות בסך של 45 מיליוני ש"ח שנזקפה למגזר אחרים והתאמות סווגה מחדש ושויכה במלואה למגזרי הפעילות השונים.

מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות

שנת 2013 התאפיינה בהשפעה מהותית של ירידת הריבית במשק, על ההכנסות המימוניות, מהשפעת ועדת התחרותיות על ההכנסות מעמלות ומהשפעת הפרשה לתוכנית התייעלות. השפעות אלו ניכרות בעיקר במגזרי הפעילות הקמעונאיים.

להלן תמצית ההתפתחות בתוצאות הפעילות של קבוצת הבנק, וסעיפי המאזן העיקריים לפי מגזרי פעילות:

א. רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012*	2013	
	במיליוני ש"ח		
(48.4%)	343	177	מגזר משקי הבית
(83.2%)	244	41	מגזר הבנקאות הפרטית
(17.8%)	371	305	מגזר עסקים קטנים
46.3%	259	379	המגזר המסחרי
5.1%	1,007	1,058	המגזר העסקי
107.5%	281	583	מגזר ניהול פיננסי
(2.6%)	38	37	אחרים והתאמות
1.5%	2,543	2,580	סך-הכל

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

ב. אשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

השינוי	ליום 31 בדצמבר			
	2012*	2013		
	במיליוני ש"ח			
4.1%	2,614	63,509	66,123	מגזר משקי הבית
8.8%	2,774	31,528	34,302	מגזר הבנקאות הפרטית
8.4%	2,025	24,217	26,242	מגזר עסקים קטנים
15.1%	4,075	27,056	31,131	המגזר המסחרי
(9.4%)	(9,248)	98,397	89,149	המגזר העסקי
4.0%	178	4,475	4,653	אחרים והתאמות
1.0%	2,418	249,182	251,600	סך-הכל
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיר וקרטיסי אשראי:				
6.8%	1,443	21,145	22,588	מגזר משקי הבית
7.0%	576	8,283	8,859	מגזר הבנקאות הפרטית
8.8%	1,656	18,736	20,392	מגזר העסקים הקטנים
7.6%	3,675	48,164	51,839	סך-הכל
הלוואות לדיר בישראל:				
3.3%	1,174	36,099	37,273	מגזר משקי הבית
19.6%	2,612	13,328	15,940	מגזר הבנקאות הפרטית
8.5%	367	4,296	4,663	מגזר העסקים הקטנים
7.7%	4,153	53,723	57,876	סך-הכל

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

השינוי	ליום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח	
	*2012	2013		
	(2.9%)	(1,075)		
(4.6%)	(5,882)	129,197	123,315	מגזר הבנקאות הפרטית
6.8%	1,753	25,869	27,622	מגזר עסקים קטנים
13.6%	2,318	17,011	19,329	המגזר המסחרי
5.7%	1,432	25,193	26,625	המגזר העסקי
18.0%	6,568	36,505	43,073	מגזר ניהול פיננסי
1.9%	5,114	271,411	276,525	סך-הכל

להלן פירוט בדבר היתרות הממוצעות של אשראי לציבור, נטו ופיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור		יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו		במיליוני ש"ח		
השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	*2012		2013			*2012
2.4%	35,973	36,838	4.1%	62,228	64,782	מגזר משקי הבית
0.5%	125,019	125,651	12.1%	29,285	32,829	מגזר הבנקאות הפרטית
9.9%	24,456	26,874	7.0%	23,176	24,807	מגזר עסקים קטנים
10.7%	15,928	17,640	7.0%	26,471	28,322	המגזר המסחרי
11.5%	22,803	25,426	(7.9%)	100,881	92,885	המגזר העסקי
12.8%	34,244	38,622	-	-	-	מגזר ניהול פיננסי
-	-	-	2.3%	4,431	4,535	מגזר אחרים והתאמות
4.9%	258,423	271,051	0.7%	246,472	248,160	סך-הכל

להלן פירוט בדבר ההון המיוחס לכל אחד ממגזרי הפעילות לעניין חישוב התשואה להון⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח	
	*2012	2013		
15.5%	4,131	4,771		מגזר משקי הבית
14.8%	2,553	2,930		מגזר הבנקאות הפרטית
17.0%	1,848	2,163		מגזר עסקים קטנים
23.8%	2,874	3,557		המגזר המסחרי
4.3%	11,771	12,275		המגזר העסקי
3.7%	1,849	1,918		מגזר ניהול פיננסי
11.3%	151	168		מגזר אחרים והתאמות
10.3%	25,177	27,782		סך-הכל

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (1) הקצאת ההון המבוססת על רכיבי סיכון בכלל מגזר, מחושבת על-פי רכיבי סיכון לפי באזל 2.

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח	
	2012	2013		
2.7%	111	4,177	4,288	מגזר משקי הבית
9.1%	13,834	151,906	165,740	מגזר הבנקאות הפרטית
9.3%	958	10,255	11,213	מגזר עסקים קטנים
12.7%	1,699	13,392	15,091	המגזר המסחרי
24.9%	58,710	236,152	294,862	המגזר העסקי
6.4%	26,148	406,127	432,275	מגזר ניהול פיננסי
12.3%	101,460	822,009	923,469	סך-הכל

(1) ניירות-ערך, לרבות יתרות של ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת וכן, נכסי קופות-גמל המקבלות מהבנק שירותי תפעול.

מגזר משקי הבית

כללי ומבנה המגזר

המגזר מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים הפועלים לרוב בהיקפים כספיים נמוכים יחסית. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות 264 סניפים הפרושים ברחבי הארץ מקרית שמונה ועד אילת, והמאורגנים בחלוקה גיאוגרפית לשמונה מנהלות אזוריות. בנוסף, מוענקים השירותים כאמור באמצעות ערוצים ישירים: מכשירים אוטומטיים הצמודים לסניף וב"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר" ו"פועלים בטלפון". השירותים ניתנים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למגזרים אחרים, וכן ללקוחות מזדמנים. פעילות הבנק במגזר משקי הבית בחו"ל כוללת גם את פעילות משקי הבית של בנק פוזיטיף בתורכיה ובנק פוזיטיב בקזחסטן בהיקפים לא מהותיים.

בשנת 2013 נפתח סניף קמעונאי חדש במגזר הערבי ובמקביל מוזגו 13 סניפים.

בשנת 2014 מתוכננים להיפתח 5 סניפים חדשים במגזר הערבי, לצד בחינה למיזוג של כ-15 סניפים.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיור. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד.

שינויים רגולטוריים

לאור הגידול המהיר בתיקי הלוואות בביטחון נכס למגורים ועל רקע העלייה במחירי הדירות פרסם המפקח על הבנקים ביום 21 במרץ 2013 הנחיות לעניין אשראי לדיור ונדל"ן.

לפרטים נוספים ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

ביום 1 בספטמבר 2013 נכנסה לתוקפה הוראה של המפקח על הבנקים, בעניין: "הגבלות על מתן הלוואות לדיור". ההוראה קבעה הגבלות בנושאים הבאים:

1. שיעור החזר מהכנסה - שיעור מקסימלי 50%, בשיעור החזר מהכנסה העולה על 40% - יש להקצות להלוואה משקל סיכון של 100%.

2. חלק ההלוואה בריבית משתנה - סך ההלוואות בריבית משתנה לא יעלה על 66.66% מסך ההלוואה. חלק ההלוואה בריבית משתנה בתדירות נמוכה מחמש שנים לא יעלה על 33.3%.

3. תקופת הפירעון - תקופה מקסימלית 30 שנה.

ביום 11 בנובמבר 2013 הוגשה הצעת חוק פרטית, הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (עמלת פירעון מוקדם) התשע"ד-2013 ולפיה בנק יחויב לתת ללווה אפשרות לבחור במסלול הלוואה לרכישת דירת מגורים ומשכונה המאפשר פירעון מוקדם ללא עמלה. הצעת החוק לא נדונה, אך נדחתה על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה.

ביום 27 בינואר 2014 פורסם החוק להקלה ועידוד הפעילות בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2013, מכוחו הוסמך שר האוצר לקבוע סוגי נכסים פיננסיים אשר מתן ייעוץ השקעות בגינם לא יחייב רישיון ייעוץ השקעות.

במסגרת הצעות חקיקה ליישום מתווה של הקלות ופיתוח שוק ההון, פורסמו ביום 16 בספטמבר 2013 טיוטות תקנות מכוחן תוגדר קרן פיקדונות ומלוות (קפ"מ) כנכס פיננסי אשר ייעוץ/שיווק השקעות בגינו אינו מחויב ברישיון. כמו-כן מפורטים תנאי הקפ"מ, ההרכב ואופן פרסום אומדן התשואה השנתית בקפ"מ, הכל בכפוף לאישור ועדת הכספים של הכנסת.

קרן פיקדונות ומלוות הינה נכס פיננסי המהווה פיתוח של קרן כספית שקלית, אשר תשואותיה ישקפו את התשואות הגלומות בפיקדונות עתק (גימבו) ובמלוות קצרי מועד (עד שנה לפדיון).

ביום 31 באוקטובר 2013, כחלק מיישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות ("ועדת זקן"), פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הוראות בעניין "דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים". מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך הכנסות וההוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. על-פי המבוא לטיטת ההוראה, הדוח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת השוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. כן נועד הדוח התקופתי למסור ללקוח מידע אודות דירוג האשראי שלו, כפי שנקבע במודל הדירוג של התאגיד הבנקאי.

ביום 9 בספטמבר 2013 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 421 - הפחתה או תוספת בשיעור ריבית ("ההוראה"). לדברי הפיקוח על הבנקים, מטרת ההוראה הינה להקל על הלקוח בביצוע השוואה וניהול מו"מ אפקטיבי לגבי שיעורי ריבית בהלוואות או בפקדונות לתקופה מוגבלת.

בהוראה נקבע כי בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע וידוע לאורך כל תקופת ההלוואה, וכן בהלוואות המבוצעות בחלקים, אזי במועד שינוי הריבית על ההלוואה תחול אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן ההלוואה, למעט חריגים שהותרו ביחס לריבית הליבור כמפורט בהוראה. לצורכי ההוראה, "הלוואה" כוללת גם מסגרת אשראי מאושרת בחשבון ומסגרת אשראי בכרטיס חויב.

כמו-כן נקבע בהוראה כי פיקדונות בהם שיעור הריבית אינו קבוע וידוע לאורך כל תקופת הפיקדון, וכן פיקדונות מתחדשים מזמן לזמן בהתאם להוראת לקוח, אזי במועד שינוי הריבית הפיקדון או בחידושו, תחול אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית החלה במועד ההפקדה.

תחילת ההוראה ביום 1 בינואר 2014 למעט ביחס לפיקדונות, אשר מועד התחילה לגביהם נדחה ליום 1 ביולי 2014 על-פי ההוראה מיום 31 בדצמבר 2013.

התפתחות בשוקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2013 ועד סמוך למועד הדוחות הכספיים לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר. לפרטים נוספים, ראה בתת פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל. עם זאת, קיימת מגמה מתמשכת של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים ישירים (מכשירי בנק אוטומטיים, "פועלים בטלפון" ו-"פועלים באינטרנט"). לפרטים בדבר סיכון בהלוואות לדירוג - ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2013 נמשכה מגמת הגידול בהיקף הלקוחות הפעילים בערוצים הישירים, תוך המשך ביסוס מובילות הבנק בתחום הבנקאות הישירה במגוון תחומים:

שימור המובילות ב-Mobile

לאחר שלוש שנים ומעל 300,000 לקוחות פעילים באפליקציות, הושקה אפליקציה חכמה ומתקדמת לניהול החשבון בסלולר, המציעה חוויה בנקאית ייחודית ומותאמת אישית לפעילות הלקוח בחשבון.

המהלך החדש נועד להגדיל את קהל המשתמשים בערוץ זה ולשפר את חוויית המשתמש, תוך התאמה למגמות חדשניות בתחום וניצול יכולות הסמארטפונים החדשים. בעקבות ההשקעה חל גידול ניכר בהיקף המשתמשים בסלולר - כ-350,000 פעילים בסלולר נכון לסוף שנת 2013.

בסיום השנה הבנק שידרג את אפליקציית "ניהול חשבון" בסלולר המאפשרת ללקוחותיו להפקיד שיקים באמצעות המכשיר הסלולרי שברשותם. לקוחות הבנק העושים שימוש באפליקציה יוכלו להפקיד שיקים מכל מקום ומבלי להגיע לסניף או למכונות לשירות עצמי. הפקדת השיק מתבצעת באמצעות שימוש בטכנולוגיה מתקדמת תוך הדרכה וליווי הלקוח במשך פעולת ההפקדה, עד לביצועה בפועל.

כלים להתנהלות פיננסית חכמה

- VWalk me - כלי הדרכה המלווה את הלקוחות באתר בעת ביצוע פעולות נבחרות, שלב אחר שלב, עד לביצוע הפעולה.
- צ'ט דיגיטלי קולי המציג ללקוחות מידע נרחב ומקיף על הפעילות בכרטיסי האשראי שלהם, תוך הצגת מידע המבוסס על התנהגות הלקוח, מידע היסטורי ופניות קודמות.
- שפעול כרטיס אשראי חדש גם באתר הבנק.
- הצגת מסרים אישיים ממוקדים ללקוח בהתאם למצב החשבון שלו במסך העו"ש באתר.

בשנת 2013 הושק שירות חדשני לניהול החשבון בטלפון באמצעות זיהוי הקול האישי בלבד, ללא צורך בהקלדת סיסמאות – קפיצת מדרגה ביכולת הלקוח לקיים דיאלוג עם הבנק באופן נוח ואינטואיטיבי. השימוש בפיילוט נרחב ובבחינה לקראת השקה לכלל הלקוחות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- ניהול ופיתוח מערך הפצה קמעונאי מתקדם, זמין, נגיש ומותאם לצורכי קהלי לקוחות שונים, בהיבטי סינוף, ערוצים ישירים ושירותים חוצי ערוצים.
- פיתוח רציף של הצעות ערך מותאמות לצורכי ולטעמי הלקוחות בעולמות התוכן השונים.
- פיתוח מדף פתרונות אשראי וביניהם הלוואות ומוצרי משכנתא חדשים המותאמים לתנאי השוק ולצורכי הלקוחות, הלוואות לכל מטרה, הלוואה כנגד שיעבוד נכסים והלוואה רב ערוצית.
- הגדרת מדיניות ותיאבון הסיכון לצד ניהול סיכונים מושכל והדוק ופיתוח מודלים וכלים תומכי החלטה.
- פיתוח מוצרי חיסכון לטווח ארוך ומוצרי השקעה לטווח הקצר העונים על צורכי הלקוחות דוגמת משפחת מוצרי דן חסכן, מוצר החודש ומוצרים נוספים בהתאם לתנאי השוק המשתנים.
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות מגמות בסביבה התחרותית והצרכנית וכן לשינויים הנדרשים לפי הוראות רגולטוריות.
- שירות וניהול קשר המשכי ויזום עם הלקוחות, תוך הקפדה על מתן פתרון פיננסי כולל ומותאם דיפרנציאלית לצורכי הלקוח לצד שביעות רצון גבוהה לאורך זמן של הלקוחות.
- שמירה על יעילות וגמישות תפעולית, תוך המשך מתן שירות אופטימאלי ללקוחות.
- כוח אדם מיומן ומקצועי.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית, ותחזוקתו, או חבירה לגוף קמעונאי בעל פריסה קיימת.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות, לרבות בנושא הלוואות לדירה.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- הקצאת הון רגולטורי גבוה לצורך העמדת אשראי לסוגיו.
- ניהול מידע המשכי המאפשר את קביעת רמת הסיכון של הלקוח.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- בניית מותג קמעונאי חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

חשבון עו"ש ניתן לניהול אך ורק בבנקים. מוצרים ושירותים אחרים ניתן לרכוש גם במוסדות בנקאיים בינלאומיים, במוסדות פיננסיים אחרים וברשתות קמעונאות.

תחרות

מרבית לקוחות המגזר הינם בעלי חשבון אחד, המנוהל בבנק אחד בלבד. לקוחות אלה הינם צרכני אשראי ומשקיעים בעיקר במוצרי השקעה בסיסיים (פיקדונות שקלליים ותוכניות חיסכון). יחד עם זאת, מספרם של הלקוחות המחזיקים חשבונות בבנק נוסף מצוי במגמת גידול, לאור התחרותיות הגוברת על לקוחות המגזר, תוך התמקדות של חלק מן הבנקים בסגמנטים ספציפיים במגזר (הלוואות לדירה, עובדים במגזר הציבורי, קבוצות עובדים ומועדוני צרכנות). בהמשך למגמה בשנים האחרונות, גם במהלך שנת 2013 התחרות המשיכה להתמקד בלקוחות בעלי משכורת, על-ידי הצעות ערך ייעודיות לגיוס קהל זה.

התחרות המשיכה לצבור תאוצה כתוצאה מהשינויים שחלו בשוק בשנים הקודמות, דוגמת הורדת חסמי המעבר בין בנקים, פעילות של חברות אשראי וגופים פיננסיים חוץ-בנקאיים בעולם האשראי, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל (בדבר הרפורמה בשוק ההון, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן), העמקת הפעילות בתחום משקי הבית על-ידי בנקים אחרים וכניסת הקרנות הכספיות לתחרות בתחילת שנת 2008. בשנת 2014 צפויה השקת הקפ"ח (קרן פיקדון ומלוות), שעתידיה לחזק את התחרות בעיקר על פיקדונות.

בתחום האשראי עוצמת התחרות הולכת וגדלה, כאשר לצד המתחרים המסורתיים, גדל חלקו של שוק האשראי החוץ-בנקאי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ומתן הצעות ערך תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בתקופה האחרונה החלו לפעול בתחום גם שחקנים מוסדיים בתחום האשראי הצרכני, כאשר גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת התחרות בשוק, כולל הורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיזוק שחקנים קטנים.

ועדת התחרותיות

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג.

מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי.

עיקרי המלצות הדוח בתחום העמלות, יושמו בתיקון האחרון לכללי הבנקאות שפורסם ביום 28 בנובמבר 2012 והוחל בשתי פעימות ביום 1 בינואר וביום 1 במרץ 2013.

ביום 8 ביולי 2013 פורסמה התייחסות להחלת מסלולי "עובר ושב" ושינויים בעמלת המינימום. ביום 5 במרץ 2014 הודיע בנק ישראל על כוונתו להטיל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ולקבוע כי מחירו המרבי יהיה 10 ש"ח.

ביום 9 בספטמבר 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחס לשמירת התוספת או הפחתה לריבית הבסיסית שנקבעה במועד ההפקדה לפיקדון, לאורך כל תקופת הפיקדון. כמו-כן, נקבע כי המנגנון לקביעת הריבית יהיה אובייקטיבי וחיצוני ללא יכולת השפעה של התאגיד הבנקאי על קביעתו.

תחילתן של הוראות אלו ביום 1 ביולי 2014.

הבנק בוחן בשלב זה את המשמעויות הכוללות על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. לאחר מיפוי ובחינת שאר המלצות הדוח שטרם יושמו עולה, כי להערכת הבנק, יישומן בפועל עשוי להשפיע לרעה על תוצאות פעילותו, אלא שהשפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

בתחום כרטיסי האשראי קיימת תחרותיות גבוהה על הלקוחות לסוגיהם השונים: לקוחות מחזיקי כרטיסים (לרבות תחרות על התקשרות עם מועדוני לקוחות); בנקים המפיצים כרטיסי אשראי; ובתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ובמתן הצעות ערך שיווקיות תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בשוק כרטיסי האשראי מתבטאת התחרות בהקמת מיזמים עם רשתות שיווק מובילות להפצת כרטיסי אשראי משותפים ובכללם מתן אשראי צרכני. לפרטים נוספים, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

בתחום ההלוואות לדיור המתחרים העיקריים הינם תאגידים בנקאיים - בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי טפחות"), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי") ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"). מדיניות האשראי בתחום ההלוואות לדיור מותאמת ומתעדכנת בהתאם להתפתחויות ולמגמות בשווקים בעולם ובארץ, והשפעתן על תחום הנדל"ן ומשקי הבית בישראל ועל צורכי הלקוחות. המשכנתא הינה "מוצר חיפוש" בראיית הלקוח, המתאפיין בהעדר נאמנות הלווה "לבנק הבית", ואילו בראיית בנקים המשכנתא מהווה "מוצר עוגן", באמצעותו מנסים לשמר/לגייס לקוחות. לפיכך הבנק נוקט במדיניות ליצירת ערך ייחודי ללקוחות הבנק תוך נקיטת אסטרטגיה של "משכנתא לוקחים בבית". נוכח תחרות מתגברת והולכת בתחום האשראי לדיור בשנים האחרונות, המשיך הבנק לנקוט מדיניות שמרנית. חלקו של הבנק בהיקף האשראי לדיור אשר הועמד (ביצוע) ללקוחות השונים בשנים 2011, 2012 ו-2013 עמד על כ-22.5% וכ-22.3% וכ-21.2% בהתאמה (בהתאם לדוחות בנק ישראל כולל קבוצות רכישה).

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות

- פיתוח מושכל של הפריסה הסניפית בהתאם לצורכי פלחי האוכלוסייה השונים באזורי הפוטנציאל ותוך בחירת הקונספט המתאים לאוכלוסיית היעד של הסניף, קהל היעד והפוטנציאל העסקי שלו.
- פיתוח המשכי של מדף המוצרים בכל עולמות התוכן הבנקאיים בהתאם למגמות השוק והצרכנים לצד שירותי ערך מוסף המקנים יתרון תחרותי ללקוחות הבנק, דוגמת שירות מטבע-חוץ בטרמינל, המאפשר ללקוחות להזמין מטבע-חוץ מראש באינטרנט או בטלפון ולקבלו בדרך לעלייה למטוס בדלפק הבנק.
- ראיית לקוח כוללת: ניהול סיכונים וניתוח יכולת החזר, שילוב משכנתא עם מוצרים בנקאיים אחרים, יצירת סלי מוצרים תוך דגש על הצעה המתאימה לצורכי הלקוח, כגון "זכאות פועלים" ועוד.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח על-ידי שימת דגש על שירות והשקת שירותים ייחודיים להעצמת והצמחת הלקוחות ומתן כלים להתנהלות פיננסית נכונה.
- שימוש והטמעה של כלי DWH, מערכות CRM ומערכות ניהול ואופטימיזציה המאפשרות פיתוח תהליכי עבודה מתקדמים לשימור לקוחות, הטמעתם והעמקת הפעילות עימם.
- שיפור תהליכי עבודה, לרבות בראיה רב ערוצית, וניהול והשקעה במערכות מתקדמות.
- חיזוק ופיתוח הערוצים הישירים - "פועלים בטלפון", "פועלים באינטרנט" ו"פועלים בסלולר" לשיפור שירותי הערך המוסף הניתנים ללקוח, בכלל זה השקה ושדרוג הכלי לניהול תקציב באינטרנט המתאים מאוד לצורכי מגזר זה וכן אתר לשוק ההון, אפליקציות ייעודיות לניהול החשבון ופעילות בשוק ההון למגוון פלטפורמות (אייפד, אייפון ומחשב), השקת אפליקציית ארנק סלולרי וסימולטור מעו"ף המיועד ללקוחות בעלי עניין ורמת פעילות גבוהה בשוק ההון.
- מינוף העוצמות הטכנולוגיות של הבנק להענקת מעטפת שירותים רב ערוצית ללקוח, דוגמת שירותי "הלואה רב ערוצית" המאפשר ללקוחות להגיש בקשה להלוואה באמצעות "פועלים באינטרנט" ולקבל אישור באמצעות הודעה קולית למספר הטלפון שהלקוח בחר ו"אשראי ברגע" המאפשר הגשת בקשה להלוואה באמצעות הטלפון החכם (אייפון ואנדרואיד), שירות משיכת מזומנים ב-SMS, המאפשר משיכה או העברת מזומנים באמצעות קוד שנשלח למכשיר הסלולר ושירות "איתר ברגע", המאפשר ללקוחות הגולשים באתר, לקבל שיחה מבנקאי בהזמנה אישית מהאתר, און ליין. השירות מצוין ללקוח את זמן ההמתנה המשוער (בד"כ שניות ספורות).
- היערכות לתרחישי שוק שונים דרך בניית תשתיות גמישות המאפשרות מענה הולם ומהירות תגובה לשינויים בסביבת התחרות.

מוצרים ושירותים

דן חסכן - בסוף שנת 2009 השיק הבנק מחדש את המותג המוכר והאהוד משנות ה-50 "דן חסכן". תוך מתיחת פנים שעבר המותג והפעילויות הכרוכות בו והתאמתו לשנות ה-2000 ולילדים של היום, פועל הבנק לעידוד החיסכון לילדים בקרב ההורים ולהגברת המודעות להתנהלות פיננסית נכונה וחיסכון בקרב ילדים. במסגרת זו הקים הבנק אתר לילדים בו יוכלו ללמוד ערכים של חיסכון ומושגים בבנקאות תוך כדי משחק, ערך סדנאות לילדים במתנ"סים וקייטנות וחילק מעל לחצי מיליון קופות לילדים. לאחרונה השיק הבנק מכוונות אוטומטיות לילדים בהן יוכלו להפקיד את חסכונותיהם במטבעות ושטרות לחשבון דן חסכן ייחודי ופטור מעמלות והמשיך להרחיב את משפחת מוצרי החיסכון של דן חסכן להורים.

פועלים CashBack - מועדון פועלים CashBack שהושק בשנת 2012, ביסס את מעמדו כמועדון הלקוחות של הבנק במהלך שנת 2013, שנת פעילותו הראשונה. המועדון מעניק החזר כספי ישירות לחשבון הלקוח, ברכישה בכרטיס אשראי בכל אחד מבתי העסק המשתתפים במועדון. המועדון כולל כ-59 רשתות ארציות גדולות ואלפי עסקים קטנים, בהם נהנים לקוחות הבנק מהחזר כספי, נוסף על מבצעים והנחות משמעותיות.

פועלים UP - בשנת 2013 החל הבנק בפיתוח מדף שירותים חדשני ללקוחות, תחת המותג פועלים UP, שיאפשר לכל לקוח להתנהל בחשבון באופן המתאים לו. מדף זה יהווה שלב ראשון בבניית מסלולי עו"ש חדשים ומבודלים ללקוחות. הן מדף השירותים והן המסלולים יושקו במהלך שנת 2014.

תכנון פיננסי אישי - בשנת 2012 הושק שירות חדש וייחודי לבנק - שיחה אישית של הלקוח עם בנקאי מוסמך בה מתבצעת בחינה של כלל ההתנהלות הפיננסית של הלקוח ומגובשות באופן פרטני המלצות להתנהלות בעתיד. זאת כמובן בהתאם למאפייני הלקוח, תוכניותיו והעדפותיו האישיות. השירות ניתן על-ידי בנקאים שעברו הכשרה לכך בכל סניפי הבנק.

לקוחות

לקוחות המגזר כוללים בעיקר משקי בית בעלי עושר פיננסי בינוני עד נמוך וכן לקוחות עסקיים קטנים. הלקוחות מפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה. בנוסף, כוללים לקוחות המגזר גם נוטלי הלוואה במשכון דירת מגורים, שזו פעילותם היחידה בבנק.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה של המגזר מתבצעים באמצעות מהלכי שיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו ובשלטי חוצות.

הבנק מזהה עצמו ציבורית כגוף מקצועי בתחום הפיננסי המקדם את לקוחותיו לחירות פיננסית באמצעות ליווי ופיתוח מתמיד של כלים חדשניים להתנהלות פיננסית נכונה ועידוד החיסכון.

בנוסף, הלקוח מקבל את המסרים השיווקיים בערוצים השונים בהם הוא משתמש בבנק באופן מגיב וכן באופן יזום - בסניף פנים אל פנים ובטלפון, ובי"פועלים בטלפון" ובאתר "פועלים באינטרנט" ובי"פועלים בסלולר".

מסרים שיווקיים מועברים גם בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), במיילים שיווקיים - בינואר 2013 הסתיים פרויקט להטמעת מערכת להפצת מיילים שיווקיים וניזולטר תחת חוק הספאם (תיקון לסעיף 30 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשס"ח-2008). זהו ערוץ הפצה נוסף זול, מהיר ואפקטיבי עם לקוחותינו המאפשר מתן במה לשותפים העסקיים במועדון להציע הצעות ערך חוץ בנקאיות ובהמשך גם בנקאיות ללקוחות הבנק וכן באמצעות מידע על גבי מסכים ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 5,127 (בשנת 2012 - 5,347 משרות), מתוכן 631 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 645 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות. בנוסף, מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים), לאחר שעברו הכשרה מתאימה.

מדיניות הבנק היא לקלוט, ככל שנוח, עובדים אקדמאים, וקיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאים. הבנק גם מעודד עובדים ללמוד לתואר ראשון ושני, וזאת הן באמצעות עזרה במימון הלימודים והן באמצעות הוספת ימי חופשה למבחנים.

במוקדי "פועלים בטלפון" מועסקים עובדי בנק ועובדים חיצוניים, אשר עברו הכשרה ייעודית, כולל עמידה במבחני קבלה כמוקדן למתן שירות.

הסכמי שיתוף פעולה

הסכמי שיתוף פעולה עם חברות ביטוח: לצורך מכירת ביטוח מבנה וביטוח חיים אגב הלוואה לדיוור, כמפורט לעיל, התקשרה קבוצת הבנק עם מספר חברות ביטוח מובילות בשוק והיא מציעה ללקוחותיה לרכוש פוליסות מחברות הביטוח האמורות על-ידי הצגת הצעות הביטוח של כל חברה. הלקוח חופשי לבחור בהצעה המתאימה לו, או לרכוש ביטוח במקום אחר.

מיסוי

לעניין המיסוי, ראה פרק "תיאור מצב המיסוי" להלן.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הבנק שואף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המגזר, גיוס לקוחות חדשים, יעול ושיפור התהליכים התומכים. הצעדים הבאים מתוכננים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב ערוצית ועל בסיס פוטנציאל, תוך בניית מענה מתקדם, המבוסס הן על מערך הסינוף והן על זמינות ונגישות לביצוע פעולות ולמידע ממגוון ערוצים ישירים.
 - המשך פיתוח תשתיות מתקדמות להיכרות עם צורכי הלקוחות כבסיס לפיתוח הצעות ערך מותאמות ומובחנות לסגמנטים השונים.
 - שימור המובילות והיתרון התחרותי על-ידי המשך פיתוח תפיסת שירות מתקדמת והעלאת שביעות הרצון מצד הלקוחות.
 - פיתוח פעילות ההלוואות לדיור בתפיסה של מוצר עוגן, תוך מיקוד בלקוחות הבנק במקביל לשיפור בתהליכי המכירה והשיווק.
 - "פועלים בדרך הנכונה" - יישום שיטות ניהול משאבים ותהליכי עבודה חדשים בסניפי הבנק, ואשר מטרתם יצירת תנאים המביאים למצוינות תפעולית תוך התמקצעות של עובדי הסניפים בתהליכי המכירה והשירות. במסגרת זו (כמו גם במסגרת עצמאיות) מועבר ביצועם של תהליכי ליבה תפעוליים, שאינם מחייבים קשר ישיר עם הלקוח, מתוך הסניפים אל מרכזי תפעול בנקאיים (Back Office). המאופיינים בהתמחות והתמקצעות בתהליכים התפעוליים והפרדתם מהשירות הפרונטלי ללקוח ומהליכי המכירה בפעילות הסניפית. המרכז הראשון נפתח בחודש יולי 2008, ונכון למועד הדוחות הכספיים שישה מרכזים (בית דגן, נשר, גבעת אולגה, חצור, באר שבע וירושלים) המרכזים קשת רחבה של תהליכי ליבה לרבות העברות במטבע-חוץ ושקל, טיפול בערבויות בכלל וחוק מכר בפרט, טיפול בחריגות בחשבונות לקוח וגבייה, ניכיון שיקים, גרירת שיקים למשמרת וביטול שיקים, הפקדת שיקים במכונה, עיצור שיקים, הרשאות לחיוב, עיקולים, שירותים שונים הניתנים לקופות-גמל ועוד. בנוסף מעניקים המרכזים תמיכה תפעולית לסניפי האקספרס ולסניפים העסקיים. הבנק מעריך, כי טיפוח המומחיות והמיומנות התפעולית במסגרת המרכזים, בד בבד עם יישום תהליכי בקרה מתקדמים, בחלקם ממוכנים, תאפשר הפחתה ברמת הסיכון התפעולי הנלווה לתהליכים אלה (לרבות יכולת השרידות וההתאוששות מאסון) להם חשוף הבנק במבנה העבודה כפי שהיה קיים ערב העברת הפעילות למרכזים. לאור הצלחת התהליך הורחבה המסגרת גם ל"פועלים בטלפון" ולמרכזי התפעול הבנקאיים, בהם נבחנים תהליכים בעלי פוטנציאל להשגת שיפור ברמת השירות במקביל להתייעלות.
 - הבנק משלים היערכות למתן ייעוץ פנסיוני בסניפים. היערכות זו כוללת הכשרה של עשרות יועצים פנסיוניים - פנסיוניים, המתמחים בראיה כוללת של צורכי הלקוח ובמתן ייעוץ אובייקטיבי מקיף, והטמעה של מערכת ייעוץ מתקדמת וייחודית המאפשרת עיבוד והצגה נוחה של המידע בכל הערוצים. במקביל, הבנק מפתח מרכזי ידע ומקצועיות בתחום הפנסיה להנגשת שירות מקצועי לקהלים רחבים.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

- פריסת הרשת הקמעונאית -** הבנק ימשיך בפריסה מושכלת של סניפים בכיסי פוטנציאל אזוריים ובקהלים בעלי פוטנציאל, תוך התאמת פורמט הסניף לצורכי קהל היעד.
- ייעוץ פנסיוני -** הותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בהתאם לקבוע בהסדר החוקי ובהיתרים ובהוראות מכוחו. הייעוץ הפנסיוני, בשלב זה, ניתן רק בחלק מסניפי הבנק ורק לחלק מהלקוחות ועתידי להתרחב בהדרגה. הרחבת הפעילות תלויה, בין היתר, בגורמים שאינם תלויים בבנק וביניהם: תפעול מוצלח של המסלקה הפנסיונית המרכזית, שהוקמה על מנת להעביר מידע על אחזקות הלקוחות במוצרים פנסיוניים בין הגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים וכן התקנת תקנות המסדירות שיעור עמלת הפצה בהפצת מוצרי ביטוח.
- לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק למתן שירותי ייעוץ פנסיוני, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים".

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
3,381	4	43	1,632	-	87	1,615	מחיצוניים
(1,257)	(3)	(22)	(1,420)	-	-	188	בינמגזרי
2	-	-	-	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,126	1	21	212	-	87	1,805	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,194	-	-	85	32	576	501	עמלות והכנסות אחרות
3,320	1	21	297	32	663	2,306	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
229	-	6	81	-	4	138	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,913	2	40	184	61	473	2,153	מחיצוניים
(68)	-	-	(31)	9	-	(46)	בינמגזרי
246	(1)	(25)	63	(38)	186	61	רווח (הפסד) לפני מסים
71	-	(8)	20	(12)	51	20	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:							
175	(1)	(17)	43	(26)	135	41	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	-	6	-	-	(4)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
177	(1)	(11)	43	(26)	131	41	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
3.7%			2.4%		16.8%	1.9%	
יתרה ממוצעת של נכסים							
65,880	41	288	36,373	-	6,771	22,407	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,838	-	35	-	-	-	36,803	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
51,287	25	437	19,316	127	8,335	23,047	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,365	-	-	-	2,365	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
1,900	-	-	-	1,900	-	-	מספר משרות ממוצע
5,127	36	41	397	125	731	3,797	יתרת אשראי לציבור, נטו
66,123	38	291	37,273	-	5,933	22,588	יתרת פיקדונות הציבור
36,561	-	42	-	-	-	36,519	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,719	1	20	177	-	87	1,434	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
354	-	-	-	-	-	354	אחר
51	-	1	35	-	-	15	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
2,124	1	21	212	-	87	1,803	

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
3,267	7	56	1,629	-	95	1,480	מחיצוניים
(1,052)	(12)	(30)	(1,412)	-	-	402	בינמגזרי
2	-	-	-	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,217	(5)	26	217	-	95	1,884	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,252	-	4	93	40	580	535	עמלות והכנסות אחרות
3,469	(5)	30	310	40	675	2,419	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
257	4	1	25	-	25	202	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,754	3	36	212	58	475	1,970	בינמגזרי
(45)	-	-	(27)	11	-	(29)	רווח (הפסד) לפני מסים
503	(12)	(7)	100	(29)	175	276	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
161	(3)	(2)	34	(10)	49	93	רווח (הפסד) נקי:
342	(9)	(5)	66	(19)	126	183	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	2	2	-	-	(3)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	(7)	(3)	66	(19)	123	183	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
8.3%		(8.5%)	4.3%		18.1%	9.7%	
יתרה ממוצעת של נכסים							
63,870	94	343	35,074	-	6,238	22,121	יתרה ממוצעת של התחייבויות
35,973	-	27	-	-	-	35,946	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
49,342	8	422	18,305	137	8,083	22,387	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,060	-	-	-	2,060	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
1,960	-	-	-	1,960	-	-	מספר משרות ממוצע
5,347	40	44	418	132	761	3,952	יתרת אשראי לציבור, נטו
63,509	42	296	36,099	-	5,927	21,145	יתרת פיקדונות הציבור
37,636	-	35	-	-	-	37,601	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,645	(5)	24	175	-	95	1,356	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
492	-	-	-	-	-	492	אחר
78	-	2	42	-	-	34	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
2,215	(5)	26	217	-	95	1,882	

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשיך לקוחות" לעיל.
 (1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי הבית בשנת 2013 הסתכם ב-177 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-343 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון ברווח נבע בעיקר מעלייה בהוצאות התפעוליות, מירידה ברווח המימוני, נטו, ומירידה בעמלות והכנסות אחרות. הרווח המימוני, נטו, בשנת 2013 הסתכם ב-2,126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,217 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בשיעור של 4.1%, נבע מירידה בריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. הירידה קוזזה חלקית בשל עלייה בהיקפי האשראי במגזר.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2013 הסתכמו ב-1,194 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,252 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר משינוי התערפון, עקב התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח), שהביא לביטולן ושינוי של מספר עמלות. עלייה בהיקף הפעילות קיזזה קיטון זה.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2013 הסתכמה ב-229 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-257 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. בשנת 2013 נרשמה הפרשה קבוצתית בסך של 59 מיליון ש"ח, עקב יישום לראשונה של הוראת המפקח בדבר עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור כמפורט בביאור 1(ד)6 בדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-2,845 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,709 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר משינוי בהפרשות בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר. מנגד חלה ירידה הנובעת מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-66.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-63.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הגידול נבע מעלייה באשראי הצרכני בישראל וכן מעלייה בהלוואות לדיור.

האשראי לדיור בישראל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-37.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-36.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-36.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-37.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

מגזר הבנקאות הפרטית

כללי ומבנה המגזר

מגזר הבנקאות הפרטית משרת לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה בארץ ובחול. הבנק מציע ללקוחות המגזר אשר הינם בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות פיננסיים וזאת באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי וכן באמצעות מעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת פגישות יזומות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. במתן שירות ללקוחות המגזר ניתן דגש מיוחד ליצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח עם הלקוחות. פעילות המגזר בישראל, ללקוחות המנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק בישראל (למעט סניף אחד המשויך לפעילות הבינלאומית כמפורט להלן), מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק, ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק וב"סניפי הבטיק" (סניפים ייעודיים ללקוחות המגזר בארץ), וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה פרק "מגזר משקי הבית" לעיל). שירותי הבנקאות הפרטית הבינלאומית ("Global Private Banking" - GPB) ניתנים, הן בישראל במרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, והן בפריסה רחבה בחו"ל, לרבות אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה ואסיה, זאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאיות, סניפים, וחברות בנות לניהול נכסים (לפרטים נוספים בדבר פעילות קבוצת הבנק בחו"ל, ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחו"ל" להלן), ונציגויות המשמשות ליחסי ציבור בלבד.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיוור. השירותים שניתנים ללקוחות המגזר הן בישראל והן לקוחות ה-GPB במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (בהקשר זה יצוין, כי לחטיבה הקמעונאית ולחטיבה הבינלאומית סמכויות מתן אשראי בסכומים מוגדלים ללקוחות מגזר הבנקאות הפרטית, בשים לב לצורכי הלקוחות ועושרם הפיננסי), פיקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון" - ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בישראל:

שנת 2013 הסתיימה בעליות שערים. מדד המניות ת"א 100 רשם עליות המסתכמות בכ-15%. מדדי אגרות-החוב הממשלתיים רשמו עליות - בשקליות בשיעור של כ-4% ובמדדיות בשיעור של 3%. מדדי התל בונד השונים עלו אף הם בשיעור של עד 8%. היועצים והלקוחות פעלו במהלך השנה בטיוב רכיבי הסיכון בתיקים והדבר אופיין בהמשך ההסטה למניות בחו"ל, וכן הקטנה וטיוב תיק אגרות-החוב הקונצרני. טיוב של התיק באפיק הקונצרני בוצע על-ידי היועצים בעיקר בעזרת ניתוח החוב שבוצע על-ידי חברת GSE וכן על-ידי שימוש בקרנות נאמנות מכשיר אשר השימוש בו גדל משמעותית במהלך 2013.

בחול:

הבנק שם דגש על הגדלת נכסי לקוחות ה-GPB המוחזקים בקבוצת הבנק, תוך הגדרת יעד אסטרטגי של הגדלת חלקם של לקוחות בעלי תיק נכסים של מעל מיליון דולר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בישראל:

השקת עיקריות בשנת 2013

שינויים במערכות הייעוץ פועלים Advisor

- למודל חישוב התשואות התווספו תוכניות חיסכון וכעת הצגת נתוני התשואה במערכות הייעוץ ובאתר האינטרנט ללקוחות הינה כוללת. בכך הושלם הפיתוח שמטרתו חישוב תשואה לתיק השקעות מלא ושלם על כל מרכיביו (ניירות-ערך, פיקדונות ותוכניות חיסכון). הצגת התשואות מייצרת שקיפות של ביצועי תיק ההשקעות, מאפשרת ללקוח וליועץ קיום דיאלוג משותף שמטרתו התנהלות פיננסית נכונה ואחראית לאורך זמן ובכך תורמת לחירתם הפיננסית של הלקוחות ברוח חזון הבנק.

- במערכת הייעוץ פועלים Advisor יושמו שינויים והתאמות בעקבות דרישות רגולטוריות, כאשר העיקריים שבהם:
- הצגת נתוני חשיפה לאגרות-חוב קונצרני בתיק הלקוח, תוך הבחנה בין החזקות ישירות להחזקות עקיפות באמצעות קרנות נאמנות.
- הגדרת מדיניות השקעה לתיק הלקוח המתאימה לרמת הסיכון ומאפייניו של הלקוח.
- שדרוג דו"ח ניתוח תיק השקעות - עיצוב רוחבי והרחבת המידע על נכסים המוחזקים בתיק ההשקעות של הלקוח.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

בישראל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- ייעוץ השקעות ברמה מקצועית גבוהה, הנעזר במערכות תומכות החלטה מתקדמות. במסגרת פיתוח הכלים המתקדמים הושק ממשיק למסחר בניירות-ערך זרים לטובת לקוחות הסוחרים בשוק ההון.
- שירות אישי ממוקד לצורכי הלקוח, תוך דגש רב על יחס אישי, זמינות ורמת שירות גבוהים והתאמה לצורכי הלקוחות.
- מעטפת שירות יוזמת, ומותאמת ללקוח, פגישות עם בנקאי ו/או יועץ, בהתאם לצרכיו.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- מערך סינוף מתקדם, זמין ונגיש ומותאם לצורכי הלקוחות.
- מגוון ערוצי תקשורת ישירים מתקדמים (אינטרנט, "פועלים בטלפון", "פועלים בסלולר" ומכשירים אוטומטיים). בתחום הסלולר, הבנק מציע ללקוחותיו מגוון שירותים ביניהם אפליקציה ייחודית לניהול חשבון מהאייפד "פועלים HD", אפליקציה ייעודית למסחר בשוק ההון מהאייפד, אפליקציה לניהול חשבון במגוון מכשירי סמארטפון, שירות "on time" הנותן מידע והתראות במכשיר הסלולרי, אפליקציה ייעודית לשוק ההון וארנק סלולרי.
- בעולם הבנקאות הרב ערוצית הושק השנה שירות מ"ל דו כיווני המאפשר ללקוחות גישה ישירה ואישית לבנקאי באמצעות האתר המאובטח.

בחו"ל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- מתן שירות אישי, ממוקד בצורכי הלקוח.
- מגוון מוצרים רחב, הנבחר בקפדנות ממיטב היצרנים בעולם, בהתאם למדיניות ה"ארכיטקטורה הפתוחה" (דהיינו: הצעתם של מוצרי בנקאות המיוצרים על-ידי אחרים), המיושמת באמצעות חברות PAM (ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחו"ל" להלן), תוך התאמת היצע המוצרים לטעמי הלקוחות ולסטנדרטים הנהוגים בתעשייה זו בעולם.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

בישראל:

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית תוך בידול השירות ללקוחות אלה.
- פיתוח שירותים ישירים מתקדמים המאפשרים שירות נגיש וביצוע פעילות פיננסית.
- הכשרת כוח אדם מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות, על-פי הוראות חוק הייעוץ.
- פיתוח המשכי של סל מוצרים ושירותים מגוון בעל ערך מוסף, מבודל ומותאם לצורכי ולטעמי הלקוחות.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של אמצעים טכנולוגיים מתקדמים וכלים ניהוליים.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

בח"ל:

פעילות מגזר הבנקאות הפרטית כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות. על מנת להוות מתחרה משמעותי במגזר, על הגוף הפיננסי לעמוד במספר קריטריונים:

- פריסה גיאוגרפית רחבה, הכוללת משרדים וסניפים ברחבי העולם.
- העסקת כוח אדם מקצועי ומיומן.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג תשתיות.
- קיום מערך הפצה וייזום מוצרים.
- ציות למגבלות רגולטוריות.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

למרבית המוצרים והשירותים של המגזר לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות בנקאיים ופיננסיים, בארץ ובעולם. הבנק וקבוצתו פועלים בעיקר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

לקוחות

לקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם בעלי עושר פיננסי גבוה ו/או בעלי פוטנציאל צמיחה עתידי. הלקוחות (כולל תושבי חוץ) משויכים על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או הכנסה. לקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית הם לקוחות פרטיים, אמידים, תושבי חוץ, מרביתם בעלי זיקה יהודית/ישראלית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ מתבצעים על-ידי יחידות הבנקאות הפרטית בסניפים, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון ובי"פועלים בטלפון. הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה בי"פועלים באינטרנט. השיווק וההפצה ללקוחות הבנקאות הפרטית בארץ מתבצעים גם באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, העברת מסרים שיווקיים נעשית בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, צרופות, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), באתר "פועלים באינטרנט", במיילים, בשילוט, סרטוני טלוויזיה ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף. כמו-כן, מעת לעת, נעשה שימוש בערוצי שיווק המוניים, בהם טלוויזיה, עיתונות, רדיו ואינטרנט לשיווק הצעות ערך של הבנק ללקוח. שיווק ללקוחות בחו"ל מתבצע באמצעות השלוחות השונות בכפוף לדינים הרלוונטיים בישראל ובמדינות הפעילות. אמצעי שיווק נוסף הינו באמצעות "מועדוני הפלטינום והפריפרד" המיועדים ללקוחות אמידים. ללקוחות אלה מרכזים בתל-אביב, הרצליה, חיפה ונצרת. השירות ללקוחות אלה הוא שירות one to one, המותאם פרטנית לכל לקוח ולקוח על-פי צרכיו. הלקוחות מקבלים מעטפת ייחודית של שירות מקצועי-שיווקי המותאם לצרכיהם ולהעדפותיהם.

- המועדונים שמים דגש על ארכיטקטורה פתוחה ו"תפירת מוצרים" מותאמים אישית.
- ללקוחות מוצע שירות מיוחד של דסק חו"ל באמצעות חברת פעילים, המאפשר ניהול תיקי השקעות בינלאומיים על-פי מודלים מקובלים בעולם.

ייחודי לחברי "מועדון פלטינום" בלבד

- הפגישות עם הלקוחות נערכות במיקום המועדף על הלקוח באמצעות בנקאות נידת מאובטחת, המאפשרת ביצוע פעילות גם מחוץ למשרדי הבנק.
- ללקוחות פלטינום מוצע כרטיס הסנטוריון, כרטיס האשראי היוקרתי בעולם, באמצעותו ניתן ליהנות משירותי קונסיירז' בינלאומיים ומהטבות ושדרוגים במגוון תחומי הנסיעות והתיירות.
- במסגרת מועדון פלטינום ניתנת תמיכה לגופים מובילים בתחומי התרבות והאומנות והלקוחות נהנים מאירועי תרבות וחוויה ייחודיים.

תחרות

למעלה מ-40% מלקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם לקוחות המנהלים חשבון ביותר מבנק אחד. כמו-כן, כניסת חברות ביטוח ובורקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל בפרט ולמכירת מוצרים פיננסיים בכלל, כמו גם הורדת חסמי המעבר בין בנקים, מגבירה את התחרות על לקוחות המגזר. כתוצאה מכך, התחרות על לקוחות אלה בתוך המערכת הבנקאית היא אגרסיבית ביותר ובאה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמות המחירים, במבצעי פרסום, דגש על שירות אישי - מעטפת שירות מותאמת ללקוחות, יעוץ השקעות ברמה גבוהה במיוחד, חדשנות במוצרים ובטכנולוגיה למתן שירותים מובילים. המתחרים במגזר זה הם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות וכן בנקים אחרים הפועלים בישראל, בנקים זרים ובתי השקעות. יחד עם זאת, עם פרוץ המשבר הפיננסי ניכרה האטה בקצב התחרות כאשר חלק מהגופים הפיננסיים שאינם בנקאיים, כמו גם בנקים זרים מחוץ לישראל, נתפסים כפחות יציבים. בדבר התחרות בתחום ההלוואות לדיור, ראה פרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

לאור תיקונים צפויים בהוראות בנק ישראל יתאפשר מסחר עצמאי בקרנות נאמנות בעמלות הפצה מופחתות, זאת על-ידי מערכת ייעודית וללא תלות בתנאי החשבון בבנק בו מתנהל. בנקים קטנים וגופי השקעה צפויים לאמץ פלטפורמה זו ולהעמידה לרשות לקוחות הבנקים הגדולים, מהלך העשוי להשפיע במידת מה על רמת התחרות במגזר זה.

בחול, הבנקאות הפרטית הגלובלית מתאפיינת ברמת תחרות גבוהה, הגוברת עם הזמן. פלח הלקוחות האמידים הינו פלח אטרקטיבי בעיני מוסדות פיננסיים רבים. המתחרים העיקריים בתחום זה הינם בנקים שוויצריים המתמחים בבנקאות פרטית ובנקים ישראליים הפועלים בחו"ל.

ההתמודדות הינה בעיקר באמצעות שירות אישי ומקצועי ברמה גבוהה, היצע שירותים ומוצרים אשר אינו נופל מאלו המוצעים על-ידי המתחרים ויכולת להגיב במהירות לשינויים בשוק ובטעמי הלקוחות.

ועדת התחרותיות

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" שלעיל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 3,251 (בשנת 2012 - 3,334 משרות), מתוכן 629 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 638 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. ביחידות הפרטיות בישראל מועסקים עובדים שהוכשרו בתפקידים שונים בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות. בנוסף, מועסקים עובדים שהוכשרו כיועצי השקעות אשר נותנים שירותי ייעוץ ושירותים בנקאיים המותאמים לצורכי הלקוחות. עובדי הבנק בחו"ל הינם בעלי התמחות בתחום הבנקאות הפרטית או בתחום מוצרי האשראי הבינלאומיים, ורבים מהם מקדמאים. על מנת לעמוד בסטנדרטים המוכתבים על-ידי השוק הגלובלי, העובדים עוברים הכשרות והעשרות שונות בתחום עיסוקם וכן בדרישות הרגולציה המקומית. כמו-כן, העובדים מכירים את צורכי הלקוחות והעדפותיהם ודוברים את שפתם.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

שינויים רגולטוריים

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

הסכמי שיתוף פעולה

לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מהמובילים בתחום ההשקעות הגלובליות. במסגרת ההסכמים מציעה קבוצת הבנק ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית מגוון קרנות המנוהלות על-פי מודל אנליטי לבחירת מנהלי תיקים, במטרה לאתר את הגורמים המיטביים בשווקים ובתחומים השונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק שואף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המגזר, גיוס לקוחות חדשים ייעול ושיפור התהליכים התומכים.

בישראל:

- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח כמנוף לשימור ולהעמקת פעילות מול לקוחות קיימים ולגיוס לקוחות פוטנציאליים.
- המשך פריסת מערך קמעונאי באזורי פוטנציאל בפורמט מותאם לצורכי פלח הלקוחות.
- המשך פיתוח של כלים מתקדמים בערוצים הישירים.
- בניית הצעת ערך ייחודית מותאמת לצרכים המובחנים של הלקוחות.
- שיפור ברמת השירות ללקוח והעלאת שביעות הרצון לחיזוק נאמנות הלקוחות.

בחו"ל:

צמיחה, תוך מיקוד בלקוחות והתאמת האסטרטגיה העסקית לסביבת התחרות, פיתוח יכולות מנהלי הלקוחות והגדלת הפעילות והיקף הנכסים של לקוחות תושבי חוץ ולקוחות ישראלים הפועלים בחו"ל בין השאר באמצעות הרחבת מעטפת השירות, היצע המוצרים ללקוח, והרחבת בסיס הלקוחות.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בשנים האחרונות גובשה וישמה תפיסה חדשה במגזר הבנקאות הפרטית מתוך ראייה של הסביבה התחרותית המשתנה בה פועל הבנק, סביבה המעצימה את התחרות על לקוחות הבנקאות הפרטית. מטרת התפיסה היא ליצור עבור הלקוחות חוויה חדשנית אשר תבסס יתרון תחרותי ותשמר את מעמד הבנק כמוביל בשוק זה. התפיסה מבוססת על מחוללי שינוי מרכזיים כגון מעטפות שירות דיפרנציאליות המותאמות לצרכים השונים של הלקוח, עיצוב תורת שירות, הגדרת מבנה ארגוני המותאם לצורכי הלקוח, מעבר לשירות יזום ומתוכנן, שדרוג המראה הסניפי, שיפור המענה בערוצים הישירים, לרבות במוקד הטלפוני, והעצמת הבנקאים והיועצים ביחידה. לתשומת לב, קיימת אפשרות, שהבנק לא יצליח להגשים את המפורט לעיל, וזאת גם מחמת הוראות חוקיות ו/או רגולטוריות, לרבות במיוחד בכל הקשור בהכשרת מספר מספיק של יועצים פיננסיים ו/או עקב התחרות הקשה על לקוחות מגזר זה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל			
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדירור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
(249)	-	63	496	-	19	(827)	מחיצוניים
1,239	-	61	(456)	-	-	1,634	בינמגזרי
31	-	3	-	-	-	28	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,021	-	127	40	-	19	835	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,478	200	145	9	534	326	264	עמלות והכנסות אחרות
2,499	200	272	49	534	345	1,099	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
53	-	(2)	28	-	3	24	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,176	203	258	27	301	237	1,150	מחיצוניים
216	13	-	(4)	154	-	53	בינמגזרי
54	(16)	16	(2)	79	105	(128)	רווח (הפסד) לפני מסים
12	(5)	5	(1)	26	29	(42)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:							
42	(11)	11	(1)	53	76	(86)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
41	(11)	11	(1)	53	75	(86)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
1.4%		1.6%	(0.1%)		15.8%	(9.0%)	
33,103	-	6,129	14,710	-	3,569	8,695	יתרה ממוצעת של נכסים
125,651	-	18,734	-	-	-	106,917	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,488	278	7,200	7,459	1,115	5,118	10,318	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
45,059	600	-	-	44,459	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
837	837	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
105,942	29,750	-	-	76,192	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
מספר משרות ממוצע							
3,251	190	255	55	496	347	1,908	
יתרת אשראי לציבור, נטו							
34,302	-	6,158	15,940	-	3,345	8,859	
יתרת פיקדונות הציבור							
123,315	-	18,537	-	-	-	104,778	
מרווח מפעילות מתן אשראי							
348	-	65	33	-	19	231	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
610	-	52	-	-	-	558	
אחר							
32	-	7	7	-	-	18	
990	-	124	40	-	19	807	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
(850)	-	56	429	-	22	(1,357)	מחיצוניים
2,066	-	112	(385)	-	-	2,339	בינמגזרי
37	-	3	-	-	-	34	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,253	-	171	44	-	22	1,016	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,491	179	168	8	541	328	267	עמלות והכנסות אחרות
2,744	179	339	52	541	350	1,283	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
38	-	3	3	-	14	18	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,130	202	345	31	277	241	1,034	בינמגזרי
214	18	-	(4)	154	-	46	רווח (הפסד) לפני מסים
362	(41)	(9)	22	110	95	185	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
117	(14)	(1)	7	37	26	62	רווח (הפסד) נקי:
245	(27)	(8)	15	73	69	123	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
244	(27)	(8)	15	73	68	123	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
9.6%		(1.2%)	2.9%		15.3%	13.7%	
30,104	-	6,699	11,858	-	3,497	8,050	יתרה ממוצעת של נכסים
125,019	-	19,988	-	-	-	105,031	יתרה ממוצעת של התחייבויות
30,493	257	7,957	6,227	1,138	4,923	9,991	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
31,204	556	-	-	30,648	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
915	915	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
110,282	30,103	-	-	80,179	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
מספר משרות ממוצע							
3,334	183	298	57	515	350	1,931	
יתרת אשראי לציבור, נטו							
31,528	-	6,576	13,328	-	3,341	8,283	
יתרת פיקדונות הציבור							
129,197	-	20,477	-	-	-	108,720	
מרווח מפעילות מתן אשראי							
340	-	75	35	-	22	208	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
843	-	83	-	-	-	760	
אחר							
33	-	10	9	-	-	14	
1,216	-	168	44	-	22	982	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיך לקוחות" לעיל.

- (1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית הסתכם בשנת 2013 ב-41 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-244 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו, ומגידול בהוצאות התפעוליות.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2013 הסתכם ב-1,021 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,253 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. הירידה קוזזה חלקית בשל עלייה בהיקפי האשראי במגזר. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2013 ב-1,478 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,491 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר משינוי התעריפון, עקב התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח), שהביא לביטולן ושינוין של מספר עמלות. עלייה בהיקף הפעילות קיזזה קיטון זה.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי הסתכמה בשנת 2013 ב-53 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-38 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. העלייה נבעה מרישום הפרשה קבוצתית, בשנת 2013 בסך של 20 מיליון ש"ח, עקב יישום לראשונה של הוראת המפקח בדבר עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור כמפורט בביאור 1(ד)6(בדוחות הכספיים).

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2013 ב-2,392 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,344 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר משינוי בהפרשות בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר. מנגד, חל קיטון בהוצאות מפעילות הבנק בחו"ל וחלה ירידה הנובעת מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-34.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהלוואות לדיור.

האשראי לדיור בישראל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-15.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-13.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-123.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-129.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הקיטון התבטא בעיקר במעבר לקוחות מהשקעה בפיקדונות להשקעה בשוק ההון.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה בכ-165.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-151.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר עסקים קטנים

כללי

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

פעילויות

השנה הוגדרה כשנת העסקים הקטנים השנייה בבנק: בשנת 2013 שם הבנק דגש על מגזר העסקים הקטנים ובהתאם השיק מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי יעודי במסגרת מגוון קרנות - החל מקרן ייעודית של הבנק "פועלים לצמיחה", דרך הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, ועד לקרנות סקטוראליות שמקים הבנק בשיתוף עם גופים מובילים במשק. הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדירה. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (סמכות האשראי המירבית לעובדי המגזר, בשים לב לצורכי הלקוחות, מצבם הכלכלי ועושרם הפיננסי הינה עד לסך של שישה מיליון ש"ח), פיקדונות ותוכניות חיסכון. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים פעולות בסיסיות בדומה לאלו הניתנים ללקוחות פרטיים במגזר משקי הבית וכן פעולות מורכבות יותר כגון: ניכיון שקים, מטבע-חוץ, סחר-חוץ ועסקות מימוניות אחרות. לפרטים בדבר השירותים המוענקים במסגרת הפעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

שינויים רגולטוריים

ראה בפרק "מגזר משקי בית" שלעיל.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2013 לא חלו שינויים מהותיים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, התחרות על מגזר זה עולה ומתבטאת בפיתוח הצעות ערך ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שקים ומזומנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

עדכון הרשאות לפעילות באינטרנט לעסקים - אתר הבנק לעסקים ממשיך לשמש כלי On-Line לניהול חשבון העסק בדרך זמינה ונוחה. השנה נוספה האפשרות לעדכן הרשאות באתר הבנק. בתהליך נוח ואינטראקטיבי. תהליך העדכון האינטרנטי מאפשר ללקוחות העסקיים ליהנות משליטה במתרחש בחשבונותיהם.

הרחבת אפליקציית "פועלים לעסקים" - השנה נוספה האפשרות לאשר ולחתום על עסקות סחר חוץ באפליקציה. השירות החדש נועד לתת מענה ליבואנים ויצואנים והופך את הסמארטפון לכלי עבודה בניהול פעילותם הבנקאית.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של ערוצים ישירים ואמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר

למרבית המוצרים הבנקאיים לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות פיננסיים אחרים בחלק מן המוצרים והשירותים ומצד בנקים אחרים סביב כלל השירותים ללקוח. הבנק פועל בעיקר לשיפור תהליכים ושיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

פעילות המגזר בשנת 2013

בשנת 2013 חוזק הדגש על פעילות עם מגזר העסקים הקטנים. הבנק רואה בפלח זה חשיבות רבה הן באחריותו הכוללת להתפתחות המשק בישראל והן מהפן העסקי בהיותו מנוע צמיחה לפעילות החטיבה הקמעונאית. מתוך ראייה זו הבנק ממשיך במיקוד במגזר, תוך הרחבת מעטפת השירות ופיתוח מגוון הצעות ערך, שירותים וכלים פיננסיים "יחודיים" לליווי לצמיחה וליצירת מעטפת שלמה המותאמת לצורכי העסק.

- פיתוח כלים וליווי עסקי שיאפשרו להגביר את יכולת העסקים הקטנים לצמוח ולהצליח תוך פיתוח כלים שונים להנגשת השירותים הבנקאיים בערוצים השונים כך שיענו בצורה המיטבית לצרכים הפיננסיים של העסק.
- מתן הטבות שונות בניהול החשבון לעסקים קטנים בכלל ולעסק בהקמה בכדי לסייע לו בשנה הראשונה לחיי העסק.
- הקמת קרנות ייעודיות להלוואות ייעודיות למגזר זה, דוגמת קרן "פועלים לצמיחה", שמטרתה לתמוך ולקדם עסקים קטנים כבסיס לצמיחת המשק הישראלי כולו, "קרן פועלים לצמיחת עסקים חדשים" שמתמקדת בעסקים בתהליך הקמה עם ותק עד שנתיים, זכייה המכרז של ה"קרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים" במטרה לעודד פעילות עסקים קטנים ובינוניים, בעלי פוטנציאל להתפתח וליצור מקומות עבודה חדשים בישראל, "קרן בערבות התאחדות התעשיינים" והלוואות micro-finance בערבות קרן קורת.
- הקמת מועדון Cash Back - בספטמבר 2012 הוקם מועדון הלקוחות "פועלים Cash Back" בו חברים כלל לקוחות הבנק המחזיקים בכרטיס אשראי בנקאי מקבוצת ישראל. המועדון מעניק ללקוחות הטבת החזר כספי לחשבון הבנק ברכישה בכל אחד מבתי העסק המשתתפים בתוכנית. המועדון הושק תוך מיקוד בעסקים הקטנים, ובארבעת החודשים החולפים הצטרפו כשותפים בו לא רק רשתות גדולות אלא גם אלפי בתי עסק קטנים, בכל רחבי הארץ ובכל מגזרי הפעילות C2B. העסקים המשתתפים במועדון הנהים מפלטפורמות שיווקיות מגוונות שהבנק מעמיד לרשותם לצורך קידום עסקיהם.
- הובלת יום העסקים הקטנים - במטרה להעלות למודעות הציבור הרחב את חשיבות העסקים הקטנים לכלכלה בישראל, ולעודד את הפעילות העסקית במגזר העסקים הקטנים, יזם הבנק בפעם השנייה את "יום העסקים הקטנים", התרחש בימים 2-3 בינואר 2014 במסגרתו הציבור נקרא להעדיף ולרכוש דווקא בעסקים הקטנים. ליוזמת הבנק חברו ראשי השלטון המקומי והרשויות המקומיות, ארגונים מובילים במשק וחברות עסקיות. עשרות אלפי עסקים בחרו להירשם ולהצטרף לפעילות, ונהנו מאפשרויות פרסום וקידום לעסקיהם במסגרת הפעילות, שכללה גם את העסקים הקטנים של ה-Cash Back והיותה מינוף שיווקי למועדון.

לקוחות

במגזר עסקים קטנים מטופלים לקוחות ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית.

מוצרים חדשים

הבנק השיק בחודש מאי 2013 את מערכת "קומפיוסייף" המשוקת בשיתוף פעולה עם חברת "ברינקס". "קומפיוסייף" הינה מערכת להפקדת וניהול מזומנים בבית עסק הלקוח המהווה תחליף לתהליך הפקדות מזומנים על-ידי לקוחות הבנק באמצעות תיקי ממסרים. המערכת מהווה חדשנות ובשורה למגזר העסקי בדגש על עסקים קטנים תוך צמצום התשומות המושקעות בבנק בטיפול במזומנים והקטנת הסיכון הביטחוני הכרוך בכך.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה ב"פועלים באינטרנט".

תחרות

עיקר התחרות במגזר זה היא הן עם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות והן עם הבנקים האחרים במערכת. הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכוני האשראי, ולכן התחרות במגזר זה הנה בעיקרה בין בנקים בלבד, על מכלול הפעילות של הלקוח. עם זאת, עוצמת התחרות הולכת וגדלה. הן מצד המתחרים המרכזיים (הבנקים המרכזיים המקומיים), לצד שחקנים מוסדיים שהחלו לפעול בתקופה האחרונה בתחום האשראי לעסקים קטנים, כאשר גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד את העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד.

ועדת התחרותיות

ביום 31 ביולי 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחסים להגדרת עסק קטן כך שעסק קטן יוגדר החל מתאגידים בעלי מחזור עסקים של עד 1 מיליון ש"ח לתאגידים בעלי מחזור עסקים של עד 5 מיליון ש"ח. במקביל, הורה המפקח על הבנקים לבצע התאמות בתעריפון כך שההתנהלות על-פי התעריפים הקבועים בתעריפון יחיד/עסק קטן יהיו נמוכים מהתעריפים הקבועים בתעריפון לעסקים גדולים או לכל היותר זהים להם, עבור אותם שירותים. הוראות אלו הוחלו ביום 1 באוגוסט 2013. לפרטים נוספים, ראה בפרק "מגזר משקי הבית" שלעיל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 1,650 (בשנת 2012 - 1,687 משרות בממוצע), מתוכן 340 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 335 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. ביחידות העסקיות מועסקים פרנטים לאשראי עסקי שהוכשרו במיוחד, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות העסקיים. מדיניות הבנק היא לקלוט בעיקר עובדים אקדמאיים ולכן קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאיים. הבנק גם מעודד את עובדיו לרכוש השכלה והוא מסייע להם בלימודי תואר ראשון ושני.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

שינויים רגולטוריים

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הגדלת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות עם לקוחות קיימים.
- מתן פתרונות פיננסיים מותאמים אישית ללקוח.
- התאמת רשת ההפצה לצורכי הלקוחות.
- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח.
- תמהיל מיטבי של שירות אישי ואמצעים טכנולוגיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
פעילות בישראל					
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,252	160	157	-	58	877
מחיצוניים					
(143)	(27)	(128)	-	-	12
בינמגזרי					
1,109	133	29	-	58	889
סך-הכל רווח מימוני, נטו					
648	52	4	39	113	440
עמלות והכנסות אחרות					
1,757	185	33	39	171	1,329
סך ההכנסות					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
143	12	8	-	1	122
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
1,084	69	15	40	80	880
מחיצוניים					
86	29	(2)	12	-	47
בינמגזרי					
444	75	12	(13)	90	280
רווח (הפסד) לפני מסים					
139	24	4	(4)	24	91
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)					
רווח (הפסד) נקי:					
305	51	8	(9)	66	189
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
תשואה להון					
14.1%	19.8%	3.3%		24.3%	13.7%
יתרה ממוצעת של נכסים					
24,954	3,039	4,469	-	1,263	16,183
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
29,174	2,335	-	-	2,278	24,561
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
23,253	2,770	2,630	94	2,356	15,403
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾					
3,639	-	-	3,639	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך					
7,153	-	-	7,153	-	-
מספר משרות ממוצע					
1,650	139	30	61	111	1,309
יתרת אשראי לציבור, נטו					
26,242	3,320	4,663	-	1,187	17,072
יתרת פיקדונות הציבור					
27,622	2,408	-	-	-	25,214
מרווח מפעילות מתן אשראי					
937	121	22	-	58	736
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
154	17	-	-	-	137
אחר					
18	(5)	7	-	-	16
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
1,109	133	29	-	58	889

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו:						
1,196	159	149	-	59	829	מחיצוניים
(86)	(34)	(118)	-	-	66	בינמגזרי
1,110	125	31	-	59	895	סך-הכל רווח מימוני, נטו
628	46	4	39	113	426	עמלות והכנסות אחרות
1,738	171	35	39	172	1,321	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
133	7	1	-	4	121	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים						
1,002	75	18	38	80	791	מחיצוניים
51	30	(2)	11	-	12	בינמגזרי
552	59	18	(10)	88	397	רווח (הפסד) לפני מסים
181	20	6	(3)	24	134	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:						
371	39	12	(7)	64	263	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון						
20.1%	18.1%	6.1%		25.9%	22.2%	
יתרה ממוצעת של נכסים						
23,544	2,994	3,957	-	1,238	15,355	יתרה ממוצעת של התחייבויות
26,684	2,242	-	-	2,228	22,214	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
22,066	2,577	2,364	96	2,283	14,746	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,633	-	-	2,633	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
7,606	-	-	7,606	-	-	
מספר משרות ממוצע						
1,687	140	30	63	113	1,341	
יתרת אשראי לציבור, נטו						
24,217	3,328	4,296	-	1,185	15,408	יתרת פיקדונות הציבור
25,869	2,310	-	-	-	23,559	מרווח מפעילות מתן אשראי
857	107	21	-	59	670	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
221	20	-	-	-	201	אחר
32	(2)	10	-	-	24	
1,110	125	31	-	59	895	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בשנת 2013, הסתכם ב-305 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-371 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות התפעוליות המשויכות למגזר.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2013 הסתכם ב-1,109 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,110 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-648 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-628 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מטיפול באשראי, כתוצאה מגידול באשראי, ומגידול בעמלות אחרות עקב עלייה בפעילות המגזר.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2013 הסתכמה ב-143 מיליון ש"ח בהשוואה ל-133 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-1,170 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,053 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר משינוי בהפרשות בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המעימ שהשפיעו על עלייה במס השכר. מנגד חלה ירידה הנובעת מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-26.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-24.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-27.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

המגזר המסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). ענפי המשק העיקריים בהם פועל המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן. פעילותם של מרבית לקוחות המגזר מתבצעת בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. המגזר פועל באמצעות שבעה מרכזי עסקים, הפרושים ברחבי הארץ. בכל מרכז עסקים פועלים מספר צוותי עבודה, האמונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות, שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. בנוסף לכך, פועל בכל מרכז עסקים יועץ משפטי המלווה את פעילות מרכז העסקים. חשבונותיהם של לקוחות המגזר מנוהלים במערך הסניפים העסקיים מונה 22 סניפים המספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. בנוסף שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות המגזר שירותים תפעוליים.

במטה החטיבה העסקית קיימת מחלקה העוסקת בנייתו בקשות אשראי של לקוחות המגזר, פעילות המחלקה מתבצעת בחלקה על-ידי מנתחי אשראי הנמצאים במטה החטיבה העסקית ובחלקה באמצעות מנתחי אשראי הנמצאים במרכזי העסקים אך כפופים ניהולית למטה החטיבה העסקית. תפקיד המחלקה לנתח את בקשות האשראי ולתת המלצה בלתי תלויה לבעל הסמכות. יחידות אלה פועלות מחוץ לאגף המסחרי.

פעילות הבנק במגזר המסחרי בחו"ל כוללת גם את הפעילות בתחום של בנק פוזיטיף בתורכיה, העוסק במתן אשראי ושירותי בנקאות.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינן בנקאות ופיננסים ובנייה ונדל"ן.

השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים, בהתאם למדיניות האשראי המתוקפת אחת לשנה. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'.

בחודש ינואר 2009 התקשר הבנק עם החשב הכללי במשרד האוצר בהסכם לשנתיים שהוארך בהמשך לשנה וחצי נוספות. בדצמבר 2012 נחתם הסכם חדש מול משרד האוצר לתקופה של ארבע שנים. במסגרת זו מעמיד הבנק הלוואות ללקוחות המגזר העומדים בתנאים שנקבעו. כמו-כן, התקשר הבנק עם התאחדות התעשיינים, בהסכם לארבע שנים אשר במסגרתו מעמידה הקרן ההדדית של המעסיקים של התאחדות התעשיינים פיקדון, המשמש כבטוחה לעסקים בינוניים החברים בהתאחדות התעשיינים כתחליף לבטוחות שאמור להמציא הלקוח.

המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

שנת 2013 אופיינה בהמשך האטה בפעילות העסקית במשק שהושפעה מהצמיחה המתונה בעולם. לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה האיטי ומהגידול המתון בתוצר, משיעורי הריבית הנמוכים במשק וכן ומירידה ביצוא סחורות ושירותים, שהושפעו מהחולשה בביקוש העולמי ומייסוף בשער החליפין של השקל. לאור המצב בשווקים הפיננסיים בסביבה העולמית ומגמות מעורבות ביחס לשיעורי הצמיחה בשווקים אלה, השיפור בכלכלה האמריקאית והתפתחות במצב הגיאופוליטי באיזור לצד צפי לשיעור צמיחה מתון יחסית בשוק המקומי, עדיין קיימים סיכונים להמשך הצמיחה. הפעילות של בנק פוזיטיף בתורכיה מושפעת משינויים בשוק המקומי שעדיין מוקדם לקבוע את מידת השפעתם.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- זיהוי צורכי הלקוחות והתאמת השירות הבנקאי לצרכים אלה - איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים של הלקוחות והעמדתם ב"זמן אמת".
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים לכל לקוח - צמצום הפער בין רמת הציפיות של הלקוח מהשירות הניתן לו, לבין רמת השירות בפועל (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר. ניהול סיכונים אלה וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום הסיכונים ככל האפשר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילות המגזר.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך ביצוע בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערכת סינוף רחבה בפריסה ארצית.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

התחליפים הקיימים לחלק מלקוחות המגזר לאשראי הבנקאי הינם הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים. שנת 2013 התאפיינה בממוצע הנפקות מעט גבוה יותר משנת 2012 ובהתרחבות ההלוואות הפרטיות הניתנות על-ידי הגופים המוסדיים.

לקוחות

לפרטים בדבר אופן שיוך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים וקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי, מנהלי המכירות במרכזי העסקים ובאמצעות מערך הסניפים העסקיים. בהמשך יתבצע בשיתוף עם מטה חטיבתי שיחל פעילותו בשנת 2014. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

תחרות

התחרות במגזר זה גבוהה וכוללת את ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות, וכן את הבנקים הבינוניים. בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. בהתאם לאסטרטגיה שבקבעה, הבנק הגדיל את נתח השוק שלו בלקוחות המגזר בשנת 2013.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 1,050 (בשנת 2012 - 984 משרות בממוצע), מתוכן 242 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 213 משרות ניהוליות ישירות). הגידול במספר המשרות נבע בעיקר מפתחת הסניפים העסקיים, אשר הוקמו כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המגזר המסחרי והמגזר העסקי. מנגד, חל קיטון במספר המשרות שנובע בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. ממרבית העובדים באגף המסחרי נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. בסניפים העסקיים מועסקים עובדי בנק שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים) לאחר שעברו הכשרה מתאימה.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של הבנק במגזר זה מתמקדים במספר נושאים:

- מתן שירות ומענה כולל לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון.
- הגדלת נתח השוק של הבנק בקרב לקוחות המגזר.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק, פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתי. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף ניו-יורק, מפתח הסניף פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,210	80	187	365	578	מחיצוניים
(396)	(40)	(93)	(118)	(145)	בינמגזרי
6	-	-	-	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
820	40	94	247	439	סך-הכל רווח מימוני, נטו
333	9	45	105	174	עמלות והכנסות אחרות
1,153	49	139	352	613	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
14	6	27	(63)	44	הוצאות תפעוליות ואחרות:
554	49	51	76	378	מחיצוניים
7	-	-	8	(1)	בינמגזרי
578	(6)	61	331	192	רווח (הפסד) לפני מסים
188	(2)	20	108	62	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:					
390	(4)	41	223	130	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(1)	(10)	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
379	(5)	31	223	130	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
10.7%	(4.3%)	7.9%	16.5%	7.6%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
28,976	1,428	3,157	8,800	15,591	
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
20,166	14	2,866	2,305	14,981	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
38,235	1,255	4,196	14,493	18,291	
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾					
2,086	-	-	-	2,086	
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך					
11,980	-	-	-	11,980	
מספר משרות ממוצע					
1,050	54	153	133	710	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
31,131	1,655	3,862	9,488	16,126	
יתרת פיקדונות הציבור					
19,329	10	3,461	2,573	13,285	
מרווח מפעילות מתן אשראי					
731	37	91	224	379	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
45	1	-	10	34	
אחר					
38	2	3	13	20	
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
814	40	94	247	433	

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,218	65	192	358	603	מחיצוניים
(468)	(36)	(112)	(139)	(181)	בינמגזרי
6	-	-	-	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
756	29	80	219	428	סך-הכל רווח מימוני, נטו
284	7	20	89	168	עמלות והכנסות אחרות
1,040	36	100	308	596	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
90	3	9	(68)	146	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים					
523	38	57	67	361	מחיצוניים
23	-	-	4	19	בינמגזרי
404	(5)	34	305	70	רווח (הפסד) לפני מסים
139	(1)	15	103	22	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:					
265	(4)	19	202	48	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	(1)	(5)	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
259	(5)	14	202	48	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
9.0%	(5.4%)	5.4%	18.6%	3.3%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
26,872	1,033	2,909	8,423	14,507	יתרה ממוצעת של התחייבויות
18,330	39	2,432	1,950	13,909	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
34,327	1,002	3,185	12,949	17,191	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
1,446	-	-	-	1,446	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
10,555	-	-	-	10,555	
מספר משרות ממוצע					
984	29	127	130	698	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
27,056	1,205	3,177	8,455	14,219	יתרת פיקדונות הציבור
17,011	19	2,405	2,081	12,506	מרווח מפעילות מתן אשראי
641	26	74	189	352	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
56	1	1	12	42	אחר
53	2	5	18	28	
750	29	80	219	422	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשיך לקוחות" לעיל.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בשנת 2013 הסתכם ב-379 מיליון ש"ח בהשוואה ל-259 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע כתוצאה מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות והכנסות אחרות. הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2013 הסתכם ב-820 מיליון ש"ח בהשוואה ל-756 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף פעילות האשראי בישראל ומגידול בהיקף הפעילות בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-333 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-284 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מעלייה בהכנסות מעמלות מעסקי מימון. ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2013 הסתכמה ב-14 מיליון ש"ח בהשוואה ל-90 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2013 ב-561 מיליון ש"ח בהשוואה ל-546 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר משינוי בהפרשות בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר. מנגד חלה ירידה הנובעת מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות. האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-27.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות בישראל, וכן מגידול בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח שנבע מעלייה בפעילות בתחום ה-Middle Market בסניף ניו-יורק. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-19.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

המגזר העסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובח"ל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר העסקי של הבנק פועל בעיקר באמצעות האגף העסקי שבחטיבה העסקית ובאמצעות חברות בנות בנקאיות והסניפים בארצות-הברית הכפופים לחטיבה הבינלאומית. כמו-כן נכללת במגזר פעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים. האגף העסקי מחולק לארבעה סקטורים, שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים), בעלי התמחות בתחום ספציפי. בכל סקטור קיימת יחידה לניהול האשראי השוטף המשרתת את כלל לקוחות הסקטור. באגף העסקי קיימת גם יחידה העוסקת במימון וליווי פרויקטים בתחום התשתיות, הכוללת מחלקה המתמחה בעסקות מורכבות בסחר חוץ הנותנת שירותים לכלל לקוחות החטיבה העוסקים בפעילות זו וכן מחלקה העוסקת בארגון חוב, סינדיקציה ומכירת סיכונים. בחטיבה העסקית פועל המטה העסקי הכולל שתי מחלקות העוסקות בניית ובהערכת סיכוני האשראי, האחת ללקוחות המגזר והשנייה ללקוחות המגזר המסחרי. בנוסף, כולל המטה העסקי מחלקה העוסקת בתכנון ובקרה עסקית ובהתווית מדיניות האשראי ללקוחות המגזר בארץ ובח"ל וללקוחות המגזר המסחרי, בשיתוף החטיבה לניהול סיכונים. החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית. בנוסף, עוסק האגף בגביית חובות מלקוחות בקשיים בהיעדר יכולת שיקום.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים ובנייה ונדל"ן. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. כמו-כן, מספק המגזר, באמצעות מערך הסניפים, שירותים בנקאיים שונים כגון סחר חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. פעילות המגזר בח"ל הינה באמצעות חברות בנות בנקאיות והסניפים בארצות-הברית. המגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. שירותי הבנקאות השונים ניתנים לכלל לקוחות המגזר במערך הסניפים העסקיים מונה 22 סניפים, בנוסף שירותים תפעוליים מעניקים ללקוחות המגזר במערך הסינוף הכולל של הבנק. לפרטים נוספים אודות פעילות "בנייה ונדל"ן", ראה פרק "הרכב והתפתחויות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד. להלן פירוט של מספר הוראות כאמור אשר הינן, או שהיו עם פרסומן, בעלות השלכות מהותיות על המגזר:

מגבלת מתן אשראי ללקוחות מסוימים

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין חלות המגבלות הבאות בקשר עם היקפי אשראי:

עסקות עם אנשים קשורים – בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 בנושא "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים" מוטלת על הבנק, בין היתר, מגבלה, לפיה סך "החבויים לתאגיד הבנקאי", כהגדרת מונח זה בהוראה דלעיל בניכוי סכומים מסוימים, לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, לא יעלו על סך השווה ל-10% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202). נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי הון" (לפרטים, ראה פרק "הון והלימות הון" לעיל). כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויים (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים, וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מימון רכישת אמצעי שליטה – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 בנושא "מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים" מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד עלה על 50% מעלות רכישתו, ל-70% מהונו של הבנק. כמו-כן, קובעת ההוראה מגבלה בדבר שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגידים בנקאיים אחרים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מגבלה ענפית – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 (בנושא "הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, בין היתר, כי כאשר סך-כל החבויים ("חבות" – כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכו ממנה הניכויים המותרים על-פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך-כל חבויי הציבור לתאגיד הבנקאי, יחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת הפרשה הנוספת לחובות מסופקים, אשר מהווה רף תחתון להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יצוין כי, המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. משקל ענף הבנייה והנדל"ן קרוב ל-20% מסך חבות הציבור לתאגיד הבנקאי.

בנוסף על המגבלות שפורטו לעיל, על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו.

בנוסף על כך, הבנק מיישם מדיניות של הפחתת החשיפה למוקדי ריכוזיות בתיק האשראי, שהביאה להפחתת הריכוזיות בשנת 2013.

פטור סוג – קונסורציום לווים

ביום 28 בפברואר 2011 הודיעה הממונה על הגבלים עסקיים על שינוי התנאים שנקבעו בעבר על-ידיה, בכל הקשור בהסדרי קונסורציום. התנאים העדכניים לביצוע הסדרי קונסורציום, שיהיו מקובלים על הממונה הינם בעיקרם אלה:

- א. החבירה בקונסורציום אשראי תהיה לפי הסכמת הלקוח מראש ובכתב, על גבי טופס נפרד;
- ב. ללקוח תינתן האפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו;
- ג. כאשר בקונסורציום חברים גם בנק הפועלים בע"מ וגם בנק לאומי לישראל בע"מ, תתאפשר החבירה רק אם סכום האשראי המצרפי שנדרשים שני הבנקים ליתן עולה על 300 מיליון ש"ח. המגבלה האמורה בסעיף זה לא תחול על הסדר קונסורציום שעניינו החזר חוב הנובע מאשראים שניתנו על-ידי בנק הפועלים בע"מ ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ, לפני יום 18 באוגוסט 2002, לאותו אדם;
- ד. לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו נדרש לצורך החבירה בקונסורציום הספציפי שבעניינו מתנהלים המגעים. מבלי לגרוע מהאמור, כל העברת מידע כאמור תיעשה באופן הממזער כל חשש לפגיעה תחרותית בין הצדדים.
- ה. לפי דרישות הממונה יש לערוך תיעוד של פגישות/ מגעים של משתפתי הקונסורציום הכל לפי הפירוט הנדרש במכתב הממונה. תוקף התנאים הנ"ל הינו עד ליום 30 ביוני 2014.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

שנת 2013 אופיינה בהמשך האטה בפעילות העסקית במשק שהושפעה מהצמיחה המתונה בעולם. לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה האיטי ומהגידול המתון בתוצר, משיעורי הריבית הנמוכים במשק וכן מירידה ביצוא סחורות ושירותים, שהושפעו מהחולשה בביקוש העולמי ומייסוף בשער החליפין של השקל. בנוסף, הושפעו לקוחות המגזר מתחרות מצד השוק החוץ-בנקאי והירידה בביקוש לאשראי עסקי במשק. לאור המצב בשווקים הפיננסיים בסביבה העולמית ומגמות מעורבות ביחס לשיעורי הצמיחה בשווקים אלה, השיפור בכלכלה האמריקאית והתפתחות במצב הגיאופוליטי באיזור לצד צפי לשיעור צמיחה המתון יחסית בשוק המקומי עדיין קיימים סיכונים להמשך הצמיחה.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מערכות המידע המשמשות את המגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו. כמו-כן, הורחב השימוש במערכת "מטבע" לשיפור תהליכי עבודה, ניהול המידע והבקרה על פעילות לקוחות המגזר.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח והתאמה הולמת של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו.
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים ללקוחות - התאמת השירות הבנקאי ושיפור רמת השירות (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר.
- ניהול סיכונים וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המגזר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילותו.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

פעילות המגזר העסקי כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם לקוחותיו ובכלל זה הנתונים הפיננסיים והביטחונות שהעמידו לרשות הבנק, ניהול מעקב ובקרה על החשיפות והסיכונים השונים, כמו גם הקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר. פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות, מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי. לשם כך יש צורך בהכשרת כוח אדם איכותי ומיומן ובניית יכולת טכנולוגית גבוהה להתמודדות עם רמת המורכבות של המגזר.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

הנפקות אגרות-החוב בשנת 2013 היו בעיקר בתאגידים גדולים ומובילים בתחומם ואף התרחבו גם לתאגידים בעלי סיכון אשראי ממוצע. חלק מלקוחות המגזר העסקי משתמש בהנפקות אגרות-חוב או באשראי מגופים חוץ-בנקאיים כתחליף חלקי או מלא לאשראי הבנקאי.

לקוחות

לפרטים בדבר הקריטריונים לשייך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מחלקת מכירות ופיתוח עסקי שבאגף העסקי. המחלקה מתמקדת במתן תמיכה למנהלי קשרי הלקוחות, כחלק מרכזי מפלטפורמת מכירות זו, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, ייעוץ השקעות, סחר-חוץ, עובר ושב ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. בהמשך יתבצע גם בשיתוף עם מטה חטיבתי שיחל פעילותו בשנת 2014. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה מצד גופים בנקאיים (ולגבי אפשרויות מימון חוץ-בנקאי, ראה לעיל). התחרות מתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. פעילות הבנק באמצעות חברות בנות בנקאיות ובאמצעות סניפיו בארצות-הברית הינה בסביבה תחרותית ביותר הנשלטת בידי גופים פיננסיים גלובליים.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 694 (בשנת 2012 - 782 משרות בממוצע), מתוכן 156 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 177 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. באגף העסקי מועסקים עובדים המוכשרים לתחום האשראי ברמות שונות. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי והאשראי וכן, לימודים אקדמאיים רלוונטיים.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של המגזר העסקי מתמקדים במספר נושאים:

בישראל:

- מתן שירות ומענה לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון לרבות באמצעות מכירת נכסי אשראי.
- חיזוק מעמד המובילות בקרב לקוחות המגזר.
- ארגון והובלת מימונים מורכבים ובכלל זה, מימון פרויקטי תשתית ושיתוף מממנים אחרים בדרך של סינדיקציה.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.
- פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורת.

בחו"ל:

- מתן שירותי בנקאות מלאים לחברות ישראליות ומשקיעים מוסדיים ישראלים הפועלים בחו"ל.
- ליווי חברות ישראליות או בזיקה ישראלית, הפועלות בחו"ל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
3,811	145	189	1,169	2,308	מחיצוניים
(1,824)	(72)	(91)	(538)	(1,123)	בינמגזרי
77	1	37	-	39	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,064	74	135	631	1,224	סך-הכל רווח מימוני, נטו
626	5	17	220	384	עמלות והכנסות אחרות
2,690	79	152	851	1,608	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
446	(2)	(25)	189	284	הוצאות תפעוליות ואחרות:
606	23	43	114	426	מחיצוניים
71	-	-	8	63	בינמגזרי
1,567	58	134	540	835	רווח לפני מסים
509	19	44	175	271	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
1,058	39	90	365	564	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
8.6%	20.5%	10.8%	9.1%	7.8%	
94,054	3,133	4,443	27,109	59,369	יתרה ממוצעת של נכסים
37,342	5	567	6,435	30,335	יתרה ממוצעת של התחייבויות
131,935	2,042	8,997	42,938	77,958	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
3,456	-	-	-	3,456	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
254,115	-	-	-	254,115	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
מספר משרות ממוצע					
694	14	36	127	517	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
89,149	2,542	3,788	24,921	57,898	
יתרת פיקדונות הציבור					
26,625	-	166	5,851	20,608	
מרווח מפעילות מתן אשראי					
1,788	64	92	574	1,058	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
55	1	2	17	35	
אחר					
144	8	4	40	92	
1,987	73	98	631	1,185	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
4,204	122	222	1,293	2,567	מחיצוניים
(2,093)	(65)	(89)	(635)	(1,304)	בינמגזרי
97	-	8	-	89	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,208	57	141	658	1,352	סך-הכל רווח מימוני, נטו
560	3	22	177	358	עמלות והכנסות אחרות
2,768	60	163	835	1,710	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
481	(1)	(18)	(129)	629	הוצאות תפעוליות ואחרות:
689	19	85	116	469	מחיצוניים
74	-	-	15	59	בינמגזרי
1,524	42	96	833	553	רווח לפני מסים
517	15	36	280	186	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
1,007	27	60	553	367	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
8.6%	10.5%	8.4%	14.6%	5.2%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
101,624	3,766	5,289	32,852	59,717	יתרה ממוצעת של התחייבויות
33,768	21	960	6,728	26,059	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
140,602	2,768	8,528	45,290	84,016	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,315	-	-	-	2,315	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
213,315	-	-	-	213,315	
מספר משרות ממוצע					
782	21	64	137	560	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
98,397	3,580	5,458	30,715	58,644	יתרת פיקדונות הציבור
25,193	38	1,124	7,831	16,200	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,809	51	110	574	1,074	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
64	1	6	19	38	אחר
238	5	17	65	151	
2,111	57	133	658	1,263	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בשנת 2013 הסתכם ב-1,058 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,007 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח הנקי נבע מירידה בהוצאות התפעוליות בחו"ל, מגידול בעמלות והכנסות אחרות ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. מנגד, קיטון ברווח המימוני, נטו, קיזז מגמה זו.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2013 הסתכם ב-2,064 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,208 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון, בשיעור של 6.5% נבע בעיקר מירידה ביתרת האשראי הממוצעת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומירידת הריבית במשק. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2013 ב-626 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-560 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול, נבע מעלייה בעמלות מעסקי מימון ומעלייה בעמלות מטיפול באשראי. ההכנסות מטיפול באשראי הסתכמו ב-94 מיליון ש"ח בשנת 2013 בהשוואה ל-78 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2013 ב-446 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-481 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני. גידול בהפרשות שנרשמו על בסיס קבוצתי קיזזו מגמה זו.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2013 ב-677 מיליון ש"ח בהשוואה ל-763 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות המגזר בחו"ל וכן מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות. מנגד, שינוי בהפרשה בגין תוכניות התייעלות בין השנים, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר, קיזזו קיטון זה.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-89.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-98.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הקיטון נבע בעיקר מירידה באשראי לבנייה ונדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-26.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה בכ-294.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-236.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. היתרה כוללת החזקות של לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. פעילות מגזר זה, כוללת פעילות בתיק הבנקאי ופעילות בתחום המסחר. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת בעיקר את ניהול המקורות והשימושים תוך ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן), וזאת, באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן). ניהול תיק השקעות, פיקדונות בנקאיים, הנפקות אגרות-חוב וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("ינני"ה") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידות לניהול תיק השקעות הנוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) והשקעה במניות ברמת הקבוצה. הפעילות בתחום המסחר וניהול הפוזיציות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות המעניקים ללקוחות הבנק שירות לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול החשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות מהשקעה במניות ומהשקעות בחברות כלולות. הפעילות העסקית של המגזר למעט ההשקעה בחברות כלולות (בהקשר זה יצוין כי על-פי סעיף 23 לחוק הבנקאות חלות על הבנק מגבלות המתייחסות לשיעור החזקתו בתאגידים ריאליים, והיקף ההון אותו הוא רשאי להשקיע בתאגידים כאמור) מרוכזת בכפיפות לחבר ההנהלה הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. במסגרת פעילות ה-Treasury נמצאים אגף ניהול נכסים והתחייבויות בישראל וכן יחידות האחראיות על ניהול הנכסים וההתחייבויות בסניפי הבנק בחו"ל. פעילות ה-Treasury כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית ותיאום פעילות המסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניפי חו"ל.

פעילות מגזר זה כוללת את תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, המתמחה במתן שירותי ברוקראז' בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, הפועלת בעיקר בתחום ההשקעות בארץ ובח"ל וההשקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, כולל קרנות המשקיעות במגזר הטכנולוגי, וכן, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, העוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. כמו-כן החטיבה מנהלת את הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראית על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

התיק הבנקאי - ניהול מקורות ושימושים

מגזר הניהול הפיננסי, באמצעות אגף הנני"ה בבנק, אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מיוגון פעילויות המגזרים השונים. המגזר מקבל ומקצה מקורות לשימושי המגזרים השונים תוך קביעת מחירי העברה הפנימיים שלהם (להלן "ריבית סיטונאית" - לפרטים נוספים, ראה הרחבה בהמשך). המחירים הסיטונאיים מהווים את הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק וכן אמצעי לניהול סיכוני השוק והנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות לזמן קצוב מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כחלקו הארי מלקוחות פרטיים. המקורות בשקלים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול המגזר הניהול פיננסי). מקורות בשקלים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפיקדונות בבנק, באגרות-חוב והון משני שמנפיקה קבוצת הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. נציין כי בשנה האחרונה גדלה משמעותית היתרה בקרנות הכספיות, עלייה שמשמעותה עלייה בריכוזיות המקורות של הבנקים. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs מבוטחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל (באמצעות החברה הבת פועלים אינטרנשנל). בנוסף, כחלק מניהול סיכוני השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנוהל על-ידי צוות מקצועי הנעזר בצוותי תפעול, בקרה ומחקר.

מקורות המגויסים על-ידי המגזרים השונים, "מועברים" מהמגזר אליו משייך הלקוח למגזר הניהול הפיננסי ובתמורה, מזכה מגזר הניהול הפיננסי את המגזר הרלוונטי, בריבית הסיטונאית אותה קובע אגף נני"ה בגין אותו מקור על-פי מאפייני המקור (קרי על-פי התקופה ומגזר ההצמדה – לפרטים נוספים בדבר אופן קביעת הריבית הסיטונאית, ראה להלן הרחבה בהמשך), מקורות אלו, וכן מקורות אשר מגייס המגזר כמפורט לעיל, מקצה מגזר הניהול הפיננסי לשימושי המגזרים השונים. בתמורה, מחוייב אותו מגזר בריבית הסיטונאית (לפי מגזר ההצמדה ותקופת השימוש), הנקבעת על-ידי אגף נני"ה. יצוין, כי במקרים מסוימים קובע אגף נני"ה ריבית סיטונאית שונה למקורות ושימושים בעלי מאפיינים זהים (תקופה ומגזר הצמדה) זאת כתמחור לסיכוני שוק ספציפיים ותנאי הגיוס בשווקים. קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נני"ה מדווחת ונדונה באופן שוטף אחת לשבוע על-ידי צוות נני"ה. בנוסף לדיון ולניתוח השוטף בצוותי אגף נני"ה, נמסר דיווח אחת לחודש בצוות הנהלה ואחת לרבעון נמסר דיווח בנדון להנהלת הבנק ולדירקטוריון. הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מגזר ההצמדה והתקופה); עלות גיוס אגרות-החוב ועלות גיוס כתבי ההתחייבות של הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; תשואת אגרות-חוב ממשלתיות; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, בוחנים צוותי נני"ה מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות ערך ורגישות הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפויות; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק. הריבית הסיטונאית נקבעת בצורה אחידה לפי תקופה ומגזר ההצמדה לכל העסקות הנעשות בבנק, כלומר, הריבית כאמור אינה נקבעת למקור או שימוש ספציפי, וזאת למעט במקרים חריגים בהם נקבעת עלות ספציפית לעסקה מסוימת (בעיקר כאשר מדובר בעסקות בהיקפים גדולים). הריבית הסיטונאית משמשת, בין השאר, אחד הכלים לניהול הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי. לצורך שיפור יכולות הניתוח, התכנון והניהול של נכסי הבנק והתחייבויותיו, משתמש הבנק במערכת ממוכנת לניהול נכסים והתחייבויות (מערכת ALM). הניתוח המבוצע במערכת מבוסס על קליטת נתוני העסקות הפיננסיות בבנק וביצוע עיבודים אשר מספקים למשתמש יכולת לנתח בצורה מעמיקה ורחבה את סיכוני השוק של מאזן הבנק ובמיוחד את סיכון הריבית וסיכון הנזילות.

פעילות בתחום המסחר – חדר עסקות מטבע-חוץ (OTC)

הבנק נותן ללקוחותיו שירות מקיף בחדרי העסקות, להגנה מפני סיכונים הכרוכים בתנודות בשערי החליפין ובריביות מחד גיסא, ולהשקעה ולניצול התנודות כאמור לעשיית רווחים מאידך גיסא. חדר העסקות בתל-אביב מספק ללקוחותיו שירות במכשירים הפיננסיים השונים (עסקות מסוג ספוט, פורוורד, אופציות, אופציות אקזוטיות, עסקות החלף ומוצרים מובנים) ועל נכסי בסיס שונים (שערי חליפין במטבע-חוץ/מטבע-חוץ, מטבע-חוץ/ש"ח, ריביות שקליות וריביות מטבע-חוץ, מדד מחירים לצרכן, מדדי מניות, סחורות וכו'). ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר העסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, נוספו לסל המוצרים בארץ מוצרים מורכבים, הכוללים: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים ואופציות אקזוטיות, נגזרי אשראי ומוצרי ריבית מתוחכמים. בנוסף, בשנים האחרונות גבר השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פיקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזרת כלשהי המשובצת במכשיר החוב.

הבנק פועל כאחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות. חדר העסקות מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל; דהיינו, הבנק פועל כצד לעסקה מול הלקוח, ולא כמתווך בין הלקוח לצד ג'.

שירותי ברוקראזי

בחטיבת שווקים פיננסיים פועלים בנוסף לחדר עסקות מטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראליים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים.

בחדר המסחר הישראלי, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים נבחרים וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק.

שלושת חדרי המסחר פועלים בתיאום ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ועילה תחת קורת גג אחת.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בהמשך להחלטת הנהלת הבנק, ביום 1 בינואר 2014 הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים. בסוף שנת 2013 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות והפנסיה להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-83.4 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-89.4 מיליארד ש"ח. כמו-כן במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

שינויים רגולטורים המשפיעים על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הינו מגזר עתיר רגולציה המושפע תדיר על-ידי שינויים רגולטוריים מקומיים ושינויים רגולטוריים גלובליים. ניתן לציין את ההסכמות לרפורמה בשוק הנגזרים העולמי של מנהיגי ה-G20 אשר היישומים הבולטים שלהן הן רגולציית Dodd Frank בארצות-הברית ורגולציית EMIR באירופה. רגולציות אלה צפויות להשפיע על תהליכי העבודה בתחום נגזרי ה-OTC. הבנק לומד רגולציות אלה ועוקב אחר ההתפתחויות בהן. בשלב זה, לא צפויות לרגולציות אלה השלכות מהותיות על פעילות המגזר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הוא עתיר טכנולוגיה. בהתאם לכך, שינויים טכנולוגיים שמשפיעים על המגזר מתרחשים באופן שוטף. בשנים האחרונות ניתן לציין מספר תהליכים כאלה, דוגמת הפצה נרחבת של מידע פיננסי בזמן אמת ויכולת לבצע עסקות בצורה מיידית, בלי קשר למיקום גיאוגרפי. עיקר ההשקעות המבוצעות במגזר הן במערכות מידע.

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר

גורם הצלחה המשמעותי ביותר בתחום הניהול הפיננסי הוא איכות המשאב האנושי, כאשר המועסקים בתחום נדרשים להיות בעלי ידע מקצועי וכישורים אנליטיים גבוהים. גורם הצלחה קריטי נוסף הוא מערכות ממוחשבות ברמה גבוהה, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע והניתוח. תחום הניהול הפיננסי הינו בעל ממשק חזק לרוב תחומי הפעילות העסקית של הבנק. אי לכך, מטבע הדברים, הצלחת הפעילות מותנית ברמת שיתוף פעולה בינמגזרי בתוך הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

מחסומי הכניסה העיקריים למגזר הניהול הפיננסי נובעים מהצורך בהשקעות גבוהות במערכות מידע וביכולת לגייס כוח אדם מקצועי בעל רמה גבוהה. בנוסף, היכולת לספק שירותים ללקוחות גדולים נגזרת גם מגודלו היחסי של הבנק ומיכולתו לספק נזילות לתחומי הפעילות השונים. בהתאם לכך, בתחומי פעילות מסוימים ובסוגים מסוימים של עסקות יש יתרונות לגודל.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק, מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. דוגמאות למכשירים אלה הינן תעודות סל, פיקדונות מובנים, אופציות אקזוטיות, אופציות מעו"ף ועוד.

התחרות

בכל הקשור לפעילות חדרי העסקות קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ובשנים האחרונות גם בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיגון המוצרים בהם הבנק משמש "עושה שוק").

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2013 הינו 854 (בשנת 2012 - 897 משרות בממוצע), מתוכן 284 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2012 - 285 משרות ניהוליות ישירות).

הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה". מגזר הניהול הפיננסי מוטה כוח אדם מקצועי. בהתאם לכך, קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של עובדים איכותיים; תחרות שבאה הן מהבנקים המקומיים, הן מבנקים זרים, הן מגופים פיננסיים אחרים והן מחברות עסקיות. הדבר בולט במיוחד בתחום חדרי העסקות.

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למיזעור סיכוני אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקה בינלאומית (CLS), לשם מיזעור סיכוני סליקה בעסקות החלף במטבע-חוץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים המרכזיים של המגזר הינם פיתוח הפעילות הפיננסית בשווקים המקומיים והבינלאומיים, וכן המשך הצמיחה בפעילות המקומית. התוכנית האסטרטגית לשנת 2014, כוללת תוכניות עבודה בהן התייחסות לתשתיות, תהליכי עבודה ויעדים כמותיים. התוכנית מושתתת על הרחבת מיגון המוצרים, גידול בבסיס הלקוחות, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים ופיתוח פעילות גלובלית הן בתחומי המסחר והן בתחומי הברוקראז'.

התוכנית האסטרטגית מבוססת על הערכות ומשקפת את נקודת המבט הנוכחית של הבנק, ולכן הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד. קיימת אפשרות שהתוכנית לא תתממש, או לא תתממש במלואה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הניהול הפיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012*	2013	
במיליוני ש"ח		
		הכנסות ריבית, נטו:
(875)	(1,462)	מחיצוניים
1,633	2,381	בינמגזרי
113	364	הכנסות מימון שאינן מריבית
871	1,283	סך-הכל רווח מימוני, נטו
370	330	עמלות והכנסות אחרות
1,241	1,613	סך ההכנסות
		הוצאות בגין הפסדי אשראי
(12)	(11)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
814	728	מחיצוניים
12	9	בינמגזרי
427	887	רווח לפני מסים
124	367	הפרשה למסים על הרווח
303	520	רווח לאחר מסים
6	9	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
		רווח (הפסד) נקי:
309	529	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(28)	54	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
281	583	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הניהול הפיננסי בשנת 2013 הסתכם ב-583 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 281 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הרווח המימוני, נטו, המיוחס למגזר בשנת 2013 הסתכם ב-1,283 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-871 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות ממימוש אגרות-חוב ומניות, מעלייה בהכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ומעלייה בהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-330 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-370 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מפעילות בניירות-ערך בחו"ל וכן מירידה בהכנסות מעמלות מדמי ניהול בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל המיוחסות למגזר זה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2013 הסתכמו ב-737 מיליון ש"ח בהשוואה ל-826 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות המגזר בחו"ל וקיטון הנובע מחיסכון בעלויות כתוצאה מתהליכי התייעלות. מנגד, שינוי בהפרשה לתוכניות התייעלות, שינויים באומדנים המשמשים לחישוב התחייבויות לזכויות עובדים, השלכות הסכם השכר לשנת 2013 ועלייה בשיעורי המע"מ שהשפיעו על עלייה במס השכר, קיזוז קיטון זה.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים. פעילות זו כוללת בעיקר: פעילות בכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת והכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר. בנוסף, התאמות של פעולות בין-מגזריות נזקפות למסגרת זו. הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מסגרת זו בשנת 2013 הסתכם ב-37 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 38 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הרווח מכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתיירות נכנסת הסתכם בשנת 2013 ב-35 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 32 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק ואיתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר נכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-4.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים

כרטיסי אשראי

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראלכרט". פעילות הליבה של קבוצת ישראלכרט הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראלכרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראלכרט מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק יהב בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק פועלי ישראל בע"מ, בנק ירושלים בע"מ ובנק איגוד בע"מ; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראלכרט כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים ותאגידיים (ורכש תאגידי הכולל - B2B Business to Business) - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה ומתפעלת קבוצת ישראלכרט מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראלכרט מעניקה אשראי הלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושירותי מידע ואישורים. בנוסף לקבוצת ישראלכרט, בתחום ההנפקה פועלות כיום בישראל שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") שבשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") בשליטת בנק לאומי. מספר הכרטיסים ליום 31 בדצמבר 2013 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראלכרט הינו 3.8 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-3.6 מיליון כרטיסים ליום 31 בדצמבר 2012.

בשנת 2013 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראלכרט ל-110.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-104.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראלכרט לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עימה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרותיות גבוהה מאוד, בין היתר, בעקבות הפעלתו של הממשק המקומי לסליקה צולבת של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה (בעקבותיו כאל ולאומי קארד החלו לסלוק כרטיסי מסטרקארד וקבוצת ישראלכרט החלה לסלוק כרטיסי ויזה). מיום 15 במאי 2012 פתוח השוק לסליקה צולבת של המותג "ישראלכרט", ובתי עסק יכולים להחליף סולקים במוותג זה. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק הקיימים כלקוחות תחום הסליקה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק. בנוסף לקבוצת ישראלכרט, בתחום הסליקה פועלות כיום בישראל שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראל כרטיס פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון, הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות), הסתכמה בשנת 2013 ב-1,597 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,590 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של כ-0.4%.

הליכים משפטיים

לפרטים בנוגע לסוגיות רגולטוריות שונות ראה ביאור 19 (ג) בדוחות הכספיים.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	תירות נכנסת ואחרים	סך-הכל
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	87	19	58	18	6	-	188
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	80	-	80
רווח מימוני, נטו	87	19	58	18	86	-	268
הוצאות בגין הפסדי אשראי	4	3	1	-	-	-	8
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	83	16	57	18	86	-	260
הכנסות מעמלות	576	326	113	12	9	561	1,597
הוצאות תפעוליות ואחרות							
רווח לפני מסים	186	105	90	22	4	47	540
הפרשה למסים על הרווח	51	29	24	6	1	12	146
רווח נקי:							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	135	76	66	16	3	63	394
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(4)	(1)	-	-	-	-	(5)
המיוחס לבעלי המניות בבנק	131	75	66	16	3	63	389
יתרת ממוצעת							
יתרה ממוצעת של נכסים	6,771	3,569	1,263	228	114	-	16,481
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	-	2,278	2,136	9,824	-	14,637
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,335	5,118	2,356	143	126	-	16,078
מספר משרות ממוצע	731	347	111	12	7	-	1,779

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
204	95	22	59	18	-	10	-
מחיצוניים							
55	-	-	-	-	-	55	-
הכנסות מימון שאינן מריבית							
259	95	22	59	18	-	65	-
רווח מימוני, נטו							
43	25	14	4	-	-	-	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
216	70	8	55	18	-	65	-
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי							
1,590	580	328	113	12	9	-	548
הכנסות מעמלות							
1,312	475	241	80	8	4	-	504
הוצאות תפעוליות ואחרות							
494	175	95	88	22	5	65	44
רווח לפני מסים							
135	49	26	24	6	1	17	12
הפרשה למסים על הרווח							
רווח נקי:							
359	126	69	64	16	4	48	32
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(4)	(3)	(1)	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (3)							
355	123	68	64	16	4	48	32
המיוחס לבעלי המניות בבנק							
יתרות ממוצעות							
15,622	6,238	3,497	1,238	223	112	-	4,314
יתרה ממוצעת של נכסים							
14,229	-	-	2,228	2,089	9,608	-	304
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
15,581	8,083	4,923	2,283	126	166	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
1,832	761	350	113	11	6	-	591
מספר משרות ממוצע							

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים, כולל בתחום המעו"ף (הבנק וכן חברה בת בבעלותו המלאה הינם חברים בבורסה ובמסלוקת הבורסה. לפרטים בדבר שיעבוד אשר נרשם על נכסי הבנק כתנאי לחברותו במסלוקות שונות, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים של שנת 2013). הבנק פעיל גם בתחום מסחר בניירות-ערך זרים (חבר במסלוקת ה-Euroclear), בתחום מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנפקות, ניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות וכן במתן שירותי נאמנות (כמו-כן לחברה כלולה של הבנק פעילות בתחום החיתום). הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל, מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני

לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון יועץ פנסיוני. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם כ-16 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה (מספר ההסכמים הקטן ביחס לרבעון הקודם עקב מיזוגן של חברות מנהלות). בשנת 2013 הוקמו 2 מרכזי ייעוץ פנסיוני בסניף רחובות ובסניף באר שבע. בשנת 2014 מתוכננת המשך פריסה הדרגתית של מרכזי הייעוץ ברחבי הארץ.

מדצמבר 2013 חלה חובת השימוש במסלוקת הפנסיונית שהוקמה לשם העברת מידע מקדים על אחזקות הלקוח במוצרים פנסיונים מהגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים. קיימים קשיים בהענקת הייעוץ הפנסיוני ללקוחות, הנובעים בין היתר, בקושי בקבלת מידע מלא שוטף ויעיל מהגופים המוסדיים ומהמעסיקים והעברתו למסלוקה. כמו-כן, בשלב זה, המסלוקה אינה מבצעת העברות כספיות בקשר עם המוצרים הפנסיוניים וקיים קושי בסליקת פעולות כספיות.

קושי נוסף נוגע להפצת מוצרי ביטוח. טרם הותקנו תקנות המסדירות את שיעור עמלת ההפצה של מוצרי ביטוח ולא נחתמו הסכמים להפצתם. קיים קושי בבחינת מוצרי ביטוח בשל המגוון הרחב של תוכניות הביטוח בשנים השונות והקושי לבצע השוואה ביניהם. האוצר פרסם תוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני. הכוללת בין היתר:

- עמלת ההפצה המרבית בגין ייעוץ במוצרי חיסכון פנסיוניים, למעט קרנות השתלמות, תהיה בגובה של 0.2% בלבד מהצבירה ו-1.6% מההפקדות השוטפות (במקום השיעור המרבי של 0.25% מהצבירה בהתאם לקבוע בתקנות עמלות הפצה בנוסחן היום והכל בהתאם למפורט שם) או 40% משיעור דמי הניהול, הנמוך מבין שניהם. עמלת הבנק בשל ייעוץ בקרן השתלמות תישאר כפי שהייתה, 0.25% מהצבירה.
 - קביעה כי תשולם עמלת הפצה רק למפיץ האחרון שמינה הלקוח. גם אם המפיץ האחרון יהיה סוכן ביטוח או משווק פנסיוני, תישלל מן הבנק המייעץ עמלת ההפצה המגיעה לו בגין הייעוץ החל במועד המעבר.
- יישומה של התוכנית תלוי בהליכי חקיקה ובהתקנת תקנות, לפיכך לא ניתן להעריך בשלב זה מתי תיושם התוכנית, האם היא תיושם במלואה ומה תהיה השפעתה על הבנק כיועץ פנסיוני.

להלן תיאור השירותים העיקריים הניתנים על-ידי קבוצת הבנק במסגרת פעילות שוק ההון וכן בדבר חלק מחברות קבוצת הבנק הפעילות בתחום:

הפצת קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה בין לקוחותיו, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות ממנהלי הקרנות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות וגופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראז' בארץ ובחו"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים. לפרטים נוספים, ראה פרק "חברות מוחזקות עיקריות" להלן.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, שהינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. ניהול ההשקעות עבור לקוחות החברה, הן הישראליים והן הזרים, מתבצע בשוק ההון הישראלי וכן בשוקי ההון בעולם.

נכון ליום 31 בדצמבר 2013 ניהלה החברה תיקים בערך כספי של 12.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-10.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בהמשך להחלטת הנהלת הבנק, ביום 1 בינואר 2014 הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים.

בסוף שנת 2013 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות והפנסיה להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-83.4 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-89.4 מיליארד ש"ח.

כמו-כן במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים, הבנק מספק שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

שירותי ברוקראז'

בחטיבת שווקים פיננסיים פועלים בנוסף לחדרי עסקות במטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראליים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים.

בחדר המסחר הישראלי ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים נבחרים וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק.

שלושת חדרי המסחר פועלים בתיאום ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ויעילה תחת קורת גג אחת.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בשוק ההון לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	מגזר המסחרי	מגזר המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
32	734	39	18	72	254	1,149
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
61	504	40	-	-	271	876
מחיצוניים						
9	167	12	7	18	-	213
בינמגזרי						
(38)	63	(13)	11	54	(17)	60
רווח (הפסד) לפני מסים						
(12)	21	(4)	4	18	(6)	21
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(26)	42	(9)	7	36	(11)	39
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,365	45,059	3,639	2,086	3,456	82,132	138,737
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	837	-	-	-	-	837
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
1,900	105,942	7,153	11,980	254,115	338,469	719,559
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	מגזר המסחרי	מגזר המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
40	720	39	16	59	343	1,217
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
58	479	38	-	-	323	898
מחיצוניים						
11	172	11	5	15	-	214
בינמגזרי						
(29)	69	(10)	11	44	20	105
רווח (הפסד) לפני מסים						
(10)	23	(3)	4	15	7	36
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(19)	46	(7)	7	29	13	69
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,060	31,204	2,633	1,446	2,315	77,724	117,382
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	915	-	-	-	-	915
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
1,960	110,282	7,606	10,555	213,315	320,361	664,079
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (1) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

חברות מוחזקות עיקריות

כללי

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאין בנקאיות בישראל ובח"ל. תחומי פעילותן של אותן חברות בנות שאין בנקאיות הינם בתחום הפיננסי, שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, הנפקה ומימון ומתן שירותי בנקאות להשקעות.

תרומת החברות המוחזקות לתוצאות הפעילות של הבנק בנטרול הפרשי שער של החברות הבנות בחו"ל בשנת 2013 הסתכמה ב-794 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-760 מיליון ש"ח בשנת 2012.

השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-16.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-15.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

חברות בת בישראל

להלן סקירה על חברות עיקריות:

קבוצת ישראלכרט

הקבוצה כוללת את החברות: ישראלכרט בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראלכרט מימון בע"מ, ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ. חברות אלו מהוות את פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי. ביום 1 ביולי 2013 רכשה ישראלכרט מהבנק את מלוא החזקותיו בחברת אמינית. תמורת הרכישה בסך 69 מיליון ש"ח משקפת את סך ההון של אמינית נכון ליום הרכישה. לאחר הרכישה מחזיקה ישראלכרט ב-100% מההון של אמינית. בחודש אוקטובר 2013 חברת אמינית מוזגה אל ולתוך ישראלכרט ופרעה את כתבי ההתחייבות הנדחים שאמינית הנפיקה בעבר לבנק בסך 31 מיליון ש"ח. פעילות הליבה של קבוצת ישראלכרט הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראלכרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקרד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

הרווח הנקי של קבוצת ישראלכרט הסתכם בשנת 2013 ב-328 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-277 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 18.4%.

הרווח הנקי של קבוצת ישראלכרט בנטרול רווח ממכירת מניות מסטרקרד הסתכם בשנת 2013 ב-299 מיליון ש"ח. בהשוואה ל-261 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 14.6%.

תרומת קבוצת ישראלכרט לתוצאות הפעילות של הבנק, לאחר מסים, בשנת 2013 הסתכמה ב-339 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-286 מיליון ש"ח בשנת 2012.

סך השקעת הבנק בקבוצת ישראלכרט הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב-2,155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,916 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

בחודש פברואר 2014 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק להגברת התחרותיות בתחום האשראי, לפיה, בין היתר, על תאגיד בנקאי למכור בהדרגה את אמצעי השליטה שהוא מחזיק בחברת כרטיסי אשראי.

ביום 12 בפברואר 2014 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים טיוטה להערות הציבור אשר בין סעיפיה המלצות להרחבת השימוש בכרטיסי דביט בישראל לזיכוי מהיר של בתי העסק בעסקאות בכרטיסי חיוב.

בחודש דצמבר 2013 פרסם בנק ישראל את הקריטריונים והתנאים הכלליים לשולט ומחזיק אמצעי שליטה במבקש רישיון סליקה, וכן את תהליך קבלת רישיון סולק.

לפרטים בנוגע לסוגיות רגולטוריות שונות, ראה ביאור 19 ג' בדוחות הכספיים.

קבוצת פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ

קבוצת פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") פועלת בשלושה תחומים עיקריים: פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובח"ל, ההשקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, כולל קרנות המשקיעות במגזר הטכנולוגיה ופעילות ברוקר-דילר בארצות-הברית.

במסגרת פעילותה בתחום הבנקאות להשקעות מעמידה פועלים שוקי הון מגוון שירותים הכוללים: יעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות בארץ ובח"ל, יעוץ לתהליכי הפרטה ולהנפקות ציבוריות ופרטיות בחו"ל וליווי חברות בארץ ובח"ל בהשקעות שונות. בנוסף, פועלת קבוצת פועלים שוקי הון, באמצעות חברה כלולה שלה (19.97%) - פועלים אי.בי.אי, במתן שירותי יעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במסגרת פעילות ההשקעה בקרנות הון (Private Equity) והשקעות ישירות משקיעה פועלים שוקי הון בקרנות הפעילות במגוון סקטורים כולל: הון סיכון, אנרגיה אלטרנטיבית וכו', בהשקעה בתאגידי הניהול של קרנות הון וכן מעמידה לתאגידי הניהול הכללי שירותים. בנוסף, פועלים שוקי הון ממשיכה לעסוק בניהול של קרנות הון סיכון על-פי היתר שניתן לה מבנק ישראל.

פעילות הברוקר-דילר בארצות-הברית מובצעת באמצעות חברה בת בבעלות מלאה Hapoalim Securities U.S.A. Inc. תרומת פועלים שוקי הון לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2013 הסתכמה ב-6 מיליון ש"ח, בהשוואה לתרומה בסך של 38 מיליון ש"ח בשנת 2012.

השקעת הבנק בפועלים שוקי הון הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב-818 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-814 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראז' בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

הרווח הנקי של פועלים סהר ותרומתה לתוצאות הפעילות של הבנק הסתכמו בשנת 2013 ב-14 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-20 מיליון ש"ח בשנת 2012.

סך השקעת הבנק בפועלים סהר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב-291 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-277 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מונה כארבעים מוקדים ומתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות. פעילות הבנק בחו"ל מתמקדת במגזר הבנקאות הפרטית ובמגזר העסקי. בנוסף, לבנק פעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי, בתורכיה ובקזחסטן. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים כתבים ברחבי העולם. הפעילות מול בנקים כתבים אלה כוללת מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספק הבנק ללקוחותיו בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים, וכן השקעות באגרות-חוב. הפעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי בשווקים מתעוררים ממוקדת בפעילות בנק פוזיטיב בתורכיה ובבנק פוזיטיב בקזחסטן. הדגש המרכזי באסטרטגית הבנק מוכוון לפיתוח והרחבת פעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking) ופעילות הבנקאות המסחרית בניו-יורק. הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על הפעילות הבינלאומית:

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים והמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלוונטיות הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים וכיוצא בזה.

פיקוח רגולטורי – סניף מיאמי

ביום 8 ביולי 2009 נכנס לתוקף הסכם (הנקרא "Written Agreement") בין הבנק וסניף מיאמי של הבנק לבין הפדרל ריזרב של ניו-יורק, הפדרל ריזרב של אטלנטה וה-Office of Financial Regulation של מדינת פלורידה. עיקרו של ההסכם שנחתם היה חיזוק פונקציות הציות, ניהול הסיכונים והביקורת של הבנק בסניף מיאמי במטרה לתקן ליקויים שנמצאו. ההסכם לא יצר או הטיל מגבלות כלשהן על פעילות עסקית בבנק, בין בארצות-הברית ובין בכלל. ביום 4 באוקטובר 2013 הודיע הפדרל ריזרב של אטלנטה על סיום ה-Written Agreement. בהודעתו ציין הפדרל ריזרב שסיום ההסכם נובע משיפורים שנצפו במהלך הביקורת הרגולטורית האחרונה בסניף מיאמי ועמידת הבנק בתנאי ההסכם.

תמצית הדוחות הכספיים המצרפיים של הפעילות הבינלאומית

תמצית הדוחות הכספיים של הפעילות הבינלאומית המוצגת להלן כוללת את שלוחות הבנק בחו"ל אשר פעילות באחד או יותר מהתחומים הבאים: מתן אשראי, גיוס פיקדונות, הנפקת אגרת-חוב או כתבי התחייבות וניהול נכסי לקוחות. בנוסף, נכללת פעילות המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בישראל.

א. מאזן*

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני דולר		
נכסים		
8,699	7,648	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,891	2,169	ניירות-ערך
-	8	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5,447	5,282	אשראי לציבור, נטו
24	26	בניינים וציוד
69	74	נכסים בגין מכשירים נגזרים
133	171	נכסים אחרים
16,263	15,378	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
8,582	8,147	פיקדונות הציבור
5,414	5,063	פיקדונות מבנקים
148	70	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
567	600	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
234	143	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
293	272	התחייבויות אחרות
15,238	14,295	סך-כל ההתחייבויות
74	61	זכויות שאינן מקנות שליטה
951	1,022	אמצעים הוניים**
16,263	15,378	סך-כל ההתחייבויות וההון

* מאזן הפעילות הבינלאומית מבוסס על נתוני השלוחות ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק תוך ביצוע התאמות בגין יתרת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות וייחוס חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.

** כולל הון מחושב בסך של 283 מיליון דולר (31 בדצמבר 2012: בסך של 207 מיליון דולר) עבור סניפי הבנק שאינם חברות. ההון המחושב כולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוים ההון.

ג. נכסי לקוחות

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני דולר		
9,149	8,747	פיקדונות הציבור ואגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
8,542	9,421	נכסי לקוחות (חוץ-מאזני)
17,691	18,168	סך-הכל

ג. רווח והפסד ותרומת שלוחות הבנק בחו"ל*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני דולר		
203	212	רווח מימוני, נטו
3	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
200	209	רווח מימוני, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
155	152	עמלות והכנסות אחרות
294	255	הוצאות תפעוליות ואחרות
61	106	רווח לפני מסים
19	39	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:		
42	67	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	(3)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
38	64	המיוחס לבעלי המניות בבנק

* מבוסס על תוצאות השלוחות בחו"ל ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק; הפחתת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות, ייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים בתוצאות החברות המאוחדות והשלמה למס הנוסף החל על הבנק בישראל.

31 בדצמבר 2013:

תרומה בשנת 2013 כולל הפרשי שער בשנת 2013*	הפרשי שער בגין ההשקעה שנקפו לדוח רווח והפסד בשנת 2013*	תשואה בשנת 2013 ⁽³⁾	תרומה בשנת 2013 בנטרו הפרשי שער ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013 ⁽¹⁾	שם החברה
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
118	-	20.0%	118	640	סניפי ארצות-הברית ⁽⁴⁾
32	-	13.5%	32	259	סניף לונדון ⁽⁴⁾
41	-	2.6%	41	1,537	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
(115)	(144)	5.1%	29	513	קבוצת פוזיטיף
(9)	(6)	(2.4%)	(3)	119	Hapoalim Securities U.S.A. Inc.
(11)	(2)	(18.9%)	(9)	44	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
(13)	(28)	4.1%	15	355	אחרים
43	(180)	6.4%	223	3,467	סך-הכל

31 בדצמבר 2012:

תרומה בשנת 2012 כולל הפרשי שער בשנת 2012*	הפרשי שער בגין ההשקעה שנקפו לדוח רווח והפסד בשנת 2012*	תשואה בשנת 2012 ⁽³⁾	תרומה בשנת 2012 בנטרו הפרשי שער ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012 ⁽¹⁾	שם החברה
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
41	-	8.9%	41	510	סניפי ארצות-הברית ⁽⁴⁾
(4)	-	(1.8%)	(4)	219	סניף לונדון ⁽⁴⁾
46	-	3.0%	46	1,564	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
55	26	4.7%	29	648	קבוצת פוזיטיף
7	(8)	12.0%	15	128	Hapoalim Securities U.S.A. Inc.
4	-	8.6%	4	51	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
5	(6)	2.9%	11	370	אחרים
154	12	4.1%	142	3,490	סך-הכל

- * מטבע הפעילות של החברות המאוחדות בחו"ל, מוגדר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (ראה גם ביאור 1(ה)1(1) בדוחות הכספיים). החל מיום 1 בינואר 2012, הפרשי השער בגין ההשקעה בבנק הפועלים שווים נזקפים ישירות, נטו מהשפעת הגידור, להון במסגרת התאמות מתרגום. ביחס ליתר ההשקעות, הבנק מגדר מבחינה כלכלית את חשיפות המטבע הנובעות מההשקעות האמורות.
- (1) יתרת ההשקעה בחברות הבנות מוצגת לאחר התאמתה לכללי החשבונאות המיושמים בבנק.
- (2) תרומת השלוחות בחו"ל מורכבת מהרווח הנקי, מתורגם לש"ח, תוך ביצוע התאמות בגין הפחתת עודפי העלות על ההשקעה בגין השלוחות האמורות וייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות מאוחדות בחו"ל בניכוי השלמה לשיעור המס הסטטוטורי החל בישראל בסך 23 מיליון ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד: 30 מיליון ש"ח).
- (3) תשואת החברות מחושבת על בסיס שנתי על-ידי חלוקת תרומת החברות הבנות בניכוי הפרשי שער בממוצע ההשקעה.
- (4) יתרת ההשקעה בסניפי הבנק בחו"ל מבוססת על ההון המחושב של הסניפים, הכולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוים ההון.

להלן פירוט הרווח הנקי בשלוחות העיקריות לאחר התאמתו לכללי החשבונאות המיושמים בבנק (במטבע מקומי):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
השינוי	2012	2013
במיליונים		
36.4	17.1	53.5
		סניפי ארצות-הברית - דולר*
9.8	(1.0)	8.8
		סניף לונדון - ליש"ט*
1.2	13.7	14.9
		Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. - פר"ש
(8.7)	26.5	17.8
		קבוצת בנק פוזיטיף - לירה תורכית
(3.5)	3.5	-
		Hapoalim Securities U.S.A. Inc. - דולר
(3.4)	0.9	(2.5)
		Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - דולר
(0.1)	4.5	4.4
		שלוחות אחרות - דולר

* בסניפי ארצות-הברית ולונדון - הנתונים הינם לפני מס מקומי.

פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית של קבוצת הבנק

במסגרת זו מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בסניפי קבוצת הבנק בחו"ל וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות פרושה כיום בישראל, אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה ואסיה, וזאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאות, סניפים, חברות בנות לניהול נכסים ונציגויות המשמשות ליחסי ציבור בלבד.

להלן פרטים על סניפי הבנק וחברות הבנות העיקריות בחו"ל הפועלים בתחום הבנקאות הפרטית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים שוויץ)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובגינבה ואחד בלוקסמבורג. כמו-כן, פועל הבנק באמצעות חברה ליעוץ השקעות בהונג קונג.

הרווח הנקי של הפועלים שוויץ הסתכם בשנת 2013 בכ-14.9 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-13.7 מיליון פרנק שוויצרי בשנת 2012. הרווח לשנת 2012 כולל הוצאה בסך 4.1 מיליון פרנק שוויצרי בגין הוצאות סגירת הסניף בסינגפור. בניטרול הוצאה זו היה הרווח לשנת 2013 נמוך בכ-3 מיליון פרנק שוויצרי מהרווח לשנת 2012. הקיטון ברווח נובע מהשפעות שינויים בשווי ההון של נגזרים אשר מגדרים כלכלית פעילות מאזנית בסך 5.1 מיליון פרנק שוויצרי אשר קוזזו בחלקן על-ידי גידול בהכנסות מעמלות של כ-2.5 מיליון פרנק שוויצרי, בעיקר עמלות מפעילות לקוחות בשוק ההון.

תרומת הפועלים שוויץ בניטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2013 הסתכמה ב-41 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46 מיליון ש"ח בשנת 2012.

סך-כך ההון של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-395 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-386 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2012.

סך-כך המאזן של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם לכ-3,419 מיליון פרנק שוויצרי וזאת לעומת כ-3,232 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2012.

סך האשראי של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-1,403 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-1,376 מיליון פרנק שוויצרי בשנת 2012.

סך פיקדונות הציבור של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-2,890 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-2,638 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2012.

במחצית השנייה של שנת 2011 נמסר להפועלים שוויץ, כי מתקיימים מגעים בין רשויות של שוויץ וארצות-הברית במסגרת אמנת כפל המס שבין שתי המדינות.

רשויות שוויץ מסרו להפועלים שוויץ, כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים להפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה.

לפי בקשת רשויות שווייץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שווייץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שווייץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שווייץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שווייץ משתף פעולה עם רשויות שווייץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו.

ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם כי שלטונות ארצות-הברית ושווייץ הגיעו להסדר ("ההסדר המוצע"), לפיו בנקים שווייצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר המוצע ויעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יועמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מההסדר המוצע. משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר המוצע לא יחול על 14 בנקים שווייצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שווייץ אינו נכלל בהסדר המוצע וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שווייץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. מלבד מכתב זה, לא היו פניות נוספות להפועלים שווייץ. בנסיבות אלה אין הפועלים שווייץ יכול לאמוד באיזו מידה החקירה האמורה תשפיע עליו.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג")

חברה בת בנקאית בבעלות מלאה של הבנק העוסקת בפעילות בנקאית-פיננסית בלוקסמבורג ומחוצה לה. הפועלים לוקסמבורג מעניק הלוואות ללקוחות פרטיים ומוסדיים.

במהלך שנת 2013 נבנתה בהפועלים לוקסמבורג התשתית הנדרשת לצורך העמדת אשראי מסחרי ללקוחות ישראלים הפועלים באירופה. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2013 קולט הפועלים לוקסמבורג לקוחות שהיו בעבר בסניף לונדון.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ מכל רחבי העולם שירותים ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

Poalim Asset Management (Ireland) Ltd.-I Poalim Asset Management (UK) Ltd. (להלן: "חברות PAM")

Pam Holdings Ltd. (להלן: "חברות PAM")

חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה, מתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל.

נכון ליום 31 בדצמבר 2013 מחזיקים לקוחות קבוצת הבנק קרנות של גופים פיננסיים בינלאומיים אשר ל-PAM יש עימם שיתוף פעולה בסך של כ-2.5 מיליארד דולר בהשוואה ל-2.2 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2012. כמו-כן, חברות PAM עוסקות בפיתוח, תכנון ומתן תמיכה מקצועית במוצרי השקעה נוספים, בהם מוצרים מובנים (Structured Products), בסטנדרטים בינלאומיים, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם גופים פיננסיים מובילים בעולם.

בנוסף, מציעות חברות PAM שירותי ייעוץ ומחקר לחברות הבנות וסניפי הבנק בחו"ל.

Bank Hapoalim (Cayman) Ltd. (להלן: "קיימן")

בנק מסחרי, בבעלות מלאה של הבנק שעל-פי תנאי רישיונו רשאי לפעול בכל סוגי הפעילות הבנקאית, למעט פעילות עם תושבים מקומיים בקיימן. נכסי קיימן כוללים השקעה בחברה בת בבעלות מלאה באורוגוואי, Hapoalim (Latin America) S.A.

Hapoalim (Latin America) S.A. (להלן: "הפועלים לטין אמריקה")

בנק בבעלות מלאה של בנק הפועלים קיימן, עוסק במתן שירותי בנקאות פרטית ללקוחות הבנק בדרום אמריקה. הפועלים לטין אמריקה פועל באורוגוואי באמצעות שלושה סניפים במונטווידאו, פונטה דל אסטה וקולוניה.

סניף ניו-יורק – פעילות במגזר העסקי

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. הבנק מאפשר לחברות ישראליות ואף לחברות אמריקאיות, להן נכסים בישראל, להתבסס על בטוחות המוחזקות בישראל לצורך קבלת קווי אשראי בסניף ניו-יורק. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC, בדומה לבנקים אמריקאיים.

מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-95% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's או Standard & Poor's).

מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהם סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף, מפתח סניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market (להלן: "פעילות מקומית") בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הפעילות המקומית מתמקדת בעיקר בחברות פרטיות עם מחזור מכירות עד 500 מיליון דולר לשנה. במקביל, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית. סך האשראי של הסניף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם לכ-2.0 מיליארד דולר בהשוואה לכ-1.9 מיליארד דולר בסוף שנת 2012. סך האשראי ללקוחות ה-Middle Market, מתוך סך האשראי, הסתכם בכ-0.9 מיליארד דולר לעומת 0.55 מיליארד דולר בסוף 2012. כמו-כן, הסניף העמיד מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וקווי גיבוי אשר הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2013 לסך של כ-1.9 מיליארד דולר בהשוואה לכ-1.8 מיליארד דולר בסוף שנת 2012. כמו-כן, ליום 31 בדצמבר 2013 מופקד בפדרל רזרב סך של כ-3.8 מיליארד דולר בהשוואה ל-4.9 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2012.

בנקאות פרטית בארצות-הברית

סניף מיאמי ומחלקת הבנקאות הפרטית בסניף ניו-יורק, מציעים שירותי בנקאות פרטית ללקוחות ה-GPB. הבנקאות הפרטית בארצות-הברית מתמקדת בעיקר בלקוחות מאמריקה הלטינית.

הרווח של סניפי ארצות-הברית לפני מס מקומי בשנת 2013 הסתכם בכ-53 מיליון דולר בהשוואה לכ-17 מיליון דולר בשנת 2012. הגידול ברווח נובע מגביות בסך כ-20 מיליון דולר בגין ניירות-ערך מסוג MBS ו-SIV שהופחתו בשנים קודמות, וכן מגידול בהכנסות ריבית נטו ומקיטון בהפרשות לפנסיה בעקבות שינוי באומדנים אקטואריים.

סך האמצעים ההוניים של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-209 מיליון דולר לעומת כ-148 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2012.

סך-כל המאזן של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-7.5 מיליארד דולר בהשוואה לכ-8.4 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2012. הירידה נובעת מהקטנת הפיקדונות בפדרל רזרב בכ-1.1 מיליארד דולר.

סך האשראי של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-2.2 מיליארד דולר בהשוואה לכ-2.1 מיליארד דולר בסוף שנת 2012.

סך הפיקדונות של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-3.4 מיליארד דולר בהשוואה לכ-3.5 מיליארד דולר בסוף שנת 2012.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "הפועלים סקיריטיס")

חברת Broker-Dealer הרשומה ופועלת בארצות-הברית, נתונה לפיקוחן של רשות ניירות הערך הפדרלית בארצות-הברית (ה-SEC), כמו גם של בורסת ניירות הערך של ניו-יורק (New-York Stock Exchange), ה-National Association of Securities Dealers (NASD) ובורסת נוספות בהן היא חברה ופועלת לפי כללים שנקבעים על-ידן. כמו-כן, כפופה פעילות החברה לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בישראל. החברה תומכת בהרחבת עיסוקו של הבנק בתחום המסחר בניירות-ערך עבור לקוחותיו.

סניף לונדון

במסגרת אישור תוכניות העבודה לשנים 2015-2013 החליט הבנק לצמצם את פעילות סניף הבנק בלונדון ולחדול בהדרגה ממתן שירותי אשראי ובנקאות פרטית.

הרווח של סניף לונדון לפני מס מקומי בשנת 2013 הסתכם בכ-9 מיליון ליש"ט בהשוואה להפסד של כ-1 מיליון ליש"ט בשנת 2012. ההפסד בשנת 2012 נובע מהפרשות בסך 5.9 מיליון ליש"ט, שנרשמו עקב צמצום הפעילות.

סך האמצעים ההוניים של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-45 מיליון ליש"ט לעומת כ-36 מיליון ליש"ט ביום 31 בדצמבר 2012.

סך-כל המאזן של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-523 מיליון ליש"ט בהשוואה לכ-844 מיליון ליש"ט ביום 31 בדצמבר 2012.

סך האשראי של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-374 מיליון ליש"ט בהשוואה לכ-644 מיליון ליש"ט בסוף שנת 2012.

סך הפיקדונות של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-69 מיליון ליש"ט בהשוואה לכ-451 מיליון ליש"ט בסוף שנת 2012.

הקיסון ביתרת ההלוואות והפיקדונות נובע ממהלך צמצום פעילות הסניף. חלק מהיתרות, הן של ההלוואות והן של הפיקדונות, הועבר לשלוחות אחרות של הבנק.

הפעילות בשווקים מתעוררים

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה וקזחסטן באמצעות החזקת הבנק במניות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi בתורכיה והחזקת Bank Pozitiv JSC בקזחסטן.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

בנק שנתאגד ופועל בתורכיה ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%.

לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי.

JSC Bank Pozitiv

הבנק התאגד ופועל בקזחסטן, והינו בבעלות מלאה של בנק פוזיטיף.

הבנק עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

להלן פרטים מאזניים ותוצאתיים של קבוצת בנק פוזיטיף:

הרווח של קבוצת בנק פוזיטיף בשנת 2013 הסתכם בכ-17.8 מיליון לירות תורכיות (כ-8.2 מיליון דולר) לעומת רווח בשנת 2012 של כ-26.5 מיליון לירות תורכיות (כ-14.8 מיליון דולר). הקיטון ברווח נבע מגידול בהפרשות להפסדי אשראי בסך כ-17 מיליון לירות תורכיות אשר קוזז על-ידי רווח ממימוש נכסים אשר נתפסו על-ידי הבנק. היחלשות הלירה התורכית מול המטבעות השונים תרמה אף היא לקיטון ברווח.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2013 הסתכמה בתרומה של כ-29 מיליון ש"ח בדומה לשנת 2012.

סך-כל ההון של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-435 מיליון לירות תורכיות (כ-201 מיליון דולר) בהשוואה לכ-435 מיליון לירות תורכיות (כ-243 מיליון דולר) בסוף שנת 2012.

סך-כל הנכסים של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-2,293 מיליון לירות תורכיות (כ-1.06 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-1,800 מיליון לירות תורכיות (כ-1.01 מיליארד דולר) בסוף שנת 2012.

סך האשראי לציבור נטו של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-1,676 מיליון לירות תורכיות (כ-776 מיליון דולר) בהשוואה לכ-1,274 מיליון לירות תורכיות (כ-713 מיליון דולר) בסוף שנת 2012. היות וחלק מהאשראי נקוב במטבעות שאינם לירה תורכית, היחלשות הלירה התורכית מול מטבעות אלו תרמה לגידול ביתרת האשראי, זאת בנוסף לגידול ממשי ביתרות האשראי לציבור. הגידול באשראי מומן על-ידי גיוסי אגרות-החוב במהלך שנת 2013 בסך כ-330 מיליון לירות תורכיות, עיקר הגידול נובע מגיוס אגרות-החוב יורו-בונד נקוב בדולר בסך 150 מיליון דולר. סך-כל אגרות-החוב שהונפקו על-ידי בנק פוזיטיף נכון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בכ-580 מיליון לירות תורכיות (כ-270 מיליון דולר).

סך פיקדונות הציבור בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בכ-188 מיליון לירות תורכיות (כ-87 מיליון דולר) בהשוואה לכ-111 מיליון לירות תורכיות (כ-62 מיליון דולר) בסוף שנת 2012.

השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-513 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-648 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012. הירידה נובעת בעיקר מהיחלשות הלירה התורכית בשיעור של כ-23% מול השקל.

רכוש קבוע ומתקנים

ליום 31 בדצמבר			
2012	2013		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,901	1,931	1,960	3,891
			(לרבות התקנות ושיפורים במושכר)
549	510	1,499	2,009
			ציד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב
1,276	1,350	2,868	4,218
			תוכנות
3,726	3,791	6,327	10,118
			סך-הכל

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו או בבעלות חברות הנכסים שלו, או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות קבוצת הבנק 218 נכסים בשטח של 187 אלפי מ"ר, מתוכם 158 מבנים בשטח של 104 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 60 מבנים בשטח של 83 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזר. בנוסף למבנים שבבעלותה, קבוצת הבנק שוכרת 202 מבנים בשטח של 144 אלפי מ"ר. בנתונים המת"חיסים לשטח בנייני הנהלה הראשית נכללים גם חניונים ומחסנים. דירקטוריון הבנק קיבל החלטה במסגרת תוכניות העבודה לשנת 2011 לפעול לריכוז משרדי ויחידות הנהלה הראשית בקריה עתידית אשר תוקם מחוץ למרכז תל-אביב. בין השאר הוחלט על רכישת עתודת קרקע מתאימה בתא שטח גדול, כאשר ההעברה של היחידות בפועל תתבצע בשלבים. בנוסף, הוחלט כי תכנון הקריה יתבצע על-פי עקרונות הבנייה הירוקה. תכנון והקמת השלב הראשון של הקריה צפויים להימשך מספר שנים. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציד, ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי ופיתוח להבטחת שרידות מירבית. מערכת הליבה של הבנק, הממוקמת באתר הייצור, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. במסגרת שיפור הזמינות והשרידות של מערך מחשבי ה-Mainframe, רכש הבנק בשנת 2010 מחשב Mainframe נוסף לאתר הייצור אשר קושר בתצורת אשכול ובשיתוף נתונים וגיבוי הדדי מלא (PSDS) למחשב הקיים באתר הייצור. סך-הכל עוצמה לשני המחשבים: למעלה מ-14,000 MIPS (מיליון פקודות לשנייה). באתר הגיבוי פועל מחשב Mainframe בתצורה מינימלית. בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. בצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Windows, Unix, Linux - להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות ליעול תהליכים בפיתוח ובייצור לרבות באמצעות ארכיטקטורת SOA וניהול תהליכים ממוכן (BPM). בסניפי קבוצת הבנק, מנהלות איזור, מרכזי עסקים ויחידות הנהלה הראשית ממוחשבים ומחוברים במקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. לרשות הלקוחות 567 מכשירי בנקט ו-800 מכשירים למידע והפקדת שיקים (480 בתוך הסניפים ו-320 בקירות החיצוניים של הסניפים).

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי. בסביבת המחשב המרכזי נפח האחסון הכולל, בשלושת האתרים, הוא כ-300TB. בסביבת המערכות הפתוחות נפח האחסון הכולל, בשני האתרים, הוא כ-2.4 PB. נתוני המחשב המרכזי והמערכות הפתוחות מגובים למדיה מגנטית. נפח הגיבוי הכולל למחשב המרכזי ב-3 האתרים הינו 1.6PB. לגיבוי נתוני המחשב המרכזי נעשה שימוש ב-3 מערכות רובוטיות מתוצרת IBM, אחת בכל אתר. לגיבוי נתוני המערכות הפתוחות נעשה שימוש בכתיבה לדיסקים בנפח כולל של 1PB ב-3 האתרים וב-2 מערכות רובוטיות מתוצרת חברת Quantum, אחת בכל אתר מחשוב ראשי, בנפח כולל של כ-10PB. גיבוי המידע נשמר ב-2 עותקים זהים, אחד בכל אתר. כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יום יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו. כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בזמנית, באתר הייצור ובאתר הגיבוי כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק ופגיעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר הגיבוי, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, אתר הגיבוי מאפשר עוצמת מחשב הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול שני מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים באמצעותה שירותי נתונים, דיבור וועידות חוזי (VIDEO CONFERENCE).

חברות בנות

מערכי המחשוב והתפעול של שלוחות הבנק בחו"ל, וכן של שאר החברות הבנות, ובכללן ישראלכרט מתבססים על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של החברות הבנות. כללי הממשל התאגידי מהווים את בסיס ההתנהלות בין חטיבת הטכנולוגיה והחברות הבנות.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ והעולם לצורך קבלת השירותים השונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישת ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות. יצוין כי ישנם שירותים המבוססים על טכנולוגיות אשר הידע לגביהם מצוי בידי מספר מצומצם של נותני שירות ולעיתים, בידי נותן שירות בעל התמחות וידע בלעדיים בטכנולוגיה כאמור. הבנק ביצע התקשרות עם ספק מתן שירותי מיקור חוץ, בשלב זה בעיקר בתחום המבדקים.

אבטחת מידע

ההשקעה באבטחת מידע של מערכות המידע היא חלק בלתי נפרד ואינטגרלי בפיתוח מערכות מידע מודרניות. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת במספר רבדים ומעגלים, כדי להבטיח שמערכות הבנק מוגנות היטב מחדירה, גישה לא מורשית, או פגיעה. פרויקטי מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם בצוות של אבטחת מידע המוודא קיום קפדני של כללי אבטחת מידע, אבטחת פרטיות המידע, ומידור הנגישות למידע רק למי שהורשה לגשת אליו. אירועי אבטחה ממערכי המחשוב מופנים בזמן אמת אל מוקד מומחה של אנשי אבטחת מידע ומטופלים ומתועדים משלב ראשית האירוע ועד סופו, כמו-כן האירועים הרלוונטיים מופנים למחלקת הביקורת. תקריות מהותיות מדווחות להנהלה ולדירקטוריון. הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות חסינות של מערכותיו וסקרי אבטחת מידע של מערכותיו כדי לוודא, שבכל עת רמת אבטחת המידע נשמרת ועונה לכללים מחמירים שנקבעו בתחום זה.

פרויקטים עיקריים בביצוע

חסי"ר – מערכת ספר ראשי – מחשוב ספר ראשי של הבנק. מושתת על מוצר ה-Bank Analyzer של חברת SAP. המערכת כוללת תשתית מידע חשבונאית המבוססת על אירועים עסקיים מפורטים ומאפייני חוזים, המגיעים מהמערכות התפעוליות. המערכת תאפשר קבלת תובנות עסקיות וניהוליות עבור הנהלת הבנק, וכן יכולת הפקת דיווחים בצורה גמישה שיאפשרו לבנק לעמוד בקדמת החשבות ברמה בינלאומית לצד שורה של בנקים גדולים בעולם.

בנקאות סלולרית – פיתוח והרחבת אפליקציות סלולריות ללקוחות הבנק.

האפליקציות מספקות יכולות עסקיות במגוון רחב של תחומים ומגזרי לקוחות ומשלבות ממשק וחווית משתמש חדשנית וייחודית, תוך דגש על הובלה עסקית טכנולוגית והתאמה ללקוח.

פרויקט רתם – הבנק מתכנן הקמה של DATA CENTER חדש. המבנה המתוכנן יהיה בעל מאפיינים של זמינות גבוהה ומיגון על מנת לתת מענה לצורך ברציפות של מערך המחשבים של הבנק. הפרויקט נמצא בשלבי ביצוע של הקמת המבנה ובתהליך תכנון של ההגירה למתקן החדש.

פרויקט סינדיקציה – עסקת אשראי בסינדיקציה הינה שיתוף פעולה עסקי של מספר תאגידים פיננסיים למימון פרויקטים עתירי השקעה.

מטרת הפרויקט יצירת תשתית לניהול עסקות סינדיקציה בבנק, ומיכון התהליכים היזניים הכרוכים בכך.

פרויקט שיעבוד נכסים פיננסיים בחשבון – מאפשר שעבוד שוטף על פיקדונות שקל/מטבע-חוץ בחשבון ושעבוד קבוע על חשבון ניירות-ערך. זאת, בתנאים מסוימים המאפשרים שירות משופר ללקוח העסקי מחד, וניהול אפקטיבי יותר מאידך.

פרויקט מובילות אינטרנט ומובייל – תכנון ופיתוח מערכת האינטרנט והמובייל העתידית, כיישום ראשון בפרויקט המובילות העסקית טכנולוגית אשר נועד לשמר ולבסס את המובילות העסקית טכנולוגית של הבנק. הפרויקט מביא לידי ביטוי תפישות מתקדמות, הן בנראות והשירות ללקוח, הן באינטגרציה רב ערוצית, והן מבחינת הארכיטקטורה התומכת ביישום.

פרויקט בנקט העתיד – מטרת הפרויקט היא להחליף ולשדרג את הליבה של מערך הבנקטים, לצמצם סיכונים תפעוליים ולייצר בסיס טכנולוגי לשירותים מתקדמים עתידיים.

פלוסים – POALIM UP – פרויקט חדשני בעולם הבנקאות, שמהווה קפיצת מדרגה בניהול חשבון בנק, בכך שמעניק ללקוח יכולת בחירה והתאמה של החשבון לצרכים הספציפיים שלו. כמו-כן, מסופקים כלים שיסייעו ללקוח להתנהל טוב יותר, לקבל החלטות פיננסיות נכונות, להיות בשליטה על הפעילות בחשבון. זאת תוך שקיפות, הוגנות ובחירה.

היקף השקעה

הבנק מיישם את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 38 בדבר נכסים בלתי מוחשיים. בהתאם לתקן, עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע נרשמות כנכסים בדוחות הכספיים רק בשלב הפיתוח של מערכת מחשוב. שלב הפיתוח מתחיל רק לאחר שהפרויקט מאושר ומתוקצב והוכחה ישימותו הטכנולוגית. עלויות שהוכרו כנכסים כוללות עלויות ישירות של חומרה, שירותים ושכר עבודה. יתר העלויות, כגון עלויות טרום פרויקט, עלויות הטמעה והדרכה, עלויות תחזוקה שוטפת, עלויות מנהלה ועלויות אחרות שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח תוכנה, מוכרות כהוצאה בדוח רווח והפסד עם היווצרותן.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיית המידע שבוצעו בשנת 2013:

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2013

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽²⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
216	-	-	216	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות
173	-	-	173	עלויות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים
181	1	79	101	עלויות רכישה או רישיונות שימוש ⁽³⁾⁽⁴⁾
16	16	-	-	עלויות ציוד בניינים ומקרקעין
586	17	79	490	סך-הכל

יתרות נכסים⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2013

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽²⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
1,766	69	256	1,441	סך-הכל עלות מופחתת
730	-	-	730	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2013

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽²⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
392	4	82	306	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות
254	14	63	177	הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
52	2	6	44	הוצאות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים
555	14	125	416	הוצאות בגין פחת
220	79⁽⁵⁾	37	104	הוצאות אחרות
1,473	113	313	1,047	סך-הכל הוצאות

(1) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 128 מיליוני ש"ח (31.12.12: 196 מיליוני ש"ח).

(2) לרבות תשתיות תקשורת.

(3) עלויות רכישה או רישיונות שימוש בגין מערך טכנולוגיית המידע אשר לא סווגו בדוחות הכספיים כרכוש קבוע (עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין), אלא כהוצאה מראש.

(4) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.

(5) כוללות הוצאות שהוצאו על-ידי מערך טכנולוגיית המידע לרבות הוצאות שוטפות על שימוש בתקשורת וטלפוניה, דואר, שכר-דירה, מסים, חשמל וכדומה.

תוספות לנכסים⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2012

תוכנה	חומרה ⁽²⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
258	-	-	258
131	-	-	131
209	149	7	365
-	-	21	21
598	149	28	775

יתרות נכסים⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2012

תוכנה	חומרה ⁽²⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1,410	323	60	1,793
728	-	-	728

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2012

תוכנה	חומרה ⁽²⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
290	74	32	396
169	52	19	240
34	3	2	39
459	114	13	586
115	30	99 ⁽⁵⁾	244
1,067	273	165	1,505

- (1) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 128 מיליוני ש"ח (31.12.12: 196 מיליוני ש"ח).
- (2) לרבות תשתיות תקשורת.
- (3) עלויות רכישה או רישיונות שימוש בגין מערך טכנולוגיית המידע אשר לא סווגו בדוחות הכספיים כרכוש קבוע (עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין), אלא כהוצאה מראש.
- (4) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.
- (5) כוללות הוצאות שהוצאו על-ידי מערך טכנולוגיית המידע לרבות הוצאות שוטפות על שימוש בתקשורת וטלפוניה, דואר, שכר-דירה, מסים, חשמל וכדומה.

הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש מגובשת בהלימה לאסטרטגיית הבנק, לצרכים העסקיים הנגזרים ממנה ולמגמות בתחום משאבי אנוש. בהתאם לכך קבעה חטיבת הון אנושי, ייעוץ ומשאבים את ייעודה להיות שותף אסטרטגי התומך בהשגת היעדים העסקיים של הבנק, תוך מתן דגש על פיתוח וטיפוח המשאב האנושי, חתירה מתמדת למצוינות ושימוש מיטבי במשאבים.

התוכנית האסטרטגית כוללת ארבעה תחומי פעולה עיקריים:

- **תכנון משאבי אנוש –** גיבוש ויישום תוכניות ומהלכים בכל הקשור להון האנושי, בהתאם לתוכניות העבודה של חטיבות הבנק בהיבטי תמהיל, השכלה והכשרה, וכל זאת בהתאמה למגמות בשוק העבודה ולרגולציה המשתנה.
- **טיפוח ופיתוח אנשים ותרבות –** ביסוס חזון הבנק, הקוד אתי והערכים; פיתוח מצוינות מקצועית וניהולית בקרב עובדי הבנק; הנעת עובדים ועידוד מוטיבציה. הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית.
- **מצוינות תפעולית –** ניהול המשאבים ובחינה מתמדת של תהליכי עבודה ומחוללי הוצאות במטרה להביא לניצול מיטבי של המשאבים ולחיסכון.
- **מצוינות בשירות –** קביעת סטנדרטים לרמת שירות גבוהה, פרואקטיביות בשירות הניתן ליחידות הבנק והתאמת מעטפת השירות לצרכים הייחודיים של לקוחות הפנים.

להלן נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾:

2012		2013		
ממוצע לסוף שנה	ממוצע שנתי	ממוצע לסוף שנה	ממוצע שנתי	
				הבנק
10,744	10,920	10,280	10,587	בארץ
372	372	302	319	בחו"ל
11,116	11,292	10,582	10,906	סך-הכל בבנק
				חברות בנות
1,705	1,689	1,658	1,649	בארץ
663	648	651	647	בחו"ל
2,368	2,337	2,309	2,296	סך-הכל חברות בנות
13,484	13,629	12,891	13,202	סך-הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, שנדרשה לוויסות כוח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולהטמעת פרויקטים, בניכוי משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע.

להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בסוף שנת 2013 בהשוואה לסוף שנת 2012:

מספר המשרות בקבוצת הבנק ירד בסוף שנת 2013 ב-593 משרות בהשוואה למספר המשרות בסוף שנת 2012.

כלהלן:

- חל קיטון של 464 משרות בישראל. הקיטון נובע בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיה "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים.
- חל קיטון של 70 משרות בסניפי חו"ל עקב צמצום במספר המשרות בסניפים וסגירת נציגויות.
- חל קיטון של 47 משרות בחברות הבת בחו"ל, בעיקר בחברת ישראלכרט.

להלן התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾:

2012*	2013	
5,347	5,127	משקי הבית
3,334	3,251	בנקאות הפרטית
1,687	1,650	עסקים קטנים
984	1,050	מסחרי
782	694	עסקי
897	854	ניהול פיננסי
598	576	אחרים והתאמות
13,629	13,202	סך-הכל

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

מאפייני המשאב האנושי

מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים ותפקוד, וללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים מאוכלוסיות בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרות טובה יותר עם מגזרי לקוחות שונים ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

בשנת 2013 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 17.9 שנים, בהשוואה ל-17.5 שנים בשנת 2012. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד על 43.7 בשנת 2013 בהשוואה ל-43.3 בשנת 2012.

בשנת 2013 כ-65% מכלל עובדי הבנק הן נשים, בהשוואה ל-65.6% בשנת 2012. בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר בבנק (מדרג מנהלי מחלקות בהנהלה ראשית ומנהלי סניפים) שיעור הנשים בשנת 2013 הוא 39.2%, בהשוואה ל-39.6% בשנת 2012 (בשנת 2006 היה שיעור הנשים בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר 29%).

מדיניות הבנק הינה לקלוט, ככל שנחוץ, עובדים אקדמאים, ובהתאמה קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק, משיעור של כ-28.1% בשנת 1998 לשיעור של כ-59.5% בשנת 2013 (57.1% בשנת 2012). עלייה זו נבעה מקליטת עובדים אקדמאים והשלמת הלימודים האקדמיים של עובדי הבנק.

התייעלות בבנק

פרישת עובדים עקב תקינה בהנהלה הראשית

בשנת 2012 התחיל הבנק מספר תהליכי התייעלות ובכללם במבנה יחידות ההנהלה הראשית וזאת בכדי ליצור מבנה ארגוני אופטימלי התואם את צורכי הבנק העדכניים, וכן תקינה כוללת של היקף כוח האדם ושל התפקידים הניהוליים.

מטרת העבודה לתמוך באסטרטגיית הבנק ולתת מענה מיטבי לצורכי הלקוחות תוך צמצום הוצאות. בעקבות החלטה זו, החליטה הנהלת הבנק על עדכון הפרשה האקטוארית שנכללה בדוחות הכספיים לשנת 2012.

התייעלות

תוכנית התייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק תימשך גם בשנת 2014.

תוכנית התייעלות תביא בשנים הבאות לחיסכון בעלויות כוח אדם וכן בעלויות אחרות כתוצאה מצמצום שטחים בהנהלה הראשית וסניפי הבנק.

תוכנית התייעלות כוללת בין השאר: שינויים מבניים, צמצום תקנים והכשרת עובדים שישוּבו בפעילויות עסקיות חדשות אותם יוזם הבנק.

היזמות העסקיות החדשות כוללות בין היתר הרחבת פעילות הבנק במגזרים מסוימים בהם זיהה הבנק פוטנציאל לצמיחה ואפשרות להרחבת פעילות.

עובדים קבועים המאיישים היום תקנים שיבוטלו ולא ישתלבו ביוזמות העסקיות החדשות יוכלו לפנות לאחד ממסלולי הפרישה.

מערך התגמול בבנק

מדיניות הבנק היא לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם עם ארגון העובדים. מערכי השכר והתגמול מבוססים על התאמה בין רמת התגמול לתפקיד העובד ותרומתו לארגון. לרוב, תגמול העובדים מבוסס על שלושה יסודות: שכר שוטף, מענקים שנתיים ותגמול ארוך טווח הנגזר מעליית-ערך מניות הבנק. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות וביניהן: השתתפות בביטוח רפואי, השתתפות בשכר לימוד, השתתפות במנוי למרכזי ספורט והיכלי תרבות, שי לחגים ולאירועים אישיים ומענק לאחר 25 שנות ותק. לפרטים נוספים, ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

עלות ושכר למשרת עובד*

להלן פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח):

2012	2013	
321	340	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
362	382	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
189	197	שכר** למשרת עובד - ללא מענקים
222	231	שכר** למשרת עובד - כולל מענקים

* אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות. מספרי השוואה הוצגו מחדש.
** שכר - מחושב על-פי משכורות ברוטו, כפי שמשולמות לעובד.

שכר בכירים

ביום 6 במרץ 2013 החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר את בקשתם של יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי וחברי הנהלת הבנק לוותר על 5% משכרם. בנוסף ויתרו כל חברי הדירקטוריון על 5% מהגמול השנתי ומגמול השתתפות המשולם להם בעד השתתפות בישיבות הדירקטוריון ובישיבות ועדות הדירקטוריון. כמו-כן, ויתרו עובדים בכירים (שאינם נושאי משרה בבנק) על 2.5% משכרם.

הסכם השכר

בחודש מרץ 2013 נחתם הסכם שכר בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017. על-פי ההסכם שילם הבנק לעובדיו מענק חד-פעמי בגובה משכורת אחת, בנוסף גדל השכר המשולב של העובדים באופן דיפרנציאלי לדרגות השכר השונות. במסגרת ההסכם לצד עדכון תנאים נלווים מסוימים בוטלו הטבות מסוימות שעמדו לעובדים לאחר פרישה. הבנק ממשיך להעניק לעובדיו תגמול מבוסס מניות, ולצורך כך אימץ תוכנית להענקת מניות פנטום לעובדיו בתנאים דומים לתגמול מבוסס מניות שהיה נהוג בשנים האחרונות. אופן הדירוג של עובדי הבנק והיקפו, מנגנון הוותק והמענק השנתי ימשיכו במתכונת דומה לנהוגה כיום. ביום 25 בדצמבר 2013 חתמה קבוצת ישראלכרט על הסכם קיבוצי מיוחד שתוקפו עד ליום 31 בדצמבר 2017. ההסכם כולל הסכמות בנושאים אירגוניים וכלכליים ובכללם גם הסכמות בנוגע לתוספות שכר ולתנאים נלווים שיחולו על עובדי קבוצת ישראלכרט.

מדיניות תגמול

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי המשרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. לעניין תחולת מדיניות התגמול על הסכמי נושאי המשרה בבנק והוראות המעבר, ראה סעיף 7 למדיניות התגמול כפי שפורסם בדיווח מ"די מיום 5 בינואר 2014 אסמכתא מספר 003661-01-2014. בימים אלה שוקד הבנק על הכנת תוכנית תגמול לנושאי המשרה שלו בהתאם למדיניות התגמול ועל הכנת מדיניות תגמול ותוכנית תגמול ליתר העובדים המרכזיים" של הבנק (כהגדרת המונח בהוראת ניהול בנקאי תקין 301A של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013) ולעובדיו שאינם "עובדים מרכזיים". ככלל, בהתאם למדיניות התגמול, יהיו המנהלים זכאים למענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון הקיים בבנק היום, כאשר 50% ממנו ישולם למנהלים באמצעות יחידות RSU מותנות (תלויות ביצועים) שיבשילו על-פני 3 שנים כפוף לביצועי הבנק בשנים אלה.

טיפוח ופיתוח ההון האנושי

הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית, מתוך התפיסה לפיה – שיפור מתמיד ביכולות העובדים תומך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הבנק והינו בהלימה לחזון הבנק. הבנק קולט עובדים בעלי תואר אקדמי ומעודד עובדים ותיקים ללמוד לתואר ראשון ולתואר שני באמצעות סיוע במימון הלימודים ומתן ימי חופשה נוספים לצורך בחינות.

"קמפוס פועלים"

"קמפוס פועלים" מהווה זירה מרכזית בהטמעה של אסטרטגייה וחזון הבנק באמצעות למידה מתמשכת. הלמידה כמחוללת שינוי ומובילה לצמיחה אישית, ארגונית ועסקית אשר תבטיח מצוינות מקצועית וניהולית לעובדים ולמנהלים. הלמידה מתחוללת בכיתות הקמפוס, במנהלות האזוריות ובעמדתו של כל עובד.

בשנת 2013 התקיימו בקמפוס פועלים כ-51,500 ימי למידה בכ-600 מחזורי קורסים בהם ימי אימון בנקאיים, ימי אימון ניהוליים, קורסים לבכירים, הכשרה לניהול בנקאי ושלושה מחזורים במכינה בכלכלה ופיננסים. בשנת 2013 המשיך הקמפוס בשיתוף עם ארגון העובדים את פעילותו גם אחר הצהריים לטובת העשרה אישית של העובדים בתחומי ידיעת הארץ, שפות, קאוצ'ינג, גישור ומכון אדלר למתבגרים.

בחופשת הקיץ של בתי הספר, הקמפוס היה שותף לפרויקט של התנדבות ילדי העובדים ובמסגרת התוכנית העביר לכ-1,200 ילדי עובדים יום חוויתי בנושאים של ניהול פיננסי ובטיחות בנהיגה בשיתוף עמותת "אור ירוק".

הכשרה בנקאית – בית הספר לבנקאות אמון על הכשרת הבנקאים בתחום הידע המקצועי ועל הקניית מיומנויות עסקיות, וזאת בהתאמה לכל בעל תפקיד, לצורכי התפקיד, ובהתאם לשינויים אסטרטגיים בארגון. בנוסף, תפקידו לשמר ולחזק את המוכנות המקצועית של כלל העובדים במילוי תפקידם. בשנת 2013 פותחו והועברו הדרכות קצרות ומוקדות בנושאים בנקאיים שונים ומגוונים, התקיימו 15 מחזורים של קורסים בכירים בתחומי הבנקאות השונים ובסוף שנת 2013 נפתח מחזור של קורס הכשרה לניהול בנקאי. **מערכת למידה חדשה –** במהלך 2012 פותחה מערכת למידה שתאפשר למידה רציפה בעמדת העבודה של הבנקאי. המערכת מכילה תפריט אישי לכל עובד בהתאם לתפקידו, ובהתאם לאיתור צרכים ומיפוי שוטף של פערי ידע בשטח. מערכת הלמידה הושקה ב-2013 במערך הסינוף ובמת"ב.

הכשרה ופיתוח מנהלים – בית הספר לניהול ומנהיגות בקמפוס פועלים מהווה מסגרת לבנייה והפעלה של מסלולי פיתוח מנהלים בבנק, לצורך העצמה וטיפוח של שדרת מנהלים, וזאת בהלימה לכיוונים האסטרטגיים של הבנק, יעדיו וערכיו. כיום מתקיימות בבית הספר לניהול ומנהיגות תוכניות הכשרה בסיסיות ומתקדמות בניהול, ואלה מיועדות לכל דרג ניהולי בבנק. בשנת 2013 השתתפו מעל 1,000 מנהלים בדרגים השונים, בימי הכשרה ותוכניות פיתוח למנהלים. בשנת 2013 הושקה תוכנית חדשנית למנהלים השמה דגש על ניהול צוותי, העצמת היחיד והתפתחות.

קוד אתי

הבנק רואה בקוד האתי אבן יסוד בתרבות הארגונית שלו. הקוד האתי התנהגותי של הבנק מאגד את אמות המידה, המוסר והקשרים בין חברים לעבודה, היחסים עם הלקוחות והספקים, התרומה לקהילה והאחריות החברתית והסביבתית. הקוד האתי משמש כ"מצפן" להתנהגות נכונה ואף נקרא בשם: קוד אתי התנהגותי. החל משנת 2004 קיים קוד אתי בבנק. עקב החשיבות שהבנק מייחס לקוד, הוא מגדיר את חברת ההנהלה הממונה על הון אנושי, יעוץ ומשאבים כממונה על האתיקה בבנק הפועלת לקידום הנושא בבנק. בשנת 2013 עודכן הקוד האתי התנהגותי של הבנק בנושא - מניעת שוחד ושחיתות. להטמעת השינוי, פותח סרטון ייעודי שמוצג במערכת הלקוחות. כמו-כן, הייתה התייחסות גם להיבטים אתיים בסביבת העבודה בבנק במסגרת סקר העמדות שהתקיים בדצמבר 2013.

חזון הבנק

במהלך שלוש השנים האחרונות מתקיים תהליך להטמעתו של חזון הבנק במטרה לבטא את תמונת העתיד הרצויה של בנק הפועלים במיטבו. החזון מצהיר על מחויבות הבנק כלפי עובדיו, לקוחותיו, וכלל מחזיקי העניין. החזון יוצק משמעות ערכית ליעדים ולמהלכים אותם מוביל הבנק. ערכי החזון משולבים במערכי הלקוחות וההדרכה בקורסים הבנקאיים, הניהוליים וההתנהגותיים.

תהליך הערכת ביצועים

תהליך שנתי המתבצע כדיאלוג פתוח ובשקיפות מלאה ותומך בהעצמת העובד וטיפוחו באמצעות תיאום ציפיות, צמיחה והתפתחות. ב-2013 התהליך עבר חידוש וריענון באמצעות כלים מעודכנים יותר וטופסי הערכה קצרים וממוקדים.

תקשורת פנים ארגונית

בנק הפועלים רואה בעובדיו שותפים מלאים לתהליכים העסקיים והארגוניים. במטרה לשמר את תחושת ההזדהות והמחויבות הגבוהה של העובדים, מתקיימות יוזמות רבות להידוק הקשר והדיאלוג באמצעות תקשורת חוצת ארגון: בין ההנהלה לעובדים, מנהלים ועובדים, בין היחידות השונות. לשם כך, הבנק פועל במגוון ערוצים והפורטל הארגוני מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע והטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.

מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק

כלים מוניטריים של הבנק המרכזי

לרשות בנק ישראל עומדים מספר כלים באמצעותם הוא קובע את רמת הנזילות של המערכת הבנקאית. הפעילות המוניטרית של בנק ישראל מתחלקת לשני סוגים:

- פעילות במהלך חודש נזילות - חודש נזילות מוגדר על-ידי בנק ישראל כתקופה בת 4-5 שבועות המסתיימת ביום רביעי האחרון של חודש קלנדר. הפעילות מתבצעת באמצעות מכרזי הלוואות ו/או פיקדונות לבנקים המסחריים הכוללים מכרזים לחודש, שבוע, ומכרזים יומיים, וכן באמצעות הלוואות ו/או פיקדונות מוניטריים בריבית השונה מריבית בנק ישראל ב-0.5%±.
 - פעילות על פני תקופות ארוכות מחודש נזילות - בנק ישראל קובע בהתאם למצב הכלכלי, גם בארץ וגם בעולם, את רמת הנזילות הרצויה למערכת הבנקאית. בנק ישראל יכול לנקוט במדיניות מוניטרית מרחיבה, ואז הוא מביא את המערכת לעודפי נזילות גבוהים, או במדיניות מוניטרית מצמצמת, בה הוא מביא את המערכת למצב של גירעונות נזילות.
- הריבית המוניטרית של בנק ישראל, שעמדה בתחילת שנת 2013 על שיעור שנתי של 1.75%, ירדה ב-0.25% בתאריך 17 למאי לרמה של 1.50% והמשיכה לרדת לרמה של 1.25% בסוף חודש מאי ול-1.00% בסוף חודש ספטמבר 2013. בסוף חודש פברואר 2014 ירדה הריבית ל-0.75%.
- להלן פירוט הכלים בהם משתמש הבנק המרכזי:
- קביעת הריבית הבסיסית למשק.
 - מכרז מק"מ - בנק ישראל מנהל יתרות מק"מ של כ-126 מיליארד ש"ח, ובאמצעות הקטנה או הגדלה של היתרה, הוא משנה את מצב הנזילות של המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק מטבע-החוץ - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של מטבע-חוץ מול המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק אגרות-החוב הממשלתי - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של אגרות-חוב ממשלתי.
 - הפעלה של מכרזי ריפו - פעילות של בנק ישראל מול הבנקים וגופים מוסדיים.
- בסוף השנה הסתכמו עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית ב-104 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-106 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012 ירידה של 2 מיליארד ש"ח.
- מחד הפעולות הבאות הקטינו את הנזילות:
- בנק ישראל הגדיל את הנפקות המק"מ במהלך השנה בסך כ-6 מיליארד ש"ח.
 - פעילות הממשלה בתחום הפיסקאלי ובשוק ההון הסתכמה בספיגה של כ-10 מיליארד ש"ח.
 - גידול בכמות הכסף במחזור שבידי הציבור שעלתה ב-2 מיליארד ש"ח.
 - עלייה בחובת הנזילות של הבנקים שהסתכמה בכ-3 מיליארד ש"ח.
- מנגד קיזזו את הירידה בנזילות:
- רכישות מטבע-חוץ על-ידי בנק ישראל בתקופה האמורה בסך של 19 מיליארד ש"ח (5.3 מיליארד דולר, מתוכם 2.1 מיליארד דולר לצורך קיזוז השפעת הפקת הגז).
- בנוסף הודיע בנק ישראל שיקנה דולרים בשוק בסך של כ-3.5 מיליארד דולר בשנת 2014 על מנת לקזז את השפעת הפקת הגז. מטעמי זהירות הבנק ממשיך להפקיד חלק גדול מיתרות הנזילות במטבע-חוץ בבנק המרכזי בארצות-הברית בריביות נמוכות ומשקיע חלק מעודפי הנזילות בעיקר באגרות-חוב מדינות ומוסדות פיננסיים בדירוגים גבוהים.
- הבנק מקיים מעקב יומי אחר מצב הנזילות הכולל, וכן אחר מצב הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ (כולל סניפי חו"ל) בנפרד. בנוסף למעקב אחר מצב הנזילות השוטף, אומדן הבנק את סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי. אומדן הסיכון נעשה תחת הנחות שונות המתחייסות למצבי שוק שונים עבור המערכת הבנקאית בארץ והבנק.

גיוסי הון וחוב מהציבור

קבוצת הבנק מגייסת הן על-ידי הנפקות לציבור והן על-ידי הנפקות פרטיות, אגרות-חוב וכן כתבי התחייבות נדחים המשמשים כחלק מההון הרגולטורי של הבנק.

יתרת אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-34.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-35.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. לפרטים נוספים בדבר אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים אותם הנפיקו הגופים האמורים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2013 יתרת כתבי ההתחייבות הנדחים אשר גייס הבנק עומדת על כ-5.6 מיליארד ש"ח, מהם כתבי התחייבות סחירים בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח.

בנוסף, מגייס הבנק באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה: הפועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל, אשר עיקר עיסוקן הינו גיוס מקורות כספיים בארץ ובחו"ל, בהתאמה, בדרך של הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות מסוגים שונים (המהווים חלק מההון הרגולטורי של הבנק) והפקדת תמורת הנפקה בבנק.

ליום 31 בדצמבר 2013 יתרת כתבי ההתחייבות אשר גויסו על-ידי קבוצת הבנק עומדת על כ-17.7 מיליארד ש"ח ויתרת אגרות-החוב עומדת על כ-10.7 מיליארד ש"ח.

בשנת 2013 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח.

תיאור מצב המיטוי

א. דיני המס החלים על חברות הקבוצה

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2013 עומד על 25%.

ביום 5 באוגוסט 2013 פורסם ברשומות החוק לשינוי סדרי עדיפות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013-2014), התשע"ג-2013. בהתאם לחוק יעלה מס החברות והחל משנת 2014 ואילך, יעמוד על 26.5%. השפעת השינוי בשיעור מס חברות באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 בגידול יתרת המסים הנדחים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח, ובמקביל בקיטון של ההפרשה למסים באותו סכום.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

- הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין.
 - ביום 28 במאי 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. ביום 3 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) המעדכן את שיעור מס רווח ומס שכר החלים על מוסדות כספיים כך שיעמדו על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. השלכות השינוי בשיעור מס רווח כאמור באו לידי ביטוי החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2013. כתוצאה מהשינוי האמור, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן.
- כמו-כן, שיעור מס השכר אשר חל על הבנק עלה מ-17% לשיעור של 18% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה החל מחודש יוני 2013 ואילך.
- כתוצאה מהשינוי האמור הבנק כלל בדוחותיו הכספיים של שנת 2013 גידול ביתרת המסים הנדחים בסך של כ-39 מיליוני ש"ח, וגידול ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-21 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס המתייחסת.

שיעורי המס המשולבים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	
16.00%	24.00%	34.48%	שנה
16.33%	25.00%	35.53%	2011
17.58%	25.00%	36.22%	2012
18.00%	26.50%	37.71%	*2013
			2014 ואילך**

* נובע מהעלאת מס ערך מוסף מיום 2 ביוני 2013.
** נובע מהעלאת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2014.

החברות המאחדות, שמקום איגודן הינו מחוץ לישראל, נישומות לפי חוקי המס בארצות מושבן

בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים נחתם הסכם מיום 13 במאי 1986 המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל. לפי תנאי ההסכם, החל משנת 1978 ואילך נכלל חלקו של הבנק ברווחים של חברות בנות בחו"ל בשומת המס של הבנק. בהסכם נקבע, שאין בו כדי לקבוע כי החברות חייבות במס בישראל, או שחלים עליהן דיני מדינת ישראל, וכי ההסכם אינו מהווה תקדים. תחולת ההסכם שנחתם נקבעה עד שנת 1988. עם זאת, על-פי הבנה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, ההסכם ממשיך לחול עד אשר אחד מהצדדים יודיע על ביטולו.

להלן שיעורי המס הזר הסטטוטוריים החלים על חברות הבת העיקריות בחו"ל:

בארצות-הברית:	35.0%
בשוויץ:	21.4%
בבריטניה:	24.0%
בתורכיה:	20.0%

הוצאות להפסדי אשראי

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של ההפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

ג. פרטים נוספים

בדבר נתונים נוספים בקשר עם ההפרשה למס בקבוצת הבנק, שומות מס סופיות, שומות במחלוקת, הפסדים צבורים לצורכי מס וההפרש בין שיעורי מס סטטוטורי למס אפקטיבי - ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. בציודם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני ניירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח). חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתחייבים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים. הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות. במסגרת החקיקה, שהתקבלה בעקבות המלצותיה של ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר (ועדת בכר), נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק:

בנקים בשטחי הרשות הפלסטינאית

פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינאית יצרה אי ודאות באשר לעמידת הבנק בדרישות הרגולטביות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, בדגש על יכולתו של הבנק לעקוב ולמנוע העברות כספיים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינאית אשר עלולים לשמש לעידוד ו/או למימון פעולות טרור. בשל כך, החליט הבנק בחודש יוני 2006 על הפסקת מתן שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינאית. בעקבות החלטה זו, כמו גם החלטות דומות בבנקים אחרים, פנו נגיד בנק ישראל ונציגי משרד האוצר בבקשה לדחות את מועד הפסקת מתן השירותים לבנקים הפלסטינאים, ולהמשיך במתן שירותים מסוימים במגבלות מסוימות שנקבעו לגביהם על-ידי בנק ישראל ועל-ידי הבנק. בחודש נובמבר 2006 העניק שר האוצר לבנק היתר לפי סעיף 9(ב) לחוק איסור מימון טרור, שמשמעו כי הוראות חוק איסור מימון טרור בדבר "איסור פעולה ברכוש טרור" לא יחולו על הפעולות שצוינו בהיתר. בין היתר, מאפשר ההיתר לבנק להמשיך ולפעול מול בנקים ברשות הפלסטינאית מבלי להפר את הוראות חוק איסור מימון טרור. ביום 1 בינואר 2009, הפסיק הבנק את הפעילות הבנקאית עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה לאחר הכרזת הממשלה על עזה כעל ישות עוינת.

טיטת תקנות ניירות-ערך (אופן הצעת ניירות-ערך לציבור) (תיקון). התשע"ב-2011

ביום 25 בספטמבר 2011 פרסמה רשות ניירות-ערך טיוטה להערות הציבור של תיקון תקנות ניירות-ערך (אופן הצעת ניירות-ערך לציבור) (תיקון), התשע"ב-2011. במסגרת טיוטה זו מבקשת הרשות לצמצם את הגדרת ה"משקיעים המוסדיים" הרשאים להשתתף בשלב המרכז המוסדי לרכישת ניירות-ערך ולרכוש ניירות-ערך בהתחייבות מוקדמת, תוך הותרת הגופים "המנהלים כספי אחרים" בלבד בהגדרת המשקיעים המוסדיים הרשאים להשתתף במרכז המוסדי. ההגדרה המתוקנת לא תאפשר לתאגידים הבנקאיים ולתאגידי העזר שלהם להשתתף בשלב המרכז המוסדי. לטיטה זו, אם תתקבל, עלולות להיות השלכות שליליות על שוק ההון. על המערכת הבנקאית בכללותה ועל הבנק הן כמנפיק בבואו לגייס הון מהציבור והן כמשתתף בשוק ההון ובמכרזים המוסדיים.

מגבלת השקעה בתאגיד בודד ובקבוצת תאגידים – טיוטת הוראה

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"ב-2012. הטיוטה שמכוונת לגופים המוסדיים נועדה, בין היתר, לצמצם את היקף החשיפה של הגופים המוסדיים לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים. עם זאת, הטיוטה אינה מבחינה בין סוגי התאגידים השונים. לפי המוצע, משקיע מוסדי יהיה רשאי להחזיק בניירות-ערך של תאגיד מסוים, להפקיד פיקדונות באותו תאגיד או להעניק לו הלוואות עד 5% משווי נכסיו (במקום שיעור מקסימלי של 10% כפי שהיה קיים עד היום). בנוסף נקבע כי משקיע מוסדי רשאי להפקיד פיקדונות בבנק מסוים עד 2.5% נוספים משווי נכסיו. מעבר לאמור, נוספה מגבלה כוללת על חמשת התאגידים הגדולים של גוף מוסדי כך ששיעור ההשקעה הכולל המותר בהם לא יעלה על 20%.

בדומה נקבע שמשקיע מוסדי יהיה רשאי להחזיק בניירות-ערך של קבוצת תאגידים, להפקיד פיקדונות באותה קבוצה או להעניק לה הלוואות עד 10% משווי נכסיו (במקום שיעור מקסימלי של 15% כפי שהיה קיים עד היום). בנוסף נקבע כי משקיע מוסדי רשאי להפקיד פיקדונות בבנק הנשלט על-ידי בעל שליטה אחד בשיעור של עד 5% נוספים משווי נכסיו. מעבר לאמור, נוספה מגבלה כוללת על חמש קבוצות התאגידים הגדולות של גוף מוסדי כך ששיעור ההשקעה הכולל המותר בהן לא יעלה על 40%.

לטיוטה זו, אם תתקבל, עלולות להיות השלכות שליליות על הבנק ואף על המערכת הבנקאית כולה. הגבלת יכולתם של גופים מוסדיים לבצע השקעות בתאגידים בנקאיים עלולה למנוע בעד גופים מוסדיים, או חלק מהם, להשקיע בגיוסי הון ובהנפקת ניירות-ערך של קבוצת הבנק.

התפתחות מעין זו עלולה לפגוע ביכולתו של הבנק להעמיד אשראי; ואם וככל שתתייחס לתאגידים בנקאיים נוספים, היא עלולה לפגוע ביכולת המערכת הבנקאית (כולה, או חלקה) לתת מענה הולם לצורכי האשראי של המשק.

פטור בתנאים להסדר כובל שעניינו אחזקותיהם המשותפות של הבנקים בשירותי בנק אוטומטים בע"מ ובמרכז סליקה בנקאי בע"מ

ביום 20 בספטמבר 2012 החליט הממונה על הגבלים עסקיים להאריך בשישה חודשים את הפטור בתנאים מיום 22 במאי 2012 להסדר שעניינו אחזקותיהם המשותפות של הבנקים בשב"א - שירותי בנק אוטומטים בע"מ (להלן: "שב"א"). הפטור שניתן ביום 22 במאי 2012 הינו הפטור הרביעי במספר שמוענק לשב"א. הממונה על הגבלים העסקיים החמיר את תנאי הפטור וקבע שורה של תנאים שעיקרם איסור על תשלום דיבידנד או מתן הטבה אחרת מכל סוג שהוא, בין במישרין ובין בעקיפין, לבנקים בגין אחזקותיהם בשב"א; איסור מינוי נושאי משרה ובעלי תפקידים מסוימים נוספים של הבנקים בדירקטוריון שב"א; מתן שירותים זהים לאלה הניתנים על-ידי שב"א לבנקים גם לכל גורם אחר וזאת באותם תנאים כמו לבנקים, כאשר שב"א זכאית לגבות מגורמים שביקשו את שירותיה כאמור רק את העלויות הכרוכות בחיבורם לרשת שירותיה (ולא להשית עליהם חלק מעלויות העבר); העמלה בגין פעולות משיכה בין-בנקאיות לא תעלה על 20 סנט ארצות-הברית לפעולה; שיעור העמלה בגין פעולות משיכה בין-בנקאית שישלמו הבנקים לתאגיד שאינו בנקאי יהיה זהה לשיעור העמלה המשולם לתאגיד בנקאי; הגבלה על גביית תשלום על-ידי שב"א ממפיץ תכנת אשראית מעת שהמפיץ הודיע לה על סיום ההתקשרות בינו לבית העסק; שב"א תמכור את כל מכשירי ה-ATM שברשותה תוך 8 חודשים (דהיינו, עד ליום 12.5.2013). עסקות המכירה של מכשירי ה-ATM יובאו כולן לאישור הממונה. ביום 17 בדצמבר 2012 הודיע הממונה כי לא ינקוט צעדי אכיפה בגין חלוקת התמורה שתתקבל ממכירת מכשירי ה-ATM לבעלי המניות של שב"א. ביום 30 בינואר 2013 אישר סגן המפקח על הבנקים לשב"א חלוקת דיבידנד מתמורת המכירה של מכשירי ה-ATM. הממונה על הגבלים העסקיים הודיע כי המשך פעילות שב"א בתחום שירותי איסוף ואישור עסקות ושירותי ממשק עבור סולקים ומנפיקים, נמצא בבחינה. אם יחליט הממונה על הפסקת הפעילות, תוותר שב"א פעילות מיתוג ATM ומכרזי בנק ישראל בלבד.

ביום 20 בדצמבר 2012 החליט הממונה על הגבלים עסקיים להאריך בשלושה חודשים את הפטור בתנאים מיום 20 בספטמבר 2012 להסדר שעניינו אחזקותיהם המשותפות של הבנקים במס"ב - מרכז סליקה בנקאי בע"מ (להלן: "מס"ב"). הפטור שהוארך הינו הפטור הרביעי במספר שמוענק למס"ב. הממונה על הגבלים העסקיים הבהיר כי במהלך תקופת הפטור שניתנה למס"ב יבחן באופן מקיף את פעילות מס"ב בתחום סליקת חיובים וזיכויים. הממונה על הגבלים העסקיים החמיר את תנאי הפטור וקבע שורה של תנאים שעיקרם איסור על תשלום דיבידנד או מתן הטבה אחרת מכל סוג שהוא, בין במישרין ובין בעקיפין, לבנקים בגין אחזקותיהם במס"ב; איסור מינוי נושאי משרה ובעלי תפקידים מסוימים נוספים של הבנקים בדירקטוריון מס"ב; מתן שירותים זהים לאלה הניתנים על-ידי שב"א לבנקים גם לכל גורם אחר וזאת באותם תנאים כמו לבנקים; איסור על מס"ב לגבות כל תשלום, לרבות עבור עלויות שנשאה בעבר, מאדם שביקש להתחבר לשירותי המערכת של מס"ב, למעט עלויות תוספתיות.

שב"א ומס"ב הן חברות המוחזקות בבעלותם של חמשת הבנקים הגדולים: בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי והבנק. שב"א עוסקת בעיקר באיסוף עסקות בכרטיסי אשראי, במתן שירותי ממשק בין סולקים ומנפיקים, בתפעול מכשירי כספומט. מס"ב עוסקת בעיקר בסליקת זיכויים וחיובים אלקטרוניים בין הבנקים. המערכת מאפשרת ביצוע העברות כספים בין בנק אחד למשנהו ולמעשה מבטיחה קשוריות בין הבנקים.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים אשר הבנק צד להם - ראה ביאור 19 ד' בדוחות הכספיים.

הסדר כובל בעניין עמלות

א. ביום 29 בנובמבר 2004 הגיעו חוקרים מטעם רשות הגבלים העסקיים למשרדי ההנהלה הראשית של הבנק ונטלו מסמכים שונים. הרשות לא מסרה לבנק מה העילה לנטילת המסמכים ומהו נושא חקירתה. כפי שפורסם בעיתונות, באותו יום הגיעו חוקרים מטעם רשות הגבלים העסקיים גם למשרדי ההנהלה של בנק לאומי ונטלו מסמכים. סמוך לאחר מכן בוצעה פעילות דומה במשרדי ההנהלה של בנק דיסקונט ובנק מזרחי טפחות. בחודש יולי 2005 ואחר כך נתבקש הבנק להמציא לרשות חומר נוסף וכמו-כן הוזמנו כמה מעובדי הבנק לחקירה במשרדי הרשות.

ביום 19 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה מטעם רשות הגבלים העסקיים, אשר לפיה, הממונה על הגבלים עסקיים בוחנת אפשרות להפעיל את סמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק הגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 (להלן: "חוק הגבלים") ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הבנק הגיש לממונה את עמדתו, המגובה בחוות-דעת כלכלית, ואשר בה הדגיש, כי אין כל מקום ליחס לו הסדרים כובלים עם בנקים אחרים. לאחר שהבנק הגיש את טיעונו בכתב, התקיים דיון בין באי-כוח כל הבנקים נשואי מכתבה הנ"ל לבין הממונה ובמהלכו הציעה הממונה לבנקים, כי ישולם על-ידיהם סכום מצרפי של 290 מיליון ש"ח (מזה 80 מיליון ש"ח על-ידי הבנק) ויעוגנו כללי התנהגות עתידיים בצו מוסכם לפי סעיף 50א או 50ב' לחוק הגבלים העסקיים. הבנק דחה הצעה זו וככלל הידוע לו, כך נהגו גם הבנקים האחרים. ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על הגבלים העסקיים קביעה בהתאם לסמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק הגבלים, ובה קבעה כי עד לשנת 2004 התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. בקביעת הממונה נאמר כי העברות מידע שנעשו בין הבנקים כמפורט בקביעה הינן הסדר כובל. בדעת הבנק להגיש ערר על קביעה זו לבית הדין להגבלים עסקיים.

בהתאם להוראות סעיף 43 לחוק הגבלים, קביעה זו יכולה לשמש כראיה לכאורה בכל הליך משפטי אחר. במרץ 2010 הגיש הבנק, כמו גם יתר הבנקים נשוא הקביעה, ערר לבית הדין להגבלים עסקיים ובו נטען כי יש לבטל את הקביעה. בפברואר 2011 הוגשה תשובת הממונה על הגבלים העסקיים לערר הבנק ובה נכללו טענות עובדתיות נוספות לאלו שפורטו בקביעה. בעקבות בקשות שהגישו העוררים על הכללת עובדות אלו, הן נמחקו מתשובת הממונה בהחלטה של בית הדין להגבלים עסקיים. בעקבות החלטה זו הוציא הממונה מכתב נוסף לשימוע בטרם הוצאת קביעה משלימה.

על רקע האמור, ניהלו הבנקים נשוא הקביעה מגעים עם הממונה על הגבלים העסקיים לסיום כל ההליכים בצו מוסכם, מכוח סעיף 50ב' לחוק הגבלים. מגעים אלה טרם הבשילו לכדי הסכמה סופית אולם הם מצויים בשלב מתקדם מאוד. על פי ההסכמה שמתגבשת בין הצדדים, הקביעה תבוטל והבנק צפוי לשלם במסגרת הצו המוסכם כ-21 מיליון ש"ח לקופת המדינה, אולם לבנק תהיה אפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד הבנק בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה.

ב. הבנק קיבל שני מכתבי דרישה בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999, (להלן: "הדרישות"), בקשר עם התקשרותה של תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בשנת 2005 בהסכם (להלן: "הסכם הרכישה") לרכישת שליטה בבנק תורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס. (להלן: "בנק פוזיטיף"). כאשר לפי הסכם הרכישה הייתה גם קרן השקעות זרה בשם RP EXPLORER MASTER FUND (להלן: "RP"), זכאית להשקיע בהון בנק פוזיטיף במחיר זהה למחיר ההשקעה של תרשיש ולקבל הקצאה של 7.45% מהון המניות המוקצה שלו. לפי הסכמה נוספת בין הבנק ל-RP קיבלה זו מהבנק אופציה לרכוש ממנו, בתנאים ובמועדים מוסכמים, מניות נוספות של בנק פוזיטיף עד לתקרה של כ-7.45% נוספים מהון בנק פוזיטיף, בתנאי שאחזקת תרשיש בבנק פוזיטיף לא תפחת מ-50.1% מההון המונפק שלו.

קרן RP לא ביצעה השקעה כלשהי בבנק פוזיטיף וזאת גם בשים לב להבנות מאוחרות שהושגו עימה. בהמשך לאותן הבנות, אישר הדירקטוריון בשנת 2008 תשלום סכום של 25 מיליון דולר ל-RP לסילוק כל תביעותיה.

אליבא דמגיש הדרישות הנ"ל, התשלום האמור ל-RP לא היה ראוי והיה נגוע בעניין אישי של מר דן דנקנר, שכיהן בכל המועדים הרלוונטיים כדירקטור בבנק, שנמנה על קבוצת השליטה בבנק בשנת 2005 וכיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק בשנת 2008. לפי הטענה האחת, עניינו של מר דנקנר פוסל את הסכם הרכישה מעיקרה; ולפי הטענה השנייה, פוסל עניינו האישי של מר דנקנר את התשלום שעליו הוחלט בשנת 2008.

בדרישות נדרש הבנק לתבוע החזר של הסכום האמור של 25 מיליון דולר, בתוספת ריבית, וזאת מאת RP, מר דן דנקנר ומאת דירקטורים נוספים של הבנק (בחלקם דירקטורים שפרשו בינתיים מהדירקטוריון).

הדירקטוריון של הבנק קיים דיונים על שתי הדרישות והחליט לדחותן; לאחר שקבע, בין היתר, כי הענות לכל אחת מהן לא תהיה לטובת הבנק, וזאת גם בשים לב לכך, שספק אם יש סיכוי טוב לזכות בתביעה מעין זו.

לאחר שנדחתה הדרישה הראשונה, פנה בעל המניות אשר הגיש את הדרישה, בבקשה לבית המשפט להתיר לו להגיש תובענה נגזרת בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005 וכנגד RP (להלן ביחד: "הנתבעים"). בבקשה לאישורה של התובענה הנגזרת נטען כי הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליון ש"ח וכי עליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה והתשלום האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדיו. כנגד RP טוען התובע, כי ידעה על עניינו האישי של מר דנקנר ועל העדר האישור וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביום 11 ביולי 2010 הוגש לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגזרת ובקשה לאישורה כתובענה נגזרת נוספת כנגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש החזקות והשקעות פועלים בע"מ (להלן: "תרשיש") שהינה חברת בת של הבנק ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") וכנגד הבנק ככתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נגזרת כנגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליון ש"ח. עניינו של התובענה והבקשה לאישורה כתובענה נגזרת אלו נוגע להסכם הרכישה הנ"ל ולפיצוי שניתן ל-RP, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליון דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות.

ביום 10 בפברואר 2011 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי אשר הורה על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן ביחד: "התובענות המאוחדות").

ביום 15 בספטמבר 2011 קיבל הבנק מכתב דרישה נוסף בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999, בקשר עם התקשרותה של תרשיש בהסכם הרכישה. במסגרת הדרישה נטען, כי מר שלמה נחמה, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק ונמנה עם בעלי השליטה בבנק במועד רכישת השליטה בבנק פוזיטיף וכן במועדים בהם נוהל משא ומתן עם RP, השקיע, באותו מועד, סך של כ-1 מיליון דולר בקרן RP, ולפיכך היה נגוע בעניין אישי בהסכם הרכישה וכן במשא ומתן שנוהל כאמור.

ביום 31 באוקטובר 2011, ועוד טרם נדונה הדרישה בדירקטוריון הבנק, הוגשה למחלקה הכלכלית שבבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תובענה ובקשה לאשרה כתובענה נגזרת נגד מר שלמה נחמה בעניין זה (להלן: "התובענה השלישית"). במסגרת התובענה השלישית נטען, כי התנהלותו של מר נחמה הסבה לבנק נזק בסך של 88 מיליון ש"ח.

ביום 16 בנובמבר 2011 התקיים קדם משפט בתובענות המאוחדות במסגרתו הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו, בין היתר: [א] התובענות המאוחדות יתקנו באופן שבו יתווספו אליהם העניינים המפורטים בתובענה השלישית; [ב] חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו בשנת 2005, למעט מר שלמה נחמה, ימחקו מהתובענות; ו - [ג] התובענה השלישית תמחק בהסכמה.

בחודש אוקטובר 2012 הגישה פרקליטות המדינה כתב אישום נגד מר דן דנקנר, אשר כהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק עד ליום 1 באוגוסט 2009, בגין מעשים שנעשו על-ידו שעה שכהן בדירקטוריון. העבירות המיוחסות למר דנקנר בכתב האישום נוגעות לפגיעה ברכוש, איסור הלבנת הון ופגיעה בניהול תקין של תאגיד בנקאי. ביום 17 באוקטובר 2013 הודיעו פרקליטות המדינה ומר דנקנר, כי הגיעו להסכמה בדבר הסדר טיעון, שלפיו יתוקן כתב האישום הני"ל ומר דנקנר יודה בעובדות שבכתב האישום המתוקן ויורשע בעבירות המיוחסות לו לפיו. בהתאם לכך, הורשע מר דנקנר בעבירות של הפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, תחבולה שלפיה קיבל הלוואה מבנק הולנדי ותחבולה שלפיה קיבל אשראי מהבנק. בגין הרשעתו בעבירות אלה גזר עליו בית המשפט ביום 19 בדצמבר 2013 עונש מאסר של שנה אחת וקנס של מיליון ש"ח. מר דנקנר הגיש ערעור כנגד עונש המאסר שנגזר עליו.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל בהתאם לתוכנית אסטרטגית תלת שנתית (2013-2015) אשר אושרה בסוף שנת 2012 ועודכנה בסוף שנת 2013. תהליך בניית התוכנית האסטרטגית נעשה תוך התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, שינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה ושינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כלל תחומי פעילותו. התוכנית האסטרטגית התלת-שנתית אשר גובשה ואושרה מהווה המשך לתוכנית האסטרטגית הקודמת, אשר הושקה בראשית שנת 2010 ובהתאם לה התווה הבנק את המפה האסטרטגית ותוכניות העבודה לשנים 2010-2012. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. תוכנית זו צפויה לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאות בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל בעלי העניין. בנוסף, הבנק נערך ליישום הוראות בנק ישראל (אשר פורסמו בסוף הרבעון הראשון של שנת 2012) להגדלת יעדי ההון הכולל, והן נלקחו בחשבון במסגרת גיבוש תוכניתו האסטרטגית לשנים 2013-2015. תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית, מתמקדת בחמש תימות מרכזיות:

- 1. שימור וחיזוק מובילות הבנק בישראל**, בתחומים הבנקאיים השונים, על-ידי העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, ויצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוח.
- 2. צמיחה בינלאומית ממוקדת** מבוססת קשרי לקוח, תוך מינוף החוזקות של הבנק בפעילות מסחרית ועסקית ושירות בנקאות פרטית גלובלית.
- 3. מצינות בניהול פיננסי וניהול הון מתקדם**, באמצעות ניהול הון יעיל והרחבת מקורות הכנסה ממוצרים שאינם אשראי.
- 4. התייעלות ומצינות תפעוליות** בביצוע פעילויות קיימות ובמימוש תוכניות הצמיחה של הבנק, תוך בחינת וייעול הקצאת המשאבים וריסון רמת ההוצאות.
- 5. מובילות עסקית טכנולוגית** באמצעות פיתוח היכולות הטכנולוגיות של הבנק, תוך התייחסות רחבה לצרכים עתידיים של לקוחות הבנק וניתוח המגמות בתחום השירותים הפיננסיים. הפעילות בכלל הצירים תבצע תוך ניהול סיכונים מתקדם, ההולם את מתווה פעילות הבנק. הבנק יפעל להתקדם בצירי הפעולה תוך דגש לטיפוח ההון האנושי והמצינות בארגון, בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

בחטיבה הקמעונאית ימשיך הבנק לפעול בצורה ממוקדת ונחושה לביסוס וחיזוק מובילותו. הבנק יתמקד בשיפור הצעת הערך ללקוחותיו, תוך מתן מענה כולל ומותאם לדרישות וצרכי הלקוח. בין הפעולות שיינקטו - אופטימיזציה של פריסת מערך הסינוף ופיתוח מושכל של רשת הסניפים בפורמטים המותאמים לסביבות העתיד. הבנק ימשיך לפתח את חוויית הלקוח הרב ערוצית תוך שיפור מתמיד והוספה של פעולות ושירותים טכנולוגיים מתקדמים במגוון ערוצים: סלולר, אינטרנט, מכונות לשירות עצמי ועוד. הבנק ימשיך למקד ולפתח פעילותו בתחום העסקים הקטנים ואל מול מגזרים בעלי פוטנציאל עבורם יפתח הבנק הצעת ערך מתאימה וייחודית. הבנק מייחס חשיבות מרובה לתחום השירות ללקוחות והוא שוקד בהתמדה להביא לשיפור משמעותי בשירות, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים והתאמת השירות לצרכי הלקוח.

בחטיבה העסקית הבנק ימשיך לפעול לשימור מעמדו המוביל של הבנק מול לקוחות המגזר העסקי, החברות והעסקים הגדולים במשק. הבנק שואף ופועל להעמקת ופיתוח פעילותו עם לקוחות אלה, תוך שימת דגש על הרחבת היצע השירותים והמוצרים, ויצירת מעטפת כוללת של שירותים המותאמת במיוחד ועונה בצורה המיטבית לצרכי לקוחות המגזר. הבנק צופה כי פעילות זו תאפשר לו גם להגדיל את הכנסותיו שלא מאשראי במגזר זה. במקביל, הבנק יפעל על מנת להשיג קפיצת מדרגה בפעילותו במגזר העסקים הבינוניים, המהווה חלק חשוב מעמוד השדרה של הכלכלה הישראלית, בין השאר על בסיס תשתית הסניפים העסקיים, תוך שיפור והרחבת הצעת הערך ללקוחות מגזר זה. בנוסף, החטיבה תרחיב את פעילותה בתחום הסינדיקציה ומכירת החובות. ביסוס וחיזוק המובילות יעשו תוך ניהול הדוק של משאבי ההון ונכסי הסיכון ושימור היכולות הגבוהות בניהול סיכונים.

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. חטיבה זו הוקמה כתוצאה מאיחוד פעילויות הברוקראז', סליקה ותפעול של נירות-ערך ומתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים מחטיבת נכסי לקוחות ופעילויות ה-GT תחת קורת גג אחת. בפעילויות אלו ישם דגש על התאמת הערכות הבנק לצרכים של לקוחותיו בארץ ובח"ל ולתמורות בשוקי ההון והמטבע. הבנק ימשיך לפעול למיצוי הסינרגיות בריכוז כלל הפעילויות הללו בכפיפה אחת. הבנק יפעל לפתח מובילותו בשוק ההון תוך חיזוק שיתוף הפעולה מול המוסדיים, ולפתח מוצרים, ערוצי מסחר וזירות עשיית שוק חדשות.

בפעילות חו"ל, המובלת על-ידי החטיבה הבינלאומית, יפעל הבנק להמשך פיתוחה של הבנקאות הפרטית הבינלאומית תוך הידוק שיתוף פעולה גלובלי בין היחידות הבינלאומיות. בפעילות זו הבנק שואף להמשיך ולשפר את הצעת הערך ללקוחותיו ולהרחיב את מעטפת השירות הניתנת ללקוחותיו, על מנת לחזק את הפלטפורמה להצמחת תיק הנכסים באופן אורגני, תוך מיקוד בלקוחות עתירי נכסים. הבנק ימשיך לפתח פעילות במגזר המסחרי בארצות-הברית תוך חיזוק הצעת הערך וביסוס המותג בשוק המקומי. השאיפה למצוינות תפעולית ושיפור ניהול ההוצאות ימשיכו להיות דגל מרכזי של הבנק. הבנק יפעל לשיפור יחס היעילות התפעולית לאורך תקופת התוכנית האסטרטגית. החתירה למצוינות תפעולית תאפשר לבנק לנצל בצורה אופטימלית את המשאבים הקיימים לטובת מימוש יוזמות חדשות. הבנק יפעל להמשיך לייצל ולשפר את תהליכי העבודה בהנהלה הראשית ובמטה, בדגש להרחבת ופיתוח המרכז התפעולי הבנקאי מתוך כוונה להסיט אליו פעילויות נוספות שאינן כרוכות בקשר ישיר עם הלקוחות ובכך לשפר את רמת השירות ללקוחות במקביל לחיזוק המצוינות התפעולית.

תימה מרכזית נוספת באסטרטגיית הבנק הינה מובילות עסקית טכנולוגית. הבנק ישיק בפיתוח היכולות והפלטפורמה הטכנולוגית במטרה להבטיח את המובילות הטכנולוגית והעסקית של הבנק. הבנק יעשה זאת תוך הסתכלות רחבה על הצרכים העתידיים של לקוחותינו, הבנת הסביבה התחרותית בה הבנק פועל, איתור מגמות צרכניות וטכנולוגיות חדשות בעולם הפיננסי. הבנק ימשיך לפתח ולהשיק שירותים פיננסיים מתקדמים העונים על צרכיהם המשתנים של לקוחות הבנק בעידן של טכנולוגיה מתקדמת.

יצוין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית ומערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכנית לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין, כי סיכויי ההצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניתו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, ולמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שישנה עדיין אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות.

יודגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכנית פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלווה או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערים בשוקים הפיננסיים, כגון: שערי חליפין, ריבית ואינפלציה; סיכון פיננסי נוסף הינו סיכון הנזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי, ליציבותו וליכולתו להמשיך בהתנהלותו השוטפת, מחמת אי ודאות לגבי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. סיכונים אלה מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני האשראי הוא מר ש. גל. חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות הוא מר ד. קולר וחבר הנהלה שהינו מנהל הסיכונים הראשי הוא מר צ. כהן. בגין סיכון האשראי וסיכוני השוק קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. גם בגין הסיכון התפעולי קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון.

סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון פוליטי/ביטחוני.

המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות בנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים להערכת הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בדבר מנהל הסיכונים הראשי ופונקציית ניהול הסיכונים. כמו-כן, קבע הבנק מתודולוגיה ונוהלי עבודה ליישום ההוראות המפקח על הבנקים בנושא חשיפה לסיכונים סביבתיים ולווים גדולים. בדצמבר 2012 - ינואר 2013 הופצו על-ידי בנק ישראל מספר עדכונים מהותיים להוראות ניהול בנקאי תקין, ביניהם הוראה 310 "ניהול סיכונים", הוראה 311 "ניהול סיכון אשראי", הוראה 301 "דירקטוריון", הוראה 342 "ניהול סיכון נזילות". הוראה 310 כוללת בין היתר התייחסות לממשל ניהול הסיכונים, תיאון סיכון ומסגרת ניהול הסיכונים, ניטור ודווח על הסיכונים, ומחדדת את התפקידים של הדירקטוריון, הוועדה לניהול סיכונים, הנהלה ופונקציית ניהול הסיכונים. הוראה 311 מגדירה את העקרונות לניהול סיכוני אשראי, בין היתר, מגדירה את עקרונות מבנה ניהול סיכוני אשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בנוגע לניהול סיכוני אשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי. על-פי ההנחיות, על מנת לתמוך בקבלת החלטות אשראי נאותות ולאתגר את שיקול הדעת שמפעיל הגורם העסקי, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי שאינו חלק מהיחידות העסקיות. בפרט, נדרשת מעורבות כזו בגיבוש מדיניות אשראי, סקירת דירוג האשראי, בסיווג חובות וקביעת הפרשות להפסדי אשראי, וכמו-כן נקבע שהחלטות בדבר אישורי חשיפות אשראי מהותיות כהגדרתן בהוראה, יתקבלו תוך התייחסות לחוות דעת כתובה של פונקציית ניהול הסיכונים. מועד התחולה של ההוראות האמורות הינו ביום 1 בינואר 2014. הבנק מיישם את דרישות ההוראה בהתאם לתוכנית ההערכות של הבנק הכוללת תגבור מערך ניהול הסיכונים ושינויים והתאמות בתהליכי העבודה הרלוונטיים הכוללים:

1. הוקמה מחלקה יעודית לניתוח אשראי (להלן: מחלקת ניתוח אשראי) אשר בוחנת את עסקות האשראי היוצרות חשיפת אשראי מהותית בהתאם לדרישות ההוראה. תהליך העבודה הותאם כך שלבקשת האשראי תצורף חוות דעת בלתי תלויה של מחלקת ניתוח אשראי בחטיבה לניהול סיכונים. והיא מוגשת לבעל הסמכות כחלק מתהליך אישור האשראי.
2. הוקם צוות מדיניות אשראי בחטיבה לניהול סיכונים אשר יגבש את מסמך מדיניות האשראי של הבנק ושל היחידות העסקיות המוגש לאישור הנהלה והדירקטוריון תוך שיתוף הגורמים העסקיים הרלוונטיים בבנק.
3. נושא סיווגים והפרשות עבר לאחריות חטיבה לניהול סיכונים. הוגדר גורם אחראי ביחידה לניהול סיכוני אשראי לניהול תהליך סיווג חובות בעייתיים וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי (ראה הרחבה בפרק: זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים).

4. הפרדה בין נותני האשראי ותפעול האשראי בחטיבה העסקית, וזאת על-פי דרישות ההוראה כי עובדי התפעול יהיו כפופים למנהלים אשר אינם מעורבים בפעילות העסקית ובאישורי אשראי.

5. אישור דירוגים מהותיים (לפי הגדרתם בהוראה 311) עבר לאחריות החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת זו הוגדר תהליך עבודה חדש לפיו מחלקת ניתוח אשראי בוחנת את דירוג האשראי בעת בחינת חשיפות אשראי מהותיות ובמקרים בהם הגורם העסקי מבקש לשנות או לאשר מחדש את דירוג האשראי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המותווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם, כמפורט להלן בפרקים הרלוונטיים. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות של החברה בת.

מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים – בבנק פועלת ועדה של הדירקטוריון לנושא ניהול סיכונים. ייעוד הוועדה הינו התוויית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דוח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

צוות ההנהלה לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לעיצוב מדיניות ניהול הסיכונים בבנק, מסגרות הסיכון ונהלי הדיווח והבקרה וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק וההשפעה ההדדית בין סוגי וגורמי הסיכון השונים.

צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל נועד, בין היתר, לחזק ולבסס את הציות בבנק ולשם טיפול בנושאים הדורשים תשומת לב מיוחדת.

החטיבה לניהול סיכונים – היעד העיקרי של החטיבה הוא להטמיע בקבוצת הבנק תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת, תוך התוויית מדיניות ומתודולוגיה לניהול סיכונים, התואמת את מטרות הקבוצה ואת הנחיות באזל והמפקח על הבנקים. החטיבה לניהול סיכונים מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי, אמידה, קביעת מגבלות לסיבולת הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הפוזיציות ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ICAAP ושותפה פעילה בניהול ההון. החטיבה לניהול הסיכונים מורכבת מארבע יחידות: (1) יחידת ניהול סיכונים האשראי, הכוללת שלוש מחלקות: מחלקה לניתוח וניהול סיכונים אשראי, מחלקת בקרת אשראי ומחלקת ניתוח אשראי; (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכונים שוק, הכוללת שתי מחלקות: מחלקה לניהול סיכונים תפעוליים ומחלקת ניהול סיכונים שוק ונזילות; (3) יחידת קצין ציות ראשי הכוללת שלוש יחידות עיקריות: מחלקת ציות, מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ויחידה בינלאומית לציות ולאיסור הלבנת הון; ו- (4) יחידת אינטגרציית סיכונים. התפיסה הבקרתית ביחס לכלל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה: מעגל ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, שהן יוצרות/נוטלות הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים; מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שנחשבת לבלתי תלויה לחלוטין בחטיבות העסקיות, מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים. במעגל השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבות, יעוץ משפטי ומשאבי אנוש; מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית.

כללי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בקבוצה מדיניות ניהול סיכוני אשראי, מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים ו/או ענפים ו/או מוצרים במגזרי הפעילות השונים.

הבנק בוחן את ההתפתחויות בכלכלה העולמית ובמשק הישראלי תוך התייחסות לענפי הפעילות השונים ומעדכן במידת הצורך את מדיניות האשראי.

ניהול סיכוני אשראי

מטרת ניהול סיכוני אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגיים שנקבעו ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכוני האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוזר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לווים, בין מגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק.

מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות על בסיס יומי ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לווים.

כחלק ממדיניות ניהול סיכוני האשראי מיישם הבנק מספר עקרונות ובהם:

1. אי תלות

עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.

2. מדרג סמכויות

בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיכון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים.

3. ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה

ניהול קבוצות סיכון המאגדות מספר לווים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות הבת שלה, זוג נשוי וכדומה. פעילות לקוחות וקבוצות מנוהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי.

4. מדיניות ונוהלי אשראי

מדיניות ונוהלי האשראי של הבנק מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק ומפרטים את כל העקרונות והשיקולים במתן אשראי, את הסמכויות למתן אשראי ואת האיסורים והמגבלות החלים על מתן אשראי. הנהלים מהווים אמצעי מרכזי לניהול סיכוני האשראי מאחר והם מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות כולל התייחסות לסוגי לקוחות, ענפי משק, סוגי אשראי וכו'.

5. אחידות הדרכה והכשרה

העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות הכשרה אחידה לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי.

בחברות בנות, בשלוחות ובסניפי הבנק בחו"ל מבוססת מדיניות ניהול סיכוני אשראי על עקרונות דומים למדיניות ניהול סיכוני אשראי בישראל, תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות בכל אחת מהמדינות. היחידה לניהול סיכוני אשראי של הבנק פועלת כיחידת המטה של הקבוצה לנושא סיכוני אשראי, זאת במטרה לאפשר ניהול סיכון, דיווח ובקרה באופן אחיד ומרוכז ברמת הקבוצה. מדיניות סיכוני אשראי בחברות בנות ובשלוחות הבנק בחו"ל, מאושרת על-ידי הדירקטוריון המקומי, לאחר התייעצות עם ניהול סיכוני אשראי בבנק, ומוצגת בפני דירקטוריון הבנק.

זיהוי ובקרה של סיכוני האשראי

תהליך הבקרה והזיהוי של סיכוני האשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. הסיכון ברמת התיק הכולל של הקבוצה מנוטר על-ידי היחידה לניהול סיכוני אשראי (כחלק ממעגל הבקרה השני). היחידה מדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרשישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם.

זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. עבור מוצרים חדשים זיהוי הסיכון נסמך על נוהל מוצר חדש המפרט את המדיניות והתהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק על מנת לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להעריך את גודל ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה בקרה וגידור הסיכון. על-מנת לזהות סיכון ריכוזיות ולבחון השלכות אפשריות של זעזועים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרשישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

כימות ומדידת הסיכון

כימות ומדידת סיכון האשראי מבוצעים במספר רמות: רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים.

בתחום מימון עסקות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים למדידת ולבקרת סיכון צד נגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, המאפשרים מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך של ערך הפוזיציה הנוכחית, בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי, שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי, תוך התחשבות בקיזוז ומתאם בין העסקות, ומייצג את הפסד הבנק במידה שהצד הנגדי ייקלע לכשל. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

הכוונת הסיכון

תמהיל תיק האשראי ופרופיל הסיכון שלו מנוהלים באמצעות מספר מגננונים:

1. מדיניות האשראי מוגדרת לתחומי הפעילות וענפי המשק השונים.
2. מערכת מגבלות אשר כוללות מגבלות חשיפה במימדים השונים כגון ענפי משק, לווים, קבוצות לווים ומוצרים.
3. מדיניות מחירים הלוקחת בחשבון את הסיכון, תוך כדי ראייה כוללת של לקוח.
4. ניהול אקטיבי של פרופיל הסיכון של התיק.

דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק. המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לווים. קיימים נהלים למעקב ולבקרה על עמידה במגבלות ובקרת המגבלות מדווחת רבעונית לדירקטוריון. במסגרת מדיניות הבטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. מערכת ממוחשבת לניהול הבטוחות מופעלת לגבי מרבית הסוגים שלהן. הבטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא נייד ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו.

מימון ממונף כולל בתוכו עסקות מימון אמצעי שליטה בתאגידים בשיעור מימון גבוהים כפי שדווח בעבר, חברות אחזקה בשיעורי מימון גבוהים ביחס לשווי אחזקותיהן, מימון חוב נחות (Mezzanine), וכן מימון רכישת פעילות כאשר האשראי מועמד בחברה הנרכשת והינו בשיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית של החברה הנרכשת. כמו כן, קיימת מגבלת מימון ממונף ביחס להון הכולל של הבנק. דיווח על התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווח אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף 31 בדצמבר 2013 לפי ענף המשק של הלווה:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
ענף המשק של הלווה				
551	252	299	11	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,809	1,531	1,278	11	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6,021	323	5,698	44	שירותים פיננסיים
119	1	118	5	שירותים עסקיים אחרים
1,624	21	1,603	8	מסחר
1,376	153	1,223	5	תעשייה
1,301	-	1,301	4	תקשורת ושירותי מחשוב
97	4	93	2	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
3	3	-	1	תחבורה ואחסנה
20	-	20	1	שירותים ציבוריים
13,921	2,288	11,633	92	סך-הכל

* בינוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-475 מיליון ש"ח.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף 31 בדצמבר 2012 לפי ענף המשק של הלווה:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
ענף המשק של הלווה				
896	181	715	10	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,800	1,541	1,259	12	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
8,362	516	7,846	46	שירותים פיננסיים
109	2	107	4	שירותים עסקיים אחרים
2,239	122	2,117	10	מסחר
1,536	218	1,318	5	תעשייה
1,604	3	1,601	4	תקשורת ושירותי מחשוב
186	-	186	1	חשמל ומים
107	5	102	2	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
30	3	27	1	תחבורה ואחסנה
23	-	23	1	שירותים ציבוריים
17,892	2,591	15,301	96	סך-הכל

* בינוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-565 מיליון ש"ח.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת פעילותה העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילויות מגוונות מול מוסדות פיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק – הפקדות יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, מימון סחר חוץ לסוגיו, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקר/דיילר וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן מחוסנו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינות בהן הוא פועל, ויכולה להיות מושפעת מאירועים שיתרחשו במדינה הזרה העלולים לגרום להפחתת השווי של נכסי הבנק, או לפגוע ביכולתם של המוסדות הזרים לכבד את התחייבויותיהם, לרבות כלפי קבוצת הבנק, וביניהם: משבר פיננסי או כלכלי, השלכות של שינויים במצב הפוליטי בארצות השונות, אי יציבות חברתית ועוד. יודגש, כי רוב חשיפות האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינן כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפות הן כלפי מערכת הבנקאות במערב אירופה ובצפון אמריקה, בעוד שהחשיפה למוסדות פיננסיים אחרים נמוכה יחסית.

בעקבות המשבר הפיננסי ששיאו בשנים 2008-2009, נקט הבנק בצעדים למזעור הסיכונים על-ידי ניתוב הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים אל מוסדות עמם נחתמו הסכמי CSA (Credit Support Annex) שהם הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם. כן נוטרלו סיכוני סליקה על-ידי ביצוע פעילות הסליקה במטבעות באמצעות המסלוקה הבינלאומית הידועה בשם CLS (Continuous Linked Settlement). בחינת מדיניות האשראי נמשכת כל העת תוך התאמתה להתפתחויות בשווקים העולמיים. בנוסף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחרי החוסן הפיננסי והחשיפות כלפי כל המוסדות הפיננסיים עמם יש פעילות. המעקב מתבסס, בין היתר, על בחינה שוטפת של מספר אינדיקטורים: התייחסות חברות הדירוג הבינלאומיות, תנודות מחירים בשוקי ההון, לרבות מחירי הביטוח לנכסים פיננסיים (CDS), הדוחות הכספיים, תחזיות והערכות מקרו כלכליות ובחינת יכולת המדינות לתמוך בסקטור הפיננסי במידת הצורך. לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2013 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	במיליוני ש"ח
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾			
3,757	1,712	5,469	AAA עד AA-
7,443	691	8,134	A+ עד A-
3,096	86	3,182	BBB+ עד BBB-
21	13	34	BB+ עד B-
1	-	1	פחות מ-B-
143	74	217	כלא דירוג**
14,461	2,576	17,037	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
14,461	2,576	17,037	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
9	2	11	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2012 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	במיליוני ש"ח
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾			
2,383	2,323	4,706	AAA עד AA-
8,194	624	8,818	A+ עד A-
1,113	29	1,142	BBB+ עד BBB-
27	18	45	BB+ עד B-
1	-	1	פחות מ-B-
206	81	287	כלא דירוג**
11,924	3,075	14,999	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
32	-	32	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
32	-	32	מזה: יתרת חובות פגומים
28	-	28	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
11,896	3,075	14,971	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
6	2	8	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
- ספרד - סך חשיפה של כ-136 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-53 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 81 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2012 הייתה כ-99 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-55 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 44 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
- אירלנד - סך חשיפה של כ-27 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 24 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2012 הייתה כ-15 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-14 מיליון ש"ח בדירוג AA- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח ללא דירוג).
- איטליה - סך חשיפה של כ-52 מיליון ש"ח, מזה כ-41 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 10 מיליון ש"ח בדירוג BBB- ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג B (סך החשיפה בסוף שנת 2012 הייתה כ-19 מיליון ש"ח, מזה כ-16 מיליון ש"ח בדירוג BBB וכ-3 מיליון ש"ח בדירוג BB+).
- ביון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
- ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 12% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים (31.12.12: 34% מהיתרה).
- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות לתמן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch, והדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2014 (31.12.12: הדירוג מעודכן ליום 28 בפברואר 2013).

להלן פרטים בדבר ההוצאה (ביטול הוצאה) שנזקפה לדוח רווח והפסד בשל חשיפה למוסדות פיננסיים זרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31.12.12	לשנה שהסתיימה ביום 31.12.13	במיליוני ש"ח
	-	פיקדונות/אשראי בבנקים ומוסדות פיננסיים זרים
	(12)	

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 בכ-17.0 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-15.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-2.5 מיליארד ש"ח ומקיטון בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-0.5 מיליארד ש"ח. הגידול בחשיפה המאזנית נבעה בעיקר מחידוש של הפקדות, אשראים ורכישת אגרות-חוב של בנקים זרים בדירוג A-ומעלה. בעקבות הורדת הדירוג על-ידי סוכנויות הדירוג בשנת 2013, מדירוג A- לדירוג BBB+ של מספר רב של בנקים ומוסדות פיננסיים מובילים, החשיפה בגין המוסדות עברו משכבת הדירוג השניה לשכבת הדירוג השלישית וכתוצאה מכך גדלו החשיפות בשכבה השלישית בכ-2 מיליארד ש"ח.

כ-80% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A-ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-85% בבנקים וחברות אחזקה בבנקאות, 13% במוסדות פיננסיים אחרים, 1% בקרנות פנסיה ו-1% בחברות ביטוח.

עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (39%), ובמדינות מערב אירופה (51%). ענף "בנקים בחו"ל" בתוספת 5 כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוף-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוף-מאזניות בגין נגזרים.

סך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני" בתוספת 5 כולל אשראי לצביור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

חשיפת אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית, ראה פרק ניהול סיכונים השוק והנזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

- סיכון אשראי - סכום ההפסד המרבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
- סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שערי ריבית, אינפלציה וכדומה.
- היעדר סחירות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
- סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול או כתוצאה מהתממשות סיכון תפעולי אחר.

הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Opics, Summit ו-Derivatech וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכונים השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים במערכת Algorithmics. לפרטים אודות המתודולוגיה למדידת סיכונים השוק, ראה תת פרק "אמידת הסיכונים ובקרתם" להלן.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, או בגישת התרחישים שמחשבת את החשיפה הפוטנציאלית המקסימלית של הלקוח מתוך מגוון של מצבי שוק שונים, או על-פי מודל פנימי שפותח בבנק כמפורט לעיל. שיטת המדידה מותאמת ללקוח בהתאם לאופי הפעילות בתיק הנגזרים שלו.

נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק. ההיבטים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

להלן פירוט חשיפת האשראי בגין שווי הוגן חיובי של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, נכון ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל	דירוג האשראי			
	BBB+	A- עד A+	AAA עד AA-	
בנקים מחוץ לישראל:				
1,025	-	1,020	5	ארצות-הברית ⁽¹⁾
879	8	608	263	אנגליה
864	71	793	-	גרמניה
874	-	874	-	צרפת
211	-	209	2	שוויץ
83	59	4	20	אחר
91	87	4	-	גוש האירו-אחר
4,027	225	3,512	290	סך-הכל בבנקים מחוץ לישראל
בנקים בישראל				
2,003				
בורסות				
604				
מחשלות ובנקים מרכזיים				
65				
דילרים/ברוקרים⁽²⁾				
972				
לקוחות עסקיים לפי ענפי משק:				
971				שירותים פיננסיים
139				תחבורה ואחסנה
1,124				חשמל ומים
29				בינוי ונדל"ן
755				אחר
3,018				סך-הכל לקוחות עסקיים לפי ענפי משק
10,689				סך-הכל

(1) מזה JPMorgan Chase, יתרה בסך 836 מיליון ש"ח.
(2) מזה Goldman Sachs, יתרה בסך 590 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק לאיגוח

היקף החשיפה הנוכחי הוא כ-174 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מקווי נזילות המסופקים לגופי באיגוח.

חשיפת אשראי למדינות זרות

סיכון חשיפת האשראי למדינות זרות מבטא את האפשרות שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה יפגע בשווי נכסי קבוצת הבנק, או ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים במדינה לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק. סיכון החשיפה למדינות זרות כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול (סך החשיפה המאזנית של הבנק בישראל לתושבי מדינה זרה, בתוספת סך החשיפות המאזניות של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה), וכן חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים מקומיים באותן מדינות בניכוי התחייבויות השלוחות. סיכון חשיפה מאזנית מעבר לגבול הינו הסיכון שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים מחוץ למדינה (Transfer Risk), ובכך ישפיעו על יכולת החברות והלקוחות לבצע עסקות מעבר לגבול.

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P-I Fitch, Moody's, בתוספת 6 לסקירת ההנהלה מפורטת סך החשיפה המאזנית לפי סיכון מדינה ובחלוקה לסקטורים (ממשלות, בנקים ואחרים). סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי. לפרטים נוספים, ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות אשראי ונעזר לשם כך בין היתר בביתוחי ודיווחי חברות הדירוג הבינלאומיות.

לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-45.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-48.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-18.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-17.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	
				מדינה
33.7%	23,080	7,703	15,377	ארצות-הברית*
14.0%	6,667	299	6,368	שוויץ
14.8%	11,508	4,751	6,757	אנגליה
3.5%	1,743	142	1,601	גרמניה
4.7%	3,898	1,746	2,152	צרפת
0.3%	367	211	156	אירלנד**
0.3%	205	63	142	ספרד***
0.0%	7	5	2	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.2%	107	37	70	איטליה
21.3%	11,319	1,604	9,715	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
4.3%	3,530	1,558	1,972	תורכיה
2.9%	1,643	331	1,312	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	64,075	18,451	45,624	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2012 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	
				מדינה
38.7%	26,224	7,594	18,630	ארצות-הברית
13.4%	6,866	398	6,468	שוויץ
15.2%	11,948	4,650	7,298	אנגליה
2.8%	1,712	357	1,355	גרמניה
3.7%	3,383	1,624	1,759	צרפת
0.1%	257	190	67	אירלנד
0.3%	215	82	133	ספרד
0.0%	7	5	2	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.1%	82	28	54	איטליה
17.9%	9,397	782	8,615	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
5.2%	3,540	1,038	2,502	תורכיה
2.6%	1,852	623	1,229	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	65,484	17,372	48,112	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

* הקיטון בחשיפה לארצות-הברית בהשוואה לסוף שנת 2012 נובע בעיקר מקיטון בפיקדונות ב-Federal Reserve בארצות-הברית.
 ** החשיפה באירלנד כוללת - 4 מיליון ש"ח לבנקים באירלנד ו-363 מיליון ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה ללקוחות, כ-174 מיליון ש"ח נובעים מקו גיבוי שניתן על-ידי הבנק ל-SPE המאוגד באירלנד העוסק באיגוח של חייבים אשר אינם תושבי אירלנד.
 *** החשיפה לספרד כוללת - 194 מיליוני ש"ח לבנקים ו-11 מיליוני ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה לבנקים כ-60 מיליון ש"ח מהווה סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין נגזרים כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות לווה. החבות החוץ-מאזנית כוללת בין היתר חשיפה בגין מקדם ה"תוספת" המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת ח"י חוזה הנגזר, מוכפל פי שלושה.
 יצוין כי נגזרים אלה נעשו עם צדדים עמם נחתם הסכם קיזוז (CSA) לתיחום ולמצער סיכוני האשראי בפעילות בנגזרים.
 (1) לאחר ניכוי התחייבויות לתושבים מקומיים של שלוחות הבנק בחו"ל.
 (2) החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קנדה, לוקסמבורג והולנד.
 (3) מדינות פחות מפותחות (LDC) - נקבעות לפי הגדרת הבנק העולמי המבוססת על ההכנסה הלאומית לנפש - החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קזחסטן ורוסיה.

זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים

הבנק הגדיר תהליכים לזיהוי ולטיפול בלוויים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלוויים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בלוויי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלוויים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את סיכון האשראי הבעייתי בהתאם לכללי הוראות בנק ישראל (פגום, נחות והשגחה מיוחדת) ורושם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

לגבי אשראי המסווג כ"פגום", ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מבחינה פרטנית של הסכום הניתן לגבייה מהלקוח (תזרימי מזומנים ו/או מימוש ביטחונות צפוי), ולאחר היוון הסכומים בהתאם לצפי מועדי הגבייה והמימוש. חובות שלא צפוי לגבותם בזמן סביר, נמחקים חשבונאית, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בקביעת הסכום הניתן לגבייה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי. עם זאת, לפי שמדובר במשתנים כלכליים, אין ודאות כי בסופו של דבר הסכום הניתן לגבייה לא יהיה נמוך מהאומדן שנקבע וזאת בין מחמת שינוי לרעה במאפיינים הכלכליים, או מכל סיבה אחרת. אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגבייה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לצורך זה קיים תהליך לפיו מתבצע לגבי כל לקוח כנ"ל, אחת לרבעון, דיון לגבי נאותות הסיווג והסכום הניתן לגבייה.

במחצית הראשונה של שנת 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים מהותיים למספר הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכונים (הוראות מספר 310, 311, 314 ועוד). במסגרת יישום הוראות אלה נערך הבנק לעדכן ולשדרג את הנהלים, השיטות, הבקורות והמערכות הממוחשבות גם בנושא זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים.

הערכות הבנק ליישום הוראה מספר 311 בשנת 2014 כוללת את המהלכים המפורטים להלן:

- האחריות לטיפול בנושא סיווגים והפרשות עברה לחטיבה לניהול סיכונים.
- הוקם צוות סיווגים והפרשות (מחליף את צוות אשראי בנושא) בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.
- הבנק מינה אחראי לנושא סיווגים והפרשות והוחלט שניתוח הלקוחות וחוות הדעת יבוצעו על-ידי מחלקת בקרת אשראי.
- מחלקות ניתוח אשראי ובקרת אשראי נדרשות להתייחס במסגרת חוות הדעת שהן מכינות האם נדרש להכליל את הלקוח הספציפי ברשימת הלקוחות בפיקוח של הבנק, האם דרוג הלקוח מחייב סיווג והאם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי. לקוחות שהוצפו לפיקוח ידונו במסגרת תהליך נאותות הסיווג הרבעוני, וזאת במסגרת צוות בין אנפי בראשות הממונה על היחידה לניהול סיכונים אשראי ובמסגרת צוות סיווגים והפרשות ברשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.
- הוקם צוות לכתובת מדיניות הסיווגים וההפרשות של הבנק.

לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם לענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח של היסטוריית הפסדי האשראי, מחיקות חשבונאיות נטו, איכות תיק האשראי בענף וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל. לאור טיטוט הנחיות חדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא ההפרשה הקבוצתית כפי שפורסמו באפריל 2013 צפוי הבנק לעדכן את השיטה להערכה, בקרה ותיעוד של שיעורי ויתרות ההפרשה הקבוצתית.

לגבי לווים במגזר מימון לדיוור, מחושבת הפרשה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור של הלווה, כך שככל שמעמיק הפיגור כן גדל שיעור ההפרשה מסך האשראי.

על פי עדכון הנחיות מיום 21 במרץ 2013, הנחה בנק ישראל כי על הבנקים לבחון ובמידת הצורך לעדכן את השיטות לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיוור, כאשר בכל מקרה, יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיוור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות. הבנק העמיד ברבעון הראשון של שנת 2013 את יתרת ההפרשה בגובה ההפרשה המינימלית הנדרשת. בהתאם להנחיות בנק ישראל פיתח הבנק שיטה פנימית לקביעת שיעור ההפרשה הקבוצתית בגין תיק הלוואות לדיוור. השיטה מתבססת על מודל סטטיסטי האומד את שיעורי ההפסד הצפוי בשנה הקרובה בתיק זה תוך ביצוע התאמות לסביבה הכלכלית ולתחזיות לגבי פרמטרים מאקרו כלכליים. על-פי שיטה זו נקבעת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיוור תוך התחשבות בשיעור המינימום לעיל והיא מחליפה את החישוב הקודם אשר חושב בגין תיק הלוואות לדיוור בשיעור מינוף גבוה.

היחידה לניהול סיכוני אשראי

היחידה לניהול סיכוני אשראי משמשת כגוף מטה בלתי תלוי לניהול וניתוח סיכוני האשראי. היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים והינה עצמאית אל מול תהליכי החיתום ואישור האשראי. תפקיד היחידה לגבש מתודולוגיות לניהול סיכוני אשראי התואמות את היעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, להטמיע בארגון תרבות לקיחת סיכונים מושכלת במסגרת המגבלות, כלומר ביצוע עסקות שאינן חורגות מהמגבלות במחיר התואם את הסיכון ולבצע בקרה שהבנק פועל בהתאם למדיניות שנקבעה. היחידה משמשת כיחידת המטה האחראית על בקרת התהליכים ומתודולוגיות ניהול סיכוני האשראי בחברות הבנות, בקבוצת הבנק. היחידה קיבלה לתחום אחריותה את ריכוז נושא סיווגים והפרשות בבנק כחלק מהיערכות ליישום הוראה 311 והוגדר גורם מרכז לנושא ההפרשה הפרטנית וההפרשה הקבוצתית בגין סיכוני אשראי. במסגרת היחידה לניהול סיכוני אשראי פועלות שלוש מחלקות:

המחלקה לניהול סיכוני תיק האשראי אחראית על פיתוח מתודולוגיות לזיהוי, לבקרה ולניהול סיכוני אשראי, פיתוח מודלים למדידת דירוג סיכון האשראי ותימחורו ברמת הלווה הבודד וברמת התיק, פיתוח מודלים להקצאת הון כלכלי בגין סיכון האשראי לסגמנטים השונים, קידום היערכות למדידה של סיכוני אשראי בהתאם לגישת המודלים הפנימיים, פיתוח מתודולוגיות לחישוב הפרשה קבוצתית עבור יישום הוראת חובות פגומים, ניטור חשיפת האשראי, רמת סיכון האשראי ועמידה במגבלות האשראי של הקבוצה ודיווח התוצאות להנהלת הבנק ולדירקטוריון, אחריות על ביצוע תרחישי קיצון ברמת הבנק והקבוצה ועל ניטור, מדידה וניהול של סיכון ריכוזיות האשראי.

במסגרת הוראה 311 הוקם צוות אשר ירכז את תהליך כתיבת ואישור מדיניות האשראי של הבנק.

המחלקה לבקרת אשראי מבצעת הערכות בלתי תלויות של רמת סיכון האשראי לכל הלווים העסקיים הגדולים של הבנק בסבב תלת שנתי או בתדירות גבוהה יותר לאותם לוויים שהוערכו כבעלי פוטנציאל סיכון. כמו-כן מתבצעת בדיקת מהימנות דירוג האשראי של הלווים שנבדקו. המחלקה אחראית על פעילות בקרת אשראי בסניפי הבנק וחברות הבת בחייל ובמסגרת זו מבוצע מעקב הן לגבי תהליכי הבקרה והן לגבי היקפי הבקרה ועמידה בתוכניות העבודה. במסגרת יישום הוראה מספר 311 תבחן המחלקה את נאותות הסיווג וההפרשה הפרטנית בבנק ותביא המלצותיה לקביעת סיווגים והפרשות לחובות פרטניים בהתאם למדרג הסמכויות. **המחלקה לניתוח אשראי** הוקמה במסגרת הערכות להוראה מספר 311 ובוחנת עסקות אשראי מהותיות/שינוי מהותי בתנאי אשראי וכן בקשות להעלאות דירוג. המחלקה תספק חוות דעת של פונקציית הסיכון כחלק מתהליך אישור האשראי.

סיכוני השוק והנזילות

כללי

סיכון שוק – סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים שיפורטו להלן.

סיכון ריבית – סיכון להפסד או ירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.

סיכון אינפלציה ו/או סיכון שער חליפין – סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין או כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן.

סיכון מחיר מניות – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. הקבוצה מחזיקה מניות בעיקר לצורכי השקעה (לא למסחר), וירידה בערכן עשויה לפגוע בהון הבנק. היקף החזקות הקבוצה במניות זמינות למכירה עומד נכון למועד הדוח על כ-2,221 מיליון ש"ח ועל כ-33 מיליון ש"ח במניות למסחר.

סיכון מרווח – סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים.

סיכון נזילות – מוגדר כסיכון לרווח התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צורכי נזילותו.

הבנק רואה את ניהול הנזילות בפרספקטיבה רחבה הכוללת גם שמירה על יכולת של הבנק לעמוד בכל התחייבויותיו הנוכחיות (לרבות התחייבויותיו החוץ-מאזניות), וגם כיכולת לעשות זאת מבלי לפגוע בהתנהלות השוטפת (קרי ביכולתו של הבנק להמשיך ולממן עסקים חדשים לפי הצורך/הרצון) וביכולות הקיימות של הבנק ומבלי להיקלע להפסדים חריגים.

ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי ההנהלה והדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח על בסיס כלכלי, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

הניהול הגלובלי של הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי (בניהול נ"ה) ושל התיק למסחר (שעיקרו בחדרי העסקות) נעשה תחת אחריות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובהנחייתו. הניהול השוטף והפיקוח על ניהול הנכסים וההתחייבויות והמסחר הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים והתחייבויות ובאגף חדרי עסקות וברוקראז' בחטיבת שווקים פיננסיים בתל-אביב, וביחידות לניהול נכסים והתחייבויות ובחדרי העסקות בסניפי הבנק בניו-יורק ובלונדון, הכפופים מקצועית למנהל חטיבת שווקים פיננסיים, לפי העניין. הבקרה השוטפת והמעקב על הפעילות בסניפי חו"ל מתבצעים על-ידי יחידות מקומיות, בתיאום מלא ותוך דיווח שוטף ליחידות המקבילות בהנהלה הראשית, בהתאמה לתפישה הבקרתית (מעגלי הבקרה).

בנוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה תפעולית על-ידי יחידות שונות בחטיבת שווקים פיננסיים. מטרתה של בקרה זו הן בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דיווח שונות ואיתור שגיאות תפעוליות.

מסגרות הסיכון משקפות את תיאובן הסיכון של הבנק לסיכוני שוק. דהיינו, רמת הסיכון שההנהלה והדירקטוריון מוכנים לשאת במסגרת הפעילות העסקית על מנת להשיג תשואה/ערך. המסגרות מאושרות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומי המסחר השונים. גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה ושער החליפין שקל/דולר. התיאובן לסיכון שוק בבנק נקבע במונחי VaR ו/או רגישויות ו/או תרחישים.

הדירקטוריון והועדה לניהול ובקרת סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון. הדיווחים כוללים: סקירת נושאים שנדונו ודווחו בצוותים, לרבות החלטות עיקריות; עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות; תוצאות הפעילות; סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות מנהלים, אירועים חריגים); בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות העסקות לפעילויות השונות בהתאם למדרג הסמכויות; תמונת סיכון כלל הבנק וחברות בנות בנקאיות בקבוצה; דוח בקרת סיכוני שוק רבעוני.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק וסיכון הנזילות מותווית ומבוקרת על-ידי צוות ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי, וצוות הנהלה השקעות המורכבים מחברי הנהלת הבנק בראשות מנכ"ל הבנק. המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאים לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוותי ההנהלה, לוועדות הדירקטוריון, או למליאת הדירקטוריון.

הפעילות השוטפת, מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק, האחד בראשות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים והשני בראשות מנהלת אגף נ"ה. צוות מקומי פועל גם בניו-יורק. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בדבר חשיפות לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין.

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בכלל חברות בת בנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברת ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכוני שוק ונזילות מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברת בת בנקאית. החשיפה לסיכוני שוק ונזילות של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון.

בניהול סיכוני שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (נני"ה - התיק הבנקאי, "Non Trade") לבין החשיפות בתיק למסחר ("Trade").

א. סיכוני שוק בתיק הבנקאי

חשיפות בתיק הבנקאי נוצרות בעיקר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת ונובעות ממתן שירות ללקוחות הבנק, לחברות הבנות, לחדרי העסקות או מפעולות אחרות. שינויים בפוזיציה הם בדרך כלל הדרגתיים, הכלים לניהול החשיפה בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק הנוסטרו, הנפקת מכשירי חוב, גידור באמצעות עסקות חוץ-מאזניות ועוד. ניהול החשיפות שלא למסחר של הבנק מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם. השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (שאינו למטרות מסחר) מכוון להשגת יעדים, לקיחת פוזיציות בכפוף לעמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, מטבע וריבית).

חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי הפעיל לשלושה מגזרי הצמדה: שקל לא-צמוד; שקל צמוד מדד; ומטבע-חוץ, לרבות שקלים צמודי מטבע-חוץ. זוהי חשיפה גלובלית, מאזנית וחוץ-מאזנית, המגלמת את הפעילות בכל יחידות הבנק, בסניפים ובהנהלה ראשית, בארץ ובחול. "ההון הפיננסי הפעיל" של הבנק מוגדר, כהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי וההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, בניכוי השקעות בחברות מוחזקות (למעט חברות בנות בחול) הנמצאות בשליטה מלאה וחברות בנות שהניהול הפיננסי שלהן נעשה על-ידי הבנק) ובניכוי רכוש קבוע ונכסים לא-כספיים אחרים, נטו. לצורך ניהול החשיפות, מתייחסים בבנק אל ההון הפיננסי הפעיל כאל מקור שקלי לא-צמוד.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של ההון, דהינו השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות, ו/או על הכנסות הריבית נטו ("רגישות חשבונאית"). הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. קיימות מגבלות על רגישות הערך הכלכלי של הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחישי שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית. לצורך חישוב החשיפה לשינוי בשערי הריבית במגזר השקלי הלא-צמוד, מתייחס הבנק לחלק מיתרות פיקדונות העו"ש של הציבור כהתחייבות ארוכה (עד שלוש שנים). כמו-כן קיימות הנחות על פרעונות מוקדמים של משכנתאות. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת, בהתאמה ליעדי הבנק, להשגת מבנה החשיפה הרצוי בכל אחד מהמגזרים (שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומטבע-חוץ וצמודי), בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות. בנוסף, נמדדת רגישות ההכנסה השנתית לשינויים בעקומי הריבית. הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

בניהול תיק הנוסטרו חשוף הבנק בנוסף לסיכוני השוק והנזילות גם לסיכוני אשראי ומרווחי אשראי. לחשיפות אלה הוגדרו מגבלות פיזור ואחרות, וכן קיבולת סיכון במונחי תרחיש קיצון. הפעילות מנוהלת על-ידי יחידות יעודיות שהוקמו למטרה זו והמעקב אחריה הינו באחריות צוות הנהלה השקעות שהוקם למטרה זו.

ב. סיכוני שוק בתיק למסחר

סיכוני שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור הנוסטרו. הפעילות מבוססת על ניהול דינמי של הפוזיציות לרוב באמצעות מכשירים פיננסיים סחירים ונזילים. השינויים בהיקף החשיפות עשויים להיות מהירים, כפונקציה של נזילות וסחירות המכשירים בשווקים, של אופי פעילות הלקוחות ושל הפוזיציה הרצויה. החשיפות למסחר מתבצעות באחריות חדרי העסקות בארץ ובחול. הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון יעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Derivatech-1 Opics, Summit וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכוני השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים גם במערכת Algorithmics.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות בבנק, במטבע-חוץ ובשקלים, מנוהל ומבוקר באופן שוטף, בהתאם למדיניות קבוצתית, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף ניהול ומתבצע באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ. דוח סיכון נזילות יומי מופק ממערכת ממוחשבת מקיפה לניהול נכסים והתחייבויות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות", הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפיקדונות בבנק לאורך תקופות ארוכות וכולל תרחישים שונים, לגבי שיעורי המחזור והפירעון של הנכסים וההתחייבויות. בכל תרחיש מחושב יחס נזילות, אשר לא יפחת מרמת מינימום המוגדרת בהוראה. התרחישים המופעלים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל, ומצבים חריגים הנוגעים לכלל המערכת וספציפית לבנק. בכל אחד מהתרחישים נבחן פער הנזילות, לתקופה של עד חודש, למוח הנכסים הנזילים. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מחזור פיקדונות. התקופות העולות על חודש נבחנות באופן שוטף למוח פעילות הבנק, וכן מחושבים מדדי סיכון נוספים, בשקלים ובמטבע-חוץ.

הבנק הכין תוכנית לטיפול במשבר נזילות ברמות שונות. התוכנית כוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על מצב של משבר והצעדים המתחייבים בהתממשות תרחישים מוגדרים. הצעדים כוללים התכנסות צוותים, מערכת דיווח וסדרת פעולות להתמודדות עם משבר אפשרי. כן נקבעו תרחישים לבחינת השפעת שינויים בקצב הביצוע של התוכנית העסקית על צורכי הנזילות בטווח של שנה.

בחודש ינואר 2013 הוציא בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342. על-פי החוזר המלווה את ההוראה בכוונת בנק ישראל לאמץ את הוראות באזל 3 בנושא סיכון הנזילות, בשינויים המתחייבים ובמועד שיקבע לאחר לימוד המלצות באזל 3 והשלכותיהן על המערכת הבנקאית. בחודש פברואר 2014 פנה בנק ישראל לבנקים בבקשה לבצע סקר לבחינת ההשפעה הכמותית של יישום הוראת באזל 3 בנזילות. הבנק נערך לביצוע הסקר.

אמידת הסיכונים ובקרתם

זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי החטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי בניתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות חטיבת שווקים פיננסיים. המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים אחראית לגיבוש מתודולוגיה לאמידת סיכונים שוק ונזילות, של קבוצת הבנק. כמו-כן, הינה אחראית לביצוע בקרה בלתי תלויה על סיכונים השוק והנזילות בקבוצה. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים, הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. בנוסף, מחושב אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), בה אומדים את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד, בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון. המגבלות העיקריות מפורטות בתת פרק "נוהל" חשיפות לסיכונים שוק ונזילות" להלן. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום.

המתודולוגיה לאמידת סיכונים השוק

המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק אשר בשימוש בבנק אושרה על-ידי הדירקטוריון והנהלה. המתודולוגיה כוללת גם חישובי VaR וגם הפעלת תרחישי קיצון (Stress Test) על כל תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי. המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק תואמת את היעדים האסטרטגיים בבנק ואת דרישות ועדת באזל ועומדת בסטנדרטים בינלאומיים. אומדן הסיכון בפעילות המסחר מחושב לפחות פעם ביום, באופן של עשרה ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הינה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות ("סימולציה היסטורית" עם משקל זהה לכל התצפיות "סימולציה מונטה-קרלו" תוך מתן משקל גדול יותר לתצפיות האחרונות). מתודולוגיה זו תואמת את ההמלצות הרלוונטיות של ועדת באזל בעקבות המשבר בשווקים בארצות-הברית. האומדן מספק התראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עלייה בתנודתיות. שערך מלא של התיק למסחר מתבצע לפחות אחת ליום, בתרחישים שונים, לצורך אומדן. אמידת הסיכון של פעילות התיק הבנקאי מתבצעת אחת לחודש בשיטה ההיסטורית ובאופן של חודש.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בפעילות המסחר בבנק

1. סימולציית מונטה קרלו מניחה, כי גורמי הסיכון מתפלגים נורמלית. הנחה זו איננה מתקיימת תמיד במציאות.
 2. הסימולציה היסטורית מניחה, כי ההתנהגות היסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.
 3. שינוי פתאומי בגורם סיכון אינו ניתן לחיזוי בשתי השיטות.
 4. בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
 5. השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים יחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר ייתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
 6. אומדן הסיכון מחושב על הפוזיציות רק מספר פעמים במהלך יום העסקים.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, לגבי כל תחומי הפעילות למסחר, כמפורט להלן.
- בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest), במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון בתיק למסחר. מספר החריגות נבחן על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל כאשר עד ארבע חריגות מתוך כמאתיים חמישים תצפיות בשנה נחשב כ"תחום הירוק" (לרמת מובהקות של 99%). תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיית להנהלה ולדירקטוריון. בשנת 2013 דווחו שלוש חריגות אשר הגבוהה ביניהן עמדה על כ-3 מיליון ש"ח. על-פי תוצאות הבדיקה, המודל עומד בקריטריונים שהוגדרו על-ידי ועדת באזל לקבלת המודל.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בתיק הבנקאי

1. ככלל, סיכון האשראי הגלום בנכסים אינו מהווה פרמטר בחישובים שנעשים, אשר מטרתם להתמקד בכימות סיכונים השוק בלבד.
 2. המידע המשמש לאמידת הסיכון נאסף ממערכות מיכון שונות.
 3. לחלק קטן מן האופציות הגלומות בפקדונות ותוכניות חיסכון שונות שהוצעו לציבור, ניתנה התייחסות חלקית בלבד על בסיס דלתא. בשיטה זו, תתכן הטיה מאומדני הרגישות האמורים לעיל, בפרט בתנודות חריפות בגורמי הסיכון. יחד עם זאת, לרובן ככולן מבוצע שערך מלא בתרחישים במערכת לניהול סיכונים השוק.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, כמפורט להלן.

המתודולוגיה להפעלת תרחישי קיצון

- המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק בבנק כוללת גם הפעלת תרחישים (Stress tests) על תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי בנוסף לחישוב ה-VaR.
- המחלקה לניהול סיכונים שוק מפעילה סוגי תרחישים על-פי המקובל בעולם:
- א. ניתוח רגישות - רגישות התיק לגורמי הסיכון השונים נבחנת באמצעות הרצת תרחישים על גורם סיכון אחד, כאשר שאר גורמי הסיכון נשארים קבועים. בדרך זו ניתן לבחון את השפעתם של גורמי הסיכון העיקריים על התיק;
 - ב. תרחיש היסטורי גרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של חמש השנים האחרונות. החישוב מבוצע באופק של עשרה ימי עסקים על התיק למסחר ובאופק של חודש על כלל הבנק;
 - ג. תרחישים מאקרו כלכליים - תרחישים סובייקטיביים שפותחו בשיתוף עם המחלקה הכלכלית של הבנק;
 - ד. תרחישי ריבית קבועים - סט תרחישים שבו הריביות העיקריות שהבנק חשוף אליהן מתרחשות בשינויים מקבילים ולא מקבילים;
 - ה. תרחישים קיצוניים במתודולוגיה דומה לזו המופעלת ביצירת תרחישי VaR, המבוססים על התנודתיות של גורמי הסיכון בתקופת לחץ בשווקים.
- העקרונות המנחים את קביעת והפעלת התרחישים אושרו על-ידי צוות ההנהלה.

חשיפות כלל הבנק

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2013:

חינוח בשנת 2013	מקסימום בשנת 2013	ליום 31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח			
			תרחיש
(69)	(84)	(78)	ירידה של 1% במדד

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במרבית המטבעות הסחירים בעולם, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים. בשל קיומן של מגבלות על חשיפות המטבע, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בהמשך, חשיפת המטבע נטו נמוכה באופן יחסי.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי המטבע העיקריים (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד כל המטבעות האחרים), ליום 31 בדצמבר 2013:

התחזקות של 10%	התחזקות של 5%	התחזקות של 5%	היחלשות של 5%	היחלשות של 10%	
במיליוני ש"ח					
					מטבע
97	29	(24)	(70)		דולר
(2)	-	11	36		אירו
(6)	(1)	6	13		יין יפני
2	2	1	3		דולר קנדי
15	6	1	8		לירה שטרלינג
6	2	2	7		פרנק שוויצרי

קיימות מגבלות על רגישות הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחיש שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2013:

מינימום בשנת 2013		מקסימום בשנת 2013			31 בדצמבר 2013		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
51	(39)	213	(189)	(20)	213	(189)	בבנק
50	(38)	214	(190)	(20)	214	(190)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	4	(4)	-	(1)	1	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
32	(6)	(242)	246	6	(59)	61	בבנק
(255)	(22)	(246)	245	5	(48)	50	מזה: בתיק הבנקאי
(11)	17	44	(26)	1	(11)	11	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
4	(4)	(29)	30	1	12	(10)	בבנק
(2)	2	(36)	38	-	24	2	מזה: בתיק הבנקאי
-	(1)	(12)	(12)	1	(12)	(12)	בתיק למסחר

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2012:

מינימום בשנת 2012		מקסימום בשנת 2012			31 בדצמבר 2012		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
(31)	(14)	184	(148)	(9)	106	(78)	בבנק
(31)	(15)	185	(149)	(9)	107	(79)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	(2)	1	-	(1)	1	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
(120)	127	285	288	27	(230)	281	בבנק
(118)	125	(287)	287	27	(276)	270	מזה: בתיק הבנקאי
(14)	(15)	46	19	-	46	11	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
(1)	-	(41)	34	1	(10)	12	בבנק
(4)	(1)	(38)	39	1	(14)	7	מזה: בתיק הבנקאי
(2)	(5)	14	(12)	-	4	5	בתיק למסחר

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון.

במסגרת בחינת תרחישי קיצון, נבחנת רגישות השווי הכלכלי של הבנק לתרחיש ההיסטורי הגרוע ביותר שארע בחמש השנים האחרונות, הכולל שינויים בגורמי הסיכון השונים בטווח של חודש. יצוין כי מתחילת שנת 2013, הרגישות כאמור לא עלתה על 681 מיליון ש"ח.

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2013 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
362,182	11,576	9,633	52,525	60,404	228,044	נכסים פיננסיים*
510,427	23,581	24,307	170,777	14,376	277,386	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
338,421	7,317	14,457	67,975	48,729	199,943	התחייבויות פיננסיות*
511,904	25,506	19,163	158,390	19,107	289,738	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
22,284	2,334	320	(3,063)	6,944	15,749	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2012 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ** ⁽¹⁾			מטבע ישראלי ⁽¹⁾		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
360,297	13,385	8,999	56,540	62,442	218,931	נכסים פיננסיים*
471,843	24,592	22,684	174,019	15,216	235,332	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
337,835	8,596	14,238	68,042	53,021	193,938	התחייבויות פיננסיות*
474,964	28,799	17,478	163,038	18,752	246,897	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
19,341	582	(33)	(521)	5,885	13,428	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** רבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
 (1) הוצג מחדש לאחר ייחוס השפעות מיישום של FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.

להלן השפעת שינויים הפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2013:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**		שינוי בשווי הוגן		מטבע-חוץ*				מטבע ישראלי	מטבע ישראלי
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח									
השינוי בשיעורי הריבית									
(1.2%)	(260)	22,024	2,232	279	(3,093)	6,805	15,801	גידול מידי מקביל של אחוז אחד	
(0.2%)	(39)	22,245	2,318	316	(3,066)	6,924	15,753	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	
1.5%	344	22,628	2,423	376	(2,946)	7,089	15,686	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד	

להלן השפעת שינויים הפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2012:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**		שינוי בשווי הוגן		מטבע-חוץ*				מטבע ישראלי	מטבע ישראלי
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד ⁽¹⁾	לא-צמוד ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
השינוי בשיעורי הריבית									
(0.4%)	(78)	19,263	406	(25)	(389)	5,869	13,402	גידול מידי מקביל של אחוז אחד	
(0.0%)	(7)	19,334	565	(33)	(506)	5,883	13,425	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	
1.0%	202	19,543	753	(13)	(628)	5,922	13,509	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד	

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 ** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
 (1) הוצג מחדש לאחר ייחוס השפעות מיישום של FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.

חשיפות בפעילות למסחר

החשיפות למסחר הן תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק ושל ניהול דינמי של תיק נכסים פיננסיים נזילים. מטרת הפעילות להשיא את תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמת סיכון מבוקרת ומאושרת. ההרשאות לפעילות, כמו גם הסיכון שבפעילות, נמדדים, לפי העניין, במונחים של הערך בסיכון (VaR), במונחים של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות בתרחישי קיצון, במונחים של רגישות לגורמי סיכון וכמו-כן במונחים של היקף הפעילות. אמידת הסיכון, וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר, מתבצעות לפחות אחת ליום. בנוסף על הרשאות ספציפיות לכל פעילות, בנפרד, נקבעה הסמכה כוללת במונחים של הערך בסיכון (VaR) לפעילות המסחר בחדרי העסקות בבנק.

חשיפות מטבע - עשיית שוק ומסחר

בכל אחד משני חדרי העסקות של הבנק פועל דסק ספוט-פורוורד במטבע-חוץ ובשקלים. בחדר העסקות בתל-אביב פועל גם דסק אופציות במטבע-חוץ ובשקלים. פעילות המסחר ועשיית השוק במטבע ובאופציות נעשית בכפוף למגבלות סיכון שונות ובמסגרת הרשאה כוללת לחשיפת ש"ח/מטבע-חוץ המוקצית לפעילות זו מתוך המגבלה הכוללת של חשיפת ההון הפיננסי של הבנק למטבע-חוץ.

חשיפות ריבית – עשיית שוק ומסחר

חדר העסקות בתל-אביב פעיל גם בתחום חשיפות למסחר בריבית, ומנהל דסק למסחר במכשירי ריבית בשקלים לרבות עשיית שוק באופציות ריבית ודסק למסחר באגרות-חוב ממשלתיות. פעילות הדסקים מתנהלת בכפוף למגבלות על אומדני סיכון ומגבלות אחרות שאושרו על-ידי ההנהלה והדירקטוריון.
להלן אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR) ליום 31 בדצמבר 2013:

מינימום בשנת 2013	מקסימום בשנת 2013	חמוצע בשנת 2013	ליום 31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח			
5	41	16	34

ך-הכל מסחר בחדרי העסקות

נוהלי חשיפות לסיכונים שוק ונזילות

מדי שנה מוצג לאישור הדירקטוריון מסמך חשיפות לסיכונים שוק ונזילות לשנת הפעילות הקרובה, במסגרתו מאושרים, בין היתר: מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בכלל הבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון, מסגרות לפעילות ההשקעות לנוסטרו ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר. מסמך החשיפות לשנת 2014 משקף את תוכנית העבודה של חטיבת שווקים פיננסיים, לרבות הרחבת הפעילות בתיק ההשקעות וגיוון הכלים בפעילויות השונות.

להלן המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכונים שוק בכלל פעילות הבנק ובפעילות המסחר בנפרד, ליום 31 בדצמבר 2013:

מגבלה	במיליוני ש"ח	% מההון הפיננסי הפעיל
כלל פעילות הבנק	אומדן סיכון כולל (VaR)	950
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	500	
שקל לא-צמוד	620	
מטבע-חוץ	370	
רגישות הנגזרים בתיק הבנקאי לשינוי של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	180	
שקל לא-צמוד	150	
חשיפות בסיס במגזר:		
שקל צמוד מדד	+/-100	
מטבע-חוץ לרבות צמודי מטבע-חוץ	+/-30	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	500	
קיבולת סיכון - הפסד תיאורטי בתרחיש קיצון בתיק ההשקעות	*2,700	
היקף השקעה כולל לנוסטרו	**14,500	
מזה: היקף השקעה במניות	3,000	
אומדן סיכון כולל (VaR)	200	
מזה: תיק למסחר	חשיפת ש"ח/מטבע-חוץ	+/-10
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	200	
חשיפת מטבע-חוץ/מטבע-חוץ במסחר ובמטבעות	800	

* לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל, וכן סכומים מוגבלים של אגרות-חוב הבאות: אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית המוחזקות בסניף ניו-יורק, אגרות-חוב של ממשלת שוויץ (או בערבותה) המוחזקות בשוויץ ואגרות-חוב ממשלת תורכיה המוחזקות בתורכיה.
** לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל ואגרות-חוב ארצות-הברית לזמן קצר.

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכונים השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכונים הריבית והמניות בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכונים המטבע בקבוצת הבנק.

המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 339 בנושא "ניהול סיכונים", קיימת בבנק יחידה העוסקת בניהול סיכונים תפעוליים וסיכונים שוק. יחידה זו כפופה לחבר ההנהלה הממונה על החטיבה לניהול סיכונים. אמידת סיכונים השוק והנזילות וקיום הבקרה עליהם מתבצעים במחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות, באופן בלתי תלוי, זאת בנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת שווקים פיננסיים.

סיכונים תפעוליים ומשפטיים

א. הסיכונים התפעוליים

כללי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידת קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות בנושאי משאבי אנוש, אבטחת מידע, ביטחון, בקרות תהליכים, פעילות בחירום, תוכניות להמשכיות עסקית ועוד.

ניהול הסיכונים התפעוליים

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומיקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות. האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"ל חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים. הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפוקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים:

- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים.
 - צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות המנכ"ל.
 - צוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.
- מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקן 206 בנושא מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי, המתייחסת בין היתר להקצאת ההון בגין הסיכונים התפעוליים, וכן על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקן 350 בנושא ניהול הסיכון התפעולי, התואמת את ההנחיות המעודכנות במסמך של באזל מיוני 2011 בנושא Sound Practice בניהול הסיכון התפעולי.
- מאז שנת 2010 הבנק פועל על-פי הגישה הסטנדרטית של באזל 2 והדרישות התואמות לניהול בנקאי תקין. התוכנית האסטרטגית לשנים הבאות כוללת, בין היתר, העמקה והרחבה של חלק מהפעילויות והתאמה לעדכונים במסמכים והנחיות רגולטוריות רלוונטיים. במסגרת הגישה הסטנדרטית מתנהלים בין היתר פרויקטים ופעילויות, כמפורט להלן:
- דיווחים רבעוניים מוגשים לצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר יישום הגישה הסטנדרטית בקבוצה, תוכנית העבודה, סטטוס הפרויקטים בביצוע, מידע אודות אירועים תפעוליים וממצאי הסקרים.
 - איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים, ותומך במיפוי ובהערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם.

מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקורות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכוני מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום ההמלצות. אחת לשלוש שנים מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוחי עומק וניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים.

- מטרת הפעילות לזהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים (הממוצעים והקיצוניים) והבקורות הקיימות ולהוסיף בקורות במידת הצורך, תוך הפעלת שיקולי עלות תועלת.
- מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי, "באזל 2 - פמל"ה", הוטמעה ביחידות הבנק. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקורות, איסוף KRI (אינדיקטורים עיקריים לסיכון), נושאים לטיפול, הפקת לקחים ודיווחים.
- גובשה ומיושמת מסגרת כוללת של עקרונות וסטנדרטים בנושא פישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק.
- הוגדרה תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים.

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות - בתחום אבטחת מידע מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל, חוק הגנת

הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגית המידע ולמזער את סיכוני אבטחת המידע. ביום 6 בדצמבר 2012 פורסם מכתב סופי של הפיקוח על הבנקים בנושא "השלכות של סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות על הדוח לציבור". לפיו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי להעריך את סיכוני אבטחת המידע ולהתחשב בכל המידע הרלוונטי, לרבות תקריות קיברנטיות קודמות, חומרתן ותכיפותן. במסגרת זו נדרש להעריך את ההסתברות לתקריות קיברנטיות ואת ההיקף האיקטי והכמותי של סיכוני אבטחת מידע, לרבות העלויות האפשריות והשלכות נוספות הנגרמות בשל שיבושים בפעילות או שימוש שלא כדן בנכסים או במידע רגיש. כמו-כן, יש להתחשב בנאותות פעולות המנע לצמצום סיכוני אבטחת מידע והתקפות קיברנטיות. מטרתן של מתקפות קיברנטיות, הינה ניצול לרעה של מערכות מחשב ורשתות בארגונים מבוססי טכנולוגיה, לערער או לפגוע במערכות מבוססות מחשב או לעקוב אחר פעולות אלקטרוניות של יחידים ללא רשותם.

המתקפות יכולות להתבצע ללא ידיעת המשתמשים, להפריע לפעילות השוטפת, לפגוע בשירותי המחשוב עד למניעת פעילותם, להשביחם או להאט אותם באופן משמעותי או לחלופין לאסוף מודיעין ומידע.

בשנים האחרונות חל גידול בתכיפות ובחומרת התקריות הקיברנטיות להן הבנק חשוף, וישנה אפשרות כי בעקבות התקפות קיברנטיות הבנק יישא בעלויות ויסבול מהשלכות שליליות כגון שיבוש הפעילות של הבנק, גניבת נכסים פיננסיים של הבנק או לקוחותיו או פגיעה במוניטין המשפיעה על אמונם של לקוחות או של משקיעים.

הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים ומיחשוביים) כדי למזער ואף למנוע את הסיכון, אך לא ניתן להבטיח הגנה מושלמת.

היערכות לחירום - במטרה לשמור על הרציפות העסקית, השרידות והמשכיות הפעילות של הבנק באירוע חירום, בהתאם להוראה

355 בנושא ניהול המשכיות העסקית ובהתאם להוראת בנק ישראל 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע, קיימת בבנק היערכות רציפה המבוססת על תוכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכותו לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום ועדכון תוכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם.

בנוסף, מבצע הבנק מספר תרגילי חירום כל שנה, הכוללים הן תרחישים תפעוליים והן תרחישים עסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, מנהלות, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. הבנק מקים אתר מחשוב מרכזי חדש מרוחק להבטחת זמינות ומיגון למערכות המידע המרכזיות.

במסגרת היערכות העסקית הבנק נערך לקבוצה של תרחישי חירום, שבגינם עלול להיגרם לזיק משמעותי, שעבורם מנטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תוכניות מגירה להמשכיות עסקית. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות הנהלה תרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תוכניות המגירה היא באחריות הנהלה או של צוות הנהלה לטיפול בהיבטים הפיננסיים שעל הקמתו יוחלט על-פי צירטר צוות הנהלה לטיפול במשברים פיננסיים. מדיניות המשכיות העסקית אומצה גם בחברות בנות בארץ ובעולם וכן בסניפי חו"ל של הבנק בהתאמה, על בסיס המתודולוגיה המקובלת בארץ. מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הישראלי BS25999 ונמצא במהלך התעדה לתקן בינלאומי ISO22301.

ביטוח – לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית; (3) ביטוח פשעי מחשב לכיסוי נזקים לבנק וללקוחות הבנק כתוצאה מפריצה במזיד למערכות המחשב של הבנק. הפוליסות הבנקאיות כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות החרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ומימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג', חבות מעבידים, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם לצרכיו וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. במסגרת מילוי הדרישות לניהול תקין על-פי הנחיות באזל (Sound Practice), קיים שיתוף פעולה תוך חילופי מידע בין המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים ובין היחידה המטפלת בביטוח הבנקאי.

ב. יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך

לקראת סוף שנת 2010 מינה הבנק קצין ציות ראשי, אשר תחומי אחריותו כוללים את תחומי האחריות של קצין הציות של הבנק, מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308, ושל הממונה על איסור הלבנת הון מכוח חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411. במסגרת זו הקים הבנק את יחידת קצין הציות הראשי, אשר מאגדת את יחידת הציות ויחידת איסור הלבנת הון הקיימות בבנק. יחידת קצין הציות הראשי כוללת ארבע יחידות נוספות שעובדות לצד יחידות הציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור. יחידה אחת היא יחידה בינלאומית, שתחום אחריותה הוא וידוא הציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור בשלוחות הבנק מחוץ לישראל. כחלק מכך הוכפפו עובדי צוותי הציות בסניפי הבנק בחו"ל באופן ישיר ליחידה, הן מבחינה מקצועית והן מבחינה ניהולית. יחידה שנייה היא יחידת מטה (תפעול, תיאום ובקרה) שמסייעת בידי קצין הציות הראשי בביצוע משימות מערכתיות ותפעוליות. בנוסף ליחידות אלה הוקם צוות תמיכה בלקוחות אמריקאים, שתפקידו מתן מענה לפניות הסניפים והיחידות העסקיות האחרות בנושאים הקשורים ללקוחות אמריקאים וטיפול בטפסים הנחתמים על-ידי לקוחות אמריקאים. בתחילת שנת 2012 מינה הדירקטוריון את קצין הציות הראשי גם לתפקיד הממונה על האכיפה הפנימית בניירות-ערך שעניינה וידוא יישום הוראות החוק והרגולציה העוסקים בניירות-ערך. בעקבות זאת הוקמה ביחידת קצין ציות ראשי יחידת אכיפה פנימית בניירות-ערך. במהלך שנת 2013 המשיך המהלך שהחל בשנת 2011, של מיפוי התהליכים והנהלים בבנק הרלוונטיים לנושאי ניירות-ערך ולשם איתור פערים וסגירתם ולשם יצירת מהלכי הטמעה ואכיפה נאותים.

יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכונים ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:

- להגיע ליישום מלא של הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך הבנת הצרכים של היחידות העסקיות ותמיכה בפעילותן.
- הפנמה של התנהלות עסקית מקצועית, ערכית והוגנת בקרב עובדי הבנק ומנהליו.
- שמירה מירבית על הבנק, מנהליו, עובדיו ושמו הטוב, תוך מיצוי היכולות המקצועיות של עובדי הבנק והעצמתן.
- האחריות על ניהול השוטף של הסיכון של הבנק בהיבטי הציות וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבנות בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבנות והכוונה ובקרה על-ידי יחידת קצין ציות ראשי.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך מפוקחת באמצעות שלושה ערוצים:
- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים וליישום הוראות באזל 2.
- צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל.
- דיווחים רבעוניים ושנתיים לדירקטוריון הבנק, למנכ"ל ולמנהלי החטיבות. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה, התקדמות בתוכנית העבודה, פעילויות שבוצעו ובכללן: בקרות, מיפוי פערי ידע, למידה ארגונית, פרויקטים טכנולוגיים ואחרים בתחום, דיווחים שהועברו לרשות לאיסור הלבנת הון, הפרות ודיווח על אירועים חריגים.

מדיניות הציות קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את איסור הלבנת הון וציות להוראות צרכניות. המדיניות שמה דגש על השליטה התאגידית ועל האינטראקציה עם חברות בנות וסניפים מחוץ לישראל ומתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 308, חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411. מדיניות זו נכנסה לתוקפה בסוף דצמבר 2010 ועודכנה מספר פעמים מאז. לקראת סוף שנת 2012 אישר הדירקטוריון גם מדיניות אכיפה פנימית בניירות-ערך והוחל במהלכי הטמעה רחבי היקף של נושא זה בבנק.

לצורך העמידה בהוראות החוק ובמדיניות הציות הקבוצתית מתנהלות בבנק מספר פעילויות כמפורט:

- איתור חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה ומעקב אחר תוכנית העבודה לסגירתם.
- בקורות תהליכיות, איכותיות וכמותיות אחר קיום ההוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך, ניתוחן ובניית תוכנית עבודה לצמצום הפערים שנתגלו.
- פיתוח מערך הדרכה של תחום הציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך הכולל מצגות רענון ידע ממוקדות, מדריכים מעשיים לבנקאים, סדנאות, דפיות הדרכה, מבזקי למידה, ניהול ידע בפורטל הארגוני וכדומה.
- איסוף מידע על התקדמות הלמידה בארגון בתחום הציות להוראות המסדירות יחסי בנק ולקוח ואיסור הלבנת הון ומימון טרור.
- קיום מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים הציות ופערים בנוהלי הבנק ובמערכותיו באמצעות סקר תשתיות.
- ביצוע מהלך של אבחון יחידות מקצועיות בבנק בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך ובניית תהליכי בקרה והדרכות המותאמים לאופי הפעילות של היחידות במטרה לצמצם את החשיפות לסיכונים אלה.
- גיבוש הגדרות התפקיד של קציני הציות ונאמני האכיפה בניירות-ערך במערך העסקי.
- ביצוע ניתוחי נתונים על מנת להעריך את הסיכונים בבנק וכתשתית לבניית בקורות חדשות ומערכי למידה חדשים במידת הצורך.
- ניתוח מוצרים ושירותים חדשים ופעילויות עסקיות חדשות בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך.
- פיתוח שיפורים במערכות הטכנולוגיות ובניית תשתיות חדשות לתחום הציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, לרבות מערכות העוסקות בדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ומערכות בקרה ומעקב בתוך הבנק.
- פיתוח מדדי סיכון ומדדי ביצוע בתחום הציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, לרבות הכללתם במפות האסטרטגיות של חטיבות הבנק וב-KPIs של המנהלים.
- שילוב מדדי ציות במודל התגמול של החטיבה הקמעונאית ובמדדי הישגיות של מנהלי קשרי לקוחות וניהול אשראי בחטיבה העסקית.
- קיום סיורים ביחידות העסקיות בבנק לצורך מתן מענה נקודתי בסוגיות בהן קיימת חשיפה לבנק בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, חידוד תהליכי עבודה ואתור מוקדי סיכון ביחידות אלו.
- כינוס פורומים של קציני ציות של הקבוצה לצורך עדכוני חקיקה, הטמעה של תהליכי עבודה חדשים, מערכות ויישומים חדשים ושינויים בנהלים, הצגת מצגות הדרכה ורענון ידע לצורך הדרכת שאר קציני הציות במערך וכדומה.
- ניהול של יחידות הציות בסניפי חו"ל, מתן תמיכה שוטפת ליחידות חו"ל ומעקב אחר תהליכי הציות בהן.
- בניית מנגנונים לבדיקת כשלים, לתיקון הפרות, להפקת לקחים ולמניעת הישנותם ולאכיפה כנגד מפרי הוראות הרשות לניירות-ערך.
- תמיכה ביחידות העסקיות של הבנק בטיפול בלקוחות האמריקאים.
- טיפול באירועים המצריכים הליכי בירור מעמיק והפקת לקחים.

ג. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". סיכונים מעין אלה בעבודת הבנק יכולים לנבוע כתוצאה ממכלול רחב של נסיבות שונות. כך, למשל, סיכונים יכולים לנבוע כתוצאה מהעדר מסמכים כתובים בקשר להתקשרויות שנעשו בין הבנק ללקוחותיו, בין הבנק לספקיו או לאחרים, מליקויים בחתימה ו/או העדר פרטים בהסכמים כתובים; מהיותם של הסכמים מנוסחים שלא כהלכה ו/או נתונים לפרשנות שאינה משקפת את כוונת הבנק; מהיותם של הסכמים ברי ביטול (במלואם או בחלקם) ו/או כוללים הוראות שאינן ניתנות לאכיפה וליקויים משפטיים נוספים.

הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית, הוראות רגולטוריות, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, סיכונים הנובעים מפעילות שאינה מגובה בייעוץ משפטי, או בייעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

הסיכונים המשפטיים שלובים מטבעם בסיכונים תפעוליים. כך, למשל, אפשרות העדרו של הסכם כתוב, מלא וחתום כדין לעסקה פלוגית, למרות שהסכם מסוג זה מצוי ברשות הבנק ומשמש אותו במהלך העסקים הרגיל שלו.

בבנק אושר מסמך מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר במסגרתו מושם דגש על:

- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם, תוך קביעת גורם אחראי ליישום ההנחיות.
- הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים, כדי לוודא נקיטת צעדים למניעת הסיכונים.
- בדיקת השלכות הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות הרשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה (לרבות פסיקה) ויישום לקחים אלה במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק והעברת חוות-דעת בנושא ליחידות הרלוונטיות בבנק.

לגבי חברות בנות בארץ ובח"ל, מתווה התוכנית מדיניות כללית של ניהול סיכונים שעל כל חברה להתאימה לנסיבותיה ולפעולותיה. כן נדרשו מנגנונים של דיווח מחברות אלו למנהל הסיכונים המשפטיים.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה.

סיכון תחרות

קיימים סיכונים של תחרות מהמערכת הבנקאית בארץ וכן ממוסדות פיננסיים שונים כמו חברות ביטוח, מנהלי תיקי השקעות, בנקים מחו"ל וכדומה, שעלולים לגרום למעבר של לקוחות לגופים אלה, תוך העברת כלל פעילותם או רכישה סלקטיבית של שירותים מספקים שונים, וכן סיכון לשחיקה ברווחיות הנובעת מהלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים מריבית. כתוצאה מכך, עשויים להיפגע נתח השוק של הקבוצה ורווחיותה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק וכן בתוכניות העבודה השנתיות מוגדרות דרכי פעולה להתמודדות עם התחרות.

סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחקיקה ו/או מהוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה עלולים להשפיע לעיתים על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

שינויים בחקיקה וכן התפתחויות רגולטוריות שונות, מכוחם מוטלות, בין היתר, מגבלות על החזקה במניות הבנק ועל החזקה על-ידי הבנק במניות של גופים קשורים לבנק, יש להם השפעה על פעילותו של הבנק ועשויים להשפיע על תוצאותיו העסקיות.

כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות, חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981), כמו גם בחוקים אחרים שיש להם השלכות על פעילותו, דוגמת חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנימי) התשס"ה-2005, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וכן בתקנות וכללים ובהם כללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. דיני הבנקאות משפיעים גם על חברות בנות, לרבות אלו שאינן נחשבות ל"תאגיד בנקאי" ובמידה פחותה, גם על חברות קשורות של הבנק.

מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כמו-כן, נתון הבנק לפיקוח של רשויות של משרדי ממשלה, ובמיוחד משרד האוצר.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישיות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה. דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות. דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם.

הבנק עוקב אחרי הצעות החקיקה, התקינה וההוראות של הגופים הרגולטורים שלפיקוחם הוא נתון ו/או שעלולים להשפיע על פעילות קבוצת הבנק ו/או על תוצאותיה העסקיות.

FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

בחודש מרץ 2010 חוקק ה-Foreign Account Tax Compliance Act, המוכר כחקיקת ה-FATCA, על-ידי הקונגרס האמריקאי. חקיקה זו מחייבת מוסדות פיננסיים לא-אמריקאים, בין השאר, לדווח לרשויות המס בארצות-הברית על חשבונות של לקוחות אמריקאים ושל ישויות משפטיות זרות מסוימות בבעלות אמריקאית. משטר ה-FATCA יכנס לתוקף ביולי 2014.

כמו-כן, בעקבות חקיקת ה-FATCA, נכרתו מספר הסכמים בינלאומיים לחילופי מידע בנושאי מס בין ארצות-הברית לבין מספר מדינות אחרות, לרבות מדינות שבהן יש לקבוצת הבנק נוכחות, אשר קובעים משטר דיווח שונה מזה הקבוע ב-FATCA. קבוצת הבנק נערכת לעמוד בדרישות המתחייבות מחקיקה זו, ומרגולציות נוספות הנגזרות ממנה (ובמדינות הרלוונטיות - מהנגזר מההסכם הבינלאומי הרלוונטי), הן תפעולית והן נהלית.

סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קרי-עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

צמיחת המשק בשנתיים האחרונות הייתה יציבה ברמה של כ-3.3%. יחד עם זאת, הצמיחה בשנה האחרונה כוללת את ההשפעה של זרימת הגז הטבעי ממאגר תמר. שיעור הצמיחה ללא השפעת הגז הוא כנראה סביב 2.5%. צמיחה זו נמוכה יחסית לעבר והיא הושפעה מהקיפאון ביצוא הסחורות. המשך הייסוף בשער השקל מהווה איום על רווחיות היצוא הישראלי.

סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים הקשורים לפעילות סחר חוץ ו/או מפעילות של משקיעים זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל.

ניכרת ירידה מסוימת ברמת הסיכונים הגלובליים ובפרט בכלכלת גוש האירו וארצות-הברית, אך עדיין רמת הסיכון הכלכלי ממשיכה להיות גבוהה ומתבטאת בשיעורי צמיחה נמוכים ואף שליליים בחלק ממדינות הפריפריה של אירופה, שיעורי אבטלה גבוהים ואי שקט חברתי בהתאם לכך ולמצב המשק בישראל, הבנק ממשיך לנטר את הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים משינויים אלה, ומתאים את מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך.

סיכון פוליטי-ביטחוני

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחוסר יציבות ביטחונית / פוליטית. הרעה במצב הביטחוני עלולה לגרום להאטה כלכלית במשק כולו, ולפגיעה לרעה בענפים מסוימים, כגון ענף התיירות ובתי מלון, ענף התעופה, ענף המסחר וענף הבנייה ופעילות בסחר חוץ. כמו-כן, קיים סיכון לפגיעה ביחסים המסחריים בין מדינת ישראל למדינות אחרות. מצבים אלו, שתוארו לעיל, עלולים להשפיע לרעה על יכולת גיוס מקורות במטבע-חוץ, על משקיעים שונים, על מצבם של חלק מלווי הקבוצה ועל סיכויי גביית האשראי מלווים אלה.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

ביום 11 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם. המכתב כולל היבטים לחשיפה של הבנק לסיכונים סביבתיים. סיכונים סביבתיים יכול ויכללו במסגרת סיכונים אחרים כגון, סיכונים תפעוליים, סיכוני שוק, סיכוני אשראי ועוד. במכתב מודגש כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם הינם חלק בלתי נפרד מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בבנק, ולכן נדרש הבנק לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידו, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון סביבתי מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכה של איכות האשראי שהועמד ללקוחות על-ידי הבנק.

בהתאם לכך אושרו בהנהלת הבנק מדיניות ומתודולוגיה לזיהוי, אפיון וניהול סיכוני סביבה לצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של הלווים הגדולים. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות ונהלי העבודה, נבחנו מתודולוגיות מקובלות בבנקים בחו"ל ונעשה שימוש ביועצים המתמחים בתחום.

טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, בוצע מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה בגין פעילותה הבנקאית, ובטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי גובה הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חומרה נמוכה, בינונית וגבוהה. כדי לכמת את גורמי הסיכון השונים העלולים להשפיע על הבנק, נבחנו עבור מרבית הסיכונים תרחישי סיכון אפשריים שונים אשר עלולים לקרות, כאשר לגבי כל תרחיש בוצע אומדן של מידת ההשפעה שעלולה להיות לו על יציבות הבנק ורווחיותו. כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, במספר גורמי סיכון המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים שבדקים את אומדן ההשפעה כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון.

יצוין כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים הרגיל של הקבוצה.

מספר	גורם הסיכון	השפעת הסיכון		
		נמוכה	בינונית	גבוהה
סיכונים פיננסיים				
.1	סיכון אשראי		X	
.1.1	סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות		X	
.1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית		X	
.1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/ קבוצת לווים		X	
.2	סיכון שוק	X		
.2.1	סיכון ריבית	X		
.2.2	סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	X		
.2.3	סיכון מחירי מניות	X		
.3	סיכון נזילות	X		
סיכונים תפעוליים ומשפטיים				
.4	סיכון תפעולי	X		
.5	סיכון משפטי	X		
סיכונים אחרים				
.6	סיכון מוניטין	X		
.7	סיכון תחרות	X		
.8	סיכון רגולציה וחקיקה	X		
.9	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל		X	
.10	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם		X	
.11	סיכון פוליטי/ביטחוני		X	
.12	סיכון כלכלי - פירוק גוש האירו		X	

הלימות הון

החל מיום 31 בדצמבר 2009 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות מסגרת באזל 2 (להלן: "באזל 2"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201. מסגרת באזל 2 הינה מערך של הנחיות ונוהלי יסוד, אשר פורסמו במהלך השנים 2004-2006 על-ידי ועדת באזל, המתאמת בנושאים רבים את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות. מטרת ההנחיות, בין היתר הינה להגדיר דרישה להלימות הון, בהתייחס לתיאבון הסיכון ורמת הסיכונים בפועל אליו חשוף התאגיד הבנקאי ויכולתו ליישם מערכת מקיפה לטיפול מושכל בנושאי זיהוי והערכת הסיכונים השונים, ניהול הסיכונים וקיום בקרה עליהם תוך הרחבת דרישות הגילוי בנושא. הוראות באזל 2 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוני נזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון:

1. באזל 3

1.1 היערכות לאימוץ הוראות באזל 3

בחודש מאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 2011-201 בנושא מדידה והלימות ההון, על מנת להתאימן להוראות באזל 3. התיקונים להוראות האמורות נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר האמור קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. דרישות הגילוי נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. עם זאת, בדוחות הכספיים לשנת 2013 נדרשו הבנקים לכלול גילוי בדבר ההשפעה הצפויה של יישום הוראות באזל 3. להלן מוצגת ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 וזאת בהתאם לנתוני הבנק ביום 31 בדצמבר 2013. בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר המפורטות לעיל. ביום 26 בנובמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל 2 - דרישות גילוי בגין תגמול". החוזר מפרט את הגילויים העיקריים שיש לכלול בנושא תגמול - גילויים איכותיים בדבר הגופים המפקחים על התגמול, מידע המתייחס לתכנון ולמבנה של תהליכי התגמול, תיאור הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, וכן תיאור הדרכים שבהן הבנק יוצר קשר בין הביצועים לבין רמות התגמול. כמו-כן, נדרש גילוי כמותי בדבר השווי הכולל של מענקי התגמול הקבועים והמשתנים שהוענקו לנושאי משרה בכירה ולעובדים מרכזיים אחרים. דרישות גילוי אלו יחולו על דוחות שנתיים בלבד, החל מהדוחות לשנת 2014.

1.2 סיכון נזילות

בחודש ינואר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 342 בדבר ניהול סיכון נזילות. תיקון ההוראה מיועד לחזק ולשפר את ניהול סיכון הנזילות בתאגידי הבנקאיים והוא מהווה שלב ביניים לקראת אימוצן בישראל של המלצות באזל 3 בנושא הנזילות. בחודש פברואר 2014 פנה בנק ישראל לבנקים בבקשה לבצע סקר לבחינת ההשפעה הכמותית של יישום הוראות באזל 3 בנזילות. הבנק נערך לביצוע הסקר. למידע נוסף בנושא ניהול סיכון נזילות בבנק ראה פרק ניהול סיכונים בדוח זה.

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכלל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן, נקבע כי יחסי ההון הכולל המינימליים יעמדו, עד ליום 1 בינואר 2015, על 12.5% לכלל המערכת הבנקאית ועל 13.5% לתאגידים בנקאיים משמעותיים במיוחד, זאת עד ליום 1 בינואר 2017.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

2. עדכון הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות לדיוור:

ביום 21 במרץ 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות בנושא נדל"ן לדיוור. בהתאם להנחיות, הקצאת ההון בגין הלוואות שבוצעו מיום 1 בינואר 2013 ואילך נעשית לפי שיעורי השקלול שלהלן:

- הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן הוא עד 45%, משוקללות ב-35%, ללא שינוי מהשיעורים הקיימים.
- הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן גבוה מ-45% ועד 60%, משוקללות ב-50% במקום ב-35%.
- הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן גבוה מ-60% משוקללות ב-75% לצורכי דרישת הון, במקום ב-35% או ב-100%.
- במקביל בוטלה הדרישה לשקלול ב-100% הלוואות בהן שיעור המימון עולה על 60% ובסכום של מעל 800 אלפי ש"ח ואשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הינו 25% או יותר. במקומה, כאמור, הוחל שיעור שקלול של 75% (השפעת הנחיה זו אינה מהותית). כמו-כן, הקצאת ההון הנדרשת בגין ערבויות חוק מכר במקרה שהדירה כבר נמסרה למשתכן הופחתה. ערבויות אלה משוקללות במקדם המרה לאשראי של 10% במקום 20%.

ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הגבלות על מתן אשראי לדיוור. במכתב נקבע, בין היתר, כי במקרה בו שיעור ההחזר מההכנסה הינו בין 40% ל-50% יש להקצות להלוואה משקל סיכון של 100%. האמור במכתב חל על הלוואות לדיוור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בספטמבר 2013.

גילוי בהתאם לנדבך 3

הנדבך השלישי נועד לעודד את משמעת השוק באמצעות מתן אפשרות למשתתפי השוק לפרסם פריטי מידע מרכזיים בנוגע להלימות ההון של בנקים באמצעות מנגנון של דרישות גילוי.

להלן טבלה המסכמת את דרישות הגילוי בהתאם לנדבך 3:

גילוי איכותי	גילוי כמותי	מספר עמוד
נושא		
יישום הנדבך הראשון	166	-
יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו	166	-
תחולת היישום	170	-
מבנה ההון הרגולטורי והרכב ההון	170	172
הלימות ההון	172	173
סיכון אשראי	135, 174	173
הפחתת סיכון האשראי	177	178
סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	141, 181	181
חשיפות איגוח	143, 183	183
סיכונים שוק	148	183
סיכון תפעולי	156	-
פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	273	183
סיכון ריבית בתיק הבנקאי	148	152

יישום הנדבך הראשון

יישום הוראות הנדבך הראשון, כולל בתוכו מדידת חשיפות סיכון המשמשות לחישוב ההון הרגולטורי הנדרש להקצאה לסיכונים אלה.

להלן פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הרגולטורי:

קטגוריה	גישת הבנק
סיכון אשראי	גישה סטנדרטית
סיכונים שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישת החשיפה הנוכחית
חשיפות איגוח	גישה סטנדרטית
נכסים אחרים	על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין

יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו

במסגרת הנדבך השני לבאזל 2, נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות ההון, ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון במסגרת תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון ("ICAAP"). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמת הון הולמת שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק ובתוכניות ההתפתחות והצמיחה העתידיות תוך פיתוח ונקיטת תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של תיאבון סיכון, יעדי הון, תהליכי תכנון וניהול ההון במגוון תרחישים שונים לרבות תרחישי קיצון. במקביל, הפיקוח על הבנקים נדרש לבצע תהליך סקירה והערכה של ה-ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה-SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים ולדרוש צעדי תיקון היכן שנדרש, לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיות. במסגרת סקירה זו, הפיקוח עשוי גם לדרוש מהתאגיד תוספת הון. במסגרת התהליך הפיקוחי ייקבע יחס ההון הרגולטורי המינימלי הנדרש מהבנק. בחינת ה-ICAAP על-ידי הפיקוח על הבנקים מהווה חלק ממסגרת העבודה לפיקוח ממוקד סיכון Risk Based Supervision (RBS) המעריכה, בין היתר, את פרופיל הסיכון ואת איכות ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי.

הבנק הגיש לבנק ישראל, בסוף חודש אפריל 2013, את מסמך ה-ICAAP לשנת 2012. במסגרת המסמך הגדיר הבנק את תיאבון הסיכון, העריך את הסיכונים ואת פוטנציאל ההשפעה של תמהיל נכסיו על פרופיל הסיכון של הבנק ועל בסיס הערכות אלו קבע את יעדי ההון. בסוף חודש אפריל 2014 יוגש מסמך ה-ICAAP לשנת 2013.

הבנק בוחן באופן שוטף את יכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו תוך פיתוח עסקיו. לצורך כך מתבצע מדי שנה תכנון של יתרות נכסי הסיכון ותנועות ההון (כולל בין השאר תחזית רווח נקי, תחזית חלוקת דיבידנד ותוכניות לגיוס מכשירי הון שונים) לטווח של שלוש השנים הקרובות. תכנון זה מביא בחשבון את היעדים העסקיים של הבנק וכולל בחינה של מספר תרחישים כלכליים. למיטב שיפוטו של הבנק, יש ביכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו תוך גידול בנכסי הסיכון שלו כפי שעולה מיעדיו העסקיים. הבנק אומד מדי רבעון את השינויים בפרמטרים השונים המשפיעים על יכולתו לעמוד לאורך זמן ביעדי ההון שלו, ומבצע שינויים כנדרש.

תיאבון הסיכון

דירקטוריון הבנק מגדיר את תיאבון הסיכון (Risk Appetite) ואת קיבולת הסיכון (Risk Capacity) בהתאמה לאסטרטגיית הבנק ולתוכניות העסקיות העתידיות. תיאבון זה משקף ומגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף, לקבל או לשאת במהלך העסקים הרגיל. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון.

קיבולת הסיכון (Risk Capacity) משקפת את רמת הסיכון אותה הבנק לא יעבור גם בהתממשות של תרחישי קיצון. לאור האמור לעיל, רמת הסיכון המרבית אותה הבנק נוטל במהלך העסקים הרגיל (Risk Appetite) נמוכה מקיבולת הסיכון (Risk Capacity). הנהלת הבנק אחראית על הפעולות היומיומיות ומוודאת באמצעות הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון הולמות, שהבנק פועל במסגרת ההצהרה בדבר תיאבון וקיבולת הסיכון כפי שהוגדרו, בין היתר באמצעות שימוש במגבלות (Risk Limits).

ניהול ההון

מטרת ניהול ההון הינה להביא לאופטימיזציה של התשואה על ההון תוך עמידה בהגדרות תיאבון הסיכון המפורטות, כפי שהוגדרו על-ידי דירקטוריון הבנק, בכפיפה להוראות הרגולטור. בהתאם לכך, ניהול הון אפקטיבי יבטיח:

- הקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של הבנק.
- בסיס הון איתן אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים שאליהם חשוף הבנק, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המינימלית הרגולטורית. לצורך זה הבנק מתייחס לא רק למצב ההון הנוכחי אלא גם להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישות ההון.

עקרונות מנחים בניהול ההון

ניהול ההון הוא תהליך שנתי עם אופק תכנון מתגלגל של שלוש שנים.

ניהול ההון נחשב לחלק אינטגרלי מהתוכנית האסטרטגית והפיננסית של הבנק. ניהול ההון נשען על תוכניות הצמיחה של היחידות העסקיות השונות, במטרה להעריך את דרישות ההון בתקופת התוכנית ומשמש את תהליך התכנון האסטרטגי, בהתייחס להתכנות והקצאת הון ליחידות.

צוות ניהול ההון

בבנק ישנו צוות ניהול בכיר בראשות הממונה על החטיבה הפיננסית ובהשתתפות מנהלי חטיבות שווקים פיננסיים, עסקית, אסטרטגיה, חשב, ניהול סיכונים וגורמים בכירים נוספים.

מטרות הצוות:

1) פיקוח על הגדרת המתודולוגיה ובניית תשתית לניהול הון מתקדם בבנק - הצוות מתווה את המתודולוגיה ודרכי הפעולה ומהווה צוות היגוי ליוזמות השונות הכרוכות במעבר הבנק לניהול הון מתקדם. כמו-כן, הצוות מקבל עדכון שוטף על התקדמות היוזמות ומכריע בנקודות החלטה השונות לגבי אופן יישום תפיסות הון מתקדמות בבנק. לפי תפיסת ניהול הון מתקדמת, הבנק:

- יתכנן לטווח ארוך ויקבל החלטות לגבי: כמות ההון, מבנה ההון, אופן הקצאת ההון והשימוש בו.
- ישאף למקסם את הרווח הכלכלי והתשואה להון לאורך זמן, בכפוף לאסטרטגיה, הצרכים העסקיים ותיאבון הסיכון תוך התחשבות בדרישות מחזיקי העניין השונים.

2) מעקב שוטף אחר מצב הלימות ההון של הבנק וגיבוש המלצות לפעולה בהתאם לצורך - הצוות עורך דיונים שוטפים על מצב הלימות ההון והצפי לחודשים הבאים. מדי תקופה הצוות דן גם בתחזיות ארוכות הטווח. לאור הצרכים השוטפים וארוכי הטווח, מגבש הצוות המלצות לדרכי פעולה עבור ההנהלה והדירקטוריון, בתחום גיוס הון, אופטימיזציה של השימוש בהון וויסות כמות נכסי הסיכון לאור מגבלות ההון.

לצורך בניית תהליך יסודי ויעיל לניהול ההון בבנק, ישנה מחלקה ייעודית לצורך ניהול ההון של הבנק הכפופה לממונה על החטיבה הפיננסית. המחלקה אחראית על ריכוז עבודת המטה והבקרה השוטפת בכל הקשור לניהול ותכנון ההון בבנק. במסגרת זאת, היחידה אחראית בין השאר על הנושאים הבאים: תכנון ההון; בקרה על הלימות ההון והעמידה ביעדי נכסי הסיכון; תוכניות מגירה לתרחישי קיצון; יזום פעולות הנדרשות לניהול ההון, לפי הצורך. לצורך כך, היחידה אחראית על מעקב אחר התפתחות הרגולציה בקשר לניהול ההון בארץ ובעולם ואחר דרכים מתקדמות לניהול הון בבנקים בעולם. היחידה גם אחראית על יישום מתודולוגיות של מדידת הון כלכלי ורווחיות כלכלית. מתודולוגיות אלה משמשות לקבלת החלטות לפי תשואה מתואמת סיכון ברמות הניהוליות השונות בבנק.

יעד הלימות ההון

בשנת 2010 החליט דירקטוריון הבנק, כי יעד יחס הון הליבה של הבנק יעמוד על שיעור שלא יפחת מ-7.5% ויעד יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ-12.5%.

בהתאם להוראות באזל 3, הבנק יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% וביחס הון כולל מינימלי של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017. ביום 25 בדצמבר 2013 אישר דירקטוריון הבנק את היעדים ליחסי הון מינימליים כמפורט לעיל.

להלן חישוב יחס ההון בהתאם להוראות באזל 2:

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
26,323	*28,421	הון ליבה
28,745	*30,890	הון רובד 1, לאחר ניכויים
17,801	16,341	הון רובד 2, לאחר ניכויים
46,546	*47,231	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
269,948	276,763	סיכון אשראי
5,557	4,748	סיכונים שוק
21,302	21,769	סיכון תפעולי
296,807	303,280	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.87%	9.37%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
9.68%	10.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.68%	15.57%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
4. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
**15.30%	17.60%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
**15.80%	17.70%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ		
28.37%	***26.56%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
28.37%	***27.13%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פודיסיף		
20.69%	15.56%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
21.47%	16.51%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* בניכוי דיבידנד שהוכרו לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.
 ** הוצג מחדש כתוצאה מרכישה ומיזוג של חברה אחת של ישראל.
 *** בנק הפועלים שוויץ מיישם את הוראות באזל 3 החל מהרבעון הראשון של שנת 2013.

ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 על הדוחות ליום 31 בדצמבר 2013

בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ליום 1 בינואר 2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקן 299, אשר קבעו אופן יישום מדורג בכל הקשור ליישום ההתאמות הפיקוחיות, הניכויים מההון וחישוב זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון פיקוחי. בהתאם להוראות המעבר כאמור החל מ-1 בינואר 2014 יישם הבנק ניכויים בשיעורים שווים של 20% עד לסיום תקופת המעבר ביום 1 בינואר 2018. כמו כן, נקבעו הוראות מעבר בקשר להורדה הדרגתית של מלאי כתבי התחייבות נדחים שאינם כשירים להיכלל כהון פיקוחי החל מתקרת הסכום המותר של 80% שיוכר ב-1 בינואר 2014 ויפחת בשיעורים של 10% עד ל-1 בינואר 2022.

יודגש כי הנתונים שהובאו כאומדן להשפעה הצפויה מיישום הוראות באזל 3 נערכו בהתאם למיטב ההבנה של הוראות הפיקוח על הבנקים בכל הקשור לאופן יישום ההוראות בדבר חישוב הניכויים מההון, ההתאמות הפיקוחיות, חישוב זכויות מיעוט הכשירות להכרה כחלק מההון הפיקוחי ויישום כללים אחרים לרבות הכללים בקשר להוראות המעבר. נוכח מורכבות ההוראה ופרסום עמדות הפיקוח בדבר יישומן ייתכן שיחולו שינויים בפרשנות ההוראה או במדיניות שתינקט ביישומה בשנת 2014 ואילך.

בהתאם להנחיות ההשפעה הצפויה בהתאם המפקח על של יישום באזל 3 להוראות הבנקים החלות ביום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)		במיליוני ש"ח	
הון ליבה	28,421	-	-
הון עצמי רובד **1	-	-	29,223
סך-הכל הון כולל	47,231	(357)	46,874
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	303,280	16,051	319,331
באחוזים			
יחס הון ליבה לרכיבי סיכון	9.37%	-	-
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	-	-	9.15%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.57%	(0.89%)	14.68%
יחס הון ליבה מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	7.50%	-	-
יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	-	-	***9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00%	-	***12.50%

* ההגדרות של הון עצמי רובד 1, הון כולל וההתאמות הפיקוחיות (הניכויים מההון) שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים כחלק מאימוץ הוראות באזל 3, שונות משמעותית מההגדרות שנכללו במסגרת הוראות באזל 2.
 ** לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים.
 *** יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016.

הגורמים בגינם צפוי לחול שינוי בשל אימוץ הוראות באזל 3

במיליוני ש"ח	
שינויים בהון הכולל	
256	התאמות של ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן ⁽¹⁾
(1,089)	מכשירי הון מורכבים ⁽²⁾
(2,507)	כתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
2,767	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בניכוי הפרשה כללית ⁽³⁾
106	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
110	אחר
(357)	סך-הכל

שינויים ביתרות המשוקללות של נכסי הסיכון	
7,075	סיכון CVA ⁽⁴⁾
4,364	מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי ⁽⁵⁾
2,767	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בניכוי הפרשה כללית ⁽³⁾
1,653	הלוואה המסווגת כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית ⁽⁶⁾
192	השקעות בתאגידים פיננסיים
16,051	סך-הכל

- (1) רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, לאחר השפעת המס המתייחס, בניכוי 45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה. שהוכרו בהון לפי באזל 2.
- (2) הפחתה של 20% מיתרת מכשירי הון וכתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31 בדצמבר 2013 בהתאם להוראות המעבר.
- (3) ההפרשה הקבוצתית המוכרת כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי סיכון אשראי. בנוסף סכום ההפרשה מתווסף לנכסי סיכון אשראי. בבאזל 2 הוכרה בהון ובנכסי סיכון אשראי ההפרשה הכללית בלבד.
- (4) תוספת נכסי סיכון בגין הפסדים פוטנציאליים העלולים להיווצר משערך לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).
- (5) מסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי ועד ל-10% מהון עצמי רובד 1 משוקללים במשקל סיכון של 250% בהשוואה ל-100% בבאזל 2.
- (6) הרחבת אוכלוסיית הפגומים בהתאם להגדרה בבאזל 3.

תחולת היישום

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 31 בדצמבר 2013 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, למעט בגין בנק פוזיטיף אשר לגביו כל הון מעבר לדרישות נדבך 1 אינו זמין ברמת הקבוצה ולפיכך מוקצה כנגדו הון במסגרת חישובי נדבך 2. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה פרק חלוקת דיבידנדים לעיל. לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה ביאור ג' בדוחות הכספיים.

מבנה ההון הרגולטורי והרכב ההון

בהתאם להוראות באזל 2, על התאגידים הבנקאיים לשמור על יחס הון לרכיבי סיכון, שלא יפחת משיעור של 9%. מדידת ההון לצורך הוראה זו מבוססת על חלוקת ההון להון רובד 1, להון רובד 2 ולהון רובד 3 (המוחזק כנגד סיכונים שוק). הון הליבה, אשר מהווה חלק מהון רובד 1, כולל את מרבית מרכיבי ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק (למעט רווחים נטו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה), זכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות, בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ובניכוי 50% מהשקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית.

הון רובד 1 מורכב מהון ליבה בתוספת מכשירי הון מורכבים לא חדשניים וחדשניים. מכשירי ההון הלא חדשניים כוללים מאפיינים כגון: תאריך פירעון אשר לא יפחת מ-49 שנה, הם אינם מובטחים בבטוחות כלשהן, הזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק, הם כוללים מנגנונים לספיגת הפסדים על בסיס שוטף (השעיית תשלום ריבית וקרן והמרה כפויה למניות בהתקיים הנסיבות הקבועות לאותם מכשירים) והם אינם צוברים ריבית וקרן שלא שולמו במועדם בשום דרך שהיא (למעט במקרה של תשלום בצורת מניות), לרבות במקרה בו הושעו תשלומי הריבית והקרן. מכשירי הון חדשניים הם כאלו העונים להגדרת מכשירי הון לא חדשניים, ובנוסף הם גם כוללים תמריץ לבנק לביצוע פדיון, כגון: מנגנון להגדלת שיעור הריבית לאחר חלוף מספר שנים. לבנק מכשירי הון חדשניים בלבד. הון רובד 2 של הבנק כולל הון רובד 2 עליון המורכב ממכשירי הון מורכבים חדשניים, 45% מסכום הרווחים נטו לפני השפעת המס המתחייס בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה והפרשה כללית. מכשירי ההון המורכבים החדשניים המוכרים כהון רובד 2 עליון הם מכשירים העונים על מאפייני מכשירי הון חדשניים, הכלולים בהון רובד 1, למעט העובדה שהם יכולים להיות צוברים, אין לגביהם דרישה כי יומרו למניות והזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק למעט המחזיקים במכשירי הון רובד 1. הון רובד 2 תחתון מורכב מכתבי התחייבות נדחים, אשר מאפייניהם העיקריים הינם - תקופת פירעונם לא תפחת מחמש שנים; הם מונפקים ללא בטוחות; הזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים של הבנק למעט נושים המחזיקים בהון רובד 1 ובהון רובד 2 עליון; ומסכומם המוכר כהון רובד 2, כאמור, יופחתו 20% בתחילת כל שנה מחמש השנים האחרונות לפני מועד פירעונם (כאשר במקרה של כתב התחייבות נדחה הנפרע לשיעורין, יש לבצע הפחתה כאמור, מכל שיעור). מכשירי הון מורכבים שהונפקו לפני תחילת יישום ההוראה, קיבלו את אישור המפקח על הבנקים להכללתם במסגרת ההון על רבדיו השונים.

מהון רובד 2 מנוכים 50% מהשקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית.

הון רובד 3 כולל כתבי התחייבות נדחים, אשר עונים על מאפיינים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. לבנק אין כתבי התחייבות נדחים המסווגים כהון רובד 3.

מגבלות על תמהיל ההון

- בהוראה נקבעו מגבלות על תמהיל ההון על רבדיו השונים, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:
- סך הון הליבה יהווה לפחות 70% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - סך מכשירי ההון המורכבים החדשניים, המפורטים לעיל, לא יעלה על 15% מסך הון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - סך הון רובד 2 והון רובד 3 לא יעלה על 100% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - הון רובד 2 תחתון, המפורט לעיל, לא יעלה על 50% מהון רובד 1 שאינו מוקצה כנגד סיכונים שוק (להון המוקצה כנגד סיכון שוק, ראה להלן).
 - הון רובד 3 המוחזק כנגד סיכונים שוק לא יעלה על 250% מהון רובד 1 המוחזק כנגד סיכון זה.
- מכשירי ההון המורכבים המוכרים כהון רובד 1 מגויסים על-ידי הבנק, ומכשירי ההון המוכרים כהון רובד 2 מגויסים על-ידי הבנק וכן באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה (פועלים הנפקות ו-Hapoalim International N.V.). לפרטים אודות כתבי התחייבות הנדחים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
הון רובד 1		
8,010	7,984	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
**17,873	*20,071	עודפים
302	250	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
**245	207	מכשירים הוניים אחרים
(107)	(91)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
26,323	*28,421	סך-הכל הון ליבה
2,422	2,469	מכשירים מורכבים חדשניים
28,745	*30,890	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2		
3,801	3,872	הון רובד 2 עליון
14,059	12,532	הון רובד 2 תחתון
(59)	(63)	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
17,801	16,341	סך-הכל הון רובד 2
46,546	*47,231	הון כולל כשיר

* בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.
 ** סווג מחדש בעקבות אימוץ לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. ראה ביאורים 1(ג) ו-1(ד) בדוחות הכספיים.
 לפרטים נוספים, ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים.

הלימות ההון

מדידת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מדידת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בהתאם להגדרת החשיפה: דיווח פיננסי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, קביעת ההון הרגולטורי (פיקוחי) או צרכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הרגולטורי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

יישום דירוגי אשראי חיצוני

על-פי הגישה הסטנדרטית המבוססת על דירוגים חיצוניים אשר מיושמת בבנק, שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון את דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי. דירוגי ECAI משמשים לקביעת משקל הסיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגודים

למטרה זו, משתמש הבנק בנתוני שתי סוכנויות דירוג Moody's Investors Service ו-Standard and Poor's Rating Group. להלן טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון			דירוג של חברות הדירוג		
ריבונות	בנקים	תאגידים	S&P	Moody's	
0%	20%	20%	AAA עד AA-	Aaa עד Aa3	1
20%	50%	50%	A+ עד A-	A1 עד A3	2
50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	Baa1 עד Baa3	3
100%	100%	100%	BB+ עד BB-	Ba1 עד Ba3	4
100%	100%	150%	B+ עד B-	B1 עד B3	5
150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	Caa1 או נמוך יותר	6

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קבצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים. בהתאם לכך, נבחר הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי שניתן על-ידי אחת משתי סוכנויות הדירוג האמורות.

במידה ולא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרות ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל. משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראליים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד בנקאי או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

להלן רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		
דרישות הון	נכסי סיכון	דרישות הון	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
סיכון אשראי				
190	2,113	218	2,426	חובות של ריבונות
334	3,709	376	4,175	חובות של ישויות סקטור ציבורי
473	5,257	564	6,268	חובות של תאגידים בנקאיים
11,261	125,122	11,216	124,625	חובות של תאגידים
5,019	55,765	4,863	54,028	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
3,121	34,676	3,351	37,235	חשיפות קמעונאיות ליחידים
469	5,211	495	5,499	הלוואות לעסקים קטנים
2,434	27,044	2,695	29,940	הלוואות לדיר
2	19	8	87	איגוח
993	11,032	1,123	12,480	נכסים אחרים
24,296	269,948	24,909	276,763	סך-הכל בגין סיכון אשראי
500	5,557	427	4,748	סיכונים שוק
1,917	21,302	1,959	21,769	סיכון תפעולי
26,713	296,807	27,295	303,280	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	46,546		*47,231	הון כולל
	9.00%		9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים
	8.87%		9.37%	יחס הון ליבה לרכיבי הסיכון
	9.68%		10.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	15.68%		15.57%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון

* בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי ההסכם. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הבנק. במסגרת ניהול סיכון האשראי, מוגדרת בבנק מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים, במגזרי הפעילות השונים. בקבוצה קיימת מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לוויים שונים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים, וקיים תהליך שוטף של בקרת קיום המגבלות.

לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי ולאופן קביעת ההפרשה להפסדי אשראי (הפרשה פרטנית והפרשה קבוצתית), ראה פרק "ניהול הסיכונים" לעיל.

חשיפות סיכון אשראי

להלן פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾

31 בדצמבר 2013											
רובוניות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	בנקאיים	בנקאיים	נדל"ן	ליחידים	קטנים	לדוור			אשראי	אשראי
				מסחרי						ברוטו	ברוטו
במיליוני ש"ח											
38,960	5,895	6,795	97,831	35,079	50,580	7,613	57,961	-	-	300,714	299,373
48,631	1,157	2,543	3,879	348	-	-	-	-	-	56,558	52,970
172	1,774	2,852	3,151	204	99	14	17	-	-	8,283	7,670
חשיפות											
חוץ-מאזניות											
1,928	837	1,791	68,182	47,604	47,166	3,394	2,112	174	-	173,188	171,167
אחרות											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,815	14,333
נכסים											
אחרים ⁽⁶⁾											
89,691	9,663	13,981	173,043	83,235	97,845	11,021	60,090	174	14,815	553,558	545,513
סך-הכל											

31 בדצמבר 2012											
רובוניות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	בנקאיים	בנקאיים	נדל"ן	ליחידים	קטנים	לדוור			אשראי	אשראי
				מסחרי						ברוטו	ברוטו
במיליוני ש"ח											
49,051	5,139	5,873	99,267	40,338	47,219	7,249	53,566	-	-	307,702	303,535
39,023	2,871	1,301	2,950	268	-	-	-	-	-	46,413	38,002
27	898	2,573	3,173	223	18	2	15	-	-	6,929	13,453
חשיפות											
חוץ-מאזניות											
1,486	829	1,588	68,838	41,959	47,948	3,167	2,351	187	-	168,353	167,350
אחרות											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,498	12,777
נכסים											
אחרים ⁽⁶⁾											
89,587	9,737	11,335	174,228	82,788	95,185	10,418	55,932	187	13,498	542,895	535,117
סך-הכל											

- לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
- לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
- שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) הקבועה בהוראת באזל 2 המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- כולל מזומנים, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

חשיפות האשראי ברוטו העיקריות נובעות מהלוואות שהעמיד הבנק ללקוחותיו ומחשיפות חוץ-מאזניות הכוללות בעיקר מסגרות אשראי, ערבויות והתחייבויות להעמדת אשראי.

חשיפות האשראי ברוטו ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בסך של כ-553.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-542.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, גידול בסך של כ-10.7 מיליארד ש"ח. עלייה זו נובעת בעיקר מגידול באגרות-חוב ממשלתיות בסך של כ-9.6 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפות האשראי בגין הלוואות לדיור בסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפה לתאגידים בנקאיים בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפות בגין נכסים אחרים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח וגידול בחשיפה קמעונאית ליחידים (לרבות עסקים קטנים) בסך של כ-3.3 מיליארד ש"ח. גידול זה קוזז בעיקר בשל קיטון בפיקדונות בבנקים מרכזיים ואשראי לממשלות בסך של כ-10.1 מיליארד ש"ח וקיטון בחשיפות האשראי בגין תאגידים בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח.

כ-31% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעים מחשיפה לתאגידים המטופלים בחטיבה העסקית או לקוחות אחרים שיתרת האשראי הכוללת של כל אחד מהם, המחושבת בהתאם להוראה, עולה על 5 מיליון ש"ח. שקלול נכסי הסיכון בגין לקוחות כאמור מבוצע בהתאם לדירוג של חברות דירוג בינלאומיות או 100% בהעדר דירוג כאמור.

כ-20% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעים מחשיפה קמעונאית ללקוחות שיתרת האשראי הכוללת של כל אחד מהם, המחושבת בהתאם להוראה, אינה עולה על 5 מיליון ש"ח (לרבות עסקים קטנים). ההוראה מתירה, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים לשקלול נכסי הסיכון בגין חשיפות כאמור ב-75%.

חשיפת האשראי לריבוניות, המהווה כ-16% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק, כוללת בעיקרה, פיקדונות בבנקים מרכזיים בישראל ובארצות-הברית והשקעה באגרות-חוב שהונפקו על-ידי ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית.

חשיפת האשראי בגין הלוואות לדיור, המהווה כ-11% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק, כוללת אשראי שניתן לרכישת דירת מגורים אשר יחס ההלוואה לשווי הנכס במועד העמדת ההלוואה (LTV) אינו עולה על 60%. ההוראה מתירה, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים לשקלול נכסי סיכון בגין חשיפות כאמור ב-35%-50%. הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן גבוה מ-60% משוקללות ב-75%, משקל הסיכון החל על התיק הקמעונאי הפיקוחי, בכפוף לעמידתן בתנאי הכשירות לתיק זה.

כ-15% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעים מחשיפה לחובות בביטחון נדל"ן מסחרי הכוללת אשראי שניתן לרכישת נדל"ן מסחרי מניב הכנסה.

להלן פילוח חשיפת האשראי ברוטו לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ לפי תקופה חוזית לפירעון (שהינה התקופה האחרונה) בהתאם לסוגים העיקריים של המכשירים הפיננסיים:

31 בדצמבר 2013					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
135,325	74,842	90,547	-	-	300,714
26,336	16,369	13,853	-	-	56,558
4,227	5,560	6,716	-	(8,220)	8,283
27,398	141,853	3,937	-	-	173,188
2,435	-	-	12,380	-	14,815
195,721	238,624	115,053	12,380	(8,220)	553,558

31 בדצמבר 2012					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
149,451	74,604	83,647	-	-	307,702
22,550	12,840	11,023	-	-	46,413
4,624	4,633	6,296	-	(8,624)	6,929
24,819	138,683	4,851	-	-	168,353
2,376	-	-	11,122	-	13,498
203,820	230,760	105,817	11,122	(8,624)	542,895

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (6) כולל מזומנים, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

להלן מידע על הלוואות בעייתיות והפרשות להפסדי אשראי לפי צד נגדי:

31 בדצמבר 2013			
הלוואות פגומות	הלוואות בפיגור	יתרת הפרשה על בסיס פרטני	יתרת הפרשה על בסיס קבוצתי
במיליוני ש"ח			
סקטור ציבורי	-	-	27
תאגידים בנקאיים	-	-	6
תאגידים	4,857	1,153	1,359
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,007	854	1,060
קמעונאיות ליחידים	794	271	499
עסקים קטנים	135	59	68
הלוואות לדיור	-	867	422
סך-הכל	7,793	3,204	3,441

31 בדצמבר 2012			
הלוואות פגומות	הלוואות בפיגור	יתרת הפרשה על בסיס פרטני	יתרת הפרשה על בסיס קבוצתי
במיליוני ש"ח			
סקטור ציבורי	-	9	24
תאגידים בנקאיים	-	-	5
תאגידים	3,913	1,026	1,197
בביטחון נדל"ן מסחרי	3,139	1,013	894
קמעונאיות ליחידים	973	487	505
עסקים קטנים	153	84	66
הלוואות לדיור	-	904	358
אחרים	-	-	2
סך-הכל	8,178	3,523	3,051

להתפלגות יתרת החובות הבעייתיים לפי ענפי משק, ראה תוספת 5 לסקירת ההנהלה בדבר סיכון אשראי לפי ענפי משק. להתפלגות חשיפות האשראי לפי אזור גיאוגרפי, ראה תוספת 6 לסקירת ההנהלה בדבר חשיפה למדינות זרות. למידע נוסף בדבר הלוואות בעייתיות והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים 1 ו-4 בדוחות הכספיים.

הפחתת סיכון האשראי

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות. הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו (לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי) על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

31 בדצמבר 2013								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
ריבוניות	89,691	-	2,439	-	546	-	5,401	81,305
סקטור ציבורי	9,636	-	5	-	9,060	-	571	-
תאגידים בנקאיים	13,975	-	507	-	4,942	-	8,526	-
תאגידים	170,853	1,273	165,479	-	2,756	-	1,345	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	82,036	685	81,351	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	97,215	72	181	96,962	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,908	16	23	10,869	-	-	-	-
הלוואות לדיור	59,668	155	7,957	12,226	4,142	35,188	-	-
איגוח	174	-	174	-	-	-	-	-
אחרים	14,815	569	11,765	-	-	-	-	2,481
סך-הכל	548,971	2,770	269,881	120,057	21,446	35,188	15,843	83,786

31 בדצמבר 2012								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
ריבוניות	89,587	-	1,926	-	362	-	4,173	83,126
סקטור ציבורי	9,713	9	6	-	9,152	-	546	-
תאגידים בנקאיים	11,330	-	274	-	3,951	-	7,105	-
תאגידים	171,990	927	167,859	-	2,223	-	981	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	81,701	940	80,761	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	94,350	68	127	94,155	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,279	16	12	10,251	-	-	-	-
הלוואות לדיור	55,574	183	8,509	8,958	-	37,924	-	-
איגוח	187	-	-	-	-	-	187	-
אחרים	13,496	648	10,247	-	-	-	-	2,601
סך-הכל	538,207	2,791	269,721	113,364	15,688	37,924	12,992	85,727

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

31 בדצמבר 2013							
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח							
89,965	-	1,963	-	546	-	5,401	82,055
9,644	-	5	-	8,311	-	571	757
28,595	-	506	-	17,058	-	11,031	-
167,041	1,272	161,668	-	2,756	-	1,345	-
80,423	682	79,741	-	-	-	-	-
81,953	72	181	81,700	-	-	-	-
9,625	15	23	9,587	-	-	-	-
59,668	155	7,957	12,226	4,142	35,188	-	-
174	-	174	-	-	-	-	-
14,815	569	11,765	-	-	-	-	2,481
541,903	2,765	263,983	103,513	32,813	35,188	18,348	85,293

31 בדצמבר 2012							
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח							
91,182	-	1,760	-	362	-	4,173	84,887
8,618	9	6	-	7,391	-	546	666
25,967	-	273	-	16,109	-	9,585	-
168,121	869	164,048	-	2,223	-	981	-
79,258	940	78,318	-	-	-	-	-
79,036	68	127	78,841	-	-	-	-
9,051	15	12	9,024	-	-	-	-
55,574	183	8,509	8,958	-	37,924	-	-
187	-	-	-	-	-	187	-
13,496	648	10,247	-	-	-	-	2,601
530,490	2,732	263,300	96,823	26,085	37,924	15,472	88,154

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

שימוש בביטחונות כשירים לצורך הפחתת סיכון אשראי

כחלק מניהול סיכון האשראי מקבל הבנק מלקוחותיו בטוחות לצורך הבטחת האשראי. בטוחות אלה כוללות בין היתר, נכסים פיננסיים, נדל"ן ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שיעבוד שוטף כללי על נכסי החברה. על-פי הוראות באזל 2 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

ניכוי הביטחונות לצורך חישוב יחס ההון, מבוצע לאחר שימוש במקדמי ביטחון שנקבעו בהוראה. מקדמים אלה מביאים בחשבון, בין היתר את התקופה לפירעון של הביטחון, חוסר התאמה בין תנאי הצמדה של הבטוחה ושל האשראי אותו היא מגבה ותנודתיות בשווי הבטוחה.

הביטחונות הפיננסיים הכשירים המשמשים את הבנק לצורך חישוב הלימות ההון והפחתת הסיכון, כוללים פיקדונות המהווים בטוחה על דרך שיעבוד, וכן אגרות-חוב של תאגידים בנקאיים וממשלות המשועבדות בשיעבוד קבוע. בנוסף, הבנק עושה שימוש בערבויות של תאגידים בנקאיים אשר מעבירות את החשיפה מהסגמנט של הצד הנערב לחשיפה לתאגידים בנקאיים.

הטבלה שלהלן מספקת פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי:

31 בדצמבר 2013						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	סך-הכל סכומים שנוספו	סך-הכל סכומים שנגרעו	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפת אשראי ברוטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
89,965	-	750	(476)	-	(476)	89,691
9,644	-	758	(750)	-	(750)	9,636
28,595	-	14,901	(281)	-	(281)	13,975
167,041	(2,681)	-	(1,131)	-	(1,131)	170,853
80,423	(1,522)	-	(91)	-	(91)	82,036
81,953	(1,783)	-	(13,479)	-	(13,479)	97,215
9,625	(1,082)	-	(201)	-	(201)	10,908
59,668	-	-	-	-	-	59,668
174	-	-	-	-	-	174
14,815	-	-	-	-	-	14,815
541,903	(7,068)	16,409	(16,409)	-	(16,409)	548,971

31 בדצמבר 2012						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	סך-הכל סכומים שנגרעו	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפת אשראי ברוטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
91,182	-	1,761	(166)	-	(166)	89,587
8,618	-	666	(1,761)	-	(1,761)	9,713
25,967	-	14,903	(266)	-	(266)	11,330
168,121	(2,716)	-	(1,153)	-	(1,153)	171,990
79,258	(2,415)	-	(28)	-	(28)	81,701
79,036	(1,750)	-	(13,564)	-	(13,564)	94,350
9,051	(1,018)	-	(210)	-	(210)	10,279
55,574	-	-	-	-	-	55,574
187	-	-	-	-	-	187
13,496	-	-	-	-	-	13,496
530,490	(7,899)	17,330	(17,148)	-	(17,148)	538,207

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקולול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (2) כולל חשיפות שנוספו בגין עסקות רכש חוזר.
- (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שיקולול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

השימוש בביטחונות כשירים הביא לקיטון בחשיפות האשראי המשוקללות במשקולות סיכון של 75%-100%. חשיפות אשראי בסך של כ-16.4 מיליארד ש"ח, קיבלו משקל סיכון מופחת על-ידי שימוש בעיקר בערבויות של תאגידים בנקאיים. בנוסף, שימוש בביטחונות פיננסיים כשירים, הכוללים בעיקר פיקדונות משועבדים ואגרות-חוב ממשלתיות, הביא להפחתת חשיפת האשראי הכוללת בסך של כ-7.1 מיליארד ש"ח.

סיכויי אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים הקבועים בהוראה על הערך הנקוב של העסקות, ובהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי.

לצורך חישוב חשיפת סיכון האשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מיישם הבנק את שיטת החשיפה הנוכחית, כפי שנקבעה בהוראה. על-פי שיטה זו, סיכון האשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים כולל את סכומי השווי ההוגן החיובי של הנגזרים במאזן בתוספת ערכי Add On בגין סיכון אשראי פוטנציאלי המחושב על-ידי הכפלת הערכים הנקובים של הנגזרים במקדמים שנקבעו בהוראה, ואשר לוקחים בחשבון את נכס הבסיס של המכשיר ואת התקופה לפירעון שלו.

בהתאם להוראה, ניתן לקזז עסקות בנגזרים למטרות הלימות ההון, בהתקיים, בין היתר, התנאים הבאים:

- קיומו של חוזה או הסכם קיזוז עם הצד הנגדי היוצר התחייבות משפטית יחידה המכסה את כל העסקות הכוללות, באופן שתהא לתאגיד הבנקאי הזכות לקבל, או החובה לשלם, אך ורק את הסכום נטו של הערכים המשוערכים לשוק החיוביים והשליליים של עסקות בודדות שנכללו, במקרה שאותו צד נגדי לא יכבד את התחייבויותיו עקב אחת מהסיבות הבאות: כשל, פשיטת רגל, פירוק או נסיבות דומות.

- קיומן של חוות דעת משפטיות כתובות ומנומקות, שלפיהן, במקרה שהעניין יועמד למבחן משפטי, בתי המשפט והרשויות המנהליות הרלוונטיות ימצאו כי חשיפת התאגיד הבנקאי היא סכום נטו על-פי:

- החוק בתחום השיפוט שבו רשום הצד הנגדי, וכן, במקרה שמעורבת שלוחה זרה של הצד הנגדי, גם חוק תחום השיפוט שבו ממוקמת השלוחה;
- החוק החל לגבי העסקות הפרטניות; וכן
- החוק החל לגבי כל חוזה או הסכם הדרושים כדי לבצע את הקיזוז בפועל.

- קיומם של נהלים פנימיים שנועדו לוודא כי מאפייניהם המשפטיים של הסדרי הקיזוז ייבחנו לאור האפשרות של שינויים בחוק הרלוונטי. הנהלים יבטיחו, בין היתר, ביצוע סקירות משפטיות חוזרות.

- קיומם של נהלים פנימיים שתכליתם לוודא כי טרם הכללת העסקה במערך הקיזוז, אותה עסקה נכללת בחוות דעת משפטיות העונות על הקריטריונים הקבועים לעיל.

החל מיום 31 בדצמבר 2012 הבנק מבצע קיזוז למטרות הלימות ההון של עסקות בנגזרים תחת הסדרים לקיזוז דו-צדדי העומדים בתנאי ההוראה. הקיזוז מבוצע בהתאם לנהלים ומדיניות שנקבעו בבנק.

להלן פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים:

31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית
במיליוני ש"ח					
10,072	11	28	75	3,809	6,149
6,431	77	4	105	4,225	2,020
(8,220)	-	-	-	-	-
8,283	88	32	180	8,034	8,169

שווי הוגן ברוטו חיובי

ערכי Add On

השפעת הסכמי קיזוז

חשיפת אשראי, נטו

להלן פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים (המשך):

31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
*9,639	19	20	402	2,576	6,622	שווי הוגן ברוטו חיובי
5,914	81	7	150	3,895	1,781	Add On
(8,624)	-	-	-	-	-	השפעת הסכמי קיזוז
*6,929	100	27	552	6,471	8,403	חשיפת אשראי, נטו

* סווג מחדש. שווי הוגן ברוטו הינו לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.

להלן פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק (הבנק אינו צד לעסקות CDS שמקורן בפעולות תיווך):

31 בדצמבר 2013			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		נגזרי אשראי
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
451	451	-	

31 בדצמבר 2012			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		נגזרי אשראי
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
403	373	30	

חשיפות איגוח

היקף החשיפה של הבנק בגין איגוח הינו כ-174 מיליוני ש"ח והוא נובע מקווי נזילות. הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-174 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-187 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2012. עד ליום 31 בדצמבר 2013 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. הבנק משתמש בדירוג הנמוך מבין שתי סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות Standard and Poor's Rating Group ו-Moody's Investors Service לצורך ייחוס משקולות הסיכון הרלוונטיות לחשיפות אלה.

להלן פירוט חשיפות האיגוח שנרכשו על-ידי הבנק ודרישות ההון הרלוונטיות:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		משקל סיכון	
סכום החשיפה ⁽¹⁾	דרישת ההון	סכום החשיפה ⁽¹⁾	דרישת ההון		
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	20%	AAA עד AA-
-	-	-	-	50%	A+ עד A-
8	93	8	87	100%	BBB+ עד BBB-
-	-	-	-	350%	BB+ עד BB-
-	-	-	-	מנוכה מההון	B+ ומטה או ללא דירוג
8	93	8	87		סך-הכל

(1) לאחר המרה לאשראי בגין רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראות באזל 2.

דרישות ההון בגין סיכונים שוק

31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013			
סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח						
330	247	83	277	223	54	סיכון ריבית
8	4	4	6	3	3	סיכון מניית
115	115	-	60	60	-	סיכון שער חליפין של מטבע-חוץ
47	47	-	84	84	-	סיכון אופציות
500	413	87	427	370	57	סך-הכל

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

להלן פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		
דרישות הון	ערך במאזן ושוי הוגן	דרישות הון	ערך במאזן ושוי הוגן	
במיליוני ש"ח				
(1)8	43	(1)6	33	השקעות המסוגלות בתיק למסחר
149	1,654	200	2,221	השקעות המסוגלות בתיק הזמין למכירה
157	1,697	206	2,254	סך-הכל השקעות במניות
-	1,133	-	1,692	מזה: נסחר בבורסה
-	564	-	562	מוחזק באופן פרטי
-	139	-	213	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון רובד 2

(1) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

גילוי על המבקר הפנימי

פרטי המבקר הפנימי – מר יעקב אורבך מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק מיום 1 בינואר 2010. מר יעקב אורבך עובד בקבוצת בנק הפועלים משנת 1980 ומועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, משנה למנכ"ל. הינו בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית"). המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמבקר פנימי בחלק מהחברות הבנות בקבוצה כנדרש בסעיף 146 (ב) לחוק החברות ובסעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם שם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידו; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית; עובדי לשכת המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

דרך המינוי – מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 18 בנובמבר 2009 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 18 בנובמבר 2009, אשר בנימוקה התייחסה, בין היתר, הן לניסיונו המקצועי הרב בתחום העסקי, להיכרותו את הבנק ואת התרבות הניהולית והארגונית שלו, והן לכישוריו המקצועיים ולתכונותיו האישיות.

זהות הממונה על המבקר הפנימי – הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה – הביקורת הפנימית פועלת על-פי תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תוכנית העבודה לשנת 2013 נגזרה מתוכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר סיכונים תפעוליים; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורות ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורות קודמות. לצורך התווית תוכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם ראוי החשבון החיצוניים. באופן דומה נקבעה תוכנית עבודת הביקורת בחברות הבנות של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן. במסגרת תוכנית העבודה של הביקורת נבחנו גם תהליכי אישור עסקות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים. לאחר שתוכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון בוועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתוכנית אושרה על-ידו.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתוכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תוכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורות אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בוועדת הביקורת והדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל, באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבנות של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבנות העיקריות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים, והביקורת הפנימית בארץ מבצעת בקרה על כך שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית נאותה כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית. ככלל, חברות הבנות בארץ מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק.

היקף העסקה – תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבנות ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-129 משרות בשנת 2013 כלהלן:

מספר משרות מחוצע בשנת 2013		
בבנק	בחברות הבנות	סך-הכל
99	6	105
11	13	24
110	19	129

בנוסף, הושקעו כשלוש משרות במיקור חוץ.

עריכת הביקורת – הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובכלל זה הוראת ניהול בנקאי תקין (307) בנושא פונקציית ביקורת פנימית, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2012 והחליפה את כללי הבנקאות שיושמו עד למועד כניסתה לתוקף, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע – לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה.

סמכות זו מעוגנת בצ'ארטר הביקורת ובנהלים. מדיניות זו מקובלת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות.

דין וחשבון המבקר הפנימי – דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם.

דוחות הביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק, ורובם מופצים גם לחברי ועדת הביקורת. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מדי חודש.

בשנת 2013 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2012 הוגש לוועדת הביקורת ביום 5 במרץ 2013 ונדון בוועדה ביום 11 במרץ 2013. סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2013 הוגש לוועדת הביקורת ביום 19 באוגוסט 2013 ונדון בוועדה ביום 27 באוגוסט 2013. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2013 הוגש לוועדת הביקורת ביום 20 בפברואר 2014 ונדון בוועדה ביום 2 במרץ 2014.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי – לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול – להלן פרטים על השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימי הראשי, בשנת 2013: משכורת בסך של 1,425 אלפי ש"ח, מענק בסך של 446 אלפי ש"ח, הטבה בשל תשלום מבוסס מניית בסך של 1,926 אלפי ש"ח, שווי הטבות נוספות בסך של 218 אלפי ש"ח ותשלומי הפרשות המעביד בסך של 397 אלפי ש"ח. היתרה לסוף שנת 2013 של הלוואות שניתנו בתנאי הטבה הסתכמה בסך של 24 אלפי ש"ח. התקופה הממוצעת לפירעון הלוואות הינה 2 שנים וההטבה הגלומה בהלוואות הסתכמה בשנת 2013 ב-1 אלפי ש"ח. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים הסתכמה בסך של 65 אלפי ש"ח.

שכרו ותנאי שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי הדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושתת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציות בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה".

מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם.

ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית עניפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאווה" היחידה של העובדים.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך.

"פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים.

בשנת 2013 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. פועלים בקהילה מקדישה כמחצית מתקציבה לתחום החינוך.

באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בשנת 2013 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-46 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרויקט זה הן: חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים, ארגון העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא אשר ממשיכה את פעילותה באופן שוטף.

"עמותת פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותת פועלים בקהילה". התרומות ניתנות לגופים אשר עונים על קריטריונים שנקבעו, כחלק ממדיניות התרומות של העמותה. כבשנים קודמות, גם בשנת 2013, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסייע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים. העמותה מסייעת להפעלת סדנאות בבתי-ספר יהודים וערבים ברחבי הארץ, לקידום ההבנה והדו-קיום בין העמים ולעידוד הסובלנות והדמוקרטיה. תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילותה הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2013. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי – "פועלים בקהילה" מעורבת בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המצוינות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. בשנת 2013 תרם הבנק כ-1,062 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים פרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2013.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומצוינות בתחומם: הבנק תומך בפעילות להקת בת שבע, בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, באופרה הישראלית ובתיאטרות הקאמרי, הבימה, גשר ואחרים. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית במתחם שפיים, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביוזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מישוים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

פרויקט חינוך פיננסי עם רשת אורט – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט, לקדם את הנושא של חינוך פיננסי וחינוך להתנהלות כלכלית נבונה בקרב בני נוער ושיפור הדיאלוג הפיננסי בין ההורים לילדיהם. עם השלמת פיתוח הסביבה הלימודית וכתובת תכני הלימוד בחודשים האחרונים, יוצאת התוכנית להטמעה בכל בתי הספר ברשת אורט.

"מתן – משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") – מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בוועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה ו"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

קיימות ואחריות חברתית

בנק הפועלים אימץ את הקיימות והאחריות החברתית כיסודות מובילים בפעילותו במסגרת התפישה האסטרטגית שלו. זאת מתוך אמונה עמוקה כי זו חובתו המוסרית המקצועית וכי הקהילה שבתוכה הבנק פועל וממנה הוא שואב את כוחו מצפה לזאת ממנו. על בסיס תפישה זו מוביל הבנק תוכנית רחבה וארוכת טווח להטמעת האחריות החברתית בכל רובדי פעילותו: בהתנהלות הסביבתית, בשותפות עם העובדים, בשירותיו ללקוחותיו ובתרומתו לקהילה ולחברה.

פירוט נרחב על הפעילות בתחום הקיימות והאחריות החברתית נמצא בדוח האחריות החברתית של הבנק הממוקם באתר האינטרנט של הבנק. בגרסאות עברית ואנגלית. הבנק הינו הארגון העסקי הראשון בארץ שכל דוחותיו קיבלו את הדירוג המרבי.

דוח אחריות חברתית לשנת 2012, הדוח השישי שמפרסם הבנק, נשלח בחודש יוני 2013 לדירוג בינלאומי GRI וזכה השנה שוב בציון המרבי A+. הדוח נערך במתכונת מתקדמת ווולנטרית של GRI (גרסה 3.1). דוחות אחריות חברתית מלאים של הבנק לשנת 2012, בעברית ובאנגלית, פורסמו לציבור ביום 3 באוקטובר 2013. דוח מלא באנגלית מעודכן מוצב גם באתר הגלובל קומפקט של האו"ם, בה גם מתפרסמת הצהרת מנכ"ל הבנק, מר ציון קינן, על מחויבות לעשרת העקרונות בתחום הקיימות והאחריות החברתית של הגלובל קומפקט.

באפריל 2011 בנק הפועלים צורף למדד העולמי FTSE4Good, הנחשב למדד מוביל בעולם בקיימות ובהשקעות אחראיות. מדד FTSE4Good, שהושק בלונדון לפני כשלוש עשרה שנים, מעריך חברות הנסחרות במדד FTSE All World Index (הכולל גם את החברות הגדולות הנסחרות בבורסה בתל-אביב) ובוחר מביניהן את החברות שעומדות בדרישות הסף בניהול של תחומי הסביבה, החברה והממשל התאגידי. בעדכון האחרון של FTSE4Good, בספטמבר 2013, בנק הפועלים קיבל ציון יחסי של 99 בענף הבנקאות, שהנו הציון הגבוה ביותר בענף זה. הבנק מוביל את קבוצת הבנקים במדד (יחד עם שני בנקים אחרים) ומוגדר כ-SUPER LEADER בסקטור זה.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2013 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בהתוויית האסטרטגיה, המדיניות והקווים העקרוניים לפעילותו של הבנק בארץ ובחו"ל, תוך שהוא קובע הנחיות בנושאים השונים בהתאמה לדרישות עדכוני החקיקה ובהתאם להוראה של החדשה של בנק ישראל. במסגרת זו התווה הדירקטוריון את המדיניות לפעילותן של חברות הבת בארץ ובחו"ל, קבע מסגרות לנושא החשיפה לסיכונים השונים, הנפקת אגרות-חוב, הנפקת הון מניות, ביצוע ומימוש השקעות קבועות וביצוע הצעות רכש ומיזוגים. הדירקטוריון עסק באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, במדיניות חלוקת הדיבידנד, בקביעת המבנה הארגוני של הבנק, קביעת מדיניות כוח אדם, שכר, תנאי פרישה ומערכת תגמולים לעובדים ולמנהלים בכירים, ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות העסקית השוטפת שמבצעת ההנהלה ועקביותה עם מדיניות הבנק.

המליאה וועדותיה - ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים, הוועדה לממשל תאגידי, הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, ועדת כספים ותשקפים וועדת תגמול, קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2013 התקיימו 40 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-198 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, כפי שיפורט בפרק זה.

ועדת אשראי

דנה בישיבותיה בנושאים עקרוניים והמליצה לדירקטוריון על מדיניות האשראי של הבנק בארץ ובחו"ל ועל נהלים בתחום האשראי ובקרת האשראי. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על אישור עסקות אשראי בהתאם למדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על היעדים העסקיים ושווקי יעד למתן אשראי; על מדיניות ביחס למתן אשראי למימון אמצעי שליטה בתאגידים אחרים; קיבלה סקירות מקיפות על לווים שחבותם עולה על היקף כספי מסוים שקבע הדירקטוריון; דנה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות האשראי לעובדים ולאנשים קשורים; דנה והמליצה לדירקטוריון על סיבולת הסיכון, על המגבלות הרצויות, על רמת החשיפה לסיכונים בתיק האשראי, לרבות חשיפה בגין ריכוזיות ענפית, חשיפה בגין הלווים הגדולים, קבוצות הלווים הגדולות, דירוג וגידור סיכונים אשראי וחשיפה לריכוזיות ביטחונות, וחשיפה למדיניות ומוסדות פיננסיים בחו"ל.

הוועדה דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי-גביה שסכומם מהותי והמליצה לדירקטוריון על אישור הסדרי החוב ועל טיפול בחובות קשי-גביה שסכומם מהותי בהתאם למדרג סמכויות שקבע הדירקטוריון. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות הבטחות ומרווחי הביטחון, מדרג סמכויות אשראי בארץ ובחול'ל ודנה והמליצה לדירקטוריון לאשר את תוכנית העבודה השנתית והרב-שנתית של בקרת האשראי בארץ ובחול'ל.

הוועדה קיבלה סקירות ענפיות, קיבלה דיווחים על הלוואות ופיקדונות במטבע-חוץ שניתנו לבנק, וכן קיבלה דיווחים רבעוניים על התפתחויות בתיק האשראי של הבנק, על חבות לווה בודד ולווים גדולים המדווחים לבנק ישראל.

ועדת אשראי קיימה במהלך השנה 38 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. איזקסון, מ. ברון, א. טוב ו-מ. קורן.

ועדת עסקות עם אנשים קשורים

דנה בעסקות עם "אנשים קשורים" לבנק, בארץ ובחול'ל, על-פי הגדרות המפקח על הבנקים. כן דנה הוועדה בעסקות, לרבות הפרשות או מחיקות חוב של הבנק עם אחרים שאינם "אנשים קשורים" ואשר לנושא משרה בבנק יש בהן "עניין אישי", כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999, בסכומים, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים ובהתאם למדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון. כן קיבלה הוועדה סקירות שוטפות על מצבם הכלכלי והפיננסי של גופים שהעסקות שלהם עם הבנק מובאות לדיון בוועדה ושהחבות שלהם עולה על הסכומים שקבע הדירקטוריון.

הוועדה קיימה מעקב אחר לווים בעייתיים שהם "אנשים קשורים" וקיבלה דיווחים תקופתיים על חבות של ה"אנשים הקשורים" כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

ועדת עסקות עם אנשים קשורים קיימה במהלך השנה 34 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: מ. ברון - יו"ר, א. טוב, מ. קורן ו-ד. שורץ.

ועדת ביקורת

דנה בתוכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק, המליצה למליאת הדירקטוריון לאשרה וקיימה מעקב אחר ביצועה, לרבות קביעת המסגרת הרצויה לביצוע הביקורת בחברות בת בארץ ובחול'ל. הוצג לוועדה סיכום שנת 2013 של פעילות הביקורת הפנימית ושל פעילות ועדת הביקורת.

הוועדה קיימה בקרה, באמצעות המבקר הפנימי, אחר נוהל עבודת הדירקטוריון וביצוע החלטות הדירקטוריון וועדותיו.

כן קיימה הוועדה בקרה על מילוי נוהל חובת יציאה לחופשה רציפה.

הוועדה דנה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים והציגה המלצותיה בפני הדירקטוריון בדבר אישורם. במסגרת זו דנה הוועדה בהערכות ובאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, לרבות בנוגע לחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי, הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים והערכות שוויון. ועדת הביקורת דנה בחובות הבעייתיים של הבנק ובהפרשות להפסדי אשראי הנדרשות בינם. כמו-כן, דנה בסיווג ניירות-ערך המוגדרים כבעייתיים ובחינת הצורך בהפרשה לירידות ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות-ערך שבהחזקת הבנק. הוועדה קיבלה דיווח חצי שנתי בדבר ביצוע הביקורת בחברות הבת בארץ ובחול'ל, וידיאה קיומה של מערכת ביקורת נאותה בחברות אלה. ממצאי ביקורת מהותיים או ממצאים בעלי סיכון מהותי ביחס לחברות הבת, אשר נתגלו בדוחות הביקורת שבוצעו בחברות הבת של הבנק, דווחו על-ידי המבקרים הפנימיים של חברות הבת, לאחר שנדונו בוועדת הביקורת של חברת הבת.

הוועדה דנה בדוחות הביקורת של בנק ישראל שהועברו אליה במהלך השנה, בדוח הביקורת של רואי החשבון המבקרים ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית, וניהלה מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה. בנוסף, קיבלה הוועדה דיווחים על סיכומים תקופתיים של ממצאי הביקורת, לרבות דיווחים הנוגעים למנגנוני הבקרה בתאגידים שבשליטת הבנק.

עוד עסקה הוועדה באישור פעולות ועסקות, הקשורות בנושאי משרה ו/או בעלי עניין (כמשמעות ביטויים אלו בחוק החברות) ו/או אנשים קשורים (כמשמעות הביטוי בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל) ובאישור עסקות מהותיות ו/או "חריגות", כמתחייב מהוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"). במסגרת זו גם קבעה הוועדה אמות מידה לסיווגן של עסקות כחריגות.

כן קיימה הוועדה דיונים בנושאים שונים, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, לרבות דיון במינוי ראוי החשבון המבקרים, קיום דיונים עם ראוי החשבון המבקרים, לגבי הדוח המפורט והדוח המשלים של ראוי החשבון על הדוחות הכספיים וקיימה דיונים עם המבקר הפנימי הראשי לבדו, עם היועץ המשפטי הראשי לבדו, עם החשבונאי הראשי לבדו, עם מנהל הסיכונים הראשי לבדו ועם קצין הציות והממונה על איסור הלבנת הון לבדו, וכן עם ראוי החשבון המבקרים לבדם. ועדת ביקורת קיימה במהלך השנה 29 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: ד. שורץ - יו"ר, מ. ברון, נ. זיכלינסקי, א. טוב, י. ירום ו-י. פאר.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים

הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הקבוצתית הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון והאופן בו הנהלת הבנק מיישמת את אסטרטגיית הסיכון בפועל, זאת כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. כן דנה הוועדה בהיערכות הארגונית בבנק לניהול בקרה ואמידת הסיכונים; באיכות והלימות הכלים והאמצעים המשמשים את הבנק לצורך ניהול ובקרת הסיכונים השונים ולניהול ובקרה של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים.

הוועדה קיבלה דיווחים שנתיים ורבעוניים מתאימים לצורך ביצוע מעקב, בקרה ואמידת הסיכונים, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. כן אישרה הוועדה את המתודולוגיה של אמידת הסיכונים השונים, ודנה בהיערכות ובהתקדמות הבנק ליישום התוכניות לאימוץ הוראות באזל. כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון לאשר את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של הבנק - ICAAP - לשנת 2012.

הוועדה קיבלה דיווחים שנתיים בנושאי איסור הלבנת הון, איסור מימון טירור וציות להוראות הרגולטוריות, האכיפה הפנימית בניירות-ערך ודיווח שנתי על ניהול הסיכונים בתחומים השונים על-ידי חברות הבת של הבנק בארץ ובח"ל ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק.

הוועדה דנה בפעילויות חדשות של הבנק, במוצרים חדשים, בשינויים משמעותיים, בפעילויות קיימות ובכניסה לשווקים חדשים ובחנה את הסיכונים הכרוכים בהם ואת הכלים שישמשו לניהול הסיכונים, לאמידתם ולקיום בקרה עליהם.

כן קיבלה הוועדה דיווחים שוטפים על אירועים מהותיים ו/או מיוחדים בפעילות הבנק, שיש להם השלכה על ניהול הסיכונים של הבנק ועלולים להשפיע באופן מהותי על הון הבנק, תוצאותיו, ניהולו ו/או המוניטין שלו, בתחומים השונים, וכן דיווח על מיפוי והערכת הסיכונים התפעוליים בקבוצה לרבות הטיפול בממצאי סקר מעילות והונאות. הוועדה הציגה המלצותיה לדירקטוריון.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים קיימה במהלך השנה 16 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: א. איזקסון - יו"ר, מ. ברון, א. טוב, י. סרוסי, א. פלד ו-מ. קורן.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית

הוועדה דנה בדיווחים תקופתיים הנוגעים לפעילות הבנק בחו"ל לרבות באמצעות סניפים ושלוחות של הבנק בחו"ל, וכן באמצעות חברות הבת בחו"ל.

כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות בנושא פעילות נעדרת שקיפות, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל ובנושאים המפורטים להלן: סקירות תקופתיות על סביבת הפעילות (עסקית, כלכלית, רגולטורית, משפטית, פוליטית וכד'), במדינות בהן פועל הבנק באמצעות סניפים ושלוחות; התפתחויות תקופתיות בשלוחות ובסניפים, ברמת השלוחה והסניף וברמה מצרפית - פעילות, חשיפה לסיכונים ותוצאות עסקיות; סקירות תקופתיות של יחידות הביקורת הפנימית, הבקרה והפיקוח ביחס לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; עמידה במגבלות החשיפה לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; בחינת תקופתיות של הלימות משאבי כוח אדם בכל יחידות הבנק העוסקות בפקודת, בקרה, ביקורת ובמערך הדיווחים והרישומים החשבונאיים הנוגעים לשלוחות חו"ל; דיווח על אירועים מיוחדים בשלוחות חו"ל.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית קיימה במהלך השנה 9 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, מ. ויצ'נר, א. טוב, א. פלד ו-ע. שטרן.

הוועדה למוצרים חדשים

דנה והמליצה לוועדה לניהול ובקרת סיכונים ולדירקטוריון בכל פעילות חדשה ו/או כניסה לשוק חדש ו/או מוצר חדש ו/או בכל מכשיר פיננסי נגזר חדש השונה משמעותית מהמכשירים הקיימים בבנק, ו/או המביא ליצירת חשיפה מסוג חדש, ו/או עשיית שוק, לרבות באמצעות חברות הבת או סניפי הבנק בחו"ל, אשר יש להביא לאישור הדירקטוריון בהתאם למדיניות הבנק. הוועדה למוצרים חדשים קיימה במהלך השנה 5 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. איזקסון, א. דיק, י. ירום ו-מ. קורן.

הוועדה לממשל תאגידי

דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות, נהלים והנחיות להטמעת עקרונות הממשל התאגידי בעבודת הדירקטוריון והוועדות וכן לצורך עמידת הבנק בעקרונות ממשל תאגידי נאות והתאמתם להוראות הדיון, לרבות קביעת מדיניות הבנק ופיקוח על ההנהלה ועל חברות הבת של הבנק, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל. הוועדה לממשל תאגידי קיימה במהלך השנה 5 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, מ. ברון, א. טוב, א. פלד, נ. רונן ו-ע. שטרן.

הוועדה לאישור השקעות

מתכנסת אד-הוק, לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע השקעות, רכישות ו/או מימוש של השקעות ריאליות, בארץ ובחו"ל, וכן, לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע ו/או מימוש נכסים קבועים בארץ ובחו"ל שתבוצענה בין על-ידי הבנק עצמו ובין על-ידי חברות הבת שבבעלותו המלאה, בסכומים העולים על 150 מיליון ש"ח ועד 300 מיליון ש"ח. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על ביצוע השקעות בסכומים העולים על 300 מיליון ש"ח, לאחר אישור על-ידי הנהלת הבנק. כן קיבלה הוועדה דיווחים על החלטות השקעה בסכומים של עד 25 מיליון דולר שביצעה פועלים שוקי הון ואושרו על-ידי הנהלת הבנק; דנה ואישרה השקעה בסכום העולה על 25 מיליון דולר ועד 60 מיליון דולר לאחר שקיבלה המלצות מהנהלת הבנק ודיווחה עליהן לדירקטוריון. כן דנה והמליצה לדירקטוריון לאשר החלטות השקעה בסכום העולה על 60 מיליון דולר. החלטות הוועדה מדווחות לדירקטוריון. הוועדה לאישור השקעות קיימה במהלך השנה 2 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, י. טאומן, א. טוב ו-ע. שטרן.

ועדת טכנולוגיה ומחשוב

דנה והמליצה לדירקטוריון בדבר תוכניות העבודה של חטיבת טכנולוגיה ומחשוב, לרבות בנושאים טכנולוגיים ומיחשוביים של הבנק, נושאי גיבוי ושרידות של המערכות הטכנולוגיות של הבנק וניהול טכנולוגית מידע כנדרש על-פי הוראה 357 של בנק ישראל. כן דנה הוועדה בדיווחים רבעוניים על התקדמות בפרויקטים טכנולוגיים משמעותיים. ועדת טכנולוגיה ומחשוב קיימה במהלך השנה 5 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: מ. ויצנר - יו"ר, א. דיק ו-ב. זיכלינסקי.

ועדת כספים ותשקיפים

הוועדה סקרה את הביצועים העסקיים של הבנק, כפי שהם עולים מטיטות הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים ודנה במשמעויות הכלכליות שלהם; דנה במדיניות החשבונאית שאומצה בנוגע לנושאים מהותיים בדוחות הכספיים ובהשלכותיהם; דנה בהערכת אומדנים בנוגע לחובות פגומים והערכות שווי מהותיות בדוחות הכספיים, תוך בחינת משמעויות ודרכי פעולה עסקיים. במסגרת הדיון מקבלת הוועדה דיווח על לווים בעייתיים בארץ ובסניפי חו"ל. כן דנה הוועדה בחלוקת דיבידנד בהתאם למדיניות שנקבעה על-ידי הדירקטוריון וממליצה לדירקטוריון לאשרו; הוועדה דנה בתשקיפים של הבנק, לרבות תשקיפי מדף ודוחות הצעת מדף, ומביאה בפני הדירקטוריון את המלצותיה בדבר אישורם. ועדת כספים ותשקיפים קיימה במהלך השנה 5 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: א. איזקסון - יו"ר, א. טוב, י. סרוסי, י. פאר, א. פלד ו-מ. קורן.

ועדת משאבי אנוש – שכר ותגמולים

עד להקמתה של ועדת התגמול לפי תיקון 20 לחוק החברות, עסקה הוועדה בכל הנושאים הקשורים במדיניות השכר של העובדים והמנהלים בקבוצת הבנק, לרבות תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה בבנק. במסגרת זו עסקה הוועדה גם בקביעת תקציב המענקים השנתיים לכלל העובדים, לרבות נושאי משרה ועובדים מרכזיים. כמו-כן, דנה הוועדה בתנאי הכהונה וההעסקה של יושבי הראש והמנכ"לים של חברות הבת המהותיות של הבנק, בארץ ובח"ל.

לאחר הקמתה של ועדת התגמול ביום 26 בדצמבר 2012, חדלה הוועדה לעסוק בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה בבנק ותפקידיה עודכנו ואושרו על-ידי הדירקטוריון ביום 17 בפברואר 2013, כדי להתאימם לשינויים שנדרשו לפי תיקון 20 לחוק החברות. לאחר שהמפקח על הבנקים תיקן בחודש דצמבר 2013 את הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון ואיפשר כינון הרכב מורחב של ועדת התגמול, החליט הדירקטוריון ביום 29 בינואר 2014 לבטל את הוועדה ולהעביר את סמכויותיה לוועדת התגמול בהרכבה המורחב.

ועדת משאבי אנוש – שכר ותגמולים קיימה במהלך השנה 17 ישיבות.

חברי הוועדה היו ה"ה: א. סרוסי – יו"ר, א. דיק, א. טוב, א. פלד ו-מ. קורן.

ועדת תגמול

ועדת התגמול הוקמה בהתאם להוראות חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012. הוועדה עוסקת בתפקידים שיוחדו לה בתיקון האמור לחוק החברות וכמו-כן בתפקידים שנקבעו לה בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. במסגרת זו קיימה הוועדה דיונים לצורך קביעת מדיניות הבנק לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי המשרה בבנק. הוועדה העבירה את המלצותיה בדבר מדיניות זו לדירקטוריון של הבנק על מנת שלאחר אישורה על ידו, היא תובא גם לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (האסיפה הכללית שהתקיימה ביום 11 בפברואר 2014, אישרה את המדיניות, כפי שנקבעה על-ידי הוועדה).

כמו-כן, קיימה הוועדה דיונים בדבר תנאי ההתקשרות של הבנק עם כמה נושאי משרה בו, בהתאם למדיניות התגמול שבתוקף, לרבות, ככל שהדבר היה נחוץ, בהלימה למדיניות התגמול הטעונה אישור האסיפה הכללית של הבנק. המלצות הוועדה בנושאים אלה הובאו לאישור הדירקטוריון.

הוועדה ממונה גם על קביעת מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" של הבנק (כהגדרת ביטוי זה בהוראת ניהול בנקאי תקין A301 של המפקח על הבנקים) הגם שאינם נחשבים ל"נושאי משרה" כהגדרתם בחוק החברות.

בהתאם לתיקון בהוראת ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, מחודש דצמבר 2013 החליט הדירקטוריון של הבנק ביום 29 בינואר 2014, כי ועדת התגמול שהוקמה כאמור לפי הוראת תיקון 20 של חוק החברות, תפעל בהרכב מורחב לצורך דיון במדיניות התגמול ובהסכמי התגמול של כלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה והעובדים המרכזיים של הבנק. כמו-כן, החליט הדירקטוריון להעביר לסמכות ועדת התגמול בהרכבה המורחב את כל שאר הנושאים שהיו עד לאותו מועד באחריות ועדת משאבי אנוש – שכר ותגמולים, אשר בוטלה באותו מועד.

ועדת תגמול קיימה במהלך השנה 33 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: א. טוב – יו"ר, ד. שורץ ו-נ. רונן.

בהרכבה המורחב של ועדת תגמול משתתפים בנוסף גם ה"ה: א. סרוסי, א. דיק, א. פלד ו-מ. קורן.

תיאור הפעילות, ההרכבים והסמכויות של מליאת הדירקטוריון והוועדות, מעודכנים למועד פרסום הדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2013.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית

בחוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") נקבע כי על דירקטוריון של חברה ציבורית לקבוע מהו המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", וזאת בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה והיקף מורכבות פעילותה. הוראה זו חלה על הבנק מהיותו חברה ציבורית.

עוד נקבע בחוק החברות, כי כדירקטור חיצוני בחברה ציבורית ימונה מי שהוא "בעל כשירות מקצועית" או מי שהוא "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית".

בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, נקבעו התנאים הנדרשים על מנת שדירקטור ייחשב כ"בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" וכ"בעל כשירות מקצועית".

בהתאם לתקנות החברות, "דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו "דירקטור אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו, הוא בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים-חשבונאיים ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים"; כן נקבע, כי הערכת מיומנותו החשבונאית והפיננסית של דירקטור תיעשה בידי הדירקטוריון ויבאו במכלול השיקולים, בין השאר, השכלתו, ניסיונו וידעויותו בנושאים אלה:

(א) סוגיות חשבונאיות וסוגיות בקרה חשבונאית האופייניות לענף בו פועלת החברה ולחברות בסדר הגודל והמורכבות של החברה;

(ב) תפקידיו של רואה החשבון המבקר והחובות המוטלות עליו;

(ג) הכנת דוחות כספיים ואישורם לפי החוק ולפי חוק ניירות-ערך.

"דירקטור בעל כשירות מקצועית" הינו דירקטור שמתקיים בו אחד מהתנאים האלה:

(א) בעל תואר אקדמאי באחד מן המקצועות האלה: כלכלה, מינהל עסקים, ראיית חשבון, משפטים, מינהל ציבורי;

(ב) בעל תואר אקדמאי אחר או שהוא השלים לימודי השכלה גבוהה אחרת, הכל בתחום עיסוקה העיקרי של החברה או בתחום הרלוונטי לתפקיד;

(ג) הוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה, או שהוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה:

(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי;

(3) בתפקיד בכיר בתחום עיסוקיה העיקריים של החברה.

בתקנות נקבע, כי הערכת הכשירות המקצועית של מועמד לכהן כדירקטור בעל כשירות מקצועית, כאמור, תיעשה בידי הדירקטוריון. דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית לפי חוק החברות.

בנוסף, קבע המפקח על הבנקים בהוראה 630 להוראות הדיווח לציבור (להלן: "הוראה 630"), כי על התאגיד הבנקאי לפרט בדוח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, את המספר המזערי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר קבע התאגיד הבנקאי שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

כן קובעת הוראה 630, כי בדוח הדירקטוריון יש לפרט את מספר הדירקטורים במועד הדיווח, שהם דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", תוך ציון מספר הדירקטורים כאמור, אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, יהיה שני דירקטורים, וכי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון, המוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה שני דירקטורים, וזאת בהתבסס על נימוקי הדירקטוריון בקביעת המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" המכהנים בדירקטוריון הבנק.

יצוין כי במועד הדיווח מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלי כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם, בהתאם לדרישות תקנות החברות, הינו 14 דירקטורים ודירקטור אחד הינו "דירקטור בעל כשירות מקצועית" אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה עמוקה בתחום עיסוקיו העיקריים של הבנק.

מספר הדירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלי כשירות מקצועית" אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון הינו 6 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

חברי הדירקטוריון שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", ו/או "בעלי כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם בהתאם לדרישות תקנות החברות, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2013, הינם כדלקמן:

1. יאיר סרוסי - בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. כן מכהן כיו"ר ועדות הדירקטוריון של הבנק; ועדת אשראי, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי וכחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים ועדת תגמול בהרכבה המורחב.
בתקופה 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009 כיהן כסגן יו"ר הדירקטוריון של הבנק.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.
מכהן כיו"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי.
מכהן כחבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית.
מכהן כחבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ו. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ.
כיהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ, כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, אייל מיקרוגל בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ וכדירקטור בחברות: החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ ופרטרום תעשיות בע"מ, יורפורט בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.
כן כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סקיי 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קיסריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

2. אירית איזקסון - בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999. כן מכהנת כיו"ר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים וכחברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים.
מכהנת כדירקטורית בחברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ. חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות וחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון.
כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ וכדירקטורית בחברות: החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ ואי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים. אך כיום שוב איננה מכהנת בו.
בעבר מילאה במשך 17 שנים שורה של תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ. בין השאר, כיהנה כמנהלת נכסים והתחייבויות במטבע הישראלי. בתפקידה האחרון בבנק לאומי לישראל בע"מ כיהנה כראש סקטור תעשייה בחטיבה העסקית.
מאוקטובר 2008 ועד דצמבר 2013 כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

- 3.** מלי ברון - בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים; ובעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב.
- מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 10 בספטמבר 2007, מכהנת גם כיו"ר ועדת עסקות עם אנשים קשורים, וחברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ביקורת, ועדת ממשל תאגידי והוועדה לניהול ובקרת סיכונים.
- חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ.
- מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב.
- כיהנה כדירקטורית בחברת ECtel Ltd (דח"צ) וכחברה (פנימית) בוועדת השקעות משותף ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- כיהנה עד 31 בדצמבר 2006 כיו"ר דירקטוריון חברת מרביט סוכנות לביטוח, חברה בת של בנק מרכנתיל דיסקונט (תאגיד עזר בנקאי). אך כיום שוב איננה מכהנת בה.
- בשנים 1985-1975 כיהנה בתפקידים שונים באגף התקציבים של משרד האוצר, מתוכן חמש שנים כסגן ממונה על התקציבים.
- בשנים 2006-1986 כיהנה בתפקידים שונים במערכת הבנקאית. בתפקידה האחרון כיהנה כסמנכ"לית בכירה בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, ראש מטה סניפים וממונה על מערך המשכנתאות.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.
- 4.** אמנון דיק - בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת ת"א; בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת ת"א.
- מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 24 במרץ 2010. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, הוועדה למוצרים חדשים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
- איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור.
- מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.
- חבר בדירקטוריונים של החברות: רדיו ללא הפסקה בע"מ, רדיו צפון בע"מ, רדיו 99 ECO בע"מ ובתיאטרון הלאומי הבימה בע"מ (חל"צ - חברה לתועלת הציבור).
- נשיא אגודת הידידים של אוניברסיטת תל-אביב.
- בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יו"ר ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל ותפקידי ניהול בכירים אחרים.
- כיהן כדירקטור בחברת מירס תקשורת בע"מ ובחברת East West Innovations, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

5. מאיר ויצ'נר - בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago; ובעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009, כיו"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון וכחבר הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית.

מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya.

חבר בדירקטוריון החברות:

Miya S.a.r.l, Miya Bahamas Ltd., Miya Lux Holdings S.a.r.l, Miya Water Holdings Ltd., Dorot Management Control Valves Ltd., Miya Water SA (Proprietary) Ltd., Miya Water Mexico, S.A. DE C.V., Miya NL Holdings BV, Miya NL Projects BV, Miya Manila Water Projects Inc., Miya Water Projects Ltd., WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd., Miya Lux Holdings S.a.r.l, Swiss IP Branch, Miya Australia Holdings PTY Ltd., 4Water Supplies (Pty) Ltd, Romiya (Subsidiary of Miya Water S.R.L), Miya Colombia S.A.S, Miya Puerto Rico LLC, Miya Voda D.O.O

כיהן כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה.

כן כיהן כדירקטור בחברות: סטרוויז בע"מ, Veritec Consulting Inc., Storwize Inc. (US - Delaware), Miya Brasil Solucoes em Engenharia Hidraulica Ltda, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.

בשנים 1989-1998 כיהן כעצמאי ביעוץ, ניהול והשקעות (גיוס כספים, איתור השקעות ומינופים לחברות הייטק, ניהול וחברות בדירקטוריון, ייעוץ לארגונים בנושאי ניהול אסטרטגיה וטכנולוגיה).

בשנים 1998-2003 כיהן כסגן נשיא ונשיא חטיבת ה-Messaging בחברת Comverse.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

6. ניר זיכלינסקי - בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון; ובעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון; רואה חשבון.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת טכנולוגיה ומחשוב. בעלים של SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מגזרי פעילות עיקריים: SRI Consulting, SRI Funds, SRI Investment, SRI Training-I.

מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחראיות (אס.אר.איי) בע"מ וזיכלינסקי בע"מ.

יו"ר דירקטוריון החברות: SRI Finance Global Group Ltd. SRI Master-I.

חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי אנרגיה מתחדשת בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בנין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי מים בע"מ, יעוץ להשקעות אחריות חברתית (אס.אר.איי) בע"מ, מגדלור השקעות (אס.אר.איי) 2009 בע"מ, גרוסלם השקעות בטכנולוגיות (גי.טי.איי) בע"מ, פז הדרכות בע"מ והחברה המרכזית לשיירות פינוניים חברתיים (אס.אר.איי) בע"מ.

חבר בוועד המנהל של עמותת ידידי מרכז רפואי רבין, חבר נשיאות מפעל החסד "יד ביד", חבר בחבר הנאמנים וועדת הכספים של המכללה למינהל ראשון לציון, שותפות בנושא עסקים חברתיים במתן - משקיעים בקהילה ונאמן ויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות. מייסד ונשיא איגוד הדירקטורים בישראל בע"מ, נשיא פרויקט נובה - ניהול בשיירות הקהילה. חבר בצוות המוביל של המרכז לזימות חברתית של היישוב סביון. יושב ראש עמותת סטודנטים חלוצים למען ישראל.

מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר אילן, המרכז הבינתחומי הרצליה, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר.

כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט.

כיהן כמשנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי, של החברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ג' בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארשב אחזקות בע"מ.

כיהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: תעשיות אבן וסיד בע"מ, תעשיות מלח לישראל בע"מ, גאון החזקות בע"מ, אך שוב אינו מכהן בהן. בעל הבנה פיננסית מקיפה הן בפרקטיקה והן במתודולוגיות המונחלות לציבור הרחב, המשתקפת בכתיבת ועריכת עשרות ספרים (לרבות שתי אנציקלופדיות), מאמרים ומחקרים בתחומים כלכליים-עסקיים, חשבונאיים, בקרה, ביקורת, משפטיים ואחריות חברתית בעסקים.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

7. יאיר טאומן - בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים; בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים; ובעל תואר ראשון במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2011. כן מכהן כחבר הוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון.

מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

המנהל האקדמי של תוכנית ZELL לזימות, המרכז הבינתחומי הרצליה.

דיקאן ביה"ס אדלסון לזימות במרכז הבינתחומי הרצליה.

ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

חבר בדירקטוריונים של החברות: Radware, ADVFN (לונדון), Bidorbuy, Expobee (יור), Digiblock, ביזאבו בע"מ, א. ט. כרם בהר הנגב בע"מ, למון גראס גלובל בע"מ וכן דירקטור בסטודיו למשחק - עמותה לטיפוח אמנות הבמה ע"ר.

בין השנים 2008-1984 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב.

בין השנים 2010-2011 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

8. אמרי טוב - בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים; ובעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) מיום 5 בפברואר 2009. כן מכהן כיו"ר ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי.

דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון.

חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, ICG Green Energy Ltd. (ICG), אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ) ופולסן סאסא בע"מ.

חבר בעמותת ותיקי הצנחנים משחררי ירושלים וצולחי התעלה (ע"ר), בעמותת להנחלת מורשת הצנחנים ובעד המנהל של תיאטרון גשר. בשנים 2006-2000 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות וייעול, הוועדה לאישור השקעות והוועדה לתמחור מחדש (REPRICING).

כיהן בעבר כחוקר במחלקת המחקר של בנק ישראל, מנהל במחלקת האשראי והפיקוח על מטבע-חוץ ויועץ לנגיד בנק ישראל. כן כיהן בתפקיד היועץ הכלכלי (Chief Economist) של מערכת הביטחון עד יוני 2000.

כיהן כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישירא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ) וגרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ); כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (ארם) וכחבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS). אך כיום שוב איננו מכהן בהן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

9. יוסף ירום-מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקרדובה, ארגנטינה. בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 21 במרץ 2011. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת הדירקטוריון והוועדה למוצרים חדשים.

מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי באוניברסיטת חיפה.

מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה אורט הרמלין נתניה בע"מ.

בין השנים 2004-1994 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה.

בין השנים 2006-2004 כיהן כמשה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.

בין השנים 2008-2006 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלרטי פמי"לי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון וכחבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ. אך כיום שוב איננו מכהן בהן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

10. יעקב פאר - בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון; ובעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 6 באוקטובר 2010. כן מכהן כחבר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון וועדת ביקורת.
יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
אינו מכהן כחבר בדירקטוריונים של חברות אחרות.
בין השנים 2002-1996, כיהן, כמנכ"ל שרגד אורחנים בע"מ; החל משנת 2003 עד היום הנו בעל עסק ליעוץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
בין השנים 1995-1988 כיהן כמנהל המחלקה הכלכלית של חברת נצבא.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

11. אפרת פלד - בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א; ובעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א; ובוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007. כן מכהנת כחברה בוועדות הדירקטוריון; הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
מכהנת כיו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ, ארזף ג' בע"מ.
החל מחודש ספטמבר 2004 מכהנת כמנכ"ל חברת SAFO LLC.
מכהנת כדירקטורית בחברות: שיכון ובינוי בע"מ, מלח הארץ בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, ארשב אחזקות בע"מ, Arison Investments USA, LLC, Miya S.a.r.L, Miya Luxembourg S.a.r.L ו-Integrity Group LLC.
חברה בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות של מכן ויצמן למדע.

כיהנה כדירקטורית בחברת ביומדיקל אינווסטמנטס (1997) בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בה.
בשנים האחרונות צברה ניסיון ניהולי נרחב בקבוצת אריסון, בתחומי עסקים והפילנטרופיה בשוק הישראלי והבינלאומי, לרבות ניהול במגוון ענפים פיננסיים ואופרטיביים, ולרבות התמחות בניהול מערך קרנות פיננסיות גלובליות, תיקי השקעות, החזקות פיננסיות ואופרטיביות, מיסוי ישראלי ובינלאומי, נדל"ן ועבודה נרחבת עם בנקי השקעות ומוסדות פיננסיים בינלאומיים מהשורה הראשונה בעולם.

12. משה קורן - בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית; בוגר קורסים בנושא ניתוח דוחות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
כיהן כדירקטור בחברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות נירות-ערך בע"מ. אך כיום שוב איננו מכהן בהן.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

- 13.** נחמה רונן - בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה; ובעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברל.
- מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010. כן מכהנת כחברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לממשל תאגידי, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
- יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה).
- חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ).
- חברה בחבר הנאמנים של המכללה האקדמית תל-אביב.
- כיהנה כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ, קמור בע"מ, ובתי זיקוק לנפט בע"מ (דירקטורית ויו"ר ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- בנוסף, כיהנה כמנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה בין השנים 1996-1999 וכחברת כנסת בין השנים 2001-2003. כמו-כן, כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכללת רופין. אך כיום שוב איננה מכהנת בו.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשובונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.
- 14.** דפנה שורץ - פרופסורית באוניברסיטת בן גוריון, דוקטור לכלכלה - האוניברסיטה העברית, ירושלים, בעלת תואר שני בכלכלה חקלאית ומנהל - האוניברסיטה העברית, ירושלים ובעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.
- מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) מיום 6 באפריל 2012. כן מכהנת כיו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון וכחברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב. מכהנת כחברת סגל, המחלקה למנהל עסקים, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב - ראש המגמה של "יזמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני) ומנהלת מרכז "בנג'יס ליזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון. משמשת כיועצת כלכלית-עסקית בארץ ובחו"ל (פרופ' דפנה שורץ פיתוח כלכלי עסקי בע"מ).
- חברה במועצה הלאומית למחקר ולפיתוח;
- חברה בוועדה לגיבוש מדיניות מחקר בקהילה האירופית בנושאים של: יזמות ועסקים קטנים ובינוניים.
- Member of the Expert Group on: "policy relevant research on entrepreneurship and SMEs", (EU) European Commission, Enterprise and Industry Director General.
- חברה באסיפה הכללית של המכללה האקדמית לחינוך אחוה (ע"ר).
- מכהנת כחברה בדירקטוריונים של החברות: טבע תעשיות פרמצבטיית (דח"צ) ושטראוס גרופ בע"מ (דח"צ).
- כיהנה כדירקטורית בחברות: בתי זיקוק לנפט בע"מ (דח"צ), רותם תעשיות בע"מ, על-בד משואות יצחק בע"מ, בנק דיסקונט, גירון פיתוח ובנייה בע"מ (דח"צ), הפניקס חברה לביטוח בע"מ, הפניקס אחזקות בע"מ, אורדע פרינט תעשיות בע"מ (דח"צ), לאומי נירות-ערך והשקעות (פסגות אופק בית השקעות בע"מ), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשובונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.
- 15.** עידו שטרן - בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B.) - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בוגר תוכנית לפיתוח מנהלים - בית ספר למינהל עסקים, אוניברסיטת הרווארד, בוסטון.
- מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בספטמבר 2012. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אישור השקעות, ועדת ממשל תאגידי וועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית.
- סמנכ"ל ויועץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ וארזף בע"מ. חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ ומלח הארץ בע"מ.
- בשנים 2005-2007 כיהן כעורך דין במשרד גורניצקי.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור בעל כשירות מקצועית" אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה עמוקה בתחום עיסוקיו העיקריים של הבנק, בהסתמך על הצהרתו.

חברי דירקטוריון הבנק

יאר סרוסי	יו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.
אירית איזקסון	דירקטורית בחברות. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999.
חלי ברון	דירקטורית בחברות. מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 10 בספטמבר 2007.
אמנון דיק	איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 24 במרץ 2010.
חאיר ויצ'נר	מנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון ויו"ר קבוצת Miya. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009.
ניר זיכלינסקי	נשיא ומנכ"ל SRI GLOBAL GROUP. מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.
יאר טאומן	מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 1 בדצמבר 2011.
אמרי טוב	דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 5 בפברואר 2009.
יוסף ירום	מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי, באוניברסיטת חיפה. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 21 במרץ 2011.
יעקב פאר	יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 6 באוקטובר 2010.
אפרת פלד	יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ וארזף ג' בע"מ ומנכ"ל חברת SAFO LLC. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.

משה קורן

יועץ בנקאי ופיננסי.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.

נחמה רונן

יו"ר דירקטוריון ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה).
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.

דפנה שורץ

פרופסורית, חברת סגל, המחלקה למנהל עסקים, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב - ראש המגמה של "יזמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני) ומנהלת מרכז "בנג'יס ליזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון.
יועצת כלכלית-עסקית בארץ ובחו"ל (פרופ' דפנה שורץ פיתוח עסקי בע"מ).
מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 6 באפריל 2012.

עידו שטרן

סמנכ"ל ויועץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בי' (97) בע"מ וארזף בע"מ.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בספטמבר 2012.

פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2013 ובאתר מגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

חברי הנהלת הבנק

ציון קינן

אמיר אביב⁽¹⁾

שמעון גל

רון וקסלר⁽²⁾

אפרת יעבץ

צחי כהן

עופר לוי

אילן מזור

צבי נגן

ידן ענתבי⁽³⁾

ארי פינטו

דן קולר

מנהל כללי.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת הון אנושי, ייעוץ ומשאבים.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.

משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי.

משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית⁽⁴⁾.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים⁽⁵⁾.

מבקר פנימי ראשי

יעקב אורבך - משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל.

רן עוז⁽⁶⁾

לילך אשר-טופילסקי⁽⁷⁾

ענת לזין⁽⁸⁾

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים.

יורם ויסברם.

עפרה פרויס.

זיו האפט, רואי-חשבון.

סומך חייקין, רואי-חשבון.

מזכיר הבנק

דוברת הבנק

רואי החשבון המבקרים

של הבנק

(1) מיום 1.12.2013.

(2) מיום 1.11.2013.

(3) מיום 23.7.2013.

(4) מיום 1.11.2013 עד ליום 31.10.2013 ממונה על חטיבת האסטרטגיה.

(5) מיום 1.12.2013 עד ליום 30.11.2013 ממונה על החטיבה הבינלאומית.

(6) חדל לכהן כחבר הנהלה ביום 22.7.2013.

(7) חדלה לכהן כחברת הנהלה ביום 31.10.2013.

(8) חדלה לכהן כחברת הנהלה ביום 30.11.2013.

עניינים אחרים

ביום 24 במרץ 2013 התכנסה אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק. האסיפה דנה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2011; אישרה את מינוי רואי החשבון המבקרים של הבנק; אישרה את הארכת כהונתו של מר עידו שטרן כדירקטור בבנק לתקופה של שלוש שנים מיום 24 במרץ 2013, וכן אישרה את הארכת כהונתו של מר אמנון דיק כדירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 24 במרץ 2013, כשהוא נחשב ל"דירקטור חיצוני" כמשמעות הביטוי בהוראת ניהול בנקאי תקן 301 שפורסמה על-ידי המפקח על הבנקים ("דירקטור חיצוני לפי הוראה 301").

ביום 12 בספטמבר 2013 התכנסה אסיפה כללית שנתית נוספת של בעלי מניות הבנק. האסיפה דנה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2012; אישרה את מינוי רואי החשבון המבקרים של הבנק; אישרה את הארכת כהונתה של הגבי מלי ברון כדירקטורית בבנק, לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 12 בספטמבר 2013, כשהיא נחשבת ל"דירקטורית חיצונית" לפי הוראה 301; וכן אישרה את הארכת כהונתו של מר יעקב פאר כדירקטור בבנק, לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 6 באוקטובר 2013, כשהוא נחשב ל"דירקטור חיצוני" לפי הוראה 301.

ביום 11 בפברואר 2014 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק. האסיפה אישרה את מדיניות התגמול לנושאי משרה של הבנק, בתחולה מיום 1 בינואר 2013.

ביום 12 במרץ 2014 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק. האסיפה אישרה את הארכת כהונתו של מר יוסף ירום כדירקטור בבנק, לתקופה נוספת של שלוש שנים, החל מיום 21 במרץ 2014, כשהוא נחשב לדירקטור חיצוני לפי הוראה 301.

עסקות עם בעל שליטה

בהתאם לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות הדיווח") נדרש תאגיד החייב בדיווח לפי התקנות, לדווח דיווח מידי ובמסגרת הדוח התקופתי השנתי על כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי (בין חריגה - קרי שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, שאינה בתנאי שוק או שעשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו - ובין שאינה חריגה), לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה. מהכלל האמור הוחרגו עסקות, אשר בדוחות הכספיים של הבנק נקבע כי הן בגדר "עסקה זניחה", כמשמעות מונח זה בתקנה 41(א)6(א) לתקנות ניירות-ערך (דוחות כספיים שנתיים), תש"ע-2010 (להלן: "תקנות דוחות כספיים"). כיוון שתקנות דוחות כספיים לא חלות על בנקים, פנה בעבר איגוד הבנקים לרשות ניירות-ערך לצורך קביעת מתכונת הדיווח אשר תחול על בנקים בהקשר זה. בעקבות פניית איגוד הבנקים כאמור וכן דיונים שהתקיימו בהמשך לה, נקבעו עקרונות לגבי אופן הדיווח של עסקות של בנקים עם בעל שליטה בו או עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, ובמסגרתם נדרש הבנק לקבוע אמות מידה לסיווג עסקות בנקאיות חריגות בקשר לבעלי שליטה. בהתאם לאמור לעיל קבעה ועדת הביקורת אמות מידה לעסקות זניחות ולעסקות חריגות לעניין עסקות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש בהן עניין אישי. אמות המידה האמורות פורסמו בין השאר במסגרת דוח הדירקטוריון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012. אמות מידה דומות נקבעו גם על-ידי בנקים אחרים.

להלן פירוט סוגי העסקות ואמות המידה השונות שנקבעו בקשר לאישור ודיווח עסקות הבנק עם בעלת השליטה בו, או עם אדם אחר שלבעלת השליטה יש בהן עניין אישי:

עסקות בנקאיות "חריגות"

- על פי אמות המידה שנקבעו כאמור על-ידי הבנק, עסקות בנקאיות העונות על אמות המידה הבאות תיחשבנה כעסקות חריגות:
- א. כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אשר בעקבות ביצועה סך החבות של בעלת השליטה יעלה על 10% מההון הרגולטורי, או אם הגידול בחבות של בעלת השליטה או בחבות של מי שלבעלת השליטה עניין אישי לגבי בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה. בסעיף קטן (א) זה, מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו אדם תיחשבנה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות יבחן הסכום המצטבר של העסקות כאמור.
 - ב. עסקה של הפקדת כספים בפקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפיקדונות של בעלת השליטה יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור קודם ההפקדה;
 - ג. עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזנית), כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בקבוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור במועד ביצוע העסקה;
 - ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד של הבנק במועד ביצוע העסקה.
 - ה. כל עסקה אחרת של הבנק, שאינה נופלת לסעיפים הקודמים, אם אינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק או בתנאי שוק, או אם סכום העסקה עולה על 300 מיליון ש"ח. לעניין זה "מהלך העסקים הרגיל" הינה עסקה שהבנק מבצע מעת לעת לצורך ניהול עסקיו השוטפים (כגון: שכירת נכסים, רכישת מוצרים וקבלת שירותים), וניתן להצביע על עסקות מסוג זה שהבנק ערך בתקופה של 12 החודשים שקדמו לאישור העסקה.
- לצד קביעת אמות המידה האמורים, נקבע על-ידי ועדת הביקורת, כי כל עסקה מכל סוג שהוא ובכל היקף, שבין הבנק לבין בעלת השליטה בבנק ו/או שלבעלת השליטה בבנק יש עניין אישי באישורה, תתבצע בהתאם לתנאי השוק ובאופן שהבנק לא ייתן בעסקה כזאת שום העדפה, או הטבה בתנאים, על-פני תנאים שלפיהם הינו מבצע עסקות דומות עם אחרים, שאינם נחשבים "אנשים קשורים" לבנק (כמשמעות הביטוי בהוראות ניהול בנקאי תקין 312 של המפקח על הבנקים). בהתאם להוראות חוק החברות, עסקה שאינה בתנאי שוק הינה עסקה חריגה.
- לעניין קביעת חריגות של עסקה, "תנאי שוק" הינם: (1) מקום שהעסקה מחייבת את אישורה של ועדת הדירקטוריון לאישור עסקות עם אנשים קשורים, תנאים שהוועדה מצאה לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 312 כי הינם בגדר "תנאי שוק" על-פי המבחנים הנהוגים על ידה ובהתאם לחומר שהוצג בפניה; או (2) תנאי עסקה הדומים לתנאים של לפחות שתי עסקות דומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות או היקף פעילות לקוח עם הבנק). שערך הבנק בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו עם צד לא קשור לבנק ולא התקיים בהן עניין אישי לבעלת השליטה בבנק; או (3) תנאי עסקה הדומים לתנאים של לפחות שתי עסקות בשוק הרלוונטי, הידועות לבנק, והדומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות), שנערכו בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו בין צדדים לא קשורים; או (4) מחיר שנקבע בשוק מוסדר של מוכרים וקונים כגון מחירי ניירות-ערך סחירים או מחירי סחורות, ובלבד שמתקיימת באותו שוק לגבי הנכס או המוצר או השירות הרלוונטי סחירות מספקת.

עסקות "זניחות"

עוד נקבע על-ידי הבנק כי העסקות שלהלן תיחשבנה כעסקות זניחות:

1. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.
2. עסקות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הרגולטורי.
3. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

הגדרות

לעניין זה, למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

- (1) **"אשראי"** – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
- (2) **"חבות"** – כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.
- (3) **"תנאי שוק"** – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם עושה הבנק עסקות דומות מסוגה של העסקה עם אנשים, או עם תאגידים, שאינם בעלי שליטה בבנק, או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקות שאינן עסקות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקות דומות.
- (4) **"בעלת השליטה"** – ביחד עם החברות פרטיות והציבוריות הקשורות אליה כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביה וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתה הגרים עמה או שפרנסתם עליה; הגדרת "קרוב" על-פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת את, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוג של כל אחד מאלה.

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2013 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2013	יתרה ליום 31.12.13	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
628,472	507,903	אשראי מאזני
844,000	664,750	התחייבויות למתן אשראי
344,055	296,810	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
8,302	8,302	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
41,378	41,378	ערבויות לצד שלישי
258,362	164,229	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	719	הוצאות על פעילות לא בנקאית
קבוצת דרך ארץ הייוויז בע"מ⁽³⁾:		
786,936	-	אשראי מאזני
18,665	-	התחייבויות למתן אשראי
163,426	-	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
-	-	ניכויים
730,074	-	פיקדונות הציבור (מאזני)
MIYA HOLDINGS⁽⁴⁾:		
50,163	-	אשראי מאזני
10	-	התחייבויות למתן אשראי
3,486	-	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
-	-	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים
-	-	ערבויות לצד שלישי
1,698	6	פיקדונות הציבור (מאזני)
עמותת רוח טובה⁽⁵⁾:		
-	950	תרומות
שרי אריסון:		
77	35	התחייבויות למתן אשראי
180	180	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
19,425	18,091	פיקדונות הציבור (מאזני)
אריסון אחזקות בע"מ:		
19	-	אשראי מאזני
20,471	14	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיה של חברת דרך-ארץ הייוויז (1997) בע"מ (ראה הערת שוליים 3 להלן) ושל תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכלל חברת הפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכלל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2013 כוללת יתרה חוף-מאזנית בסך של כ-8,302 אלפי ש"ח.
- (3) חברה זו הייתה חברה מוחזקת (50%) של שיכון ובינוי ובשל כך נחשבה לחברה של גבי שרי אריסון יש עניין אישי בעסקיה. במהלך שנת 2013 החברה נמכרה. בשל ההיקף הגבוה יחסית של עסקי חברה זו עם הבנק, מוצגים קשריה העסקיים עם הבנק בנפרד מכלל עסקי קבוצת שיכון ובינוי.
- (4) האשראי נפרע במהלך שנת 2013.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים".

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2012 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2012	יתרה ליום 31.12.12	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
741,846	628,472	אשראי מאזני
640,213	598,024	התחייבויות למתן אשראי
277,283	270,268	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
2,759	1,461	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
38,186	38,096	ערבויות לצד שלישי
312,539	136,241	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	651	הוצאות על פעילות לא בנקאית
קבוצת דרך ארץ הייוויז בע"מ⁽³⁾:		
782,315	759,952	אשראי מאזני
18,665	18,665	התחייבויות למתן אשראי
163,346	162,269	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
(164,326)	-	ניכויים
843,084	557,467	פיקדונות הציבור (מאזני)
:MIYA HOLDINGS		
53,961	50,163	אשראי מאזני
972	10	התחייבויות למתן אשראי
4,004	3,486	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
499	-	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים
2,620	-	ערבויות לצד שלישי
1,698	1,698	פיקדונות הציבור (מאזני)
עמותת רוח טובה⁽⁴⁾:		
-	950	תרומות
שרי אריסון:		
109	77	התחייבויות למתן אשראי
20,992	19,425	פיקדונות הציבור (מאזני)
אריסון אחזקות בע"מ:		
7,216	130	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיה של חברת דרך-ארץ הייוויז (1997) בע"מ (ראה הערת שוליים 3 להלן) ושל תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011. היתרה ליום 31 בדצמבר 2012 כוללת יתרה חוף-מאזנית בסך של כ-1,461 אלפי ש"ח.
- (3) חברה זו הינה חברה מוחזקת (50%) של שיכון ובינוי ובשל כך נחשבת לחברה של גבי שרי אריסון יש עניין אישי בעסקיה. בשל ההיקף הגבוה יחסית של עסקי חברה זו עם הבנק, מוצגים קשריה העסקיים עם הבנק בנפרד מכלל עסקי קבוצת שיכון ובינוי.
- (4) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים".

הערה: עד לחודש ספטמבר 2012 גמול הדירקטורים ששולם על-ידי הבנק לגבי אפרת פלד ומר משה לחמני ואשר הסתכם בסך של כ-856 אלפי ש"ח, הועבר על-פי הוראותיהם לקבוצת אריסון.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

באלפי ש"ח

להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק וכן לגבי הגב' איזקסון שהינה בעלת עניין שקיבלה בשנת 2013 תגמולים בקשר עם שירותיה כדירקטורית בבנק וכיו"ר דירקטוריון פעיל של כל החברות בקבוצת ישראלכרט.

שנת 2013											
שם	תפקיד	שעור החזקה בהון הבנק	משכורות מענקים	עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾ והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל ⁽⁴⁾ יתרה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה ⁽⁵⁾	יתרת הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה	
יאיר סרוסי	יו"ר דירקטוריון הבנק	0.02	1,906	3,443	471	9,500	-	-	-	41	
ציון קינן	המנהל הכללי של הבנק	0.02	2,091	3,316	584	9,850	-	-	-	134	
אורית לרר	מנכ"ל בנק הפועלים שוויץ	-	2,390	2,418	973	6,993	-	-	-	171	
ארי פינטו	משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה הקמעונאית	0.01	1,577	1,374	78	5,198	-	-	-	44	
דב קוטלר ⁽⁶⁾	המנהל הכללי של ישראלכרט	0.01	1,295	944	133	4,438	-	-	-	20	
אפרת יעבץ	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, יעוץ ומשאבים	0.01	1,400	1,374	255	4,412	2	7	90	318	
יעקב אורבך	משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל	0.01	1,425	1,926	218	4,412	2	1	24	65	
אירית איזקסון* ⁽⁶⁾	יו"ר הדירקטוריון של קבוצת ישראלכרט ודירקטורית בבנק	0.01	1,239	86	170	3,484	-	-	-	54	

* ביום 31 בדצמבר 2013 סיימה הגב' איזקסון לכהן כיו"ר דירקטוריון פעיל בקבוצת ישראלכרט.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

באלפי ש"ח

שנת 2012											
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת	מענקים	עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל ⁽⁴⁾ יתרה	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁵⁾		
									ההטבה שניתנה במהלך השנה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה לא בתנאי הטבה
יאיר סרוסי	יו"ר הדירקטוריון של הבנק	0.01%	1,951	3,761	1,146	457	1,083	8,398	-	-	35
ציון קינן	המנהל הכללי של הבנק	0.01%	2,135	3,763	1,499	578	143	8,118	-	-	141
חנה פרי-זן	לשעבר משנה למנכ"ל, הממונה על חטיבת זון נכסי לקוחות	0.00%	1,411	611	478	408	*3,612	6,520	-	-	50
אילן מזור	משנה למנכ"ל, היועץ המשפטי הראשי של הבנק	0.00%	1,415	676	2,245	361	723	5,420	2	17	12
דב קוטלר ⁽⁶⁾	המנהל הכללי של ישראלכרט	0.00%	1,322	1,587	1,870	111	430	5,320	-	-	26
אורית לרר	משנה למנכ"ל, עברה לכהן כמנכ"ל בנק הפועלים שוויץ	0.00%	2,978	678	758	380	362	5,156	-	-	304
משה אלוש	משנה למנכ"ל, בנק משה אלוש הפועלים שוויץ	0.00%	2,242	2,038	-	13	401	4,694	-	-	-
רן עוז	משנה למנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)	0.00%	1,421	691	1,848	252	384	4,596	-	-	2,359
אירית איזקסון ⁽⁶⁾	יו"ר הדירקטוריון של קבוצת ישראלכרט ודירקטורית בבנק	0.00%	1,261	1,362	1,415	139	339	4,516	-	-	33

* עקב פרישתה מהבנק.

הערות כלליות:

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק, נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור מדמי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוראות קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה נהנים מהטבה רביבת על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול ההטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרוחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי ההנהלה של הבנק וכן יו"ר דירקטוריון הבנק, לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכיו"ב ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה A301 שעניינה "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" ("הוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי"). בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ולתיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("תיקון 20"), פרסם הבנק ביום 5 בינואר 2014 מדיניות תגמול לנושאי משרה באמצעות דוח מידי אסמכתא מספר 003661-01-2014 ("מדיניות התגמול") אושרה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014.

הבנק יפעל להתאמת תגמולם של נושאי המשרה ועובדיו למדיניות התגמול שלו (בהתאם להוראות התחילה והתחולה שבסעיף 7 למדיניות התגמול) ולהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (בהתאם להוראות המעבר שלה). בהתאם לכך, ומאחר שההסכמים עם נושאי המשרה ועם מנהלים המצויינים בטבלאות לעיל נחתמו לפני יום פרסום ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, הסכמים אלה המשיכו להיות ברי תוקף בשנת 2013 וחלים עליהם תנאי תוכנית תגמול (2010) על נספחיה (כפי שתוקנה), וכמפורט בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2010, אסמכתא מספר 608787-01-2010 ("דוח תוכנית תגמול (2010)" ו"תוכנית תגמול (2010)").

כמפורט בסעיף ו' (א) ו' (ג) 1.4 וביאור 1.4 בביאור 15 בדוחות הכספיים, על-פי תנאי תוכנית תגמול (2010) ודוח תוכנית תגמול (2010), בכל שנה יתווסף או יגרע סכום המענק השנתי לחשבון המענקים של המנהל. חשבון המענקים הינו חשבון בנק רעיוני אישי המבטא את יתרת המענקים העומדת לזכות/ חובת המנהל בכל מועד. בכל שנה, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בתוכנית תגמול (2010), יבוצע תשלום יחסי מהיתרה בחשבון המענקים, והיתרה שטרם שולמה תיוותר בחשבון המענקים. הפרש התשואה של הבנק לשנת 2013, לצורכי קביעת המענקים על-פי תוכנית תגמול (2010), הוא כ-0.63%.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

- (1) שווי ההטבה בשל תשלום מבוסס מניות לחברי ההנהלה של הבנק וייר הדירקטוריון של הבנק כולל הטבה בגין יחידות מניות חסומות (RSU) ויחידות מניות חסומות מותנות שהוענקו במסגרת תוכנית תגמול (2010). שווי ההטבה בגין מניות הפנטום החסומות, יחידות המניות החסומות ויחידות המניות החסומות המותנות, בהתאם לתוכנית תגמול (2010) נמדד במועד הענקתן, והשווי ההוגן של יחידות הפנטום שהוענקו בהתאם לתוכניות קודמות, נמדד בכל מועד דיווח בהתבסס על מודל בלק ושולס. ככלל, התגמול בגין יחידות המניות החסומות, אשר הוענק בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010), יבשיל בשלוש מנות שוות, בהתאם לתקופות הסכם ההעסקה של המנהל (כפוף להתאמות לגבי הסכם עבודה שהינו לתקופה העולה על 3 שנים). שווי ההטבה המפורט בטבלה לעיל, כולל פריסה לא ליניארית של ההוצאה החשבונית בגינן, בהתאם לשיטת המנות, לפיה בשנה הראשונה נזקפת מלוא ההוצאה בגין המנה הראשונה, מחצית ההוצאה בגין המנה השנייה ושליש מההוצאה בגין המנה השלישית, כך שסך ההוצאה בשנה הראשונה מסתכם לכ-60% מכלל ההוצאה בגין התוכנית, בשנה השנייה לכ-30% מכלל ההוצאה ובשנה השלישית לכ-10%.
 - (2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה, כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל, וגילומים נטו.
 - (3) התשלומים בטור "תשלומי והפרשות המעביד" כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי, למחלה ולמענק יובל.
 - (4) לא כולל מס שכר.
 - (5) ההלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהן נקבעו לפי קריטריונים אחידים.
 - (6) התגמולים לגבי איזקסון ולמר קוטלר משולמים על-ידי החברות בקבוצת ישראל, למעט גמול דירקטורים (גמול שנתי), המשולם לגבי איזקסון על-ידי הבנק, בגין כהונתה כחברת הדירקטוריון של הבנק.
- להלן פרטים נוספים בדבר השכר וההטבות של נושאי המשרה הבכירים ובעלי העניין המפורטים בטבלה לשנת 2013 לעיל:

מר יאיר סרוסי

מר סרוסי מועסק על-ידי הבנק, בתפקיד יו"ר פעיל של הבנק החל מיום 1 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר סרוסי, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוחות מיידיים של הבנק מהימים 13 בספטמבר 2012 ו-19 באוקטובר 2012 (אסמכתא מספר 2012-01-237483-01-2012 ו-2012-01-259701-01-2012, בהתאמה) הנכללים כאן על דרך ההפניה (ביחד, "דוח תגמול סרוסי"). הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

- (1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
 - (2) מענק לרכישת מניות - ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:
- יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- כמתואר לעיל בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים אף שתקופת ההבשלה של המניות החסומות שהוקצו מתפלגת באופן שווה על פני שלוש השנים החל ממועד אישור התוכנית, הרישום החשבוני קובע כי עיקר ההוצאה הכוללת (כ-60%) בגין כל שלוש שנות תקופת התוכנית תיזקף כהוצאה כבר בשנה הראשונה לתוכנית. כתוצאה מהאמור לעיל נרשמה בשנת 2013 תוספת ברישום הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 1.8 מיליון ש"ח.

לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר סרוסי, ראה דוח תגמול סרוסי.

מר ציון קינן

מר ציון קינן, מועסק על-ידי הבנק, בתפקיד מנכ"ל הבנק החל מיום 27 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר קינן, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוח מיידי של הבנק מיום 13 בספטמבר 2012 (אסמכתא מספר 237483-01-2012) הנכלל כאן על דרך ההפניה ("דוח תגמול קינן"). הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים – ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) מענק לרכישת מניות – ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:

יחידות מניות חסומות – ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

כמתואר לעיל בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים אף שתקופת ההבשלה של המניות החסומות שהוקצו מתפלגת באופן שווה על פני חמש השנים החל ממועד אישור התוכנית, הרישום החשבונאי קובע כי עיקר הוצאה הכוללת (כ-50%) בגין כל חמש שנות תקופת התוכנית תיזקף כהוצאה כבר בשנה הראשונה לתוכנית. כתוצאה מהאמור לעיל נרשמה בשנת 2013 תוספת ברישום הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 2.2 מיליון ש"ח.

לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר קינן, ראה דוח תגמול קינן.

גבי אורית לרר

גבי לרר מכהנת כמנהלת כללית של בנק הפועלים (שוויץ) החל מיום 8 באוגוסט 2012. הסכם העסקתה של גבי לרר הינו לתקופה של 4 שנים. גבי לרר זכאית למשכורת חודשית של 50 אלף פרנקים שוויצריים וכן לתנאים נלווים לרבות החזר הוצאות שכר דירה, ביטוח רפואי, פנסיה וכו'.

גבי לרר זכאית לתגמול מבוסס מניות שנתי בשווי של 180 אלף פרנקים שוויצריים.

גבי אורית לרר כיהנה כממונה על החטיבה הבינלאומית של הבנק עד ליום 1 באוגוסט 2012 וכחברת הנהלת הבנק עד ליום 7 באוגוסט 2012.

מר אריק פינטו

מר פינטו מכהן כמנכ"ל של הבנק וממונה על החטיבה הקמעונאית. הסכם העסקתו של מר פינטו הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 8 בספטמבר 2012 ועד ליום 30 בספטמבר 2015. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר פינטו צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר פינטו, ראה סעיפים ג, ד, ה(4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו(א)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:

יחידות מניות חסומות – ראה סעיף ו(א)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר פינטו, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר דב קוטלר

מר קוטלר מכהן כמנכ"ל ישראלכרט בע"מ (וכן כמנכ"ל החברות מקבוצת ישראלכרט: יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ) ("ישראלכרט"), החל מיום 1 בפברואר 2009 (הסכם העסקתו עם ישראלכרט הינו עד ליום 31 בינואר 2015). (החברות בקבוצת ישראלכרט נושאות במלוא עלות השכר של מר קוטלר).

בהתאם להסכם ההעסקה הנוכחי של מר קוטלר, שתחילתו ביום 1 בפברואר 2012, על-אף האמור לעיל, ישראלכרט רשאית להפסיק את ההתקשרות לפי הסכם ההעסקה, בכל עת, גם קודם לתקופת ההסכם, בהודעה מוקדמת בת שישה חודשים ומר קוטלר רשאי להפסיק את ההתקשרות לפי הסכם ההעסקה בהודעה מוקדמת בת שלושה חודשים. במקרה שבו תופסק עבודתו של מר קוטלר בישראלכרט אם ביוזמתו ואם ביוזמת ישראלכרט, בנסיבות המזכות אותו בפיצוי פיטורין, יהיה מר קוטלר זכאי לקבל השלמה של סכום הפיצויים על-פי משכורתו האחרונה. במקרה של סיום העסקתו של מר קוטלר בישראלכרט הוא יהיה מחויב בתקופת צינון בת 12 חודשים (ללא תשלום), כאשר במקרה בו יפוטר על-ידי ישראלכרט יהיה זכאי בתום תקופת הצינון למענק הסתגלות בשווי של שש משכורות חודשיות.

במסגרת הסכם ההעסקה האמור נקבעה תוכנית מענקים שבהתאם לה, ייקבע בכל שנה תקציב אישי, חיובי או שלילי, למר קוטלר, בהתאם להפרש שבין הרווח/ההפסד החשבונאי הנקי המצרפי של כל החברות בקבוצת ישראלכרט בשנה נתונה (כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים של קבוצת החברות, בנטרול סכומים שהופרשו כמענקים להנהלה הבכירה של ישראלכרט) לבין רווח הסף לתגמול, שהינו רווח מינימלי נקי מפעולות רגילות לצורכי תשלום מענקים על-פי התוכנית, אשר נקבע מראש, ובכל מקרה לא יפחת בשנה כלשהי מ-174 מיליון ש"ח.

על פי הסכם ההעסקה, הוענקו למר קוטלר 189,695 יחידות RSU רגילות הניתנות למימוש למניות הבנק, בתנאים זהים לאלו הקבועים לבכירי הבנק בתוכנית תגמול (2010). יחידות ה-RSU תבשלנה על פני שלוש שנות הסכם העסקתו של מר קוטלר והן תהיינה חסומות למשך 12 חודשים נוספים לאחר מועד הבשלתן. בנוסף ליחידות ה-RSU, הוענקו למר קוטלר 60,000 יחידות RSU מותנות בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010). יחידות ה-RSU המותנות שהוענקו לשנת 2013 פקעו.

גבי אפרת יעבץ

גבי יעבץ מכהנת כמחנה למנכ"ל של הבנק וממונה על חטיבת משאבי אנוש, יעוץ ומשאבים. הסכם העסקתה של גבי יעבץ הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 8 בספטמבר 2012 ועד ליום 30 בספטמבר 2015. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתה החודשית של גבי יעבץ צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתה של גבי יעבץ, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק.

לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו'(א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:

יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו'(א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים לגבי יעבץ, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר יעקב אורבך

מר אורבך מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחול. הסכם העסקתו הנוכחי של מר אורבך הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 בינואר 2013. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר אורבך צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר אורבך, ראה בסעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל: יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר אורבך, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

גבי אירית איזקסון

גבי אירית איזקסון מכהנת כדירקטורית בבנק. גבי איזקסון כיהנה כיו"ר הדירקטוריון של ישראלכרט ושל יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ וכיו"ר דירקטוריון פעיל של אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ - עד ליום 31 בדצמבר 2013. בגין סיום העסקתה זכאית גבי איזקסון לפיצויי פטורים על-פי דין, ולמלוא ההשלמה של סכום הפיצויים ל-250% על-פי משכורתה האחרונה. במסגרת הסכם ההעסקה נקבעה תוכנית מענקים שחלה על גבי איזקסון, שתנאיה העיקריים הינם כמפורט לעיל לגבי מר דב קוטלר, מנכ"ל ישראלכרט. על-פי הסכם ההעסקה, הוענקו לגבי איזקסון 161,241 יחידות מניה חסומות (RSU) רגילות, הניתנות למימוש למניות הבנק, בתנאים זהים לאלו הקבועים בתוכנית תגמול (2010). סך של 40,494 יחידות ה-RSU פקעו עם סיום העסקתה של גבי איזקסון. בנוסף, הוענקו לגבי איזקסון 51,000 יחידות RSU מותנות בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010) שבחלקן אף הן פקעו עם סיום העסקתה.

חברי הדירקטוריון:

הדירקטורים בבנק, זכאים לגמול שנתי וגמול השתתפות, שאינו חורג מהמקובל, והמשולם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. בגין שנת 2013 עלות תגמול לדירקטורים הסתכמה בכ-10,442 אלפי ש"ח (בגין שנת 2012 עלות תגמול לדירקטורים הסתכמה בכ-10,683 אלפי ש"ח). יציין, כי יו"ר הדירקטוריון איננו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות, וכי גבי איזקסון היתה זכאית בשנת 2013 (בה כיהנה גם כיו"ר הדירקטוריון של ישראלכרט, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ) לגמול שנתי בלבד.

הקשר בין התגמול שניתן בשנת 2013 לנושאי המשרה הבכירה המפורטים בטבלה לשנת 2013 לעיל לבין תרומת מקבל התגמול לתאגיד

במסגרת אישור הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2013, ערך הדירקטוריון בימים 11 ו-19 במרץ 2014, דיונים נרחבים בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה ובעלי העניין בבנק, אשר מפורטים לעיל בהתאם לתקנה 21 לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21" ו"תקנות דוחות תקופתיים ומיידים", בהתאמה), וזאת בנפרד לגבי כל נושא משרה ובעל עניין, ולאחר שהדירקטוריון קיבל פרטים מלאים על תנאי כהונתם והעסקתם. המענקים בגין שנת 2013 שאושרו על-ידי ועדת התגמול של הבנק אשר הוקמה בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות והדירקטוריון נקבעו על-פי רוב בהתאם לקריטריונים מדידים שנקבעו מראש בתוכנית תגמול (2010) (כהגדרתה להלן). ככל שהדבר נוגע להפעלת שיקול דעת בקשר עם המענקים בגין שנת 2013 לנושאי משרה, שיקול הדעת הינו במסגרת הוראות תיקון 20 לחוק החברות.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

לדיונים של הדירקטוריון מהימים 11 ו-19 במרץ 2014 קדמו דיונים מקדימים בנושא על-ידי ועדת התגמול. בדיונים שנערכו כאמור בוועדת התגמול ובדירקטוריון, נבחנו לגבי כל נושא משרה ובעל עניין, בנפרד, הקריטריונים הספציפיים שנקבעו מראש לכל נושא משרה ובעל עניין (לעניין זה, ראה דוח תוכנית תגמול (2010)), עמידתו בקריטריונים שנקבעו לגביו כמפורט להלן, והקשר שבין התגמול שהוא מקבל לבין תרומתו לבנק. הקריטריונים הספציפיים שנקבעו לכל נושא משרה ובעל עניין, הינם בהתאם לתפקידו של כל נושא משרה.

לצורך הבחינה האמורה וכן לצורך בחינת הוגנות וסבירות התמורה לכל נושא משרה ובעל עניין, בחן הדירקטוריון קריטריונים נוספים, ביניהם, (1) תרומת נושא המשרה לעסקיו של הבנק, השגתו יעדיו ותוצאותיו הכספיות; (2) קידום מטרות הבנק, לרבות עמידה בתוכנית העבודה שנקבעה על-ידי הדירקטוריון לשנת הדיווח; (3) הצורך של הבנק לשמר נושא משרה בעל כישורים, ידע או מומחיות ייחודיים; (4) כישוריו המקצועיים והניהוליים, השכלתו, מומחיותו, ניסיונו והישגיו של נושא המשרה, ומידת האחריות המוטלת על נושא המשרה; (5) אתגרים מיוחדים בעלי חשיבות לבנק, עימם התמודד נושא המשרה במהלך השנה; (6) הערכת הממונה על נושא המשרה את תפקודו של נושא המשרה; (7) השפעת התגמול על פערי השכר בבנק; (8) היחס בין הרכיבים הקבועים שבתגמול לבין הרכיבים המשתנים; ו-(9) שקילת התגמול בראי גודל הבנק ואופי פעילותו (סבירות התגמול נבחנה גם באמצעות סקר השוואתי, כמפורט להלן) ולאור תנאי השוק הקיימים ביחס לנושאי משרה מקבילים בבנקים ובחברות דומות.

לשם בחינת התגמול ועמידה בקריטריונים האמורים, ולצורך בחינת סבירות מכלול תנאי התגמול של נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21 כנדרש לפי תקנה 10(ב) (4) לתקנות דוחות תקופתיים ומיידים, בחן הדירקטוריון את מדיניות התגמול של הבנק ועקרונותיה, נתונים בדבר התגמול שאושר בעבר לכל נושא משרה, סקר השוואתי שהוכן על-ידי יועץ חיצוני לגבי תנאי התגמול בחברות דומות בענף ובחברות בסדר הגודל של הבנק, תוכנית תגמול (2010) (כפי שתוקנה) והקריטריונים שנקבעו בקשר עימה, ביצועי הבנק לשנת 2013 ונתונים בדבר עמידה בקריטריונים האמורים, לרבות פועלו ותרומתו של כל נושא משרה לבנק בשנת 2013 והיחס בינם לבין התגמול הכולל שמוצע לאשר לו, כאמור.

דירקטוריון הבנק בדק ומצא כי תגמול נושאי המשרה בבנק תואם את הוראות המעבר בהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ובמדיניות התגמול של הבנק, לפיהן הסכמים פרטניים שנחתמו לפני פרסום טיוטת ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי יהיו בתוקף עד סיומם ולא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016. לעניין תנאי הכהונה וההעסקה גופם, ציין הדירקטוריון כי הם בהתאם לתוכנית התגמול של הבנק שהיתה בתוקף בשנת 2013 ובהתאם לתיקון 20. תנאי הכהונה וההעסקה שונים ממדיניות התגמול בשלושה היבטים עיקריים: [א] התגמול ההוני המוענק לנושאי המשרה בבנק ("יחידות מניות חסומות") אינו בהתאם ל"רכיב התגמול הקבוע" או ל"רכיב התגמול המשתנה" אשר במדיניות התגמול; [ב] נוסחת המענק שונה מהנוסחה הקבועה במדיניות התגמול; [ג] למר יאיר סרוסי, יו"ר דירקטוריון הבנק ולמר ציון קינן מנכ"ל הבנק קיים רכיב תלוי ביצועים בדמות מענק לרכישת מניות בגובה של 2 מיליון ש"ח (בניכוי מס) אשר תהייה חסומות ל-4 שנים, תגמול אשר אינו קבוע במדיניות התגמול.

כמו-כן יצויין, כי התגמול הכולל לנושאי המשרה הנ"ל בשנת 2013 לא חורג מהתקרות המצטברות שבמדיניות התגמול, בהתאם לתוכנית התגמול של הבנק שהיתה בתוקף בשנת 2013 ובהתאם לתיקון 20.

לאחר דיון בתגמול נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21 ולאור החומר שהוצג בפני דירקטוריון הבנק, הביעו חברי דירקטוריון הבנק את עמדתם כי מדובר בתגמול שהינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול של כל נושא משרה ובעל עניין תואם את תרומתו לבנק. לפרטים נוספים בנוגע לתוכנית תגמול (2010) ותגמול נושאי המשרה ובעלי העניין ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)

הבנק		המאוחד		
2012	2013	2012	2013	
באלפי ש"ח				
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾:				
11,713	11,695	23,236	21,439	רואי החשבון המבקרים המשותפים
1,176	1,180	1,676	1,872	רואי חשבון מבקרים אחרים
12,889	12,875	24,912	23,311	סך-הכל
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾:				
7,311	10,647	8,061	10,976	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	-	155	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותי מס⁽⁶⁾:				
836	1,071	1,770	1,645	רואי החשבון המבקרים המשותפים
302	258	388	484	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותים אחרים⁽⁷⁾:				
1,093	1,092	2,316	2,665	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	-	87	רואי חשבון מבקרים אחרים
9,542	13,068	12,535	16,012	סך-הכל
22,431	25,943	37,447	39,323	סך-הכל

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.
- (5) Audit Related Fees כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות ופעולות ביקורת בדבר עמידה בהוראות איסור הלבנת הון.
- (6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דיוני שומות ויעוץ מס בישראל ובחו"ל.
- (7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית ויעוץ בנושא תגמול עובדים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Oxley Sarbanes" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הני"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), ובינוי 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר בקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

במהלך שנת 2013 ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ, על-פי המתודולוגיות המקובלות, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים. כמו-כן, ביצע בחינה עדכנית של אפקטיביות נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור שנת 2013, תוך התאמת מדגמי הבדיקות לתוצרי מיפוי הסיכונים, המעודכן מדי שנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

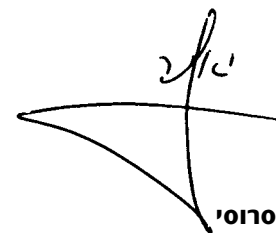
הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2013 את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2013 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ציון קינן
מנהל כללי

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 19 במרץ 2014

220	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2009-2013 מידע רב תקופתי
221	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2009-2013 מידע רב תקופתי
222	תוספת 3 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית
228	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
236	תוספת 5 - סיכון אשראי לפי ענפי משק
240	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
243	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2012-2013 מידע רב-רבעוני
245	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2012-2013 מידע רב-רבעוני

2013

בנק הפועלים | סקירת ההנהלה 2013

ליום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
נכסים					
53,115	50,331	55,790	55,301	45,709	מזומנים ופיקדונות בבנקים
28,055	31,604	34,411	52,070	60,912	ניירות-ערך
-	16	-	47	65	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
227,126	236,671	250,592	253,268	255,543	אשראי לציבור
(11,338)	(11,383)	(4,097)	(4,086)	(3,943)	הפרשה להפסדי אשראי
215,788	225,288	246,495	249,182	251,600	אשראי לציבור, נטו
218	339	616	798	1,169	אשראי לממשלות
114	132	125	127	137	השקעות בחברות כלולות
3,845	3,803	3,720	3,726	3,791	בניינים וציוד
206	65	44	33	19	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
5,201	6,472	10,799	9,624	10,672	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,189	3,013	4,662	5,480	6,172	נכסים אחרים
309,731	321,063	356,662	376,388	380,246	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
231,993	233,965	256,417	271,411	276,525	פיקדונות הציבור
6,455	4,834	7,001	6,015	5,303	פיקדונות מבנקים
1,551	1,335	1,085	629	613	פיקדונות הממשלה
794	386	1,305	1,116	242	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
23,112	27,608	32,933	35,677	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7,457	10,249	13,421	12,718	12,129	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,948	19,814	20,399	21,765	22,144	התחייבויות אחרות
289,310	298,191	332,561	349,331	350,936	סך-כל ההתחייבויות
20,071	22,535	23,819	26,755	29,060	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
350	337	282	302	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
20,421	22,872	24,101	27,057	29,310	סך-כל ההון
309,731	321,063	356,662	376,388	380,246	סך-כל ההתחייבויות וההון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
12,859	12,806	14,793	14,346	12,961	הכנסות ריבית
(5,339)	(4,853)	(6,696)	(6,186)	(5,018)	הוצאות ריבית
7,520	7,953	8,097	8,160	7,943	הכנסות ריבית, נטו
2,017	1,030	1,202	987	874	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,503	6,923	6,895	7,173	7,069	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
(711)	(457)	(213)	255	480	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
4,829	5,167	5,098	5,105	5,115	עמלות
161	180	106	117	126	הכנסות אחרות
4,279	4,890	4,991	5,477	5,721	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
4,016	4,631	4,759	5,012	5,310	משכורות והוצאות נלוות
1,432	1,518	1,535	1,673	1,609	אחזקה ופחת בניינים וציוד
93	141	21	11	12	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
1,916	2,001	2,050	2,129	2,034	הוצאות אחרות
7,457	8,291	8,365	8,825	8,965	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,325	3,522	3,521	3,825	3,825	רווח לפני מסים
1,004	1,342	809	1,254	1,298	הפרשה למסים על הרווח
1,321	2,180	2,712	2,571	2,527	רווח לאחר מסים
(15)	3	(5)	6	9	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:					
1,306	2,183	2,707	2,577	2,536	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	18	39	(34)	44	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,300	2,201	2,746	2,543	2,580	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:					
רווח בסיסי					
0.99	1.66	2.07	1.92	1.96	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל					
0.98	1.65	2.05	1.91	1.94	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

תוספת 3

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
*2011			*2012			2013		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור ⁽³⁾ :								
5.95%	12,325	207,296	5.34%	11,588	216,945	4.86%	10,674	219,512
4.04%	738	18,266	3.89%	787	20,253	3.77%	716	18,975
5.79%	13,063 ⁽⁴⁾	225,562	5.22%	12,375 ⁽⁴⁾	237,198	4.78%	11,390	238,487
אשראי לממשלות:								
2.56%	10	391	2.27%	18	794	2.27%	21	927
פיקדונות בבנקים:								
1.49%	44	2,946	1.99%	60	3,019	1.59%	42	2,634
0.80%	14	1,759	1.04%	24	2,312	0.80%	19	2,373
1.23%	58	4,705	1.58%	84	5,331	1.22%	61	5,007
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
2.88%	761	26,453	2.31%	565	24,476	1.36%	192	14,095
0.26%	23	8,928	0.24%	34	14,303	0.24%	44	18,393
2.22%	784	35,381	1.54%	599	38,779	0.73%	236	32,488
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
6.45%	2	31	-	-	19	1.37%	1	73
-	-	7	-	-	-	-	-	6
5.26%	2	38	-	-	19	1.27%	1	79

* בשנת 2013 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) עמלות בסך 357 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 (31 בדצמבר 2012: 352 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2011: 337 מיליוני ש"ח).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
*2011			*2012			2013		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (המשך)								
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :								
3.50%	638	18,205	3.25%	1,020	31,421	2.22%	1,054	47,532
2.73%	188	6,882	2.51%	154	6,124	2.05%	123	6,008
3.29%	826	25,087	3.13%	1,174	37,545	2.20%	1,177	53,540
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :								
3.04%	38	1,249	3.11%	78	2,506	1.81%	55	3,044
0.30%	2	670	0.61%	5	821	0.33%	4	1,198
2.08%	40	1,919	2.49%	83	3,327	1.39%	59	4,242
נכסים אחרים:								
2.10%	10	476	3.36%	11	327	1.00%	6	603
		59	1.69%	2	118	9.09%	10	110
1.87%	10	535	2.92%	13	445	2.24%	16	713
5.04%	14,793	293,618	4.44%	14,346	323,438	3.86%	12,961	335,483
		12,630			13,314			13,765
		20,353			22,984			25,417
		326,601			359,736			374,665
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
2.64%	965	36,571	2.29%	1,006	43,931	1.95%	916	47,063

* בשנת 2013 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור.

(1) נתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 493 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2012: 286 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2011: 153 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
*2011			*2012			2013		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה
%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור:								
2.21%	4,196	190,222	1.83%	3,843	209,495	1.25%	2,710	217,053
בישראל								
1.58%	662	41,866	1.31%	572	43,794	0.72%	388	53,936
לפי דרישה								
2.38%	3,534	148,356	1.97%	3,271	165,701	1.42%	2,322	163,117
לזמן קצוב								
0.91%	170	18,671	0.68%	122	17,941	0.50%	82	16,373
מחוץ לישראל								
0.61%	38	6,186	0.48%	31	6,526	0.36%	22	6,182
לפי דרישה								
1.06%	132	12,485	0.80%	91	11,415	0.59%	60	10,191
לזמן קצוב								
2.09%	4,366	208,893	1.74%	3,965	227,436	1.20%	2,792	233,426
סך-הכל								
פיקדונות הממשלה:								
5.17%	62	1,200	4.46%	38	852	3.86%	23	596
בישראל								
פיקדונות מבנקים מרכזיים:								
-	-	-	-	-	-	-	-	5
בישראל								
פיקדונות מבנקים:								
2.22%	90	4,051	1.66%	64	3,855	1.00%	36	3,608
בישראל								
7.64%	192	2,512	5.94%	155	2,610	4.80%	80	1,668
מחוץ לישראל								
4.30%	282	6,563	3.39%	219	6,465	2.20%	116	5,276
סך-הכל								
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
2.16%	6	278	1.51%	13	863	1.09%	4	367
בישראל								
0.95%	4	423	5.97%	21	352	3.70%	11	297
מחוץ לישראל								
1.43%	10	701	2.80%	34	1,215	2.26%	15	664
סך-הכל								

* בשנת 2013 ישם הבנק לראשונה את הוצאות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור.
(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
*2011			*2012			2013		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה
%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)								
אגרות-חוב:								
6.64%	1,886	28,385	5.57%	1,836	32,988	5.92%	1,948	32,889
בישראל								
4.08%	70	1,717	4.70%	89	1,895	4.77%	117	2,454
מחוץ לישראל								
6.50%	1,956	30,102	5.52%	1,925	34,883	5.84%	2,065	35,343
סך-הכל								
התחייבויות אחרות:								
37.74%	20	53	9.76%	4	41	4.11%	3	73
בישראל								
-	-	172	0.59%	1	170	25.00%	4	16
מחוץ לישראל								
8.89%	20	225	2.37%	5	211	7.87%	7	89
סך-הכל								
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית								
2.70%	6,696	247,684	2.28%	6,186	271,062	1.82%	5,018	275,399
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
		25,429			30,987			37,625
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
		13,100			13,906			14,032
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾								
		17,405			18,587			20,034
סך-כל ההתחייבויות								
		303,618			334,542			347,090
סך-כל האמצעים ההוניים								
		22,983			25,194			27,575
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
		326,601			359,736			374,665
פער הריבית								
2.34%			2.16%			2.04%		
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
2.94%	7,568	257,047	2.70%	7,542	279,507	2.54%	7,321	288,420
בישראל								
1.45%	529	36,571	1.41%	618	43,931	1.32%	622	47,063
מחוץ לישראל								
2.76%	8,097	293,618	2.52%	8,160	323,438	2.37%	7,943	335,483
סך-הכל								
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
1.86%	436	23,495	1.69%	388	22,968	1.41%	294	20,808

* בשנת 2013 ישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לרבות מכשירים נגזרים.

(4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
*2011			*2012			2013		
שיעור הכנסות/הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסות/הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסות/הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ (הוצאות) ריבית
%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא-צמוד								
5.45%	9,215	169,014	4.91%	9,180	186,948	4.02%	8,040	199,815
(2.38%)	(3,109)	130,894	(2.04%)	(2,964)	145,358	(1.31%)	(1,967)	150,242
3.07%			2.87%			2.71%		
מטבע ישראלי צמוד למדד								
6.53%	3,766	57,663	5.28%	3,177	60,163	5.36%	3,180	59,354
(6.39%)	(2,815)	44,032	(5.16%)	(2,488)	48,242	(5.47%)	(2,566)	46,907
0.14%			0.12%			(0.11%)		
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)								
2.79%	847	30,370	3.03%	983	32,396	2.82%	825	29,251
(0.68%)	(336)	49,263	(0.63%)	(346)	54,494	(0.33%)	(191)	57,442
2.11%			2.40%			2.49%		
סך פעילות בישראל								
5.38%	13,828	257,047	4.77%	13,340	279,507	4.18%	12,045	288,420
(2.79%)	(6,260)	224,189	(2.34%)	(5,798)	248,094	(1.86%)	(4,724)	254,591
2.59%			2.43%			2.32%		

* בשנת 2013 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
(737)	(1,252)	515	(914)	(1,039)	125
49	(28)	77	(71)	(23)	(48)
(688)	(1,280)	592	(985)	(1,062)	77
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
249	(110)	359	(381)	(507)	126
(8)	(58)	50	(19)	(50)	31
241	(168)	409	(400)	(557)	157
(447)	(1,448)	1,001	(1,385)	(1,619)	234
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
(353)	(707)	354	(1,133)	(1,227)	94
(48)	(43)	(5)	(40)	(32)	(8)
(401)	(750)	349	(1,173)	(1,259)	86
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
(109)	(344)	235	59	116	(57)
	(11)	11	(54)	(26)	(28)
(109)	(355)	246	5	90	(85)
(510)	(1,105)	595	(1,168)	(1,169)	1
63	(343)	406	(217)	(450)	233

* בשנת 2013 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת גילוי תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה. מספרי ההשוואה לשנים 2011 ו-2012 סווגו מחדש כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2013

תוספת 4

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------	-----------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------

במיליוני ש"ח

מטבע ישראלי לא-צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	164,148	13,734	25,564	13,408	3,638	3,739
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	52,656	90,334	49,997	37,926	19,506	20,447
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,294	1,270	2,686	30	600	369
סך-הכל שווי הוגן	218,098	105,338	78,247	51,364	23,744	24,555

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	143,947	10,840	15,792	22,389	3,957	2,683
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	51,262	101,571	53,846	34,953	22,422	20,151
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,092	1,292	1,766	15	61	-
סך-הכל שווי הוגן	197,301	113,703	71,404	57,357	26,440	22,834

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	20,797	(8,365)	6,843	(5,993)	(2,696)	1,721
החשיפה המצטברת במגזר	20,797	12,432	19,275	13,282	10,586	12,307

- * סוג מחדש לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.
 (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2012								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
0.38	3.80	218,916	0.47	3.04	228,027	2,751	5	1,040
*0.99		*230,521	1.08		271,154	-	-	288
1.05		4,826	1.21		6,249	-	-	-
⁽²⁾ *0.69		*454,263	⁽²⁾ 0.81		505,430	2,751	5	1,328
<hr/>								
0.35	2.76	193,893	0.53	2.08	199,943	85	-	250
*0.98		*241,924	1.06		284,512	-	-	307
1.51		5,018	0.75		5,226	-	-	-
⁽²⁾ *0.71		*440,835	⁽²⁾ 0.84		489,681	85	-	557
<hr/>								
		*13,428			15,749	2,666	5	771
						15,749	13,083	13,078

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2013

תוספת 4 (המשך)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------	-----------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------

במיליוני ש"ח

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	2,036	2,008	10,001	21,196	14,924	7,624
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	394	121	1,709	2,731	2,992	6,175
סך-הכל שווי הוגן	2,430	2,129	11,710	23,927	17,916	13,799

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	2,009	3,731	5,287	13,648	7,119	15,578
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	585	590	3,772	4,471	4,607	4,821
סך-הכל שווי הוגן	2,594	4,321	9,059	18,119	11,726	20,399

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(164)	(2,192)	2,651	5,808	6,190	(6,600)
החשיפה המצטברת במגזר	(164)	(2,356)	295	6,103	12,293	5,693

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-29 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשויכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרמי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2012								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
3.41	2.69	62,442	3.24	2.42	60,404	268	362	1,985
3.98		15,216	4.10		14,376	-	-	254
⁽²⁾ 3.52		77,658	⁽²⁾ 3.40		74,780	268	362	2,239
3.92	1.69	53,021	3.70	1.45	48,729	-	45	1,312
3.47		18,752	3.22		19,107	-	-	261
⁽²⁾ 3.80		71,773	⁽²⁾ 3.57		67,836	-	45	1,573
		5,885			6,944	268	317	666
						6,944	6,676	6,359

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2013

תוספת 4 (המשך)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------	-----------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------

במיליוני ש"ח

מטבע-חוץ⁽³⁾

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾	37,662	11,444	8,086	5,923	3,869	5,424
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	48,525	74,381	44,648	18,266	6,978	16,308
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,309	2,000	3,539	50	76	-
סך-הכל שווי הוגן	89,496	87,825	56,273	24,239	10,923	21,732

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	57,159	13,950	14,027	2,962	1,067	338
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	48,917	53,454	43,130	17,688	8,995	20,182
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,534	1,950	4,425	48	587	340
סך-הכל שווי הוגן	108,610	69,354	61,582	20,698	10,649	20,860

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(19,114)	18,471	(5,309)	3,541	274	872
החשיפה המצטברת במגזר	(19,114)	(643)	(5,952)	(2,411)	(2,137)	(1,265)

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2012								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
0.84	3.36	78,924	1.11	3.08	73,734	794	174	358
0.97		212,787	0.99		209,691	-	-	585
0.21		8,508	0.27		8,974	-	-	-
⁽²⁾ 0.91		300,219	⁽²⁾ 1.00		292,399	794	174	943
0.26	1.27	90,865	0.24	1.92	89,736	15	35	183
1.22		201,057	1.26		193,188	-	79	743
0.26		8,269	0.74		9,884	-	-	-
⁽²⁾ 0.90		300,191	⁽²⁾ 0.93		292,808	15	114	926
		28			(409)	779	60	17
						(409)	(1,188)	(1,248)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2013

תוספת 4 (המשך)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------------	----------------------------	---------------------

במיליוני ש"ח

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

16,787	22,431	40,527	43,651	27,186	203,846	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
42,930	29,476	58,923	96,354	164,836	101,575	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
369	676	80	6,225	3,270	4,603	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
60,086	52,583	99,530	146,230	195,292	310,024	סך-הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

18,599	12,143	38,999	35,106	28,521	203,115	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
45,154	36,024	57,112	100,748	155,615	100,764	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
340	648	63	6,191	3,242	4,626	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
64,093	48,815	96,174	142,045	187,378	308,505	סך-הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

(4,007)	3,768	3,356	4,185	7,914	1,519	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
16,735	20,742	16,974	13,618	9,433	1,519	החשיפה המצטברת במגזר

- * סוג מחדש לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.
- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 - (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 - (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
 - (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. במגזרים לא-צמוד ומטבע-חוץ: השפעת הנחות אלו הינה זניחה. במגזר הצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-29 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%). בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרמי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2012								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
0.99	3.82	361,979	1.06	3.28	364,419	6,067	541	3,383
1.07		*458,524	1.13		495,221	-	-	1,127
0.51		13,334	0.65		15,223	-	-	-
⁽²⁾ 1.03		*833,837	⁽²⁾ 1.09		874,863	6,067	541	4,510
<hr/>								
0.89	2.11	337,779	0.91	1.72	338,408	100	80	1,745
1.19		*461,733	1.22		496,807	-	79	1,311
0.73		13,287	0.74		15,110	-	-	-
⁽²⁾ 1.05		*812,799	⁽²⁾ 1.09		850,325	100	159	3,056
<hr/>								
		*21,038			24,538	5,967	382	1,454
						24,538	18,571	18,189

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2013								
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2013 (4)	פגום	בעייתית (5)	* מזה: חובות (2)	סך-הכל*	סך-הכל	בעייתית (5)	סך-הכל	סך-הכל
הוצאות מחיקות יתרת (הכנסות) חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי נטו להפסדי אשראי								
16	(8)	(15)	40	66	2,127	2,767	66	2,780
675	118	190	1,624	4,580	21,250	40,335	4,912	42,291
660	(111)	42	1,352	2,178	18,283	49,277	2,221	49,576
482	21	93	929	1,636	18,886	22,963	1,636	23,168
8	3	(1)	77	77	5,309	7,951	77	10,923
513	153	146	1,137	1,915	20,707	31,078	1,916	31,660
98	23	3	555	577	7,067	8,012	577	8,055
81	25	(11)	45	748	6,405	8,366	844	8,613
134	95	136	226	1,014	5,385	7,649	1,081	8,161
431	(33)	4	874	1,283	13,064	23,906	1,660	30,204
99	252	51	340	429	10,557	14,595	431	14,717
50	1	(19)	54	143	6,545	8,143	143	8,157
3,247	539	619	7,253	14,646	135,585	225,042	15,564	238,305
417	44	109	-	1,042	53,309	55,278	1,042	55,278
685	367	125	710	917	43,659	80,612	917	80,643
4,349	950	853	7,963	16,605	232,553	360,932	17,523	374,226
-	-	-	-	-	115	1,481	-	6,712
-	-	-	-	-	314	1,464	-	50,392
4,349	950	853	7,963	16,605	232,982	363,877	17,523 (1)	431,330

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 142,089 ו-5,413, 36,50,810, 232,982 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,011 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-882 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,764 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2013								
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2013 (4)	פגום	בעייתי (5)	* מזה: חובות (2)	סך-הכל*	סך-הכל	בעייתי (5)		
הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי						
צ'בור - מסחרי								
חקלאות	1	-	1	-	120	147	-	147
תעשייה	21	14	8	50	99	2,952	99	5,585
בינוי ונדל"ן	57	(6)	(8)	340	340	6,148	340	8,698
חשמל ומים	6	-	1	-	373	1,482	-	1,692
מסחר	18	11	5	35	35	1,242	35	2,101
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	9	-	(2)	1	152	1,648	152	1,902
תחבורה ואחסנה	1	9	(2)	27	27	162	27	263
תקשורת ושירותי מחשב	18	-	15	-	183	205	183	785
שירותים פיננסיים	41	(42)	(14)	56	56	6,083	56	15,266
שירותים עסקיים אחרים	4	36	(3)	4	8	507	8	791
שירותים ציבוריים וקהילתיים	7	-	15	4	11	790	11	1,103
סך-הכל מסחרי	183	22	16	517	911	20,230	911	38,333
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	5	-	(1)	-	7	590	7	620
אנשים פרטיים - אחר	44	2	5	46	65	2,170	65	3,409
סך-הכל צ'בור - פעילות בחו"ל	232	24	20	563	983	22,990	983	42,362
בנקים בחו"ל (6)	6	-	1	-	-	20,719	-	33,620
ממשלות חו"ל	-	-	-	-	-	855	-	5,085
סך-הכל פעילות בחו"ל	238	24	21	563	983	44,564	983	81,067 (1)
סך-הכל	4,587	974	874	8,526	17,588	277,546	18,506	512,397

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 23,381 ו-5,245, 29, 7,848, 44,564 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

תוספת 5 (המשך)

במיליוני ש"ח

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2012								
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2012 (4)	פגום	בעיית (5)	* מזה: חובות (2)	סך-הכל* (2)	סך-הכל** בעיית (5)	סך-הכל**	בעיית (5)	סך-הכל**
הוצאות (הכנסות) מחיכות חשבונאיות	מחיקות נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת					
צ'בור - מסחרי								
חקלאות	22	(62)	(13)	73	103	2,200	2,776	103
תעשייה***	618	113	(71)	1,661	3,519	20,697	39,706	3,691
בינוי ונדל"ן - בינוי (6)	572	62	81	1,770	2,619	18,367	48,685	2,660
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	439	157	(280)	994	1,037	21,056	24,333	1,037
חשמל ומים	10	9	(20)	84	88	3,647	6,328	88
מסחר	439	210	296	583	1,098	19,877	28,479	1,099
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	117	(29)	55	483	565	6,778	7,676	565
תחבורה ואחסנה	94	4	72	80	979	6,172	7,682	1,049
תקשורת ושירותי מחשב	77	(4)	13	337	515	6,358	9,274	523
שירותים פיננסיים****	551	91	460	1,241	1,368	15,681	25,126	1,532
שירותים עסקיים אחרים	95	18	28	111	218	9,654	13,674	218
שירותים ציבוריים וקהילתיים	70	14	40	99	168	6,563	8,307	168
סך-הכל מסחרי****	3,104	583	661	7,516	12,277	137,050	222,046	12,733
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	352	18	27	-	823	49,017	51,161	823
אנשים פרטיים - אחר	908	250	277	965	1,192	42,013	79,631	1,192
סך-הכל צ'בור - פעילות בישראל****	4,364	851	965	8,481	14,292	228,080	352,838	14,748
בנקים בישראל (7)	-	-	-	-	-	59	1,521	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	46	1,532	-
סך-הכל פעילות בישראל****	4,364	851	965	8,481	14,292	228,185	355,891	14,748 (1)

** הוצג מחדש. נכסים בגין מכשירים נגזרים מוצגים לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.
 *** מספרי ההשוואה הותאמו והם אינם כוללים נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף, המוצגים בסעיף נכסים אחרים.
 **** סווג מחדש.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 137,687 ו-4,377, 47, 44,952, 228,185 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,279 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-653 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,163 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2012									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2012 (4)	פגום	בעייתי (5)	* מזה: חובות (2)	סך-הכל*	סך-הכל**	בעייתי (5)	סך-הכל**		
הוצאות (הכנסות) מחיקות יתרת (הכנסות) חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי נטו להפסדי אשראי								ציבור - מסחרי	
1	-	1	-	-	72	129	-	129	חקלאות
23	59	24	40	40	2,960	4,836	40	5,355	תעשייה***
76	16	(21)	375	393	7,945	9,659	393	10,267	בינוי ונדל"ן
3	-	1	-	-	410	1,211	-	1,420	חשמל ומים
30	1	-	13	25	1,135	2,072	25	2,094	מסחר
15	-	(7)	1	148	1,811	2,045	148	2,132	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
7	-	10	-	78	196	327	78	346	תחבורה ואחסנה
2	-	-	-	-	527	787	-	852	תקשורת ושירותי מחשב
64	14	33	53	119	6,431	11,673	119	15,061	שירותים פיננסיים
8	-	(10)	-	16	394	615	16	696	שירותים עסקיים אחרים
23	3	(19)	46	71	643	792	71	896	שירותים ציבוריים וקהילתיים
252	93	12	528	890	22,524	34,146	890	39,248	סך-הכל מסחרי****
6	4	2	-	12	653	703	12	703	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
61	11	7	60	62	2,133	3,416	62	3,455	אנשים פרטיים - אחר
									סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל****
319	108	21	588	964	25,310	38,265	964	43,406	בנקים בחו"ל (6)
5	-	1	-	-	24,114	24,667	-	35,789	ממשלות חו"ל
					752	2,058	-	4,199	סך-הכל פעילות בחו"ל**** (1)
324	108	22	588	964	50,176	64,990	964	83,394	סך-הכל****
4,688	959	987	9,069	15,256	278,361	420,881	15,712	498,642	

** הוצג מחדש. נכסים בגין מכשירים נגזרים מוצגים לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS157 בדבר מדידת שווי הוגן.
 *** מספרי ההשוואה הותאמו והם אינם כוללים נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף, המוצגים בסעיף נכסים אחרים.
 **** סווג מחדש.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 50,176, 50,421, 5,223 ו-22,574 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6

חלק אי – מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2013													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾						חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך חשיפה מזדה: סיכון חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	לאחרים		
						חשיפה מאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות					
2,532	2,353	-	7,703	99	121	15,377	10,492	8,290	18,782	2,581	1,422	882	א. ארצות-הברית
49	119	-	299	-	-	6,368	6,200	-	6,200	38	130	-	ב. שוויץ
3,909	2,162	-	4,751	-	1	6,757	686	76	762	2,678	3,393	-	ג. אנגליה
10	9	-	1,558	59	59	1,972	1,953	1,036	2,989	6	13	-	ד. תורכיה
668	933	-	142	1	1	1,601	-	-	-	582	774	245	ה. גרמניה
1,395	757	-	1,746	38	44	2,152	-	-	-	513	1,639	-	ו. צרפת
1	155	-	211	-	-	156	-	-	-	152	4	-	ז. אירלנד
125	17	-	63	-	-	142	-	-	-	8	134	-	ח. ספרד
2	-	-	5	-	-	2	-	-	-	2	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
47	23	-	37	-	1	70	-	-	-	50	18	2	יא. איטליה
4,851	5,826	-	1,935	61	161	11,027	350	-	350	6,432	3,958	287	יב. אחרות
13,589	12,354	-	18,451	258	388	45,624	19,681	9,402	29,083	13,042	11,485	1,416	סך-כל החשיפות למדינות זרות
671	337	-	1,889	61	63	3,292	2,284	1,036	3,320	750	219	39	מזדה: סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6 (המשך)

חלק אי – מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות סך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2012													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	מזדה: סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	מזדה: סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	מזדה: סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	מזדה: סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	פגומים ⁽⁴⁾	סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	
													מזדה: סיכון חוץ-מאזני ⁽⁴⁾
2,016	1,574	45	7,594	138	262	18,630	15,040	9,034	24,074	1,821	1,768	1	א. ארצות-הברית
302	410	1	398	-	-	6,468	5,756	-	5,756	393	319	-	ב. שוויץ
3,911	2,331	2	4,650	-	2	7,298	1,056	255	1,311	3,141	3,101	-	ג. אנגליה
19	45	-	1,038	77	82	2,502	2,438	629	3,067	6	58	-	ד. תורכיה
357	998	1	357	1	1	1,355	-	-	-	611	586	158	ה. גרמניה
1,179	580	20	1,624	35	42	1,759	-	-	-	523	1,236	-	ו. צרפת
2	65	-	190	-	-	67	-	-	-	52	15	-	ז. אירלנד
104	29	-	82	-	-	133	-	-	-	33	99	1	ח. ספרד
1	1	-	5	-	-	2	-	-	-	2	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
49	5	-	28	-	-	54	-	-	-	54	-	-	יא. איטליה
4,111	5,568	2	1,405	43	241	9,844	165	120	285	7,047	2,160	472	יב. אחרות
12,051	11,606	71	17,372	294	630	48,112	24,455	10,038	34,493	13,683	9,342	632	סך-כל החשיפות למדינות זרות
759	369	2	1,661	109	133	3,731	2,603	749	3,352	822	221	85	מזדה: סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾**תוספת 6 (המשך)**

חלק ב' – מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

שם המדינה:
קבדה
סכום החשיפות המאזניות המצרפי למדינות זרות על בסיס מאוחד שפורטו בחלק זה הינו 1,346 מיליוני ש"ח ליום 31.12.2013 (ליום 31.12.2012: 2,311 מיליוני ש"ח).

הערה:
בנתוני דצמבר 2013 נכללות מדינות שאינן עוברות את סך החשיפה הנדרש, היות שמדינות אלה נכללו בנתוני דצמבר 2012.

חלק ג' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.
תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר פורטו בחלק א' לעיל:

לשנת 2013					
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון
256	133	54	2	67	-
95	(12)	18	(1)	90	-
83	75	7	1	-	-
8	5	2	-	1	-
(72)	(59)	(11)	-	(2)	-
370	142	70	2	156	-

לשנת 2012					
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון
285	124	49	1	110	1
(59)	(14)	(6)	1	(39)	(1)
65	42	20	2	1	-
6	4	2	-	-	-
(41)	(23)	(11)	(2)	(5)	-
256	133	54	2	67	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

בשנת 2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
				נכסים
43,272	48,818	43,361	45,709	מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,461	61,137	60,998	60,912	ניירות-ערך
31	47	169	65	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,599	251,105	253,518	255,543	אשראי לציבור
(3,817)	(3,985)	(4,177)	(3,943)	הפרשה להפסדי אשראי
247,782	247,120	249,341	251,600	אשראי לציבור, נטו
767	979	1,069	1,169	אשראי לממשלות
134	134	133	137	השקעות בחברות כלולות
3,673	3,664	3,635	3,791	בניינים וציוד
28	25	22	19	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
9,515	10,175	9,588	10,672	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,654	6,384	5,900	6,172	נכסים אחרים
370,317	378,483	374,216	380,246	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
265,297	274,601	269,632	276,525	פיקדונות הציבור
4,893	4,174	6,783	5,303	פיקדונות מבנקים
678	602	569	613	פיקדונות הממשלה
639	810	331	242	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,222	35,874	34,819	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,454	12,355	11,823	12,129	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,556	21,981	21,604	22,144	התחייבויות אחרות
342,739	350,397	345,561	350,936	סך-כל ההתחייבויות
27,279	27,808	28,391	29,060	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
299	278	264	250	זכויות שאינן מקבות שליטה
27,578	28,086	28,655	29,310	סך-כל ההון
370,317	378,483	374,216	380,246	סך-כל ההתחייבויות וההון

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2013-2012

מידע רב-רבעוני

תוספת 7 (המשך)

בשנת 2012				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
				נכסים
52,270	53,751	45,558	55,301	מזומנים ופיקדונות בבנקים
36,903	40,728	53,076	52,070	ניירות-ערך
70	-	38	47	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
248,817	252,606	254,144	253,268	אשראי לציבור
(4,013)	(3,992)	(4,240)	(4,086)	הפרשה להפסדי אשראי
244,804	248,614	249,904	249,182	אשראי לציבור, נטו
743	884	837	798	אשראי לממשלות
127	128	123	127	השקעות בחברות כלולות
3,709	3,659	3,630	3,726	בניינים וציוד
42	39	37	33	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
7,245	9,547	8,814	9,624	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,437	4,755	5,348	5,480	נכסים אחרים
350,350	362,105	367,365	376,388	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
251,576	259,668	264,490	271,411	פיקדונות הציבור
6,624	6,434	5,385	6,015	פיקדונות מבנקים
906	883	988	629	פיקדונות הממשלה
1,393	1,116	836	1,116	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
34,422	35,679	36,051	35,677	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,180	12,672	12,087	12,718	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,505	20,430	21,458	21,765	התחייבויות אחרות
325,606	336,882	341,295	349,331	סך-כל ההתחייבויות
24,440	24,907	25,759	26,755	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
304	316	311	302	זכויות שאינן מקנות שליטה
24,744	25,223	26,070	27,057	סך-כל ההון
350,350	362,105	367,365	376,388	סך-כל ההתחייבויות וההון

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2013-2012

מידע רב-רבעוני

תוספת 8

בשנת 2012				בשנת 2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
3,374	4,146	3,929	2,897	3,089	3,423	3,694	2,755	הכנסות ריבית
(1,412)	(2,000)	(1,821)	(953)	(1,175)	(1,415)	(1,613)	(815)	הוצאות ריבית
1,962	2,146	2,108	1,944	1,914	2,008	2,081	1,940	הכנסות ריבית, נטו
303	344	286	54	257	301	375	(59)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,659	1,802	1,822	1,890	1,657	1,707	1,706	1,999	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
186	(105)	7	167	143	168	36	133	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,274	1,247	1,311	1,273	1,250	1,254	1,254	1,357	עמלות
33	19	24	41	37	28	24	37	הכנסות אחרות
1,493	1,161	1,342	1,481	1,430	1,450	1,314	1,527	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
1,207	1,222	1,303	1,280	1,244	1,231	1,215	1,620	משכורות והוצאות נלוות
381	397	419	476	388	394	427	400	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3	2	3	3	3	3	3	3	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
513	497	524	595	500	507	488	539	הוצאות אחרות
2,104	2,118	2,249	2,354	2,135	2,135	2,133	2,562	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,048	845	915	1,017	952	1,022	887	964	רווח לפני מסים
368	227	281	378	337	380	248	333	הפרשה למסים על הרווח
680	618	634	639	615	642	639	631	רווח לאחר מסים
(2)	2	2	4	4	1	(1)	5	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים רווח נקי:
678	620	636	643	619	643	638	636	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(19)	(13)	(11)	9	2	12	15	15	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
659	607	625	652	621	655	653	651	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:								
רווח בסיסי								
0.50	0.46	0.47	0.49	0.47	0.50	0.50	0.49	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל								
0.49	0.46	0.47	0.49	0.47	0.49	0.49	0.49	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

אני, ציון קינן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ציון קינן
מנהל כללי

תל-אביב, 19 במרץ 2014

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, ידן ענתבי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

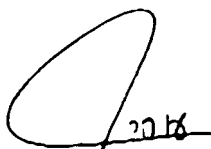
ידן ענתבי
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 19 במרץ 2014

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקימם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 19 במרץ 2014

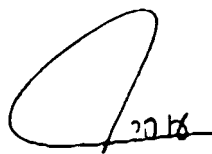
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק הפועלים בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2013, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013 בוקרה על-ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה זיו האפט רואי חשבון וסומך חייקין רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם, בעמוד מספר 252, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

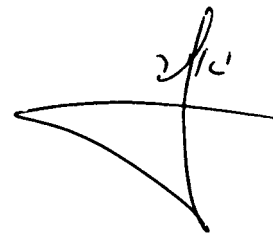
ידין ענתבי

משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

ציון קיבין

מנהל כלכלי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 19 במרץ 2014

252	דוח רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
253	דוח רואי החשבון המבקרים
254	מאזן מאוחד
255	דוח רווח והפסד מאוחד
256	דוח מאוחד על הרווח הכולל
257	דוח על השינויים בהון
259	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
261	ביאורים לדוחות הכספיים

2013

בנק הפועלים | דוחות כספיים 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013, והדוח שלנו, מיום 19 במרץ 2014, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 19 (ד) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 19 במרץ 2014

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק) לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19 ד(ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 19 במרץ 2014 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

דיו האפט

רואי חשבון

סומך חייקין

רואי חשבון

תל-אביב, 19 במרץ 2014

31 בדצמבר		
2012	2013	ביאור
נכסים		
55,301	45,709	2 מזומנים ופיקדונות בבנקים
52,070	60,912	14,3 נירות-ערך ⁽¹⁾ (2)
47	65	נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
253,268	255,543	אשראי לציבור
(4,086)	(3,943)	הפרשה להפסדי אשראי
249,182	251,600	4 אשראי לציבור, נטו
798	1,169	5 אשראי לממשלות
127	137	6 השקעות בחברות כלולות
3,726	3,791	7 בניינים וציוד
33	19	7א נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
9,624	10,672	20 נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,480	6,172	8 נכסים אחרים
376,388	380,246	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
271,411	276,525	9 פיקדונות הציבור
6,015	5,303	10 פיקדונות מבנקים
629	613	פיקדונות הממשלה
1,116	242	נירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
35,677	33,980	11 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,718	12,129	20 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,765	22,144	12 התחייבויות אחרות (מזה: 595,638 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים)
349,331	350,936	סך-כל ההתחייבויות
26,755	29,060	13 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
302	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
27,057	29,310	סך-כל ההון
376,388	380,246	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה ביאור 3.
 (2) לפרטים בדבר נירות-ערך ששועבדו למלוים ראה ביאור 14.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

			
עופר לוי משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי	ידין ענתבי משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה הפיננסית	ציון קיבין מנהל כלכלי	יאיר סרוסקי יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 19 במרץ 2014

דוח רווח והפסד מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

2011	2012	2013	ביאור	
14,793	14,346	12,961	23	הכנסות ריבית
(6,696)	(6,186)	(5,018)	23	הוצאות ריבית
8,097	8,160	7,943		הכנסות ריבית, נטו
1,202	987	874	(1)(א)4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,895	7,173	7,069		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
(213)	255	480	24	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
5,098	5,105	5,115	25	עמלות
106	117	126	26	הכנסות אחרות
4,991	5,477	5,721		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
4,759	5,012	5,310	27	משכורות והוצאות נלוות
1,535	1,673	1,609		אחזקה ופחת בניינים וציוד
21	11	12		הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,050	2,129	2,034	28	הוצאות אחרות
8,365	8,825	8,965		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,521	3,825	3,825		רווח לפני מסים
809	1,254	1,298	29	הפרשה למסים על הרווח
2,712	2,571	2,527		רווח לאחר מסים
				חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
(5)	6	9	ב'6	רווח נקי:
2,707	2,577	2,536		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	(34)	44		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,746	2,543	2,580		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:				
1(ה)(23), 30				
רווח בסיסי				
2.07	1.92	1.96		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל				
2.05	1.91	1.94		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

*2011	*2012	2013	
2,707	2,577	2,536	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	(34)	44	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,746	2,543	2,580	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(438)	550	81	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
110	12	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים** נטו, לאחר השפעת גידורים***
17	7	10	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(311)	569	90	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
108	(150)	(53)	השפעת המס המתייחס
(203)	419	37	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
4	(3)	2	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(199)	416	39	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,504	2,996	2,573	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
43	(37)	46	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,547	2,959	2,619	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. אימוץ ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע, לאור זאת, נתוני רווח כולל אחר לשנים 2011 ו-2012 סווגו מחדש ואינם מוצגים עוד כחלק מהדוח על השינויים בהון אלא במסגרת דוח מאוחד על הרווח הכולל. ראה גם ביאורים 1(ג) ו-1(ד). כמו-כן, ביאור 34 בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר כולל פירוט בדבר תנועה ברכיבי רווח כולל אחר.

** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

*** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר**	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות	הון מניות ופרמיה*	
22,872	337	22,535	**13,752	419	8,364	217	8,147	יתרה ליום 1 בינואר 2011
								השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי
(816)	(9)	(807)	(807)	-	-	-	-	השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של תקני IFRS מסוימים
2,707	(39)	2,746	2,746	-	(50)	(5)	(45)	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון דיבידנד ששולם
(270)	-	(270)	(270)	-	-	-	-	רכישה עצמית של מניות
(74)	-	(74)	-	-	(74)	-	(74)	התאמות ושינויים הנובעים מ: הטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות
37	6	31	-	-	31	31	-	מימוש אופציות למניות
4	-	4	-	-	4	(34)	38	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס**
(203)	(4)	(199)	-	(199)	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
(6)	(6)	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2012
24,101	282	23,819	**15,324	220	8,275	209	8,066	רווח נקי בשנת החשבון
2,577	34	2,543	2,543	-	-	-	-	רכישה עצמית של מניות
(113)	-	(113)	-	-	(113)	-	(113)	התאמות ושינויים הנובעים מ: הטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות
74	(14)	88	6	-	82	82	-	מימוש אופציות למניות
2	-	2	-	-	2	(55)	57	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס**
419	3	416	-	416	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
(3)	(3)	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2013
27,057	302	26,755	**17,873	636	8,246	236	8,010	

* בניכוי 16,801,221 יתרת מניות באוצר (31.12.12): בניכוי 13,453,853 יתרת מניות באוצר, 31.12.11: בניכוי 5,183,853 יתרת מניות באוצר.
 ** ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. בהוראה נקבע, בין היתר, כי התנועה בדוח על השינויים בהון בגין הסעיפים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר תוצג בסכום אחד. פירוט ההרכב והתנועה של רווח כולל אחר מצטבר מוצג בדוח מאוחד על הרווח הכולל ובביאור 34 "רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר". יישום ההוראה בוצע באופן של יישום למפרע, מספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה החדש. ראה גם ביאורים 1(5) ו-1(ד).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

(המשך)

הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר**	עודפים	סך-הכל הון זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,010	236	8,246	636	17,873**	26,755	302	27,057	יתרה ליום 1 בינואר 2013
-	-	-	-	2,580	2,580	(44)	2,536	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
-	-	-	-	(276)	(276)	-	(276)	דיבידנד ששולם
(127)	-	(127)	-	-	(127)	-	(127)	רכישה עצמית של מניות התאמות ושינויים הנובעים מ:
-	102	102	-	-	102	-	102	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
101	(114)	(13)	-	-	(13)	-	(13)	מימוש אופציות למניות
-	-	-	39	-	39	(2)	37	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס**
-	-	-	-	-	-	2	2	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(8)	(8)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
7,984	224	8,208	675	20,177***	29,060	250	29,310	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

* בניכוי 16,801,221 יתרת מניות באוצר (31.12.12): בניכוי 13,453,853 יתרת מניות באוצר, 31.12.11: בניכוי 5,183,853 יתרת מניות באוצר).

** ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. בהוראה נקבע, בין היתר, כי התנועה בדוח על השינויים בהון בגין הסעיפים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר תוצג בסכום אחד. פירוט ההרכב והתנועה של רווח כולל אחר מצטבר מוצג בדוח מאוחד על הרווח הכולל ובביאור 34 "רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר". ישום ההוראה בוצע באופן של ישום למפרע, מספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה החדש. ראה גם ביאורים 1(ג) ו-1(ד).

*** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

2011	2012	2013	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,707	2,577	2,536	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:			
5	(6)	(9)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
718	769	739	פחת על בניינים וציוד
38	30	31	הפחתות
1,202	987	874	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,410)	(333)	(541)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(29)	(48)	(30)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
-	(7)	(11)	רווח ממימוש בניינים וציוד
2	*42	100	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
209	130	345	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(383)	232	512	מסים נדחים, נטו
(11)	(19)	(2)	רווח ממכירות תיקי אשראי
(1,016)	404	2,115	התאמות בגין הפרשי שער
649	(723)	(737)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים:			
(762)	453	(457)	פיקדונות בבנקים
(24,479)	*(4,036)	(3,631)	אשראי לציבור
(277)	(182)	(371)	אשראי לממשלות
16	(47)	(18)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(4,327)	1,175	(1,043)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,143)	(364)	1,900	ניירות-ערך למסחר
(369)	(1,211)	(1,259)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
2,167	(993)	(694)	פיקדונות מבנקים
22,452	14,942	5,591	פיקדונות מהציבור
(250)	(456)	(16)	פיקדונות מהממשלה
919	(186)	(865)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,172	(689)	(511)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
116	1,224	(58)	התחייבויות אחרות
(84)	*13,665	4,490	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 (המשך)

2011	2012	2013	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(283)	-	(39)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
218	109	237	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(19,008)	(44,758)	(64,848)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
10,285	19,410	28,342	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
8,125	10,001	26,877	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	-	(49)	רכישת תיקי אשראי
772	*459	203	תמורה ממכירת תיקי אשראי
5	-	5	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(5)	-	-	רכישת זכויות בחברות כלולות
-	(4)	(6)	השקעה בחברות כלולות
2	8	-	תמורה ממימוש השקעות ופירעון הלוואות בחברות כלולות
(673)	(782)	(824)	רכישת בניינים וציוד
1	14	30	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(561)	*(15,543)	(10,072)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
5,961	4,079	1,834	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,285)	(1,724)	(3,561)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	*4	4	הנפקת מניות ואופציות
-	(8)	-	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
(270)	-	(276)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות הבנק
(74)	(113)	(127)	רכישה עצמית של מניות
(6)	(3)	(8)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
4,330	*2,235	(2,134)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
3,685	357	(7,716)	גידול (קיטון) במזומנים
49,274	53,975	53,937	יתרת מזומנים לתחילת השנה
1,016	(395)	(2,288)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
53,975	53,937	43,933	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו/או התקבלו:			
15,903	15,990	13,861	ריבית שהתקבלה
(5,679)	(6,865)	(5,679)	ריבית ששולמה
33	56	43	דיבידנדים שהתקבלו
(1,951)	(1,442)	(1,697)	מסים על הכנסה ששולמו
174	212	46	מסים על הכנסה שהתקבלו

* סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 33 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 19 במרץ 2014.

ב. הגדרות:

דוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-(FAS 168) ASC 105-10 (הקודיפיקציה), ובהתאם להנחיות ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית.

תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. חברות בנות - חברות הנשלטות על-ידי הבנק.

חברות כלולות - חברות שלבנק יש השפעה מהותית עליהן, למעט חברות בנות.

חברות מוחזקות - חברות בנות וחברות כלולות בקבוצה.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק.

מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), כהגדרתו בתקן חשבונאות 12 (כפי שתוקן) של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כהגדרתם בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 וכהגדרתם בסעיף 80ב' להוראות הדיווח לציבור.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, באופן המפורט להלן:

בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובין היתר, בנושאים מסוימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

התקינה הבינלאומית מיושמת על-פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על-ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית שחלים ספציפית על נושאים אלה;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
 - נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
 - הפרשות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי מאזני.
- ערכם של נכסים לא-כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2013, היות שעד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. לאור הסכם השכר שנחתם בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017 ולאור תוכנית להתייעלות הכרוכה בפרישה מוקדמת, עודכנו במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 האומדנים המשמשים לחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים כדלקמן:

- שיעור על"ית השכר - עודכן משיעור ריאלי של 1.5% לכלל העובדים הפעילים לשיעור הנע בין 0.5% ל-7.5% במונחים ריאליים, בהתאם לגיל העובד.
 - שיעורי העזיבה השוטפים עודכנו על-פי מחקר עזיבות של עובדי הבנק. כמו-כן, שיעורי עזיבה מוקדמת בתנאים מועדפים הותאמו על מנת להביא בחשבון את ציפיות ההנהלה לפרישת עובדים בשנים 2014-2017 ומשנת 2018 ואילך.
- השפעת השינוי באומדנים גרמה לגידול בסך של כ-40 מיליון ש"ח ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים ובהוצאות בגין משכורות והוצאות נלוות.

(5) שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ד' ו-ה' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

הצגת פריטי רווח כולל אחר

בעקבות יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר התאמת אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית (ASU 2011-12 ו-ASU 2011-05) ולאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית, פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2012 וביום 31 בדצמבר 2011 סווגו מחדש כך שאינם מוצגים בנפרד במסגרת דוח על השינויים בהון, אלא מדווחים בסכום כולל ומפורטים במסגרת דוח נפרד שנקרא "דוח מאוחד על הרווח הכולל" אשר מוצג מיד לאחר דוח רווח והפסד.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הוראה בנושא "דוח על הרווח הכולל".
2. הוראה בנושא "קיצוז נכסים והתחייבויות".
3. הוראה בנושא "גילוי על פיקדונות".
4. גילוי מתוקף הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20 אשר נדרש ליישם לראשונה החל מיום 1 בינואר 2013.
5. מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים.
6. מכתב המפקח על הבנקים בנושא "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיר".

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

7. עדכונים לביאור ניירות-ערך שנקבעו בחוזר המפקח בדבר שילוב מכתבי הפיקוח בהוראות הדיווח.
 8. עדכונים בקשר להצגת ביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה ולפי תקופה לפירעון (ראה ביאור 18 נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה ולפי תקופה לפירעון).
- המדיניות החשבונאית של הקבוצה, כפי שמפורטת בסעיף ה' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמינים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

עד לשנת 2011, על-פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כזרוע ארוכה (פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק).

בינואר 2011, עם היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ביצע הבנק, בין היתר, בחינה של השלוחות הבנקאיות בחו"ל, זאת בהתאם לכללי ה-IFRS והנחיות המפקח על הבנקים. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, שינוי סיווג של שלוחה בנקאית כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל דורש קבלת הנחיה מקדמית ממנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים. לאור זאת, עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור, המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.

במהלך חודש פברואר 2012 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים אשר כולל קריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה – פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה במידה משמעותית של אוטונומיות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. הבנק בחן את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה, הבנק סיווג את בנק הפועלים שוויץ, החל מיום 1 בינואר 2012 כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן פרוספקטיבי כך שהפרשי שער בגין התרגום מוכרים החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר ומוצגים במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשי"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לשי"ח לפי שער החליפין הממוצע החודשי שמתאים למועד ביצוע העסקות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר החל מיום 1 בינואר 2012 ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה, השפעה מהותית או שליטה משותפת, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק מיישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבות הפיננסית המגדרת את ההשקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

השינוי בשנה		ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2011	2012	2013	
1.4%	1.9%	98.9	100.3	102.2	המדד לחודש נובמבר (בנקודות)
בשי"ח					
(2.3%)	(7.0%)	3.821	3.733	3.471	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בשי"ח ל-1 דולר)
2.5%	(4.9%)	5.892	6.037	5.742	שער חליפין של הליש"ט (בשי"ח ל-1 ליש"ט)
(0.4%)	(2.8%)	4.938	4.921	4.782	שער חליפין של האירו (בשי"ח ל-1 אירו)
0.4%	(4.4%)	4.062	4.077	3.897	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בשי"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
5.0%	(23.1%)	1.989	2.088	1.606	שער חליפין של הלירה התורכית

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(2) השקעות בחברות מוחזקות****(א) דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה:**

כאשר הבנק חשוף, או בעל זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותו בישות המושקעת ויש לו את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלו, הבנק שולט באותה ישות והיא תסווג כחברה בת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על-ידי הבנק ועל ידי אחרים.

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את הדוחות הכספיים של הקבוצה כישות כלכלית אחת החל מהמועד בו מושגת שליטה ועד למועד בו השליטה מופסקת. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים ממכירות בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. המדיניות החשבונאית של החברות המאוחדות שונתה במידת הצורך על-מנת להתאימה למדיניות חשבונאית שאומצה על-ידי הבנק. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך-הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני.

(ב) טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות:

ישות הינה VIE אם היא עומדת במבחנים המפורטים ב-FIN 46R כפי שתוקן על-ידי FAS 167, איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות (ASC 810-10): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון בסיכון כקבוצה אין את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם סופגים את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים שאירייתיים הצפויים של הישות. VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות ב-VIE אחרות שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

הבנק עוקב אחר כל ה-VIEs על מנת לקבוע אם התרחש אירוע אשר עלול לגרום לשינוי בזהות של הנהנה העיקרי. אירועים אלו כוללים, בין היתר:

- רכישות נוספות או מכירות של זכויות משתנות על-ידי הבנק או על-ידי צד שלישי לא קשור הגורמות לבעלות הכוללת של הזכויות המשתנות של הבנק להשתנות;
 - שינויים בהסדרים חוזיים באופן שמיעד מחדש הפסדים צפויים או רווחים שאירייתיים בין מחזיקי הזכויות המשתנות; ו-
 - מתן תמיכה לישות המביאה לזכות משתנה משמעותית.
- לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה ביאור 19.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(ג) השקעה בחברות כלולות:

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע, זאת בעקביות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על-ידי חברה כלולה ריאלית.

אובדן השפעה מהותית

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי או כחברה בת, לפי העניין. במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לו בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה. הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי. בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או הפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מס' ח-06-2354 החל מיום 1 בינואר 2013 בנקים נדרשים ליישם את מערכת התקנים החדשה בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים, וזאת כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בין היתר אומץ IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים, וזאת למעט הכללים המתייחסים לטיפול בישויות בעלות זכויות משתנות (VIEs) אשר ימשיכו להיות מטופלים לפי ASC-810-10. כמו-כן אומץ (IAS 28 (2011), השקעות בחברות כלולות ובעסקות משותפות, וכן IFRS 12, גילוי של זכויות בישויות אחרות למעט דרישות שנכללו בו לגבי ישויות מובנות שאינן מאוחדות. לגבי ישויות כאמור ימשיכו לחול דרישות הגילוי שנקבעו ב-(FAS 167) ASC 810 (FAS 167) כפי ששולבו בסעיף 22 להוראות הדיווח לציבור בדבר גילוי על ישויות בעלות זכויות משתנות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק מיישם את מערכת התקנים לתקופות ביניים ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך בדרך של יישום למפרע (למעט הקלות מסוימות בהוראות המעבר).

ליישום מערכת התקנים לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

(ד) צירופי עסקים:

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרכשת משיגה שליטה על הנרכשת.

הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד במסגרת הכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיר מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

- הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

- עמלות הקצאת אשראי מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקות.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מעסקי מימון מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקות.

(ג) ניירות-ערך - ראה סעיף ה(5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה(6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**תחולת ההוראה**

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת-ערך (כגון: אגרות-חוב ונגזרים) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

סיווג אשראי בעייתי

בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

סיכון אשראי נחות כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתמש, ובנוסף - החובות שניתן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים.

אשראי שאינו נבחן פרטנית, אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתמש, ובנוסף - החובות שניתן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**הפרשה להפסדי אשראי**

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחר את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח). בנוסף, מזהה הבנק לצורך בחינה פרטנית, חובות מסוימים בעלי מאפייני בעייתיות אחרים וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר ההפרשה לירידת-ערך בגינם אינה נכללת בהפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי Contingencies ASC 450 (טיפול חשבונאי בתלויות).

ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראת המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בתקופות שלאחר מועד היישום לראשונה. קביעת שיעורי הפסד המשמשים לחישוב ההפרשה נעשית תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי, כל זאת תוך הבאה בחשבון של אי ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכי חיתום אשראי, בתהליכי ביצוע הפרשות להפסדי אשראי וקביעת מחיקות חשבונאיות. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

ההפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. על-פי הוראות הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. בנוסף הבנק מיישם את הוראות מכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור.

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 31 במרץ 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו במכתב המפקח על הבנקים בדוחות כספיים באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מיישום ההוראות הוגדלה ההפרשה להלוואות לדיור שלא קיימת בגיבן הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור או הפרשה ספציפית המוערכת על בסיס פרטני. הגידול ביתרת ההפרשה בסך של כ-84 מיליון ש"ח לפני מס נזקף לרווח והפסד.

בהתאם להנחיות של המפקח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

ביום 18 ביוני 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיטת חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". לפרטים נוספים ראה סעיף 2 שלהלן.

הכרה בהכנסה

החל ממועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד עבור חובות שסווגו כפגומים, החל מיום 1 בינואר 2012). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי יתרת החוב הרשומה תיפרע במלואה, ניתן להכיר בהכנסות מימון בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תרשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת היתרה הרשומה במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

לגבי חובות שאינם נבחנים פרטנית ומופרשים על בסיס קבוצתי, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם חשבונאית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר הפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי מקדם ביטחון הלוואה בחשבון, בין היתר, עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בוויטור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווי ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום), כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את הפרשה להפסדי אשראי.

מדיניות הפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

לפני 1 בינואר 2011, הפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללו הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלואים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. רישום הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק הופסק מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמו הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות.

הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדיר שניתנו על-ידי הבנק חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים, כאשר בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הכללית הייתה בערכים מותאמים לסוף שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק ליום 31 בדצמבר 1991. סך ההפרשה עמד בסוף שנת 2010 על 674 מיליוני ש"ח. מחיקת חובות אבודים נעשתה כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU-2010-20

הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון (תקינה חשבונאית ASU-2010-20), אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים נוספים בנוגע לאיכות האשראי. בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, יש לתת גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוח. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוח, אנשים פרטיים - אחר, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל, במידה שמהותי. הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מאכן ולחבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על-ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. לגבי גילויים חדשים כאמור, לא נדרש הבנק לכלול מידע השוואתי. ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

(5) ניירות-ערך

א. ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- ב.** הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג.** השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- ד.** עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- ה.** לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ה(7) להלן.
- ו.** לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ה(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

(א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים. מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחווה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החווה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

(ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

(ג) גידור תזרימי מזומנים

כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרו או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.

הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

(ד) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ה) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם. גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ – ראה סעיף ה(1) לעיל.

(ו) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(ז) נגזרים משובצים

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארז, שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארז), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155) ASC 815-15, הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157) ASC-820-10 שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

היררכיה זו דורשת שימוש בתונוי שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים. מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית - הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור בהתבסס על דירוגים פנימיים.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(8) ירידת-ערך נכסים פיננסיים

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק. הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת-ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר-ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - נייר-ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - אגרת-חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על-ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - אגרת-חוב אשר לאחר רכישה סווגה על-ידי הבנק כבעייתית;
 - אגרת-חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה;
 - נייר-ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי אגרות-חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
 - בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
 - שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אגרות-חוב - לעלות המופחתת);
 - משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עלייה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של אגרות-חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר-ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת-ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות-ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צג נגדי ויצגי במאזן את יתרם נטו בהתאם לתנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן התחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

כמו-כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

כמו-כן, הבנק עדכן את הגילוי בביאור 20 בדבר פעילות המכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון בהתאם לדרישות הגילוי החדשות שבהוראה.

הבנק מיישם את הכללים שבמסגרת ההוראה בדרך של יישום למפרע. ליישום לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 20 בדבר פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון כנדרש בהוראה.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 140) ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על-ידי (FAS 166) ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח.

על-פי הנחיות של המפקח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאל כביטחון מכשירים נזילים המתחייבים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתחייב.

(11) רכוש קבוע (בניינים וציוד)**הכרה ומדידה**

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף ה(13) להלן. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(12) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייבת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך-כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(13) נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין

למידע בנושא מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף (2) לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך שנצברו.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת-ערך.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בכנס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

(14) נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על-ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית-ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או

2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך.

(15) ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת-ערך.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת-ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת-ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות (לפני קיבוץ מגזרים דומים).

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת-ערך כחלק מבחינת ירידת-ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת-ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת-ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת-ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי. לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת-ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבה מזומנים, לאחר גילום המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסד מירידת-ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת-ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת-ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת-ערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת-ערך.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת-ערך שנקבעו ב-AS 36, ירידת-ערך נכסים, בחינת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית: SOP 98-1 Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40)

(1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;

(2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;

(3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;

(4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;

(5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש;

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת-ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-AS 36, ירידת-ערך נכסים.

(16) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה.

מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(17) זכויות עובדים

מחויבות הבנק בגין הטבות לאחר סיום העסקה או הטבות אחרות לזמן ארוך על-פי די, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה, מחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון שנלקח בחשבון הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לרבות טיטת נייר עמדה של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר שפורסמה בנושא. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה. הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

כמו-כן, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מתן הטבות כאמור.

ביום 30 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטת חוזר בדבר הטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. לפרטים נוספים ראה סעיף ו (4) שלהלן.

(18) תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לעובדים בגין זכויות לעליית-ערך מניות, המסולקות במזומן, נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית של העובדים לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח עד מועד הסילוק, כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת "משכורת ונלוות" ברוח והפסד. ביום 30 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטת חוזר בדבר הטיפול החשבונאי בתשלום מבוסס מניות. לפרטים נוספים ראה סעיף ו (4) שלהלן.

(19) מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסווגות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(20) התחייבויות תלויות**

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת הנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל-20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 19(ד) כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

(21) הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצורכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושיאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצורכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, בישויות בשליטה משותפת ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין הפרשים זמניים יוכר כאשר צפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס בעת מועד ההיפוך. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרם לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

מס נדחה בגין עסקות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(22) הוון עלויות אשראי

IAS 23 עלויות אשראי, קובע כי נדרש להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה ולהקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב בו יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובעלויות אשראי שהוון. בהתאם לכך, הבנק אינו מהוון עלויות אשראי לנכסים כשירים.

(23) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

(24) דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(25) גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוננה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

(26) עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים הוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים הוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות. ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יבאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של ההלוואה. בנוסף, ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקות בכרטיסי אשראי. כמו-כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקות מתן אשראי אחרות כגון עסקות סינדיקציה. בנוסף הובהר כי תאגיד בנקאי לא יוכל לדחות עלויות פנימיות ביצירת הלוואות ללא אישור מוקדם מהפיקוח על הבנקים.

ההוראה תישם בדרך של מכאן ואילך על עסקות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. יישום התקן יביא, בין היתר, לסיווג עמלות מסוימות אגב מתן אשראי כהכנסות ריבית ולדחיית ההכרה בעמלות אלה, לאורך תקופת האשראי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(2) הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 18 ביוני 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטת חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". הטיוטה מאריכה את התחולה של הוראת השעה בנושא חישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתבסס על פילוח לפי ענפי משק, קובעת הבהרות והנחיות לאופן החישוב של שיעור הפסדי העבר וכן קובעת דרישות מקיפות בקשר להכללה במסגרת מקדם הפרשה את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים. בנוסף, מחייבת הטיוטה הרחבה משמעותית של דרישות התייעוד התומך במקדם הפרשה הקבוצתית ובנאותות כוללת של ההפרשה וכן הרחבה משמעותית של דרישות הדיווח להנהלה ולדירקטוריון. ההשפעה הצפויה בגין יישום ההנחיות בקשר לחישוב שיעור הפסדי העבר תטופל בדרך של שינוי אומדן ותיקוף לרווח והפסד. מועד היישום לראשונה טרם נקבע. בשלב זה, אין באפשרות הבנק לאמוד את השפעת אימוץ ההוראה לכשתיושם.

(3) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסימנים

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), למעט IAS 19 בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, בהחלט הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

(4) זכויות עובדים ותגמול מבוסס מניות

ביום 30 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. הטיוטה מעדכנת את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

הטיוטה קובעת כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה יתוקנו למפרע מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013. הטיוטה קובעת, בין היתר, כי:

- שיעור ההיוון לחישוב ההתחייבות בגין זכויות העובדים יתבסס על תשואות שוק של אגרות-חוב ממשלתיות בישראל. כתוצאה מכך, תבוטל הוראת השעה בהוראות הקיימות הקובעת את שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים.
- תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא תשלומים מבוססי מניות כאמור ב-ASC 718 - Compensation - Stock Compensation.

הבנק בוחן את השפעת הטיוטה האמורה. להערכת הבנק ההשפעה הצפויה על הבנק, אילו יישמו הוראות הטיוטה ביום 31 בדצמבר 2013 בגין השפעת השינוי בשיעור ההיוון בלבד הינה גידול בהתחייבויות בגין זכויות עובדים בסך של כ-651 מיליון ש"ח וקיסון בהון המיוחס לבעלי המניות של הבנק בסך של כ-409 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס. יודגש כי לאימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים עשויות להיות השפעות נוספות על הבנק לרבות השפעות על ההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק. ההשפעה שצוינה לעיל אינה מביאה בחשבון השפעות נוספות כאמור אלא רק את השפעת השימוש בשיעור ההיוון כפי שצוין לעיל. יודגש שלצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל 3, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

במיליוני ש"ח

ביאור 2 מזומנים ופיקדונות בבנקים

הרכב הסעיף:

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
50,967	40,222	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
4,334	5,487	פיקדונות בבנקים מסחריים
55,301	45,709	סך-הכל**
53,937	43,933	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
5	6	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

הערה:

בנושא שיעבודים ראה ביאור 14.

ביאור 3 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלונות:				
של מוסדות פיננסיים בישראל	471	471	45	516
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלונות:				
של ממשלת ישראל	46,984	46,636	357	(9)
של ממשלות זרות	2,812	2,780	42	(10)
של מוסדות פיננסיים בישראל	404	386	18	-
של מוסדות פיננסיים זרים	2,362	2,352	14	(4)
של אחרים בישראל	1,559	1,459	100	-
של אחרים זרים	1,966	1,959	13	(6)
סך-כל אגרות-חוב ומלונות זמינות למכירה	56,087	55,572	544	(29)
מניות:				
של אחרים	2,221	1,748	473	-
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	58,308	57,320	1,017	(29)
	(1) 2,221			
	(1) 58,308		(2) 1,017	

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	1,502	3	-	1,502
של ממשלות זרות	33	4	-	33
של מוסדות פיננסיים זרים	315	5	(10)	315
של אחרים בישראל	11	-	-	11
של אחרים זרים	239	8	(1)	239
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	2,100	20	(11)	2,100
חבניות:				
של אחרים	33	-	(7)	33
סך-כל ניירות הערך למסחר	2,133	(2)20	(2)(18)	2,133
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	60,912	59,922	(47)	60,957 ⁽¹⁾

**ליום
31 בדצמבר
2013**

(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות

להלן יתרת החוב הרשומה של:
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
43

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל חבניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-8.0 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן בחבניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
56	56	-	-	56
693	693	59	-	752
749	749	59	-	808
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
38,123	37,672	470	(19)	38,123
2,062	2,041	22	(1)	2,062
276	264	12	-	276
1,345	1,324	24	(3)	1,345
2,902	2,820	85	(3)	2,902
956	936	20	-	956
45,664	45,057	633	(26)	45,664
מניות:				
1,654	1,346	308	-	(1)1,654
47,318	46,403	(2)941	(2)(26)	(1)47,318

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 564 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	2,969	25	(1)	2,993
של ממשלות זרות	79	-	-	79
של מוסדות פיננסיים זרים	608	1	(1)	608
של אחרים בישראל	8	-	-	8
של אחרים זרים	270	3	(1)	272
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	3,934	29	(3)	3,960
מניות:				
של אחרים	52	-	(9)	43
סך-כל ניירות הערך למסחר	3,986	⁽²⁾ 29	⁽²⁾ (12)	4,003
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	51,138	1,029	(38)	⁽¹⁾ 52,129

ליום
31 בדצמבר
2012

(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות

להלן יתרת החוב הרשומה של:	
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	49

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 564 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-7.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש*

31 בדצמבר 2013								
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים					
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן			
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%			
							אגרות-חוב ומלות:	
(4)	-	(4)	236	(5)	-	(5)	821	של ממשלת ישראל
(3)	-	(3)	38	(7)	-	(7)	702	של ממשלות זרות
-	-	-	36	(4)	-	(4)	760	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	-	20	של אחרים בישראל
-	-	-	-	(6)	-	(6)	871	של אחרים זרים
(7)	-	(7)	310	(22)	-	(22)	3,174	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה
31 בדצמבר 2012								
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים					
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן			
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%			
							אגרות-חוב ומלות:	
(17)	-	(17)	272	(2)	-	(2)	3,849	של ממשלת ישראל
(1)	-	(1)	48	-	-	-	-	של ממשלות זרות
(2)	-	(2)	58	(1)	-	(1)	44	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(3)	-	(3)	356	של אחרים בישראל
(20)	-	(20)	378	(6)	-	(6)	4,249	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

* החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את ההנחיות שבחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא שילוב מכתבי הפיקוח על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור. החוזר כולל דרישות גילוי חדשות לעניין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו של ניירות-ערך זמינים למכירה בחלוקה לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך מסך העלות המופחתת. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1(ד).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2013						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
874	1	873	130	108	635	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,480)	-	(1,480)	(544)	(44)	(892)	מחיקות חשבונאיות
506	-	506	175	-	331	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(974)	-	(974)	(369)	(44)	(561)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾⁽³⁾
43	-	43	(18)	-	61	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
638	-	638	75	-	563	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
-	-	-	-	-	-	(3) מזה: בגין מכשירי חוב אחרים

ליום 31 בדצמבר 2012						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,660	4	4,656	946	351	3,359	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
987	1	986	284	29	673	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,451)	-	(1,451)	(443)	(22)	(986)	מחיקות חשבונאיות
492	-	492	182	-	310	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(959)	-	(959)	(261)	(22)	(676)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾⁽³⁾
38	-	38	(16)	-	54	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
595	-	595	93	-	502	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2	-	2	2	-	-	(3) מזה: בגין מכשירי חוב אחרים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2011							
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור			
11,589	-	11,589	1,013	230	10,346	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	
(7,712)	-	(7,712)	(195)	-	(7,517)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011	
1,677	5	1,672	78	99	1,495	שינויים אחרים בהפרשה ליום 1.1.2011 (נזקפו להון)	
1,202	(1)	1,203	244	45	914	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	
(2,342)	-	(2,342)	(259)	(23)	(2,060)	מחיקות חשבונאיות	
246	-	246	65	-	181	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	
(2,096)	-	(2,096)	(194)	(23)	(1,879)	מחיקות חשבונאיות נטו	
4,660	4	4,656	946	351	3,359	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾⁽³⁾	
21	-	21	2	-	19	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
557	-	557	109	-	448	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
2	-	2	2	-	-	(3) מזה: בגין מכשירי חוב אחרים	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*
160,190	22,003	138,187	3,481	-	134,706	שנבדקו על בסיס פרטני
117,356	-	117,356	42,348	53,899	21,109	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
277,546	22,003	255,543	45,829	53,899	155,815	סך-הכל חובות*
57,982	-	57,982	-	53,549	4,433	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
2,851	6	2,845	180	-	2,665	שנבדקו על בסיס פרטני
1,098	-	1,098	474	422	202	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾ **
3,949	6	3,943	654	422	2,867	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
275	-	275	-	236	39	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*
170,334	24,971	145,363	4,534	-	140,829	שנבדקו על בסיס פרטני
107,905	-	107,905	39,612	49,670	18,623	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
278,239	24,971	253,268	44,146	49,670	159,452	סך-הכל חובות*
53,861	-	53,861	-	49,424	4,437	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
3,089	5	3,084	381	-	2,703	שנבדקו על בסיס פרטני
1,004	-	1,004	495	358	151	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾ **
4,093	5	4,088	876	358	2,854	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
293	-	293	-	264	29	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-201 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 102 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-18 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 21 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות**

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2013					
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
48	45	18,283	1,130	445	16,708
					בינוי ונדל"ן - בינוי
17	6	18,886	813	678	17,395
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
23	-	13,064	873	388	11,803
					שירותים פיננסיים
149	64	85,352	3,710	4,514	77,128
					מסחרי - אחר
237	115	135,585	6,526	6,025	123,034
					סך-הכל מסחרי
844	1,042	53,309	-	1,042	52,267
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
197	82	43,659	704	199	42,756
					אנשים פרטיים - אחר
1,278	1,239	232,553	7,230	7,266	218,057
					סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	115	-	-	115
					בנקים בישראל
-	-	314	-	-	314
					ממשלת ישראל
1,278	1,239	232,982	7,230	7,266	218,486
					סך-הכל פעילות בישראל

* לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.ב.ג.4.להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית, למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-269 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 110 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-100 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 89 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיכוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2013					
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	6,148	340	-	5,808
123	5	14,082	177	376	13,529
123	5	20,230	517	376	19,337
25	7	2,760	46	26	2,688
148	12	22,990	563	402	22,025
-	-	20,719	-	-	20,719
-	-	855	-	-	855
148	12	44,564	563	402	43,599
1,426	1,251	255,543	7,793	7,668	240,082
-	-	20,834	-	-	20,834
-	-	1,169	-	-	1,169
1,426	1,251	277,546	7,793	7,668	262,085

* לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.4.ג. להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית, למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-269 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 110 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)**

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2012						
חובות לא פגומים*** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר** ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
30	76	18,367	1,426	502	16,439	בינו ובנדל"ן - בינו
25	40	21,056	866	40	20,150	בינו ובנדל"ן - פעילויות בנדל"ן
16	6	*15,559	1,237	124	*14,198	שירותים פיננסיים
119	116	*81,946	*3,103	3,172	*75,671	מסחרי - אחר
190	238	*136,928	*6,632	3,838	126,458	סך-הכל מסחרי
885	1,023	49,017	-	823	48,194	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
284	102	42,013	958	226	40,829	אנשים פרטיים - אחר
1,359	1,363	*227,958	*7,590	4,887	215,481	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	59	-	-	59	בנקים בישראל
-	-	46	-	-	46	ממשלת ישראל
1,359	1,363	*228,063	*7,590	4,887	215,586	סך-הכל פעילות בישראל

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש.

*** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

**** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.4.ג. להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית, למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-269 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 110 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-100 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 89 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)**

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2012						
חובות לא פגומים*** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר** ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
63	-	7,945	375	-	7,570	בינוי ונדל"ן
70	58	*14,579	*153	303	14,123	מסחרי אחר
133	58	*22,524	*528	303	21,693	סך-הכל מסחרי
63	12	2,786	60	14	2,712	אנשים פרטיים
196	70	*25,310	*588	317	24,405	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
14	-	24,114	-	-	24,114	בנקים בחו"ל
-	-	752	-	-	752	ממשלות חו"ל
210	70	*50,176	*588	317	49,271	סך-הכל פעילות בחו"ל
1,555	1,433	253,268	8,178	5,204	239,886	סך-הכל ציבור
14	-	24,173	-	-	24,173	סך-הכל בנקים
-	-	798	-	-	798	סך-הכל ממשלות
1,569	1,433	278,239	8,178	5,204	264,857	סך-הכל

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש.

*** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

**** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית, למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-269 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 110 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2013					
יתרת (1) חובות פגומים	סך-הכלל יתרת (1) חובות פגומים	יתרת (1) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(2)	יתרת הפרשה פרטנית(2)	יתרת (1) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית(2)	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
4,414	1,130	795	117	335	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,743	813	524	8	289	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,721	873	36	268	837	שירותים פיננסיים
7,734	3,710	1,037	422	2,673	מסחרי - אחר
15,612	6,526	2,392	815	4,134	סך-הכלל מסחרי
1,147	704	276	127	428	אנשים פרטיים - אחר
16,759	7,230	2,668	942	4,562	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
561	340	176	9	164	בינוי ונדל"ן
283	177	35	52	142	מסחרי אחר
844	517	211	61	306	סך-הכלל מסחרי
49	46	1	35	45	אנשים פרטיים
893	563	212	96	351	סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
17,652	7,793	2,880	1,038	4,913	סך-הכלל ציבור*
* מזה:					
	4,851	1,740	802	3,111	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
	3,284	2,114	215	1,170	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2012					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
5,033	1,426	846	56	580	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,032	866	626	20	240	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2,046	1,237	77	461	1,160	שירותים פיננסיים
**6,649	**3,103	**939	552	2,164	מסחרי - אחר
**15,760	**6,632	**2,488	1,089	4,144	סך-הכל מסחרי
1,182	958	429	308	529	אנשים פרטיים - אחר
**16,942	**7,590	**2,917	1,397	4,673	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
603	375	75	21	300	בינוי ונדל"ן
**311	**153	**31	75	122	מסחרי אחר
**914	**528	**106	96	422	סך-הכל מסחרי
65	60	8	45	52	אנשים פרטיים
**979	**588	**114	141	474	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
17,921	8,178	3,031	1,538	5,147	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
	5,915	1,681	1,245	4,234	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
	3,226	2,205	428	1,021	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** סוג מחדש.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2013		
מזה: מרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו***	יתרה ממוצעת של חובות פגומים

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי		
26	36	1,346
34	39	801
3	4	1,006
59	73	3,393
122	152	6,546
22	49	763
144	201	7,309

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי		
5	7	352
2	2	194
7	9	546
2	3	67
9	12	613
153	213	7,922

2011	2012	
9,867	8,487	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
171	182	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
887	692	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
139	118	* מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

*** אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 684 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2013			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן - בינוי
598	148	450	
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
291	53	238	
			שירותים פיננסיים
148	7	141	
			מסחרי - אחר
1,394	92	1,302	
2,431	300	2,131	סך-הכלל מסחרי
622	252	370	אנשים פרטיים - אחר
3,053	552	2,501	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן
223	-	223	
			מסחרי אחר
1	-	1	
224	-	224	סך-הכלל מסחרי
			אנשים פרטיים
7	1	6	
231	1	230	סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
3,284	553	2,731	סך-הכלל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2013 בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.12: 128 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2012			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
588	200	388	בינוי ונדל"ן - בינוי
337	72	265	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
217	6	211	שירותים פיננסיים
*975	92	*883	מסחרי - אחר
*2,117	370	*1,747	סך-הכלל מסחרי
847	268	579	אנשים פרטיים - אחר
*2,964	638	*2,326	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
255	-	255	בינוי ונדל"ן
*4	1	*3	מסחרי אחר
*259	1	*258	סך-הכלל מסחרי
3	1	2	אנשים פרטיים
*262	2	*260	סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
3,226	640	2,586	סך-הכלל ציבור

* סווג מחדש.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
100	265	261
14	11	10
5	5	3
578	944	912
697	1,225	1,186
7,626	335	304
8,323	1,560	1,490
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
13	1	1
141	5	5
154	6	6
8,477	1,566	1,496

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*	
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013**	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל	
ציבור – מסחרי	
בינוי ונדל"ן – בינוי	43
בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן	7
שירותים פיננסיים	2
מסחרי – אחר	247
סך-הכל מסחרי	299
אנשים פרטיים – אחר	3,246
סך-הכל ציבור – פעילות בישראל	3,545
10	
20	
1	
53	
84	
109	
193	
פעילות לווים בחו"ל	
ציבור – מסחרי	
מסחרי – אחר	1
סך-הכל מסחרי	1
אנשים פרטיים	6
סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל	7
סך-הכל ציבור	3,552
193	

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל ההפרשה להפסדי אשראי בין השאר נדרשים גילויים חדשים בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר בהוראות המעבר נקבע כי יש לכלול אותם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2013. נדרש ליישם את דרישות הגילוי החדשות בדרך של מכאן ולהבא. ראה גם ביאור 1(ד).

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג ההחזר וסוג הריבית**

31 בדצמבר 2013					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור			שיעור ראשון; שיעור המימון	
	סך-הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון		
	854	22,390	222	31,421	עד 60%
	542	20,231	128	26,058	מעל 60%
	1,106	457	-	853	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	2,502	43,078	350	58,332	סך-הכל

31 בדצמבר 2012					
סיכון אשראי חוץ-מאזני*	יתרת הלוואות לדיור			שיעור ראשון; שיעור המימון	
	סך-הכל	מזה: ריבית משתנה*	מזה: בולט ובלון		
	963	19,774	157	28,035	עד 60%
	655	19,491	108	25,654	מעל 60%
	1,238	341	-	437	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	2,856	39,606	265	54,126	סך-הכל

* הוצג מחדש.

** היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החרגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-100 בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי לא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- ביאור 3.ב.4 מצגי יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח			
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,404	2,690	1,935,724	עד 10
3,905	3,168	513,100	מ-10 עד 20
7,747	5,722	475,640	מ-20 עד 40
7,189	9,144	290,356	מ-40 עד 80
6,505	11,421	165,656	מ-80 עד 150
6,846	14,681	102,131	מ-150 עד 300
4,978	22,178	63,364	מ-300 עד 600
4,551	30,374	42,319	מ-600 עד 1,200
2,410	13,685	10,720	מ-1,200 עד 2,000
2,502	10,655	4,903	מ-2,000 עד 4,000
2,750	8,543	2,053	מ-4,000 עד 8,000
5,452	12,749	1,465	מ-8,000 עד 20,000
6,990	13,176	736	מ-20,000 עד 40,000
30,082	42,497	861	מ-40,000 עד 200,000
17,798	21,359	143	מ-200,000 עד 400,000
17,679	17,703	63	מ-400,000 עד 800,000
4,328	11,825	16	מ-800,000 עד 1,200,000
1,948	3,567	4	מ-1,200,000 עד 1,600,000
8,183	899	5	מ-1,600,000 עד 2,000,000
1,445	5,158	3	מ-2,000,000 עד 3,200,000
6,106	3,596	2	מעל-3,200,000
151,798	264,790	3,609,264	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 4,684,255,543-4,563 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,011 מיליוני ש"ח).

(3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2012			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי*** ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח			
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,641	2,533	1,831,708	עד 10
3,525	3,029	475,992	10-עד 20
8,087	5,500	474,754	20-עד 40
8,115	9,411	314,877	40-עד 80
6,703	10,966	164,170	80-עד 150
6,474	13,871	96,455	150-עד 300
4,686	21,291	60,741	300-עד 600
4,356	26,820	37,912	600-עד 1,200
2,303	12,196	9,636	1,200-עד 2,000
2,767	10,405	4,896	2,000-עד 4,000
2,741	8,332	2,006	4,000-עד 8,000
5,236	12,708	1,448	8,000-עד 20,000
6,842	12,439	707	20,000-עד 40,000
28,617	**41,870	836	40,000-עד 200,000
16,772	**22,100	142	200,000-עד 400,000
14,392	**21,337	68	400,000-עד 800,000
4,870	9,727	15	800,000-עד 1,200,000
4,432	5,039	7	1,200,000-עד 1,600,000
5,851	4,892	6	1,600,000-עד 2,000,000
1,023	3,954	2	2,000,000-עד 3,200,000
6,349	3,869	2	מעל-3,200,000
146,782	**262,289	3,476,380	סך-הכל

- * הוצג מחדש. נכסים בגין מכשירים נגזרים מוצגים לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS157 בדבר מדידת שווי הוגן.
- ** מספרי ההשוואה הותאמו והם אינם כוללים נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף, המוצגים בסעיף נכסים אחרים.
- *** אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 253,268, 5,389 ו-122 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,279 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)**ד. מידע בדבר מכירות של חובות**

הטבלה להלן מפרטת תמורה ששולמה או שהתקבלה עבור רכישות או מכירות של הלוואות:**

31 בדצמבר 2013			
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי
49	-	-	49
203	2	-	201
הלוואות שנרכשו			
הלוואות שנמכרו			
31 בדצמבר 2012			
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי
459	-	-	*459
הלוואות שנמכרו			

* הוצג מחדש.

** למידע נוסף לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה ביאור ג.19(4) להלן.

ביאור 5 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר	
2012	2013
46	314
752	855
798	1,169
אשראי לממשלת ישראל	
אשראי לממשלות זרות	
סך-כל האשראי לממשלות	

ביאור 6 השקעות בחברות כלולות

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2012	2013	
חברות כלולות		
105	111	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
22	26	השקעה בהלוואות בעלים
127	137	סך-כל ההשקעות
מזה:		
65	74	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות:		
22	22	ערך בספרים
27	36	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2011	2012	2013	
(5)	6	9	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות לאחר מסים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 6 השקעות בחברות כלולות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

31 בדצמבר					
2012	2013	2012	2013	2012	2013
השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾		חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים	
במיליוני ש"ח					
חברות מאוחדות:					
1,564	1,537	100%	100%	100%	100% בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ
648	513	69.8%	69.8%	69.8%	69.8% בנק פודיסיף קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. – בנק מסחרי בתורכיה
1,648	1,913	98.2%	98.2%	98.2%	98.2% ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי
814	818	100%	100%	100%	100% פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ
608	607	100%	100%	100%	100% דיור ב.פ. בע"מ – ניהול נכסים
4,206	4,470	100%	100%	100%	100% תרשיש – החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
358	370	100%	100%	100%	100% אופז בע"מ, השקעות והחזקות
588	592	100%	100%	100%	100% קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
292	295	100%	100%	100%	100% פקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
1,145	1,224	100%	100%	100%	100% הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
527	541	100%	100%	100%	100% פועלים סהר בע"מ – תפעול ומסחר בניירות-ערך
1,555	1,589	100%	100%	100%	100% זהר-השמש להשקעות בע"מ

(1) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכוי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.

(2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

31 בדצמבר									
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ערבויות עבור החברה לטובת גופים שמחוץ לקבוצה		סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾		דיבידנד שנרשם במיליוני ש"ח		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		יתרת מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים	
-	-	(6)	(84)	-	-	64	57	33	19
-	-	6	(5)	-	(20)	61	(110)	-	-
-	-	(1)	(31)	-	-	247	296	-	-
-	-	80	(1)	-	-	38	5	-	-
-	-	2	(1)	-	-	(9)	-	-	-
-	-	117	63	-	-	120	201	-	-
-	-	5	1	-	-	6	11	-	-
-	-	1	(1)	-	-	10	5	-	-
-	-	-	-	-	-	6	3	-	-
-	-	42	54	-	-	88	25	-	-
-	-	-	-	-	-	20	14	-	-
-	-	(45)	3	-	-	-	31	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

במיליוני ש"ח

ביאור 7 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף:

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) וכלי רכב	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט	תוכנות ⁽¹⁾	סך-הכל
עלות נכסים:					
8,705	3,301	1,746	3,658		יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
782	464	178	140		תוספות
(106)	(33)	(27)	(46)		גריעות
9,381	3,732	1,897	3,752		יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
824	490	128	206		תוספות
(81)	(2)	(12)	(67)		גריעות
(6)	(2)	(4)	-		התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,118	4,218	2,009	3,891		יתרה ליום 31 בדצמבר 2013*

פחת והפסדים מירידת-ערך:

4,985	2,030	1,219	1,736		יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
769	459	156	154		פחת לשנה
(99)	(33)	(27)	(39)		גריעות
5,655	2,456	1,348	1,851		יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
739	416	165	158		פחת לשנה
(62)	(2)	(11)	(49)		גריעות
(5)	(2)	(3)	-		התאמות מתרגום דוחות כספיים
6,327	2,868	1,499	1,960		יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

הערך בספרים

3,720	1,271	527	1,922		יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
3,726	1,276	549	1,901		יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
3,791	1,350	510	1,931		יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	20.0	17.3	4.2		שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.12
	20.0	16.1	4.4		שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.13

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,041 מיליוני ש"ח. ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 952 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 2,404 מיליוני ש"ח.
(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 1,186 מיליוני ש"ח (31.12.12): 1,031 מיליוני ש"ח, 31.12.11: 977 מיליוני ש"ח.

ביאור 7 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
- שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
- בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
- מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
- התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
- מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
- ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.
- תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 181 מיליוני ש"ח (31.12.12: 186 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 16 מיליוני ש"ח (31.12.12: 23 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 98 מיליוני ש"ח (31.12.12: 97 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 6 מיליוני ש"ח (31.12.12: 7 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.
- ז.** היתרה המאזנית של בניינים וציוד בהקמה הסתכמה בסך של 61 מיליוני ש"ח (31.12.12: 9 מיליוני ש"ח).
- סכום העלויות שנרשמו כתוספות לעלות המבנה בספרים הינו 52 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 7א נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

מוניטין	קשרי לקוחות	סך-הכל	
			עלות
237	134	371	יתרה לשנים 2011-2013
הפחתות והפסדים מירידת-ערך			
237	90	327	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
-	11	11	הפחתה לשנה
237	101	338	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	12	12	הפחתה לשנה
-	2	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים
237	115	352	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
הערך בספרים			
-	44	44	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
-	33	33	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	19	19	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 8 נכסים אחרים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2012	2013	
2,503	3,030	מסים נדחים לקבל, נטו**
225	46	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
40	63	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
101	82	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
203	239	הכנסות לקבל
297	225	הוצאות מראש***
*1,234	1,550	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
*877	937	חייבים אחרים ויתרות חובה
5,480	6,172	סך-כל הנכסים האחרים

* סווג מחדש.

** ראה גם ביאור 29ד'.

*** כולל הוצאות מראש בסך 18 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2012: 18 מיליוני ש"ח).

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 9 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
**2012	2013	
בישראל		
לפי דרישה		
29,035	35,784	אינם נושאים ריבית
45,406	57,972	נושאים ריבית
74,441	93,756	סך-הכל לפי דרישה
172,072	159,440	לזמן קצוב
246,513	253,196	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
6,567	7,999	אינם נושאים ריבית
6,685	6,920	נושאים ריבית
13,252	14,919	סך-הכל לפי דרישה
11,646	8,410	לזמן קצוב
24,898	23,329	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
271,411	276,525	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
139,904	135,139	פיקדונות של אנשים פרטיים
15,983	21,880	פיקדונות של גופים מוסדיים
90,626	96,177	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
**2012	2013	
תקרת הפיקדון		
99,003	98,342	עד 1
73,379	70,755	מעל 1 עד 10
41,834	42,254	מעל 10 עד 100
29,489	27,344	מעל 100 עד 500
27,706	37,830	מעל 500
271,411	276,525	סך-הכל

** החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות. ההוראה כוללת, בין השאר, הפרדה בין הגילוי על פיקדונות שגויסו בישראל לאלו שגויסו בחו"ל ודרישת גילוי חדשה לפי גודל. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1(ד).

ביאור 10 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
*2012	2013	
בישראל		
בנקים מסחריים:		
2,816	2,334	פיקדונות לפי דרישה
740	624	פיקדונות לזמן קצוב
512	894	קיבולים
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
69	68	פיקדונות לפי דרישה
1,878	1,383	פיקדונות לזמן קצוב
6,015	5,303	סך-כך פיקדונות מבנקים

* החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות. ההוראה כוללת, בין השאר, הפרדה בין הגילוי על פיקדונות שגוייסו בישראל לאלו שגוייסו בחו"ל. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1(ד).

ביאור 11 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר			
2012	2013		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
במטבע ישראלי⁽³⁾			
6,852	6,119	5.5%	2.7
לא-צמוד			
27,120	25,776	4.6%	3.9
צמוד למדד			
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
1,705	2,085	4.8%	2.7
35,677	33,980	4.8%	3.6
סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
2,422	2,469		הנכללים בהון רובד 1
2,715	2,753		הנכללים בהון רובד 2 עליון
14,059	12,532		הנכללים בהון רובד 2 תחתון
4,785	5,581		אחרים שלא נכללו בהון
23,981	23,335	5.1%	4.3
סך-כל כתבי התחייבות נדחים			

* בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.
 להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה ביאור 14 להלן.
 (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 27,172 מיליוני ש"ח (31.12.12: 28,412 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
 (4) רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים:

(1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רובד 1 של הבנק.

(2) שטרי הון נדחים (סדרה א'), שהונפקו בשנת 2001 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רובד 2 עליון של הבנק. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ביאור 12 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2012	2013	
118	131	עתודה למסים נדחים, נטו**
		מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת
40	59	למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
430	493	הכנסות מראש
1,112	946	עובדים בגין שכר עבודה
2,712	3,057	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה***
483	444	הוצאות לשלם
13,840	13,691	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
595	638	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
*1,234	1,550	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
*1,201	1,135	זכאים אחרים ויתרות זכות
21,765	22,144	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* סוג מחדש.

** ראה גם ביאור 29ד'.

*** ראה גם ביאור 15.

(1) הוצג בשווי הוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 13 הון והלימות הון

א. הון המניות

31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום ב"ח			
1,319,693,645	1,320,575,890	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ב.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 16,801,221 מניות רגילות (31.12.12: 13,453,853 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. עסקות בהון התאגיד

ביום 11 בנובמבר 2010 אישר המפקח על הבנקים לבצע רכישה עצמית של 12,750,000 מניות לצורכי תגמול עובדים על-פי תוכנית ההמשך מחודש ספטמבר 2009 (ראה ביאור 16(א)(1) בדוחות הכספיים) וכן לבצע רכישה עצמית של עד 14,000,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול למנהלים בכירים (ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים). ביום 30 במרץ 2011 אישר הדירקטוריון תוכנית לרכישת מניות. ביום 5 באוגוסט 2013 אושרה רכישה נוספת של 12,500,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול למנהלים בכירים. ליום 31 בדצמבר 2013 מסתכמת יתרת המניות שנרכשו, נטו ב-16,801,221 מניות בעלות של כ-260 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות לעובדים, ראה ביאור 16 להלן.

ג. דיבידנד

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

תשלום דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית בגובה של 15% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 19 במרץ 2014 לשלם דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של כ-106 מיליון ש"ח המהווה 8 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 27 במרץ 2014 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 10 באפריל 2014 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
10.07.2013	05.08.2013	7	92
28.08.2013	30.09.2013	7	92
26.11.2013	18.12.2013	7	92

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ד. הלימות הון

ההון הרגולטורי והלימות ההון ליום 31 בדצמבר 2013 מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון" (הוראות באזל 2).

בנתוני המאוחד

31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
26,323	*28,421	הון ליבה
28,745	*30,890	הון רובד 1, לאחר ניכויים
17,801	16,341	הון רובד 2, לאחר ניכויים
46,546	*47,231	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
269,948	276,763	סיכון אשראי
5,557	4,748	סיכונים שוק
21,302	21,769	סיכון תפעולי
296,807	303,280	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.87%	9.37%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
9.68%	10.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.68%	15.57%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
4. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
**15.30%	17.60%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
**15.80%	17.70%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ		
28.37%	***26.56%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
28.37%	***27.13%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פודיטיף		
20.69%	15.56%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
21.47%	16.51%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.

** הוצג מחדש כתוצאה מרכישה ומיזוג של חברה אחות של ישראלכרט.

*** בנק הפועלים שוויץ מיישם את הוראות באזל 3 החל מהרבעון הראשון של שנת 2013.

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2012	2013	
1. הון רובד 1		
		הון
27,057	*29,204	מכשירי הון מורכבים
2,422	2,469	בניכוי: נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
(33)	(19)	בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה
(643)	(701)	בניכוי: השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
(58)	(63)	סך-הכל הון רובד 1
28,745	*30,890	
2. הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
		45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה
412	445	הפרשה כללית לחובות מסופקים
674	674	מכשירי הון מורכבים
2,715	2,753	
ב. הון רובד 2 תחתון		
		כתבי התחייבות נדחים
14,059	12,532	
ג. ניכויים מהון רובד 2		
		השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
(59)	(63)	סך-הכל הון רובד 2
17,801	16,341	סך-הכל הון כולל
46,546	*47,231	

* בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח.

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

1. עדכון הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות לדיוור

ביום 21 במרץ 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות בנושא נדל"ן לדיוור. בהתאם להנחיות, הקצאת הון בגין הלוואות שבוצעו מיום 1 בינואר 2013 ואילך נעשית לפי שיעורי השקלול שלהלן:

- הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן הוא עד 45%, משוקללות ב-35%, ללא שינוי מהשיעורים הקיימים.
 - הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן גבוה מ-45% ועד 60%, משוקללות ב-50% במקום ב-35%.
 - הלוואות לדיוור ששיעור המימון בהן גבוה מ-60% משוקללות ב-75% לצורכי דרישת הון, במקום ב-35% או ב-100%.
 - במקביל בוטלה הדרישה לשקלל ב-100% הלוואות בהן שיעור המימון עולה על 60% ובסכום של מעל 800 אלפי ש"ח ואשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הינו 25% או יותר. במקומה, כאמור, הוחל שיעור שקלול של 75% (השפעת הנחיה זו אינה מהותית). כמו-כן, הקצאת הון הנדרשת בגין ערבויות חוק מכר במקרה שהדירה נמסרה כבר למשתכן הופחתה. ערבויות אלה משוקללות במקדם המרה לאשראי של 10% במקום 20%. תיקון זה חל רטרואקטיבית. בהתאם לכך הקטין הבנק את נכסי הסיכון בסך 187 מיליוני ש"ח וכתוצאה מכך גדל יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון בשיעור של 0.01% ליום 31 בדצמבר 2012.
- ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הגבלות על מתן אשראי לדיוור. במכתב נקבע, בין היתר, כי במקרה בו שיעור החוזר מההכנסה הינו בין 40% ל-50% יש להקצות להלוואה משקל סיכון של 100%. האמור במכתב חל על הלוואות לדיוור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בספטמבר 2013.

2. ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014

בחודש מאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להוראות באזל 3. התיקונים להוראות האמורות נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר האמור קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. דרישות הגילוי נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. עם זאת, בדוחות הכספיים לשנת 2013 נדרשו הבנקים לכלול גילוי בדבר ההשפעה הצפויה של יישום הוראות באזל 3. להלן מוצגת ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 וזאת בהתאם לנתוני הבנק ביום 31 בדצמבר 2013. בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ליום 1 בינואר 2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299, אשר קבעו אופן יישום מדורג בכל הקשור ליישום ההתאמות הפיקוחיות, הניכויים מההון וחישוב זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון פיקוחי. בהתאם להוראות המעבר כאמור החל מ-1 בינואר 2014 יישם הבנק ניכויים בשיעורים שווים של 20% עד לסיום תקופת המעבר ביום 1 בינואר 2018. כמו כן, נקבעו הוראות מעבר בקשר להורדה הדרגתית של מלאי כתבי התחייבות נדחים שאינם כשירים להיכלל כהון פיקוחי החל מתקרת הסכום המותר של 80% שיוכר ב-1 בינואר 2014 ויופחת בשיעורים של 10% עד ל-1 בינואר 2022.

ידגש כי הנתונים שהובאו כאומדן להשפעה הצפויה מיישום הוראות באזל 3 נערכו בהתאם למיטב ההבנה של הוראות הפיקוח על הבנקים בכל הקשור לאופן יישום ההוראות בדבר חישוב הניכויים מההון, ההתאמות הפיקוחיות, חישוב זכויות מיעוט הכשירות להכרה כחלק מההון הפיקוחי ויישום כללים אחרים לרבות הכללים בקשר להוראות המעבר. נוכח מורכבות ההוראה ופרסום עמדות הפיקוח בדבר יישומן ייתכן שיחולו שינויים בפרשנות ההוראה או במדיניות שתינקט ביישומה בשנת 2014 ואילך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים החלות ביום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)	ההשפעה הצפויה של יישום באזל 3	בהתאם להוראות באזל 3*
במיליוני ש"ח		
הון ליבה	28,421	-
הון עצמי רובד 1**	-	29,223
סך-הכל הון כולל	47,231	46,874
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	303,280	319,331
באחוזים		
יחס הון ליבה לרכיבי סיכון	9.37%	-
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	-	9.15%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.57%	14.68%
יחס הון ליבה מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	7.50%	-
יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	-	9.00%***
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00%	12.50%***

* ההגדרות של הון עצמי רובד 1, הון כולל והתאמות הפיקוחיות (הניכויים מההון) שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. שונות משמעותית מההגדרות שנכללו במסגרת הוראות באזל 2.
 ** לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים.
 *** יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016.

ה. יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן, נקבע כי יחסי ההון הכולל המינימליים יעמדו, עד ליום 1 בינואר 2015, על 12.5% לכלל המערכת הבנקאית ועל 13.5% לתאגידים בנקאיים משמעותיים במיוחד, זאת עד ליום 1 בינואר 2017.
 הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017. יחסי ההון המינימליים האמורים יחושבו בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים. ביום 25 בדצמבר 2013 אישר דירקטוריון הבנק את היעדים ליחסי הון מינימליים כמפורט לעיל.
 יציין, כי ההגדרות של הון עצמי רובד 1, הון כולל והתאמות הפיקוחיות (הניכויים מההון) שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים כחלק מאימוץ הוראות באזל 3, שונות משמעותית מההגדרות שנכללו במסגרת הוראות באזל 2.

ביאור 14 שיעבודים

- (א)** על-פי הסדר לקבלת אשראי מבנק ישראל (אשראי, נטו, לאחר ניכוי יתרת פיקדונות הבנקים בבנק ישראל), נדרשים בנקים ישראלים להעביר לבנק ישראל בטוחות מתאימות כנגד אשראי זה.
- להבטחת האשראי הניתן מבנק ישראל שיעבד הבנק החל מיום 25 ביולי 2007 אגרות-חוב של ממשלת ישראל בשעבוד צף בחשבון על שם בנק ישראל במסלוקת הבורסה (עד ליום זה השעבוד הצף היה על חשבון בבנק).
- ליום 31 בדצמבר 2013 שועבדו אגרות-חוב ממשלתיות בסך של 0.7 מיליארד ש"ח (יתרה ממוצעת של 0.4 מיליארד ש"ח ויתרה מקסימלית של 0.7 מיליארד ש"ח).
- ליום 31 בדצמבר 2012 שועבדו אגרות-חוב ממשלתיות בסך של 0.7 מיליארד ש"ח (יתרה ממוצעת של 1.0 מיליארד ש"ח ויתרה מקסימלית של 1.4 מיליארד ש"ח).
- כמו-כן, להבטחת אשראי זה שיעבד הבנק החל מיום 27 בדצמבר 2010 כל הנכסים והזכויות בחשבון הבטוחות של הבנק המתנהל ב-Euroclear.
- (ב)** אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות, ליום 31 בדצמבר 2013, בסך כולל של 4,938 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 5,040 מיליון ש"ח) מובטחים בעיקר על-ידי שיעבודים שוטפים על נכסי החברות.
- (ג)** פיקדונות וניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2013 מסתכמת ב-2,676 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 2,642 מיליון ש"ח). משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.
- (ד)** הבנק חבר במסלוקת היורוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (208 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2012: כ-60 מיליון דולר (224 מיליון ש"ח)).
- (ה)** אגרות-חוב, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-242 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 1,116 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).
- (ו)** הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.
- יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-4.4 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 4.4 מיליארד ש"ח).
- יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב-3.2 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 3.2 מיליארד ש"ח).
- בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 19 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 15 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.
- (ז)** הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני פיקדונות, על דרך שעבוד, עד למועד המדידה הבא.
- ליום 31 בדצמבר 2013 העמידה קבוצת הבנק לטובת בנקים זרים, פיקדונות בשווי של 599 מיליון דולר (31 דצמבר 2012: 613 מיליון דולר).

ביאור 14 שיעבודים (המשך)

(ח) בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL. כתנאי להעמדת הלוואות הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

(ט) המקורות של ניירות-ערך 31 בדצמבר 2013 שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.12	31.12.13	
		המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
47	65	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
		השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון וניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
1,116	242	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
		פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלוים:
1,479	921	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלוים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

(י) אגרות-החוב המשועבדות כמפורט לעיל, אשר המלוים אינם רשאים למכור או לשעבדן:

31.12.12	31.12.13	
*5,771	7,098	תיק זמין למכירה

* הוצג מחדש.

ביאור 15 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי של הבנק (לרבות חברי הנהלה), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי המשרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. בימים אלה שוקד הבנק על הכנת תוכנית תגמול לנושאי המשרה שלו בהתאם למדיניות התגמול ועל הכנת מדיניות תגמול ותוכנית תגמול ליתר ה"עובדים המרכזיים" של הבנק (כהגדרת המונח בהוראת ניהול בנקאי תקין A301 של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013) ולעובדיו שאינם "עובדים מרכזיים". ככלל, בהתאם למדיניות התגמול, יהיו המנהלים זכאים למענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון הקיים בבנק היום, כמפורט בסעיף ו' להלן, כאשר 50% ממנו ישולם למנהלים באמצעות יחידות RSU מותנות (תלויות ביצועים) שיבשילו על-פני 3 שנים כפוף לביצועי הבנק בשנים אלה. [שיעור התשואה הנדרש על ההון שנקבע בהתאם למדיניות התגמול לשנת 2014 הינו 7.89%].

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענקים שנתיים

המענק השנתי נקבע על-פי שיעור התשואה של הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקת מענק כאמור הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק השנתי הינו בגובה של עד שלוש משכורות, כאשר חלק ממנו מחולק באופן אחיד לכל העובדים, והיתרה מחולקת דיפרנציאלית בהתאם לביצועי העובדים.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק ביום 6 במרץ 2013, תוכנית להקצאה לעובדים של מניות פנטום הממומשות למזומן במהלך השנים 2013-2017, בתנאים דומים לתנאי כתבי האופציות שהוקצו לעובדי הבנק הקבועים בהתאם להסכם הקיבוצי שהיה בתוקף עד לשנת 2013. ביום 6 במרץ 2013, אישר דירקטוריון הבנק את הסכם השכר הני"ל. לפרטים נוספים לגבי תנאי מניות הפנטום ראה ביאור 16 להלן.

3. הסכם השכר

על פי הסכם השכר, בין היתר: (1) שילם הבנק לעובדיו מענק חד-פעמי בגובה משכורת אחת; (2) גדל השכר המשולב של העובדים באופן דיפרנציאלי לדרגות השכר השונות; (3) לצד עדכון תנאים נלווים מסוימים בוטלו הטבות מסוימות שעמדו לעובדים לאחר פרישה; (4) הבנק העניק לעובדיו מניות פנטום, כאמור לעיל; ו- (5) אופן הדירוג של עובדי הבנק והיקפו, מנגנון הוותק והמענק השנתי משיכו במתכונת דומה לנהוגה עד ליום החתימה על הסכם השכר.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (ראה להלן), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי, דמי הבראה והטבות אחרות.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

ביום 6 במרץ 2013 החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר את בקשתם של יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי וחברי הנהלת הבנק להפחתת שכרם בשיעור של 5%. בנוסף לבקשת עובדים בכירים מסוימים (שאינם נושאי משרה בבנק) הופחת שכרם בשיעור של 2.5%. להלן פירוט הטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם לגבי שנת 2013, כפוף להוראות מדיניות התגמול של הבנק, לרבות הוראות התחילה והתחולה של מדיניות התגמול:

(1) מענק חתימה

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק חתימה שנתי למשך תקופת העסקתם. מענק זה משולם אחת לשנה. במקרים בהם המענק אינו מותנה בהמשך העסקה, ההתחייבות מחושבת על בסיס הערך הנוכחי של התשלומים לאורך תקופת ההסכם וההוצאה נרשמת עם חתימת ההסכם.

(2) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול מבוסס מניות

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק שנתי ולתגמול מבוסס מניות, כמפורט בסעיף ו' להלן. עד לאישור התוכנית האמורה, העניק הבנק לעובדים המועסקים בחוזה אישי בכיר, אופציות מסוג פנטום ("יחידות פנטום") המזכות את העובד במועד המימוש, במענק כספי המבוסס על הפרש בין מחיר מניית הבנק בבורסה באותו מועד ומחיר הבסיס כפי שנקבע לאותו עובד במועד ההענקתה. ליום 31 בדצמבר 2013 לא קיימות יחידות פנטום כאמור. לעניין פיצויי פרישה ופנסיה, ראה סעיף ה' להלן.

ד. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת העסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

(1) חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת הוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לתאריך המאזן הסתכמה ב-90 מיליוני ש"ח (31.12.12): 103 מיליוני ש"ח.

(2) מענק 25

העובדים זכאים למענק יובל בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוקח בחשבון תוספת שכר ריאלית בטווח של 0.5% עד 7.5% לשנה עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

(3) הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, דמי הבראה ולהשתתפות בעלויות רווחה. כאמור במסגרת הסכם השכר החדש לצד עדכון תנאים נלווים שונים הוסכם שהבנק לא ישלם לעובדים שיפרשו מהבנק לאחר חודש יוני 2014 דמי הבראה והטבות נוספות אחרות לאחר פרישתם. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

ה. פיצויי פרישה ופנסיה

(1) כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקופות-גמל לקצבה. בנוסף לכך, מפקיד הבנק בקופות-גמל סכומים נוספים לכיסוי תשלום פיצויי-פיטורין, לאלה הזכאים לכך. יציאה לגימלאות פוטר את הבנק מתשלום פיצויי פיטורין.

(2) פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת:

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה או גיל הפרישה בחוק, המוקדם מבין השניים.

ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהוות לפי שיעור ניכיון שנתי ריאלי של 4%.

(3) פרישה מוקדמת לעובדים פעילים:

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

הפרישה לפרישה מוקדמת מחושבת לפי הגבוה מבין חישוב אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות שמחושב כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלווקח בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית בטווח של 0.5%-7.5% לשנה עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים.
2. שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר. שיעורים אלה משקפים את ציפיות ההנהלה.
3. שיעור היוון ריאלי של 4%, על-פי הוראות המפקח על הבנקים.
4. שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

(4) חוזים אישיים - עובדי הבנק

(א) חברי הנהלה לרבות המנכ"ל וקבוצת עובדים בכירים (להלן: "הבכירים") מועסקים בחוזים אישיים לפיהם במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%.

כמו-כן, לגבי חלק מן הבכירים, במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר מי מהם, או בהגיעו למועד בו סכום גילו והותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו) תווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 (כאמור). אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי האחרון מוכפל בשנות הותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית בשיעורים משתנים שתשלום לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. לגבי עובדים בכירים, כאמור לעיל, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד תחילת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה או עובד בכיר שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בפנסיה תקציבית בלבד.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

(ב) יו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל בכל מקרה פיצויי פיטורין בשיעור של 250%. כמו-כן, הינו זכאי לקבל מהבנק, בתום כהונתו, תשלום של מלוא שכרו וכלל התשלומים, הפרשות והזכויות להם היה זכאי בתקופת כהונתו וזאת לתקופת הסתגלות בת ששה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(ג) דירקטורית הבנק אשר כיהנה עד ליום 31 בדצמבר 2013 גם כיו"ר הדירקטוריון של חברות כרטיסי האשראי מקבוצת ישראלכרט זכאית לקבל, בגין סיום עבודתה בתום תקופת הסכם העסקתה בקבוצת ישראלכרט שהתרחש ביום 31 בדצמבר 2013, פיצויי פיטורין בשיעור של 250%. בספרי הבנק נכללה הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(5) פרישת עובדים עקב תקינה חדשה בהנהלה ראשית

בשנת 2012 התחיל הבנק מספר תהליכי התייעלות ובכללם במבנה יחידות ההנהלה הראשית וזאת בכדי ליצור מבנה ארגוני אופטימלי התואם את צורכי הבנק העדכניים, וכן תקינה כוללת של היקף כח האדם ושל התפקידים הניהוליים. בעקבות התהליך האמור, החליטה הנהלת הבנק על אישור תוכנית לפרישת עובדים. השפעת תוכנית הפרישה קיבלה ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2012.

(6) תוכנית התייעלות – תוכנית המשך

תוכנית ההתייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק תימשך גם בשנת 2014. תוכנית ההתייעלות תביא בשנים הבאות לחיסכון בעלויות כוח האדם וכן בעלויות אחרות כתוצאה מצמצום שטחים בהנהלה הראשית וסניפי הבנק. תוכנית ההתייעלות כוללת בין השאר: שינויים מבניים, צמצום תקנים והכשרת עובדים שישוּבּוּ בפעילויות עסקיות חדשות אותם יוזם הבנק. היוזמות העסקיות החדשות כוללות בין היתר הרחבת פעילות הבנק במגזרים מסוימים בהם זיהה הבנק פוטנציאל לצמיחה ואפשרות להרחבת פעילות. עובדים קבועים המאיישים כיום תקנים שיבוטלו ולא ישתלבו ביוזמות העסקיות החדשות יוכלו לפנות לאחד ממסלולי הפרישה. השפעת תוכנית ההתייעלות קיבלה ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2013, והסתכמה בסך של 440 מיליון ש"ח.

להלן פירוט ההתחייבות לזמן ארוך ולאחר העסקה, נטו, בגין זכויות עובדים*:

ליום 31 בדצמבר		
2012**	2013	
1,281	1,240	פיצויים ופרישה מוקדמת לעובדים פעילים
696	1,067	פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת***
29	28	מענק יובל
312	312	הפרשה למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, בניכוי יעודה למחלה
423	438	הטבות אחרות לאחר העסקה
2,741	3,085	סך-הכל

* כולל מס שכר.
 ** סווג מחדש.
 *** כולל הפרשה בגין תוכניות התייעלות.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)**1. תוכנית תגמול לעובדים בכירים – מענקים ותגמול הוני**

בחדש אוגוסט 2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק תוכנית תגמול (כפי שתוקנה מעת לעת) ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה של הבנק (שהינם נושאי משרה בבנק) ולאוכלוסיית המנהלים הבכירים בבנק (שאינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים"), אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2010 ואילך (כפוף להתאמות במקרים מיוחדים) ("התוכנית"). התוכנית כוללת שני אמצעי תגמול (נוסף על השכר וההטבות האחרות בבנק): מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול הוני בדמות תוכנית מניות פנטום חסומות אשר הוחלפה בשנת 2012 בתוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU).

להלן פירוט עיקרי התוכנית:

(א) חברי ההנהלה**1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים**

1.1 קביעת תקציב המענקים לחברי ההנהלה (למעט המבקר הפנימי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי ("פונקציות הבקרה והפיקוח")).

תקציב המענקים לחברי ההנהלה בשנה נתונה ("תקציב המענקים לחברי ההנהלה") מבוסס על הפרש שבין שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון באותה שנה (כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים), בנטרול הסכומים הבאים: (א) רווח/הפסד הנובע משינוי באחזקות בחברה בת או בחברה כלולה, או מכירת בניינים בסכום העולה במצטבר על עשרה (10) מיליון ש"ח בשנה; ו-(ב) סכומים שהופרשו כמענקים לבכירי הבנק (קרי, נושאי משרה ומנהלים החתומים עם הבנק על חוזה העסקה אישי הנחשב על-ידי הנהלת הבנק כחוזה בכירים) ("התשואה בפועל") לבין מחיר ההון הנדרש ("הפרש התשואה"). מחיר ההון הנדרש משמעותו מחיר ההון של הבנק (במונחי שיעור תשואה), לצורכי תשלום מענקים על-פי התוכנית ("מחיר ההון הנדרש") (מחיר ההון הנדרש לשנת 2012 נקבע על 8.74%, לשנת 2013 נקבע על 8.745% ועבור שנת 2014 שיעור של 7.89% הכפוף למחיר הון רצפה של 8%).

תקציב מענקים חיובי - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, יחושב תקציב המענקים החיובי הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה של 0.5% ועד לתקרה של 6%. למרות האמור לעיל, בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו בתחום של 0% עד 0.5%, רשאי הדירקטוריון לפי שיקול דעתו הבלעדי, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי בסכום חיובי לחבר הנהלה, השווה לעד שתי (2) משכורות של חבר הנהלה.

תקציב מענקים שלילי - למעט לגבי השנה הראשונה של חבר הנהלה שיצטרף לבנק לאחר אימוץ התוכנית, בשנה שבה הפרש התשואה הינו שלילי, יחושב תקציב המענקים השלילי הכולל לחברי ההנהלה כסכום שלילי בהתאם להפרש התשואה, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, החל מהפרש תשואה שלילי של 0.5% ועד לתקרה שלילית של 6.5%.

לדירקטוריון הסמכות להגדיל או להקטין את תקציב המענקים לחברי ההנהלה (החיובי או השלילי) בשיעור של עד 10%. במקרה של תקציב מענקים שלילי בשנה מסוימת בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל באותה שנה, רשאי הדירקטוריון להקטין או לבטל את תקציב המענקים השלילי לחברי ההנהלה בגין שנה זו.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

1.2. חלוקת תקציב המענקים בין חברי הנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח)

בכל שנה, יחולק תקציב המענקים (החיובי או השלילי) לחברי הנהלה בגין השנה הקודמת, באופן יחסי לציון האישי של כל חבר הנהלה (אשר יותאם למשכורת חבר הנהלה ביחס למשכורת יתר חברי הנהלה). חלק מהציון האישי יהיה קבוע ויענק לכל חבר הנהלה. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי הערכת מנכ"ל הבנק את עמידת חבר הנהלה ביעדי הביצוע אשר יקבעו מראש. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיקול דעתו. חלוקת תקציב המענקים בין חברי הנהלה וקביעת המענק השנתי לכל חבר הנהלה תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).

המענק השנתי החיובי לחבר הנהלה בודד לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-18 משכורות של חבר הנהלה. המענק השנתי השלילי לחבר הנהלה לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-10 משכורות של חבר הנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר הנהלה.

1.3. המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח

המענק השנתי (החיובי או השלילי) של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:

(1) סכום (חיובי או שלילי, לפי העניין) המהווה שיעור מסוים מהתקציב המייצג לחברי הנהלה (שיעור זה נקבע על 30% לשנת 2013) מותאם למשכורת חבר הנהלה המשתתף לפונקציות הבקרה והפיקוח ביחס למשכורת ממוצעת של כל חברי הנהלה.

(2) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה, אשר ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר הנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע.

(3) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה אשר ייקבע על-פי חוות דעת הממונים על חבר הנהלה. רכיבי המענק המפורטים לעיל, ניתנים לקיזוז זה מזה.

קביעת המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).

המענק השנתי החיובי של חבר הנהלה כאמור, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-13 משכורות של חבר הנהלה, ואילו המענק השנתי השלילי של חבר הנהלה, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-8 משכורות של חבר הנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר הנהלה.

המענק השנתי לחברי הנהלה כפוף להוראות תיקון 20 לחוק החברות, לרבות לגבי מרכיב שיקול הדעת בקביעת המענק.

1.4. מנגנון התשלום - פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי

בכל שנה ייוסף או ייגרע סכום המענק השנתי (החיובי או השלילי) שנקבע בגין השנה הקודמת בחשבון המענק של כל חבר הנהלה ("ההפקדה השנתית") ויבוצע תשלום בסכום השווה ל-50% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת (בהנחה שיתרת חשבון המענק הינה חיובית) ("התשלום השנתי"). במידה ובשנה מסוימת נוצר לבנק הפסד שנתי נקי או שנמצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, התשלום השנתי הבא יבוצע רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים של הבנק (או על-פי החלטת הדירקטוריון דוחות כספיים רבעוניים) המציגים רווח נקי או כי פסקה החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לפי העניין.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)**1.5. סיום העסקה**

בגין השנה בה חל יום סיום העסקה ייוסף או יגרע (לפי המקרה) בחשבון המענק החלק היחסי מהמענק השנתי (החיובי או השלילי) בגין אותה שנה.

בשנה שלאחר מכן, אלא במקרים מסוימים (כגון פטירה או אובדן כושר עבודה), חלף ביצוע התשלום השנתי יירכשו עבור חבר ההנהלה (על-ידי נאמן שימונה לשם כך) מניות של הבנק בבורסה בסכום היתרה בחשבון המענק, לאחר ניכוי במקור של סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין, וכפוף לכך שסכום היתרה כאמור הינו חיובי. המניות שתירכשנה כאמור לעיל, תהיינה חסומות ולא ניתנות למכירה או העברה לחלוף למשך תקופה של 24 חודשים מיום סיום העסקה.

1.6. מענק בגין רווחים מיוחדים - בגין שנה כלשהי בה נוצרים רווחים מיוחדים (כמפורט בתכנית התגמול) ייקבע סכום נוסף שייחוסף לתקציב המייצג שנקבע לגבי כל קבוצת חברי ההנהלה ("סכום התקציב הנוסף"). סכום התקציב הנוסף ייקבע על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, ובכל מקרה לא יעלה בגין שנה מסוימת על סכום השווה ל-4 משכורות לחבר הנהלה.

1.7. לגבי חברי הנהלה בפונקציות הפיקוח והבקרה יתוסף למענק השנתי הממוצע של מנהלים אלה בגין שנת המענק בה נוצרו הרווחים המיוחדים, סכום השווה לסכום התקציב הנוסף.

1.8. השבת סכומי המענק במקרה של תיקון דוחות כספיים - במקרה בו יתוקנו הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק בגין שנה כלשהי, באופן לפיו המנהל היה מקבל מענק שנתי בסכום אחר בהתבסס עליהם, ישיב המנהל לבנק את הפרש בגין סכום המענק ובלבד שאם המנהל פרש מהבנק, חלפו לא יותר משלוש שנים ממועד סיום העסקתו.

2. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות (RSU)

למנהלי הבנק מוענקות יחידות מניות חסומות (Units Stock Restricted) ("יחידות RSU"), מכוח "בנק הפועלים בע"מ - תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" (כפי שתוקנה), שהינה יישום של הוראות מסוימות של התוכנית ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה. יחידות RSU הן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתוחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

2.1. הענקת יחידות RSU - לכל חבר הנהלה מוענק מספר יחידות RSU שאינן מותנות בהתבסס על התוצאה המתקבלת מחלוקת סכום ההטבה הקבוע בתוכנית (3.3 מיליוני ש"ח לחבר הנהלה בדרגה הגבוהה ביותר של חבר הנהלה (שאינו מנכ"ל) בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים) במחיר הנעילה הממוצע של מניית הבנק ב-90 הימים האחרונים של השנה הקלנדרית שקדמה לשנה בה הוענקו יחידות ה-RSU. כמו-כן, תבוצע התאמה במקרה של חוזה עבודה לתקופה השונה מ-3 שנים.

מועדי הבשלה - יחידות RSU תבשלנה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת ההסכם של חבר ההנהלה. מועדים אלה יותאמו לתקופת החוזה בפועל.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

2.2. הענקת יחידות RSU מותנות - לכל חבר הנהלה מוענק מספר יחידות RSU מותנות (בהתאם לדרגתו של חבר הנהלה, עד 60,000 יחידות RSU בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים לדרגה הגבוהה ביותר הקיימת כיום בבנק, למעט מנכ"ל) במועד תחילת חוזה העבודה של חבר הנהלה בגין שלוש שנות חוזה העבודה של חבר הנהלה בבנק, סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין כל אחת משנות התוכנית, תבשיל כמות יחידות RSU מותנות, מתוך מנת יחידות ה-RSU המתייחסת לאותה שנה, אשר תחושב באופן יחסי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון בשנת המענק הרלוונטית שבין 0.5% ל-2%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 0.5% תבשיל כמות של רבע ממת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ובהפרש תשואה בפועל של 2% תבשיל כל מנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק (למעט לגבי שנת 2013, לגביה הטווח של הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון נקבע על בין 0.75% לבין 2%, כאשר כמות יחידות ה-RSU המבשילה בהפרש תשואה בפועל של 0.75% הינה מחצית מכמות יחידות ה-RSU המותנות). בשנת 2013 הפרש התשואה בפועל לא עבר את הרף המינימלי ולכן יחידות ה-RSU המותנות לשנה זו חולטו. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנה מסוימת נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לא תבשלה יחידות ה-RSU המותנות בגין אותה שנת מענק ולא תוענקה יחידות ה-RSU המוענקות בגין אותה שנת מענק, ויחידות ה-RSU המותנות בגין שנת המענק הרלוונטית תחולטנה.

2.3. אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמומשנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן, ללא צורך בהודעה כלשהי מצד המנהל ובלבד ש: (א) במועד הבשלתן מחזיק הבנק במניות הרדומות שרכש לצורך התוכנית (ואשר תועברנה לידי הנאמן כאמור) לפחות במשך 18 חודשים ממועד רכישתן, וכפוף להוראות החלטת המיסוי שקיבל הבנק מרשות המסים בישראל בעניין זה, ו-(ב) אין מגבלות רגולטוריות אחרות (כגון הגבלות הקיימות בדין על החזקת ניירות-ערך על-ידי מחזיקי רישיון ייעוץ השקעות) המגבילות את האפשרות של החזקת מניות הבנק על-ידי המנהל (או על-ידי הנאמן לטובתו) ("מועד המימוש"). אם לא יחזיק הבנק במועד ההבשלה של יחידות ה-RSU במניות המימוש לפחות 18 חודשים ממועד רכישתן על-ידי הבנק כאמור, או אם תתקיימנה מגבלות רגולטוריות אחרות כאמור לעיל, ידחה מועד המימוש של יחידות ה-RSU עד לחלוף תקופת 18 החודשים האמורה או עד לתום תקופת החסימה, לפי המקרה.

2.4. תקופת חסימה ופקיעה במקרים מסוימים - יחידות ה-RSU הרגילות בכל מנה תהיינה חסומות במשך תקופה נוספת של 12 חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה. יחידות ה-RSU המותנות תהיינה חסומות במשך תקופה של 4 שנים מתום שנת המענק הרלוונטית.

2.5. סיום העסקה - בסיום העסקתו של חבר הנהלה בבנק יבטלו יחידות ה-RSU שטרם הבשילו באופן יחסי לתקופת העסקה.
2.6. חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של יחידות ה-RSU, יהיה זכאי חבר הנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה (ברוטו) לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר הנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות רגילות של הבנק השווה למספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

2.7. התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

(ב) המנהלים הבכירים

התוכנית תחול גם ביחס למנהלים הבכירים של הבנק (שכאמור אינם נושאי משרה), וזאת על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין זהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר וזהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. בנוסף, למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה מניות פנטום חסומות במקום יחידות RSU, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

(ג) יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק

התוכנית אומצה על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון באופן נפרד ביחס ליו"ר הדירקטוריון וביחס למנכ"ל הבנק. כאמור, התגמול ליו"ר הדירקטוריון של הבנק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק.

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1.1 קביעת תקציב המענק – בכל שנה יחושב תקציב המענק (בנפרד עבור כל מנהל), כדלקמן:

תקציב מענק חיובי – בשנת מענק שבה הפרש התשואה הינו חיובי, תקציב המענק יחושב בהתאם להפרש התשואה וההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע. חישוב תקציב המענק מבוצע באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בשיעור של 4%.

תקציב מענק שלילי – בשנת מענק שבה הפרש התשואה הינו שלילי, תקציב המענק ייקבע כסכום שלילי ויחושב באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה שלילי בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה שלילי בשיעור של 6.5%. למרות האמור, הדירקטוריון יהיה רשאי, בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, להקטין או לבטל את תקציב המענק השלילי בגין שנת מענק מסוימת.

1.1.2 קביעת סכום המענק לכל מנהל

בכל שנה ייקבע סכום המענק לכל מנהל מתוך תקציב המענק שלו בגין שנת המענק באופן בו 65% מתקציב המענק יוענקו/ ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל, ועד 35% מתקציב המענק יוענקו/ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל על-פי שיקול דעת הדירקטוריון, אשר ייקבע בהתבסס על עמידת המנהל בגיבוש ו/או בקביעה ו/או בהובלת יישום תוכנית העבודה של הבנק כמו גם פיתוח, יישום, וקידום החזון והאסטרטגיה של הבנק לטווח הקצר והארוך.

1.1.3 תקרת המענק – המענק השנתי החיובי אשר ייוסף לחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-4 מיליוני ש"ח. המענק השנתי השלילי אשר ייגרע מחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-3.3 מיליוני ש"ח. למרות האמור לעיל, בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של מנהל יתרה שלילית בסכום העולה על 1.3 מיליוני ש"ח.

1.1.4 מנגנון התשלום – פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי ייעשו בדומה לאמור בסעיף ו(א) 1.4 לעיל ביחס לתוכנית חברי ההנהלה (בשניים המחויבים), אלא שביחס לכל מנהל, בכל שנה יבוצע תשלום למנהל בסכום השווה ל-45% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת.

1.1.5 מענק בגין רווחים מיוחדים – הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, על-פי שיקול דעתו הבלעדי, בגין שנה כלשהי, מענק בגין רווחים מיוחדים, בסכום השווה לעד 8 משכורות של המנהל.

1.1.6 סיום העסקה – יחולו עקרונות דומים לאלה החלים לגבי סיום העסקה של חברי הנהלה כמוסבר לעיל.

2. מענק לרכישת מניות

בגין כל שנת מענק, יהיה זכאי המנהל למענק בסכום של 2 מיליוני ש"ח, אשר ישמש לרכישת מניות של הבנק עבור המנהל בבורסה ("המענק לרכישת מניות") ובלבד שהתשואה בפועל בשנה בגינה ניתן המענק תהיה שווה לפחות למחיר ההון הנדרש. המניות שתרכשנה עבור המנהל תהיינה חסומות לתקופה שתימנה החל מיום 1 בינואר של שנת רכישת המניות ועד לחלוף שנתיים מאותו מועד (בסעיף זה, "תקופת החסימה"). תקופה זו הוארכה עם החתימה על הסכמי העסקה כמפורט בסעיפים ו(ג) 4 ו-ו(ג) 5 להלן. בנוסף לאמור לעיל, במקרים מסוימים תקופת החסימה תתארך, כמפורט בסעיף ו(א) 2.3 לעיל ביחס לתגמול לחברי ההנהלה. במקרה של סיום העסקה, בגין השנה בה חל סיום העסקה תרכשנה מניות הבנק בגין החלק היחסי של המענק לרכישת מניות בהתאם לתקופת העסקתו של המנהל מתוך אותה שנה.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)**3. התגמול ההוני - יחידות מניות חסומות**

- 3.1. תנאי יחידות ה-RSU דומים להוראות החלות לגבי חברי ההנהלה, כמוסבר לעיל, למעט כמפורט להלן.
- 3.2. הענקת יחידות RSU מותנות - לכל מנהל בנפרד, תוענקה בגין כל שנה, מתוך כמות מקסימאלית אשר תהיה שווה ל: (א) 2 מיליוני ש"ח, חלקי (ב) מחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק בבורסה בשישים ימי המסחר האחרונים של השנה הרלוונטית, כמות יחידות RSU מותנות אשר, כפוף לאמור מטה, תחושב באופן יחסי וליניארי בהתאם להשגת הפרש תשואה שבין 4% ל-6%, כך שבהפרש תשואה של 4% תוענקה למנהל 1,250 יחידות RSU מותנות ובהפרש תשואה של 6% תבשיל כל כמות יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ("יחידות RSU המותנות").
- מתוך יחידות RSU המותנות, 65% תוענקה למנהל בכל מקרה, ועד 35% תוענקה למנהל על-פי החלטת הדירקטוריון. יחידות RSU המותנות תהיינה בשלות במועד הענקתן.
- 3.3. הפסד או חריגה מיחסי הלימות ההון - אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו מיד לאחר מועד הבשלה של מנה רלוונטית נוצר לבנק הפסד נקי, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, תחולטנה יחידות ה-RSU ויחידות RSU המותנות של אותה מנה.
- בשנת 2013 הפרש התשואה בפועל לא עבר את הרף המינימלי ולכן יחידות ה-RSU המותנות לשנה זו לא תוענקה.

4. הסכם העסקה - מנכ"ל הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק לתקופה של חמש שנים שתחילתה ביום 1 ינואר 2013. הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2013 והחליף את הסכם העסקה הקודם שנעשה לתקופה של 3 שנים ושהסתיים ביום 31 בדצמבר 2012. בתנאי התגמול למנכ"ל הבנק לפי הסכם העסקה לא נעשו שינויים מהותיים לעומת הסכם העסקה שהיה בתוקף עד לתום שנת 2012, מלבד הוספה של תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם העסקה החדש, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 11 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. כמו-כן, הוארכה תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות משנתיים לארבע שנים.

5. הסכם העסקה - יו"ר הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, וכן ביום 25 באוקטובר 2012 אושר על-ידי האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי מניות הבנק, הסכם העסקה עם יו"ר הדירקטוריון לתקופה של 5 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2013. הסכם העסקה עם יו"ר הדירקטוריון נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2013 והחליף את הסכם העסקה הקודם שנעשה לתקופה של 3 שנים ושהסתיים ביום 31 בדצמבר 2012. בתנאי התגמול ליו"ר הדירקטוריון על-פי הסכם העסקה לא נעשו שינויים מהותיים לעומת הסכם העסקה שהיה בתוקף עד לתום שנת 2012, מלבד הוספה של תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם העסקה החדש, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 10 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. כמו-כן, הוארכה תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות משנתיים ל-4 שנים. גם שהסכם העסקה נעשה לחמש שנים, התגמול ההוני והמענקים שיו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל מהתגמול הכולל לפי הסכם העסקה החדש אושרו על-ידי האסיפה הכללית ל-3 השנים הראשונות בלבד, עד 31 בדצמבר 2015. התגמול ההוני והמענקים לשנים 2016-2017 יובאו לאישור נוסף של האסיפה הכללית לקראת סוף שנת 2015.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)**6. הסכם העסקה - יו"ר ישראלכרט שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2013**

ביום 30 באפריל 2012 אישר דירקטוריון ישראלכרט, בהמשך לאישור ועדת השכר והתגמולים וועדת הביקורת של ישראלכרט, הסכם העסקה חדש עם גבי איזקסון, יו"ר ישראלכרט. הסכם ההעסקה אושר על-ידי ועדת משאבי אנוש שכר ותגמולים, ועדת הביקורת של הבנק ודירקטוריון הבנק. הסכם ההעסקה אושר על-ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות של ישראלכרט וביום 25 ביולי 2012 אושר על-ידי האסיפה הכללית של הבנק.

תקופת הסכם ההעסקה הייתה שלוש שנים, שתחילתה ביום 1 בינואר 2012, כאשר המשך ההתקשרות עם יו"ר ישראלכרט בשנה השלישית להסכם (שנת 2014) כפופה לאישורו של המפקח על הבנקים. בהסכם ההעסקה נקבע כי במקרה שבו לא יתקבל אישור המפקח על הבנקים להמשך כהונתה של גבי איזקסון כיו"ר דירקטוריון ישראלכרט, יראו בכך הפסקת התקשרות בגינה תהיה זכאית לקבל את מלוא ההשלמה של סכום הפיצויים ל-250% ממשכורתה האחרונה במקרה שסכום הפיצויים שנצבר בקופת הגמל יהיה נמוך יותר; יו"ר ישראלכרט הייתה זכאית בהתאם להסכם ההעסקה למשכורת חודשית בסך כולל של 92,126 ש"ח, צמוד למדד חודש דצמבר 2011; הסכם ההעסקה כלל גם תנאים נלווים, כגון – רכב, טלפון וכיוצא בזה וכן הפרשות לתגמולים, לפיצוי פיטורין ולקרן השתלמות. יו"ר ישראלכרט הייתה זכאית למענק שנתי בהתאם לתוכנית מענקים אשר דומה בעיקרה לתוכנית המענקים למנהלים בכירים בישראלכרט (אשר מתבססת במבנה שלה על תוכנית המענקים של המנהלים הבכירים של הבנק). המענק השנתי ששולם ליו"ר ישראלכרט, נגזר מהפרש בין הרווח הנקי השנתי המצרפי של קבוצת ישראלכרט לבין רווח הסף לתגמול כפי שנקבע בתוכנית המענקים (בתנאים מסוימים רווח הסף לתגמול יעודכן על-ידי דירקטוריון ישראלכרט כפוף לאישור האורגנים של הבנק כנדרש על-פי דין), כאשר חלק מהמענק השנתי נקבע על-פי ציון אישי שנקבע ליו"ר ישראלכרט מדי שנה על-פי עמידתה ביעדים. תשלום סכום המענק השנתי נפרס על-פני מספר שנים וכן קיימת אפשרות לקביעת סכום מענק שלילי בשנים בהם הרווח הנקי השנתי המצרפי של קבוצת ישראלכרט נמוך מרווח הסף לתגמול כפי שנקבע בתוכנית המענקים. בכל מקרה, בהתאם לתוכנית המענקים סכום המענק השנתי החיובי ליו"ר ישראלכרט בשנה כלשהי לא יעלה על 18 משכורות של יו"ר ישראלכרט ואילו סכום המענק השנתי השלילי בשנה כלשהי לא יעלה על 10 משכורות של יו"ר ישראלכרט. בעת סיום ההעסקה יתרת המענקים שתשלומם נדחה תופקד בחשבון מענקים למשך 24 חודשים.

כמו-כן, הוענקו ליו"ר ישראלכרט יחידות RSU הניתנות למימוש למניות הבנק, כדלקמן: 161,241 יחידות RSU רגילות ו-51,000 יחידות RSU מותנות, בתנאים המפורטים ב"תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" של הבנק (לפרטים נוספים ראה ביאור 15(א) לעיל). ביום 31 בדצמבר 2013 הסתיימה כהונתה של גבי איזקסון כיו"ר הדירקטוריון של ישראלכרט. בשל סיום העסקתה של יו"ר ישראלכרט ובהתאם לתנאי יחידות ה-RSU, חולטו יחידות ה-RSU הרגילות ויחידות ה-RSU המותנות שטרם הבשילו בעת סיום ההעסקה.

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013:

(1) תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק:

א. תוכנית 2004-2009

בחודש מאי 2004 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להקצאת 24 מיליון כתבי אופציה בלתי סחירים ללא תמורה לעובדי הבנק הקבועים, הניתנים למימוש ל-24 מיליון מניות של הבנק. כתבי האופציה הוקצו, ללא תמורה, במשך 6 שנים בכל אחת מהשנים 2004-2009 במנות של כ-4 מיליון כתבי אופציה למנה ותוספת מימוש של 1 ש"ח (ללא הצמדה). כמות המניות שתוקצה כפופה להתאמות כמקובל (למעט במקרה של חלוקת דיבידנד). לכל מנת אופציות תקופת הבשלה (Vesting) של ארבע שנים מתחילת השנה בה הוקצו האופציות וניתן יהיה לממש כל מנה במשך תקופה של שנה לאחר תום תקופת ההבשלה. כמו-כן, אישר דירקטוריון הבנק בחודש דצמבר 2005 תוכנית אופציות נוספת לעובדי הבנק הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר). התוכנית קובעת כי תוענקנה 4 מנות שנתיים, בכל אחת מהשנים 2006-2009. כמות כתבי האופציה שתוענק על-פי תוכנית זו בכל אחת משנות קיומה, תקבע על-ידי דירקטוריון הבנק על-פי שיקול דעתו הבלעדי. כתבי האופציה, שהוענקו לעובדים הקבועים ולעובדים בחוזה עבודה אישי, ניתנים למימוש במשך שנה אחת החל מחלוף 48 חודשים מיום 1 בינואר של השנה בה הוקצו כתבי האופציה. שנת 2013 הייתה שנת המימוש האחרונה של אופציות לפי התוכנית הללו, כך שנכון ליום 31 בדצמבר 2013 לא קיימות יותר אופציות לפי תוכנית אלה.

ב. תוכנית 2010-2012

ביום 30 בספטמבר 2009, אישר דירקטוריון הבנק כחלק מהסכם שכר שנחתם בין ארגון העובדים לבין הבנק, כי עובדי הבנק הקבועים ואלה הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר), יקבלו אופציות לרכישת מניות הבנק במחיר של 1 ש"ח לכל אופציה. כתבי האופציה האמורים הוקצו, ללא תמורה, בכל אחת מהשנים 2010-2012 בשלוש מנות ובהיקף כולל של כ-12.7 מיליון אופציות. תנאי התוכנית דומים לתוכנית האופציות לעובדים לשנים 2004-2009, כאמור לעיל. כתבי האופציה יומרו למניות ממאגר מניות שירכוש הבנק למטרה זו. בחודש פברואר 2012 הסתיימה הקצאת כל כתבי האופציה מתוכנית זו. יתרת כתבי האופציה שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2013, מסתכמת ב-12,401,308 כתבי אופציה.

ג. תוכנית 2013-2017

בהמשך להסכם השכר המתואר בביאור 15, ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת מניות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה תוענקנה לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון מניות פנטום ללא מחיר מימוש. מניות הפנטום תוענקנה בחמש מנות שנתיים שוות של 4.5 מיליון מניות פנטום כל אחת, החל משנת 2013. כל מניות הפנטום תמומשה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים.

(2) מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים

הבנק העניק לחברי הנהלה ולמנהלים הבכירים מניות פנטום חסומות אשר הוענקו ללא תמורה, מומשו באופן אוטומטי במנות שוות מדי שנה בהתאם לתקופת ההסכם (על-פי רוב שלוש שנים), עם התמלאות התנאים למימושן. כמות היחידות שהוענקו לכל עובד נגזרה מתפקידו ומדרגתו של העובד.

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

בנוסף למניות הפנטום החסומות, העניק הבנק מניות פנטום חסומות מותנות, אשר בנוסף לתנאי ההבשלה כוללים גם תנאי ביצוע לפיו כמות המניות תותאם כפונקציה של הפרש התשואה של הבנק על עלות ההון שלו. מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות שהוענקו למנהלים בכירים מסולקות במזומן.

(3) יחידות מניות חסומות

הבנק מעניק לחברי ההנהלה והמנהלים הבכירים יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") (לפרטים ראה ביאור 105(א)2). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות הגילות של הבנק שתוחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)2 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961. לא מוענקות עוד מניות פנטום חסומות לחברי ההנהלה ולעובדים הבכירים (למעט במקרים יוצאי דופן).

(4) מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק

הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, בהתאם לתוכנית תגמול 2010 (ראה ביאור 115 לעיל) 400,000 מניות פנטום חסומות לכל מנהל בנפרד, בגין השנים 2010-2012. מניות הפנטום החסומות הוענקו ללא תמורה, ויבשילו בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים. המניות יהיו חסומות לשנה נוספת מתום תקופת ההבשלה של כל מנה, והן תמומשה באופן אוטומטי במנות שוות מדי שנה, עם התמלאות התנאים למימושן.

בנוסף, העניק הבנק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק מניות פנטום חסומות מותנות, בגין כל שנה מהשנים 2010-2012. מניות הפנטום החסומות המותנות כוללות בנוסף לתנאי ההבשלה, גם תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק לפיו כמות המניות המוענקות תותאם כפונקציה של הפרש התשואה של הבנק על עלות ההון שלו. בשנים האמורות הפרש התשואה של הבנק לא עלה על הרף המינימלי ולכן מניות הפנטום החסומות המותנות חולטו.

(5) יחידות RSU ויחידות RSU מותנות ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 בפברואר 2012 הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, בהתאם לתוכנית ה-RSU 133,332 יחידות RSU לכל מנהל בנפרד, חלף מניות פנטום חסומות. יחידות ה-RSU הוענקו ללא תמורה. המניות שתבטנה מיחידות ה-RSU שהבשילו תהיינה חסומות לשנה נוספת מתום תקופת ההבשלה הרלוונטית (ראה ביאור 116 לעיל). כחלק מהסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק הוענקו יחידות RSU נוספות. לפרטים ראה ביאור 115(ג).

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הוניים שהוענקו

1. כתבי אופציה לעובדי הבנק:

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2010-2012 נמדד עד למועד אישור הרכישה העצמית על-ידי הפיקוח על הבנקים, כהתחייבות וממועד זה, כמענק המסולק במכשירים הוניים. השווי ההוגן חושב באמצעות מודל בלק ושולס (Black-Scholes model). מועד המימוש הצפוי ששימש לצורך חישוב השווי ההוגן הינו תום תקופת ההבשלה, מאחר שעקב תוספת המימוש המזערית מחד, והעדר מנגנון התאמה לדיבידנד מאידך, סביר כי העובדים יטו לממש את האופציות בהקדם האפשרי על מנת לזכות בדיבידנד המחולק למניות.

להלן פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענקים לעובדים:

אופציות המוענקות בשנת			
2010	2011	2012	
3.1%	3.4%	3.7%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)
3.1	4.1	5.1	אורך חיים צפוי (שנים)
39.3%	36.1%	35.0%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)
4.1%	4.6%	4.7%	תשואת דיבידנד למניה (%)
1	1	1	מחיר מימוש (ש"ח)
16.9	16.9	16.9	מחיר מניה ביום הענקה (ש"ח)
13.9	13.1	12.4	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.
 (2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של מחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לביכרים ליום 31.12.13:

השווי ההוגן של מניות פנטום חסומות, מניות פנטום חסומות מותנות, יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הוניים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגיבן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות מניות הפנטום החסומות המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים:

1. עסקות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות הבנק שהוענקו לעובדים:

31 בדצמבר					
2011		2012		2013	
ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות
1	25,296,048	1	20,853,232	1	16,705,915
1	-	1	-	1	-
1	(398,038)	1	(72,405)	1	(74,994)
1	(4,044,778)	1	(4,074,912)	1	(4,229,613)
1	20,853,232	1	16,705,915	1	12,401,308

(1) הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2012 השנה במועד המדידה היה 12.38 ש"ח לכתב אופציה (בשנת 2011 - 13.09 ש"ח, בשנת 2010 - 13.90 ש"ח).

(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה 17.90 ש"ח (בשנת 2012 - 13.73 ש"ח, בשנת 2011 - 15.74 ש"ח).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

31 בדצמבר		
2011	2012	2013
1	1	1
20,853,232	16,705,915	12,401,308
1	1	1
3.0	2.5	2.0
-	-	-
1	1	1

* מחירי המימוש של כל האופציות שהונפקו במסגרת התוכניות הוא 1 ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.13:

מספר יחידות								
יור		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מתנות	חסומות	מתנות	חסומות	מתנות	חסומות	מתנות	חסומות	
-	533,332	-	799,999	597,213	2,440,544	1,055,710	3,590,624	קיימות במחזור לתחילת השנה
-	-	-	-	319,865	1,135,007	736,257	2,453,529	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	(280,315)	-	(650,084)	(113,516)	חולטו במהלך השנה
-	(133,332)	-	(133,332)	(126,011)	(1,497,352)	(318,659)	(2,374,435)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
-	400,000	-	666,667	510,752	2,078,199	823,224	3,556,202	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
-	-	-	-	16.53	-	16.73	-	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
16.35	-	15.57	-	14.74	-	16.05	-	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
-	400,000	-	666,667	510,752	2,078,199	823,224	3,556,202	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
-	2.00	-	3.00	5.43	2.23	5.58	2.19	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.12:

מספר יחידות								
יו"ר		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	
122,325	266,666	128,453	266,666	379,540	1,497,543	903,288	2,289,417	קיימות במחזור לתחילת השנה
-	400,000	-	666,667	514,302	1,506,740	473,659	1,361,920	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
(122,325)	-	(128,453)	-	(130,640)	(37,076)	(321,237)	(60,713)	חולטו במהלך השנה
-	(133,334)	-	(133,334)	(165,989)	(526,663)	-	-	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
-	533,332	-	799,999	597,213	2,440,544	1,055,710	3,590,624	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
15.75		12.65		12.85		13.55		(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
16.36		16.36		14.12		-		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
-	533,332	-	799,999	597,213	2,440,544	1,055,710	3,590,624	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
-	2.50	-	3.50	2.38	1.87	2.06	1.95	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן:

1. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2013:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
22,312,278	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
5	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.13:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
175,938	26,209	149,729	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
2.25	5.41	1.70	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.12:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
1,697,914	-	1,697,914	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
0.38	-	0.38	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבות הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה:

ליום 31 בדצמבר	2012	2013	
במיליוני ש"ח			
44	71		סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה
42	3		

ביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
45,709	-	3,102	455	17,789	-	24,363	מזומנים ופיקדונות בבנקים
60,912	2,254	2,226	922	8,840	2,570	44,100	ניירות-ערך
65	-	29	-	-	-	36	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,600	190	6,159	7,125	24,681	55,560	157,885	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,169	-	-	560	599	-	10	אשראי לממשלות
137	137	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,791	3,791	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
19	19	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,672	20	470	390	2,532	1,437	5,823	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
6,172	499	74	462	397	131	4,609	נכסים אחרים
380,246	6,910	12,060	9,914	54,838	59,698	236,826	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
276,525	190	6,215	13,061	62,805	18,368	175,886	פיקדונות הציבור
5,303	-	267	859	2,327	204	1,646	פיקדונות מבנקים
613	-	-	-	117	39	457	פיקדונות הממשלה
242	-	242	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,980	-	491	30	1,564	25,775	6,120	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,129	-	502	489	2,587	2,104	6,447	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
22,144	527	128	490	1,037	247	19,715	התחייבויות אחרות
350,936	717	7,845	14,929	70,437	46,737	210,271	סך-כל ההתחייבויות
29,310	6,193	4,215	(5,015)	(15,599)	12,961	26,555	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
		(1,498)	-	-	-	1,498	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		(2,873)	4,645	16,440	(4,064)	(14,148)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		362	64	(1,015)	-	589	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		42	207	(567)	-	318	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	6,193	248	(99)	(741)	8,897	14,812	סך-הכל כללי
		443	89	(1,065)	-	533	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		86	(124)	(621)	-	659	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לכך של (128) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2012							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
55,301	-	2,295	499	21,768	-	30,739	מזומנים ופיקדונות בבנקים
52,070	1,697	1,893	1,199	6,295	3,219	37,767	ניירות-ערך
47	-	-	-	-	-	47	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
249,182	148	8,987	6,805	27,731	56,878	148,633	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
798	-	-	263	488	-	47	אשראי לממשלות
127	127	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,726	3,726	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
33	33	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
9,624	27	333	352	3,262	469	5,181	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
5,480	582	78	283	76	214	4,247	נכסים אחרים
376,388	6,340	13,586	9,401	59,620	60,780	226,661	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
271,411	148	7,305	13,465	62,492	20,350	167,651	פיקדונות הציבור
6,015	-	108	534	2,531	346	2,496	פיקדונות מבנקים
629	-	-	-	130	328	171	פיקדונות הממשלה
1,116	-	555	-	561	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
35,677	-	579	64	1,062	27,120	6,852	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,718	-	385	597	3,592	2,203	5,941	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
21,765	467	46	197	1,172	192	19,691	התחייבויות אחרות
349,331	615	8,978	14,857	71,540	50,539	202,802	סך-כל ההתחייבויות
27,057	5,725	4,608	(5,456)	(11,920)	10,241	23,859	עורך נכסים (התחייבויות) השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
		(1,525)	-	-	-	1,525	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		(2,657)	5,208	11,490	(1,802)	(12,239)	השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		99	110	167	-	(376)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		(79)	141	(301)	-	239	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	5,725	446	3	(564)	8,439	13,008	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		183	367	186	-	(736)	סך-הכל כללי
		(57)	1,069	416	-	(1,428)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
							אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (61) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 18 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(5)(6)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*			
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים
31 בדצמבר 2013			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ):			
נכסים	65,618	18,022	37,475
התחייבויות	162,316	16,391	14,713
הפרש	(96,698)	1,631	22,762
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(4,075)	(7,373)	(230)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(261)	(36)	5
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(101,034)	(5,778)	22,537
מטבע-חוץ**:			
נכסים	28,904	8,399	6,540
התחייבויות	56,825	11,613	3,289
הפרש	(27,921)	(3,214)	3,251
מזה: הפרש - בדולר	(18,230)	(3,818)	1,948
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	3,422	910	(80)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	4,075	7,455	143
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	261	36	(5)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,585)	4,277	3,389
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2013			
נכסים***	94,522	26,421	44,015
התחייבויות****	219,141	28,004	18,002
הפרש	(124,619)	(1,583)	26,013
*** מזה: אשראי לציבור	40,282	21,851	40,346
**** מזה: פיקדונות הציבור	201,346	20,600	9,721
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	82	(87)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מטי" צמוד למטבע-חוץ.

- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,838 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 15,875 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,601 מיליוני ש"ח.
- (5) החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות. ההוראה כוללת, בין השאר, דרישות גילוי ביחס למועדי הפירעון החוזיים של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע - ראה ביאור 1.ג. מספרי השוואה לשנה קודמת סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.
- (6) מתכונת הגילוי בביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה ולפי תקופה לפירעון עודכנה בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה ולפי תקופה לפירעון" מיום 30 בספטמבר 2013. במסגרת החוזר, עודכנה ההבחנה הנדרשת בין נכסים והתחייבויות במטבע ישראלי (לרבות מטבע ישראלי צמוד מטבע-חוץ) לבין מטבע-חוץ. כמו-כן, התזרים בגין מכשירים נגזרים המסולקים בנטו יסווגו למטבע ישראלי או מטבע-חוץ בהתאם למטבע בו יבוצע הסילוק (לא יבוצע דיווח על סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים כאמור). למידע נוסף ראה ביאור 1.ג. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי השוואה לשנת 2012 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

שיעור תשואה חוזי(3) ב-%	יתרה מאזנית(2)		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכלל	ללא תקופת פירעון(1)	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
2.8%	297,862	6,010	320,428	5,713	24,219	39,234	12,487	21,751	31,611
3.2%	257,659	433	265,935	969	2,891	21,155	6,848	7,438	8,950
-	40,203	5,577	54,493	4,744	21,328	18,079	5,639	14,313	22,661
-	(12,070)	-	(10,459)	-	(13)	2,330	471	1,032	(583)
-	1,437	-	1,557	-	-	398	534	-	-
-	29,570	5,577	45,591	4,744	21,315	20,807	6,644	15,345	22,078
2.1%	75,474	795	78,725	300	1,118	9,631	4,584	3,861	6,297
1.4%	92,560	24	93,240	104	589	1,737	1,116	554	1,286
-	(17,086)	771	(14,515)	196	529	7,894	3,468	3,307	5,011
-	(16,096)	475	(12,931)	196	57	6,334	2,639	2,263	3,347
-	15,808	-	16,893	196	203	4,060	1,363	1,430	3,427
-	12,070	-	10,459	-	10	(2,088)	(490)	(1,124)	542
-	(1,437)	-	(1,557)	-	-	(398)	(534)	-	-
-	(6,453)	771	(5,613)	196	539	5,408	2,444	2,183	5,553
2.7% (4)	373,336	6,805	399,153	6,013	25,337	48,865	17,071	25,612	37,908
2.7%	350,219	457	359,175	1,073	3,480	22,892	7,964	7,992	10,236
-	23,117	6,348	39,978	4,940	21,857	25,973	9,107	17,620	27,672
3.4%	251,410	3,818	276,050	5,226	23,541	34,141	14,066	19,746	27,870
2.7%	276,335	-	279,581	184	1,889	4,723	2,942	2,334	4,258
-	-	-	-	-	(3)	242	(19)	(92)	(41)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאור 18 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽⁵⁾(6) (המשך)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*			
עם דרישה עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל שנה עד שנתיים
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2012			
103,622	22,766	75,894	48,583
נכסים			
205,648	28,385	50,705	19,105
התחייבויות			
(102,026)	(5,619)	25,189	29,478
הפרש			
(20)	(19)	(71)	(91)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי. פיקדונות לא-צמודים, בריבית הנגזרת מריבית הפריים, עם אופציה לפירעון מוקדם, נכללו במועד הראשון למימוש האופציה, שלאחר תאריך המאזן. סכומי הריבית בגין חוזים לפיהם הריבית משתנה (במועדים קבועים מראש, או במועדים שאינם קבועים מראש) חושבו על-פי שיעורי הריבית ביום 31 בדצמבר 2012.

- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 4,015 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 16,905 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,246 מיליוני ש"ח.
- (5) החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות. ההוראה כוללת, בין השאר, דרישות גילוי ביחס למועדי הפירעון החוזיים של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע - ראה ביאור ג.1 מספרי השוואה לשנה קודמת סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.
- (6) מתכונת הגילוי בביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון עודכנה בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון" מיום 30 בספטמבר 2013. במסגרת החוזר, עודכנה ההבחנה הנדרשת בין נכסים והתחייבויות במטבע ישראלי (לרבות מטבע ישראלי צמוד מטבע-חוץ) לבין מטבע-חוץ. כמו-כן, התזרים בגין מכשירים נגזרים המסולקים בנטו יסווגו למטבע ישראלי או מטבע-חוץ בהתאם למטבע בו יבוצע הסילוק (לא יבוצע דיווח על סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים כאמור). למידע נוסף ראה ביאור ג.1. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי השוואה לשנת 2012 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

שיעור תשואה חוזי(3) ב-%	יתרה מאזנית(2)		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכלל	כלא תקופת פירעון(1)	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
3.2%	(4)370,048	6,546	397,074	5,990	25,434	41,832	19,542	22,758	30,653
2.9%	348,716	589	362,193	833	3,709	25,999	7,520	8,053	12,236
-	21,332	5,957	34,881	5,157	21,725	15,833	12,022	14,705	18,417
-	-	-	-	-	8	197	32	3	(39)

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

31 בדצמבר				
2012	2013	2012	2013	
'תרת ההפרשה להפסדי אשראי		'תרות החוזים*		
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:				
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
3	11	1,460	1,270	(1) אשראי תעודות
20	22	6,605	6,748	(2) ערבויות להבטחת אשראי
66	76	15,085	16,330	(3) ערבויות לרוכשי דירות
191	199	19,004	19,515	(4) ערבויות והתחייבויות אחרות
69	55	32,343	31,066	(5) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
-	-	10,279	10,011	(6) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
96	101	36,090	37,214	(7) מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
64	78	26,591	29,417	(8) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן**
86	96	20,270	21,462	(9) התחייבויות להוצאת ערבויות

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיר.

31 בדצמבר		
2012	2013	
ב. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה		
יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾		
40	38	מטבע ישראלי לא-צמוד
4,452	3,682	מטבע ישראלי צמוד מדד
51	69	מטבע-חוץ
4,543	3,789	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 255 מיליוני ש"ח (2012: 301 מיליוני ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה (המשך):

תזרימים בגין עמלת גבייה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013								
	סך-הכל	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים		
								במגזר הצמוד למדד⁽²⁾	
	251	208	1	20	67	45	49	26	תזרימים חוזיים עתידיים
									תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
	185	158	-	9	43	35	44	27	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾
	179	152	-	8	40	34	44	26	

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2012	2013	
35	32	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגבייה
9	24	הלוואות עומדות

- (1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
- (2) כולל מגזר מטבע-חוץ.
- (3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.86% (2012: לפי שיעור 0.78%).

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

31 בדצמבר		
2012	2013	
250	185	(1) התחייבות לרכישת ניירות-ערך
21	126	(2) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		(3) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות*:
166	174	בשנה הראשונה
163	168	בשנה השנייה
156	155	בשנה השלישית
144	143	בשנה הרביעית
132	136	בשנה החמישית
777	712	מעל חמש שנים
1,538	1,488	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

* הוצג מחדש.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):

(4) פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
761	*440	201	הערך בספרים של האשראי שנמכר
772	*459	203	תמורה שהתקבלה במזומן
11	19	2	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

* הוצג מחדש.

(5) הבנק ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שנוהלו על ידו בעבר ונמכרו לבתי השקעות לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בסעיף הרלוונטי בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה. יתרת סכומים נומינליים אלה הסתכמה לתאריך המאזן ב-3,050 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2012: 3,439 מיליוני ש"ח).

הצטברות הכספים בקופות הנ"ל לזכות אותם עמיתים עולה בדרך כלל במידה ניכרת על הסכומים בגינם ערב הבנק ו"השווי ההוגן" של התחייבות הבנק לאמור ביום 31 בדצמבר 2013 אינו מהותי.

הוסכם כי ערבות הבנק היא לחלק מעמיתי קופות הגמל רק על היתרה הצבורה עד תום שבע שנים ממועד השלמת מכירת קופת הגמל.

- הרוכשים התחייבו להעביר בתום שבע שנים את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה על שוק ההון, בטוח וחסכון (להלן: "הממונה") באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו.
- בהסכם המכירה בין הבנק לבין פריזמה נקבע כי אם הערבות תמומש, הרוכשת תפצה ותשפה את הבנק על-פי דרישתו הראשונה בכתב בגין כל סכום ששולם על-ידו, ובלבד שהסכום המצרפי בגין כל שנה קלנדרית לא יעלה על סכום של 22 מיליוני ש"ח. יתרת הערבויות לתאריך המאזן הינה אפס. משנמכרו קופות הגמל של פריזמה לפסגות, נטלה על עצמה פסגות התחייבות זו כלפי הבנק. שיפוי ופיצוי בגובה של עד 7 מיליון ש"ח נקבע גם עם חברת דש.

מתווה הפעולה המתואר הוסדר בתקנוני הקופות שאושרו על-ידי הממונה. בתקנוני הקופות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תמשיך ערבות הבנק לעמוד בתוקפה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(6) הבנק התחייב לשפות נושאי משרה שהינם דירקטורים בבנק, והנחשבים או העשויים להיחשב כבעלי שליטה בבנק, כמשמעות מונח זה בסעיף 268 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מארועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. כמו-כן, הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליה, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

(7) הפועלים הנפקות בע"מ, חברה מאוחדת, העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור על-פי תשקיפים לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה ועורכי דין (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקיפים שונים שפרסמה מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחוייבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיוגש נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקיפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר-טרחת עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכל במידה שהחבות הכספית ו/או הוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הנ"ל.

(8) מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו.

חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחרים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(9) חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות-החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת נהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

(10) (א) חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שהיו מעת לעת, סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל. החברה התחייבה לשפות חברות מתאחדות בגין כל התחייבותן ללא הגבלה בסכום, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313 (מגבלות על חבות לווה בודד) ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 (מדידה והלימות הון).

(ב) חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שהיו מעת לעת, סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירוע השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה המיוחס לבעלי המניות של החברה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ג) חברת יורפ"י התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שהיו מעת לעת, סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ד) על-פי הסדר שבין החברה וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד ו-כ.א.ל. שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2013 עמלת המנפיק הממוצעת עומדת על 0.735% ומיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל.

ההפחתה בעמלת המנפיק שאושרה על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים עשויה להשפיע מהותית לרעה על התוצאות הכספיות של החברה בעתיד, אולם אין ביכולת החברה להעריך את היקפה בפועל.

(ה) בחודש אפריל 2012 נחתם הסכם בין ישראלכרט ללאומי קארד, ובחודש מאי 2012 נחתם הסכם בין ישראלכרט לבין כ.א.ל., שניהם בקשר ליישומו של תיקון מספר 18 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "ההסכמים"). על-פי ההסכמים, ניתנו ללאומי קארד ולכ.א.ל. רישונות לסלוק את כרטיסי החיוב של המותג "ישראלכרט" בתנאים שסוכמו בין הצדדים. להערכת ישראלכרט, למתן הרישונות בהתאם לחוק תהיה השפעה מהותית לרעה על ישראלכרט, אולם בשלב זה אין ביכולת ישראלכרט להעריך את היקפה בפועל.

ביום 13 בספטמבר 2012 ניתן פטור מהסדר כובל על-ידי הממונה ולפיו לאומי קארד ו-כ.א.ל. יוכלו לסלוק את כרטיסי המותג "ישראלכרט" בתשלום עמלת המנפיק, דמי רישיון חד-פעמיים וסכום נוסף שעל תוכנו וגובהו הוטל חיסיון על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים. מאחר שהממונה לא התיר גביית דמי רישיון כפי שהוסכם בין הצדדים, פנתה ישראלכרט ביום 6 בפברואר 2013 לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאשר את ההסכמים. עמדת הממונה, המתנגדת לאישור ההסכמים כמות שהם, הוגשה בחודש יוני 2013. נערכים דיונים בנושא בבית הדין להגבלים עסקיים.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(11) ביום 19 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה מטעם רשות ההגבלים העסקיים, אשר לפיה, הממונה על הגבלים עסקיים בוחנת אפשרות להפעיל את סמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים") ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הבנק הגיש לממונה את עמדתו, המגובה בחוות-דעת כלכלית, ואשר בה הדגיש, כי אין כל מקום לייחס לו הסדרים כובלים עם בנקים אחרים.

לאחר שהבנק הגיש את טיעונו בכתב, התקיים דיון בין באי-כח כל הבנקים נשואי מכתבה הנ"ל לבין הממונה ובמהלכו הציעה הממונה לבנקים, כי ישולם על-ידיהם סכום מצרפי של 290 מיליוני ש"ח (מזה 80 מיליוני ש"ח על-ידי הבנק) ויעוגנו כללי התנהגות עתידיים בצו מוסכם לפי סעיף 50 או 50ב' לחוק ההגבלים העסקיים. הבנק דחה הצעה זו וככל הידוע לו, כך נהגו גם הבנקים האחרים. ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על ההגבלים העסקיים קביעה בהתאם לסמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים, ובה קבעה כי עד לשנת 2004 התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. בקביעת הממונה נאמר כי העברות מידע שנעשו בין הבנקים כמפורט בקביעה הינן הסדר כובל. בדעת הבנק להגיש ערר על קביעה זו לבית הדין להגבלים עסקיים.

בהתאם להוראות סעיף 43 לחוק ההגבלים, קביעה זו יכולה לשמש כראיה לכאורה בכל הליך משפטי אחר. במרץ 2010 הגיש הבנק, כמו גם יתר הבנקים נשוא הקביעה, ערר לבית הדין להגבלים עסקיים ובו נטען כי יש לבטל את הקביעה. בפברואר 2011 הוגשה תשובת הממונה על ההגבלים העסקיים לערר הבנק ובה נכללו טענות עובדתיות נוספות לאלו שפורטו בקביעה. בעקבות בקשות שהגישו העוררים על הכללת עובדות אלו, הן נמחקו מתשובת הממונה בהחלטה של בית הדין להגבלים עסקיים. בעקבות החלטה זו הוציא הממונה מכתב נוסף לשימוע בטרם הוצאת קביעה משלימה.

על רקע האמור, ניהלו הבנקים נשוא הקביעה מגעים עם הממונה על ההגבלים העסקיים לסיים כל ההליכים בצו מוסכם, מכוח סעיף 50ב' לחוק ההגבלים. מגעים אלה טרם הבשילו לכדי הסכמה סופית אולם הם מצויים בשלב מתקדם מאד. על-פי ההסכמה שמתגבשת בין הצדדים, הקביעה תבוטל והבנק צפוי לשלם במסגרת הצו המוסכם כ-21 מיליוני ש"ח לקופת אוצר המדינה, אולם לבנק תהיה אפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד הבנק בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ד. תביעות משפטיות:**

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2013 בכ-76 מיליוני ש"ח.

(א) להלן פירוט התביעות, לרבות הבקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות:

1. ביום 26 בנובמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק ואחרים. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הועמד על סכום של כ-2.284 מיליארד ש"ח. התביעה והבקשה עוסקות במשיכת מזומנים במכשירי בנק אוטומטיים המופעלים על-ידי שרותי בנק אוטומטיים בע"מ וכספונט בע"מ. לטענת המבקש, הבנק ואחרים גורמים לגביית יתר של עמלה הנגרמת כביכול על-ידי פיצול משיכת מזומנים מכספומטים למספר משיכות, כתוצאה מהגבלת סכום המשיכה מכספומטים אלו ועל-ידי גביית עמלה בכל משיכה.

המבקש ביקש להסתלק מן התביעה וביום 29 בינואר 2014 אישר בית המשפט את בקשתו, הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה וכך גם התביעה האישית, ללא צו להוצאות.

2. ביום 16 ביולי 2012, הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 18 מיליארד ש"ח. עניין התביעה והבקשה בטענה, שהבנק מסתיר מלקוחותיו נוטלי הלוואות את עניין קיומו של "היתר עיסקא" וגובה מהם ריבית פיגורים שלא על-פי היתר זה. בסמוך למועד הגשת הבקשה והתביעה, הגישו המבקשים, מספר בקשות אישור כנגד בנקים נוספים, אשר עניין בטענות דומות עד זהות לטענות שבהליך הנדון. בקשות לאיחוד הדיון בהתאם להוראות סעיף 7(א) לחוק תובענות ייצוגיות הוגשו לבתי המשפט השונים. על-פי החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע, הועברו ההליכים בכלל הבקשות לדיון בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו.

העותרים ביקשו להסתלק מכל הבקשות ללא צו להוצאות וביום 15 בינואר 2014 אישר בית המשפט את הבקשה.

3. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח.

עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיור שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרן.

עמדת המפקח על הבנקים שהוגשה לבקשת בית המשפט תמכה בעמדת הבנקים ולפיה, במקרה בו הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה לדיור נקבעה במונחים שנתיים וההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים יש לחלק את הריבית השנתית שנקבעה בהסכם ההלוואה ב-12.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

4. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd. באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית.

התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרן הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על ההחלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. כעת תלויה ועומדת בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה. עד לביורו נושא זה, הדין בתביעות Fairfield בפני ה-Bankruptcy Court מעוכב.

כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים ועובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות.

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירווינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC Securities Investment Madoff (להלן: "מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידין השקיעו כספן במיידוף.

יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

5. ביום 27 באפריל 2009 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") בסכום של 1 מיליארד ש"ח.

המבקשים, אשר טוענים כי הינם לקוחות הבנקים המשיבים, מנסים לייחס להם הסדר כובל בנוגע לתעריפי העמלות שלהם. לטענת המבקשים, עקב מדיניות מתואמת של הבנקים המשיבים, אשר התאפיינה לדבריהם בשיתוף פעולה אסור ובחילופי מידע מכוונים ושיטתיים, נפגמה לדבריהם התחרותיות בשוק ונתאפשר לבנקים המשיבים לשמר רמה אחידה (וגבוהה) של עמלות באופן שהמבקשים, וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

התביעה מתבססת על קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 שפרסמה ביום 26 באפריל 2009 הממונה על הגבלים עסקיים שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה"). הבנק הגיש ערר על הקביעה.

סכום התביעה נקבע, לדברי המבקשים, על-פי תחשיב אומדני בלבד לצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי. הדיון בתביעה זו אוחד עם הדיון בתביעה המפורטת בסעיף 6 להלן.

בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט "להקפיא" למשך שנתיים את הדיון בתביעה זו כדי לבחון את תוצאות הערר לעיל שהוגש על הקביעה. בחודש מרץ 2012 ניתנה החלטה "להקפיא" את ההליך עד לאחר הכרעה בערר האמור.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

6. ביום 30 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית בסכום של 3 מיליארד ש"ח.

עילתה של התביעה לטענת התובעים הנה, הסדרים כובלים שנעשו, כביכול, על-ידי הבנקים המשיבים במשך כ-10 שנים ברציפות, או אף למעלה מכך, ובבסיסם, לטענת התובעים, תיאום של מחירי עמלות תפעוליות שונות שנגבו על-ידי הבנקים המשיבים מציבור לקוחותיהם הפרטיים בתקופה הרלוונטית לתביעה. על-פי הנטען בכתב התביעה, הבנקים המשיבים תיאמו ביניהם את מועדי העלאת ו/או הוזלת מחירי העמלות וכן את שיעורן וכתוצאה מכך שילמו התובעים וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, מחיר בלתי הוגן, בלתי סביר ולא כלכלי, הגבוה באופן ניכר מהמחיר אשר היו משלמים אילו התקיימה תחרות חופשית. התובעים טוענים, כי בדרך זו התעשרו הבנקים המשיבים שלא כדין על חשבון לקוחותיהם.

הדיון בתביעה זו אוחד עם הדיון בתביעה המפורטת בסעיף 5 לעיל.

בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט "להקפיא" למשך שנתיים את הדיון בתביעה זו כדי לבחון את תוצאות הערר שהוגש על הקביעה כנזכר בסעיף 5 לעיל. ביום 25 בינואר 2012 ניתנה החלטה "להקפיא" את ההליך עד לאחר הכרעה בערר האמור.

7. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק לאומי. הסכום הנקוב בכתב התביעה הוא כ-386 מיליוני ש"ח.

לטענת התובעים, עניינה של התביעה הוא בהפסד שנגרם להם וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מכך שהנתבעים, שהינם חברי בורסה, גבו ממנהלי קרנות הנאמנות שלא כדין, עמלות ברוקראז' בשיעור גבוה מזה שהיה עליהם לגבות ובכך גרמו להגדלת העלויות הכלכליות, להקטנת שווי נכסי הקרן, להקטנת שווי כל יחידת השתתפות וכנגזרת של כל אלה, להקטנת הרווח (או הגדלת ההפסד) של כל משקיע.

8. ביום 13 בדצמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק וכנגד בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים ביחד הוא כ-5.6 מיליארד ש"ח. התובעים מציינים בתביעתם כי לפי שיטת חישוב אחרת, הסכום הנתבע הוא לפחות 5.2 מיליארד ש"ח.

התובעים, המציגים עצמם כאזרחים המנהלים משקי בית אשר קיבלו אשראי מהבנקים המשיבים, טוענים בתביעתם, כי נגבו מהם תשלומי ריבית מוגזמים, ללא כל הצדקה כלכלית או מסחרית. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך ניצול לרעה של מעמד הבנקים המשיבים בשוק הבנקאות למשקי בית, תוך הפחתת התחרות ופגיעה בציבור ו/או תוך יצירת הסדר כובל בניגוד לחוק. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעייתם לגבי המחיר המקובל לשרות האשראי למגזר משקי הבית בניגוד לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. התובעים טוענים, כי בדרך זו נגרם נזק לתובעים ולשאר לקוחות הבנקים המשיבים המהווים את מגזר משקי הבית.

במאי 2008 התקבלה על-ידי בית המשפט החלטה לעכב את ההליכים בתביעה עד למתן החלטה בתביעה שמצוינת בסעיף 9 להלן.

9. ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק ובנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים יחדיו, הינו 7 מיליארד ש"ח, והתובעת מציינת כי היא שומרת לעצמה את הזכות לתקן את סכום התביעה.

התובעת טוענת כי ניגבו ממנה על-ידי הבנק תשלומי ריבית מוגזמים ובלתי הגיוניים וכן תשלומים בגין תוספת סיכון, עמלות הקצאת אשראי ודמי ניהול בחשבון חח"ד עסקי שהיו אחידים לטענתה אצל כל הבנקים המשיבים. לטענת התובעת הבנק פעל בתיאום עם הנתבעים האחרים, תוך הסדר כובל ביניהם, וכי כתוצאה מאחידות שיעורי הריבית, נמנעה או הופחתה התחרות ביניהם, ובדרך זו גדל פער הריבית במגזר השקלי בעו"ש ויצר, לטענתה, רווחים ניכרים לבנקים המשיבים תוך שהוא מסב לציבור ולמשק נזקים.

ביום 21 בינואר 2008 אישר בית המשפט לנהל את התביעה כתובענה ייצוגית. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

על-פי הוראת בית המשפט העליון נתבקש היועץ המשפטי לממשלה להציג תגובה לנטען בבקשה זו.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בתחילת יוני 2010 הוגשה לבית המשפט העליון עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה לפיה החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את ניהול התביעה כייצוגית מוטעית. ביום 21 בנובמבר 2011 נמסרה לבית המשפט העליון הודעה נוספת מטעם היועץ המשפטי לממשלה, שלפיה הפך את עמדתו והינו סבור, שהבקשה ראויה להיות נדונה כתביעה ייצוגית. נוכח קיומה של הקביעה הנזכרת בסעיף 5 לעיל, שעל פי ההודעה המאוחרת של היועץ המשפטי הוא רואה בה כרלוונטית מבחינה משפטית לתביעה זו. ביום 28 ביולי 2013 ניתן פסק דין בו קיבל בית המשפט העליון את ערעור הבנק, ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי המאשרת את התובענה כייצוגית, והורה על החזרת בקשת האישור לדיון מחודש בפני בית המשפט המחוזי.

(ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 12 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליוני ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראל כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו אלא שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראל כרטיסי אשראי היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראל כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראל כרטיסי אשראי על פני אינטרס לקוחות הבנק.

2. ביום 9 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא כ-230 מיליוני ש"ח.

עניין התביעה והבקשה נוגע לגביה של עמלות בגין ביצוע העברת מטבע-חוץ מחשבון לקוח בבנק בארץ לחשבון מוטב בחו"ל. לטענת המבקשים, הבנק לא גילה ללקוחותיו את כל המידע בנוגע לחלופות הקיימות בחלוקת העמלות בין המעביר למוטב וכן את העובדה שלאופן הבחירה של חלוקת העמלות יש השפעה באם יחויבו בעמלת כתב או לא. לטענת המבקשים, ההטעיה לכאורה של הבנק, גרמה ללקוחות המעבירים מטבע-חוץ לחו"ל לשלם עמלת כתב גם כאשר יכלו שלא לשלמה.

3. ביום 30 באוקטובר 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על סכום של 2 מיליארד ש"ח.

לטענת המבקשים הבנקים המשיבים גובים מלקוחותיהם אשר מבקשים לחדש אשראי שניתן להם בעבר, עמלת טיפול באשראי ובביטחונות, וזאת, לטענת מבקשים בניגוד להוראות הדין. המבקשים טוענים, כי התנהלותם של הבנקים המשיבים מפרה את הוראות פקודת הנזיקין, חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, חוק עשיית עושר ולא במשפט ואת חובת הנאמנות שיש להם כלפי לקוחותיהם.

4. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ומנכ"ל הבנק, ארבעה בנקים אחרים ומנכ"ליהם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי המרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, הפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל. ביום 1 באוקטובר 2013 הגישו התובעים בקשה להסתלקות מן התביעה כנגד המנכ"לים של חמשת הבנקים. ביום 26 בינואר 2014 אישר בית המשפט את הבקשה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ה. ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)**

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-174 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-187 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2012. עד ליום 31 בדצמבר 2013 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

1. הבנק קיבל שני מכתבי דרישה בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999, (להלן: "הדרישות"), בקשר עם התקשרותה של תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בשנת 2005 בהסכם (להלן: "הסכם הרכישה") לרכישת שליטה בבנק תורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס. (להלן: "בנק פוזיטיף"), כאשר לפי הסכם הרכישה הייתה גם קרן השקעות זרה בשם RP EXPLORER MASTER FUND (להלן: "RP"), זכאית להשקיע בהון בנק פוזיטיף במחיר זהה למחיר ההשקעה של תרשיש ולקבל הקצאה של 7.45% מהון המניות המוקצה שלו. לפי הסכמה נוספת בין הבנק ל-RP קיבלה זו מהבנק אופציה לרכוש ממנו, בתנאים ובמועדים מוסכמים, מניות נוספות של בנק פוזיטיף עד לתקרה של כ-7.45% נוספים מהון בנק פוזיטיף, בתנאי שאחזקת תרשיש בבנק פוזיטיף לא תפחת מ-50.1% מההון המונפק שלו.

קרן RP לא ביצעה השקעה כלשהי בבנק פוזיטיף וזאת גם בשים לב להבנות מאוחרות שהושגו עימה. בהמשך לאותן הבנות, אישר הדירקטוריון בשנת 2008 תשלום סכום של 25 מיליוני דולר ל-RP לסילוק כל תביעותיה.

אליבא דמגישי הדרישות הנ"ל, התשלום האמור ל-RP לא היה ראוי והיה נגוע בעניין אישי של מר דן דנקנר, שכיחן בכלל המועדים הרלוונטיים כדירקטור בבנק, שנמנה על קבוצת השליטה בבנק בשנת 2005 וכיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק בשנת 2008. לפי הטענה האחת, עניינו של מר דנקנר פוסל את הסכם הרכישה מעיקרו; ולפי הטענה השנייה, פוסל עניינו האישי של מר דנקנר את התשלום שעליו הוחלט בשנת 2008.

בדרישות נדרש הבנק לתבוע החזר של הסכום האמור של 25 מיליוני דולר, בתוספת ריבית, וזאת מאת RP, מר דן דנקנר ומאת דירקטורים נוספים של הבנק (בחלקם דירקטורים שפרשו בינתיים מהדירקטוריון).

הדירקטוריון של הבנק קיים דיונים על שתי הדרישות והחליט לדחותן; לאחר שקבע, בין היתר, כי הענות לכל אחת מהן לא תהיה לטובת הבנק, וזאת גם בשים לב לכך, שספק אם יש סיכוי טוב לזכות בתביעה מעין זו.

לאחר שנדחתה הדרישה הראשונה, פנה בעל המניות אשר הגיש את הדרישה, בבקשה לבית המשפט להתיר לו להגיש תובענה נגזרת בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005 וכנגד RP (להלן ביחד "הנתבעים").

בבקשה לאישורה של התובענה הנגזרת נטען כי הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליוני ש"ח וכי עליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה והתשלום האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדון. כנגד RP טוען התובע, כי ידעה על עניינו האישי של מר דנקנר ועל העדר האישור וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 11 ביולי 2010 הוגש לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגזרת ובקשה לאישורה כתובענה נגזרת נוספת כנגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שניהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש החזקות והשקעות פועלים בע"מ (להלן "תרשיש") שהינה חברת בת של הבנק ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") וכנגד הבנק כנתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נגזרת כנגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליוני ש"ח. עניין של התובענה והבקשה לאישורה כתובענה נגזרת אלו נוגע להסכם הרכישה הנ"ל ולפיצוי שניתן ל-RP, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליוני דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות.

ביום 10 בפברואר 2011 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי אשר הורה על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן, ביחד - "התובענות המאוחדות").

ביום 15 בספטמבר 2011 קיבל הבנק מכתב דרישה נוסף בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמי"ט-1999, בקשר עם התקשרותה של תרשיש בהסכם הרכישה. במסגרת הדרישה נטען, כי מר שלמה נחמה, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק ונמנה על בעלי השליטה בבנק במועד רכישת השליטה בבנק פוזיטיף וכן במועדים בהם נוהל משא ומתן עם RP, השקיע, באותו מועד, סך של כ-1 מיליון דולר בקרן RP, ולפיכך היה נגוע בעניין אישי בהסכם הרכישה וכן במשא ומתן שנוהל כאמור.

ביום 31 באוקטובר 2011, ועוד טרם נדונה הדרישה בדירקטוריון הבנק, הוגשה למחלקה הכלכלית שבבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תובענה ובקשה לאשרה כתובענה נגזרת נגד מר שלמה נחמה בעניין זה (להלן: "התובענה השלישית"). במסגרת התובענה השלישית נטען, כי התנהלותו של מר נחמה הסבה לבנק נזק בסך של 88 מיליוני ש"ח.

ביום 16 בנובמבר 2011 התקיים קדם משפט בתובענות המאוחדות במסגרתו הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו, בין היתר: [א] התובענות המאוחדות יתוקנו באופן שבו יתווספו אליהם העניינים המפורטים בתובענה השלישית; [ב] חברי דירקטוריון הבנק שניהנו בשנת 2005, למעט מר שלמה נחמה, ימחקו מהתובענות; ו - [ג] התובענה השלישית תמחק בהסכמה.

בחודש אוקטובר 2012 הגישה פרקליטות המדינה כתב אישום נגד מר דן דנקנר, אשר כיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק עד ליום 1 באוגוסט 2009, בגין מעשים שנעשו על-ידו שעה שכהן בדירקטוריון.

העבירות המיוחסות למר דנקנר בכתב האישום נוגעות לפגיעה ברכוש, איסור הלבנת הון ופגיעה בניהול תקין של תאגיד בנקאי.

ביום 17 באוקטובר 2013 הודיעו פרקליטות המדינה ומר דנקנר, כי הגיעו להסכמה בדבר הסדר טיעון, שלפיו יתוקן כתב האישום הנ"ל ומר דנקנר יודה בעובדות שבכתב האישום המתוקן ויורשע בעבירות המיוחסות לו לפיו. בהתאם לכך, הורשע מר דנקנר בעבירות של הפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, תחבולה שלפיה קיבל הלוואה מבנק הולנדי ותחבולה שלפיה קיבל אשראי מהבנק. בגין הרשעתו בעבירות אלה גזר עליו בית המשפט ביום 19 בדצמבר 2013 עונש מאסר של שנה אחת וקנס של מיליון ש"ח.

מר דנקנר הגיש ערעור כנגד עונש המאסר שנגזר עליו.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,054	-	-	3,054	-	-	חוזי Forward
7,988	-	-	-	7,988	-	Swaps
11,042	-	-	3,054	7,988	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
3,991	-	-	-	3,991	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
12,968	-	-	-	12,968	-	חוזי Futures
155,189	686	-	125,419	18,506	10,578	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
44,039	364	3,419	20,984	19,272	-	אופציות שנכתבו
42,781	363	802	20,642	20,974	-	אופציות שנקנו
321,987	-	619	35,050	282,593	3,725	Swaps
576,964	1,413	4,840	202,095	354,313	14,303	סך-הכל נגזרי ALM
133,629	-	-	-	131,018	2,611	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
89	59	-	-	30	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
18,447	-	13,858	4,589	-	-	אופציות שנכתבו
18,449	-	13,860	4,589	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
57	-	57	-	-	-	אופציות שנקנו
37,042	59	27,775	9,178	30	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
451	451	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
11,495	-	-	11,495	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
636,994	1,923	32,615	225,822	362,331	14,303	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,108	-	-	3,108	-	-	חוזי Forward
8,956	-	-	-	8,956	-	Swaps
12,064	-	-	3,108	8,956	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
1,670	-	-	-	1,670	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**,*						
14,185	-	-	-	14,185	-	חוזי Futures
167,810	1,658	-	113,922	42,177	10,053	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
629	-	-	629	-	-	אופציות שנכתבו
631	-	-	631	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
52,188	961	4,456	18,286	28,485	-	אופציות שנכתבו
55,427	798	886	19,827	33,916	-	אופציות שנקנו
261,269	-	1,786	35,566	220,964	2,953	Swaps
552,139	3,417	7,128	188,861	339,727	13,006	סך-הכל נגזרי ALM
107,219	-	-	-	104,972	2,247	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
11,614	-	9,594	2,020	-	-	אופציות שנכתבו
11,614	-	9,594	2,020	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
109	-	109	-	-	-	אופציות שנקנו
23,337	-	19,297	4,040	-	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
373	373	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
30	30	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
10,626	-	-	10,626	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
598,569	3,820	26,425	206,635	348,683	13,006	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים*

31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל-מדד
1. נגזרים מגזרים**					
147	-	-	59	88	-
231	-	-	30	201	-
2. נגזרי ALM***					
9,893	40	43	3,749	5,891	170
11,276	40	33	4,504	6,188	511
3. נגזרים אחרים**					
645	-	556	89	-	-
635	-	546	89	-	-
4. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:					
4	4	-	-	-	-
10,689	44	599	3,897	5,979	170
-	-	-	-	-	-
10,689	44	599	3,897	5,979	170
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים (1)					
3,189	21	599	2,344	174	51
(2) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים****					
12,142	40	579	4,623	6,389	511
-	-	-	-	-	-
12,142	40	579	4,623	6,389	511
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (2)					
3,851	14	579	2,964	292	2

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, ובין השאר בדבר ביטחונות שהתקבלו במזומן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרט. ראה גם ביאור 1(ד).

** למעט נגזרי אשראי.

*** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

**** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 17 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 13 מיליוני ש"ח.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים ***(המשך)**

31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים**						
88	-	-	57	31	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
569	-	-	20	549	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM***						
9,193	47	104	2,451	6,416	175	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,893	47	55	4,582	6,719	490	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים**						
337	-	298	39	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
310	-	271	39	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
2	2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב:						
19	19	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
9,639	68	402	2,547	6,447	175	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
9,639	68	402	2,547	6,447	175	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים****						
2,233	27	402	1,257	469	78	
סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾						
12,772	47	326	4,641	7,268	490	
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
12,772	47	326	4,641	7,268	490	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים****						
3,552	17	326	3,013	194	2	

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, ובין השאר בדבר ביטחונות שהתקבלו בזמן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה גם ביאור 1(ד).
 ** למעט נגזרי אשראי.
 *** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 **** סוג מחדש. שווי הוגן ברוטו הינו לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.
 ***** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שנקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 15 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 54 מיליוני ש"ח.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה*

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
10,689	3,018	65	972	6,030	604	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,337)	(494)	-	(943)	(4,900)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
4,352	2,524	65	29	1,130	604	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
19,528	8,899	341	1,587	8,699	2	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
30,217	11,917	406	2,559	14,729	606	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,142	4,140	7	1,541	5,851	603	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,337)	(494)	-	(943)	(4,900)	-	מכשירים פיננסיים
5,805	3,646	7	598	951	603	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
**9,639	**2,201	-	1,038	**6,090	310	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,804)	(437)	-	(877)	(5,490)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
2,835	1,764	-	161	600	310	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
17,742	7,577	204	1,493	8,468	-	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
**27,381	**9,778	204	2,531	**14,558	310	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,772	3,360	69	1,767	7,266	310	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,804)	(437)	-	(877)	(5,490)	-	מכשירים פיננסיים
5,968	2,923	69	890	1,776	310	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, ובין השאר בדבר ביטחונות שהתקבלו במזומן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה גם ביאור 1(ד).

** סוג מחדש. שווי הוגן ברוטו הינו לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן.
 (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 17 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2012: 15 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 13 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2012: 54 מיליוני ש"ח).

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב):

31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					חוזי ריבית:
14,303	2,905	6,441	3,914	1,043	שקל-מדד
362,331	74,502	130,404	85,397	72,028	אחר
225,822	20,602	21,004	55,159	129,057	חוזי מטבע-חוץ
32,615	476	3,749	678	27,712	חוזים בגין מניות
1,923	-	117	1,117	689	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
636,994	98,485	161,715	146,265	230,529	סך-הכל
31 בדצמבר 2012					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
598,569	82,789	133,067	161,724	220,989	סך-הכל

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)**ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים**

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מיעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)(6).

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
 - חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - חוזים עתידיים (Futures)
 - חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקות החלפה (Swap)
 - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options)
 - חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
 - עסקות למסירה מיידית (Spot)
- עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Summit, Devon וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכין היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכין מתאם. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).

תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכין המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכין אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכין של חובות פגומים מקטין את שווי הוגן בסכום של 32 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פרעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פרעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן

ב-29 מיליוני ש"ח.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקאות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2013				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
45,694	43,259	-	2,435	45,709
60,957	1,078	8,417	51,462	60,912
65	65	-	-	65
254,140	252,344	-	1,796	251,600
1,175	1,175	-	-	1,169
10,672	2,594	7,443	635	10,672
2,596	1,046	-	1,550	2,596
375,299	301,561	15,860	57,878	**372,723
התחייבויות פיננסיות				
278,028	276,232	-	1,796	276,525
5,378	5,378	-	-	5,303
663	663	-	-	613
242	242	-	-	242
36,936	4,780	2,134	30,022	33,980
12,129	423	11,071	635	12,129
17,364	15,368	267	1,729	17,418
350,740	303,086	13,472	34,182	**346,210

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
 ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 77,395 מיליוני ש"ח ובסך של 17,665 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.
 *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 17 מיליוני ש"ח ו-13 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך):

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2012			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
55,310	52,934	-	2,376	55,301	מזומנים ופיקדונות בבנקים
52,129	1,415	5,738	44,976	52,070	ניירות-ערך**
47	47	-	-	47	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
*251,682	*250,673	-	1,009	249,182	אשראי לציבור, נטו***
800	800	-	-	798	אשראי לממשלות
*9,624	*1,518	*7,797	309	9,624	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,177	943	-	1,234	2,177	נכסים פיננסיים אחרים
*371,769	*308,330	*13,535	49,904	***369,199	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
*273,986	*272,977	-	1,009	271,411	פיקדונות הציבור****
6,169	6,169	-	-	6,015	פיקדונות מבנקים
698	698	-	-	629	פיקדונות הממשלה
1,116	1,116	-	-	1,116	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
38,751	*5,208	*2,094	*31,449	35,677	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*12,718	*16	*12,393	309	12,718	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,264	16,030	-	1,234	17,313	התחייבויות פיננסיות אחרות
*350,702	*302,214	*14,487	*34,001	***344,879	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* סווג מחדש.

** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 564 מיליוני ש"ח.

*** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 66,522 מיליוני ש"ח ובסך של 17,254 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.

**** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 15 מיליוני ש"ח ו-54 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משבוצים (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2013				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
46,984	-	4,067	42,917	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
2,812	-	1,140	1,672	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
404	-	98	306	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
2,362	-	1,802	560	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
1,559	-	428	1,131	אגרות-חוב של אחרים בישראל
1,966	-	882	1,084	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,659	-	-	1,659	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
1,502	-	-	1,502	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
33	-	-	33	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
315	-	-	315	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
11	-	-	11	אגרות-חוב של אחרים בישראל
239	-	-	239	אגרות-חוב של אחרים זרים
33	-	-	33	מניות סחירות
59,879	-	8,417	51,462	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
170	52	118	-	חוזי שקל-מדד
5,979	536	5,443	-	חוזי ריבית אחרים
3,880	1,923	1,868	89	חוזי מטבע-חוץ
599	53	-	546	חוזי מניות
44	30	14	-	חוזי סחורות ואחרים
17	17	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
1,796	-	-	1,796	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,550	-	-	1,550	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
73,914	2,611	15,860	55,443	סך-כל הנכסים

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2013			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
511	-	511	-
6,401	299	6,102	-
4,624	104	4,431	89
553	7	-	546
40	13	27	-
13	14	(1)	-
1,796	-	-	1,796
1,550	-	-	1,550
446	-	267	179
15,934	437	11,337	4,160

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2012				
סך-הכל שווי הוגן	מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
38,123	-	3,780	34,343	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
2,062	-	437	1,625	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
276	-	95	181	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
1,345	43	1,034	268	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,902	-	368	2,534	אגרות-חוב של אחרים בישראל
956	-	24	932	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,090	-	-	1,090	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
2,993	-	-	2,993	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
79	-	-	79	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
608	-	-	608	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
8	-	-	8	אגרות-חוב של אחרים בישראל
272	-	-	272	אגרות-חוב של אחרים זרים
43	-	-	43	מניות סחירות
50,757	43	5,738	44,976	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים*:				
175	80	95	-	חוזי שקל-מדד
6,447	458	5,989	-	חוזי ריבית אחרים
2,532	812	1,681	39	חוזי מטבע-חוץ
402	132	-	270	חוזי מניות
68	36	32	-	חוזי סחורות ואחרים
15	15	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
1,009	-	-	1,009	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,234	-	-	1,234	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
62,639	1,576	13,535	47,528	סך-כל הנכסים

* הוצג מחדש. מדירות שווי הוגן של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים הינן לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדירות שווי הוגן.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך):

סך-הכל שווי הוגן	ליום 31 בדצמבר 2012			התחייבויות
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*:
490	-	490	-	חוזי שקל-מדד
7,269	4	7,265	-	חוזי ריבית אחרים
4,641	11	4,591	39	חוזי מטבע-חוץ
271	1	-	270	חוזי מניות
47	-	47	-	חוזי סחורות ואחרים
54	54	-	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
1,009	-	-	1,009	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
1,234	-	-	1,234	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
15,015	70	12,393	2,552	סך-כל ההתחייבויות

* הוצג מחדש. מדידות שווי הוגן של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים הינן לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידות שווי הוגן.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה**

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1) אחרים (רמה 2)
	סך-הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	
					נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
	(24) ⁽¹⁾	2,942	2,942	-	
	(31) ⁽²⁾	114	114	-	השקעות במניות
	(55)	3,056	3,056	-	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2012					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1) אחרים (רמה 2)
	סך-הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	
					נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
	(145) ⁽¹⁾	2,263	2,263	-	
	(1) ⁽²⁾	13	13	-	השקעות במניות
	(146)	2,276	2,276	-	סך-הכל

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות הנפקות	סילוקים העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2013
43	-	-	-	(43)	-	-	(2)(1)
נכסים							
ניירות-ערך זמינים למכירה:							
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים							
80	4	-	-	(32)	1	(1)	(3)7
454	(76)	-	52	(203)	-	12	(3)(1)(63)
801	1,266	-	119	(625)	61	197	(3)1,298
131	30	-	18	(133)	-	-	(3)(5)
36	6	-	13	(36)	-	(2)	(3)4
(39)	24	-	-	34	(16)	-	(3)14
1,506	1,254	-	202	(18)	62	206	1,255
1,506	1,254	-	202	(18)	62	206	1,255

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.

(2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך):

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות הנפקות סילוקים העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2012
-------------------------------	--	--	---------------------------------------	-------------------	-------------------------------	--

נכסים

ניירות-ערך

זמינים למכירה:

אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	63	13	(8)	-	-	(25)	-	-	43	1 ⁽¹⁾⁽²⁾
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS)	7	(2)	-	-	-	(5)	-	-	-	1 ⁽¹⁾⁽²⁾

יתרות בגין מכשירים

נגזרים, נטו*:

חוזי שקל-מדד	53	81	-	-	-	(54)	-	-	80	38 ⁽³⁾
חוזי ריבית אחרים	1,285	(1,200)	-	62	-	307	-	-	454	85 ⁽¹⁾⁽³⁾
חוזי מטבע-חוץ	1,486	(2)	-	152	-	(984)	-	131	801	553 ⁽³⁾
חוזי מניות	22	113	-	11	-	(15)	-	-	131	64 ⁽³⁾
חוזי סחורות ואחרים	82	(9)	-	19	-	(56)	-	-	36	22 ⁽³⁾
נגזרים משובצים	(28)	(13)	-	-	(6)	8	-	-	(39)	11 ⁽³⁾
סך-הכל	2,970	(1,019)	(8)	244	(6)	(824)	(6)	131	1,506	582

* הוצג מחדש. מדידות שווי הוגן של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים הינן לאחר ייחוס השפעות מיישום של הוראה 157 FAS בדבר מדידות שווי הוגן.

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
- (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 2 למדידה ברמה 1.

ו. הבנק העביר במהלך התקופה נטו בגין נגזרי ריבית בסך 1 מיליוני ש"ח וכן נכסים נטו בגין חוזי סחורות בסך 2 מיליוני ש"ח ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, שטרם ההעברה נמדדו באמצעות שימוש בנתונים לא נצפים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

31 בדצמבר 2013			
שווי הוגן טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)	
נכסים			
השקעה במניות לא סחירות	98	חלקנו בשווי המאזני	
השקעה במניות לא סחירות	16	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	2,942	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
חוזי שקל-מדד	52	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (3.35%) 1.59%-5.15%
חוזי ריבית אחרים	269	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (3.18%) 0.68%-4.31%
חוזי מטבע-חץ	1,819	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (2.45%) 0.58%-5.53%
חוזי סחורות ואחרים	17	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (3.58%) 0.68%-4.31%
חוזי מניות ⁽¹⁾	17	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (30.32%) 26.50%-68.50%
		תשואת דיבידנד	(4.05%) 2.00%-10.56%
		ריבית שקלית לא-צמודה	(3.08%) 2.87%-3.20%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	17	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה (2.67%) 0.77%-8.10%

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים

שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2012			
שווי הוגן טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)	
נכסים			
13	היוון תזרים מזומנים	שיעור תשואה להון (WACC) 14.6%	ניירות-ערך - השקעה במניות ⁽¹⁾
2,263	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
	נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
82	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 1.68%-5.20% (3.27%)	חוזי שקל-מדד
893	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 1.68%-5.20% (2.63%)	חוזי ריבית אחרים
1,101	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה 1.40%-4.76% (2.72%)	חוזי מטבע-חוץ ⁽²⁾
26	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה 1.68%-5.37% (2.81%)	חוזי מניות ⁽³⁾
	תשואת דיבידנד	25.66%-57.11% (34.09%)	
	ריבית שקלית לא-צמודה	2.00%-10.56% (2.31%)	
	סיכון צד נגדי לעסקה	3.65%-3.95% (3.89%)	
	סיכון צד נגדי לעסקה	2.99%-2.99% (2.99%)	
19	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה 1.68%-4.19% (2.86%)	חוזי סחורות ואחרים

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור התשואה להון תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה).
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (3) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות א.מ. בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2013					
בעלי-עניין ⁽³⁾					
אחרים		אנשי מפתח ניהוליים*		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים					
	(1) 1,621	(1) 1,357	12	11	-
אשראי לציבור					-
הפרשה להפסדי אשראי	(19)	(13)	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	1,602	1,344	12	11	-
נכסים אחרים	1	1	-	-	-
התחייבויות					
	989	166	57	57	40
פיקדונות הציבור					18
התחייבויות אחרות	31	5	56	42	-
מניות (כלול בהון)	-	-	31	31	6,586
	(1) 1,589	(1) 1,154	(2) 23	17	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***					

* לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 850 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 187 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2013: 948 מיליוני ש"ח ו-207 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2013: 1 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל וקרנות נאמנות.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2013					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה
השנה*		השנה*		השנה*	
נכסים					
-	-	198	176	2	2
אשראי לציבור					
-	-	(9)	(8)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
-	-	189	168	2	2
אשראי לציבור, נטו					
-	-	135	135	4	2
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾					
-	-	1	1	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
6	6	146	144	4	4
פיקדונות הציבור					
1	1	-	-	-	-
התחייבויות אחרות					
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					
-	-	199	196	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 6.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2012					
בעלי-עניין ⁽³⁾					
אחרים		אנשי מפתח ניהוליים*		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף
השנה**	שנה	השנה**	שנה	השנה**	שנה
נכסים					
	(1)1,791	(1)1,620	4	2	-
אשראי לציבור					
	(14)	(14)	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
	1,777	1,606	4	2	-
אשראי לציבור, נטו					
	1	-	-	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
	1,176	697	49	46	28
פיקדונות הציבור					
	25	4	56	56	-
התחייבויות אחרות					
	-	-	***12	***12	6,068
מניות (כולל בהון)					
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***					
	(1)1,137	(1)1,077	(2)23	23	-

* לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

**** סווג מחדש.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 184 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 21 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2012: 213 מיליוני ש"ח ו-30 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2012: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל וקרנות נאמנות.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2012					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה
השנה*		השנה*		השנה*	
נכסים					
-	-	***-	***-	-	-
ניירות-ערך					
16	-	196	195	2	1
אשראי לציבור					
(1)	-	(6)	(6)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
15	-	190	189	2	1
אשראי לציבור, נטו					
-	-	123	123	9	4
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾					
-	-	1	1	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
9	5	161	144	5	3
פיקדונות הציבור					
1	1	-	-	-	-
התחייבויות אחרות					
סיכון אשראי במכשירים					
11	-	218	188	-	-
פיננסיים חוץ-מאזניים**					

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 ** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 *** סוג מחדש.
 (1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 6.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	אנשי מפתח ניהוליים**	מחזיקי מניות בעלי שליטה
58	-	7	-	51	-	-
(2)	-	-	-	(2)	-	-
9	-	2	-	7	-	-
(92)	-	(8)	-	(1)	(83)⁽¹⁾	-
(73)	-	-	-	-	(73)	-
(10)	-	-	-	-	(10)	-
(27)	-	1	-	55	(83)	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-24 IAS, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על-פי 24 IAS שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 **** כולל סך של 0 מיליון ש"ח בגין תשלום מבוסס מניות ליו"ר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 42 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 23 מיליון ש"ח.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
סך-הכל	צדדים קשורים המוזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	אנשי מפתח ניהוליים**	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
89	-	7	-	82	-	-	הכנסות ריבית נטו*
18	-	3	-	11	-	4	הכנסות שאינן מריבית
2	-	-	-	2	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(102)	-	(8)	-	(3)	(91) ⁽¹⁾	-	הוצאות תפעוליות ואחרות****
(80)	-	-	-	-	(80)	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 18
							הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו -
(11)	-	-	-	-	(11)	-	מספר מקבלי הטבה: 14
5	-	2	-	90	(91)	4	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על-פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותיו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

**** כולל סך של 1 מיליון ש"ח בגין תשלום מבוסס מניות ליו"ר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 51 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 11 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 18 מיליון ש"ח.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	צדדים קשורים המוזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה ומנכ"ל הבנק**	דירקטורים ומנכ"ל הבנק**
109	1	10	-	99	(1)	-
2	-	-	-	2	-	-
2	-	-	-	2	-	-
(96)	(54)	(8)	-	(1)	(33)	-
						מזה: הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 13
(11)	-	-	-	-	(11)	-
15	(53)	2	-	100	(34)	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** כולל סך של 1 מיליון ש"ח בגין תשלום מבוטס מניות ליו"ר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

מזה: חברות כלולות			המאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
הכנסות (הוצאות)					
בגין נכסים:					
13	10	8	132	110	67
בגין התחייבויות:					
(3)	(3)	(1)	(23)	(21)	(9)
10	7	7	109	89	58

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

(1) עסקות ויתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 23 הכנסות והוצאות ריבית

2011	2012	2013	
א. הכנסות ריבית**			
13,063	12,375	11,390	מאשראי לציבור
10	18	21	מאשראי לממשלות
*81	*118	105	מפיקדונות בבנקים
761	565	192	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
2	-	1	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
*866	*1,257	1,236	מאגרות-חוב
10	13	16	מנכסים אחרים
14,793	14,346	12,961	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**			
(4,366)	(3,965)	(2,792)	על פיקדונות הציבור
(62)	(38)	(23)	על פיקדונות הממשלה
*(282)	*(219)	(116)	על פיקדונות מבנקים
*(10)	*(34)	(15)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,956)	(1,925)	(2,065)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(20)	(5)	(7)	על התחייבויות אחרות
(6,696)	(6,186)	(5,018)	סך-כל הוצאות ריבית
8,097	8,160	7,943	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית***			
(510)	(136)	(154)	הכנסות ריבית
466	(17)	13	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
69	58	46	מוחזקות לפדיון
*757	*1,116	1,131	זמינות למכירה
40	83	59	למסחר
*866	*1,257	1,236	סך-הכל כולל בהכנסות ריבית

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור 24 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

2011	2012	2013	
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
4	34	27	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג להלן) ⁽¹⁾
354	(380)	(993)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
358	(346)	(966)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באגרות-חוב			
145	319	449	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(38)	(18)	(4)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
107	301	445	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו			
(799)	114	818	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
99	92	172	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(77)	(60)	(76)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾
33	56	38	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
55	88	134	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח			
-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
11	19	2	
(268)	176	433	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של 0 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 (2012: 8 מיליוני ש"ח; 2011: 15 מיליוני ש"ח).
 (5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של 75 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 (2012: 60 מיליוני ש"ח; 2011: 74 מיליוני ש"ח).

ביאור 24 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2011	2012	2013	
26	31	17	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
29	46	24	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
-	2	6	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
55	79	47	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
(213)	255	480	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
			פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
28	46	24	חשיפת ריבית
2	2	2	חשיפת מטבע-חץ
25	31	21	חשיפה למניות
55	79	47	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור - פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן			
4	(3)	2	חוסר האפקטיביות של הגידורים
-	3	4	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
2. גידורי תזרים מזומנים			
-	34	21	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
4	34	27	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה ביאור 23.

*** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית ראה ביאור 23.

(1) מזה חלק הרווחים הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-6 מיליוני ש"ח (2012: 5 מיליוני ש"ח; 2011: 24 מיליוני ש"ח).

(2) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (2012: (1) מיליוני ש"ח; 2011: (5) מיליוני ש"ח).

ביאור 25 עמלות

הרכב הסעיף:

2011	2012	2013	
952	974	968	ניהול חשבון
1,549	1,590	1,597	כרטיסי אשראי
1,054	988	911	פעילות בניירות-ערך
182	174	188	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
67	55	50	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
361	337	342	טיפול באשראי
258	263	275	הפרשי המרה
109	126	116	פעילות סחר חוץ
45	37	33	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
52	48	49	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
402	453	529	עמלות מעסקי מימון
67	60	57	עמלות אחרות
5,098	5,105	5,115	סך-כך העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ועדת התחרותיות

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג.

מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 16 ביולי 2012 בדוח ביניים.

בהמשך לפרסום דוח הביניים, פרסם המפקח על הבנקים ביום 28 בנובמבר 2012, את התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, אשר הביא לידי ביטוי את עיקרי המלצות שבדוח הביניים בתחום העמלות.

התיקון נכנס לתוקף בשתי פעימות:

- ביום 1 בינואר 2013 בוטלו או שונו במסגרת התיקון, מספר עמלות בתחום ניירות הערך, כרטיסי מידע ומשיכת מזומנים, אשראי, ניהול חשבון ועמלות נוספות.

- ביום 1 במרץ 2013 נדרשו הבנקים לנקוט בצעדים הבאים: לבצע תמחור מחודש של עמלות בגין פעילות בניירות-ערך, תוך התחשבות בשינויים שחלו במבנה העמלה במסגרת התיקון הראשון (ביום 1 בינואר 2013) ובצורך להתאימו, ככל שניתן, למחיר הנגבה בפועל. כמו-כן, לשנות את אופן ההתקשרות עם הלקוחות בדבר מתן הנחות בעמלות בגין פעילות בניירות-ערך, כך שיהיה על בסיס שיעור או סכום העמלה, ולא על בסיס שיעור ההנחה מהתעריפון.

לאחר מיפוי ובחינת המשמעויות הכוללות על הכנסות הבנק עולה, כי יישומם של התיקונים המופיעים בתיקון לכללי הבנקאות, וסעיפים נוספים שנכללו בדוח הביניים וטרם יושמו בפועל, עשויים, להערכת הבנק, להשפיע לרעה על תוצאות פעילותו.

ביאור 26 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף:

2011	2012	2013	
42	36	36	הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר
-	7	11	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
64	74	79	אחרות
106	117	126	סך-כל ההכנסות האחרות

ביאור 27 משכורות והוצאות נלוות

הרכב הסעיף:

2011	2012	2013	
3,270	3,172	3,153	משכורות ⁽¹⁾
37	96	159	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
574	804	970	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
648	703	780	ביטוח לאומי ומס-שכר
230	237	248	הוצאות נלוות אחרות
4,759	5,012	5,310	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽¹⁾
493	568	461	(1) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל
62	71	90	(2) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

ביאור 28 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף:

2011	2012	2013	
348	363	308	שיווק ופירסום
217	224	226	תקשורת
301	341	352	מחשב*
164	164	138	משרדיות
23	21	24	ביטוח
203	218	216	שירותים מקצועיים
16	17	15	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
50	42	39	הדרכה והשתלמויות
256	237	228	עמלות
47	48	46	תרומה לקהילה
425	454	442	אחרות
2,050	2,129	2,034	סך-כך הוצאות האחרות

* למעט משכורות, פחת והפחתות.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח

א. הרכב הסעיף:

2011	2012	2013	
			מסים שוטפים:
1,386	1,390	1,773	בגין שנת החשבון
(194)	96	37	בגין שנים קודמות
1,192	1,486	1,810	סך-כך המסים השוטפים בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
(452)	(181)	(511)	בגין שנת החשבון
69	(51)	(1)	בגין שנים קודמות
(383)	(232)	(512)	סך-כך המסים הנדחים
809	1,254	1,298	סך-כך הפרשה למסים ⁽¹⁾
10	30	41	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

ב. תנועה במסים הנדחים:

2011	2012	2013	
204	185	370	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
179	47	142	שינוי בשיעור המס
383	232	512	סך-כך התנועה במסים הנדחים

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ג. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד:

2011	2012	2013	
34.48	35.53	36.22	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,214	1,359	1,385	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
(66)	(101)	(113)	שיעור מס סטטוטורי שונה
60	22	41	הוצאות לא-מוכרות אחרות
16	32	29	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
(62)	2	88	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
(4)	2	(1)	הפרשי תיאום פחת רווח הון
(13)	(36)	(24)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
1	7	-	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
(33)	(31)	(1)	הפסדים למס שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
(125)	45	36	מסים בגין שנים קודמות
(179)	(47)	(142)	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
809	1,254	1,298	הפרשה למסים על הרווח

ד.1. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרה במיליוני ש"ח	
			מסים נדחים לקבל:
35.1	36.9	1,321	1,595
35.6	37.4	970	1,144
35.1	36.3	258	326
26.0	27.8	69	50
33.9	35.0	95	108
34.9	36.8	2,713	3,223
			עתודה למסים נדחים:
10.5	11.4	31	33
28.1	27.8	59	69
30.4	31.6	238	222
25.5	26.1	328	324

מימוש יתרת מסים נדחים לקבל, נטו, מותנה בקיום הכנסה חייבת במס בשנים הבאות בסכום מתאים. מס נדחה מחושב על-פי שיעור המס הצפוי בעתיד.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ד.2. התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים:

סך-הכל	הפסדים למס וניכיים מועברים	הטבות לעובדים	התאמות נכסים לא-כספיים בני פחת	השקעה בחברות מוחזקות	ריבית וניירות-ערך	הפרשה להפסדי אשראי וריבית על אשראי	
מס נדחה ליום							
2,168	51	1,130	(261)	(22)	15	1,255	31 בדצמבר 2011
תנועה:							
185	18	62	29	(9)	(14)	99	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
(15)	-	11	-	-	(26)	-	שינויים אשר נזקפו להון
47	-	25	(6)	-	2	26	השפעת השינוי בשיעור המס
מס נדחה ליום							
2,385	69	1,228	(238)	(31)	(23)	1,380	31 בדצמבר 2012
תנועה:							
370	(19)	169	22	(2)	(17)	217	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
2	-	10	-	-	(4)	(4)	שינויים אשר נזקפו להון
142	-	63	(6)	-	9	76	השפעת השינוי בשיעור המס
מס נדחה ליום							
2,899	50	1,470	(222)	(33)	(35)	1,669	31 בדצמבר 2013
נכס מס נדחה ליום							
3,223	50	1,470	-	-	34	1,669	31 בדצמבר 2013
התחייבות מס נדחה ליום							
(324)	-	-	(222)	(33)	(69)	-	31 בדצמבר 2013

ד.3. מסים על ההכנסה שהוכרו ישירות בהון:

2011			2012			2013			
נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	
-	-	-	4	3	7	43	25	68	רווחים נטו בגין גידורי השקעות נטו במטבע-חוץ
11	6	17	(3)	10	7	7	3	10	גידור תזרימי מזומנים
(320)	(113)	(433)	410	137	547	58	25	83	נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(1,751)	(861)	(2,612)	-	-	-	-	-	-	השפעה מצטברת של יישום ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי ויישום תקני IFRS מסוימים
17	8	25	(42)	(22)	(64)	(15)	(11)	(26)	תשלומים מבוססי מניות
(2,043)	(960)	(3,003)	369	128	497	93	42	135	סך-הכל מסים שהוכרו בהון

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ה. שומות:

לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל 2009. לחברות בנות שומות סופיות לשנים 2008-2010. בחודש דצמבר 2013, הוציא פקיד השומה לבנק שומת מס שכר בגין השנים 2008-2009 אשר עניין חיוב הבנק במס שכר בגין משכורות ותשלומים סוציאליים ששולמו על-ידי הבנק לעובדים מקומיים בסניפים של הבנק בחו"ל. סכום השומות מגיע לכ-50 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש עליהן השגה. שלטונות המס הוציאו צווים בגין שומות המס אשר הבנק מערער עליהם בבית המשפט המחוזי. ככל שעמדת הבנק לא תתקבל יהיה הבנק חשוף לדרישות דומות גם בגין השנים שלאחר מכן. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק קיים סיכוי אפשרי (Reasonably Possible) להתממשות התביעה.

ו. הפסדים שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה:

לבנק ולחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנקבעו לצורך מס, שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה, בסך של כ-502 מיליון ש"ח (31.12.12 כ-399 מיליון ש"ח). ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ז. תיקוני חקיקה:

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2013 עומד על 25%. ביום 5 באוגוסט 2013 פורסם ברשומות החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013-2014, התשע"ג-2013) בהתאם לחוק יעלה מס החברות והחל משנת 2014 ואילך, יעמוד על 26.5%. השפעת השינוי בשיעור מס חברות באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 בגידול יתרת המסים הנדחים בסך של כ-103 מיליון ש"ח, ובמקביל בקיטון של הפרשה למסים באותו סכום.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין. ביום 28 במאי 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. ביום 3 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) המעדכן את שיעור מס רווח ומס שכר החלים על מוסדות כספיים כך שיעמדו על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. השלכות השינוי בשיעור מס רווח כאמור באו לידי ביטוי החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2013. כתוצאה מהשינוי האמור, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן. כמו-כן, שיעור מס השכר אשר חל על הבנק עלה מ-17% לשיעור של 18% לגבי השכר המשתלם החל מחודש יולי 2013 ואילך. כתוצאה מהשינוי האמור הבנק כלל בדוחותיו הכספיים לשנת 2013 גידול ביתרת המסים הנדחים בסך של כ-39 מיליון ש"ח, וגידול ביתרת ההתחייבויות בגין זכויות עובדים בסך של כ-21 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס המתייחסת.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

שיעורי המס המשולבים הצפויים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

			בשנת המס
שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	
16.00%	24.00%	34.48%	2011
16.33%	25.00%	35.53%	2012
17.58%	25.00%	36.22%	*2013
18.00%	26.50%	37.71%	**2014 ואילך**

* נובע מהעלאת מס ערך מוסף מיום 2 ביוני 2013.
 ** נובע מהעלאת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2014.

ח. הוצאה להפסדי אשראי:

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס.

ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011, כאשר ביחס להפרשות שנרשמו והותרו עד ליום 31 בדצמבר 2010 יחול החישוב על-פי ההסדר שהיה בתוקף עד אותו מועד. להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית (חוב הלקוח מעל 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חובות"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף שיביא לגביית מס נוסף שהיה נגבה אי-לולא הייתה מוכרת מלכתחילה הפרשה שהותרה בניכוי. חובות פגומים שאינם נבחנים פרטנית לצורכי מס (חוב הלקוח מתחת 1 מיליון ש"ח) הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית לא יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. הוצאות בגין הפרשות אלו יותרו למס בגובה "המחיקה החשבונאית" נטו (בקיצור גביות באותה שנה) מחציתן יותרו לצורכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה. הוראה זו חלה לגבי הוצאות שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011.

הוראות מעבר מיחדות

הפרשים מסוימים שנזקפו להון הבנק ביום 1 בינואר 2011 בגין יתרת הפתיחה של החובות הפגומים כתוצאה מהמעבר לשיטת המדידה החדשה שהקטינו יתרת העודפים ביום 1 בינואר 2011 ונובעים מהוצאות שלא נרשמו בחשבונאות בעבר ולא הותרו למס ולא יירשמו עוד בעתיד כהוצאה בספרים ואינן בגין הפרשות קבוצתיות, וכן הפרשות בשל "חובות קמעונאיים" שלא הותרו בניכוי עד ליום 31 בדצמבר 2010 יותרו בניכוי לצורכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים החל משנת המס 2011.

ביאור 30 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
רווח בסיסי		
2,746	2,543	2,580
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות		
במניות 1 ש"ח ע.ג.		
1,324,290,957	1,323,805,735	1,319,693,645
יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע		
2,070,602	1,966,108	1,850,709
השפעת אופציות שמומשו למניות		
(2,246,191)	(4,250,254)	(2,324,263)
השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך		
1,324,115,368	1,321,521,589	1,319,220,091
חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח מדולל		
2,746	2,543	2,580
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)		
במניות 1 ש"ח ע.ג.		
1,324,115,368	1,321,521,589	1,319,220,091
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו		
לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה		
10,398,596	10,136,848	12,655,301
השפעת אופציות למניות		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך		
1,334,513,964	1,331,658,437	1,331,875,392
חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים		
רווח בסיסי		
2.07	1.92	1.96
רווח נקי למניה		
רווח מדולל		
2.05	1.91	1.94
רווח נקי למניה		

ביאור 31 מיגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

כללי – המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים, מולו הם פועלים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשייך לקוחות למגזרים השונים

מגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח. וכן לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח.

מגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם כאלה בעלי מחזור הכנסות מתחת ל-30 מיליון ש"ח בעלי אובליגו בבנק בהיקף של עד 6 מיליון ש"ח.

המגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובח"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח. בנוסף, כולל המגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק.

ביאור 31 מיגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

יובהר, כי שיוך תוצאות הפעילות כאמור נעשה לעיתים על-פי קריטריונים נוספים על אלה המפורטים לעיל. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלי פרופיל ופוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למגזר העסקי, לפי העניין, יתכן וישויכו למגזרים אלה למרות שבמועד קליטתם בבנק הם אינם עומדים בקריטריונים הקבועים לכל מגזר כאמור.

תוצאות הפעילות של חברות הבת העיקריות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שויכו למגזרי הפעילות באופן הבא:

תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ Hapoalim Securities U.S.A Inc. שויכו למגזר ניהול פיננסי.

לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה - בנקאות פרטית, מגזר מסחרי ומגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv - משקי בית ובנקאות מסחריות.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה; (3) ריבית סיטונאית לא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר; וכן את (4) עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - ההוצאות בגין הפסדי אשראי נקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הכנסות מימון שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממנימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות - ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב הוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים - מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחוייב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחוייב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישור או בעקיפין מהשירות כאמור.

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

מסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).
תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר.
הון מוקצה למגזר – יתרת רכיבי הסיכון במגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 2, כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל (כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון) לסך יתרת רכיבי הסיכון.

סיווג מחדש של נתוני המגזרים:

מספרי ההשוואה לשנים 2012 ו-2011 סווגו מחדש כדלהלן:

1. יתרת פיקדונות שגויסו מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים, וכן תוצאות הפעילות בגין פעילות זו סווגו מהמגזר העסקי למגזר ניהול פיננסי. סווג זה בוצע בעקבות יישום של שינוי ארגוני במסגרתו הועברה האחריות על פעילות זו לחטיבת שווקים פיננסיים.
2. עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים יוחסה למגזרים השונים בהתאם לפרופורציית נכסי הסיכון המשויכים לכלל מגזר.
3. היתרות הממוצעות של נכסי הסיכון סווגו מחדש על מנת לשקף את השפעת השינויים המתוארים לעיל, וכן, על מנת לשקף בצורה נאותה את הקצאת נכסי הסיכון בהתבסס על יתרות סיכון האשראי (מאזני וחוף-מאזני) וסיכון תפעולי המיוחסות ללקוחות שונים.
4. יתרת הוצאות מס בגין שנים קודמות לשנת 2012 הסתכמה בסך של 45 מיליוני ש"ח (שנת 2011: הכנסות מס בסך של 125) מיליוני ש"ח) שנזקפו למגזר אחרים והתאמות סווגו מחדש ושוייכה במלואה למגזרי הפעילות השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות:

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,943	-	(1,462)	3,811	1,210	1,252	(249)	3,381
-	-	2,381	(1,824)	(396)	(143)	1,239	(1,257)
480	-	364	77	6	-	31	2
8,423	-	1,283	2,064	820	1,109	1,021	2,126
5,241	632	330	626	333	648	1,478	1,194
13,664	632	1,613	2,690	1,153	1,757	2,499	3,320
874	-	(11)	446	14	143	53	229
8,965	904	728	606	554	1,084	2,176	2,913
-	(321)	9	71	7	86	216	(68)
3,825	49	887	1,567	578	444	54	246
1,298	12	367	509	188	139	12	71
2,527	37	520	1,058	390	305	42	175
9	-	9	-	-	-	-	-
2,536	37	529	1,058	390	305	42	175
44	-	54	-	(11)	-	(1)	2
2,580	37	583	1,058	379	305	41	177
9.3%	-	30.4%	8.6%	10.7%	14.1%	1.4%	3.7%
374,665	6,891	120,807	94,054	28,976	24,954	33,103	65,880
132	-	132	-	-	-	-	-
347,090	855	97,064	37,342	20,166	29,174	125,651	36,838
298,626	1,816	20,612	131,935	38,235	23,253	31,488	51,287
138,737	-	82,132	3,456	2,086	3,639	45,059	2,365
719,559	-	338,469	254,115	11,980	7,153	105,942	1,900
837	-	-	-	-	-	837	-
13,202	576	854	694	1,050	1,650	3,251	5,127
11,411	-	5,888	1,788	731	937	348	1,719
(2,931)	-	(4,149)	55	45	154	610	354
(537)	-	(820)	144	38	18	32	51
7,943	-	919	1,987	814	1,109	990	2,124

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות".

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

31 בדצמבר 2012*							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
8,160	-	(875)	4,204	1,218	1,196	(850)	3,267
-	-	1,633	(2,093)	(468)	(86)	2,066	(1,052)
255	-	113	97	6	-	37	2
8,415		871	2,208	756	1,110	1,253	2,217
5,222	637	370	560	284	628	1,491	1,252
13,637	637	1,241	2,768	1,040	1,738	2,744	3,469
987	-	(12)	481	90	133	38	257
8,825	913	814	689	523	1,002	2,130	2,754
-	(329)	12	74	23	51	214	(45)
3,825	53	427	1,524	404	552	362	503
1,254	15	124	517	139	181	117	161
2,571	38	303	1,007	265	371	245	342
6	-	6	-	-	-	-	-
2,577	38	309	1,007	265	371	245	342
(34)	-	(28)	-	(6)	-	(1)	1
2,543	38	281	1,007	259	371	244	343
10.1%	-	15.2%	8.6%	9.0%	20.1%	9.6%	8.3%
359,736	5,338	108,384	101,624	26,872	23,544	30,104	63,870
126	-	126	-	-	-	-	-
334,542	1,083	93,685	33,768	18,330	26,684	125,019	35,973
300,725	1,818	22,077	140,602	34,327	22,066	30,493	49,342
117,382	-	77,724	2,315	1,446	2,633	31,204	2,060
664,079	-	320,361	213,315	10,555	7,606	110,282	1,960
915	-	-	-	-	-	915	-
13,629	598	897	782	984	1,687	3,334	5,347
12,393	-	7,101	1,809	641	857	340	1,645
(4,222)	-	(5,898)	64	56	221	843	492
(11)	-	(445)	238	53	32	33	78
8,160	-	758	2,111	750	1,110	1,216	2,215

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* סוג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות:

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

31 בדצמבר 2011*							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
8,097	-	(1,059)	4,339	1,209	1,149	(829)	3,288
-	-	1,777	(2,320)	(489)	(27)	2,090	(1,031)
(213)		(332)	74	7	1	33	4
7,884	-	386	2,093	727	1,123	1,294	2,261
5,204	627	420	528	254	625	1,496	1,254
13,088	627	806	2,621	981	1,748	2,790	3,515
1,202	-	22	603	130	130	56	261
8,365	917	784	544	382	972	2,064	2,702
-	(355)	6	76	45	16	210	2
3,521	65	(6)	1,398	424	630	460	550
809	15	(123)	379	117	164	120	137
2,712	50	117	1,019	307	466	340	413
(5)	-	(5)	-	-	-	-	-
2,707	50	112	1,019	307	466	340	413
39	-	46	-	(11)	-	(1)	5
2,746	50	158	1,019	296	466	339	418
12.0%	-	9.5%	9.3%	11.9%	28.3%	14.7%	11.4%
326,601	5,266	85,066	100,351	24,881	22,450	27,014	61,573
128	-	128	-	-	-	-	-
303,618	954	79,749	34,060	15,523	23,616	116,408	33,308
289,375	1,652	21,179	138,449	31,589	20,848	29,001	46,657
125,019	-	83,531	2,268	1,631	2,877	32,309	2,403
657,369	-	312,248	214,476	9,567	8,790	109,862	2,426
1,131	-	-	-	-	-	1,131	-
13,827	614	884	764	921	1,783	3,335	5,526
13,073	-	8,029	1,584	576	856	364	1,664
(4,710)	-	(6,444)	72	63	216	873	510
(266)	-	(867)	363	81	50	24	83
8,097	-	718	2,019	720	1,122	1,261	2,257

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2012	2013	2011	2012	2013	2011	
סך נכסים			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾	
315,382	326,465	2,667	2,443	2,412	11,843	12,293	12,458
34,437	29,077	53	60	105	552	555	522
26,259	24,412	23	37	66	671	767	683
310	292	3	3	(3)	22	22	1
61,006	53,781	79	100	168	1,245	1,344	1,206
376,388	380,246	2,746	2,543	2,580	13,088	13,637	13,664

(1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שויך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.

(2) הכנסות: הכנסות ריבית, נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית.

ביאור 32 יוזמות חקיקה

מספר חוקים שנחקקו לאחרונה וכן יוזמות או הצעות-חוק ממלכתיות או פרטיות, המצויות בשלבים שונים של הכנה ואשר עשויות להפוך לחוקים אף הן, עלולים לגרום לבנק לסבול מסרבול וחשיפה לתביעות מטרידות, או ממגבלות בפעילותו וממילא - להשפעה לרעה על רווחיותו בעתיד. אין ביכולתו של הבנק להעריך את ההשפעה בעתיד, של האמור לעיל על קבוצת הבנק.

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2012	2013	
נכסים		
51,805	41,982	מזומנים ופיקדונות בבנקים
42,266	48,351	ניירות-ערך
47	36	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
229,772	231,399	אשראי לציבור
(3,893)	(3,745)	הפרשה להפסדי אשראי
225,879	227,654	אשראי לציבור, נטו
798	1,169	אשראי לממשלות
15,774	15,951	השקעות בחברות מוחזקות
3,346	3,327	בניינים וציוד
9,488	10,404	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,529	5,212	נכסים אחרים
353,932	354,086	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
277,585	278,067	פיקדונות הציבור
5,893	4,623	פיקדונות מבנקים
629	613	פיקדונות הממשלה
561	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
23,386	22,783	כתבי התחייבות נדחים
12,532	11,808	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,591	7,132	התחייבויות אחרות
327,177	325,026	סך-כל ההתחייבויות
26,755	29,060	הון
353,932	354,086	סך-כל ההתחייבויות וההון

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית דוח רווח והפסד

2011	2012	2013	
14,007	13,540	12,251	הכנסות ריבית
(6,546)	(6,081)	(4,906)	הוצאות ריבית
7,461	7,459	7,345	הכנסות ריבית, נטו
1,150	920	844	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,311	6,539	6,501	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית:			
(484)	43	425	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3,243	3,185	3,258	עמלות
64	69	75	הכנסות אחרות
2,823	3,297	3,758	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
4,060	4,269	4,609	משכורות והוצאות נלוות
1,335	1,463	1,399	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,086	1,198	1,195	הוצאות אחרות
6,481	6,930	7,203	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,653	2,906	3,056	רווח לפני מסים
690	1,092	1,069	הפרשה למסים על הרווח
1,963	1,814	1,987	רווח לאחר מסים
783	729	593	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים
			רווח נקי:
2,746	2,543	2,580	המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2011	2012	2013	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,746	2,543	2,580	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:			
(783)	(729)	(593)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
597	645	615	פחת על בניינים וציוד
17	19	19	הפחתות
1,150	920	844	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,052)	(235)	(296)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(26)	(26)	-	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
-	(5)	(11)	רווח ממימוש בניינים וציוד
3	31	101	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
192	119	340	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(323)	(191)	(517)	מסים נדחים, נטו
(11)	(19)	(1)	רווח ממכירות תיקי אשראי
(1,016)	402	1,372	התאמות בגין הפרשי שער
399	(814)	(307)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים:			
(863)	1,036	(527)	פיקדונות בבנקים
(21,942)	(4,207)	(2,728)	אשראי לציבור
(277)	(182)	(371)	אשראי לממשלות
-	(47)	11	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(4,061)	967	(916)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,143)	(229)	1,420	ניירות-ערך למסחר
(362)	(717)	(225)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
2,291	(126)	(1,270)	פיקדונות מבנקים
24,262	15,030	482	פיקדונות מהציבור
(250)	(456)	(16)	פיקדונות מהממשלה
1,148	(587)	(561)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
2,865	(447)	(647)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(294)	789	135	התחייבויות אחרות
3,267	13,484	(1,067)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2011	2012	2013	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(279)	-	(39)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
218	102	237	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(16,070)	(39,572)	(55,603)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
7,677	14,830	23,795	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
5,879	9,313	25,198	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	-	(49)	רכישת תיקי אשראי
772	486	201	תמורה ממכירת תיקי אשראי
378	5	95	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(147)	(20)	(4)	השקעות בחברות מוחזקות
37	38	103	תמורה ממימוש חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
(570)	(649)	(615)	רכישת בניינים וציוד
1	13	30	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(2,104)	(15,454)	(6,651)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
3,349	2,831	-	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(928)	(760)	(860)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	15	4	הנפקת מניות ואופציות
(270)	-	(276)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(74)	(113)	(127)	רכישה עצמית של מניות
2,081	1,973	(1,259)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
3,244	3	(8,977)	גידול (קיטון) במזומנים
47,236	51,496	51,097	יתרת מזומנים לתחילת השנה
1,016	(402)	(1,372)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
51,496	51,097	40,748	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:			
15,050	15,115	13,217	ריבית שהתקבלה
(5,462)	(6,194)	(5,478)	ריבית ששולמה
3	1	1	דיבידנדים שהתקבלו
(1,752)	(1,215)	(1,502)	מסים על הכנסה ששולמו
153	167	-	מסים על הכנסה שהתקבלו

ביאור 34 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
419	4	423	(24)	(110)	557	יתרה ליום 1 בינואר 2011
(199)	(4)	(203)	11	110	(324)	שינוי נטו במהלך השנה
220	-	220	(13)	-	233	יתרה ליום 1 בינואר 2012
416	3	419	(3)	9	413	שינוי נטו במהלך השנה
636	3	639	(16)	9	646	יתרה ליום 1 בינואר 2013
39	(2)	37	7	(26)	56	שינוי נטו במהלך השנה
675	1	676	(9)	(17)	702	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

* התאמות מרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאור 34 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(283)	100	(383)	476	(168)	644	250	(122)	372
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(41)	14	(55)	(63)	31	(94)	(194)	97	(291)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
(324)	114	(438)	413	(137)	550	56	(25)	81
שינוי נטו במהלך השנה התאמות מתרגום*								
110	-	110	5	-	5	(69)	-	(69)
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
-	-	-	4	(3)	7	43	(25)	68
גידורים**								
110	-	110	9	(3)	12	(26)	(25)	(1)
שינוי נטו במהלך השנה גידור תזרימי מזומנים								
11	(6)	17	(3)	(10)	7	7	(3)	10
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
11	(6)	17	(3)	(10)	7	7	(3)	10
שינוי נטו במהלך השנה								
(203)	108	(311)	419	(150)	569	37	(53)	90
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
(4)	1	(5)	3	-	3	(2)	-	(2)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
(199)	107	(306)	416	(150)	566	39	(53)	92
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאור 35 מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס - הבנק

31 בדצמבר			
2012	2013		
353,759	353,958		סך-הכל נכסים
327,177	325,026		סך-הכל התחייבויות
26,582	28,932		הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
2011	2012	2013	
2,772	2,574	2,625	רווח נקי

דוח תקופתי לשנת

2013

דוח תקופתי לשנת 2013

תקנה 9 דוחות כספיים

הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים בצירוף חוות דעת רואי החשבון המבקרים, מצורפים ומהווים חלק בלתי נפרד מדוח זה.

תקנה 10 ג'

אין.

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי

א. במניות ובניירות-ערך המירים

מספר מניות	סוג המניה			שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה	שם המניה	
				שם החברה
5,000	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	אבוקה חברה להשקעות בע"מ
1,250,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	אגם חברה פיננסית בע"מ
1,000,000,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ
1,000,770	שקל חדש	0.01	מניות רגילות	אופז בע"מ
200,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	אוצר בבל בע"מ
				אמינית בע"מ
				באמ"י נכסים בע"מ
				בי אייל איי אינווסטמנט אדיוסורס אסיה
69,640,000	שקל חדש	0.0005	מניות רגילות	ביצור בע"מ
5,999,916	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	ביתן חב' להשקעות ולמשכנתאות בע"מ
449,900	דולר ארצות-הברית	100	מניות רגילות	בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א
13,579,143	דולר ארצות-הברית	1	COMMON	בנק הפועלים (קיימן) לימיטד
650,000	פרנק שוויצרי	100	מניות יסוד	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד
				בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.
1,000,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	גדיד פועלים בע"מ
				ג' אס סי בנקפוזיטיב
				גלובל פקטורינג בע"מ
				דיר ב.פ. בע"מ
				דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ
				דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ
3	שקל חדש	1	מניות רגילות	המטה לביצוע הסדר הקיבוצים בע"מ
				הפועלים (לטין אמריקה) ס.א
				הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל טי די
250	דולר ארצות-הברית	1,000	COMMON	הפועלים אינטרנשיונל (ג.ו.)
93,076,887	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ
18,150,001	שקל חדש	1	מניות רגילות	הפועלים הנפקות בע"מ
				הפועלים נכסים (מניות) בע"מ
				הפועלים סקיריטיס יו אס איי אינק
19,999	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	זהר-השמש להשקעות בע"מ
100,000	שקל חדש	0.01	מניות רגילות	חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ
				חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
				חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ

בסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה			שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
	בהצבעה	בהון	בנייר הערך		
100%	100%	100%	100%		5
100%	100%	100%	100%	3	1,250,000
100%	100%	100%	100%	6	100,000
100%	100%	100%	100%	370	10,007.7
100%	100%	100%	100%	1	200,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	(169)	34,820
100%	100%	100%	100%		5,999.916
100%	100%	100%	100%	44	44,990,000
100%	100%	100%	100%	198	13,579,143
100%	100%	100%	100%	1,537	65,000,000
70%	70%	70%		513	
100%	100%	100%	100%	3	1,000,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%		606	
100%	100%	100%			
38%	38%	38%	38%		3
100%	100%	100%		31	
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	11	250,000
100%	100%	100%	100%	109	93,076.887
100%	100%	100%	100%	41	18,150,001
100%	100%	100%		1,203	
100%	100%	100%		119	
100%	100%	100%	100%	739	1.9999
100%	100%	100%	100%		1,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המירים (המשך)

מספר מניות	סוג המניה			שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה	שם המניה	
				שם החברה
42	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	מניון אלנבי 115 תל-אביב בע"מ
				חצרון חברה להשקעות בע"מ
3,420	שקל חדש	1,000	מניות רגילות	חרמש פועלים בע"מ
				טרינל חברה למסחר ולהשקעות
				יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
				ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ
721,925	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	ישראלכרט בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות מיוחדות	ישראלכרט בע"מ
				ישראלכרט מימון בע"מ
95	שקל חדש	0.1	מניות רגילות	מבנים וציוד בע"מ
				מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ
				מי-עוז בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	מישור פועלים בע"מ
20,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	מסיק פועלים בע"מ
1,500	שקל חדש	1,000	מניות רגילות א'	מסיק פועלים בע"מ
6,250,000	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	מרכז סליקה בנקאי בע"מ
100,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	נכסי בבל בע"מ
				סי ביליסים טקנולוג'לרי
108	שקל חדש	1	מניות רגילות	ספנות השקעות בע"מ
99	שקל חדש	1	מניות רגילות	ספנות נכסים בע"מ
30,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	ספנות שרותי נאמנות בע"מ
19,999	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	עינת (נכסים) בע"מ
100,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ
				פאם הולדינג אל.טי.די
3,070	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ
5,000	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	פועלים (גשור) נאמנים בע"מ
				פועלים אופקים בע"מ
				פועלים אססט מנג'מנט (אירלנד) לימיטד
				פועלים אססט מנג'מנט (יו.קיי) לימיטד
139,326	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים אקספרס בע"מ
10,000,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	פועלים בשירות עצמי בע"מ

שיעור החזקה					
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון	בנייר הערך	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
42%	42%	42%	42%		0.042
33%	33%	33%			
100%	100%	100%	100%	5	3,420,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
99%	99%	98%	98%	1,908	72.1925
99%	99%	98%	100%		0.0001
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	95%		9.5
100%	100%	100%			
100%	100%	100%		1	
50%	50%	50%	100%		0.0001
100%	100%	100%	100%		2
100%	100%	100%	100%		1,500,000
25%	25%	25%	25%	21	6,250
0%	0%	100%	100%		100,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	99%	30	108
100%	100%	100%	99%		99
100%	100%	100%	100%		30,000
100%	100%	100%	100%		1.9999
100%	100%	100%	100%		10
100%	100%	100%		115	
100%	100%	100%	100%	8	3,070
100%	100%	100%	100%		5
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	247	139,326
100%	100%	100%	100%	13	1,000

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המירים (המשך)

מספר מניות	סוג המניה		שם המניה	שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה		
9,999	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים בתבונה בע"מ
				פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת
				פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
				פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
				פועלים וונצ'רס 2 אלפי
				פועלים וונצ'רס בע"מ
				פועלים ונצ'ר סרביס ישראל בע"מ
				פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ
				פועלים סהר בע"מ
40,017	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
				פועלים שוקי הון בע"מ
				פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
				פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
183,613	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
280,695	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות ב'	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
				פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ
200,005	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים שרותי נאמנות בע"מ
				פועלים-אגוז חברה פיננסית בע"מ
129,050,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	פועלית בע"מ
				פי סי אם - אייץ אם יו הולדינגס אינק
				פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי
				פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי
50,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ
5,000	שקל חדש	0.001	מניות רג' 0.001	פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ
370,214	שקל חדש	100	מניות רגילות	פקעות פועלים בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	צדית בע"מ
				צמרת מימונים בע"מ
20	שקל חדש	0.0001	מניות הנהלה א'	קונטיננטל פועלים בע"מ
20	שקל חדש	0.0001	מניות הנהלה ב'	קונטיננטל פועלים בע"מ
58,351,356,354	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	קונטיננטל פועלים בע"מ
				קלריטי פמלי אופיס איי ג'י

בסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה			שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
	בהצבעה	בהון	בנייר הערך		
100%	100%	100%	100%	(14)	9,999
99%	99%	99%			
100%	100%	100%			
100%	54%	54%			
100%	0%	0%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%		4	
100%	100%	100%		16	
100%	100%	100%		291	
100%	100%	100%	0%	675	40,017
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	5%		18.3613
100%	100%	100%	5%		28.0695
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	31	200,005
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%		12,905
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	45	50,000
100%	100%	100%	100%	45	5
100%	100%	100%	100%	295	37,021,400
100%	100%	100%	0%		0.0001
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	592	0.002
100%	100%	100%	100%		0.002
100%	100%	100%	100%		5,835,135.635
100%	100%	100%			

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המירים (המשך)

מספר מניות	סוג המניה		שם המניה	שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה		
				קלריטי פמלי אופיס אל טי די
20,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	רבדים (נכסים) בע"מ
32	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	רמחל פועלים בע"מ
1	דולר ארצות-הברית	1	מניות רגילות	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.
1	שקל חדש	0.0001	מניות יסוד	שורש פועלים בע"מ
13,800,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	שרותי בנק אוטומטיים בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	תבואת פועלים בע"מ
4,949,997	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תמורה חברה פיננסית בע"מ
59,999,995	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תעודה חברה פיננסית בע"מ
2,991	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ

בסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה			שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
	בהצבעה	בהון	בנייר הערך		
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%		2
100%	100%	100%	100%		0.0032
100%	100%	100%	0%	277	1
50%	50%	50%	50%		0.0001
34%	34%	34%	35%	84	1,380
50%	50%	50%	100%		0.0001
100%	100%	100%	99%		494.9997
100%	100%	100%	100%	(35)	5,999.9995
100%	100%	100%	68%	4,470	0.2991

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ב. באגרות-חוב ובשטרי-הון

שנת פירעון סופי	שיעור ריבית (ב-%)	יתרה מאזנית (מיליוני ש"ח)	תנאי הצמדה	שם החברה
2013	-	200	לא-צמוד	ביצור בע"מ
2015		51	צמוד מדד	הפועלים הנפקות בע"מ ⁽¹⁾
2013	-	850	לא-צמוד	זהר - השמש להשקעות בע"מ
2013	-	29	לא-צמוד	פועלים בתבונה
2013	-	3	לא-צמוד	עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ
2013	-	286	לא-צמוד	תעודה חברה פיננסית בע"מ

(1) נסחרות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב

סדרה	שער	שווי שוק במיליוני ש"ח
22	130.75	51

ג. יתרת הלוואות ליום 31 דצמבר 2013

זמן פירעון סופי	שיעור ריבית הלוואות צמודות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות צמודות מדד	שיעור ריבית הלוואות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות לא-צמודות	יתרת הלוואות ליום 31.12.13	מיליוני ש"ח
						%
2018					3.789-5.704	407
ללא מועד פירעון						83
ללא מועד פירעון						4
2014					0.96-1.43	87
ללא מועד פירעון						850
ללא מועד פירעון						18
ללא מועד פירעון						56
ללא מועד פירעון						3
ללא מועד פירעון						29
ללא מועד פירעון						250
ללא מועד פירעון						286

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. רשימת חברות לא פעילות:

	אמ"י נאמנים בע"מ
	בני ציבור בע"מ
	הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
בפירוק מרצון	הפועלים אחזקות (לטין אמריקה) בע"מ
	הפועלים שירותי ניהול (אמריקה הלטינית) בע"מ
	חברה לפתוח אשקלון ברנע בע"מ
בפירוק מרצון	חברת כפר הנופש אשקלון בע"מ
	חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
	חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ
בפירוק מרצון	חברת נאמנות של תעוש בע"מ
	חברת עודאר בע"מ
בפירוק מרצון	יפת רישומים בע"מ
	מישור פועלים בע"מ
	מטעי רמתיים בע"מ
	פועלים (רוממה) נאמנים בע"מ
	פרדס א ד ס בע"מ
	פש"ה הון סיכון שותפות מוגבלת
	קמור מימון והשקעות בע"מ
	קרקעות בגושים 7123 7124 7128 בע"מ
בפירוק מרצון	רותסה בע"מ
	שורש פועלים בע"מ
	תבואת פועלים בע"מ
	תוט תיור וטיול בע"מ
בפירוק מרצון	תעוש אזורי פיתוח בע"מ

תקנה 12 שינויים בהשקעות הבנק בחברות בנות ובחברות קשורות בתקופת הדוח

שם החברה	שם המניה	סוג המניה		תאריך השינוי	מהות השינוי	סך-הכל ערך נקוב	עלות (במיליוני ש"ח)
		סוג מטבע	ערך נקוב למניה				
אוצר בבל בע"מ	מניה	ש"ח	1	14.11.13	השקעה	200,000	1
אמינית בע"מ	מניה	ש"ח	1	26.06.13	השקעה	1,041	4
אמינית בע"מ	מניה	ש"ח	1	01.07.13	מכירה	17,861	69

חברות שפורקו במהלך השנה:

קלריטי פמילי אופיס אי.ג'יי
קלריטי פמילי אופיס אל.טי.די
הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל.טי.די
הפועלים יו.אס.איי. הולדינגס קומפני
תובל חברה להשקעות בע"מ

תקנה 13 הכנסות של חברות בת וחברות קשורות והכנסות הבנק מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי*

שם החברה	רווח (הפסד) שדווח על ידי החברה		הכנסות הבנק	
	רווח נקי	אחר	דמי ניהול	דיבידנד
אופז בע"מ	13			
ביתן חב' להשקעות ולמשכנתאות בע"מ	5			
בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א.	9		1	
בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	3			
בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	70		16	
בנק פוזיטיף קרדי ווה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	37	6	2	20
ג'י אס סי בנקפוזיטיב	5			
גלובל פקטורינג בע"מ	2			
דיר ב.פ. בע"מ	3			
הפועלים אינטרנשיונל (נ.ו.)	1			
הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	2			
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	24			
הפועלים סקיריטיס יו אס איי אינק			3	
זהר-השמש להשקעות בע"מ	34			

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2014.

תקנה 13 הכנסות של חברות בת וחברות קשורות והכנסות הבנק מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי* (המשך)

שם החברה	רווח (הפסד) שדווח על ידי החברה		הכנסות הבנק	
	רווח נקי	אחר	ריבית	דמי ניהול
				דיבידנד
				במיליוני ש"ח
יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ	(5)			
ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ	7			
ישראלכרט בע"מ	242	41	4	189
ישראלכרט מימון בע"מ	31			
מרכז סליקה בנקאי בע"מ	6			
סי בייליסים טקנולוג'ילרי	2			
עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ	1			
פועלים אססט מנג'מנט (יו.קיי) לימיטד	8			
פועלים אקספרס בע"מ	43		2	48
פועלים וונצ'רס בע"מ	7			
פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ	12			10
פועלים סהר בע"מ	14			
פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	7			
פועלים שוקי הון בע"מ	8			
פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ	(2)			
פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	15			
פועלים שרותי נאמנות בע"מ	1			
פועלית בע"מ	4			
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	19			95
פקעות פועלים בע"מ	3			
צדית בע"מ	1			
צמרת מימונים בע"מ	8			
קונטיננטל פועלים בע"מ	5			
רבדים (נכסים) בע"מ	22		4	
רמחל פועלים בע"מ	2			
שרותי בנק אוטומטיים בע"מ	33			
תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	148			

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2014.

תקנה 14 רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך הדוח על המצב הכספי, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

הרשימה נכללת בביאור 4 ד' בדוחות הכספיים.

תקנה 20 מסחר בבורסה - ניירות-ערך שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

במהלך שנת 2013 לא הופסק המסחר בבורסה במניות הבנק.

תקנה 21 גמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר שכר והטבות למקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה בקבוצת הבנק, נכללו בדוח הדירקטוריון, עמוד 209. גמול הניתן לדירקטורים, למעט ליו"ר הדירקטוריון שאינו חורג מהמקובל ומשולם לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, הסתכם בשנת 2013 בסך של 10,442 אלפי ש"ח.

תקנה 21א השליטה בתאגיד

פרטים בדבר השליטה בבנק, נכללים בדוח הדירקטוריון, עמוד 15.

תקנה 22 עסקות עם בעלי שליטה

1. פרטים בדבר עסקות עם בעלי שליטה, ראה בפרק "עניינים אחרים" בדוח הדירקטוריון.
2. עסקות המנויות בסעיף 270(4) לחוק - האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק שהתקיימה ביום 3 בינואר 2012 ("האסיפה הכללית") אישרה ברוב מיוחד החלפת תקנה 24 לתקנון הבנק שעניינה שיפוי וביטוח לנושאי משרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כמפורט בדיווח המידי בדבר עסקה בין החברה לבעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית שנתית ביום 3 בינואר 2012 ("האסיפה הכללית"), שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 28 בנובמבר 2011, אסמכתא מס' 341340-01-2011 ולדיווח המידי בדבר תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 3 בינואר 2012, אסמכתא מס' 006000-01-2012 ("הדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק").

תקנה 22 עסקות עם בעלי שליטה (המשך)

כן אישרה האסיפה הכללית ברוב מיוחד את הענקת כתב שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם המכהנים או שכיחנו או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת כלשהי שהבנק מחזיק בה מניות, במישרין או בעקיפין או שיש לבנק עניין כלשהו בה, בנוסח שצורף לדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק, הכולל בין היתר, הוראות הנוגעות לשיפוי נושאי משרה בקשר עם חוק אכיפה מנהלית וכן התאמתו לשינוי חקיקה שחלו בחוק החברות והוא כולל את אפשרויות השיפוי המותרות לפי דין לנושא משרה.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המורים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי

א. החזקה על-ידי בעלי עניין במניות הבנק:

מס' תאגיד	מניות ע"נ בשי"ח ⁽²⁾	שיעור החזקות בהון	שיעור החזקות בהצבעה ⁽¹⁾	שיעור החזקות בהון לאחר דילול	שיעור החזקות בהצבעה לאחר דילול
שם בעל עניין					
512705153	267,543,761	20.01	20.24	20.01	20.24
אריסון החזקות (1998) בע"מ					
520037573	17,132,105	1.28	1.30	1.28	1.30
מלח הארץ בע"מ					
520041989	53,445,777	3.99	4.04	3.99	4.04
סך-הכל בעלי שליטה					
520017450	34,290,619	2.56	2.59	2.56	2.59
אקסלנס השקעות בע"מ					
520017450	34,290,619	2.56	2.59	2.56	2.59
הפניקס אחזקות בע"מ					
87,736,396	87,736,396	6.55	6.63	6.55	6.63
סך-הכל החזקות קב' דלק בע"מ					
512894510	44,743,506	3.35	3.38	3.35	3.38
פסגות בית השקעות בע"מ					
513765347	24,170,218	1.81	1.83	1.81	1.83
פסגות תעודות סל בע"מ					
513765339	3,163,298	0.24	0.24	0.24	0.24
פסגות קופות-גמל בע"מ					
72,077,022	72,077,022	5.40	5.45	5.40	5.45
פסגות קרנות נאמנות בע"מ					
סך-הכל החזקות פסגות בית השקעות					

(1) הבנק מחזיק 15,292,563 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.
 (2) 1.0 ש"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ב. החזקות מניות הבנק על-ידי דירקטורים

מס' תאגיד	מניות ע"ב בשי"ח ⁽²⁾	שיעור ההחזקות בהון	שיעור ההחזקות בהצבעה ⁽¹⁾	שיעור ההחזקות בהון לאחר דיכול	שיעור ההחזקות בהצבעה לאחר דיכול
מ.ר. 053654927	268,270	0.02	0.02	0.02	0.02
rsu	400,000			0.03	0.03
מ.ר. 1228998	13,000	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 12017539	29,920	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 050709286	116,221	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	87,747			0.01	0.01

החזקת מניות הבנק על-ידי נושאי משרה בכירה:

מ.ר. 053508594	268,270	0.02	0.02	0.02	0.02
rsu	666,667			0.05	0.05
מ.ר. 007447386	70,543	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	184,899			0.01	0.01
מ.ר. 058677881	67,446	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	184,899			0.01	0.01
מ.ר. 024218422	34,453	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	41,868			0.00	0.00
מ.ר. 022007587	76,300	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	171,963			0.01	0.01
מ.ר. 054903869	79,471	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	189,940			0.01	0.01
מ.ר. 053906467	118,546	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	189,940			0.01	0.01
מ.ר. 028051910	65,822	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	272,245			0.02	0.02
מ.ר. 055486872	76,934	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	89,405			0.01	0.01
מ.ר. 069042505	67,446	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	184,899			0.01	0.01
מ.ר. 052222577	74,106	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	179,231			0.01	0.01
מ.ר. 007041809	36,063	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	93,038			0.01	0.01
מ.ר. 027760628	68,341	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	10,172			0.00	0.00
rsu 028078525	256,097			0.02	0.02

(1) הבנק מחזיק 15,292,563 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.
 (2) 1.0 ש"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

החזקה על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בשטרי הון המירים של הבנק:

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	שטרי הון ערך נקוב
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים ש.ה. א'	30,091,614
		פועלים ש.ה. ב'	18,000,000
		פועלים ש.ה. ג'	22,193,810
הפניקס אחזקות בע"מ	520017450	פועלים ש.ה. א'	458,695
		פועלים ש.ה. ב'	40,000,000
		פועלים ש.ה. ג'	50,956,188
פסגות בית השקעות בע"מ:	512894510	פועלים ש.ה. א'	6,880,425
פסגות תעודות סל בע"מ	513765347	פועלים ש.ה. א'	4,997,707
פסגות קופות-גמל בע"מ	513765339	פועלים ש.ה. א'	4,368,168
פסגות קרנות נאמנות בע"מ			

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות-ערך של חב' פועלים הנפקות:

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות
בנק הפועלים בע"מ	520000118	פועלים הנפ' 22	39,153,850
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים הנפ' הת ב'	5,810,230.17
		פועלים הנפ' הת ד'	4,742,186.00
		פועלים הנפ' 22	25,024,561.00
		פועלים הנפ' הת ח'	54,121,978.00
		פועלים הנפ' 23	10,161,096.00
		פועלים הנפ' 25	49,329,654.44
		פועלים הנפ' הת ט'	13,920,615.19
		פועלים הנפ' הת י'	140,436,073.00
		פועלים הנפ' הת י"א	37,182,377.00
		פועלים הנפ' הת י"ב	15,365,760.00
		פועלים הנפ' הת י"ג	2,247,905.00
		פועלים הנפ' ש.ה.ה.ו.ו. נד1	82,085,255.89
		פועלים הנפ' 26	1,584,911.00
		פועלים הנפ' 29	28,294,019.00
		פועלים הנפ' הת י"ד	109,977,837.00
		פועלים הנפ' 31	6,555,791.00
		פועלים הנפ' 32	26,204,306.00
		פועלים הנפ' טו	29,343,977.00
		פועלים הנפ' טז	4,247,957.00

דוח תקופתי לשנת 2013

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

כמות	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד/ת.ז.	שם בעל עניין
0.32	פועלים הנפה ת ב'	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ
5,324,673.00	פועלים הנפי ד'		
60,367,587.00	פועלים הנפי 22		
12,925,216.00	פועלים הנפי הת ח'		
39,496,121.00	פועלים הנפי 23		
71,304,870.00	פועלים הנפי 25		
16,367,742.92	פועלים הנפי הת ט'		
148,438,328.00	פועלים הנפי הת י'		
14,450,224.00	פועלים הנפי הת י"א		
26,315,436.00	פועלים הנפי הת י"ב		
2,123,364.00	פועלים הנפקות י"ג		
4,390,093.00	פועלים הנפי ש.הון נד1		
1,073,979.00	פועלים הנפקות 26		
105,844,588.00	פועלים הנפי 29		
36,518,011.00	פועלים הנפי הת י"ד		
92,205,578.00	פועלים הנפי 31		
14,201,952.00	פועלים הנפי 32		
14,928,749.00	פועלים הנפי טו		
1,156,039.00	פועלים הנפי טז		
35,789,891	פועלים הנפי י'		שותפות תל בונד 20
20,015,463	פועלים הנפי יד'		
8,718,595	פועלים הנפי י"א		שותפות תל בונד שקל'
8,236,471	פועלים הנפי 29		
1,156,039	פועלים הנפי טז		
1,235,321	פועלים הנפי הת ד'	512894510	פסגות תעודות סל בע"מ
21,677,885	פועלים הנפי הת ח'		
35,905,919	פועלים הנפי 25		
2,352,993	פועלים הנפי הת ט'		
119,305,873	פועלים הנפי הת י'		
39,746,712	פועלים הנפי הת י"א		
2,524,822	פועלים הנפי הת י"ב		
37,686,164	פועלים הנפי ש.הון נד1		
300,000	פועלים הנפי 26		
36,971,779	פועלים הנפי 29		
96,796,510	פועלים הנפי הת י"ד		
2,653,299	פועלים הנפי 31		
3,227,768	פועלים הנפי 32		
25,013,836	פועלים הנפי טו		
5,438,320	פועלים הנפי טז		

דוח תקופתי לשנת 2013

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

כמות	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד/ת.ז.	שם בעל עניין
241,658	פועלים הנפי' הת ב'	513765347	פסגות קופות-גמל בע"מ
8,313,898	פועלים הנפי' הת ד'		
3,257,832	פועלים הנפי' 22		
10,428,607	פועלים הנפי' הת ח'		
1,519,992	פועלים הנפי' 23		
2,956,149	פועלים הנפי' 25		
15,404,467	פועלים הנפי' הת ט'		
79,953,512	פועלים הנפי' הת י'		
98,021,235	פועלים הנפי' הת י"א		
10,950,679	פועלים הנפי' הת י"ב		
22,614,745	פועלים הנפי' הת י"ג		
35,318,769	פועלים הנפי' ש.הון נד1		
35,827,926	פועלים הנפי' 29		
91,263,753	פועלים הנפי' הת י"ד		
479,372	פועלים הנפי' 30		
52,060,139	פועלים הנפי' 31		
74,666,922	פועלים הנפי' 32		
35,518,349	פועלים הנפי' טו		
400,000	פועלים הנפי' טז		
4,423,838	פועלים הנפי' הת ב'	513765339	פסגות קרנות נאמנות בע"מ
12,471,916	פועלים הנפי' הת ד'		
35,345,828	פועלים הנפי' 22		
47,526,134	פועלים הנפי' הת ח'		
13,436,361	פועלים הנפי' 23		
15,236,556	פועלים הנפי' 25		
6,764,308	פועלים הנפי' הת ט'		
20,870,574	פועלים הנפי' הת י'		
13,420,294	פועלים הנפי' הת י"א		
14,179,543	פועלים הנפי' הת י"ב		
450,000	פועלים הנפי' הת י"ג		
3,948,619	פועלים הנפי' ש.הון נד1		
13,407,595	פועלים הנפי' 29		
9,957,587	פועלים הנפי' הת י"ד		
4,893,074	פועלים הנפי' 31		
1,770,440	פועלים הנפי' 32		
948,680	פועלים הנפי' טו		
1,040,235	פועלים הנפי' טז		
171,140.00	פועלים הנפי' הת י"ב	12017539	יוסף ירום
449,182.00	פועלים הנפי' הת י"ג		
90,000.00	פועלים הנפי' ש.הון נד1		

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות	
שם בעל עניין			
050709286	פועלים הנפי' 23	42,000	אירית איזיקסון
	פועלים הנפי' 22	23,758	אגרות-החוב מוחזק בחשבון ע"ש בתה מרגלית איזיקסון
007041809	פועלים הנפי' הת יג'	137,800	יורם ויסברם

החזקות בעל עניין - בנק הפועלים בע"מ: ראה תקנה 11. א.

פירוט נוסף בדבר המוחזקים העיקריים:

1. בעלי השליטה באריסון החזקות (1998) בע"מ:

שיעור החזקה בהון	
30.00%	Eternity Holdings One Trust ⁽¹⁾
70.00%	Eternity Four-A Trust ⁽¹⁾
100.00%	סך-הכל

(1) גבי שרי אריסון הינה הנהגת העיקרית ב-Eternity Holdings One Trust-1 ו-Eternity Four-A Trust. הנאמנים של כל אחד מהטראסטים הני"ל בהתאמה הינם: The Northern Trust Company of Delaware, J.P. Morgan Trust Company-I, יחד עם The Northern Trust Company of Delaware. נמסר לבנק, כי לנהגית הני"ל יהיה שיקול הדעת הבלעדי להצביע באסיפות בעלי המניות של אריסון החזקות (1998) בע"מ, מכח יפוי-כח, שניתנו לה על-ידי הנאמנים, בהתאמה, על-פי התנאים, שקבע בנק ישראל, ואשר הנאמנים הני"ל אישרו, כי הם מודעים להם וכי הם נכונים לפעול על-פיהם. יפוי-הכח, שניתנו כאמור לעיל, ניתנו שלא מתוך כוונה לבטלם בשלב כלשהו; ואם יקרה ביטול כאמור של יפוי-הכח למי מהנהגים, חובה עליהם להודיע על כך לבנק ישראל מיידית ולא יאוחר מתום 7 ימים ממועד קבלת ההודעה על הביטול.

2. בעלי השליטה במלח הארץ בע"מ (לשעבר תעשיות מלח לישראל בע"מ):

אריסון השקעות בע"מ - מחזיקה ב-100% ממניות מלח הארץ בע"מ. אריסון השקעות בע"מ, מוחזקת במלוואה על-ידי אריסון קיימות בע"מ, אשר מוחזקת על-ידי Eternity Holdings One Trust (3.7%) ו-Eternity Four-A Trust (96.3%).

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

3. קבוצת דלק

הפניקס אחזקות בע"מ

הפניקס אחזקות בע"מ הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס חברה לביטוח בע"מ (100%) ובהפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (100%). הפניקס חברה לביטוח הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס פנסיה וגמל בע"מ (100%). החזקות הנוסטרו של פניקס ביטוח מדווחות כחלקן החזקות נוסטרו של הפניקס אחזקות. החזקות הנובעות מתיקי פוליסות משותף ברווחים של חברת הפניקס חברה לביטוח בע"מ מדווחות כהשקעות עמיתים. החזקות נוסטרו של הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, החזקות של הפניקס אחזקות וכן החזקות החברה המנהלת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ והפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ. קבוצת דלק בע"מ ("קבוצת דלק") מחזיקה בכ-52.32% מהון מניות הפניקס אחזקות. מר יצחק שרון (תשובה) הינו בעל השליטה בקבוצת דלק (בשרשור).

אקסלנס השקעות בע"מ

הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ מחזיקה בכ-89.81% מהון המניות הנפרע והמונפק של אקסלנס השקעות בע"מ. הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ הינה חברת בת בבעלות מלאה של הפניקס אחזקות בע"מ אשר הינה בעלת השליטה באקסלנס השקעות בע"מ.

קבוצת דלק בע"מ

מחזיקה בכ-52.32% מהון המניות הפניקס אחזקות. דלק השקעות בע"מ הינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב. מר יצחק שרון (תשובה) הינו בעל השליטה בקבוצת דלק (בשרשור).

פסגות בע"מ

אפ.אפ. אקוויזישן בע"מ ("אייפקס") מחזיקה ב-76.8% מהון המניות של פסגות בית השקעות בע"מ ("פסגות בית השקעות"). פנומנל החזקות בע"מ (בשמה הקודם פריזמה קופות-גמל בע"מ) ופנומנל החזקות החדשה בע"מ (בשמה הקודם פריזמה קופות-גמל החדשה בע"מ) מחזיקות יחד ב-23.2% מהון המניות של פסגות בית השקעות. קרנות Apax Europe VII-I L.P - Apax Europe VII-B L.P.; Apax Europe VII-A L.P. (להלן יחדיו: "קרנות Apax Europe VII") שהינן קרנות השקעה זרות, מחזיקות בעקיפין ב-76.8% מהון המניות של פסגות בית השקעות באמצעות אייפקס וחברות החזקות שונות, שהינן, בעקיפין, נשלטות, מנהלות ו/או מיועצות על-ידי ("APEM"). Apax Partners Europe Managers Ltd. בהתאם להסכמי ניהול בין קרנות Apax Europe VII לבין APEM, APEM מונתה כמנהל ההשקעות של קרנות Apax Europe VII, ביחס להשקעות שונות, לרבות פסגות. בעלי המניות של APEM הינם ה"מרטין הלוסה, מייקל פיליפס, ניקו הנסן (אשר מכהנים גם כדירקטוריון APEM) וכן איין ג'ונס (יחדיו: "בעלי השליטה"), אשר כל אחד מהם מחזיק ב-25% מהון המניות ובזכויות ההצבעה ב-APEM בנוגע לפסגות בית השקעות. בעלי השליטה באמצעות APEM ומבנה הניהול האמור של קרנות Apax Europe VII (זכאים לקבל את כל ההחלטות בניהול ההשקעות האמורות בעבור קרנות Apax Europe VII. יצוין כי מבנה החזקה והניהול המתואר לעיל מוסדר במהותו במערכת הסכמים שונים בין APEM לבין קרנות Apax Europe VII וחברות החזקה שונות בקרנות Apax Europe VII.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות בת או קשורות

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	
שם החברה שבה מחזיק בעל העניין		
510820020	ישראלכרט בע"מ	אמינית בע"מ
511584781	אמ"י נאמנים בע"מ	באמ"י נכסים בע"מ
511584781	הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	באמ"י נכסים בע"מ
1465245	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	בי אייג' איי אינווסטמנט אדויסורס אסיה
774163448	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א
774483903	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.
036551800	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	ג'אס סי בנקפוזיטיב
513634394	ישראלכרט בע"מ	גלובל פקטורינג בע"מ
510237878	אופז בע"מ	דיר ב.פ. בע"מ
511727232	דיר ב.פ. בע"מ	דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ
511895773	דיר ב.פ. בע"מ	דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ
774177877	בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	הפועלים (לטין אמריקה) ס.א
511391278	אופז בע"מ	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ
133732556	פי סי אם - אייץ אס יו הולדינגס אינק	הפועלים סקיריטיס יו אס איי אינק
510729205	פועלים שרותי נאמנות בע"מ	חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
510729742	פועלים שרותי נאמנות בע"מ	חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ
510364508	רבדים (נכסים) בע"מ	חצרון חברה להשקעות בע"מ
900000606	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	טרינל חברה למסחר ולהשקעות
510595036	ישראלכרט בע"מ	יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
510595036	ישראלכרט בע"מ	יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
512053513	ישראלכרט בע"מ	ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ
513497628	ישראלכרט בע"מ	ישראלכרט מימון בע"מ
510439284	ביצור בע"מ	חבנים וציוד בע"מ
513256487	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ
511470999	דיר ב.פ. בע"מ	מי-עוז בע"מ
500422084	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	סי ביליסים טקנולוג'לרי
500422084	אגם חברה פיננסית בע"מ	סי ביליסים טקנולוג'לרי
500422084	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	סי ביליסים טקנולוג'לרי
500422084	תעודה חברה פיננסית בע"מ	סי ביליסים טקנולוג'לרי

שם הנייר	מספר מניות	ערך הנקוב למניה	סוג מטבע	ע"נ מוחזק לתאריך המאזן	שיעור החזקה		
					בהון	בהצבעה	בסמכות למנות דירקטורים
מניות רגילות	21,767	1	שקל חדש	21,767	100%	100%	100%
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	1%	1%	1%
מניות רגילות	99	1	שקל חדש	99	99%	99%	99%
מניות רגילות	5,000,000	1		5,000,000	100%	100%	100%
דולר							
מניות רגילות	100	100	ארצות-הברית	10,000	0%	0%	0%
מניות רגילות	2,355,146,874	0.1		235,514,687.4	70%	70%	70%
מניות רגילות	48,861	50,000		2,443,050,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	2,000,000	1	שקל חדש	2,000,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	1,066	0.1	שקל חדש	106.6	100%	100%	100%
מניות רגילות	100	1	שקל חדש	100	100%	100%	100%
מניות רגילות	100	1	שקל חדש	100	100%	100%	100%
Bearer	379,246,083	1	פזו אורוגוואי	379,246,083	100%	100%	100%
מניות רגילות	100	1	שקל חדש	100	100%	100%	100%
דולר							
COMMON	10	0.1	ארצות-הברית	1	100%	100%	100%
מניות רגילות	10	0.0001	שקל חדש	0.001	100%	100%	100%
מניות רגילות	10	0.0001	שקל חדש	0.001	100%	100%	100%
מניות רגילות	335,880	0.1	שקל חדש	33,588	33%	33%	33%
מניות רגילות	1,500	100	פרנק שוויצרי	150,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	427,699	0.0001	שקל חדש	42.7699	49%	49%	100%
מניות מיוחדות	1	0.0001	שקל חדש	0.0001	51%	51%	0%
מניות רגילות	9,999	1	שקל חדש	9,999	100%	100%	100%
מניות רגילות	10,000	1	שקל חדש	10,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	5	0.1	שקל חדש	0.5	5%	5%	5%
מניות רגילות	100	1	שקל חדש	100	100%	100%	100%
מניות רגילות	100	1	שקל חדש	100	100%	100%	100%
מניות רגילות	3,986,850	1		3,986,850	100%	100%	100%
מניות רגילות	4,375	1		4,375	0%	0%	0%
מניות רגילות	4,375	1		4,375	0%	0%	0%
מניות רגילות	4,375	1		4,375	0%	0%	0%

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות בת או קשורות (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין
511643553	ספנות שרותי נאמנות בע"מ	ספנות השקעות בע"מ
511481269	ספנות שרותי נאמנות בע"מ	ספנות נכסים בע"מ
740001433	פועלים בתבונה בע"מ	פאם הולדינג אל.טי.די
513624338	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים אופקים בע"מ
740001458	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אסטט מנג'מנט (אירלנד) לימיטד
740001441	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אסטט מנג'מנט (יו.קיי) לימיטד
550019012	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת
512433194	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512433194	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
530205905	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 2 אל.פי
510820046	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס בע"מ
510464795	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים ונצ'ר סרביס ישראל בע"מ
513661025	פועלים אופקים בע"מ	פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ
512199381	תעודה חברה פיננסית בע"מ	פועלים סהר בע"מ
520032541	ביצור בע"מ	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
511465593	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
510956386	הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ
510956386	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ
510366008	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	פועלים-אגוז חברה פיננסית בע"מ

שם הנייר	מספר מניות	ערך הנקוב למניה	סוג מטבע	ע"ג מוחזק לתאריך המאזן	שיעור החזקה		בסמכות למנות דירקטורים
					בהון	בהצבעה	
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	1%	1%	1%
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	1%	1%	1%
מניות רגילות	771,739	1	לירה שטרלינג	771,739	100%	100%	100%
מניות רגילות	1,000	1	שקל חדש	1,000	100%	100%	100%
דולר							
מניות רגילות	120,000	1	ארצות-הברית	120,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	1,000,000	1	לירה שטרלינג	1,000,000	100%	100%	100%
ללא הון מניות	99	1	שקל חדש	99	99%	99%	99%
מניות רגילות	999	1	שקל חדש	999	100%	100%	100%
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	0%	0%	0%
מניות רגילות	110,000	0.01	שקל חדש	1,100	6%	6%	0%
ללא הון מניות	1	1	שקל חדש	1	0%	0%	100%
מניות רגילות	951,330	0.01	שקל חדש	9,513.3	48%	48%	0%
ללא הון מניות	100	1	שקל חדש	100	0%	0%	100%
מניות רגילות	151,660,886	0.01	שקל חדש	1,516,608.86	100%	100%	100%
מניות רגילות א'	2,698	0.1	שקל חדש	269.8	100%	100%	100%
מניות רגילות	1,000	1	שקל חדש	1,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	16,108	1	שקל חדש	16,108	100%	100%	100%
מניות רגילות	180,628,882	1	שקל חדש	180,628,882	100%	100%	100%
מניות רגילות	21,801,000	1	שקל חדש	21,801,000	100%	100%	100%
מניות רגילות	99	1	שקל חדש	99	99%	99%	99%
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	1%	1%	1%
מניות רגילות	1	1	שקל חדש	1	0%	0%	0%
מניות רגילות	999	1	שקל חדש	999	100%	100%	100%
מניות רגילות א'	1,855,445	0.0001	שקל חדש	185.5445	48%	48%	20%
מניות רגילות ב'	2,836,485	0.0001	שקל חדש	283.6485	0%	0%	28%
מניות רגילות א'	1,829,935	0.0001	שקל חדש	182.9935	47%	47%	19%
מניות רגילות ב'	2,797,487	0.0001	שקל חדש	279.7487	0%	0%	28%
מניות רגילות	8,250,000	0.01	שקל חדש	82,500	15%	15%	15%
מניות רגילות	46,750,000	0.01	שקל חדש	467,500	85%	85%	85%
מניות רגילות	588,235	0.0001	שקל חדש	58.8235	100%	100%	100%

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות בת או קשורות (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	
שם החברה שבה מחזיק בעל העניין		
290000000	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ	פי סי אם - אייץ אס יו הולדינגס אינק
980582800	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי
980582799	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי
980582799	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי	פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי
510437494	רבדים (נכסים) בע"מ	צדית בע"מ
512834896	ישראלקרס בע"מ	צמרת מימונים בע"מ
740000401	אופז בע"מ	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.
520012568	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	אופז בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	ביצור בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	עינת (נכסים) בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	תעודה חברה פיננסית בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	פועלים בשירות עצמי בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520037029	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	אופז בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	ביצור בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	תמורה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	תעודה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ

שם הנייר	מספר מניות	ערך הנקוב למניה	סוג מטבע	ע"נ מוחזק לתאריך המאזן	שיעור החזקה		
					בהון	בהצבעה	בסמכות למנות דירקטורים
דולר							
מניות רגילות	100	1		ארצות-הברית	100%	100%	100%
מניות רגילות	100	1		שקל חדש	100%	100%	100%
מניות רגילות	99	1		שקל חדש	99%	99%	99%
מניות רגילות	1	1		שקל חדש	1%	1%	1%
מניות רגילות	114,799	0.0001		שקל חדש	100%	100%	100%
מניות רגילות	3,000	1		שקל חדש	100%	100%	100%
דולר							
מניות רגילות	4,999,999	1		ארצות-הברית	100%	100%	100%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	10,000	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	420	0.0001		שקל חדש	10%	10%	10%
מניות רגילות	1	0.0001		שקל חדש	0%	0%	0%
מניות רגילות	645	0.0001		שקל חדש	15%	15%	15%
מניות רגילות	31	0.0001		שקל חדש	1%	1%	1%
מניות רגילות	332	0.0001		שקל חדש	8%	8%	8%

תקנה 24א

הסכום בשי"ח	
מונפק ונפרע	רשום
1,337,377,111	4,000,000,000

הון המניות:
מניות רגילות בנות 1.- ש"ח

מניות רדומות

בנק הפועלים בע"מ מחזיק 15,292,563 מניות רדומות והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות. מספר המניות הכלולות בהון המניות המונפק בניכוי המניות הרדומות שאינן מקנות זכויות כלשהן - 1,322,084,548. המניות רשומות למסחר בבורסות לניירות-ערך בתל-אביב.

תקנה 24ב מרשם בעלי מניות

כמות מניות	ספר בעלי מניות - בנק הפועלים בע"מ
1,069,758,774	חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ*
	א. מניות גרעין השליטה
267,543,761	אריסון החזקות (1998) בע"מ
	ב. מניות חופשיות
35,800	סביון טל
31,680	ציציאן אברהם
2,450	דון מקסוול
1,640	פלורסהיים מרק וציפורה
780	ורדי רחל
700	אגמון אליהו
603	ברקנר אלברט
544	לוי ויקטוריה
122	מינדל שירה מילכה
100	גבע אריה
75	פנצר נתן
40	זקס ערן
10	יהודה בר-לב
10	נוימן דוד
10	אהרון אליאס
5	כלב ויקטוריה
2	אמ"מ ג. - השקעות ופיננסים בע"מ

כמות המניות בחברה לרישומים, נכון ליום 28.2.2014, כלולות 15,292,563 מניות רדומות שבבעלות בנק הפועלים.

דוח תקופתי לשנת 2013

תקנה 224 מרשם בעלי מניות (המשך)

כמות מניות	ספר בעלי מניות - בנק הפועלים בע"מ
	ב. מניות חופשיות (המשך)
1	זקצר רם
1	טל ארז
1	קרמר משה
1	פלדמן אבי
1	לבנת רו
1,337,377,111	סך-הכל

תקנה 26 דירקטוריון הבנק

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יאיר סרוסי ת.ז. 053654927 תאריך לידה: 27.11.1955 נתינות: ישראלית מען: גדעון 10, רמת גן</p>	<p>י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. י"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי. חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p>
	<p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009. כיהן כסגן י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009.</p>
	<p>בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. י"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי. חבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית. חבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ס. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ.</p>
	<p>משנת 1993 ועד יולי 2009 כיהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ, דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ ואייל מיקרוגל בע"מ וכדירקטור בחברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ, פרטרום תעשיות בע"מ וירופורט בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סקיי 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קיסריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.</p>
	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אירית איזקסון ת.ז. 050709286 תאריך לידה: 22.7.1951 נתינות: ישראלית. מען: מתתיהו כהן 15, תל-אביב</p>	<p>יו"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999. בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. חברה בדירקטוריונים של החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ. חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות וחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון. כיהנה כדירקטורית בחברות: החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ ותרכובות ברום בע"מ ואי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן. כמו-כן, כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן. כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים.</p>
	<p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
מלי ברון	יו"ר ועדת עסקות עם אנשים קשורים של הדירקטוריון.
ת.ז. 003462181	חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ממשל תאגידי, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת ביקורת.
תאריך לידה: 17.9.1948	מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתה דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).
נתינות: ישראלית	
מען: בארי 12/8,	
תל-אביב	הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.
	מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.
	כהונתה בת שש השנים, של הגב' מלי ברון, כדירקטורית חיצונית בבנק, הסתיימה ביום 10 בספטמבר 2013. הבחירה בגב' מלי ברון לכהונת דירקטורית בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 בספטמבר 2013.
	בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים.
	בעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב.
	דירקטורית בחברות.
	חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ.
	מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב.
	כיהנה כדירקטורית בדירקטוריון חברת Ectel Ltd (דח"צ) וכחברה (פנימית) בוועדת השקעות משותפת ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
	הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אמנון דיק ת.ז. 051770568 תאריך לידה: 20.11.1952 נתינות: ישראלית ואוסטרית מען: רומנלי 20, תל-אביב</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדה לאישור השקעות, ועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, ועדת מוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 במרץ 2010.</p> <p>כהונתו בת שלוש השנים, של מר אמנון דיק, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 24 במרץ 2013. הבחירה במר אמנון דיק לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 24 במרץ 2013.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות: רדיו ללא הפסקה בע"מ, רדיו צפון בע"מ, רדיו 99 ECO בע"מ ובתיאטרון הלאומי הבימה בע"מ (חל"צ - חברה לתועלת הציבור). נשיא אגודת הידידים של אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יו"ר ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל וכן בתפקידי ניהול בכירים אחרים. כיהן כדירקטור בחברת מירס תקשורת בע"מ ובחברת East West Innovations, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>מאיר ויצנר ת.ז. 059681593 תאריך לידה: 2.5.1965 נתינות: ישראלית מען: מרגוע 12, תל-אביב</p>	<p>יו"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון. חבר בוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית של הדירקטוריון. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009. בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago. בעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן. מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya. חבר בדירקטוריונים של החברות: Miya S.a.r.l, Miya Bahamas Ltd. Miya Lux Holdings S.a.r.l, Miya Water Holdings Ltd., Miya Water Projects Ltd. Dorot Management Control Valves Ltd., Miya Water SA (Proprietary) Ltd. Miya Water Mexico S.A. DE C.V. Miya NL Holdings BV, Miya NL Projects BV, Miya Manila Water Projects Inc. WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd. Miya Lux Holdings S.A.R.L, Swiss IP Branch, Miya Australia Holdings PTY Ltd. Miya Voda D.O.O, Romiya (Subsidiary of Miya Water S.R.L), Miya Colombia S.A.S Water Supplies (Pty) Ltd., Miya Puerto Rico LLC</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה. כן כיהן כדירקטור בחברות: סטורויז בע"מ, Storwize Inc. (Delaware- US), Veritec Consulting Inc., Miya Brasil Soluções em Engenharia Hidráulica Ltda פור אינטגריטי גרופ בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>ניר זיכלינסקי ת.ז. 022085468 תאריך לידה: 8.10.1965 נתינות: ישראלית מען: ת.ד. 2303, סב"ן</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת טכנולוגיה ומחשוב. הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007. בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון. בעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון. רואה חשבון.</p>
	<p>בעלים של SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מגזרי פעילות עיקריים: SRI Consulting, SRI Funds, SRI Investment ו-SRI Training. מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחריות (א.ס.א.ר.א.) בע"מ וזיכלינסקי בע"מ. יו"ר דירקטוריון החברות: S.R.I Finance Global Group Ltd. ו-S.R.I Master. חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי - א.ס.ב.י.א.י. תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי אנרגיה מתחדשת בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בנין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי מים בע"מ, יעוץ להשקעות אחריות חברתית (א.ס.א.ר.א.) בע"מ, מגדלור השקעות (א.ס.א.ר.א.י) 2009 בע"מ, החברה המרכזית לשירותים פיננסיים חברתיים (א.ס.א.ר.א.) בע"מ, גרוסלם השקעות בטכנולוגיות (ג'י.טי.א.י) בע"מ ופז הדרכות בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת ידידי מרכז רפואי רבין, חבר נשיאות מפעל החסד "יד ביד", חבר בחבר הנאמנים וועדת הכספים של המכללה למינהל ראשון לציון, שותפות בנושא עסקים חברתיים במתן - משקיעים בקהילה ונאמן ויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות. מייסד ונשיא איגוד הדירקטורים בישראל בע"מ, נשיא פרויקט נובה - ניהול בשירות הקהילה, חבר בצוות המוביל של המרכז לזימות חברתית של היישוב סב"ן. יושב ראש עמותת סטודנטים חלוצים למען ישראל. כיהן כ-3 שנים בתפקיד משנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי של חברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ, ארזף ג' בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארשב אחזקות בע"מ. כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט. מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר אילן, המרכז הבינתחומי הרצליה, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר. כיהן כדירקטור בחברות: תעשיות אבן וסיד בע"מ, גאון החזקות בע"מ ותעשיות מלח לישראל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>
	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יאיר טאומן ת.ז. 003945623 תאריך לידה: 20.1.1948 נתינות: ישראלית מען: רביבים 34, תל-אביב</p>	<p>חבר בוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p>
	<p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011.</p>
	<p>בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר ראשון במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.</p>
	<p>מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. המנהל האקדמי של תוכנית ZELL לזימות, המרכז הבינתחומי הרצליה. דיקאן ביה"ס אדלסון לזימות במרכז הבינתחומי הרצליה. ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. חבר בדירקטוריונים של החברות: ADVFN, Radware (לונדון), Expobee, Bidorbuy (יזר), Digiblock, ביזאבו בע"מ, א.ט. כרם בהר הנגב בע"מ, למון גראס גלובל בע"מ וכן דירקטור בסטודיו למשחק - עמותה לטיפוח אמנות הבמה ע"ר. בין השנים 1984-2008 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב. בין השנים 2010-2011 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה.</p>
	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אמרי טוב ת.ז. 005018155 תאריך לידה: 24.11.1939 נתינות: ישראלית מען: אדם הכהן 3, תל-אביב</p>	<p>י"ר ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב של הדירקטוריון. חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות). הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 5 בפברואר 2009. כהונתו בת שלוש השנים, של מר אמרי טוב, כדירקטור חיצוני (דח"צ) בבנק, הסתיימה ביום 5 בפברואר 2012. הבחירה במר אמרי טוב לכהונת דירקטור חיצוני בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 3 בינואר 2012. בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון. חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, IC Green Energy Ltd. (ICG), אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ) ופולסן סאסא בע"מ. חבר בעמותות ותיקי הצנחנים משחררי ירושלים וצולחי התעלה (ע"ר), בעמותה להנחלת מורשת הצנחנים ובוועד המנהל של תיאטרון גשר. בשנים 2000-2006 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות ויעול והוועדה לאישור השקעות. כן כיהן בחמש השנים האחרונות כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ), גרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ); כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (ארם), כחבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), אך כיום שוב אינו מכהן בהן. הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יוסף ירום ת.ז. 12017539 תאריך לידה: 6.3.1941 נתינות: ישראלית וארגנטינאית מען: ברנר 48, קרית-אונו</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת מוצרים חדשים. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 21 במרץ 2011. כהונתו בת שלוש השנים, של מר יוסף ירום, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 21 במרץ 2014. הבחירה במר יוסף ירום לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 במרץ 2014.</p> <p>מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקורדובה, ארגנטינה. בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.</p> <p>מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי, באוניברסיטת חיפה. מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה ארט הרמלין נתניה בע"מ. בין השנים 1994-2004 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה. בין השנים 2004-2006 כיהן כמשנה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים. בין השנים 2006-2008 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלרטי פמילי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון וכחבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יעקב פאר ת.ז. 052242609 תאריך לידה: 16.4.1954 נתינות: ישראלית מען: רימלט אלימלך 4, רמת-גן</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים וועדת ביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות).</p>
	<p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 6 באוקטובר 2010. כהונתו בת שלוש השנים, של מר יעקב פאר, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 6 באוקטובר 2013. הבחירה במר יעקב פאר לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 בספטמבר 2013. בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון. יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים. הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אפרת פלד ת.ז. 027224773 תאריך לידה: 16.5.1974 נתינות: ישראלית מען: הנרקיסים 19, רמת גן</p>	<p>חברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהנת בתפקיד יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ג' בע"מ (97) וכמנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.</p>
	<p>בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א ו-Northwestern University.</p> <p>בעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א;</p> <p>בוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א;</p> <p>יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ג' בע"מ (97) וכמנכ"ל SAFO LLC.</p> <p>חברה בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, מלח הארץ בע"מ, MIYA Luxembourg S.a.r.L ו-Arison Investments USA, LLC, MIYA S.a.r.L, ארשב אחזקות בע"מ ו-4integrity Group LLC.</p> <p>חברה בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות של מכון ויצמן למדע.</p> <p>כיהנה כדירקטורית בחברת ביומדיקל אינווסטמנטס (1997) בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בה.</p>
	<p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>משה קורן ת.ז. 1228998 תאריך לידה: 8.7.1938 נתינות: ישראלית מען: בן יהודה 5, קרית-אונו</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק, מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית. בוגר קורסים בנושא ניתוח דו"חות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי.</p> <p>כיהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות ניירות-ערך בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>
<p>נחמה רונן ת.ז. 057238479 תאריך לידה: 15.9.1961 נתינות: ישראלית מען: הראשונים 37, בית חרות</p>	<p>חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת ממשל תאגידי, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.</p> <p>הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה. בעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברק. יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה). חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ). חברה בחבר הנאמנים של המכללה האקדמית תל-אביב.</p> <p>כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ, קמור בע"מ ובתי זיקוק לנפט בע"מ (דירקטורית ויו"ר ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>דפנה שורץ ת.ז. 050172667 תאריך לידה: 22.8.1950 נתינות: ישראלית מען: הסביון 4, רחובות</p>	<p>י"ר ועדת ביקורת של הדירקטוריון. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב. מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות). הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 6 באפריל 2012. פרופסורית באוניברסיטת בן גוריון. דוקטור לכלכלה - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בעלת תואר שני בכלכלה חקלאית ומנהל - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. מכהנת כחברת סגל, המחלקה למנהל עסקים, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב - ראש המגמה של "יזמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני) ומנהלת מרכז "בנגייס ליזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון. משמשת כיועצת כלכלית-עסקית בארץ ובח"ל (פרופ' דפנה שורץ פיתוח כלכלי עסקי בע"מ). חברה במועצה הלאומית למחקר ולפיתוח. חברה בוועדה לגיבוש מדיניות מחקר בקהילה האירופית בנושאים של: יזמות ועסקים קטנים ובינוניים. Member of the Expert Group on: "policy relevant research on entrepreneurship and SME's", (EU) European Commission, Enterprise and Industry Director General. חברה באסיפה הכללית - המכללה האקדמית לחינוך אחוה (ע"ר). מכהנת כחברה בדירקטוריונים של החברות: טבע תעשיות פרמצבטיות (דח"צ) ושטראוס גרופ בע"מ (דח"צ). כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: בתי זיקוק לנפט בע"מ (דח"צ), חתם תעשיות בע"מ, על-בד משואות יצחק בע"מ, בנק דיסקונט, גירון פיתוח ובנייה בע"מ (דח"צ), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן. הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
עידו שטרן ת.ז. 031571904 תאריך לידה: 19.3.1978 נתינות: ישראלית מען: פנקס 76, תל-אביב	חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אישור השקעות, ועדת ממשל תאגידי וועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית. מכהן בתפקיד סמנכ"ל ויועץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בי 97 בע"מ וארזף בע"מ, אשר נמצאת בשליטתה של בעלת היתר השליטה בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בספטמבר 2012.
	בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B) - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בוגר תוכנית לפיתוח מנהלים - בית ספר למינהל עסקים, אוניברסיטת הרווארד, בוסטון.
	חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ ומלח הארץ בע"מ. בשנים 2005-2007 כיהן כעורך דין במשרד גורניצקי.

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>ציון קינן</p> <p>ת.ז. 053508594</p> <p>מען: העוגן 4, הרצליה.</p> <p>תאריך לידה: 3.9.1955</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מנהל כלכלי, מיום 27 באוגוסט 2009.</p> <p>מכהן כחבר הנהלה מיום 30 בספטמבר 2001.</p> <p>בעל תואר ראשון במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה הפתוחה.</p> <p>בעל תואר שני במדעי החברה והרוח- אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>מ-10 ביוני 2009 ועד 27 באוגוסט 2009 ממלא מקום בפועל של המנכ"ל וממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2008 ועד 10 ביוני 2009 ממלא מקום המנהל הכלכלי, ממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2006 ועד דצמבר 2007 ממלא מקום המנהל הכלכלי, ממונה על חטיבת הבנקאות הקמעונאית.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: ישראל כרטיס בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ ו-BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>
<p>אמיר אביב</p> <p>ת.ז. 029443264</p> <p>מען: הדקל 218, גאליה.</p> <p>תאריך לידה: 30.3.1972</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בדצמבר 2013.</p> <p>משנה למנהל כלכלי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.</p> <p>בעל תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה של קרדיף, אנגליה.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - לונדון ביזנס סקול, אנגליה.</p> <p>מאוגוסט 2003 ועד נובמבר 2009 סמנכ"ל פועלים שוקי הון בע"מ וראש מחלקת בנקאות להשקעות.</p> <p>מנובמבר 2009 ועד נובמבר 2013 מנכ"ל פועלים שוקי הון בע"מ.</p> <p>יו"ר דירקטוריון החברות: Hapoalim Securities USA Inc., PAM Holdings Ltd., Poalim Asset Management (UK) Ltd.</p> <p>חבר בדירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, פועלים אי.בי.אי ניהול וחיתום בע"מ, פועלים ונצ'רס בע"מ, פועלים ונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ, פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ, פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ, דיור ב.פ. בע"מ, Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd., PCM-HSU Holdings Inc., Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi והמרכז לטכנולוגיה חינוכית (חל"צ).</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, אך כיום אינו מכהן עוד כיו"ר הדירקטוריון שלהן.</p>

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>שמעון גל ת.ז. 54903869 מען: הזית 13, עשרת. תאריך לידה: 7.8.1957 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 8 בנובמבר 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית. בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית, ירושלים. ממאי 2004 ועד 2007 סמנכ"ל, מנהל חטיבת חשבות תכנון ותפעול, בנק מזרחי טפחות בע"מ. מ-2007 ועד ספטמבר 2009 סמנכ"ל, מנהל החטיבה העסקית, בנק מזרחי טפחות בע"מ. יו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שירותי נאמנות בע"מ, דיור ב.פ. בע"מ, דיור ב.פ. השקעות (1992) בע"מ, דיור ב.פ. נכסים (1993) בע"מ, ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: בנק אדנים למשכנתאות בע"מ, United Mizrahi Overseas Holdings, נציבים נכסים וציוד בע"מ, ט.ע.מ. מערכות מידע בע"מ, חברת המזרחי לפיתוח קרקעות בע"מ, BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi ומזרחי טפחות פקטורינג בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>
<p>רון וקסלר ת.ז. 024218422 מען: אבישי 6, תל-אביב. תאריך לידה: 5.7.1969 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בנובמבר 2013. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה. בעל תואר ראשון בראיית חשבון ובמשפטים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת בר אילן. דוקטור לפילוסופיה במנהל ציבורי - אוניברסיטת בר אילן. מספטמבר 2007 ועד ספטמבר 2011 מנהל הפעילות הקמעונאית באזור הדרום. מאוקטובר 2011 ועד אוקטובר 2013 סמנכ"ל מסחר ומכירות, קבוצת ישראלכרט. כיהן כדירקטור וחבר בוועדת הביקורת של חברת ישראלכרט וכדירקטור בחברת גלובל פקטורינג, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אפרת יעבץ ת.ז. 058677881 מען: הורדים 71, יהוד. תאריך לידה: 4.4.1964 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהנת כחברת הנהלה מיום 1 באוקטובר 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים. בעלת תואר ראשון במדעים/ביוכימיה ותזונת האדם - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעלת תואר שני במינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. עד ספטמבר 2009 מנהלת אגף ניירות-ערך פיננסיים.</p>
<p>צחי כהן ת.ז. 022007587 מען: אחימאיר 13, רמת-גן. תאריך לידה: 29.9.1965 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 ביולי 2012. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים. בעל תואר ראשון בהנדסה אירונוטית - הטכניון, חיפה. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. מנהל המטה העסקי בחטיבה העסקית של בנק הפועלים משנת 2004 ועד יוני 2012.</p>
<p>עופר לוי ת.ז. 052222577 מען: כרמלי 5, רמת-גן. תאריך לידה: 15.2.1954 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 במאי 2006. משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. רואה חשבון.</p>
	<p>חבר בדירקטוריון החברות: פועלים אקספרס בע"מ, אמ"י נאמנים בע"מ, יפת רישומים בע"מ.</p>

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אילן מזור ת.ז. 007447386 מען: ארנון 22, תל-אביב. תאריך לידה: 31.10.1946 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 31 באוגוסט 2003. משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק. בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B) - האוניברסיטה העברית, ירושלים.</p>
<p>צבי נגן ת.ז. 055486872 מען: הר דלתון 591, מכבים. תאריך לידה: 17.9.1958 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 באפריל 2011. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. בעל תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול - הטכניון, חיפה. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.</p>
<p>חבר ועדת המחשוב של הבורסה.</p>	
<p>מ-2005 ועד תחילת 2011 כיהן במספר תפקידים בכירים בחברת אמדוקס, בתפקידו האחרון נשיא חטיבת המוצרים וחבר בהנהלת החברה.</p>	

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
ידין ענתבי	מכהן כחבר הנהלה מיום 23 ביולי 2013.
ת.ז. 028078525	משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.
מען: משה שרת 58,	בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים. רואה חשבון מוסמך.
תל-אביב.	מספטמבר 2005 ועד דצמבר 2009 הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון והמפקח על הביטוח במשרד האוצר.
תאריך לידה: 31.10.1970	מפברואר 2011 ועד יולי 2012 מנכ"ל דש בית השקעות.
נתינות: ישראלית	מכהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ ופועלים אופקים בע"מ, וידין ענתבי יעוץ בע"מ וכדירקטור בדירקטוריון Sure-Ha International Ltd. חבר הוועד המנהל של שיעור אחר (ע"ר).
	כיהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: דש קופות-גמל בע"מ, תכלית תעודות סל בע"מ ונכסים מ.י. בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.
ארי פינטו	מכהן כחבר הנהלה מיום 8 בספטמבר 2009.
ת.ז. 069042505	משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.
מען: אנה פרנק 46,	בעל תואר ראשון במנהל עסקים - ניו אינגלנד קולג', הייניקר, ארצות-הברית.
ראשון לציון.	בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת Clark בוסטון, ארצות-הברית.
תאריך לידה: 22.12.1961	בוגר לימודי תעודה בתפקידי הדירקטור הלכה למעשה, המרכז הישראלי לניהול ולימודי תעודה בניהול כללי, אוניברסיטת בר אילן.
נתינות: ישראלית	מכהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) בע"מ.
	מנובמבר 2007 ועד ספטמבר 2009 מנהל אגף אשראי קמעונאי ומשכנתאות.
	מדצמבר 2002 ועד אוגוסט 2007 מנהל אגף משאבי אנוש.
	מספטמבר 2009 ועד אוקטובר 2013 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בינואר 2008.	דן אלכסנדר קולר
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים.	ת.ז. 028051910
בעל תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית.	מען: אנטוקולסקי 7,
בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית.	תל-אביב.
מאפריל 2003 ועד דצמבר 2007 מנהל אגף ניהול נכסים והתחייבויות.	תאריך לידה: 8.9.1970
מינואר 2008 ועד יוני 2012 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.	תנינות: ישראלית
ממרץ 2012 ועד נובמבר 2013 משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.	
<p>מכהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, החברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, פועלים החזקות פיננסיות בע"מ, הפועלים הנפקות בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, אופז בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, פועלים אמריקאי ישראלי בע"מ ופקעות פועלים בע"מ, Hapoalim (Switzerland) Ltd. וכן כדירקטור בדירקטוריון החברות: Hapoalim International N.V. כיהן כדירקטור בחברות: Poalim Asset Management (UK) Ltd, Pam Holdings Ltd. פועלים נכסים (מניות) בע"מ, פקעות פועלים בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, Hapoalim USA Holding Company, Inc, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, ביצור בע"מ, הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, אגם חברה פיננסית בע"מ, אופז בע"מ, אטד חברה להשקעות בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, עינת (נכסים) בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, פועלים ונציר סרביס ישראל בע"מ, חברה להשקעות של קונטיננטל בע"מ, ספנות השקעות בע"מ, ספנות פועלים ניהול בע"מ, קדימה פועלים חברה פיננסית בע"מ, בנעד חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ, ספנות חברה פיננסית בע"מ, ספנות ניירות-ערך בע"מ, ובנק אוצר החייל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>כיהן כסגן יו"ר דירקטוריון BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi, אך כיום שוב אינו מכהן בו.</p> <p>כן כיהן כמנכ"ל חברת מתאר חברה להנפקות בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה.</p>	

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יעקב אורבך ת.ז. 053906467 מען: חיים ברלב 13, קרית-אונו. תאריך לידה: 2.4.1956 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כמבקר פנימי ראשי החל מיום 1 בינואר 2010. מבקר פנימי ראשי, משנה למנהל כללי, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. מפברואר 2006 ועד דצמבר 2009 מנהל אגף עסקי. מאוקטובר 2002 ועד בפברואר 2006 מנהל אגף בנקאות מסחרית.</p>
<p>יורם ויסברם ת.ז. 007041809 מען: סוקולוב 7, תל-אביב. תאריך לידה: 14.6.1948 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כמבקר פנימי ראשי בחברות: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, פעילים - חברה לניהול השקעות בע"מ, פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים ונצירס - ניהול קרנות בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ. מכהן כמזכיר הבנק החל מיום 4 באפריל 1995. מכהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: ביצור בע"מ, אופז בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, ובנעד חברה להשקעות בע"מ. חבר בוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה (ע"ר), קרן מילגות ע"ש משפחת טובה ואליהו מרגלית (ע"ר), קרן מייסדים ע"ש י. אפטר, י. בראלי, ש. גורן, א. זברסקי, י. חורין, ר. שנקר (ע"ר) ובקרן א.מ.י. לאמני בימה - ע"ש קלצ'קין (ע"ר).</p>
<p>כיהן כדירקטור בחברות: שיריון חברה להשקעות בע"מ ותובל חברה להשקעות בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אלי כהן ת.ז. 027760628 מען: טשרניחובסקי 31, תל-אביב. תאריך לידה: 6.7.1970 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כמנהל מטה שיווק, שירות ואחריות חברתית החל מיום 15.1.2011. בעל תואר ראשון בתקשורת ומדעי המדינה - אוניברסיטת בר אילן. בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת בר אילן. חבר במועצת אור ירוק, העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל. דירקטור, נציג עיריית תל-אביב מקרב הציבור, בתאגיד "בניין הקאמרי 1961 בע"מ" (מנהלת "עיר עולם"). חבר הוועד המנהל, נציג עיריית תל-אביב מקרב הציבור, ב"עמותה לתיירות" (מנהלת "עיר עולם ותיירות") וחבר "ועדת שיווק ופיתוח עסקי" בבורסה לניירות-ערך. חבר בוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה.</p> <p>בשנים 2004-2006 כיהן כמנכ"ל משרד התיירות. בשנים 2006-2008 כיהן כממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר. בשנים 2009-2010 כיהן כסמנכ"ל למסחר וקשרים תעופתיים באל-על.</p>

דוח תקופתי לשנת 2013

תקנה 26 מורשה החתימה העצמאיים

אין.

תקנה 27 רואי חשבון של הבנק

זיו האפט, רואי חשבון, דרך מנחם בגין 48, תל-אביב.
סומך חייקין, רואי חשבון, רח' הארבעה 17, תל-אביב.

תקנה 28 פירוט לשינויים בתזכיר ובתקנון של הבנק

אין.

תקנה 29

(א) המלצות הדירקטוריון לאסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

(1) חלוקת דיבידנד -

- א. ביום 10 ביולי 2013 החליט דירקטוריון הבנק על עדכון מדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק, בהתאם למדיניות המעודכנת שאושרה יחולק מידי שנה עד שלושים אחוז (30%) מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. כן קבע הדירקטוריון כי מדיניות זו תהא תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.
- ב. ביום 10 ביולי 2013 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של כ-92.2 מיליון ש"ח, בשיעור של 0.7% מההון המונפק והנפרע של הבנק.
- ג. ביום 28 באוגוסט 2013 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של כ-92.2 מיליון ש"ח, בשיעור של 0.7% מההון המונפק והנפרע של הבנק.
- ד. ביום 26 בנובמבר 2013 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של כ-92 מיליון ש"ח, בשיעור של 15% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של 2013.
- ה. ביום 19 במרץ 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של כ-106 מיליון ש"ח, בשיעור של 15% מהרווח הנקי לרבעון הרביעי של 2013.

(2) שינוי בהון - אין.

(3) שינוי בתזכיר ובתקנון של הבנק - אין.

(4) פדיון מניות - אין.

(5) פדיון מוקדם של אגרות-חוב - אין.

(6) עסקות שאינן בתנאי שוק בין הבנק לבין בעל עניין בו - אין.

(ב) החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון - אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

1. לענין החלטות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 11 בפברואר 2014, מופנית תשומת הלב לדוח המידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת ביום 11 בפברואר 2014, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 5 בינואר 2014, אסמכתא מס' 003661-01-2014. כן מופנית תשומת הלב לדוח המידי על תוצאות האסיפה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 11 בפברואר 2014, אסמכתא מס' 036925-01-2014 שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

2. לענין החלטות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 12 במרץ 2014, מופנית תשומת הלב לדוח המידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת ביום 12 במרץ 2014, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 3 בפברואר 2014, אסמכתא מס' 029638-01-2014. כן מופנית תשומת הלב לדוח המידי על תוצאות האסיפה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 12 במרץ 2014, אסמכתא מס' 012249-01-2014 שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

תקנה 29א

(1) אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות תוך פירוט שם נושא המשרה ותפקידו, מועד הפעולה ופרטיה, מועד אישור הפעולה, תיאור התהליכים שבהם אושרה הפעולה והנימוקים לאישורה:

ביום 25 בפברואר 2013 קיבל הדירקטוריון את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק:

א. אמנון דיק - אגודת הידידים של אוניברסיטת תל-אביב.

ב. מאיר ויצנר - Miya Colombia S.A.S, Miya Puerto Rico LLC.

ג. ניר זיכלינסקי - שיכון ובינוי - אנרגיה מתחדשת בע"מ, שיכון ובינוי - מים בע"מ, ידידי מרכז רפואי רבין, פרויקט נובה - ניהול בשירות הקהילה, מפעל החסד יד ביד לוד (ע"ר), המכללה למינהל ראשון לציון, ויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות, מרכז ליזמות חברתית סביון, התאחדות הסטודנטים - פרויקט לוד, מתן - משקיעים בקהילה.

ד. אלי כהן - העמותה לתיירות תל-אביב, הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ.

ה. יאיר סרוסי (קרוב של נושא המשרה - אח) - חישתיל עפולה 1989 בע"מ, חישתיל בע"מ, רוטיליטי, טומייזנס אינטרנשיונל, חישתיל השקעות 1991.

ו. דפנה שורץ (קרוב של נושא המשרה - חתן) - אבי רז עוסק מורשה.

ז. עידו שטרן (קרובים של נושא המשרה - אב וגיס) - עורך-דין כנית בע"מ, א. שטרן ושות' עורכי דין ונוטריון, דעה (ל.מ.) בע"מ, ספרינט מוטורס בע"מ.

תקנה 29א (המשך)

כן קיבל הדירקטוריון ביום 10 בספטמבר 2013 את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק;

א. נחמה רונן - ארכיב 2000 בע"מ, לאופר תעופה - גהי בע"מ, לוגיטיקר בע"מ, טל לימוזין סרוויס בע"מ, גבים - ממן נכסים בלוד בע"מ, ממן מטענים ואבטחה בע"מ, ממן אוויאישן בע"מ, MEL (לוגיטיקה אירופה).

ב. נחמה רונן (קרוב של נושא המשרה - בן זוג) - אמ.ג'י.איי" טכנולוגיות חקלאיות בע"מ, ספרה פתרונות ירוקים בע"מ, טופ לבל טכנולוגיות מתקני הורדה בע"מ.

ג. דפנה שורץ - אחוה - המכללה האקדמית לחינוך (ע"ר).

ד. דפנה שורץ (קרובים של נושא המשרה - בן זוג של הבת ובעל) - רועי ברקוביץ ע.מ, האוניברסיטה העברית.

ה. יאיר טאומן - ביזאבו בע"מ.

ו. ידין ענתבי - ידין ענתבי ייעוץ בע"מ, Quality Choices - מכירות מקוונות בחו"ל בלבד.

ז. ידין ענתבי (קרוב של נושא המשרה - אביה של בת הזוג) - קרסו מוטורס בע"מ.

ח. אילן מזור - Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.

בהתאם לקביעת הדירקטוריון כאמור לעיל, כי אין בכפל הכהונה כל פגיעה בטובת הבנק, נתן הדירקטוריון אישור לפי סעיף 255 לחוק החברות להמשיך כהונתם בבנק.

כן אישר הדירקטוריון את העסקות והפעולות שבוצעו בעבר בין החברות הנ"ל לבין הבנק טרם מינויים של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה הנ"ל וקודם שהיה להם ו/או לבן הזוג ו/או לקרוב שלהם, עניין אישי בעסקות ו/או בפעולות, שהינן במהלך העסקים הרגיל. כן אישר הדירקטוריון כי הוא אינו מוצא פגם בכך שהבנק ימשיך לספק לחברות הנ"ל שירותים בנקאיים שהוא נוהג לתת ללקוחותיו, במהלך העסקים הרגיל של הבנק, בכפוף לכך שמדובר בשירותים שאינם כרוכים בחשיפות אשראי ו/או במתן הטבות ו/או הנחות שאינן לפי תעריפון הבנק, כאשר ב"שירותים בנקאיים" כלולים פתיחת חשבונות, קבלת פיקדונות, כרטיסי אשראי, פעולות במטבע-חוץ וניירות-ערך ("השירותים הבנקאיים").

האישור הנדרש לפי הוראת סעיף 255 לחוק החברות ניתן בכפוף לכך שהשירותים הבנקאיים המסופקים על-ידי הבנק לאותן החברות הינם על-פי נוהלי הבנק ובמסגרת הסמכויות והנהלים של הדירקטוריון ולפיהם. אישור זה מהווה עדכון לאישורים קודמים שקיבל הדירקטוריון במועדים שונים.

(2) אישור פעולות לפי סעיף 254א) לחוק החברות שלא אושרו - אין.

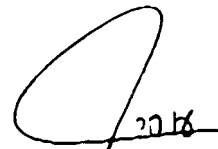
(3) עסקות חריגות הטעונות אישור לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות - אין.

תקנה 29א (המשך)

(4) פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - **א.** לעניין אשרור התקשרות בפוליסת ביטוח לנושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - מופנית תשומת הלב לדוח המיידית בדבר עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית ביום 26.10.2010, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 1.9.2010, אסמכתא מס' 609039-01-2010 ודוח משלים שפרסם הבנק ביום 11.10.2010 אסמכתא מס' 642297-01-2010. כן מופנית תשומת הלב לדוח המיידית על תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 26.10.2010, אסמכתא מס' 659109-01-2010 (להלן: "הדוחות המידיים"). האסיפה הנ"ל אישרה את ההתקשרויות בפוליסות ביטוח נושאי המשרה המפורטים בדוחות המידיים הנ"ל, לרבות אישור הפוליסה הקיימת והכל בתנאים המפורטים בדוחות המידיים הנ"ל. ביום 19 במאי 2013 אישר דירקטוריון הבנק, בהמלצת ועדת ביקורת, את חידוש הביטוח לאחריות דירקטורים ונושאי משרה, לתקופה 1 ביוני 2013 ועד 31 במאי 2014, באותם התנאים המפורטים בדוחות המידיים. **ב.** לעניין התחייבות לשיפוי נושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - כמפורט בתקנה 22 לעיל.

יורם ויסברם
מזכיר הבנק

עופור לוי
משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 19 במרץ 2014

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013):

עצמאות הדירקטוריון	
1.	בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר: נכון .
2.	א. מספר הדירקטורים הבלתי תלויים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: סך-הכל 7 דירקטורים (שני דירקטורים חיצוניים שמונו על-פי חוק החברות וחמישה דירקטורים אשר מונו על-פי הוראה 301 של בנק ישראל והם עונים על הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" כאשר הם מקיימים את תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני הקבועים בסעיף 240(ב)-(ו) לחוק החברות וועדת הביקורת אישרה את היותם בלתי תלויים ביום 24.1.2011 וביום 28.7.2013). ב. נכון למועד פרסום שאלון זה: בתאגיד שיש בו בעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה (בסעיף זה - בעל שליטה) - שליש מבין חברי הדירקטוריון, לפחות, בלתי תלויים. ג. התאגיד לא קבע בתקנון כי יכהן בו שיעור/מספר מינימלי של דירקטורים בלתי תלויים.
3.	בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי): נכון . הגורם שערך את הבדיקה האמורה: הדירקטוריון באמצעות מזכירות הבנק.
4.	כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים): נכון .
5.	חברי הדירקטוריון נדרשו להודיע לדירקטוריון על כל נושא העומד על סדר היום שלגביו יש להם עניין אישי. דירקטור שמסר הודעה על קיום עניין אישי בנושא מסוים, לא השתתף בדיון על נושא זה: נכון .
6.	בשנת הדיווח, לא סירב הדירקטוריון להעמיד שירותי ייעוץ מקצועי על חשבון התאגיד, בהתאם לבקשת דירקטור לפי סעיף 266(א) לחוק החברות, ככל שנתבקש לכך.
7.	בעל השליטה (לרבות קרובו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח: נכון .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

כשירות וכישורי הדירקטורים	
8.	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים: נכון .
9.	כל הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח הצהירו עובר למועד זימון האסיפה הכללית שעל סדר יומה היה מינוים, כי יש להם הכישורים הדרושים (תוך פירוטם) והיכולת להקדיש את הזמן הראוי לשם ביצוע תפקידם וכי לא מתקיימות לגביהם ההגבלות האמורות בסעיפים 226 ו-227 לחוק החברות, ולעניין דירקטור בלתי תלוי מתקיים בהם גם האמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרת "דירקטור בלתי תלוי" שבסעיף 1 לחוק החברות: נכון .
10.	לתאגיד יש תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן תוכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד: נכון . התוכנית הופעלה בשנת הדיווח.
11.	י"ר הדירקטוריון (או אדם אחר שמינה הדירקטוריון) אחראי על הטמעת הוראות הממשל התאגידי החלות על התאגיד, ופעל לעדכון הדירקטורים בנושאים הקשורים בממשל תאגידי במהלך שנת הדיווח: נכון .
12.	א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: נכון . המספר המזערי שנקבע: 2
	ב. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד, בנוסף לדירקטור החיצוני בעל המומחיות החשבונאית ופיננסית, דירקטורים נוספים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית במספר שאותו קבע הדירקטוריון: נכון .
	ג. מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח: בעלי כשירות חשבונאית ופיננסית: 14 . בעלי כשירות מקצועית: 1 .
13.	א. במועד מינוי דירקטור חיצוני בשנת הדיווח, קוימה הוראת סעיף 239(ד) לחוק החברות לעניין גיוון הרכב הדירקטוריון משני המינים: נכון .
	ב. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים: נכון .
	ג. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 10, נשים: 5 .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)				
14.	א.	מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: רבעון ראשון 2013: 11 רבעון שני 2013: 5 רבעון שלישי 2013: 10 רבעון רביעי 2013: 14		
	ב.	לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בסיק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו):		
		שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת דירקטור החבר (בוועדה זו)
		שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטור החבר (בוועדה זו)	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)
		יאיר סרוסי	100%	אינו חבר הוועדה
		אירית איזקסון	95%	אינו חבר הוועדה
		מלי ברון	100%	100%
				ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100% ועדת אשראי - 100% ועדת ממשל תאגידי - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100%
				ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100% ועדת אשראי - 100% ועדת ממשל תאגידי - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100%
				ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100% ועדת אשראי - 100% ועדת ממשל תאגידי - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100%

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית) (המשך)					
ועדה לאישור השקעות - 100% ועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 100% ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100% ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים - 100% ועדת מוצרים חדשים - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	97%	אמנון דיק	
ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100% ועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 89%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	90%	מאיר ויצ'נר	
ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100%	93%	93%	97%	ניר זיכלינסקי	
ועדה לאישור השקעות - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	90%	יאיר טאומן	
ועדת תגמול - 100% ועדת אשראי - 100% ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 97% ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים - 100% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לאישור השקעות - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 100% הוועדה לממשל תאגידי - 100%	100%	100%	100%	אמרי טוב	
ועדת מוצרים חדשים - 100%	100%	100%	100%	יוסף ירום	
ועדת כספים ותשקיפים - 100%	100%	100%	95%	יעקב פאר	

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית) (המשך)					
ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים - 94% הוועדה לבנקאות ח"ל ופעילות בינלאומית - 100% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת ממשל תאגידי - 100%	אינה חברת הוועדה	אינה חברת הוועדה	97%	אפרת פלד	
ועדת אשראי - 100% ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% הוועדה למוצרים חדשים - 100% ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	100%	משה קורן	
ועדת ממשל תאגידי - 100% ועדת תגמול - 100%	אינה חברת הוועדה	אינה חברת הוועדה	97%	נחמה רונן	
ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 85% ועדת תגמול - 100%	100%	100%	90%	דפנה שורץ	
הוועדה לאישור השקעות - 100% הוועדה לבנקאות ח"ל ופעילות בינלאומית - 100% הוועדה לממשל תאגידי - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	100%	עידו שטרן	
.15 בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם, לאחר שניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם: נכון .					
.16 בשנת הדיווח כונסה אסיפה שנתית (ולא יאוחר מתום חמישה עשר חודשים לאחר האסיפה השנתית האחרונה): נכון .					

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון	
17.	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון: נכון.
18.	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי: נכון.
19.	בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, ככל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. ☒ לא רלוונטי.
20.	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון: נכון.
21.	בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור: נכון.

ועדת הביקורת	
22.	כל הדירקטורים החיצוניים היו חברים בוועדת הביקורת במהלך שנת הדיווח: נכון.
23.	יו"ר ועדת הביקורת הוא דירקטור חיצוני: נכון.
24.	בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -
א.	בעל השליטה או קרובו: נכון.
ב.	יו"ר הדירקטוריון: נכון.
ג.	דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו: נכון.
ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע: נכון.
ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה: נכון.
25.	מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות: נכון.
26.	מנין חוקי לדין ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הוועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני: נכון.
27.	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר, לפי העניין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד: נכון.
28.	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו): נכון.
29.	בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור: נכון.

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן: הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים		
30.	א.	המלצותיה של הוועדה בנוגע לדוחות הכספיים שהוגשו בשנת הדיווח הובאו בפני הדירקטוריון זמן סביר לפני הדין בדירקטוריון, ודיווחה לו על כל ליקוי או בעיה שהתגלו במהלך הבחינה: נכון .
	ב.	פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות לקראת ישיבת הדירקטוריון בה יאושרו הדוחות התקופתיים או הרבעוניים: 3 ימים .
	ג.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד אישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון 2013: 5 ימים . דוח רבעון שני 2013: 8 ימים . דוח רבעון שלישי 2013: 7 ימים . דוח שנתי 2013: 7 ימים .
31.		רואה החשבון המבקר של התאגיד הוזמן לכל ישיבות הוועדה והדירקטוריון, והמבקר הפנימי קיבל הודעות על קיום הישיבות כאמור, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח: נכון .
32.		בוועדה התקיימו בכל שנת הדיווח, כל התנאים המפורטים להלן:
	א.	מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדין בוועדה ואישור הדוחות כאמור): נכון .
	ב.	התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לעניין כהונת חברי ועדת ביקורת): נכון .
	ג.	יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני: נכון .
	ד.	כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים: נכון .
	ה.	לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: נכון .
	ו.	חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים: נכון .
	ז.	המניין החוקי לדין ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות: נכון .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2013) (המשך):

רואה חשבון מבקר	
33.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר בגין שירותי ביקורת בשנת הדיווח ושכר טרחתו ביחס להיקף שעות הביקורת בשנת הדיווח, הינם נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת ראויה: נכון.
34.	טרם מינויו של רואה החשבון המבקר, העבירה ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) את המלצותיה לאורגן הרלוונטי בתאגיד, בקשר עם היקף עבודתו ושכרו של רואה החשבון המבקר: נכון. האורגן הרלוונטי בתאגיד פעל על-פי המלצות ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים): כן.
35.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) בחנה בשנת הדיווח כי לא הייתה מגבלה על עבודת רואה החשבון המבקר: נכון.
36.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) דנה בשנת הדיווח עם רואה החשבון המבקר בממצאי הביקורת והשלכותיהם: נכון.
37.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה, טרם מינויו של רואה החשבון המבקר, בדבר התאמת כשירותו לביצוע ביקורת בתאגיד וזאת לאור אופי פעילות התאגיד ומורכבותו: נכון.
38.	מספר השנים בהם מכהן השותף המטפל במשרד רואה החשבון המבקר בתפקידו (כרואה חשבון מבקר בתאגיד): צבי שיף, זיו האפט משנת 2012 ואיתי כורם, סומך חייקין מיוני 2013 (דורון דבי, סומך חייקין עד יוני 2013).
39.	רואה החשבון המבקר השתתף בשנת הדיווח בכל ישיבות הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים אליהן הוזמן: נכון.

עסקות עם בעלי עניין	
40.	התאגיד אימץ נוהל, שאושר בידי ועדת ביקורת, שעניינו עסקות בעלי עניין על מנת להבטיח כי עסקות כאמור יאושרו כדין: נכון.
41.	בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נתן לו שירותי ניהול: נכון.
42.	למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר): נכון.

גילה זכמן

הגב' דפנה שורץ
יו"ר ועדת הביקורת*

מר יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

* הוועדה משמשת גם כועדה לבחינת הדוחות הכספיים.